

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΙΩΑΝ. ΞΥΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΑΝΩΤΕΡΑΣ ΣΧΟΛΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ,
ΤΕΩΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΜΕΛΟΥΣ ΤΟΥ Α.Σ.Δ.Υ.

ΑΞ Β Ε

ΣΥΣΤΗΜΑ ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΑΘΗΝΑΙ 1957

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΙΩΑΝ. ΞΥΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΑΝΩΤΕΡΑΣ ΣΧΟΛΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ,
ΤΕΩΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΜΕΛΟΥΣ ΤΟΥ Α.Σ.Δ.Υ.

ΣΥΣΤΗΜΑ ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	
ΑΡ. ΕΠΙ.	73890
ΣΕΛΑΡ.	
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ	

00173890

ΑΘΗΝΑΙ 1957

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΕΛΤΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Πάν γνήσιον αντίτυπον φέρει τήν κάτωθι έπογραφήν του συγγραφέως.

ΣΥΤΗΜΑ ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΑΝΤΙΣΤΡΑΦΕΥΣΙΜΟ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΕΛΤΑ	
ΑΝΤΙΣΤΡΑΦΕΥΣΙΜΟ	ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ

ΑΘΗΝΑ 1981

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΑΦΙΕΡΟΥΤΑΙ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΝΗΜΗΝ ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΜΟΥ
ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΚΑΙ ΕΛΕΝΗΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἡ ἔλλειψις, παρ' ἡμῶν, συστηματικοῦ ἔργου μεταλλευτικοῦ δικαίου, πραγματευομένων μεθοδικῶς περὶ τῶν εἰς τὴν σφαῖραν τοῦ εἰδικοῦ τούτου δικαίου ὑπαγομένων θεμάτων καὶ ἀποσαφηνίζοντος τὰς διεπούσας τὴν ἄσκησιν τῆς μεταλλείας βασικὰς ἀρχὰς καὶ ἐννοίας καὶ εἰς τὴν ἐν γένει ἰδιορροθμίαν ταύτης προσυδιαζούσας νομικὰς κατασκευάς, κατέστη λίαν αἰσθητὴ, ἰδίᾳ κατὰ τὴν τελευταίαν προπολεμικὴν περίοδον, καθ' ἣν ἡ ἀνάπτυξις τῆς μεταλλείας, παρ' ἡμῶν, ἤρξατο προκαλοῦσα ζωηρὸν ἐνδιαφέρον καὶ αἱ δυνατότητες μιᾶς εὐρυτέρας καὶ σοβαρωτέρας ἐν Ἑλλάδι μεταλλευτικῆς καὶ μεταλλοργικῆς κινήσεως, βάσει τῶν ἐγχωρίων κοιτασμάτων βωξιτῶν, λευκολίθου, σιδήρου, νικελίου, χρωμίου καὶ ἄλλων, ἐν συνδυασμῶ πρὸς τὴν ἀξιοποίησιν τῶν ἐγχωρίων ὕδατοπτώσεων πρὸς παραγωγὴν ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας, ἤρξαντο σαφῶς διαγραφόμεναί.

Τὴν ἔλλειψιν ταύτην κατέστησαν ἔτι μᾶλλον αἰσθητὴν ἡ ἐν πολλοῖς σημείοις ἀνομοιογένεια καὶ ἐλαττωματικότης τῶν ἐν Ἑλλάδι ἰσχυροσῶν μεταλλευτικῶν διατάξεων καὶ αἱ συχναὶ ἐν τῇ μεταλλευτικῇ νομοθεσίᾳ ἄστοχοι μεταβολαί, ἐκ παραλλήλων πρὸς τὴν πληθὺν τῶν περὶ τὰ μεταλλεῖα διαφορῶν, διοικητικῶν καὶ ἰδιωτικῶν, αἵτινες παρετηρήθησαν δημιουργούμεναι κατὰ τὴν διαδικασίαν παραχωρήσεως μεταλλείων καὶ μετὰ τὴν παραχώρησιν τούτων.

Τὴν, ὡς εἴρηται, ἔλλειψιν σκοποῦντες νὰ θεραπεύσωμεν κατὰ τὸ δυνατόν, ἠρξάμεθα ἀπὸ τοῦ 1935 ἐπιδιδόμενοι, κατὰ τὰς ὁλόγας ὥρας τῆς σχολῆς ἀπὸ τῆς τότε ἐν τῷ Ὑπουργείῳ Ἐθνικῆς Οἰκονομίας ὑπηρεσίας ἡμῶν, εἰς τὴν ἐκπόνησιν ἔργου, ὡς τὸ ἄνωτέρω.

Ἡ προσπάθεια ἡμῶν αὕτη, πλείστως συναντήσασα δυσχερείας καὶ ἰδίᾳ εἰς τὸ Κεφάλαιον τῆς Ἱστορίας τοῦ Μεταλλευτικοῦ Δικαίου, ἐξ ἐλλείψεως ἐγχωρίων στοιχείων καὶ βιβλιοθημάτων καὶ λόγῳ τῶν μεγάλων περὶ τούτου ἀμφισβητήσεων, ἤχθη, σὺν Θεῷ, εἰς πέρας κατὰ τὸ ἔτος 1945, δημοσιευθέντων ἐν τῷ μεταξῷ, ὡς αὐτοτελῶν πραγματειῶν, ἀρισμένων τμημάτων τοῦ ἐφ' ἡμῶν ἐκπονηθέντος πλήρους συστηματικοῦ ἔργου. Τοιαῦται πραγματεῖαι εἶναι, ἡ κατ' ἔτος 1944 δημοσιευθεῖσα ἐπὶ τίτλῳ «Θέματα Μεταλλευτικοῦ Δικαίου» καὶ ἡ κατ' ἔτος 1945 δημοσιευθεῖσα ἐπὶ τίτλῳ «Ἱστορία τοῦ Μεταλλευτικοῦ Δικαίου καὶ πορίσματα ἐκ ταύτης».

Τὴν δημοσίευσιν τοῦ ὅλου ἔργου ἀνεβάλομεν, ἐν ἀναμονῇ βελτιώσεως τῆς μεταλλευτικῆς ἡμῶν νομοθεσίας, διὰ τῆς ἐκδόσεως νέου ἐνιαίου μεταλλευτικοῦ νόμου, ἀπηλλαγμένου τῶν ἤδη ὀφισταμένων ἐλαττωμάτων ταύτης καὶ ἀνταποκρινόμενον πληρέστερον εἰς τὰς συγχρόνους ἀπαιτήσεις τῆς οἰκονομικῆς μας ἐξελίξεως καὶ προόδου, ἀποβλέποντες οὕτως εἰς τὴν προσαρμογὴν τοῦ ἔργου

ἡμῶν πρὸς τὸν νέον τοῦτον νόμον καὶ εἰς τὴν ἐπίτευξιν πλήρους καὶ συγχρο-
σμένης ἐρμηνεύσεως τῆς μεταλλευτικῆς νομοθεσίας.

Διὰ τὴν σύνταξιν σχεδίου τοιοῦτου νόμου συνέστη Εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ διὰ
τῆς ὑπ' ἀριθ. 6434 τῆς 16 Ἰανουαρίου 1950 ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργείου
Ἐθνικῆς Οἰκονομίας.

Ὅχι ἦττον, ἐπειδὴ ἡ πραγματοποίησις τῆς ἀναμενομένης ἀνακαινίσεως
τῆς μεταλλευτικῆς νομοθεσίας εἶναι δυνατόν νὰ βραδύνη εἰσέτι, ἐν ᾧ ἡ ἀνάγκη
τῆς ταχύτερας ἐμφανίσεως τοῦ, ἐν λόγῳ, ἔργου βαίνει συνεχῶς ἐντεινομένη,
προήχθημεν εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος βιβλίου, ἔχον-
τες ἐξ ἄλλου ὑπ' ὄψει καὶ τὰς ἀνάγκας τῶν ἡμετέρων σπουδαστῶν τῆς Ἀνω-
τέρας Σχολῆς Βιομηχανικῶν Σπουδῶν, ἐν ᾗ, ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους, ἀνε-
λάβομεν τὴν διδασκαλίαν τῶν μαθημάτων τοῦ μεταλλευτικοῦ δικαίου καὶ τῆς
μεταλλευτικῆς οἰκονομίας.

Τὰ θέματα, περὶ ὧν ἐν τῷ παρόντι πραγματενόμεθα, ἐξαντλοῦσι σχεδὸν ἐξ
ὀλοκλήρου τὴν ὕλην τοῦ μεταλλευτικοῦ δικαίου, περὶ ἧς προβλέπει ἡ Ἑλληνικὴ
Μεταλλευτικὴ Νομοθεσία. Διότι ὑφίστανται καὶ θέματα μεταλλευτικοῦ δικαίου,
περὶ ὧν ἡ Ἑλληνικὴ νομοθεσία σιωπᾷ, οἷα, λ.χ., εἶναι τὰ τῶν μεταλλευτικῶν
ἐταιρειῶν, τῆς μεταλλευτικῆς ὑποθήκης, τῆς διαρέσεως μεταλλείων, τῆς συγ-
χωνεύσεως μεταλλείων καὶ εἴτινα ἄλλα.

Ὁ ἐν συνεχείᾳ παρατιθέμενος πίναξ περιεχομένων δίδει πλήρη εἰκόνα τῶν,
περὶ ὧν πραγματενόμεθα, θεμάτων.

Κατεβλήθη ἰδιαιτέρα ὑφ' ἡμῶν προσπάθεια διὰ τὴν συνοχὴν καὶ ὀργανικὴν
σύνδεσιν τῶν θεμάτων καὶ γενικώτερον διὰ τὴν μεθοδικήν, συστηματικὴν καὶ
κατὰ, τὸ δυνατόν, σύντομον κατὰταξιν καὶ ἔκθεσιν τῆς ὕλης τοῦ μεταλλευτικοῦ
δικαίου.

Πλὴν, εἰς τὴν ἐργασίαν ἡμῶν ταύτην, ὑπῆρξε μέγα ἐμπόδιον, ἡ, ὡς εἴρηται,
ἐλαττωματικότης τῶν ἰσχυνοσῶν μεταλλευτικῶν διατάξεων, τῆς ὁποίας ἡ
ἄρσις ἐπιβάλλεται τὸ ταχύτερον, διὰ τῆς ἀνακαινίσεως καὶ βελτιώσεως τῆς
μεταλλευτικῆς νομοθεσίας.

Ἐν τοῖς καθ' ἑκαστον κεφαλαίοις καὶ παραγράφοις τοῦ βιβλίου διαπιστοῦ-
μεν τὰ, καθ' ἡμᾶς, ἐλαττώματα τῆς ἰσχυούσης νομοθεσίας καὶ συγχρόνως ὑπο-
δεικνόμεν τὸν τρόπον τῆς θεραπείας αὐτῶν.

Δι' οὗ καὶ ἐν τοῖς σημείοις τούτοις, πρὸς πληρεστέραν ἐξήγησιν αὐτῶν,
παρέστη ἀνάγκη νὰ ἀποκλινώμεν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς συντομίας, ἣν ἐν τοῖς
λοιποῖς ἀκολουθοῦμεν.

Ὁ συγγραφεὺς τοῦ βιβλίου τούτου θὰ ἦτο εὐτυχής, ἐὰν δι' αὐτοῦ ἐπετύγ-
χανε νὰ συμβάλῃ, ἔστω καὶ κατ' ἐλάχιστον, εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ σκοποῦ,
δι' οὗ ἐμόχθησεν.

Ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν μηνί Ἀπριλίῳ 1954.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΙΩΑΝ. ΣΥΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελίς
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ	
ΒΑΣΙΚΑΙ-ΕΝΝΟΙΑΙ	
§ 1. Όρισμός, έννοια και οικονομική σημασία τής μεταλλείας.....	11
§ 2. Άνάγκη ειδικής νομικής ρυθμίσεως τής μεταλλείας. Νομική έννοια ταύτης.....	12
§ 3. Όρισμός και έννοια του μεταλλευτικού δικαίου.....	16
§ 4. Μεταλλευτικά όρυκτά. Τρόποι καθορισμού τούτων. Ποία όρυκτά χαρακτηρίζονται ως μεταλλευτικά υπό τής ελληνικής μεταλλευτικής νομοθεσίας και υπό ποίους όρους ταύτα είναι παραχωρήσιμα	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ	
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	
§ 5. Μεταλλευτικόν νόημα. Μεταλλευτική έλευθερία	25
§ 6. Ιστορική εξέλιξις του ελληνικού μεταλλευτικού δικαίου.....	29
§ 7. Ειδικωτέρα έρευνα του μεταλλευτικού νομήματος. Περιεχόμενον, νομικός χαρακτήρ και ιστορική εξέλιξις τούτου.....	32
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ	
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΕΩΣ ΜΕΤΑΛΛΕΙΩΝ	
§ 8. Χαρακτήρ τών ρυθμιζουσών την διαδικασίαν παραχωρήσεως μεταλλείων διατάξεων	42
§ 9. Ή προτεραιότης τής αίτήσεως ως σύστημα παραχωρήσεως τών μεταλλείων. Νόμιμοι προϋποθέσεις του κύρους αίτήσεως άδειας μεταλλευτικών έρευνών	43
§ 10. Πρώτον στάδιον διαδικασίας παραχωρήσεως.....	47
§ 11. Δεύτερον στάδιον διαδικασίας παραχωρήσεως ..:.....	51
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ	
ΝΟΜΙΚΗ ΦΥΣΙΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑΛΛΕΙΩΝ	
§ 12. Έννοια τής περι μεταλλείων διατάξεως του έδαφίου β' του άρθρου 17 του Συντάγματος	57

§ 13. Ὅρισμός καὶ ἔννοια τοῦ μεταλλείου	61
§ 14. Τὸ μεταλλεῖον εἶναι πρᾶγμα κατὰ νομικὴν ἔννοιαν ;	62
§ 15. Τὰ μεταλλεῖα ἐξομοιοῦνται πρὸς ἀκίνητα	63
§ 16. Παραχώρησις μεταλλείου. Ἐννοια καὶ νομικὸς χαρακτήρ ταύτης	65
§ 17. Τὸ μεταλλεῖον εἶναι ἀδιαίρετον. Προσαύξησις μερίδων συμ- μεταλλειοκτητῶν	68
§ 18. Ἐδαφικὸς χῶρος τοῦ μεταλλείου. Ὁροθέτησις ἐπιφανείας τούτου	70
§ 19. Ἐκδόσις ἀδείας μεταλλευτικῶν ἔρευνῶν, περιεχόμενον καὶ νο- μικὸς χαρακτήρ τοῦ ἐκ ταύτης δικαιώματος	71
§ 20. Περιορισμοὶ μεταλλευτικῶν ἔρευνῶν	73
§ 21. Σύστασις τῆς μεταλλειοκτησίας. Περιεχόμενον καὶ νομικὸς χα- ρακτήρ ταύτης	74
§ 22. Δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις μεταλλειοκτήτου	80
§ 23. Μίσθωσις καὶ πώλησις μεταλλείου. Ὅρισμός καὶ ἔννοια τούτων.	82
§ 24. Διοικητικὴ ἔγκρισις μεταβιβάσεως καὶ μισθώσεως μεταλλείου . .	85
§ 25. Ἐτεροι περὶ μισθώσεως μεταλλείου διατάξεις τοῦ Μ. Κώδικος	86
§ 26. Ἀνώτατον ὄριον θεμιτοῦ μισθώματος μεταλλείων	88
§ 27. Συμμεταλλειοκτησία. Ἐννοια ταύτης. Διοίκησις κοινοῦ μεταλ- λείου	92
§ 28. Αἱ περὶ ρυθμίσεως σχέσεων μεταξὺ συμμεταλλειοκτητῶν δια- τάξεις τοῦ Μ. Κ., ὡς αὐταὶ ἰσχύουσι σήμερον	94
§ 29. Ἐκμετάλλευσις μεταλλείου, ἐν περιπτώσει ἀναγκαστικῆς ἢ συν- τηρητικῆς κατασχεσέως του	97
§ 30. Κατάργησις τῆς μεταλλειοκτησίας	98
§ 31. Ἐκπτώσις τοῦ μεταλλειοκτήτου ἀπὸ τοῦ δικαιώματος τῆς με- ταλλειοκτησίας	101
§ 32. Παραίτησις τοῦ μεταλλειοκτήτου ἀπὸ τοῦ δικαιώματος τῆς μεταλ- λειοκτησίας	107

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

1. ΚΤΗΣΙΣ ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΥΠΟ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ

2. ΚΤΗΣΙΣ ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΕΝ ΠΑ- ΡΑΜΕΘΟΡΙΟΙΣ ΚΑΙ ΑΛΛΑΙΣ ΕΞΟΜΟΙΟΥΜΕΝΑΙΣ ΠΡΟΣ ΤΑΥΤΑΣ ΠΕΡΙΟΧΑΙΣ

§ 33. Διατάξεις ρυθμίζουσαι τὸ ἀντικείμενον τούτο	109
§ 34. Νομικὸς χαρακτήρ παραχωρήσεων μεταλλείων εἰς ἀλλοδαποὺς ἢ ἐν παραμεθορίοις καὶ ταύταις ἐξομοιούμεναις περιοχαῖς	111

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ

ΝΟΜΙΚΑΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΛΛΕΙΑΣ ΠΡΟΣ
ΤΗΝ ΕΔΑΦΙΚΗΝ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΝ

	Σελίς
§ 35. Γενικαί ἀρχαί διέπουναι τὰς σχέσεις ταύτας.....	113
§ 36. Ὑποχρέωσις τοῦ ἰδιοκτῆτου τοῦ ἐδάφους πρὸς παραχώρησιν τῆς ἀναγκαιούσης διὰ τὴν ἄσκησιν τῆς μεταλλείας ἐδαφικῆς ἐκτάσεως.....	116
§ 37. Ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτριώσις ἐδαφικῆς ἰδιοκτησίας ὑπὲρ τῶν ἀναγκῶν ἐκμεταλλεύσεως τοῦ μεταλλείου.....	123
§ 38. Αἱ ἐκ τῆς ἀσκήσεως τῆς μεταλλείας ζημίαι τοῦ ἐδάφους.....	129
§ 39. Διετῆς παραγραφή ἀπαιτήσεων ἀποζημιώσεως διὰ ζημίας ἐξ ἐκμεταλλεύσεως.....	132

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ

ΝΟΜΙΚΑΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕΤΑΛΛΕΙΟΚΤΗΣΙΩΝ ΠΡΟΣ
ΑΛΛΗΛΑΣ

§ 40. Νομικαὶ σχέσεις μεταξύ μεταλλειοκτησιῶν ἐν τῷ αὐτῷ ἐδαφικῷ χώρῳ ὑφισταμένων.....	133
§ 41. Νομικαὶ σχέσεις μεταξύ συναρευουσῶν ἢ γειτνιαζουσῶν μεταλλειοκτησιῶν.....	133

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ

ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ

§ 42. Ἐννοια καὶ ἔκτασις ταύτης.....	135
§ 43. Μεταλλευτικαὶ ἀστυνομικαὶ διατάξεις καὶ διαταγαί.....	138
§ 44. Ἐξαναγκαστικὰ μέσα τῆς μεταλλευτικῆς ἀστυνομίας.....	139

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΑΤΟΝ

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΜΕΤΑΛΛΕΙΑΣ

§ 45. Εἰδικοὶ μεταλλευτικοὶ φόροι.....	141
§ 46. Λοιποὶ βαρύνοντες τὴν μεταλλείαν φόροι.....	143
§ 47. Δικαιώματα, ἀποζημιώσεις, τέλη, παράβολα κ.λ.π. ὑπὲρ τοῦ Κράτους ἐκ τῆς μεταλλείας.....	144
§ 48. Φορολογικαὶ εὐνοιαὶ καὶ φορολογικαὶ ἀπαλλαγαὶ μεταλλευτικῶν ἐπιχειρήσεων.....	145
§ 49. Ἀλληλεγγύη τῶν συμμεταλλειοκτητῶν διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν ἐπὶ μεταλλείων φόρων.....	146

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ

ΔΗΜΟΣΙΑ ἢ ΚΡΑΤΙΚΑ ΜΕΤΑΛΛΕΙΑ

§ 50.	Ποῖα τὰ δημόσια μεταλλεῖα.....	148
§ 51.	Διατάξεις διέπουσαι τὴν διαχείρισιν καὶ διοίκησιν τῶν δημοσίων μεταλλείων	152

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΔΕΚΑΤΟΝ

ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΑΙ ΠΟΙΝΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

§ 52.	Καθαρῶς ποινικαὶ διατάξεις.....	157
§ 53.	Χρηματικαὶ ποιναὶ ἐπιβαλλόμεναι διοικητικῶς ὑπὸ τῶν Ἐπιθεωρητῶν Μεταλλείων	158

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΩΔΕΚΑΤΟΝ

ΚΡΑΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΜΕΤΑΛΛΕΙΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

ΒΑΣΙΚΑΙ ΕΝΝΟΙΑΙ

§ 1. Ὅρισμός, ἔννοια καὶ οἰκονομικὴ σημασία τῆς μεταλλείας.

1. Ἀντικείμενον τοῦ μεταλλευτικοῦ δικαίου εἶναι ἡ μεταλλεία. Αὕτη, ἐν ταῖς πλείσταις τῶν σχέσεών της, ρυθμίζεται ὑπὸ εἰδικῶν νομικῶν κανόνων, οἵτινες ἐν τῷ συνόλῳ των ἀποτελοῦσι τὸ μεταλλευτικὸν δίκαιον.

Ὅθεν, πρὸς πλήρη καὶ ἀκριβῆ κατανόησιν τοῖς ἐννοίας τοῦ μεταλλευτικοῦ δικαίου, ἀπαραίτητος τυγχάνει ἡ ἐξέτασις καὶ ἀποσαφήνισις τῆς ἐννοίας καὶ τῆς σημασίας τῆς μεταλλείας, ἐξ οὗ θέλει κατανοηθῆ καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς εἰδικῆς νομικῆς ρυθμίσεως ταύτης.

2. Μεταλλεία, ὑπὸ οἰκονομικὴν (εὐρεῖαν) ἔννοιαν, εἶναι ἡ ἀναζήτησις καὶ ἐξόρυξις ὄρυκτῶν ὑλῶν.

Συνεπῶς τὴν ἔννοιαν τῆς μεταλλείας ἀπαρτίζουν δύο στοιχεῖα, ἀφ' ἑνός, ἀνθρωπίνην ἐνέργεια, συνισταμένη εἰς ἀναζήτησιν καὶ ἐξόρυξιν, καὶ ἀφ' ἑτέρου ὄρυκται ὑλαι, πρὸς ἅς, ὡς ἀντικείμενον, κατευθύνεται ἡ ἐνέργεια αὕτη.

Οὕτως ἐννουμένη ἡ μεταλλεία ἀποτελεῖ οἰκονομικῶς κλάδον τῆς πρωτογενοῦς παραγωγῆς ἢ παραγωγῆς ἀκατεργάστων ὑλῶν, δεδομένου ὄντος, ὅτι δι' αὐτῆς ἀνευρίσκονται καὶ ἀξιοποιοῦνται νεκραὶ καὶ ἄγνωστοι ὄρυκται ὑλαι.

Ὅχι ἦττον ἡ μεταλλεία, νοουμένη ὡς οἰκονομικὴ δραστηριότης ἐπιδιώκουσα τὴν ἐπίτευξιν οἰκονομικῶν ἀποτελεσμάτων, δὲν περιορίζεται μόνον εἰς πράξεις ἀναζητήσεως καὶ ἐξορύξεως ὄρυκτῶν ὑλῶν, ἀλλὰ συνήθως προσλαμβάνει βιομηχανικὸν χαρακτῆρα, ἐπεκτεινομένη, πέραν τῆς ἀναζητήσεως καὶ τῆς ἐξορύξεως, εἰς πράξεις ἐπεξεργασίας τῶν ἐξορυσσομένων ὑλῶν, ἀναγκαίας οὐσας, ὅπως αἱ ὑλαι αὗται καταστῶσιν ἐμπορεύσιμοι καὶ ἐπιτευχθῆ ἢ μετὰ κέρδους διάθεσις αὐτῶν. Τοῦτο δὲ συμβαίνει κατὰ κανόνα ἐν τῇ ἀσκήσει τῆς μεταλλείας, δεδομένου ὄντος, ὅτι αἱ ἀποτελοῦσαι τὸ ἀντικείμενον τῆς μεταλλείας ὑλαι, καὶ ἰδίᾳ ἐξ αὐτῶν τὰ μέταλλα, δὲν εὐρίσκονται καθαρὰ ἐν τῇ φύσει, ἀλλ' ἐξορύσσονται ἠνωμένοι καὶ μειμιγμένοι, εἴτε ἐν φυσικῇ προσμίξει εἴτε ἐν χημικῇ συνθέσει, μετ' ἄλλων ξένων καὶ ἀχρήστων κατὰ τὸ πλεῖστον γαιωδῶν οὐσιῶν, ἀφ' ὧν, δέον νὰ ἀποχωρισθῶσι διὰ καταλλήλου ἐπεξεργασίας, εἴτε διὰ μηχανικῶν μέσων, εἴτε διὰ χημικῶν μεθόδων, εἴτε ὅπωςδήποτε ἄλλως, ὥστε νὰ καταστῶσιν ἐμπορεύσιμοι καὶ ἐπιτευχθῆ ἢ μετὰ κέρδους διάθεσις αὐτῶν. Ἄνευ τῆς ἐπιδιώξεως τῶν σκοπῶν τούτων, δὲν δύναται νὰ νοηθῆ ἡ μεταλλεία ὡς οἰκονομικὴ ἐνέργεια, οὐδὲ ἡ ἀσκήσις αὐτῆς ν' ἀποτελέσῃ ἀντικείμενον οἰκονομικῆς ἐπιχειρήσεως.

Ούτως, ἐν τῷ σταδίῳ τῆς τοιαύτης ἐπεξεργασίας, ἡ μεταλλεία ἐξέρχεται ἐκ τοῦ καθαροῦ πλαισίου τῆς πρωτογενοῦς παραγωγῆς καὶ προσλαμβάνει, ὑπὸ τεχνικὴν ἔποψιν, βιομηχανικὸν χαρακτήρα. Τὸν ἴδιον δὲ βιομηχανικὸν χαρακτήρα καὶ ἔτι προηγμένον ἐμφανίζει ἡ μεταλλεία ὑπὸ κοινοῦνικὴν ἔποψιν, λόγῳ τῆς κατ' ἐξοχὴν ἐπιμόχθου καὶ ἐπικινδύνου φύσεως τῶν μεταλλευτικῶν ἐργασιῶν. Δι' ὃ καὶ συνηθέστερον «Μεταλλευτικὴ Βιομηχανία» καλεῖται.

3. Ἄλλὰ καὶ ἐναντι τῶν ἄλλων κλάδων τῆς πρωτογενοῦς παραγωγῆς, (γεωργίας, κτηνοτροφίας, δασοκομίας, ἀλιείας, θήρας), ἡ μεταλλεία παρουσιάζει ἰδιαιτέρα οὐσιώδη χαρακτηριστικά, ὧν τὰ κυριώτερα εἶναι τὰ ἑξῆς :

α) Τὸ ἐξαντλητὸν τῶν ὀρυκτῶν ὑλῶν. Τὴν βάσιν τῆς μεταλλείας ἀποτελοῦσιν ὠρισμένα ἀποθέματα ὀρυκτῶν ὑλῶν, αἵτινες ὡς τοιαῦται, δὲν ἀναπαράγονται—ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς ζωϊκὰς καὶ φυτικὰς ὑλας. Συνεπῶς, τὰ ὑπάρχοντα ἀποθέματα μεταλλευτικῶν ὑλῶν, περιορισμένα ὄντα, ὑπόκεινται εἰς ἐξάντησιν, ἐπερχομένην θάπτον ἢ βράδιον διὰ τῆς ἐξορύξεως, ἐν ᾧ ἐν τοῖς λοιποῖς κλάδοις τῆς πρωτογενοῦς παραγωγῆς ἐπιτυγχάνεται διηλεκτής, καὶ δὴ αὐξουσα, ἀναπαραγωγὴ προϊόντων. Τὸ ἐξαντλητὸν τῶν μεταλλευτικῶν ὑλῶν ἀποτελεῖ τὴν μᾶλλον χαρακτηριστικὴν ἰδιότητα τῆς μεταλλείας καὶ ἔχει, ὡς εἰκός, ἰδιάζουσαν σημασίαν, οὐ μόνον ἀπὸ οἰκονομικῆς ἀλλὰ καὶ ἀπὸ νομικῆς ἀπόψεως.

β) Τὸ ἄκρως δαπανηρὸν καὶ παρακεκινδυνευμένον τῶν μεταλλευτικῶν ἐπιχειρήσεων. Αἱ μεταλλευτικαὶ ἐπιχειρήσεις ἀπαιτοῦσι πολὺ μέγала, ἐν σχέσει πρὸς τὰς ἄλλας οἰκονομικὰς ἐπιχειρήσεις, κεφάλαια καὶ ἐγκλείουσι πολὺ μεγάλους, ἐν σχέσει πρὸς ταύτας, κινδύνους.

γ) Ἡ κατ' ἐξοχὴν ἐπίμοχθος καὶ ἐπικίνδυνος φύσις τῶν μεταλλευτικῶν ἐργασιῶν, διεξαγομένων κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπογείως ὑπὸ τὰς δυσμενεστέρας τῶν συνθηκῶν.

Ἡ μεταλλεία προσλαμβάνει ἰδιαιτέραν καὶ δὴ πρωτεύουσαν οἰκονομικὴν σημασίαν ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι τὰ προϊόντα ταύτης καὶ ἰδίᾳ τινὰ ἐξ αὐτῶν ἀποτελοῦσι τὰς ἀπαραιτήτους πρώτας ὑλας καὶ δυνάμεις διὰ τὴν κίνησιν καὶ λειτουργίαν πάντων σχεδὸν τῶν ἄλλων παραγωγικῶν καὶ βιομηχανικῶν κλάδων. Τοῦτο συμβαίνει κυρίως, προκειμένου περὶ τῶν ὀρυκτῶν καυσίμων ὑλῶν τῶν μετάλλων καὶ τῶν ἐκ τούτων προϊόντων. Ἀρκεῖ νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ σημερινὴ τεραστία πρὸδος τῆς βιομηχανίας, αὐτὸς οὗτος ὁ σημερινὸς ὑλικὸς πολιτισμὸς, δὲν θὰ ὕφισταντο, ἄνευ τῶν διὰ τῆς μεταλλείας ἀποκτωμένων ὀρυκτῶν καυσίμων ὑλῶν καὶ μετάλλων.

§ 2. Ἀνάγκη εἰδικῆς νομικῆς ρυθμίσεως τῆς μεταλλείας. Νομικὴ ἔννοια ταύτης.

1. Ὁ ἐκ τῶν ἀνωτέρω συναγόμενος ἰδιάζων οἰκονομικὸς χαρακτήρ τῆς μεταλλείας καὶ ἰδίᾳ ἡ ἐξαιρετικὴ σημασία, ἣν διὰ τὴν κοινωνικὴν οἰκονομίαν

κέκτηνται ὠρισμένα ὄρυκτά, καθιστῶσι πρόδηλον τὴν ἀνάγκην τοῦ νομικοῦ χωρισμοῦ τούτων ἀπὸ τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ ἐδάφους καὶ τῆς εἰδικῆς νομικῆς ρυθμίσεως τῆς ἀναζητήσεως καὶ ἐκμεταλλεύσεως αὐτῶν, συμφώνως πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις καὶ ὑπαγορεύσεις τοῦ γενικοῦ συμφέροντος.

Ὁ ὑπὸ τοῦ κοινοῦ δικαίου τεθειμένος κανὼν, καλ' ὄν, ἡ ἐξουσία τοῦ ἰδιοκτῆτου τοῦ ἐδάφους ἐπικτείνεται οὐ μόνον ἐπὶ τοῦ ὑπὲρ τὴν ἐδαφικὴν ἐπιφάνειαν χώρου ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ ὑπὸ ταύτην γῆνιου τμήματος περιλαμβανούσα πάσας τὰς συνιστώσας αὐτὸ ὄρυκτὰς ὕλας, παρακωλύει σοβαρῶς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς μεταλλείας. Ἐπὶ τὸ κράτος τῆς ἀρχῆς ταύτης, ἡ ἐκμετάλλευσις τῶν ὄρυκτῶν περιορίζεται κατ' ἀνάγκην ἐντὸς τῶν στενῶν συνθῶς ὀρίων τῆς ἐδαφικῆς ἰδιοκτησίας καὶ ἀκολουθεῖ τοὺς ἐκάστοτε τεμαχισμοὺς αὐτῆς, ἀποβαίνουσα τεχνικῶς δυσχερὴς καὶ οἰκονομικῶς ἀσύμφορος. Ἀφ' ἑτέρου, ἐξ ἀγνοίας ἢ ἀνικανότητος ἢ κακοβουλίας τοῦ ἰδιοκτῆτου τοῦ ἐδάφους ἀργεῖ ἢ πλημμελῶς διεξάγεται ἡ ἐκμετάλλευσις τῶν ὄρυκτῶν, ἐπὶ προφανεῖ ζημία τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου¹.

Δι' ὃ καὶ ἐπιβάλλονται νομοθετικῶς ὑπὸ τῶν διαφόρων κρατῶν, ὁ ἀπὸ τῆς ἐδαφικῆς ἰδιοκτησίας νομικὸς χωρισμὸς τῶν μᾶλλον σημαίνοντων διὰ τὴν κοι-

1. Ἐξαιρετικῶς ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Ἡνωμέναις Πολιτείαις τῆς Ἀμερικῆς παρατηρεῖται μεταλλευτικὴ ἀνησις, καίτοι ἐν αὐταῖς δὲν ὑφίσταται νομικὸς χωρισμὸς τῆς μεταλλείας ἀπὸ τῆς ἐδαφικῆς ἰδιοκτησίας. Τὸ τοιοῦτον ἐξηγεῖται κυρίως ἐκ τοῦ ὅτι ἐν ταῖς χώραις ταύταις ὑφίστανται μεγάλαι γαιοκτησίαι, τοῦθ' ὅπερ, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ὑπαρξίν πλουσίων μεταλλευτικῶν κοιτασμάτων καὶ τὴν εὐχέρειαν ἐξευρέσεως μεγάλων χρηματικῶν κεφαλαίων καὶ ἀφθόγου τεχνικοῦ ἐξοπλισμοῦ ἐν αὐταῖς, καὶ ἰδίᾳ ἐν Ἡν. Πολιτείαις τῆς Ἀμερικῆς, περιορίζει μεγάλως τὸ ἀπὸ μεταλλευτικῆς ἀπόψεως μειονέκτημα τῆς ὑπαγωγῆς τῶν μεταλλείων εἰς τὴν ἐδαφικὴν ἰδιοκτησίαν. Οὐχ ἦντο καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ, ὑπὸ τὸ σύστημα τοῦτο ἡ δαπάνη τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν γαιανθρακωρυχείων ἐπεβαρύνετο αἰσθητῶς, λόγῳ τῶν ὑπὸ τῶν ἐκμεταλλευτῶν καταβαλλομένων εἰς τοὺς ἰδιοκτῆτας τοῦ ἐδάφους μισθωμάτων (royalties), συνεπείᾳ τοῦ ὁποίου ἀπέβαινε δυσχερὴς, ἀφ' ἐνὸς ἡ χορηγίαις ἰκανοποιητικῶν μισθῶν εἰς τοὺς γαιανθρακωρυγάτας, καὶ ἀφ' ἑτέρου ὁ συναγωνισμὸς τοῦ ἀγγλικῶν γαιάνθρακος πρὸς τοὺς γαιάνθρακας ἄλλων χωρῶν. Δι' ὃ καὶ αἱ ἀπεργίαι τῶν ἀγγλων γαιανθρακωρυγῶν εἰς τὸ παρελθὸν ἐστρέφοντο κυρίως πρὸς κατέργησιν τῶν, ὡς εἰρηται, royalties, διὰ τῆς ἐθνικοποιήσεως τῶν μεταλλευτικῶν κοιτασμάτων. Σημειωτέον ὅτι τὴν κατέργησιν τῶν royalties ἐν Ἀγγλίᾳ ἐπεδίωκον οὐ μόνον οἱ ἐργάται, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ τῶν ἐπιχειρηματιῶν τῆς ἐκμεταλλεύσεως.

Ἡδὴ, ἐπιτευχθεὶς ἐν Ἀγγλίᾳ τῆς ἐθνικοποιήσεως τῶν κοιτασμάτων τοῦ γαιάνθρακος, δυνάμει εἰδικοῦ νόμου ἐκδοθέντος κατὰ τὸ ἔτος 1947, ἐπὶ Ἐργατικῆς Κυβερνήσεως, ἐπραγματοποιήθη καὶ ἐν αὐτῇ ὁ νομικὸς τῆς μεταλλείας ἀπὸ τῆς ἐδαφικῆς ἰδιοκτησίας χωρισμὸς διὰ τὰ κυριώτερα τῶν μεταλλείων τῆς, οἷα τὰ ἀνθρακωρυχεῖα.

Ἐν δὲ ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις τῆς Ἀμερικῆς, ἐνθα ὑφίστανται μεγάλαι κρατικαὶ γαιοκτησίαι, τὰ ἐντὸς αὐτῶν μεταλλευτικὰ κοιτάσματα διακρίνονται εἰς γνωστὰ καὶ ἀγνωστα καὶ ἐν ταῖς περιοχαῖς τῶν ἀγνώστων ἐπιτρέπονται ὑπὸ τοῦ Κράτους, ὡς ἰδιοκτῆτου τοῦ ἐδάφους, αἱ μεταλλευτικαὶ ἐρευναὶ ἐλευθέρως εἰς πάντας, καὶ, ἐν περιπτώσει εὐρέσεως κοιτάσματος, τοῦτο παραχωρεῖται εἰς τὸν εὐρῆτην πρὸς ἐκμετάλλευσιν. Ἡτοι, ἐν Η.Π.Α., ἐφαρμόζεται de facto ὁ χωρισμὸς τῆς μεταλλείας ἀπὸ τῆς ἰδιοκτητικῆς ἰδιοκτησίας.

νωνικὴν οἰκονομίαν ὀρυκτῶν καὶ ἡ εἰδικὴ ρύθμισις τῆς ἀναζήτησεως καὶ ἐκμεταλλεύσεως αὐτῶν, συμφώνως πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ γενικοῦ συμφέροντος (ὄρα ἐδάφ. 1 παραγράφου 5 ἄρθρου 1 Μ.Κ., ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰς παραγράφους 1 καὶ 5 ἰδίου ἄρθρου).

2. Ἐντεῦθεν γεννᾶται ἡ νομικὴ ἔννοια τῆς μεταλλείας. Μεταλεία τοῦτέστιν ὑπὸ νομικὴν ἔννοιαν, περὶ ἧς καὶ μόνης ἀσχολεῖται τὸ μεταλλευτικὸν δίκαιον, εἶναι ἡ ἀναζήτησις καὶ ἐκμετάλλευσις τῶν νόμῳ ἐξηρημένων ἐκ τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ ἐδάφους ὀρυκτῶν, τῶν ἄλλως μεταλλευτικῶν ὀρυκτῶν καλουμένων (Bergwerksmineralien, mines proprement dites) ².

Λατομία δὲ νομικῶς ὀρίζεται, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν μεταλλείαν, ἡ ἐξόρυξις τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ ἐδάφους ὀρυκτῶν, τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου καλουμένων λατομικῶν ὀρυκτῶν (ἐδάφ. 2 παρ. 5 ἄρθρου 1 ἐν ἰσχύϊ Μ.Κ., ἐν συνδυασμῷ πρὸς ἄρθρον 2 τοῦ 587 νόμου τοῦ 1914 «περὶ λατομείων»).

3. Ὁ Μ.Κ., ὡς νῦν ἰσχύει, κατόπιν τῆς ὑπὸ τοῦ Ἄν. Νόμου τῆς 17-10-1935 ἐπελθούσης διαμορφώσεώς του, ἐν μὲν τῇ παραγράφῳ 2 τοῦ ἄρθρου 1 αὐτοῦ, ἀπαριθμεῖ τὰ μεταλλευτικὰ ὀρυκτά, ἐν δὲ τῇ παραγράφῳ 3 τοῦ ἰδίου ἄρθρου 1 ἀπαριθμεῖ τὰ λατομικὰ ὀρυκτά. Καὶ περὶ μὲν τῶν πρώτων ὀρίζει, ἐν παραγράφῳ 5 ἐδάφ. 1 τοῦ ἰδίου ἄρθρου 1, ὅτι τὸ δικαίωμα τῆς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἰδιοκτησίας δὲν ἐπεκτείνεται ἐπὶ τῶν μεταλλευτικῶν ὀρυκτῶν, περὶ δὲ τῶν δευτέρων ὀρίζει, ἐν παραγράφῳ 5 ἐδάφ. 2 τοῦ ἰδίου ἄρθρου 1, ὅτι τὰ λατομικὰ ὀρυκτὰ ἀνήκουσιν εἰς τὸν ἰδιοκτήτην τοῦ ἐδάφους.

Ἐπίσης, κατὰ τὸ ἄρθρον 2 τοῦ νόμου 587/1914 «περὶ λατομείων», τὸ δικαίωμα τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν λατομείων ἀνήκει εἰς τὸν ἰδιοκτήτην τοῦ ἐδάφους.

Ἐξαίρεσιν ἀποτελοῦσι τὰ λατομικὰ ὀρυκτὰ μυλοπετρῶν καὶ γύψου τῆς νήσου Μήλου, ἅτινα ἀνήκουσιν εἰς τὸ Δημόσιον δυνάμει τοῦ εἰδικοῦ νόμου ΠΙΗ' τῆς 6 Φεβρουαρίου 1849.

Ἐπὶ πλέον, πρὸς μεζονα σαφήνειαν, ὁ Μ.Κ., ἐν παραγράφῳ 4 (ἐδάφ. 1) τοῦ ἄρθρου 1 αὐτοῦ ὀρίζει, ὅτι, ἐν ἀμφιβολίᾳ περὶ χαρακτηρισμοῦ ὀρυκτῆς

2. Ἐν Γαλλίᾳ ἡ λέξις «mine» ὑπὸ τὴν εὐρεῖαν ἐκδοχὴν τῆς περιλαμβάνει πάσας ἐν γένει τὰς ὀρυκτὰς ὕλας (toutes les masses de substances minerales ou fossiles), ἀς οὗτοι διακρίνουσιν ἀπὸ νομικῆς ἀπόψεως εἰς τρεῖς κατηγορίας, τοῦτέστιν εἰς κυρίως μεταλλεῖα (mines proprement dites), εἰς ὀρυχεῖα (minières) καὶ εἰς λατομεῖα (carières), τῆς διακρίσεως ταύτης γιγνομένης ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὀρυκτολογικῆς καὶ χημικῆς φύσεως τῶν ὀρυκτῶν ὕλων καὶ οὐχὶ τοῦ τρόπου ἐξορύξεώς των. Ἀντιθέτως οἱ Ἄγγλοι λαμβάνουσιν ὡς βᾶσιν διακρίσεως οὐχὶ τὰς ὀρυκτολογικὰς καὶ χημικὰς ιδιότητας τῶν ὀρυκτῶν, ἀλλὰ τὸν τρόπον τῆς ἐξορύξεως αὐτῶν. Οὕτω, καλοῦσι μεταλλεῖον (mine) τὸν τόπον ἐνθα ἐξορύσσονται ὀρυκταὶ ὕλαι ὑπογείως, λατομεῖον δὲ (quarry) τὸν τόπον ἐνθα ἐξορύσσονται ὀρυκταὶ ὕλαι ὑπαιθρῶς.

Ἐν Γερμανίᾳ τὰ ἐξηρημένα ἐκ τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ ἐδάφους ὀρυκτὰ καλοῦνται «Bergwerksmineralien ἢ Bergfreie mineralien» = «μεταλλευτικὰ ὀρυκτὰ ἢ μεταλλευτικὰ ἐλεύθερα».

τινος ὕλης ὡς μεταλλευτικῆς ἢ λατομικοῦ ὄρυκτου, αὐτὴ αἴρεται δι' ἀποφάσεως τοῦ ἐπὶ τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας (νῦν Βιομηχανίας) Ὑπουργοῦ, κατόπιν συμφώνου γνώμης τοῦ Συμβουλίου τῶν Μεταλλείων.

Οὕτω διὰ τοῦ νόμου προσδιορίζεται σαφῶς τὸ ἀντικείμενον τῆς μεταλλείας καὶ τίθενται σαφῆ τὰ ὄρια μεταξὺ μεταλλείας καὶ λατομίας.

Ἐξ ἄλλου διὰ τοῦ νόμου προσδιορίζεται καὶ ἡ ἔκτασις τῆς μεταλλευτικῆς ἐνεργείας καὶ ἀποσαφηνίζονται τὰ ὄρια μεταξὺ μεταλλείας καὶ καθαρᾶς βιομηχανίας.

Ὁ ἐν ἰσχύϊ Μ.Κ. ὀρίζει, ἐν ἄρθρῳ 31 (ἔδαφ. 1 ἐν ἀρχῇ), ὅτι ὁ μεταλλειοκτῆτης δικαιοῦται νὰ προβαίη εἰς πάσας τὰς ἐργασίας τὰς ἀπαιτούμενας διὰ τὴν ἀναζήτησιν, ἐξόρυξιν καὶ ἐν γένει ἐκμετάλλευσιν τῶν μεταλλευτικῶν ὄρυκτῶν. Ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῆς διατάξεως ταύτης, ἀφ' ἑνός, α) πρὸς τὴν διάταξιν τοῦ ἔδαφ. α' τοῦ ἄρθρου 32 τοῦ Μεταλ. Κ., καθ' ἣν, μεταξὺ τῶν ἐργῶν δι' ἃ ἐπιτρέπεται ἡ χρησιμοποίησις καὶ ἡ ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτριώσις ξένης ἀκινήτου ἰδιοκτησίας διὰ τὰς ἀνάγκας ἐκμεταλλεύσεως μεταλλείων, εἶναι καὶ ἡ ἴδρυσις ἐργοστασίων διαλογῆς καὶ ἐμπλουτισμοῦ μεταλλευμάτων, ἐπεξεργασίας μετάλλων κ.λ.π., β) πρὸς τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 48 τοῦ Μ.Κ., καθ' ἣν ὁ Ἐπιθεωρητὴς Μεταλλείων ἀσκεῖ τὴν μεταλλευτικὴν ἀστυνομίαν τῶν μεταλλείων καὶ τῶν μεταλλουργείων, καὶ ἀφ' ἑτέρου, πρὸς τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 25 τοῦ Α.Ν. 2514 τοῦ 1940, καθ' ἣν προϊόντα μεταλλείων εἶναι αἱ ὑπὸ τοῦ μεταλλευτικοῦ νόμου ὡς μεταλλεύματα χαρακτηριζόμεναι ὄρυκται ὕλαι μετὰ τὴν ἐκ τοῦ μεταλλείου ἐξόρυξιν αὐτῶν, εἴτε ἀκατέργαστοι, εἴτε ὑποστᾶσαι τὴν ἀναγκαίαν πρὸς διακάθαρσιν καὶ ἐμπορίαν αὐτῶν, κατεργασίαν, ἔπεται, ὅτι, κατὰ τὴν ἑλληνικὴν μεταλλευτικὴν νομοθεσίαν, ἡ ἔννοια τῆς μεταλλείας, ἀπὸ ἀπόψεως ἐνεργείας, εἶναι εὐρεία, περιλαμβάνουσα, ἐκτὸς τῆς ἀναζήτησεως τῶν μεταλλευτικῶν ὄρυκτῶν, τῆς ἀποσπάσεως αὐτῶν ἀπὸ τοῦ γηίνου σώματος (abattage), τῆς εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς μεταφορᾶς των, καὶ τὴν, διὰ τὴν κάθαρσιν καὶ ἐμπορίαν τῶν ἐξορυχθέντων ὄρυκτῶν, ἀναγκαίαν ἐπεξεργασίαν³.

4. Ἡ ἀποσαφήνισις τῆς ἐννοίας τῆς μεταλλείας, τόσον κατ' ἀντικείμενον, ὅσον καὶ κατ' ἐνέργειαν, ἔχει, ὡς εἰκόσ, σπουδαίαν σημασίαν, διότι δι' αὐτῆς καθορίζεται σαφῶς τὸ ἔδαφος τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ μεταλλευτικοῦ δικαίου καὶ

3. Αὐτονόητον τυγχάνει, ὅτι, διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ρηθέντος ἄρθρου 25 τοῦ Α.Ν. 2514 τοῦ 1940, ἀπαραίτητος προϋπόθεσις εἶναι, ὅτι ἡ, πρὸς διακάθαρσιν καὶ ἐμπορίαν τῶν ἐξορυσσόμενων μεταλλευτικῶν ὕλων, ἀναγκαία ἐπεξεργασία ἐκτελεῖται ὑπὸ τοῦ ἐκμεταλλευτοῦ τοῦ μεταλλείου καὶ ἐπὶ τῶν ἐκ τοῦ μεταλλείου αὐτοῦ ἐξορυσσόμενων ὕλων, διότι, μόνον ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἡ ἐπεξεργασία ἀποτελεῖ ὀλοκληρωτικὸν στοιχεῖον τῆς ὑπὸ τοῦ ἐκμεταλλευτοῦ τοῦ μεταλλείου ἀσκουμένης μεταλλευτικῆς ἐπιχειρήσεως καὶ ὡς τοιαύτη ἀνήκει οἰκονομικῶς καὶ νομικῶς εἰς τὴν μεταλλείαν, παρὰ τὸν βιομηχανικὸν χαρακτήρα, ὃν τεχνικῶς δύναται νὰ φέρῃ αὐτή.

Ἡ ἐν τοῖς καθ' ἕκαστον οὐχ ἤττον ἐφαρμογῇ τῆς διατάξεως ταύτης δὲν εἶναι πάντοτε εὐχερῆς, δεδομένου μάλιστα ὄντος, ὅτι μετὰ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ μεταλλείου συνδυάζεται οὐχὶ σπινθίως καὶ ἡ ἐν τῷ τόπῳ τοῦ μεταλλείου ἐγκαθίδρυσις καὶ λειτουργία μεταλ-

ἀποφεύγεται ἡ ἐπέκτασις ἐπὶ τῆς μεταλλείας τῶν βιομηχανικῶν διατάξεων. Ἐξ ἄλλου καθίστανται σταθεραὶ καὶ ἁρμονικαὶ αἱ σχέσεις μεταξύ τῶν ἐν προκειμένῳ ἐνδιαφερομένων προσώπων, ἧτοι: 1) μεταξύ τοῦ ἰδιοκτῆτου τοῦ ἐδάφους ἀφ' ἐνὸς καὶ τοῦ Κράτους ὡς κυριάρχου ἀφ' ἑτέρου, καὶ 2) μεταξύ τοῦ ἰδιοκτῆτου τοῦ ἐδάφους ἀφ' ἐνὸς καὶ τοῦ μεταλλειοκτῆτου ἀφ' ἑτέρου, προλαμβάνονται δὲ τοιοῦτοτρόπως αἱ ἀναπόφευκτοὶ ἄλλως μεταξύ τούτων ἀμφισβητήσεις καὶ προστριβαί, αἰτινες, ἀνεξαρτήτως ἄλλων ἀπόψεων, ἀσχοῦσι δυσμενῆ ἐπὶ τῆς ἀσκήσεως καὶ ἀναπτύξεως τῆς μεταλλείας ἐπίδρασιν.

§ 3. Ὅρισμός καὶ ἔννοια τοῦ Μεταλλευτικοῦ Δικαίου.

1. Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω ἐκτιθεμένων, ὡς μεταλλευτικὸν δίκαιον δύναται νὰ ὀρισθῆ τὸ σύνολον τῶν νομικῶν κανόνων τῶν ρυθμιζόντων εἰδικῶς τὴν μεταλλείαν ὑπὸ τὴν νομικὴν ἔννοιαν ταύτης, ἢ, κατ' ἄλλην ἐκτενεστέραν ἔκφρασιν, τὸ σύνολον τῶν νομικῶν κανόνων, δι' ὧν ὠρισμένα ὀρυκτὰ χωρίζονται νομικῶς ἀπὸ τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ ἐδάφους καὶ ρυθμίζεται εἰδικῶς ἡ ἀναζήτησις καὶ ἐκμετάλλευσις αὐτῶν. (Πρβλ. ἀντιστοιχοῦς διατάξεις Μ.Κ.: α) ὑπὸ ἀρχικὴν διατύπωσιν ἄρθρου 1 παραγρ. 1 «Τὰ ὀρυκτὰ μεταλλικὰ ἢ μὴ, περὶ ὧν προνοεῖ ὁ παρὼν νόμος, εἰσὶν ἐξηρημένα τοῦ δικαιώματος κυριότητος ἢ διαθέσεως ἐκ μέρους τοῦ ἰδιοκτῆτου τῆς γῆς, ἢ ἔρευνα δὲ καὶ ἐκμετάλλευσις αὐτῶν γίνεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου», β) ὑπὸ νεωτέραν ἐν ἰσχύϊ διατύπωσιν ἄρθρου 1 παραγρ. 5 ἐδαφ. 1 «Τὸ δικαίωμα τῆς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἰδοκτησίας δὲν ἐπεκτείνεται ἐπὶ τῶν μεταλλευτικῶν ὀρυκτῶν. Ἡ ἀναζήτησις καὶ ἐκμετάλλευσις αὐτῶν ὑπόκειται εἰς τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου»).

λοργικῶν καὶ ἄλλων συγγενῶν βιομηχανικῶν, τελουσῶν ἐν στενῷ οικονομικῷ καὶ τεχνικῷ δεσμῷ μετὰ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ μεταλλείου, εἰς τρόπον ὅστε ἡ διαχωριστικὴ γραμμὴ μεταξύ μεταλλείας καὶ καθαρᾶς βιομηχανίας, ἐν τῷ σταδίῳ τῆς ἐν λόγῳ ἐπεξεργασίας, δὲν εἶναι πάντοτε σαφής.

Πρὸς τὸν συνδυασμὸν τούτου τείνει κατ' ἐξοχὴν ἡ σύγχρονος οικονομικὴ ἐξέλιξις, χάριν τοῦ μείζονος περιορισμοῦ τῶν δαπανῶν παραγωγῆς καὶ τῆς ἐν γένει ὀρθολογικῆς ὀργάνωσός τῶν οικονομικῶν ἐπιχειρήσεων.

Ἰδίᾳ, προκειμένου περὶ πτωχῶν μεταλλευμάτων, ἡ ἐν τῷ τόπῳ τοῦ μεταλλείου ἐγκαθιδρυσις ἐγκαταστάσεων, πρὸς ἐμπλουτισμὸν καὶ ἐν γένει ἐπεξεργασίαν αὐτῶν, ἐπιβάλλεται κατ' ἀνάγκην, διότι ἡ δαπάνη τῆς μεταφορᾶς τῶν μεταλλευμάτων τούτων ἀπὸ τοῦ τόπου τοῦ μεταλλείου εἰς ἑτέρους τόπους πρὸς ἐπεξεργασίαν καθιστᾷ, λόγῳ τῆς μικρᾶς ἀξίας αὐτῶν, τὴν ἐκμετάλλευσιν οικονομικῶς ἀσύμφορον. Ὡστε ὁ διαχωρισμὸς τῆς μεταλλείας ἀπὸ τῆς καθαρᾶς βιομηχανίας ἐν τῷ σταδίῳ τῆς, ὡς εἴρηται, ἐπεξεργασίας τῶν μεταλλευτικῶν ὕλων δὲν εἶναι πάντοτε εὐχερῆς. Δι' ὅ καὶ ἐν τῷ ἄρθρῳ 25 τοῦ Α.Ν. 2514 τοῦ 1940 ἐτέθη καὶ ἡ διάταξις: «Ἐν ἀμφιβολίᾳ περὶ κατεργασμένου ὀρυκτοῦ ἢ ὑποπαραγώγου τούτου ὡς προϊόντος μεταλλείου, αὐτὴ λύεται δι' ἀποφάσεως τοῦ Ἰπουργοῦ Βιομηχανίας ἐκδιδόμενης, κατόπιν γνωματεύσεως τοῦ Συμβουλίου Μεταλλείων».

2. Κατ' ἀνάγνωσιν τοῦ ὅρισμοῦ τούτου παρατηροῦμεν τὰ ἀκόλουθα :

α) Τὸ μεταλλευτικὸν δίκαιον ρυθμίζει τὴν μεταλλείαν, ὑπὸ τὴν νομικὴν ἔννοιαν ταύτης, ἤτοι ρυθμίζει τὴν ἀναζήτησιν καὶ ἐξόρυξιν τῶν ὀρυκτῶν αὐτοτελῶς καὶ ἀνεξαρτήτως τῆς ἐδαφικῆς ἰδιοκτησίας. Ὅθεν τὸ μεταλλευτικὸν δίκαιον βασιίζεται ἐπὶ τοῦ νομικοῦ χωρισμοῦ τῆς μεταλλείας ἀπὸ τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ ἐδάφους. Ὁ χωρισμὸς οὗτος εἶναι τὸ βασικὸν καὶ οὐσιώδες χαρακτηριστικὸν καὶ γνώρισμα τοῦ μεταλλευτικοῦ δικαίου καὶ ἀποτελεῖ τὸ μόνον ἀσφαλὲς κριτήριον εἰς τὴν ἔρευναν τῆς ἱστορίας αὐτοῦ. Ἐν αἷς χώραις δὲν ἰσχύει ὁ χωρισμὸς οὗτος, ἀλλ' ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἐδάφους κέκτηται, ὡς τοιοῦτος, καὶ τὸ δικαίωμα διαθέσεως τῶν ἐν τῷ ἰδιοκτήτῳ ἐδάφει ὀρυκτῶν, ὡς συστατικῶν τούτου, δὲν ὑφίσταται ἐν αὐταῖς μεταλλευτικὸν δίκαιον. Ἐν ταῖς χώραις ταύταις, ὡς λ.χ. ἐν τῇ Ἀγγλίᾳ, ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις τῆς Ἀμερικῆς, ἢ ἐκμετάλλευσιν τῶν ὀρυκτῶν ἀποτελεῖ μίαν τῶν πολλαπλῶν ἐξουσιῶν καὶ ἀπολαύσεων τοῦ ἰδιοκτήτου τοῦ ἐδάφους καὶ ὡς τοιαύτη ρυθμίζεται κατὰ τοὺς κανόνας τοῦ κοινοῦ δικαίου. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ ὅρος «μεταλλεία» εἶναι ἀπλῶς οἰκονομικὸς καὶ τεχνικὸς ὅρος, στεροῦμενος νομικῆς ἐννοίας.

β) Τὸ μεταλλευτικὸν δίκαιον ρυθμίζει εἰδικῶς τὴν μεταλλείαν, ἤτοι εἶναι δίκαιον εἰδικόν. Συνεπῶς περιλαμβάνει οὐχὶ πάντας τοὺς ἐπὶ τῆς μεταλλείας ἰσχύοντες ἐν γένει κανόνας δικαίου, ἀλλὰ τοὺς εἰδικῶς καὶ ἀποκλειστικῶς πρὸς ρύθμισιν μεταλλευτικῶν σχέσεων τιθεμένους. Αἱ διατάξεις λ.χ. τοῦ ἀστικοῦ δικαίου περὶ μισθώσεως ἐργασίας, αἵτινες ἐφαρμόζονται μὲν ἐπὶ συμβάσεων ἐργασίας ἐργατῶν μεταλλείων ἀλλὰ καὶ ἐπὶ συμβάσεων ἐργασίας πάσης φύσεως ἐργατῶν ἐφαρμόζονται, δὲν ἀνήκουσιν εἰς τὸ μεταλλευτικὸν δίκαιον. Ἐν τῷ ἀντιθέτῳ εἰς τὸ μεταλλευτικὸν δίκαιον ἀνήκουσιν αἱ διατάξεις περὶ μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν, περὶ μεταλλειοκτησίας, περὶ τῶν σχέσεων τῆς μεταλλειοκτησίας πρὸς τὴν ἐδαφικὴν ἰδιοκτησίαν, κ.λ.π., διότι αὗται δὲν ἐφαρμόζονται, εἰμὴ ἀποκλειστικῶς ἐπὶ τῆς μεταλλείας καὶ ἐκτὸς ταύτης δὲν δύνανται νὰ νοηθῶσιν.

3. Συνήθως αἱ μεταλλευτικαὶ διατάξεις τοῦ καθ' ἕναστον κρατῶν συννοῦνται εἰς ἐνιαῖον κείμενον καὶ ἀπαρτίζουσιν ἰδιαιτέρους νόμους, τοὺς μεταλλευτικοὺς νόμους ἢ κώδικας καλουμένους. Οὐχ ἤττον ὁ χαρακτηριστὴρ διατάξεως τινος ὡς μεταλλευτικῆς προσδιορίζεται, οὐχὶ ἐκ τοῦ ὅτι αὕτη περιλαμβάνεται ἐν τῷ μεταλλευτικῷ νόμῳ, ἀλλ' ἐκ τοῦ περιεχομένου αὐτῆς.

Κατὰ ταῦτα μεταλλευτικαὶ διατάξεις εἶναι κυρίως αἱ ἀφορῶσαι :

- α) εἰς τὸν καθορισμὸν τῶν μεταλλευτικῶν ὀρυκτῶν,
- β) εἰς τὸν καθορισμὸν τοῦ δικαιούχου τῆς ἀναζήτησεως καὶ ἐκμεταλλεύσεως τῶν μεταλλευτικῶν ὀρυκτῶν, τοῦ περιεχομένου καὶ τῶν ὁρίων τοῦ δικαιώματος τῆς μεταλλειοκτησίας, τοῦ τρόπου συστάσεως καὶ καταργήσεως αὐτοῦ κ.λ.π.,
- γ) εἰς τὴν ρύθμισιν τῶν σχέσεων ἀφ' ἐνὸς τῶν μεταλλειοκτητῶν πρὸς τοὺς

ιδιοκτητίας τοῦ ἐδάφους καὶ ἀφ' ἑτέρου τῶν μεταλλευτικῶν πρὸς τοὺς μεταλλιοκτητίας γειτονικῶν μεταλλείων, ὡς καὶ τῶν μεταξὺ τῶν συμμεταλλιοκτητῶν σχέσεων,

δ) εἰς τὴν ρύθμισιν τοῦ ἐλέγχου καὶ τῆς ἐποπτείας τοῦ Κράτους ἐπὶ τῆς λειτουργίας τῶν μεταλλείων κ.λ.π.

Αἱ εἰς τὴν ἀστυνομίαν τῆς ἐξορύξεως τῶν ὕρυκτῶν ἐν γένει ἀφορῶσαι διατάξεις ἐφαρμόζονται ἐπὶ τε τῆς μεταλλείας καὶ τῆς λατομίας, οὐχ ἤττον καὶ αὗται κατατάσσονται εἰς τὸ μεταλλευτικὸν δίκαιον. διότι ἡ μεταλλεία κυρίως παρέχει τὸ ἔδαφος τῆς ἐφαρμογῆς των, λόγῳ τῶν μεγάλων κινδύνων, οὓς ἐγκλείει ἡ ἔσκησις ταύτης, τόσον διὰ τὴν ὑγείαν καὶ ζωὴν τῶν ἐργατῶν, ὅσον καὶ διὰ τὰς ἐγκαταστάσεις καὶ τὰ ἐν γένει ἔργα ἐκμεταλλεύσεως, διὰ τὰς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ μεταλλείου οἰκοδομὰς καὶ ἄλλα κτίσματα, ὡς καὶ διὰ τὰς ἐπὶ ταύτης ἐγκαταστάσεις συγκοινωνίας καὶ ἄλλας κοινῆς ὠφελείας ἢ δημοσίου συμφέροντος ἐγκαταστάσεις.

4. Ὡς πρὸς τὴν θέσιν τοῦ μεταλλευτικοῦ δικαίου ἐν τῷ γενικῷ συστήματι τοῦ δικαίου. παρατηροῦμεν, ὅτι τὸ μεταλλ. δίκαιον ἀνήκει ἐν μέρει εἰς τὸ δημόσιον καὶ ἐν μέρει εἰς τὸ ἰδιωτικὸν δίκαιον, διότι ρυθμίζει ἀφ' ἑνὸς σχέσεις ἰδιωτῶν πρὸς τὸ Κράτος, ἀπὸ ἀπόψεως δημοσίου συμφέροντος, ἀφ' ἑτέρου δὲ σχέσεις ἰδιωτῶν πρὸς ἀλλήλους, ἀπὸ ἀπόψεως ἰδιωτικῶν συμφερόντων. Οὕτω λ.χ. αἱ διατάξεις περὶ ἀστυνομίας μεταλλείων ὑποπίπτουσιν ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὸ δημόσιον δίκαιον, αἱ διατάξεις περὶ τῶν ἐκ τῆς ἀσκήσεως τῆς μεταλλείας προξενουμένων εἰς τὸ ἔδαφος ζημιῶν ἀνήκουσιν ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὸ ἰδιωτικὸν δίκαιον. ἐν ᾧ αἱ διατάξεις περὶ συστάσεως μεταλλιοκτησίας φέρουσι μικτὸν χαρακτήρα, διότι διὰ πράξεώς κρατικῆς ἐξουσίας (acte d' autorité, Akt der Staatsgewalt), οἷα εἶναι ἡ παραχωρητήριος τοῦ μεταλλείου πράξις, συνιστᾶται ὑπὲρ τοῦ παραχωρησιούχου ἐμπράγματος δικαίωμα ἰδιωτικοῦ δικαίου. οἷον εἶναι ἡ μεταλλιοκτησία.

Ἐπίσης μικτὸν χαρακτήρα φέρουσιν αἱ διατάξεις αἱ ἀφορῶσαι εἰς τὴν ἀναγκαστικὴν ἀπαλλοτριώσιν ἐδαφικῆς ἰδιοκτησίας. χάριν τῶν ἀναγκῶν ἐκμεταλλεύσεως τοῦ μεταλλείου ὡς καὶ αἱ περὶ ἐκπτώσεως μεταλλιοκτητῶν διὰ λόγους δημοσίου συμφέροντος.

Ἡ τοιαύτη εἰς ἐνιαῖον σύνολον συγχώνευσις διατάξεων δημοσίου καὶ ἰδιωτικοῦ δικαίου πρὸς κατάλληλον ἐναρμόνισιν τῶν ἐν τῇ ἀσκήσει τῆς μεταλλείας συντρεφόντων δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν συμφερόντων ἀποτελεῖ πρόβουλον χαρακτηριστικὸν τοῦ μεταλλευτικοῦ δικαίου.

Τὸ μεταλλευτικὸν δίκαιον εὐρίσκει περαιτέρω τὴν ἀναγκαίαν συμπλήρωσιν του ἐν τῷ κοινῷ δικαίῳ. Ἐφόσον, τοῦτέστι, δὲν ὑφίστανται μεταλλευτικαὶ διατάξεις. ἤτοι εἰδικαὶ διὰ τὴν μεταλλείαν διατάξεις καὶ δὲν ἀντίκειται εἰς τὸ πνεῦμα καὶ τὸν σκοπὸν τῶν ὑπαρχουσῶν τούτων, ἐφαρμόζεται ἐπὶ τῆς μεταλλείας συμπληρωματικῶς ἢ ἐπικυρικῶς τὸ κοινὸν δίκαιον (δημόσιον ἢ ἰδιωτικόν).

§ 4. Μεταλλευτικά ορυκτά. Τρόποι καθορισμού τούτων. Ποια ορυκτά χαρακτηρίζονται ως μεταλλευτικά υπό τῆς ἑλληνικῆς μεταλλευτικῆς νομοθεσίας καὶ ὑπὸ ποι- ους ὄρους ταῦτα εἶναι παραχωρήσιμα.

1. Ἀπὸ μεταλλευτικῆς ἀπόψεως ὡς ορυκτά νοοῦνται ἀνόργανα προϊ-
όντα τῆς Φύσεως, ἐξ ὧν ἀποτελεῖται ὁ στερεὸς φλοιὸς τῆς γῆς, ἀδιακρίτως ἂν
ταῦτα χαρακτηρίζωνται ὡς ορυκτά, κατὰ τὸν εἰδικώτερον ὑπὸ τῆς ορυκτολο-
γικῆς ἐπιστήμης (Ὁρυκτολογίας) διδομένην εἰς τὴν ὄρον «ορυκτά»¹ ἔννοιαν,
ἢ χαρακτηρίζονται ὡς «πετρόματα»² καὶ ἀδιακρίτως ἂν τελῶσιν ἐν στε-
ρεῶ ἢ ὑγρῶ ἢ ἀερίωδαι καταστάσει.

Ἐπίσης ὡς ορυκτά νοοῦνται μεταλλευτικῶς οὐ μόνον καθαρῶς ἀνόργανα
προϊόντα τῆς Φύσεως, ἀλλὰ καὶ ὕλαι ὀργανικῆς (ζωϊκῆς ἢ φυτικῆς) προελεύ-
σεως, ἐξομοιούμεναι πρὸς τὰ ορυκτά, λόγῳ τῆς μακροχρονίου ἐν τοῖς κήλοις
τῆς γῆς παραμονῆς αὐτῶν. Τοιαῦτα εἶναι τὰ σώματα τὰ προσερχόμενα ἐξ ἀπο-
συνθέσεως ὀργανικῶν ὕλων ἐγκλιθεισῶν ἐντὺς γῆτινων στρωμάτων εἰς παλαιό-
τέρας γεωλογικὰς ἐποχάς, ὡς λ.χ. οἱ ορυκτοὶ ὕδρογονάνθρακες (πετρέλαιον,
ἕξοκηρίτης, παραφίνη), οἱ ορυκτάνθρακες (άνθρακίτης, λιγνίτης, τύρφη), τὸ
ἤλεκτρον καὶ ἄλλα τινά³.

Ἐκ τῶν ορυκτῶν οὕτως μεταλλευτικῶς νοουμένων, τὰ μᾶλλον σημαίνοντα
ἀπὸ ἀπόψεως κοινωνικῆς οἰκονομίας, οἱ μεταλλευτικοὶ νόμοι ἐξαιροῦσιν ἐκ
τῆς ἐδαφικῆς ἰδιοκτησίας καὶ ὑποβάλλουσι τὴν ἀναζήτησιν καὶ ἐκμετάλλευσιν
αὐτῶν εἰς εἰδικὴν ρύθμισιν πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς, ὅσον ἔνεστι, κρείσσονος ἐξυ-
πηρετήσεως τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου.

Ταῦτα εἶναι τὰ καλούμενα μεταλλευτικὰ ορυκτά, ἅτινα, ὡς καὶ ἐν
τοῖς πρόσθεν ἐρρήθη (παρ. 2 ἔδαφ. 2), ἀποτελοῦσι τὸ ἀντικείμενον τῆς μεταλ-
λείας ὑπὸ νομικῆν (στενὴν) ἔννοιαν.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἔπεται ὅτι ἡ ἔννοια τῶν ορυκτῶν ὡς ἀντικειμέ-

1. Κατὰ τὴν Ὁρυκτολογίαν, «ορυκτά» (minerale, mineralien) καλοῦνται τὰ ὁμογενῆ
(ἔχοντα τὰς αὐτάς, καθ' ὅλην τὴν ἐκτῶν ἔκτασιν, φυσικὰς καὶ χημικὰς ἰδιότητας), στε-
ρεῶ ἢ ὑγρῶ ἀνόργανα φυσικὰ σώματα, ὡς ὁ ἀδάμας, ὁ γραφίτης, τὸ θεῖον, ὁ αἰθρησωρίτης,
ὁ χαλαζίας κ.λ.π. (βρα Wahlle, der Begriff «Bergrecht» in objectiven Sinne, Frei-
hurg in Sachsen, 1887, σελ. 11 καὶ ὑποσημ. 1 καὶ 2 σελίδος ταύτης).

2. Τὰ «πετρόματα» εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον συσσωματώματα (aggregate) ορυ-
κτῶν ἑνὸς ἢ πλείων εἰδῶν, διακρίνονται δὲ κυρίως ἐκ τῆς γεωλογικῆς αὐτοτελείας, ἣν
ἐμφανίζουσιν ἐναντι τῆς περιβαλλούσης ταῦτα ὑπολοίπου μάζης τοῦ στερεοῦ φλοιοῦ τῆς
γῆς, ὡς τὸ μάμμαρον συνιστάμενον ἐξ ἀσβεστίου, ὁ γρανίτης συνιστάμενος ἐξ ἀστρίου,
μαρμαρογίου καὶ χαλαζίου κ.λ.π. (βρα Wahlle μνημ. συγ. ὡς ἀνωτέρω, βρα ἐπίσης H.
Rosenbusch, Elemente der Gesteinslehre, Stuttgart, 1923).

3. Τὰς τοιαύτας ὀργανικῆς προελεύσεως ορυκτὰς ὅλας οἱ νεώτεροι γερμανοὶ ἐπιστή-
μονες καλοῦσιν εἰδικώτερον Fossilien, πρὸς διάκρισιν αὐτῶν ἀπὸ τῶν κυρίως ορυκτῶν
(τῶν καθαρῶς ἀνοργάνων), καλούμενων (Mineralien) (βρα Wahlle, μνημ. σύγγραμμα,
σελ. 11 ἐπισημ.).

νου τῆς μεταλλείας, ἤτοι ἡ μεταλλευτικὴ ἔννοια τοῦ ὄρου «ὄρυκτά», εἶναι ἐν μέρει εὐρυτέρα καὶ ἐν μέρει στενωτέρα τῆς ὄρυκτολογικῆς ἐννοίας τοῦ ὄρου τούτου. Εἶναι εὐρυτέρα, διότι ἐπεκτείνεται καὶ ἐπὶ ὄρυκτῶν ὑλῶν ὄργανικῆς προελεύσεως καὶ ἐπὶ πετρωμάτων, κυρίως ὅμως εἶναι στενωτέρα, διότι περιορίζεται ἐπὶ τῶν μεζζονος οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς σημασίας ὄρυκτῶν.

2. Διάφοροι εἶναι οἱ τρόποι, καθ' οὓς οἱ μεταλλευτικοὶ νόμοι καθορίζουσι τὰ μεταλλευτικὰ ὄρυκτά. Οὗτοι γενικώτερον δύνανται νὰ ὑπαχθῶσι εἰς δύο συστήματα :

α) Κατὰ τὸ ἐν σύστημα, τὰ μεταλλευτικὰ ὄρυκτὰ ἀπαριθμοῦνται περιοριστικῶς ἐν τῷ νόμῳ, ἤτοι χαρακτηρίζονται ὡς τοιαῦτα μόνον τὰ ὀνομαστὶ ἐν τῷ νόμῳ ἀναφερόμενα.

β) Κατὰ τὸ ἕτερον σύστημα, τὰ μεταλλευτικὰ ὄρυκτὰ καθορίζονται ὑπὸ τοῦ νόμου καθ' ὁμάδας ἢ κατηγορίας μετ' ἐνδεικτικῆς ἀπαριθμῆσεώς τινων πᾶν εἰς ἐκάστην ὁμάδα ἢ κατηγορίαν ἀνηκόντων ὄρυκτῶν ἢ ἄνευ ἀπαριθμῆσεώς τινος (λ.χ. πάντα τὰ μέταλλα, ἢ, κατ' ἄλλην διατύπωσιν, χρυσός, ἄργυρος, μόλυβδος, λευκόχρυσος, ψευδάργυρος, χρώμιον, μαγγάνιον, ἀργίλιον σίδηρος καὶ πᾶν ἄλλο μέταλλον, ἐπίσης, ἀνθρακίτης, λιγνίτης, τύρρη καὶ πᾶσα ἄλλη ὄρυκτὴ καύσιμος ὕλη, ἢ, ἀπλῶς, τὰ μέταλλα, τὰ ὄρυκτὰ καύσιμα, τὰ διάφορα εἶδη ὄρυκτῶν ἀλάτων, οἱ πολῦτιμοὶ λίθοι, αἱ σπάνια γαῖαι κ.λ.π.).

Αἱ κατηγορίαι ἢ αἱ ὁμάδες, εἰς αἷς οἱ νόμοι κατατάσσουσι τὰ μεταλλευτικὰ ὄρυκτά, καθορίζονται βάσει τῶν χημικῶν ἢ ὄρυκτολογικῶν ἢ ἄλλων ἰδιοτήτων τῶν ὄρυκτῶν λ.χ. μέταλλα, ἀμέταλλα ἢ μεταλλοειδῆ, ὄρυκτα καύσιμοι ὕλαι κ.λ.π.

Τὸ πρῶτον τῶν ἄνω συστημάτων παρῴσιζέει τὸ πλεονέκτημα, ὅτι καθίστησιν ἐντελῶς σαφῆ τὴν διάκρισιν μεταξὺ μεταλλείας καὶ λατομίας καὶ χεράσσει σαφῶς τὰ ὄρια τῆς κυριαρχικῆς τοῦ Κράτους ἐξουσίας καὶ τῆς ἐκτάσεως τοῦ ἀστικῶν δικαιώματος τοῦ ἰδιοκτῆτου τοῦ ἐδάφους, ἀναφορικῶς πρὸς τὴν διάθεσιν τῶν ὄρυκτῶν. Οὐχ ἤττον τὸ σύστημα τοῦτο ἐμφανίζει τὸ μειονέκτημα, ὅτι κατ' αὐτὸ εἶναι κεκλεισμένος ὁ κύκλος τῶν μεταλλευτικῶν ὄρυκτῶν καὶ δὲν δύναται οὗτος νὰ εὐρύνηται ἢ νὰ περιορίζηται αὐτομάτως, ἀναλόγως τῶν ἐκάστοτε τεχνικῶν προόδων καὶ οἰκονομικῶν ἐξελίξεων καὶ τῶν ἐντεῦθεν ἀνακυπτουσῶν ἀπαιτήσεων τοῦ γενικοῦ συμφέροντος, ὡς συμβαίνει ἐν τῷ δευτέρῳ συστήματι τῆς καθ' ὁμάδας ἢ κατηγορίας ἀπαριθμῆσεως τῶν μεταλλευτικῶν ὄρυκτῶν. Οὕτω λ.χ. τὸ οὐχὶ πρὸ πολλοῦ χρόνου ἀνακαλυφθὲν πολῦτιμον μέταλλον «ράδιον» δὲν ὑπάγεται εἰς τὰς διατάξεις τοῦ πρῶτου μεταλλευτικοῦ νόμου τοῦ 1865, ἀπαριθμοῦντος περιοριστικῶς τὰ μεταλλευτικὰ ὄρυκτά, ἐν ᾧ ἀντιθέτως, τὸ μέταλλον τοῦτο, ἅμα τῇ ἀνακαλύψει του, ὑπήχθη αὐτομάτως ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ σαξωνικοῦ μεταλλευτικοῦ νόμου τοῦ 1868, λόγῳ τῆς ἐν αὐτῷ ὑπαρχούσης γενικῆς ρήτρας (general klausel), καθ' ἣν εἰς τὸν νόμον τοῦτον ὑπάγονται πάντα τὰ ὄρυκτά, ἐξ ὧν δύνανται νὰ ἐξαχθῶσιν ἐπωφελῶς μέταλλα. Ἐπίσης αἱ πρόφη ἀσημοὶ ὄρυκτα ὕλαι «βωξίτης» καὶ «κρυόλιθος», ἀφ' ἧς, διὰ τῆς προόδου τῆς μεταλλουργίας, κατέστη δυ-

νατή ἢ ἐξ αὐτῶν ἐξαγωγή τοῦ μετάλλου ἀργιλίου (άλουμινίου), ὑπεισῆλθον αὐτομάτως εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν μεταλλευτικῶν ὀρυκτῶν καὶ κατέστησαν ἐν ἐκ τῶν σπουδαιότερων ἀντικειμένων τῆς μεταλλείας, δι' ὅσας τῶν μεταλλευτικῶν νομοθεσιῶν περιεῖχον τὴν, ὡς εἴρηται, γενικὴν ρήτραν.

Δι' ὃ καὶ προτιμότερον εἶναι τὸ δεύτερον σύστημα συμπληρούμενον χάριν τοῦ πληρστέρου καθορισμοῦ τῶν ὀρίων τῆς μεταλλείας, ὑπὸ ἐιδικῆς παρατίξεως, κατ' ἤν. αἱ περὶ τὸν χαρακτηρισμὸν μεταλλευτικοῦ τινος ὀρυκτοῦ προκύπτουσαι ἀμφιβολαὶ αἴρονται ὑπὸ τινος καθυριζομένου ὑπὸ τοῦ νόμου διοικητικοῦ ὄργανου (λ.χ. τοῦ Συμβουλίου Μεταλλείων).

Τοιαύτην διάταξιν περιέχουσιν, ἐπὶ παραδείγματι, ὁ Βουλγαρικὸς Νόμος «περὶ μεταλλείων» τῆς 31 Μαρτίου 1910 (ἄρθρον 4), ὁ Ἰταλικὸς Νόμος (Νομ. Διάταγμα) τῆς 29 Ἰουλίου 1927 ὑπ' ἀριθ. 1443 «περὶ ἀναζητήσεως καὶ ἐκμεταλλεύσεως ὀρυκτῶν» (ἄρθρον 3), ὁ Ρουμανικὸς Νόμος «περὶ μεταλλείων» τῆς 4 Ἰουλίου 1924 (ἄρθρον 2, δύο τελευταῖαι παράγραφοι), κ.λ.π. Τοιαύτην ρήτραν συναντῶμεν καὶ εἰς τὸ κατὰ τὸ 1910 καταρτισθὲν ἀλλὰ μὴ ψηφισθὲν ἐν Γαλλίᾳ νομοσχέδιον «περὶ μεταλλείων» (ἄρθρον 4). Επίσης τοιαύτην ρήτραν περιέλαβε καὶ ὁ Ἑλληνικὸς Μ.Κ. (ἄρθρον 1 παράγραφος 4), κατόπιν τῆς ἐπελευθώσεως ὑπὸ τοῦ Α.Ν. τῆς 17-10-1935 τροποποιήσεως αὐτοῦ.

3. Ὁ Ἑλλην. Μ.Κ. κατατάσσει εἰς πέντε (5) κατηγορίας τὰ ὑπ αὐτοῦ χαρακτηριζόμενα, ὡς μεταλλευτικά, ὀρυκτά.

Ἐν τῇ πρώτῃ κατηγορίᾳ περιλαμβάνει πάντα τὰ μέταλλα¹ (εἴτε ἐν αὐτο-

1. Ὡς μέταλλα (πρώτη κατηγορία μεταλλευτικῶν ὀρυκτῶν) νοεῦνται χημικὰ στοιχεῖα, ἔχοντα ἰδιόζουσαν λάμψιν (μεταλλικὴν), ἔχοντα καλῶς τὴν θερμότητα καὶ τὸν ἠλεκτροτισμὸν καὶ δι' ἄλλων τινῶν χαρακτηριστικῶν ἰδιοτήτων διακρινόμενα. Αὕτη εἶναι ἡ σημερινὴ «στενὴ» ἔννοια τοῦ ὄρου «μέταλλα», περιλαμβάνουσα μέρος μόνον τῶν καθόλου ὀρυκτῶν, ἐν ᾧ παρὰ τοῖς Ἀρχαίοις Ἕλλησι καὶ Ῥωμαίοις, οἱ ὄροι μέταλλον καὶ ametalium εἶχον εὐρυτάτην ἔννοιαν, περιλαμβάνουσαν πάντα τὰ σήμερον καλούμενα αμεταλλεῖα καὶ «λατομεῖα» καὶ πᾶσαν ἐν γένει ὀρυκτὴν ὕλην, μηδὲ τῶν κοινῶν λίθων ἐξαφαιρούμενων. Ἐξ οὗ καὶ οἱ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις συγγραφεῖσιν ἀπικνωμένοι ὄροι «μέταλλον ἄλλος», «μέταλλον λίθων» κλπ. Ὁ Σχολιαστὴς τῶν Βασιλικῶν ἐν χωρίῳ 16 Tit. I, Consil. 13 ὀρίζει «μέταλλον λέγεται πᾶν τὸ ἀπὸ ὀρυγγματος γῆς ἐξερχόμενον». Ἡ ἔτυμολογία τῆς λέξεως «μέταλλον» δὲνεῖται γνωστὴ. Κατὰ τὸν Flade («Römisches Bergrecht», Freiberg, ἔτος 1805, σελ. 2 καὶ 3, ἡ παλαιότερη διδομένη παραγωγή τῆς λέξεως ταύτης ἐκ τῶν ἑλληνικῶν λέξεων «μετὰ» καὶ «ἄλλον» = «μέταλλον», ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι αἱ φλέβες τῶν ὀρυκτῶν εὕρηνται ἐν τῇ φύσει διαδοχικῶς ἢ μίᾳ μετὰ τὴν ἄλλην (πρβ. Πλανίου Historia Naturalis βιβλίον XXXIII, 31, 2), δὲν φαίνεται πιθανή. Ἰσως παρέσθον τὴν λέξιν «μέταλλον» οἱ Ἕλληνες ἐκ τῶν ἀνατολικῶν χωρῶν, παρ' ὧν ἔλαβον τὰς πρώτας μεταλλευτικὰς τῶν γνώσεις, ἢ δὲ κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἔτυμολογία δὲν προδίδει τὴν ἑλληνικότητα τῆς λέξεως, ἀλλ' ὀφείλεται μᾶλλον εἰς τὴν συνθήθειαν τῶν ἀρχαίων ἑλλήνων, ὅπως ἔτυμολογῶσαν ἐκ τῆς μητρικῆς τῶν γλώσσης τὰς ἐκ τῶν ξένων τοιοῦτων εἰλημμένας λέξεις. Ὁ Koch (Vergleichungen mineralogischen Benennungen der Deutschen mit arabischen Wörtern σελ. 41) δέχεται ὅτι ἡ λέξις «μέταλλον» ἐλήλυθη ἐκ τῆς ἀραβικῆς γλώσσης. Ὁ δὲ Schneider (Lehrbuch des Bergrechtes σελ. 9) ἀναφέρει ὅτι ἡ λέξις ametalium εἶναι φοινικικῆς προελεύσεως.

ρουει καταστάσει, είτε εν χημικῇ συνθέσει) μετ' ἐνδεικτικῆς ἀπαριθμήσεως πολλῶν ἐξ αὐτῶν.

Ἐν τῇ δευτέρᾳ περιλαμβάνει τὸ σφουφεὺς θεῖον, τὸ σιδηροπυρίτην, τὸν γραφίτην, τὸν φουφορίτην, τὰ ἄλατα τῆς στυπτηρίας, τὰ ἄλατα τοῦ βόρακος, τὸ θρυκτὸν μαγειρικὸν ἄλας μετὰ τῶν παρακολοῦθόντων αὐτῷ ἄλλων, τὸν στεατίτην (τάλιην), τὸ σήπιον (écume, der mer), τὸν μαγνησίτην (λευκόλιθον), τὴν σμύριδα, τὸν ἀμίαντον, τὸν κρύολιθον, τὸν ἀργυραδέμαν (φθοριοῦχον ἀσβέστιον), τοὺς πολυτίμους λίθους (ἀδάμαντα, σμάραγδον κ.λ.π.), τὰς σπανίας γαίας (μοναζίτην, δμηκρίτην κ.λ.), τὸν βαρυτίτην (θεῖκὸν βάριον), τὸν βυθερίτην (ἀνθρακικὸν θάριον).

Ἐν τῇ τρίτῃ περιλαμβάνει πάσας τὰς ὀρυκτὰς καυσίμους ὕλας, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς τύρφης (πυάνθρακος).

Ἐν τῇ τετάρτῃ τοὺς ὑδρογονάνθρακας παντὸς εἶδους (ἐν στερεᾷ, ὑγρᾷ καὶ ἀερίῳ μορφῇ καταστάσει) μετὰ τῶν προτόντων ἀλλοιώσεως αὐτῶν (αἶον ὀζοκηρίτου, ἀσφάλτου, πησσασφάλτου, πησσασφαιτοφύρον ἀσβεστολίθων ἢ σχιστολίθων κ.λ.), καὶ

Ἐν τῇ πέμπτῃ τὰ γηγενῆ ἀέρια.

Δυνάμει τοῦ προσφάτως δημοσιευθέντος Ν. Διατάγματος 2657 τοῦ 1953 (ἄρθρ. 23) ὑπῆρχθη εἰς τὰ μεταλλευτικὰ ὀρυκτὰ καὶ ὁ μαρμαρυγίας (μίχα).

Πάντα τὰ ἀνωτέρω μεταλλευτικὰ ὀρυκτὰ παραχωροῦνται εἰς τὴν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν πρὸς ἀναζήτησιν καὶ ἐκμετάλλευσιν κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν νόμων διαγραφομένην διαδικασίαν. πλὴν: α) τοῦ ἐν Μακεδονίᾳ χρυσοῦ καὶ λευκοχρύσου, β) τῶν ὑδρογμανανθράκων πάσης φύσεως, γ) τῆς σμύριδος, δ) τῶν ἀργυρομεταλλευμάτων (βαρυτίτης) τῶν κήσεων Μήλου, Κιμῶλου καὶ Πολυαίου, εφ' ὧν δικαίωμα ἀναζήτησεως καὶ ἐκμεταλλεύσεως κέκτηται ἀποκλειστικῶς τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον.

Ἐσχάτως ὑπὸ τοῦ Ν. Διατάγματος 2627 τοῦ 1953 ὀρίσθη (ἄρθρ. 17 ἐδ. 1) ὅτι τὸ Ἑλλ. Δημόσιον κέκτηται ἀποκλειστικὸν δικαίωμα ἀναζήτησεως καὶ ἐκμεταλλεύσεως καὶ ἐπὶ τῶν ὀρυκτῶν ὑλῶν τῶν περιεχουσῶν εἰς ἐκμεταλλεύσιμους ποσότητας, οὐράνιον, θόριον, ράδιον καὶ γενικῶς ραδιενεργὰ στοιχεία.

4. Ἴνα ὁμως τὰ ἀνωτέρω ὀρυκτὰ χαρακτηρισθῶσι παραχωρήσιμα κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Μεταλλευτικοῦ Νόμου, πρέπει νὰ πληρῶσι τοὺς ἐξῆς ὅρους:

Α') Πρέπει νὰ εὑρίσκωνται ἐν ταῖς φυσικαῖς αὐτῶν κοίταις, ἧτοι ἐν τοῖς τόποις τῆς φυσικῆς ἐμφανίσεώς των, ἐνθα ἐναπετέθησαν ὑπὸ φαινομένων καθαρῶς φυσικῶν, εἴτε ὑπὸ μορφῆν στρωμάτων (flötte, couches), εἴτε ὑπὸ μορφῆν φλεβῶν (gänge, filons), εἴτε ὑπὸ μορφῆν ὄγκων ἢ σωρῶν (amas), εἴτε ὅπωςδήποτε ἄλλως (ὅρα παράγρ. 1 ἄρθρου 1 Μ.Κ., καὶ) ἦν καὶ ὀρυκτὰ ὕλαι, ὡς αὐτὰ εὑρῆνται ἐν τῇ Φύσει. . .). Συνεπῶς αἱ περὶ ἀναζήτησεως καὶ ἐκμεταλλεύσεως μεταλλευτικῶν ὀρυκτῶν διατάξεις τοῦ μεταλλευτικοῦ νόμου δὲν περιλαμβάνουσι τὰς ἐκβολάδας, αἵτινες εἶναι μεταλλευ-

τικαί ὕλαι ἐξορυχθεῖσαι εἰς παλαιότερας ἐποχάς καὶ μὴ ὑποστᾶσαι καμινείαν, διότι πρόκειται περὶ ὄρυκτῶν μὴ φυσικῶς ἐναποθεθειμένων ἀλλ' ἀποσπασθέντων δι' ἀνθρωπίνης ἐνεργείας ἀπὸ τῶν φυσικῶν αὐτῶν κοιτῶν.

Αἱ ἐπὶ ἡ ἐνότης τοῦ ἐδάφους συσσωρεύσεις ἐκβολάδων προέκυψαν, κατόπιν ἀνθρωπίνης ἐνεργείας ἀποσπασάσης ταύτας ἐκ τῶν φυσικῶν αὐτῶν κοιτῶν, καὶ ὡς τοιαῦται δὲν ἀποτελοῦσι μεταλλευτικὰ κοιτάσματα, ἅτινα εἶναι φυσικαὶ συσσωρεύσεις μεταλλευτικῶν ὄρυκτῶν, εἰς ἃς καὶ μόνον ἀφορῶσιν οἱ μεταλλευτικοὶ νόμοι.

Δι' ὃ καὶ τὰ τῆς διαθέσεως τῶν ἐκβολάδων ρυθμίζονται ὑπὸ ἰδιαιτέρων διατάξεων. Τοιαύτη λ.γ. εἶναι ἡ διάταξις τοῦ ἐδαφίου β' τοῦ ἄρθρου 31 τοῦ Μ.Κ., δι' ἧς ρητῶς ἐπεκτείνεται τὸ ἐν τῷ μεταλλεῖῳ δικαίωμα τοῦ μεταλλειοκτῆτου καὶ ἐπὶ τῶν ἐντὸς τοῦ ἐδαφικοῦ χώρου τοῦ μεταλλεῖου του τυχόν ὑπαρχουσῶν ἐκβολάδων. Ἄνευ τῆς ἰδιαιτέρας ταύτης διατάξεως, ὁ μεταλλειοκτῆτης, ὡς τοιοῦτος, οὐδὲν δικαίωμα θὰ εἶχεν ἐπὶ τῶν ἐκβολάδων.

Τὰ ἀνωτέρω περὶ ἐκβολάδων λεχθέντα ἰσχύουσιν ἐπίσης καὶ ἐπὶ τῶν σκιωριῶν, αἵτινες εἶναι ὑπολείμματα ὄρυκτῶν ὕλων ὑποστασῶν καμινείαν.

Β') Πρέπει νὰ εἶναι μεταλλεύματα.

Ὁς ἀνωτέρω (ἐν παραγράφῳ 1) ἐρρήθη, αἱ μεταλλευτικαὶ ὕλαι καὶ ἰδίᾳ ἐξ αὐτῶν τὰ μέταλλα σπανίως συναντῶνται καθαρὰ ἐν τῇ φύσει. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰ μέταλλα εὐρίσκονται ἐν προσμίξει ἢ συνθέσει μετ' ἄλλων ἀνοργάνων ὕλων.

Αἱ τοιαῦται προσμίξεις ἢ συνθέσεις, ἐφ' ὅσον τὸ ἐν αὐταῖς περιεχόμενον μέταλλον ἢ μεταλλευτικὸν ἐν γένει ὄρυκτὸν δύναται νὰ ἐξαχθῇ τεχνικῶς μετ' ὀφέλους οἰκονομικοῦ (κέρδους), καλοῦνται μεταλλεύματα (erze, minerais), κατὰ τὴν γενικῶς κρατοῦσαν ἔννοιαν τοῦ ὅρου τούτου καὶ ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ Μ.Κ. προκύπτουσιν.

Τὸ οἰκονομικὸν ὄφελος κρίνεται μόνον ἀπὸ τεχνικῆς ἀπόψεως. Ἐφ' ὅσον δηλαδὴ ἡ ἐλάχιστε πρόοδος τῆς μεταλλευτικῆς τεχνικῆς (τῆς τεχνικῆς τῆς ἐξορύξεως τῶν μεταλλευτικῶν ὄρυκτῶν, τῆς μεταλλουργίας, τοῦ ἐμπλουτισμοῦ καὶ τῆς ἐν γένει διακαθάρσεως αὐτῶν) ἐπιτρέπει τὴν ἐκ τινος ὄρυκτῆς ὕλης οἰκονομικῶς ἐπιωφελεῖ (ἐπικερδῆ) ἐξαγωγὴν τινος τῶν μεταλλευτικῶν ὄρυκτῶν, ἡ ὕλη αὕτη εἶναι μετάλλευμα καὶ ὑπάγεται εἰς τὰς διατάξεις τοῦ μεταλλευτικοῦ νόμου, δυναμένη νὰ ἀποτελέσῃ ἀντικείμενον μεταλλευτικῆς παραχωρήσεως, ἔστω καὶ ἂν αἱ λοιπαὶ συνθηκαὶ τῆς ἐκμεταλλεύσεως (λ.γ. μεταφορᾶς, φορολογίας κλπ.) εἶναι δυσμενεῖς καθιστῶσαι ἀσύμφορον τὴν ἐκμετάλλευσιν. Ὁρυκτὴ ὕλη λ.γ. περιέχουσα 30% σίδηρον, δεόν νὰ θεωρηθῇ μετάλλευμα σιδήρου, ὑπαγόμενον εἰς τὰς διατάξεις τοῦ μεταλλευτικοῦ νόμου, διότι ἡ δαπάνη ἐξαγωγῆς ἐκ τῆς ὕλης ταύτης καθαροῦ μετάλλου σιδήρου, βάσει τῶν σημερινῶν μεταλλουργικῶν μεθόδων, ἀφήνει περιθώριον κέρδους, ἔστω καὶ ἂν ὑποθεθῇ ὅτι ἐν τῇ συγκεκριμένῃ περιπτώσει αἱ

μεταφορικά συνθήκαι είναι λίαν δυσμενεῖς καθιστῶσαι οἰκονομικῶς ἀσύμφωρον τὴν ἐκμετάλλευσιν.

Ὁ δεύτερος οὗτος ὅρος, ὃν αἱ ὀρυκταὶ ὕλαι πρέπει νὰ πληρῶσιν, ὅπως ὑπαχθῶσιν εἰς τὰς διατάξεις τοῦ μεταλλευτικοῦ νόμου, συνάγεται ἐκ τε τῆς ἐννοίας τῆς μεταλλείας, ὡς οἰκονομικῆς δραστηριότητος, ἥς ἡ ἄσκησις ἀποβλέπει εἰς τὴν πραγματοποίησιν κέρδους καὶ ἐκ τοῦ ρητοῦ γράμματος τοῦ Μ.Κ., ἧτοι: α) τοῦ ἄρθρου 3 αὐτοῦ καθ' ὃ «πᾶς θέλων νὰ τῷ παραχωρηθῇ δικαίωμα πρὸς ἐκμετάλλευσιν, ὀφείλει νὰ ποιήσῃ προηγουμένως μεταλλευτικὰς ἐρεῦνας, πρὸς ἀπόδειξιν ὑπάρξεως μεταλλεύματος, καὶ β) τοῦ ἄρθρου 17 (παρ. 4) τοῦ Μ.Κ., καθ' ὃ «ἂν ὁ Ἐπιθεωρητὴς Μεταλλείων ἀποφαίνηται κατὰ τῆς αἰτήσεως ὀριστικῆς παραχωρήσεως, ὀφείλει ὡς δικαιολογίαν τῆς ἀποφάσεώς του νὰ ἔχῃ τὴν ἀνυπαρξίαν μεταλλεύματος». Θὰ ᾔτο ἄλλωστε ἀντιοικονομικὸν καὶ ἠθικῶς ἐπιλήψιμον νὰ γίνωνται μεταλλευτικαὶ παραχωρήσεις ἀνευ ὑπάρξεως μεταλλευμάτων ὑπὸ τὴν ἐκτεθεῖσαν ἐννοίαν καὶ νὰ δημιουργῶνται μεταλλευτικοὶ τίτλοι, οἵτινες νὰ χρησιμεύωσιν ὡς μέσα ἀθεμίτου κερδοσκοπίας εἰς βᾶρος τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου. Τὰ ἄτοπα ταῦτα ἀποκλείονται ἀπολύτως ἐκ τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ σκοποῦ τοῦ μεταλλευτικοῦ νόμου, ὅστις ἀποβλέπει εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου διὰ τῆς πραγματικῆς ἀναπτύξεως τῆς μεταλλείας. (Περὶ τῆς ἐννοίας τοῦ ὅρου «μετάλλευμα» (erz), ὄρα Heinrich Weith: Deutsches Bergwörterbuch, ἐν λέξει «Erz». Ὅρα ἰδίᾳ Ferdinand Friedensburg Die Bergwirtschaft der Erde, τελευταίαν, Τετάρτην Ἐκδοσιν ἔτους 1948, ἐν σελίδι 4, τοῦ Ἐκδοτικοῦ Οἴκου Ferdinand Enke, Stuttgart).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

§ 5. Μεταλλευτικὸν νόημα. Μεταλλευτικὴ ἐλευθερία.

1. Ἡ γνῶσις τῆς ἱστορίας τοῦ μεταλλευτικοῦ δικαίου ἐπιβάλλεται, οὐ μόνον ἀπὸ καθαρῶς ἱστορικῆς ἀπόψεως καὶ διὰ λόγους ἐπιστημονικῆς πληρότητος τῆς μελέτης τοῦ εἰδικοῦ τούτου δικαίου, ἀλλὰ καὶ διὰ λόγους οὐσιαστικῆς ἀνάγκης. Καὶ τοῦτο, διότι, ἀφ' ἐνὸς μὲν τὸ νῦν ἐν ἰσχύϊ μεταλλευτικὸν δίκαιον πολλῶν εἰσέτι κρατῶν, καὶ δὴ τῶν σπουδαιότερων ἐν τῇ διαμορφώσει τοῦ δικαίου τούτου (λ.χ. τῶν καθ' ἕκαστον γερμανικῶν κρατῶν), εἶνε προῖον ἐξελίξεως τῶν πρότερον ἐν αὐτοῖς κρατησασῶν ἀρχῶν τοῦ μεταλλευτικοῦ νομῆματος καὶ τῆς μεταλλευτικῆς ἐλευθερίας, ἀφ' ἑτέρου δέ, διότι ὑφίστανται ἔτι καὶ νῦν ἐκμεταλλεύσεις ἀπὸ μακροῦ χρονολογούμεναι, εἰς τρόπον ὥστε τόσον ἡ εὐχερῆς καὶ ἀκριβῆς κατανόησις βασικῶν ἐννοιῶν καὶ νομικῶν κατασκευῶν τοῦ σημερινοῦ μεταλλευτικοῦ δικαίου, ὅσον καὶ ἡ λύσις νομικῶν ζητημάτων, προκυπτόντων ἰδίᾳ ἐν τῇ σφαίρᾳ τῆς ιδιόκτησίας τῶν ὡς εἴρηται παλαιῶν ἐκμεταλλεύσεων, καθιστῶσιν ἀναγκαίαν τὴν εἰς τὸ παρελθόν, καὶ μέχρι τῶν πρώτων ἐνίοτε πηγῶν τοῦ μεταλλευτικοῦ δικαίου, ἀναδρομὴν. Οὕτω λ.χ. ἐν Ἑλλάδι, ἡ λύσις ἀμφισβητήσεων, οὐχὶ πρὸ πολλοῦ γεννηθειῶν, ὡς πρὸς τὴν νομιμότητά ἐκμεταλλεύσεων, ὧν ἡ ἐναρξὶς ἀνάγεται εἰς τὴν πρὸ τῆς ἰσχύος τοῦ πρώτου μεταλλευτικοῦ Νόμου Χ4' τοῦ 1861 χρονικῆν περίοδον, ἀπῆρτησε τὴν ἐξακριβώσιν τοῦ τότε διέποντος τὰ μεταλλεῖα ἐν Ἑλλάδι δικαίου¹. Ἐπίσης, κατὰ τὴν ἀναφεῖσαν ἐν ἔτει 1871 διαφορὰν περὶ τῆς ιδιοκτησίας τῶν Λαυρεωτικῶν ἐκβολάδων (ἦτοι ὑπολειμμάτων ἀρχαίων ἐκμεταλλεύσεων), παρέστη ἀνάγκη ἐξακριβώσεως τοῦ διέποντος τὰ μεταλλεῖα Λαυρίου δικαίου, ἀπὸ τῆς κατὰ τὴν ἀρχαιότητα Πολιτείας τῶν Ἀθηναίων καὶ μετέπειτα².

Ἰδιαιτέραν σημασίαν, ἀπὸ ἀπόψεως ἑλληνικοῦ μεταλλευτικοῦ δικαίου, κέκτηται ἡ ἔρευνα τοῦ θεσμοῦ μεταλλευτικοῦ νομῆματος καὶ τῆς ἱστορικῆς ἐξελίξεως τούτου, ὅχι μόνον διότι τὸ περὶ ἀρμοδιότητος τῆς ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Γραμματείας διάταγμα (ὄργανικὸς νόμος) τῆς 3/15 Ἀπριλίου 1833

1. "Ὅρα ὑπ' ἀριθ. 33/1926 ἀπόφασιν τοῦ Διοικητικοῦ Δικαστηρίου Μεταλλείων, δημοσιευθεῖσαν ἐν τῷ νομικῷ περιοδικῷ «Δικαιοσύνη», τεύχος 5ον, τῆς 15 Μαρτίου 1927.

2. "Ὅρα ἔκθεσιν ἀπὸ 26 Αὐγούστου 1872 τοῦ τότε Πρωθυπουργοῦ Ε. Δεληγεώργη δημοσιευθεῖσαν εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 214 τοῦ 1872 φύλλον τῆς τότε ἐκδιδομένης ἡμερησίως «Ἐφημερίδος τῶν Συζητήσεων».

συνταχθέν ὑπὸ τῶν Βασιλευσίων τῆς Ἀντιβασιλείας, ποιεῖται μνησίων ἐν ἄρθρῳ 2 (ἐδαφ. η') περὶ τοῦ μεταλλευτικοῦ νομήματος, ὑπάρχον τὴν διατήρησιν καὶ χρησιμοποίησιν τούτου εἰς τὴν ἀρμοδιότητά τῆς ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Γραμματείας, ἐξ οὗ καὶ ἡ ὑπὸ τινῶν ὑποστηρικθεισα γνώμη ὅτι τὰ μεταλλεῖα ἐν Ἑλλάδι ἦσαν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην βασιμικὰ ἢ δημῶσια νομήματα, ἀλλὰ καὶ διότι ἡ εἰσηγητικὴ ἐκθέσις τῆς περὶ μεταλλείων διατάξεως τοῦ Συντάγματος χαρακτηρίζει τὰ μεταλλεῖα ὡς δημῶσια νομήματα. Ἡ διάταξις αὐτῆ, καθ' ἣν «εἰδικοὶ νόμοι κανονίζουσι τὰ τῆς ἰδιοκτησίας καὶ διαθέσεως τῶν μεταλλείων κλπ.» προστέθη τὸ πρῶτον εἰς τὸ περὶ ἰδιοκτησίας ἄρθρον 17 τοῦ Συντάγματος τοῦ 1864 κατὰ τὴν ἐν ἔτει 1911 ἀναθεώρησιν αὐτοῦ, περιληφθεῖσα ἐπίσης εἰς τὰ μετέπειτα ἰσχύσαντα Συντάγματα, ἐν οἷς καὶ τὸ νῦν ἐν ἰσχύϊ Σύνταγμα τοῦ 1952. Ἡ σχετικὴ περικυπη τῆς εἰσηγητικῆς ἐκθέσεως ἐπὶ τῆς ρηθείσης διατάξεως ἔχει ὡς ἐξῆς: «Ἡ τελευταία περὶ μεταλλείων, ὀρυχείων κλπ. προσθήκη ἐκρίθη ἀναγκαία, τοῦτο μὲν λόγῳ τῆς σπουδαιότητος καὶ τῆς οἰκονομικῆς ἀξίας τῶν δημοσίων τούτων νομημάτων, τοῦτο δὲ ὅπως ἐκλήπη πᾶσα περὶ τοῦ τιοσούτου χαρακτηῖρος αὐτῶν ἀμφισβήτησις».

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω, ἡ γνώσις τῆς ἱστορίας τοῦ μεταλλευτικοῦ δικαίου ἐπιβάλλεται καὶ διὰ τὸν λόγον ὅτι καθιστᾷ δυνατὴν τὴν χρησιμοποίησιν τῶν ἐκ τῆς πείρας τοῦ παρελθόντος συναγομένων πορισμάτων, πρὸς ἀρτιωτέραν κατάρτισιν τῶν συγχρόνων μεταλλευτικῶν νομοθεσιῶν καὶ πληρεστέραν ἐν γένει ὀργάνωσιν τῆς μεταλλείας, ταῦθ' ὕπερ εἶναι καὶ τὸ σπουδαιότερον.

Ἡ ἱστορία τοῦ μεταλλευτικοῦ δικαίου ἀποτελεῖ, ἐξ ἑλλείψεως σαφῶν καὶ ἐπαρκῶν στοιχείων, ἐν ἐκ τῶν μᾶλλον ἀμφισβητουμένων θεμάτων τῆς νομικῆς ἐπιστήμης.

2. Μεταλλευτικὸν δίκαιον δύναται νὰ θεωρηθῇ ἰσχύον μόνον ἀπὸ τοῦ 12ου μ.Χ. αἰῶνος, ἀφότου ἐξακριβουῖται ἡ ἰσχὺς ἐν Γερμανίᾳ τῶν θεσμῶν τοῦ μεταλλευτικοῦ νομήματος καὶ τῆς μεταλλευτικῆς ἐλευθερίας, διότι ὑπὸ τὸ κράτος αὐτῶν ἡ μεταλλεῖα ἀσκειῖται ὡς αὐτοτελὲς καὶ ἀνεξάρτητον τῆς ἐδαφικῆς ἰδιοκτησίας δικαίωμα, καὶ οὐχὶ ὡς ἀπόρροια καὶ παρακολούθημα ταύτης. Ἦτοι, δυνάμει τοῦ μεταλλευτικοῦ νομήματος, ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Κράτους δικαιούται νὰ διαθέτῃ πρὸς ἴδιον ὄφελος ὀρισμένα ὀρυκτά, ἀνεξαρτήτως τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ, ἐν ᾧ κείνται ταῦτα ἐδάφους, δυνάμει δὲ τῆς μεταλλευτικῆς ἐλευθερίας δικαιούται πᾶς τις ὅπως, ὑπὸ τὸν ὄρον τῆς ἐκπληρώσεως ὀρισμένων προϋποθέσεων, ἀναζητῆ καὶ ἐκμεταλλεύηται ὀρισμένα ὀρυκτά, καὶ ἂν ἀκόμη εὑρίσκωνται ἐν ἀλλοτρίῳ ἐδάφει. Διὰ τὴν πρὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης χρονικὴν περίοδον δὲν ὑφίστανται ἐπαρκῆ στοιχεῖα πρὸς ἐξαγωγὴν ἀσφαλοῦς συμπεράσματος, διὸ καὶ αἱ γνώμαι τῶν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου εἰδικῶς ἀσχοληθέντων δίστανται ριζικῶς. Ἡ διάστασις τῶν γνωμῶν ὑφίσταται ὅχι μόνον ὡς πρὸς τὸν χρόνον τῆς συστάσεως τῶν ρηθέντων θεσμῶν, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς διαμορφώσεως, τὴν πρὸς ἀλλήλους σχέσιν καὶ τὴν ἀκριβῆ ἔννοιαν αὐτῶν.

Καθ' ἡμᾶς, τὸ μεταλλευτικὸν δίκαιον εἶναι δημῶρηγμα τοῦ Μεσαιῶνος.

Βεβαίως, ύπεστηρίχθη ή γνώμη καθ' ήν οί θεσμοί τοῦ μεταλλευτικοῦ νομήματος καί τῆς μεταλλευτικῆς ἐλευθερίας ἰσχυσαν καί κατά τήν Ἀρχαιότητα, καί συγκεκριμένως παρά τοῖς ἀρχαίοις Ἀθηναίοις, ἀναφορικῶς πρὸς τὰ μεταλλεῖα Λαυρείου, καί παρά τοῖς Ρωμαίοις ἀναφορικῶς πρὸς τὰ μεταλλεῖα τῶν ἀπεράντων ἐπαρχιῶν τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους, ἀλλὰ καθ' ἡμᾶς δὲν εἰσταθεῖ ή γνώμη αὕτη. Ἐν τῇ εἰδικῇ πραγματεῖᾳ ἡμῶν «Ἱστορία τοῦ μεταλλευτικοῦ δικαίου καί πορίσματα ἐκ αὐτῆς», 1945», ἐκθέτομεν τοὺς λόγους τοὺς συνηγοροῦντας κατὰ τῆς γνώμης αὐτῆς. Ἐνταῦθα περιοριζόμεθα νά παρατηρήσωμεν, γενικώτερον, ὅτι ή τόσον προηγμένη καί ἐξειληγμένη ἀπὸ ἀπόψεως νομικῆς σκέψεως καί διανοήσεως κατασκευή τοῦ νομικοῦ χωρισμοῦ τῆς μεταλλείας ἀπὸ τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ ἐδάφους οὐδόλως ἀμφιβιβάζεται πρὸς τήν κατὰ τήν ἀρχαιότητα ὑφισταμένην ἀντίληψιν περὶ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ ἐδάφους.

Ἡ ἔννοια τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ ἐδάφους παρά τοῖς ἀρχαίοις λαοῖς ἦτο ἐνιαία καί καθολική, περιλαμβάνουσα πᾶσαν χρῆσιν τοῦ ἐδάφους καί πᾶσαν καλλιέργειαν αὐτοῦ. εἴτε γεωργικῆς εἴτε μεταλλευτικῆς φύσεως. Τὰ ἐδάφη κατὰ τήν Ἀρχαιότητα ἐξεδίδοντο εἰς καθολικὴν ἐκμετάλλευσιν. Ὁ δὲ ἐκμεταλλεὺς προέβαινε, κατ' ἐλογίην αὐτοῦ, εἴτε εἰς γεωργικὴν εἴτε εἰς μεταλλευτικὴν καλλιέργειαν, ἀνάλογως τῆς φυσικῆς συστάσεως τοῦ ἐδάφους, εἴτε καί εἰς ἀμφοτέρας τὰς καλλιέργειάς, ὅπου τοῦτο ἦτο δυνατόν.

Τοῦτο, ἐκτὸς ἄλλων μαρτυριῶν, διαφαίνεται σαφῶς καί ἐκ τοῦ χωρίου 1,5 τοῦ «περὶ πόρων» ἔργου τοῦ Ξενοφῶντος, ἐν ᾧ οὗτος γράφει περὶ Λαυρεωτικῆς: «ἔστι δὲ καί γῆ, ἣ σπειρομένη οὐ φέρει καρπούς, ὀρυττομένη δὲ πολλαπλασίους τρέφει ἢ εἰ σίτον ἔφερε καί μὴν ὑπάργυρος, θεία μοίρα, ἔστι...». Ὁ Ξενοφῶν γράφει περὶ γῆς ἐνιαίως καί διαστέλλει μόνον τὸν τρόπον τῆς καλλιέργειας (γεωργικῆς ἢ μεταλλευτικῆς).

Κατὰ μείζονα δὲ λόγον δὲν δύναται νά ὑποστηριχθῇ ή ἰσχύς τοῦ νομικοῦ χωρισμοῦ τῆς μεταλλείας ἀπὸ τῆς ἐδαφικῆς ἰδιοκτησίας παρά Ρωμαίοις, παρ' οἷς διετηρήθη σταθερὰ ή ἀρχή τῆς ὑπαγωγῆς τῶν μεταλλείων εἰς τήν ἰδιοκτησίαν τοῦ ἐδάφους, τῶν ὀρυκτῶν θεωρουμένων ὑπὸ τῶν Ρωμαίων ὡς μέρος καί προϊόντος τοῦ ἐδάφους (pars fundi), ὡς τοῦτο μαρτυρεῖται ὑπὸ πολλῶν χωρίων τῶν Πανδεκτῶν καί ἄλλων νομικῶν καί μὴ νομικῶν πηγῶν. Οἱ Ρωμαῖοι, λόγῳ τῆς ἐσφαλμένης ἀντιλήψεως, ἣν εἶχον περὶ ἀναπαραγωγῆς τῶν ὀρυκτῶν, ἐφρόνουν περὶ αὐτῶν ὅτι ἦσαν περιοδικὰ καί ἀνεξάντλητα προϊόντα τοῦ ἐδάφους, ὡς τὰ ἐκ κήπων, δασῶν, ἀμπελώνων κλπ., καί διὰ τοῦτο ἐξωμοίουν τὰ ὀρυκτὰ πρὸς τοὺς καρπούς τοῦ ἐδάφους.

Ὡστε κατὰ τήν Ἀρχαιότητα δὲν ἰσχυσε μεταλλευτικὸν δίκαιον, ἀλλὰ μόνον ἐδαφικὸν δίκαιον ἢ μάλλον δίκαιον ἐκμεταλλεύσεως ἐδάφους, οὗτινος ή μεταλλεῖα ἀπετέλει μίαν τῶν πολλαπλῶν ἀπολαύσεων αὐτοῦ.

3. Καθ' ἡμᾶς, ή ἱστορικὴ ἐξέλιξις τοῦ μεταλλευτικοῦ δικαίου ἔχει, ἐν ἄκρᾳ συντομίᾳ, ὡς ἀκολούθως:

Ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς μεταλλείας ἀναφαίνονται τρεῖς ἀνταγωνισταὶ διεκδικούτες, δι' ἑαυτὸν ἕκαστος, τὸ δικαίωμα τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν μεταλλείων:

ὁ ἰδιοκτητῆς τοῦ ἐδάφους, ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Κράτους καὶ ὁ μεταλλευτῆς.

Οἱ θεσμοὶ τοῦ μεταλλευτικοῦ νομήματος καὶ τῆς μεταλλευτικῆς ἐλευθερίας ἔθοντο ἐκποδῶν τὸν ἰδιοκτήτην τοῦ ἐδάφους, τὸν καὶ ἀρχαιότερον τῶν ἀντεγωνιστῶν τούτων, ἐκμεταλλεόμενον ἀρχῆθεν τὰ μεταλλεῖα ὡς συστατικὰ τοῦ ἐδάφους, καὶ τὸ ἐπίμαχον δικαίωμα ἀνεγνωρίσθη, δυνάμει μὲν τοῦ μεταλλευτικοῦ νομήματος ὑπὲρ τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ Κράτους, ὡς τοιοῦτου, δυνάμει δὲ τῆς μεταλλευτικῆς ἐλευθερίας, ὑπὲρ τοῦ μεταλλευτοῦ, ὡς εὐρέτου τοῦ μεταλλείου ἢ ὡς συντελεστοῦ ἐν γένει τῆς ἀναπτύξεως καὶ τῆς προαγωγῆς τῆς μεταλλείας.

Πηγὴ τοῦ μεταλλευτικοῦ δικαίου εἶναι ἡ Γερμανία, ἐν ἣ συνέστη τὸ πρῶτον καὶ ἐξευλίθη μεταλλευτικὸν δικαίον, διαδοθὲν ἐκείθεν καὶ εἰς τὰς ἄλλας χώρας. Μετὰ τὴν Γερμανίαν, τὴν πρωτεύουσαν θέσιν ἐν τῇ ἀναπτύξει τοῦ μεταλλευτικοῦ δικαίου κατέχει ἡ Γαλλία.

Ὡς βάσις τοῦ μεταλλευτικοῦ δικαίου ἐν Γερμανίᾳ θεωρεῖται τὸ μεταλλευτικὸν νόημα, ὑπὲρ ἢ κατὰ τὸ ἔτος 1158 ἐκδοθεῖσα Constitutio de regalibus καθιέρωσεν ὑπὲρ τῶν γερμανῶν βασιλέων.

Ἐκ τοῦ μεταλλευτικοῦ νομήματος ἀπέρρευσεν ἡ μεταλλευτικὴ ἐλευθερία, ἥτις, περιοριζομένη ἀρχικῶς ὑπὸ τούτου καὶ συμβαδίζουσα μετ' αὐτοῦ, ἔτυχεν, ἐν τέλει, κατὰ τὰ μέσα τοῦ 19ου αἰῶνος, γενικῆς ἀναγνωρίσεως ὑπὸ τὴν πλεονεχθεῖσαν μορφήν αὐτῆς, δυνάμει τῶν τότε ἐκδοθέντων μεταλλευτικῶν νόμων τῶν κατ' ἰδίαν Γερμανικῶν Κρατῶν, θεμελιωθέντων ἀπάντων ἐπὶ τῆς μεταλλευτικῆς ἐλευθερίας, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν τότε ἐκ τῆς Ἀγγλίας μεταδοθεισῶν εἰς τὴν ἡπειρωτικὴν Εὐρώπην φιλελευθέρων πολιτικῶν καὶ οικονομικῶν ἀρχῶν, βάσει τῶν ὁποίων καθηργήθησαν τὰ προνόμια καὶ τὰ ἰδιωτικοῦ δικαίου ἐν γένει δικαιώματα τοῦ Κράτους ἐπὶ τῶν μεταλλείων καὶ περιορίσθη ἐπὶ καθαρῶς κυριαρχικῷ ἐδάφους ἢ ἐπέμβασις τούτου ἐν τῇ ἀσκήσει τῆς μεταλλείας.

Τὸ μεταλλευτικὸν δικαίον τῆς Γαλλίας, χρονολογούμενον ἀπὸ τοῦ 15ου μ.Χ. αἰῶνος, διεμορφώθη ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ γερμανικοῦ μεταλλευτικοῦ δικαίου, πλὴν ἔσχε διάφορον τούτου ἐξέλιξιν, καθόσον ἡ μεταλλευτικὴ ἐλευθερία ἐν Γαλλίᾳ ὑπῆρξε λίαν περιορισμένη, τὰ δὲ ἐκ τοῦ μεταλλευτικοῦ νομήματος δικαιώματα τῶν Γάλλων βασιλέων μόνον ἀπὸ τοῦ 1548 μέχρι τοῦ 1791 ἐπεξετάθησαν μέχρι πλήρους διαθέσεως τῶν μεταλλείων ὡς κρατικῆς περιουσίας, καταργηθέντων ἐντελῶς τῶν ἐπὶ τῶν μεταλλείων δικαιωμάτων τῶν ἰδιοκτητῶν τοῦ ἐδάφους (πλὴν τῶν γαιανθρακωρυχείων).

Οἱ Γερμανοί, λόγῳ τῶν ἔκταλαι προηγμένων γνώσεων αὐτῶν καὶ πείρας τῶν περὶ τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν μεταλλείων, ἤσκησαν ἐπίδρασιν ὄχι μόνον εἰς τὴν διαμόρφωσιν τοῦ μεταλλευτικοῦ δικαίου ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἐν γένει ἀσκήσιν τῆς μεταλλείας, τόσον ἐν Γαλλίᾳ ὅπου καὶ ἀλλαχοῦ. Οἱ Γάλλοι, πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς μεταλλείας ἐν τῇ χώρᾳ τῶν, ἐπανειλημμένως κατέφυγον εἰς τὰ φῶτα καὶ τὴν πείραν τῶν Γερμανῶν.

Διὰ τὴν εἰσαγωγὴν σπουδαστῶν εἰς τὴν κατὰ τὸ ἔτος 1783 ἰδρυθεῖσαν ἐν

ἐν Γαλλίᾳ École des Mines ὀρίσθη, ὡς ὅρος ἀπαραίτητος, ἡ ὑπὸ τῶν ὑποψηφίων γῶσις τῶν στοιχείων τῆς γερμανικῆς γλώσσης.

Βραδύτερον ὅμως, ὁ ἐπὶ Ναπολέοντος τοῦ 1ου ἐκδοθεὶς καὶ ὑπὸ τὰς ἐμπνεύσεις τούτου καταρτισθεὶς, γαλλικὸς μεταλλευτικὸς νόμος τῆς 21 Ἀπριλίου 1810¹ ἀπετέλεσε τὴν βᾶσιν. ἐφ' ἧς συνετάχθησαν οἱ νεώτεροι γερμανικοὶ μεταλλευτικοὶ νόμοι τῶν μέσων τοῦ 19ου αἰῶνος καὶ ὁ αὐστριακὸς τοῦ 1854. ἐπὶ μακρὸν δὲ χρόνον ὁ ρηθεὶς γαλλικὸς νόμος ὑπῆρξεν ἡ πηγὴ ἐξ ἧς ἠρύσθησαν τὴν μεταλλευτικὴν αὐτῶν νομοθεσίαν πολλὰ τῶν ἄλλων κρατῶν.

Τὴν πρωτεύουσαν αὐτῆν θέσιν ἀπώλεσεν ὁ γαλλικὸς μεταλλευτικὸς νόμος τοῦ 1810, ἀφότου ἴσχυσεν ὁ πρωσσικὸς γενικὸς μεταλλευτικὸς νόμος (Allgemeines Berggesetz für die Preussischen Staaten) τῆς 24 Ἰουνίου 1865, ὅστις βασιίζεται μὲν ἐπὶ τοῦ γαλλικοῦ ἐν τισὶ σημείοις, καὶ ἰδίᾳ ὡς πρὸς τὴν διαμόρφωσιν τοῦ δικαίου τῆς μεταλλειοκτησίας, οὐχ ἦττον ὑπερτερεῖ τούτου ἐν τῷ συνόλῳ, ἐμφανίζων ἐπιστημονικὴν καὶ νομοτεχνικὴν ἀριότητητα, αὐστηρὰν σύνδεσιν τῶν κατ' ἰδίαν διατάξεων καὶ πλήρη ἀρμονίαν τούτων πρὸς τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου καθιερουμένας βασικὰς ἀρχάς.

Περιοριζόμεθα εἰς τὴν συνοπτικὴν αὐτῆν ἐκθεσιν τῆς ἱστορίας τοῦ μεταλλευτικοῦ δικαίου Γερμανίας καὶ Γαλλίας, διότι ἐκ τοῦ μεταλλευτικοῦ δικαίου τούτων ἐλήφθησαν πᾶσαι σχεδὸν αἱ νομοθεσίαι τῶν ἄλλων χωρῶν.

§ 6. Ἱστορικὴ ἐξέλιξις τοῦ ἑλληνικοῦ μεταλλευτικοῦ δικαίου.

1. Ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ ἑλληνικοῦ μεταλλευτικοῦ δικαίου διακρίνομεν δύο περιόδους :

Ἡ πρώτη ἀρχεταὶ ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ πρώτου μεταλλευτικοῦ νόμου Χ΄ τῆς 22 Αὐγούστου 1861 καὶ λήγει μετὰ τῆς καταργήσεως τοῦ νόμου τούτου ὑπὸ τοῦ νόμου ΓΦΚΔ' τῆς 13 Ἰανουαρίου 1910.

Δευτέρα περίοδος εἶναι ἡ διήκουσα ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ ΓΦΚΔ' νόμου μέχρι σήμερον.

Κατὰ τὴν ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ νεωτέρου Ἑλληνικοῦ Κράτους μέχρι τῆς ἰσχύος τοῦ νόμου Χ΄ περίοδον δὲν ὕφιστατο ἐν Ἑλλάδι μεταλλευτικὸν δίκαιον, ἀλλ' αἱ ἐπὶ τῶν μεταλλείων σχέσεις, διείποντο ὑπὸ τοῦ κοινου δικαίου, ἧτοι ὑπὸ τοῦ ρωμαϊκοῦ ἀστικοῦ δικαίου, συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ὁποίου τὰ μεταλλεῖα δὲν εἶχον νομικὴν αὐτοτέλειαν, ἀλλ' ὑπήγοντο εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ ἐδάφους, ὡς μέρος καὶ προϊόν τούτου (ἄρα καὶ παρ. 7' ἐδ. 7).

2. Ὁ νόμος Χ΄ τοῦ 1861 ἀπετέλεσε μετὰ τῶν τροποποιησάντων καὶ συμπληρωσάντων τούτον νόμον: α) ΣΚΗ' τοῦ 1867, β) ΖΠ' τοῦ 1882, καὶ γ) ΒΤΟ' τοῦ 1896 τὸ ἐν Ἑλλάδι νομικὸν καθεστῶς τῶν μεταλλείων μέχρι τοῦ 1910, ὅτε καταργήθησαν ἅπαντες οὗτοι ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 53 τοῦ νόμου ΓΦΚΔ' τῆς 13 Ἰανουαρίου 1910.

1. Ὁ, ἄλλως, Codes des mines, καλούμενος.

Τὸ Ἑλληνικὸν μεταλλευτικὸν δίκαιον εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον καὶ ἴδια, ὡς πρὸς τὰς βασικὰς αὐτοῦ ἀρχάς, ἐπέισακτον, ληφθὲν ἔξωθεν. Οὕτω, ὁ νόμος Χ΄ ἐλήφθη ἐκ τοῦ ἀνωτέρω ρηθέντος γαλλικοῦ νόμου, ὁ δὲ ΓΦΚΔ' τοῦ 1910 ἐκ τοῦ ὡς εἴρηται γερμανικοῦ νόμου, ἀπὸ τοῦ ὁποίου παρεκκλίνει εἰς τινὰ βασικὰ σημεῖα. ἐν τοῖς ὑποίοις ἀκολουθεῖ τὸν αὐστριακὸν μεταλλευτικὸν νόμον τοῦ 1854 καὶ τὸν σαξωνικὸν γενικὸν μεταλλευτικὸν νόμον τῆς 16 Ἰουνίου 1868 κατὰ τὰ κατωτέρω ἐκτιθέμενα. Δι' ὃ καὶ καθίσταται ἀναγκαία ἡ προσφυγὴ εἰς τὰς πηγὰς ταύτας πρὸς κατανόησιν βασικῶν ἀρχῶν καὶ νομικῶν κατασκευῶν τοῦ ἑλληνικοῦ μεταλλευτικοῦ δικαίου καὶ ὀρθὴν ἐρμηνείαν πολλῶν ἐκ τῶν διατάξεων αὐτοῦ. Ὁ καταργηθεὶς νόμος Χ΄ καθιέρου τὸ σύστημα τῆς παραχωρήσεως τῶν μεταλλείων εἰς τὸν κατὰ τὴν κρίσιν τῆς Διοικήσεως κατάλληλον ἐκμεταλλεὺν.

Τὸ σύστημα τοῦτο θεωρητικῶς εἶναι τὸ ὀρθότερον, πλὴν ἡ ἐφαρμογὴ αὐτοῦ ἀπέτυχε πλήρως ἐν Ἑλλάδι, διότι, ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ Χ΄ νόμου τὰ μεταλλεῖα παρεχωροῦντο, οὐχὶ εἰς τοὺς ἰκανοὺς ἐκμεταλλεὺτάς ἀλλ' εἰς τοὺς διαθέτοντας κομματικὴν ἰσχὴν καὶ εἰς τοὺς φίλους αὐτῶν. Μέχρι τοιοῦτου δὲ σημείου ἐξίκετο ἡ ἀποτυχία αὐτοῦ, ὥστε ἐπὶ πρωθυπουργίας Χαριλάου Τρικούπη, ἐν ἔτει 1882, ἐψηφίσθη ὁ ΒΠ' νόμος, ὅστις ἀπῆρτησε τὴν ἐκδοσὴν εἰδικοῦ νόμου δι' ἐκάστην παραχώρησιν μεταλλείου, τοῦθ' ὕπερ, ὡς εἰκόσ, ἐπέφερε τὴν ἀναστολὴν τῆς μεταλλευτικῆς δραστηριότητος.

Ὁ νόμος ΓΦΚΔ', ληρθεὶς κυρίως ἐκ τοῦ πρωσικοῦ γενικοῦ μεταλλευτικοῦ νόμου τοῦ 1865, καθιεροῖ τὸ σύστημα τῆς προτεραιότητος, βάσει τοῦ ὁποίου χορηγεῖται, εἰς τὸν πρῶτον αἰτητὴν, ἀποκλειστικὸν δικαίωμα: α) μεταλλευτικῆς ἐρεύνης, καὶ β) κτήσεως τῆς μεταλλειοκτησίας, ὑπὸ τὸν ὄρον τῆς ἐκ μέρους τοῦ αἰτητοῦ ἀποδείξεως ὑπάρξεως μεταλλεύματος, κατὰ τὴν περὶ τούτου ἡτυλογημένην ἀπόφασιν τοῦ ἀρμοδίου Ἐπιθεωρητοῦ Μεταλλείων (ἴρα § 9 ἐδ. 2).

Ὁ ΓΦΚΔ' νόμος παρεκκλίνει τοῦ πρωσικοῦ μεταλλευτικοῦ νόμου εἰς τὰ ἐξῆς βασικὰ σημεῖα:

α) Ὁ πρωσικὸς παραχωρεῖ τὸ μεταλλεῖον κατὰ πρῶτον λόγον εἰς τὸν πραγματικὸν εὐρέτην, ἐὰν οὗτος ἐντὸς ἐβδομάδος ἀπὸ τῆς εὐρέσεως αἰτησῆται τὴν παραχώρησιν, καὶ ἐν περιπτώσει ἀπράκτου παρελεύσεως τῆς προθεσμίας ταύτης, εἰς τὸν πρῶτον αἰτητὴν ὑπὸ τὰς λοιπὰς προϋποθέσεις τοῦ νόμου. Ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ ὁ ΓΦΚΔ' ἀκολουθεῖ τὸν Σαξωνικὸν μεταλλ. νόμον τῆς 16 Ἰουνίου 1868.

β) Κατὰ τὸν ΓΦΚΔ' νόμον ἀκολουθοῦντα ἐν προκειμένῳ τὸν αὐστριακὸν μεταλλ. νόμον τῆς 23 Μαΐου 1854, ὁ μεταλλειοκτήτης ἀποκτᾷ ἀποκλειστικὸν δικαίωμα ἐκμεταλλεύσεως πάντων τῶν ἐντὸς τῆς περιοχῆς τοῦ μεταλλείου φυσικῶς κειμένων μεταλλευτικῶν ὀρυκτῶν, πλὴν τῶν ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου ἐξῆρημένων, ἐνῶ, κατὰ τὸν πρωσικὸν, τὸ ἀποκλειστικὸν δικαίωμα τοῦ μεταλλειοκτήτου περιορίζεται μόνον ἐπὶ τοῦ αἰτηθέντος καὶ παραχωρηθέντος μεταλλευτικοῦ ὀρυκτοῦ, ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν ἐν τῷ ἑδαρικῷ χώρῳ τοῦ μεταλλείου

ἀποκαλυπτομένων ὁ μεταλλευκτικῆς κέκτηται μόνον δικαίωμα προτιμήσεως, ἐναντι ἄλλων αἰτητῶν, καὶ

γ) Τρίτη βασικὴ διαφορὰ μεταξύ ΓΚΦΔ' καὶ πρῶσσιου, εἶναι ὅτι ὁ δεύτερος ἀπαριθμεῖ περυσιστικῶς τὰ μεταλλευτικὰ ὄρυκτά, ἐνῶ ὁ ΓΚΦΔ', ἀκολουθεῖ τὸν αὐστριακὸν καὶ σαξωνικὸν νόμου, ἀπαριθμεῖ ἐνδεικτικῶς ταῦτα, ἦτοι ὁ ΓΚΦΔ', ὡς οὗτος ἐτροποποιήθη μεταγενεστέρως, χαρακτηρίζει ὡς μεταλλευτικὰ ὄρυκτά, ἔχει μόνον τὰ ἐν αὐτῷ ὀνομαστί ἀναφερόμενα. ἀλλὰ καὶ πάντα τὰ δυνάμενα νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς τὰς, ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζομένης ὁμάδας ἢ κατηγορίας ὄρυκτῶν.

3. Ὁ νόμος ΓΚΦΔ' διὰ τοῦ συστήματος τῆς προτεραιότητος, ἐξηράνισε τὰ, ἐπὶ τοῦ προηγηθέντος τούτου νομαθετικοῦ καθεστῶτος, παρατηρηθέντα ἄτοπα, πλὴν ἢ ἀρχὴ τῆς προτεραιότητος, ἐφαρμοσθεῖσα παρ' ἡμῖν ἀπολύτως καὶ ἄνευ ὄρου τινός, ὡς πρὸς τὰ προσόντα τοῦ αἰτητοῦ καὶ τῶν καθολικῶν ἢ εἰδικῶν διαδόχων αὐτοῦ, παρουσίασεν, ὡς εἰκόσ, τὸ μεινέκτημα τῆς περιγωγῆς πολλῶν μεταλλείων εἰς χεῖρας ἀνικάνων μεταλλευτικῶς προσώπων, στερευμένων τῶν ἀπαρατήτων ἀπὸ οικονομικῆς καὶ τεχνικῆς ἀπόψεως στοιχείων διὰ τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν μεταλλείων.

Τὸ μεινέκτημα τοῦτο ἐν συνδυασμῶ πρὸς τὴν μὴ ἐφαρμογὴν τῶν νομίμων κυρώσεων κατὰ τῶν ἀμελῶν ἢ ἀνικάνων ἐκμεταλλευτῶν, περιώρισεν αἰσθητῶς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς μεταλλείας ἐν τῇ χῶρᾳ.

Μετὰ τὸν νόμον ΓΚΦΔ' ἐξεδόθησαν, ἀφ' ἑνὸς εἰδικῶν μεταλλευτικοὶ νόμοι τροποποιῶντες καὶ συμπληροῦντες τὸν βασικὸν τοῦτον νόμον καὶ ἀφ' ἑτέρου, πληθὺς αὐτοτελῶν μεταλλευτικῶν διατάξεων, αἵτινες περιελήφθησαν εἰς νόμους μὴ καθαρῶς μεταλλευτικοῦ περιεχομένου, εἰς τρόπον ὥστε σήμερον ἀποβαίνει λίαν δυσχερὴς ἢ πλήρης καὶ ἀκριβῆς γνῶσις καὶ ἐφαρμογὴ τῆς μεταλλευτικῆς νομοθεσίας, παρὰ τὰς γενομένας ἐν τῷ μεταξύ κωδικοποιήσεις. Ἀνεξαρτήτως ὁμοῦ τῆς πληθῆος τῶν μεταβολῶν, ἃς ὑπέστη ἡ μεταλλευτικὴ νομοθεσία ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ ΓΚΦΔ' νόμου καὶ μετέπειτα, αὕτη ἐμφανίζει καὶ σοβαρώτερον μεινέκτημα καθαρῶς οὐσιαστικῆς φύσεως, συνιστάμενον εἰς τὴν ἐν ἱκανοῖς σημείοις ἔλλειψιν σαφηνείας, ἐνότητος καὶ ὁμοιογενείας τῶν κατ' ἴδιαν διατάξεων τῆς καὶ πλήρους συμφωνίας τούτων πρὸς τὰς ὑπ' αὐτῆς καθιερωμένας βασικὰς ἀρχάς. πρὸς δὲ καὶ εἰς τὴν ὑπαρξίν πολλῶν νομοθετικῶν κενῶν.

Διὰ τοὺς λόγους τούτους ἐπιβάλλεται ἡ κατάργησις πασῶν τῶν ἰσχυουσῶν νῦν μεταλλευτικῶν διατάξεων καὶ ἡ ἀντικατάστασις αὐτῶν διὰ νέου ἐνιαίου βασικοῦ μεταλλευτικοῦ νόμου. ἀπηλλαγμένου τῶν ρηθέντων μεινέκτημάτων καὶ ἀνταποκρινόμενου πληρέστερον πρὸς τὰς σημερινὰς συνθήκας. ὅφ' ἃς ἡ μεταλλεία προσλαμβάνει ἰδιάζουσαν σημασίαν διὰ τὴν ἐθνικὴν οἰκονομίαν τῆς χώρας, ἔχει μόνον, λόγῳ τῶν πολλαπλῶν ὄψεων, ἃς προσπορίζει εἰς τὸ ἐργατικὸν στοιχεῖον, εἰς τὸ ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον, τὴν ἐμπορικὴν ναυτιλίαν κλπ. ἀλλὰ κυρίως, λόγῳ τοῦ γεγονότος, ὅτι τὰ ἐν Ἑλλάδι ἐξαιρετικὰ εἰς ποσού-

τητα και ποιότητα μεταλλευτικά κοιτάσματα βωξίτου, λευκολίθου, νικελίου, σιδήρου κ.ά. αποτελούσι την κυριωτέραν βάσιν και προϋπόθεσιν διά την αξιοποίησιν τῶν ἐγγυρῶν ὕδατοπητῶσεων πρὸς παραγωγὴν ἡλεκτρικῆς ἐνεργείας.

§ 7. Εἰδικωτέρα ἔρευνα τοῦ μεταλλευτικοῦ νομήματος. Περιεχόμενον, νομικὸς χαρακτήρ και ἱστορικὴ ἐξέλιξις τούτου.

1. Ἡ εἰδικωτέρα αὐτῆ ἔρευνα τοῦ μεταλλευτικοῦ νομήματος, πρὸς καθορισμὸν τῆς ἐννοίας τοῦ ὅρου «δημόσια νομήματα» ἐν τῇ εἰσηγητικῇ ἐκθέσει τῆς περὶ μεταλλείων συνταγματικῆς διατάξεως και πρὸς ἐξακρίβωσιν τοῦ ἰσχύοντος ἐπὶ τῶν μεταλλείων δικαίου, πρὸ τοῦ πρώτου ἑλληνικοῦ μεταλλευτικοῦ νόμου Χ΄ τοῦ 1861, ἔχει πρακτικὴν ἀξίαν οὐ μόνον διὰ τὴν λύσιν τῶν προκύψασῶν ἀμφισβητήσεων ὡς πρὸς τὴν νομιμότητα τῶν πρὸ τοῦ νόμου τούτου συσταθεισῶν και ἔκτοτε συνεχιζομένων ἐκμεταλλεύσεων, ἀλλὰ και διὰ τὴν ἐξακρίβωσιν τῆς καθόλου ἐννοίας τοῦ κειμένου τῆς διατάξεως ταύτης, ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται ἡ λύσις ὑσιώδους ζητήματος τοῦ μεταλλευτικοῦ δικαίου, τοῦ ζητήματος τούτέστι τῆς συνταγματικῆς προστασίας ἢ μὴ τῆς μεταλλειοκτησίας, τοῦ προκείμενου, κατόπιν τῆς διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 730/1931 ἀποφάσεως τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας δοθείσης ἐρμηνείας τῆς ρηθείσης διατάξεως κατὰ τὰ κατωτέρω ἐν παραγράφῳ 12 ἐπιτιθέμενα.

2. Νομήματα βασιλικά (regalia, jura regalia) ἐκαλοῦντο κατὰ τὸν Μεσαιῶνα πάντα τὰ εἰς τὸν βασιλέα, ὡς τοιοῦτον ἀνήκοντα δικαιώματα. Ὁ ὅρος «regalia» δὲν ἀπαντᾶται πρὸ τοῦ 10 π.Χ. αἰῶνος και μόνον κατὰ τοὺς ἐπομένους 11ον και 12ον αἰῶνας ἀπεβαίνει συνήθης ἢ χρήσις τούτου.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην τὸ δημόσιον δίκαιον δὲν διεκρίνετο σαφῶς τοῦ ἰδιωτικοῦ, ἡ δὲ ἐννοια τῆς κυριαρχίας τοῦ ἡγεμόνος συνεχέετο πρὸς τὴν ἰδιωτικὴν αὐτοῦ κτήσιν.

Δι' ὃ και διὰ τοῦ ὅρου «regalia» ἐνοοῦντο τότε δικαιώματα διαφορωτάτης μορφῆς και περιεχομένου δημοσίου ἢ ἰδιωτικοῦ δικαίου, ὅφελος παρέχοντα και μὴ τοιαῦτα. Τὸ μόνον κοινὸν σημεῖον μεταξὺ τῶν λίαν διαφόρων κατ' ἀντικείμενον και περιεχομένων δικαιωμάτων τούτων, ἦτο, ὅτι τὸ ὑποκείμενον αὐτῶν πάντων ἦτο ἐν και τὸ αὐτὸ πρόσωπον, ὁ βασιλεὺς (rex).

Ἐπειδὴ δὲ ὁ βασιλεὺς ἠδύνατο νὰ παραχωρῇ τὰ πλεῖστα τῶν δικαιωμάτων τούτων εἰς τρίτους τοπικῶς ἢ χρονικῶς, ἐν μέρει ἢ ἐν ὅλῳ, διὰ τοῦτο, ὡς βασιλικά νομήματα δύνανται νὰ ὀρισθῶσι πάντα τὰ δημοσίου ἢ ἰδιωτικοῦ δικαίου, ὅφελος παρέχοντα ἢ μὴ δικαιώματα, ἅτινα ἀνήκουν μόνον εἰς τὸν βασιλέα ἢ μόνον εἰς τοιαῦτα πρόσωπα, ἅτινα ἐκ βασιλικῆς παραχωρήσεως ἐκτήσαντο τοιαῦτα.

Ἡ κατ' ἄλλην ἔκφρασιν Νομήματα εἶναι τὰ δικαιώματα, ἅτινα, ἐκτὸς τοῦ βασιλέως, οὐδεὶς ἕτερος δύνανται νὰ ἔχῃ, εἰμὴ ὁ εἰς ὃν παρεχωρήθησαν ταῦτα ἐκ μέρους τοῦ βασιλέως.

Κατὰ τὸν 16ον μ.Χ. αἰῶνα ἡ ἐπιστήμη τοῦ δημοσίου δικαίου, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς τῶ πρώτον τότε διαμορφωθείσης ἐνόιας τῆς κυριαρχικῆς τοῦ Κράτους ἐξουσίας (Summa potestas, Majestät, Souverenetät), διέκρινε νὰ νομήματα εἰς δύο κατηγορίας, εἰς μείζονα ἢ οὐσιώδη ἢ ἀνώτερα (majora, essentialia, höhere) καὶ εἰς ἐλάσσονα ἢ συμπτωματικὰ ἢ κατώτερα (minora, accidentalia, niedere). Εἰς μὲν τὰ πρῶτα κατετάσσοντο τὰ εἰς τὸ Κράτος, συμφώνως τῇ ἐνόια αὐτοῦ, ἀνήκοντα ἀναπαλλοτριωτὰ κυριαρχικὰ δικαιώματα, εἰς δὲ τὰ δευτέρα τὰ ὑπὸ τοῦ Κράτους μᾶλλον συμπτωματικῶς ἀποκτώμενα καὶ εἰς ἰδιώτας δυνάμενα νὰ παραχωρῶνται ἐπωφελεῖ δικαιώματα.

Ἀκριβῶς εἰπεῖν τὰ λεγόμενα μείζονα νομήματα οὐδὲν ἄλλο ἦσαν ἢ αὐτὴ αὐτῇ ἡ κυριαρχικὴ τοῦ Κράτους ἐξουσία, ὥστε κυρίως νομήματα ἦσαν τὰ κατὰ τὴν ἀνωτέρω διάκρισιν ἐλάσσονα τοιαῦτα (regalia minora) μεθ' ὧν, ὡς ἀπαλλοτριωτῶν καὶ συγχρόνως ὑφέλη ἀποφερόντων δικαιωμάτων τοῦ Κράτους (τοῦ Ἡγεμόνος), συνεδέετο ἡ ἐνόια ἐνὸς μονοπωλιακοῦ περιορισμοῦ τῆς γενικῆς οικονομικῆς ἐλευθερίας, χάριν τοῦ συμφέροντος τοῦ Δημοσίου.

2. Τοιοῦτον ἐλασσον νόμημα ὑπῆρξε καὶ τὸ μεταλλευτικὸν νόμημα, οὗτος τὸ περιεχόμενον, κατόπιν τῆς πλήρους διαμορφώσεώς του ἐν Γερμανίᾳ, συνίστατο εἰς τὸ ἀποκλειστικὸν δικαίωμα τῆς ἐκ μέρους τοῦ νομηματοῦχου πρὸς ἴδιον αὐτοῦ ὕψελος, διαθέσεως ὀρισμένων ὀρυκτῶν (μέταλλων καὶ ὀρυκτῶν ἀλάτων), ἀνεξαρτήτως τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ ἐδάφους.

Τὸ δικαίωμα τοῦτο χαρακτηρίζεται ὑπὸ τινῶν μὲν ὡς δικαίωμα πλήρους κυριότητος τοῦ νομηματοῦχου ἐπὶ τῶν εἰς τὸ μεταλλευτικὸν νόμημα ὑποκειμένων ὀρυκτῶν, ὑπὸ ἄλλων δὲ, ὅπερ καὶ τὸ ὀρθότερον, ὡς προνομιακὸν δικαίωμα τοῦ νομηματοῦχου ὅπως ἰδιοποιῆται τὰ ὀρυκτὰ ταῦτα, ἀποκλείων ἐν τούτῳ πάντα ἕτερον καὶ αὐτὸν ἐτι τὸν ἰδιοκτήτην τοῦ ἐδάφους, Πάντως κατ' ἀφοτέρας τὰς ἐκδοχὰς τὸ μεταλλευτικὸν νόμημα ἔφερεν ἐν ἀρχῇ τῆς διαμορφώσεώς του χαρακτῆρα καθαρῶς ἰδιωτικοῦ δικαίου.

Νομηματοῦχοι ἦσαν οἱ βασιλεῖς καὶ κατὰ παραχώρησιν ἐκ μέρους τούτων οἱ διάφοροι πρδούραχοι. (Οἱ νομηματοῦχοι ὅμως σπανίως ἦσκον τὸ μεταλλευτικὸν νόμημα δι' ἀπ' εὐθείας ἐκμεταλλεύσεως τῶν μεταλλείων. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον προσεκάλουν εἰς τὴν χώραν τῶν ξένους εἰδήμονας μεταλλευτὰς (Bergleute), εἰς οὓς ἀνέθετον τὴν ἐξερεύνησιν μεταλλευματοῦχων περιοχῶν ἐπ' ἀνταλλάγματι συνισταμένῳ εἰς τὴν, ἐν περιπτώσει εὐρέσεως μεταλλείου, παραχώρησιν τοῦ δικαίου τῆς ἐκμεταλλεύσεως τούτου ἐντὸς ὀρισμένων ὁρίων.

(Οἱ μεταλλευταὶ ἔφερον τοὺς οικονομικοὺς κινδύνους τῶν μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν καὶ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν μεταλλείων, οἱ δὲ νομηματοῦχοι ἐλάμβανον, ἐκτὸς τῶν ἄλλων πρὸς αὐτοὺς παρὰ τοῦ ἐκμεταλλευτοῦ παροχῶν καὶ μέρους (κατὰ κανόνα τὸ δέκατον) τοῦ προϊόντος ἐκμεταλλεύσεως.

ὑπὸ ταιούτους ὅρους οἱ νομηματοῦχοι ἐκήρυσσον μεταλλευτικῶς ἐλευθέρας ὀρισμένας περιοχὰς. Αὗται ἦσαν αἱ καλούμεναι Freierklärungen τῶν νομηματοῦχων. Διὰ τῆς ταιούτης ἕως κηρύξεως τῆς μεταλλευτικῆς ἐλευθερίας ἐν

τινι περιοχῇ δὲν καθηργεῖτο τὸ μεταλλευτικὸν νόμημα ἐν αὐτῇ ἀλλὰ προσελάμβανε διάφορον περιεχόμενον. Ὁ νομηματοῦχος ἠδύνατο καὶ ἐν τῇ κηρυσσομένη μεταλλευτικῶς ἐλευθέρᾳ περιοχῇ νὰ ἐξαιρῇ τῆς παραχωρήσεως ὄρισμένους χώρους καὶ νὰ παρακρατῇ τούτους πρὸς ἰδίαν ἐκμετάλλευσιν (Feldesreservation) ἢ καὶ νὰ παραχωρῇ εἰς ἄ πρόσωπα ἤθελεν ἐτέρους χώρους πέραν τῶν κεκαλονισμένων ὁρίων ἢ ἄνευ τῶν κεκαλονισμένων προϋποθέσεων (Distriktsverleihung).

Ἐπὶ πλέον ὁ νομηματοῦχος διὰ τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐγκαθιδρυμένων μεταλλευτικῶν ἀρχῶν καὶ μεταλλευτικῶν δικαστηρίων ἀπέκτα ἐξουσίαν εὐρείας ἐπεμβάσεως καὶ εἰς τὴν λειτουργίαν τῶν παραχωρουμένων μεταλλείων ἀπὸ ἀπόψεως δημοσίου καὶ ἰδιωτικοῦ δικαίου. Ἐν Πρωσσίᾳ μάλιστα ἡ ἐξουσία αὐτῆς, προϊόντος τοῦ χρόνου, κατέστη ἔτι εὐρυτέρα, καθιερωθέντος τοῦ Direktionsprinzip, τῆς ἀρχῆς τοῦτέστι καθ' ἣν ἅπαντα ἡ διεύθυνσις τῆς λειτουργίας τῶν παραχωρουμένων μεταλλείων περιῆλθεν εἰς χεῖρας τῶν μεταλλευτικῶν ἀρχῶν. Αὗται καθόριζον τὴν πρόσληψιν τῶν ἐργατῶν καὶ ἐκανόνιζον τοὺς μισθοὺς αὐτῶν, ἐρρῶθιμιζον τὸ εἶδος καὶ τὴν ἔκτασιν τῆς λειτουργίας τῶν μεταλλείων, τὰς τιμὰς πωλήσεως τῶν ἐξορυσσομένων μεταλλευμάτων, τὰ ποσὰ τῶν διανεμητέων ἐκ τῆς ἐκμεταλλεύσεως κερδῶν καὶ τὰ ποσὰ τῶν καταβλητέων ὑπὸ τῶν ἐκμεταλλευτῶν εἰσφορῶν.

Δι' ὃ καὶ πολλοὶ τῶν νομομαθῶν διακρίνουσιν ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ μεταλλευτικοῦ νομημάτος κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἐν Γερμανίᾳ δύο διάφορα συστατικά, ἢτοι ἀφ' ἑνὸς σύνολον ἐξουσιῶν ἀνηκουσῶν εἰς τὸ ἰδιωτικὸν δίκαιον, ὡς τὸ δικαίωμα τοῦ νομηματοῦχου πρὸς ἄσκησιν μεταλλείας ἀπ' εὐθείας ἄνευ παραχωρήσεως κλπ. καὶ ἀφ' ἑτέρου τὰ κυριαρχικὰ δικαιώματα πρὸς ἐπιβολὴν φόρων, πρὸς ἄσκησιν ἀστυνομίας καὶ δικαστικῆς δικαιοδοσίας ἐπὶ τῶν μεταλλείων.

Τὸ μεταλλευτικὸν τοῦτέστι νόμημα διὰ τῆς ἀνωτέρω ἐξελίξεως προσελάμβανε διφορὰς περιεχόμενον, ἀφ' ἑνὸς ἰδιωτικοῦ καὶ ἀφ' ἑτέρου δημοσίου δικαίου, ἢτοι κατὰ τὴν ρηθεῖσαν διάκρισιν τῶν νομημάτων ἦτο ἀφ' ἑνὸς regale minus καὶ ἀφ' ἑτέρου regale majus. Οὐχ ἦττον προεῖχεν ἐν αὐτῷ ὁ χαρακτήρ τοῦ ἰδιωτικοῦ δικαίου,

3. Τὸ κατὰ τ' ἀνωτέρω διαμορφωθὲν ἐν τῇ ἀσκήσει τῆς μεταλλείας ἐν Γερμανίᾳ νομικὸν καθεστῶς ἐτερματίσθη περὶ τὰ μέσα τοῦ 19ου αἰῶνος, ὅτε, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν νεωτέρων ἐξ Ἀγγλίας μεταδοθεισῶν ἤδη καὶ εἰς τὴν ἡπειρωτικὴν Εὐρώπῃ φιλελευθέρων οικονομικῶν ἀρχῶν, ἐξεδόθησαν οἱ νεώτεροι (καὶ νῦν ἐτι ἰσχύοντες μετ' ἐλαχίστων τροποποιήσεων) μεταλλευτικοὶ νόμοι (Berggesetze) τῶν κατ' ἰδίαν γερμανικῶν κρατῶν, θεμελιωθέντες ἅπαντες ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς μεταλλευτικῆς ἐλευθερίας ὑπὸ τὴν πλέον καθαρὰν μορφήν ταύτης (πλὴν ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων μεταγενέστερον εἰσαχθεισῶν διὰ τινα ὀρυκτά).

Δυνάμει τῶν νεωτέρων μεταλλευτικῶν νόμων, τὸ μεταλλευτικὸν νόμημα καθηργήθη ὡς regale minus, διότι ἐστερήθη παντὸς περιεχομένου ἰδιωτικοῦ δικαίου.

Ἀκολουθοῦντες τὴν ἀνωτέρω διάκρισιν τῶν νομημάτων δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι τὸ πρῶν διφυῆς τὸν χαρακτήρα μεταλλευτικὸν νόμημα ἀπέβαλεν ἐντελῶς τὸν χαρακτήρα τοῦ ιδιωτικοῦ δικαίου, ἀπέβαλε τούτέστι τὸν χαρακτήρα τοῦ ἡσσονος νομήματος (regale minus) ἢ τοῦ privatrechtliches Regal καὶ κατέστη αὐστηρῶς μείζον νόμημα (regale majus ἢ Berghoheit). Οἱ ρηθέντες νεώτεροι μεταλλευτικοὶ νόμοι ἐκ παραδόσεως διετήρησαν ἐνιαχοῦ τῶν διατάξεων τῶν τὸν ὄρον «Bergregal=μεταλλευτικὸν νόμημα», ἀλλὰ μόνον ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τοῦ μείζονος νομήματος, ἥτοι ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς κυριαρχικῆς ἐξουσίας τοῦ Κράτους ἐπὶ τῶν μεταλλείων, δυνάμει ὁποίας ἐπιβάλλεται ὁ νομικὸς χωρισμὸς τῶν μεταλλείων ἀπὸ τῆς ιδιοκτησίας τοῦ ἐδάφους, πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ γενικοῦ συμφέροντος.

Οὕτως ὁ Σαξωνικὸς γενικὸς μεταλλευτικὸς νόμος τῆς 16 Ἰουνίου 1868 διετήρησεν ἐν παραγράφῳ 2 τὸν ὄρον «Regalbergbau» πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως, ὡς καὶ ἐν τῇ αἰτιολογικῇ ἐκθέσει αὐτοῦ ἀναφέρεται, διὰ τοῦ ὄρου τούτου δηλώσῃ τὴν μεταλλείαν τὴν ἀσκουμένην ἐπὶ τῶν μὴ ὑπαγομένων εἰς τὴν ιδιοκτησίαν τοῦ ἐδάφους ὀρυκτῶν.

ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ἀναφέρει τὸν ὄρον «Bergregal» καὶ ὁ Αὐστριακὸς γενικὸς μεταλλευτικὸς νόμος ἐν παραγράφῳ 3, ἥτοι ὅπως σημάνη ἀπλῶς καὶ μόνον τὰ ἐξηρημένα ἐκ τῆς ιδιοκτησίας τοῦ ἐδάφους ὀρυκτὰ ἢ τὰ μεταλλευτικὰ ὀρυκτὰ, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ ἡμετέρου Μεταλλευτικοῦ Κώδικος. Ἡτοι, ὑπὸ τῶν νεωτέρων μεταλλευτικῶν νόμων ὁ ὄρος «Bergregal» χρησιμοποιεῖται μόνον ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τοῦ μείζονος νομήματος (regale majus), ὡς παραστατικὸς τούτέστι τῆς κυριαρχικῆς ἐξουσίας τοῦ Κράτους ἐπὶ τῶν μεταλλείων, ἀνευ περιεχομένου τινὸς ιδιωτικοῦ δικαίου.

4. Ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ μεταλλευτικοῦ νομήματος ἐν Γαλλίᾳ παρατηροῦμεν, ὅτι τοῦτο συνίστατο ἀρχικῶς εἰς τὸ δικαίωμα τοῦ βασιλέως ὅπως χορηγῇ ἄδειαν ἐκμεταλλεύσεως τῶν μεταλλείων καὶ εἰσπράττῃ τὸ δέκατον τοῦ προϊόντος τῆς ἐκμεταλλεύσεως.

Μόνον ἀπὸ τοῦ 1548 τὸ περιεχόμενον τοῦ μεταλλευτικοῦ νομήματος ἐξίκετο μέχρι τοῦ δικαίωματος τῆς ὑπὸ τοῦ βασιλέως πλήρους διαθέσεως τῶν μεταλλείων ὡς ιδιοκτησίας τοῦ Κράτους. Ἡτοι μόνον ἀπὸ τοῦ 1548 ἴσχυσεν ἐν Γαλλίᾳ ἀληθὲς μεταλλευτικὸν νόμημα.

Ὁ εἰσηγητὴς τοῦ γαλλικοῦ μεταλλευτικοῦ νόμου τοῦ 1791 Regnaud d'Épercy ἐν τῇ σχετικῇ εἰσηγητικῇ ἐκθέσει χαρακτηρίζει τὰ μεταλλεῖα, βάσει τῆς μέχρι τοῦ ἔτους τούτου ἰσχυρᾶς νομοθεσίας, ὡς ιδιοκτησίαν βασιλικὴν καὶ κρατικὴν «Toute notre législation, à dater de la première race de nos rois jusqu'à nos jours, nous présente les mines comme propriétés royales et domaniales».

Ἐν τῇ αἰτιολογικῇ ἐκθέσει (Μέρος πρῶτον) τοῦ δευτέρου γαλλικοῦ μεταλλευτικοῦ νόμου τῆς 21 Ἀπριλίου 1810 ἀναφέρεται, ὅτι τὰ μεταλλεῖα ἐν Γαλλίᾳ πρὸ τοῦ 1791 ἐθεωροῦντο ὡς ιδιοκτησία τοῦ Κράτους «on tenait pour constant avant 1791, que les mines en France étaient une pro-

priété domaniale», πλὴν δὲν προσδιορίζεται ἀπὸ πολὺ χρόνου πρὸ τοῦ 1791 ἐθεωροῦντο ὡς τοιαῦτα.

Ὅθεν τὸ πιθανώτερον εἶναι ὅτι τὸ μεταλλευτικὸν νόμημα ὡς δικαίωμα ἰδιοκτησίας τοῦ Κράτους ἐπὶ τῶν μεταλλείων (ἀδιακρίτως τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ περιέχοντος ταῦτα ἐδάφους) ἤρξατο ἀσχοῦμενον ἐν Γαλλίᾳ ἀπὸ τοῦ 1548 διὰ τοῦ διατάγματος τῆς 30 Σεπτεμβρίου 1548 ἐκδοθέντος ὑπὸ τοῦ Ἑρρίκου τοῦ δευτέρου, δι' οὗ οὗτος παρεχώρησεν εἰς τινὰ Roberhal γενικὸν προνόμιον ἐκμεταλλεύσεως ἀπάντων τῶν μεταλλείων τῆς Γαλλίας καταργήσας πᾶν ἐπ' αὐτῶν δικαίωμα τῶν ἰδιοκτητῶν τοῦ ἐδάφους

5. Ὅπως ποτ' ἂν ἦ, δυνάμει τῆς ὑπὸ τοῦ μεταλλευτικοῦ νόμου τοῦ 1791 καθιερωθείσης βασικῆς ἀρχῆς «Les mines sont à la disposition de la Nation» καὶ συμφώνως πρὸς τὰς ὑπὸ τοῦ Mirabeau δοθείσας καὶ ὑπὸ τῆς Συντακτικῆς Συνελεύσεως δεκτὰς γενομένας περὶ τῆς ἐννοίας ταύτης ἐξηγήσεις, ἡ εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν μεταλλείων ἐπέμβασις τοῦ Κράτους ἐν Γαλλίᾳ ἀπέβαλε πάντα χαρακτῆρα ἰδιωτικοῦ δικαίου καὶ περιορίσθη αὐστηρῶς εἰς τὴν ἄσκησιν κυριαρχικῆς ἐξουσίας ἐπὶ τῷ τέλει τῆς προστασίας τοῦ γενικοῦ συμφέροντος.

Ἐκ πάντων τούτων καὶ ἐξ ἄλλων δοθέντων περὶ τοῦ «droit régalien sur les mines» ὁρισμῶν προκύπτει, ὅτι ὁ ὅρος «δικαίον τοῦ νομήματος ἐπὶ τῶν μεταλλείων» χρησιμοποιοῦται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ σύστημα τῆς ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτήτου τοῦ ἐδάφους διαθέσεως τῶν μεταλλείων θεωρουμένων ὡς παρακολουθήματος τῆς ἐδαφικῆς ἰδιοκτησίας, ἐπὶ τῷ τέλει ὅπως δηλωθῆ ἀπλῶς ὁ νομικὸς χωρισμὸς τῆς μεταλλείας ἀπὸ τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ ἐδάφους.

Τοιαύτην καθαρῶς κυριαρχικὴν ἐννοίαν ἄνευ περιεχομένου ἰδιωτικοῦ δικαίου προσέλαβεν ὁ ὅρος «μεταλλευτικὸν νόμημα» κυρίως ἀπὸ τοῦ 19ου αἰῶνος, ἀφ' οὔτου οἱ νεώτεροι μεταλλευτικοὶ νόμοι ἐκδοθέντες ὑπὸ τὸ κράτος τῶν φιλελευθέρων πολιτικῶν καὶ οἰκονομικῶν ἀρχῶν κατήργησαν τὰ προνόμια καὶ τὰ ἰδιωτικοῦ δικαίου ἐν γένει δικαιώματα τοῦ Κράτους ἐπὶ τῶν μεταλλείων καὶ περιορίσαν ἐπὶ κυριαρχικοῦ καθαρῶς ἐδάφους τὴν ἐπέμβασιν τούτου ἐν τῇ ἐκμεταλλεύσει τῶν μεταλλείων. Ἄλλως τε γενικώτερον ὁ ὅρος «regalia = βασιλικὰ ἢ δημόσια νομήματα» δὲν ἔχει πλέον κατὰ τὴν κρατοῦσαν γνώμην τῶν νομικῶν καὶ οἰκονομολόγων εἰ μὴ μόνον ἱστορικὴν ἀξίαν (βρα Handwörterbuch der Staatswissenschaften ἐν λέξει «Regalien» σελ. 1208).

6. Ὡς πρὸς τὴν ἰσχύϊν τοῦ μεταλλευτικοῦ νομήματος ἐν Ἑλλάδι παρατηροῦμεν ὅτι ἡ γνώμη, καὶ ἦν τὰ μεταλλεῖα ἐν Ἑλλάδι κατὰ τὴν πρὸ τοῦ πρώτου μεταλλευτικοῦ νόμου Χΐ' τοῦ 1861 περίοδον ἦσαν βασιλικὰ ἢ δημόσια νομήματα διατιθέμενα ὑπὸ τοῦ Κράτους ἀνεξαρτήτως τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ περιέχοντος ταῦτα ἐδάφους, ἔσχεν ἐν τῷ παρελθόντι πολλοὺς ὁπαδοὺς.

Οὔτοι στηρίζονται κυρίως ἐπὶ τοῦ κῆθρου 2 (ἐδαφ. ἡ') τοῦ ἀπὸ 3/15 Ἀπριλίου 1833 διατάγματος (ὄργανικὸν νόμου) ἀπερὶ ἀρμοδιότητος τῆς ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Γραμματείας

Ἐναφερόμεν τινὰς ἐξ αὐτῶν: 1) Τὸν ἄλλοτε πρωθυπουργὸν τῆς Ἑλλάδος

Ἐπαμεινώνδαν Δεληγεώργην, ὅστις ἐν τῇ ἀπὸ 26 Αὐγούστου 1872 ἐκθέσει του¹ πρὸς τὸ Ἵπουργικὸν Συμβούλιον (δημοσιευθεῖσα ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 214 τῆς 19/ Σ/βρίου 1872 φύλλῳ τῆς τότε ἐκδιδομένης ἐφημερίδος «Ἐφημερίς Συζητήσεων»), ὑποστηρίζει ὅτι ἐν Ἑλλάδι ἴσχυε πρὸ τοῦ νόμου Χ΄ τὸ μεταλλευτικὸν νόημα, εἰσαχθὲν ἐπὶ Ἀντιβασιλείας ὑπὸ τῶν Βαυαρῶν διὰ τοῦ ὡς εἴρηται διατάγματος τοῦ 1833. ὁ δὲ μεταλλευτικὸς νόμος Χ΄ τοῦ 1861 δὲν κατήργησε τὸ μεταλλευτικὸν νόημα, ἀλλ' ἐκάνησε μόνον τὰ τῆς διαθέσεως τῶν ὀρυκτῶν οὐσιῶν, περὶ ὧν εἰδικῶς διέλαβεν. Ὁ Δεληγεώργης ἐν τῇ ἐκθέσει του ταύτη ἀνατρέχων μέχρι τῆς ἐποχῆς τῆς παλαιᾶς Ἀθηναϊκῆς Δημοκρατίας, εὕρισκει ὅτι τόσον κατ' αὐτὴν ὅσον καὶ κατὰ τὰς μετέπειτα περιόδους Ρωμαϊκῆν, Βυζαντινῆν καὶ περίοδον Τουρκοκρατίας, ὡς καὶ ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ νεωτέρου Ἑλληνικοῦ Κράτους καὶ μετέπειτα τὰ μεταλλεῖα Λαυρίου ἀνῆκον ἐξασκολλητικῶς εἰς τὴν κυριότητα τοῦ Κράτους. Ἐπὶ πλέον ὁ Δεληγεώργης ἐπικαλεῖται πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης του ταύτης τὰς ἀπὸ 18 Φεβρουαρίου 1836 ὁδηγίας τοῦ Ἵπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν «περὶ στατιστικῆς τῶν ἐθνικῶν κτημάτων καὶ τῶν βασιλικῶν νομημάτων» δημοσιευθείσας ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 7 φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως τοῦ 1836, ἐν αἷς ὁδηγίαις ἀπαριθμοῦνται ὡς βασιλικά νομήματα: α) αἱ ἀλυκαί, β) τὰ ὀρυκτά, γ) οἱ γαιάνορακες, δ) τὰ λατομεῖα, ε) τὰ γαιωρυχεῖα, στ) τὰ μεταλλικὰ ὕδατα, ζ) τὰ ἰχθυοτροφεῖα, καὶ η) τὰ ἐκ τῶν ὕδατων πηγάζοντα δικαιώματα.

2) Τὸν Θεόδωρον Φλογαίτην², ὅστις ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ «Λεξικὸν Νομικῆς» 1900, Τόμος Β' σελίς 218 καὶ «Ὁδηγὸς Δημοσίων καὶ Δημοτικῶν Ὑπαλλήλων», 1890, σελ. 609 σημ. 1, υἰοθετῶν γνώμην τοῦ Ἰωάννου Μοσχονησίου δέχεται ὅτι ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου μέχρι τῆς ἰσχύος τοῦ νόμου Χ΄ τοῦ 1861 τὰ μεταλλεῖα ἐθεωροῦντο γενικῶς νομήματα βασιλικά ἢ ἡγεμονικά.

3) Τοὺς καθηγητὰς τοῦ Πανεπιστημίου Κ. Κωνσταντόπουλον, Νικόλ. Δημαρᾶν, Ξενοφῶντα Ψαρᾶν, οἵτινες ἐν τῇ ἀπὸ 22 Μαρτίου 1900 γνωμοδότησει αὐτῶν περὶ τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ ἐθνικοῦ λιγνιτωρυχείου Κύμης³ ὑποστηρίζουσιν ὅτι τὸ ἄρθρον 2 (ἐδάφ. η') τοῦ ὡς ἀνωτέρω Διατάγματος τῆς 3/15

1. Ἡ ἐκθεσις αὕτη συνετάχθη ἐξ ἀφορμῆς τοῦ κατὰ τὸ ἔτος 1872 προκύφοντος καὶ εἰς περιωπὴν ἀναθέντος ζητήματος τῆς ἰδιοκτησίας τῶν Λαυρωτικῶν ἐκβολᾶδων, συνεπιεξ τοῦ ὁποῖου καὶ ἐπέμβασις ἐγένετο παρ' ἡμῖν ὑπὸ τῶν Μεγάλων Δυνάμεων Γαλλίας καὶ Ἰταλίας ὑπὲρ τῶν ὑπάρχοντων τῶν Ροῦ καὶ Σερπύτρης ἀπαρτιζόντων τὴν Ἐταιρίαν, ἥτις ἤξλωσε δικαίωμα ἰδιοκτησίας ἐπὶ τῶν Λαυρωτικῶν ἐκβολᾶδων ὡς παραχωρησιοῦχος μεταλλείων ἐπὶ τῆς περιοχῆς τῶν ὁποίων ἔκριντο αἱ ρηθεῖσαι ἐκβολᾶδες.

2. Ὁ Θ. Φλογαίτης ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ «Ἐγχειρίδιον Συνταγματικοῦ Δικαίου», Ἀθῆναι 1879, σελ. 383, ἀπρώτῃ ὑποσημείωσις, θεωρεῖ τὰ μεταλλεῖα ὡς ἀνήκοντα εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ ἐδάφους, δι' ὃ καὶ χαρακτηρίζει ὡς ἀντισυνταγματικὸν τὸν νόμον Χ΄ «περὶ μεταλλείων», καὶ ὅτι τὸ Μεταλλευτικὸν Συμβούλιον παραχωρεῖ τὸ ἐν ἰδιωτικῇ κτήσει μεταλλεῖον εἰς ὅτινα βούλεται ἐκ τῶν αἰτησάντων τὴν παραχώρησιν.

3. Ἡ γνωμοδότησις αὕτη εἴρηται ἐν τῷ Ἀρχεῖῳ Μεταλλείων τοῦ Ἵπουργείου Ἐθνικῆς Οἰκονομίας.

Ἀπριλίου τοῦ 1833 εἶναι γενικόν, ἀφορῶν εἰς πάντα τὰ μεταλλεῖα τῆς Ἐπικρατείας ἀδιακρίτως τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ ἐν ᾧ κεῖνται ἐδάφους καὶ ὅτι καθιεροῦ τὸ βασιλικὸν νόμημα ἐπὶ πάντων τῶν μεταλλείων τῆς Χώρας, ὡς τοῦτο προκύπτει ἐκ τῶν ἀπὸ 18 Φεβρουαρίου 1836 ὁδηγιῶν τῆς Κυβερνήσεως περὶ τῶν ὑπαγομένων εἰς τὸ βασιλικὸν νόμημα ἀντικειμένων, ὃ δὲ περὶ μεταλλείων Χ4 νόμος εἰσαχθεὶς παρ' ἡμῶν ὑπὸ τὸ καὶ τὰ μεταλλεῖα περιλαμβάνον σύστημα τοῦ ἔθνικοῦ νομήματος συμβιβάζεται πολλῶ καλλίον μετ' αὐτοῦ ἢ μετὰ τῆς ἀρχῆς καθ' ἣν τὰ μεταλλεῖα ἀνήκουσιν εἰς τὸν ἰδιοκτήτην τῆς ἐν ᾗ κεῖνται γῆς, ὑφ' ἣν ἀρχὴν ὁ νόμος Χ4 δὲν φαίνεται ἑμυλιγομένως ἐν πλήρει ἁρμο-νίᾳ μετὰ τοῦ ἄρθρου 17 ἡμετέρου Συντάγματος (τοῦ ἔτους 1864).

4) Ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Γεώργιος Μπαλῆς ἐν τῇ πραγματεῖᾳ αὐτοῦ «Νομικαὶ σχέσεις ἐπὶ τῶν ὑδάτων, 1908 σελ. 4» ἀναφέρει τὰ ἐξῆς «τὴν σήμερον regalia γενικῶς ὀνομάζονται καὶ νοῦνται ἐν ταῖς νομοθεσίαις, ἀποκλειστικὰ τινὰ δικαιώματα τῶν Κυβερνήσεων ὠφέλειαν ἢ ἐπωφελεῖ τινὰ χρῆ-σιν παρέχοντα, δυνάμενα δὲ ὑπὸ τούτων νὰ μεταβιβασθῶσι καὶ ἰδιώταις», καὶ περαιτέρω αὐτὸ τὴν ἔννοιαν ταύτην μνημονεύονται καὶ ἐν τῇ νομοθεσίᾳ ἡμῶν δημόσια ἢ ἡγεμονικὰ νομήματα, ἐξ ὧν βεβαίως μόνον τὰ διὰ νόμου εἰδικῶς καθιερωθέντα θὰ θεωρηθῶσι παρ' ἡμῶν καὶ πράγματι τοιαῦτα, ὡς μεταλλεῖα, ὄρυχεῖα κλπ.»

7. Ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω γνωμῶν παρατηροῦμεν τὰ ἐξῆς :

Α') Τὸ ἀπὸ 3/15 Ἀπριλίου 1833 Β. Διάταγμα «περὶ ἁρμοδιότητος τῆς ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Γραμματείας» ὀρίζον ἐν ἄρθρῳ 2 ἔδαφ. 1. «Εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Γραμματέως ὑπάγονται. ἢ μεταλλεῖα τοῦ Κράτους, ἢ ἐπέκτασις καὶ ἢ ἐπωφελεὶς ἄσκησις ταύτης, ἢ δια-τήρησις καὶ χρησιμοποίησις τοῦ μεταλλευτικοῦ νομήματος» δὲν εἰσῆγαγεν ἐν Ἑλλάδι νέον τινὰ ἐπὶ τῶν μεταλλείων θεσμόν.

Τὸ διάταγμα τοῦτο εἶναι προδήλως ἀπονεμητικὸν ἁρμοδιότητος «attributif de juridiction». Ἀπονέμει εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργεῖον ἀπλῶς καὶ μόνον ἁρμοδιότητα περὶ διατηρήσεως καὶ χρησιμοποίησεως τοῦ μεταλλευτικοῦ νομήματος καὶ πέραν τούτου οὐδὲν ἕτερον θεσπίζει. Ἴσως ὁ νομοθέτης ἐν τῇ ἀπονομῇ τῆς ἁρμοδιότητος ταύτης εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν εἶχεν ὑπ' ὄψει μελλοντικὴν καθιέρωσιν τοῦ θερμοῦ τοῦ μεταλλευτικοῦ νομήματος ἐν Ἑλλάδι, ἀλλ' αὕτη οὐδέποτε ἐπραγματοποιήθη καὶ δὴ ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ὅτι τὰ μεταλλεῖα ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ Δημοσίου, ἀνεξαρ-τήτως τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ περιέχοντος ταῦτα ἐδάφους.

Β') Αἱ ἀνωτέρω μνημονευθεῖσαι ἀπὸ 18 Φεβρουαρίου 1936 ὁδηγίαι τοῦ Ὑπουργεῖου τῶν Οἰκονομικῶν, αἰτινες μεταξὺ τῶν βασιλικῶν νομημάτων, περιλαμβάνουσιν, ἐκτὸς ἄλλων, καὶ τὰ ὄρυκτά, οὐδεμίαν ὑποχρεωτικὴν δύναμιν κέκτρηται, καθόσον δὲν πρόκειται περὶ διατάξεων νόμων. Ἀνεξαρτήτως ὅμως τούτου διὰ τῶν ρηθεισῶν ὁδηγιῶν ἐσκοπεῖτο νὰ κανονισθῇ ἀπλῶς καὶ μόνον ὁ τρόπος τῆς εἰς τὰ οἰκεία βιβλία ἐγγραφῆς τῶν μέχρι τότε γνωστῶν τοῦ Δημοσίου κτημάτων, μεταλλείων, λατομείων κλπ. (λ.χ. τοῦ ἔθνικοῦ λιγνιτωρυχείου

Κύμης, τῶν σμυριδωρυχείων Νάξου κλπ.) καὶ οὐχὶ νὰ δημιουργηθῆ ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου δικαίωμα, ὅπερ τοῦτο δὲν εἶχε κεκτημένον ἐπὶ τῶν ὀρυκτῶν δυνάμει τῶν μέχρι τῆς ἐκδόσεως τῶν ὀδηγιῶν τούτων κειμένων νόμων. Ὅτι δὲ τοιαύτη εἶναι ἡ ἔννοια τῶν ὀδηγιῶν προκύπτει καὶ ἐκ τοῦ ὅτι ἐν αὐταῖς ἀναφέρονται μεταξὺ τῶν βασιλικῶν νομημάτων καὶ τὰ λατομεῖα, ἐν ᾧ εἶναι πασίγνωστον καὶ οὐδέποτε ἠμφεσβητήθη ὅτι τὰ λατομεῖα ἐτέλουν ἀνάκαθεν ὑπὸ τὴν ἀποκλειστικὴν κυριότητα καὶ ἐκμετάλλευσιν τῶν ἰδιοκτητῶν τοῦ περιέχοντος ταῦτα ἐδάφους. Ὅθεν ἡ ἔννοια τῶν ὀδηγιῶν τούτων εἶναι ὅτι εἰς τὰ βιβλία τῶν βασιλικῶν νομημάτων καὶ οὐχὶ τῶν δημοσίων κτημάτων θὰ καταχωρίζωνται τὰ ὀρυκτά, τὰ λατομεῖα, τὰ μεταλλικὰ ὕδατα, κλπ., ἐφόσον, ἐννοεῖται ταῦτα κεῖνται ἐντὸς ἐδαφῶν ἀνηκόντων εἰς τὸ Δημόσιον. Ὡστε καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ὀδηγιῶν προκύπτει ὅτι εἰς τὸ Δημόσιον ἀνήκουσι μόνον τὰ ἐντὸς δημοσίων ἐδαφῶν κείμενα μεταλλεῖα καὶ οὐχὶ πάντα τὰ μεταλλεῖα τῆς χώρας, περιλαμβανομένων καὶ τῶν ἐντὸς ἰδιωτικῶν ἐδαφῶν κειμένων, ὡς ὑποστηρίζουσιν οἱ ὑπὲρ τῆς ἰσχύος ἐν Ἑλλάδι τοῦ μεταλλευτικοῦ νομήματος ἀποφαινόμενοι.

Καθ' ἃς δὲ ἐλαχίστας περιπτώσεις, πρὸ τῆς ἰσχύος τοῦ Χ΄ νόμου, συναντῶμεν τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον ἐκμεταλλεὺτὴν ὀρυκτῶν τινῶν κειμένων ἐν ἐδάφεσιν ἰδιωτικῆς κτήσεως, παρατηροῦμεν ὅτι τὸ δικαίωμα τοῦτο ἀντλεῖ τὸ Δημόσιον οὐχὶ ἐκ τοῦ μεταλλευτικοῦ νομήματος δυνάμει τοῦ ρηθέντος Διατάγματος τοῦ 1836 ἀλλ' ἐξ εἰδικῶν νόμων. Οὕτω λ.χ. σχετικῶς πρὸς τὰ ὑπὸ τοῦ Δημοσίου ἀπὸ μακροῦ ἐκμεταλλεόμενα ὀρυκτὰ μολυβερτῶν καὶ γύψου τῆς νήσου Μήλου, τὸ Δημόσιον ἀντλεῖ τὸ δικαίωμα τῆς ἐκμεταλλεύσεως τούτων ἐκ τοῦ εἰδικοῦ νόμου ΡΙΗ' τῆς 6 Φεβρουαρίου 1849. Ἐπίσης σχετικῶς πρὸς τὴν ναξίαν σμύριδα, καίτοι τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον διεχειρίζετο τὴν ναξίαν σμύριδα δι' ἴδιον λογαριασμὸν ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους (1), παρέστη οὐχ ἤττον ἀνάγκη νὰ ἀναγνωρισθῆ τὸ δικαίωμα τοῦτο τοῦ Δημοσίου δι' εἰδικῶν νόμων, οἱ οὗ νόμος ΣΒ' τοῦ 1852 (ἄρθρον 1: «Τὸ καθ' ὅλην τὴν Νάξον παραγόμενον ὀρυκτὸν, ἡ σμύρις, ἐξορύσσεται καὶ διατίθεται ἀποκλειστικῶς διὰ λογαριασμὸν τοῦ Δημοσίου»), ὁ νόμος ΦΕΣΤ' τοῦ 1859 (ἄρθρον 1: «Ἀπασα ἡ εἰς τὴν Νάξον παραγομένη σμύρις. . . . ἐξορύσσεται καὶ διατίθεται ἀποκλειστικῶς διὰ λογαριασμὸν τοῦ Δημοσίου. . . .») καὶ ἄλλοι νόμοι.

Ὅθεν κατὰ τὴν μέχρι τοῦ Χ΄ νόμου περίοδον δὲν ὑφίστατο ἐν Ἑλλάδι μεταλλευτικὸν νόημα, ἀλλὰ τὸ δικαίωμα τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν μεταλλείων ἀνήκεν εἰς τὸν ἰδιοκτήτην τοῦ ἐδάφους, δεδομένου ὅτι κατὰ τὴν περίοδον ταύτην αἱ ἐπὶ τῶν μεταλλείων σχέσεις ἐν Ἑλλάδι διείποντο ὑπὸ τοῦ κοινοῦ δικαίου, ἤτοι ὑπὸ τοῦ ρωμαϊκοῦ ἀστικοῦ δικαίου, εἰσαχθέντος, ὡς γνωστὸν,

1. Ὡς ἀναφέρεται ἐν τῇ μονογραφίᾳ (ἔτους 1903) «περὶ ναξίας σμύριδος» τοῦ ἀειμνήστου Πέτρου Πρωτοπαπαδάκη, ἡ ναξία σμύρις ἐπὶ Τουρκοκρατίας διετίθετο ὑπὸ τῶν κατοικῶν τῶν χωρίων Βόθρων καὶ Ἀπειράνθου καὶ ἀπὸ τοῦ 1824 ἡ τότε Προσωρινῆ Διοίκησις τῆς Ἑλλάδος ἐξεμίσησε τὸ πρῶτον δι' ἴδιον λογαριασμὸν τὸ δικαίωμα τῆς ἐξαγωγῆς τοῦ ὀρυκτοῦ ἀντὶ 4000 γροσίων.

παρ' ἡμῖν δυνάμει τοῦ ἀπὸ 23 Φεβρουαρίου (7 Μαρτίου) 1835 Βασιλικῆς Διατάγματος, συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ὁποίου τὰ μεταλλεῖα δὲν εἶχον νομικὴν αὐτοτέλειαν ἀλλ' ὑπήγοντο εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ ἐδάφους ὡς μέρος καὶ προϊόν τούτου.

8. Τὸ πρῶτον ὁ νόμος Χ4' τοῦ 1861 καθιέρωσε τὸν νομικὸν χωρισμὸν τῆς μεταλλείας ἀπὸ τῆς ἐδαφικῆς ἰδιοκτησίας, τοῦθ' ὅπερ ἐπανάλαβε καὶ ὁ νόμος ΓΦΚΔ', οἵτινες νόμοι καὶ εἰσήγαγον μεταλλευτικὸν δίκαιον παρ' ἡμῖν.

Οἱ νόμοι οὗτοι δὲν βασιζονται ἐπὶ τοῦ μεταλλευτικοῦ νομήματος, ὅπερ, ὡς ἐρρήθη, οὐδέποτε ἔσχυσεν ἐν Ἑλλάδι, ἀλλ' ἀπορρέουσιν ἐκ τῆς ἀρχῆς τοῦ Κράτους, ὅπως μεριμνᾷ διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς μεταλλείας τῆς Χώρας πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ γενικοῦ συμφέροντος. Χάριν τοῦ γενικοῦ συμφέροντος οἱ ρηθέντες μεταλλευτικοὶ νόμοι περιορίζουσι τὴν ἐδαφικὴν ἰδιοκτησίαν, εἰς ἣν κατὰ τὸ κοινὸν δίκαιον ὑπάγονται τὰ ὄρυκτά ὡς συστατικά τοῦ ἐδάφους, ἐξαιροῦντες ἐκ ταύτης τὰ μᾶλλον σημαίνοντα ἀπὸ ἀπόψεως ἐθνικῆς οἰκονομίας ὄρυκτά καὶ ὑποβάλλοντες τὴν ἀναζήτησιν καὶ ἐκμετάλλευσιν αὐτῶν εἰς εἰδικὴν ρύθμισιν.

Ἡ ἐπέμβασις αὕτη τοῦ Κράτους εἰς τὰ τῶν μεταλλείων δὲν ἀποτελεῖ διαχειρίσιν κρατικῆς περιουσίας, ἀλλὰ φέρει καθαρῶς κυριαρχικὸν χαρακτήρα, περιοριζομένη ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν προστασίαν τῶν διὰ τὴν ἀσκήσιν τῆς μεταλλείας καὶ κατ' αὐτὴν ἀνακυπτόντων δημοσίων συμφερόντων.

Ἐξ ἄλλου δὲ ὁ ἀνωτέρω ὑπὸ τῶν μεταλλευτικῶν νόμων ἐπιβαλλόμενος περιορισμὸς τῆς μὴ ἐπεκτάσεώς τῆς ἐδαφικῆς ἰδιοκτησίας ἐπὶ τῶν μεταλλευτικῶν ὄρυκτῶν δὲν ἀποτελεῖ μερικὴν ἀπαλλοτριώσιν ταύτης ἀλλὰ νομοθετικὴν διαρρύθμισιν τοῦ περιεχομένου τῶν ὀρίων αὐτῆς, τοῦθ' ὅπερ εἰς οὐδεμίαν ἀντίθεσιν εὐρηται πρὸς τὴν περὶ προστασίας τῆς ἰδιοκτησίας συνταγματικὴν διάταξιν, διότι, ὡς γνωστὸν, τὸ Σύνταγμα προστατεύει τὴν ἰδιοκτησίαν, ὡς αὕτη προσδιορίζεται ὑπὸ τῶν ἐκάστοτε ἰσχυόντων νόμων. Τὸ Σύνταγμα δὲν σκοπεῖ νὰ ὀρίσῃ τὴν ἰδιοκτησίαν ἀλλὰ μόνον νὰ προστατεύσῃ ταύτην, ὡς ὀρίζεται ὑπὸ τῶν ἐκάστοτε ἰσχυόντων νόμων, ἥτοι μετὰ τῶν συμφυῶν αὐτῇ περιορισμῶν. Διὰ τῶν νομίμων τούτων περιορισμῶν δὲν ἀφαιρεῖται ἡ ἰδιοκτησία ἀλλ' ἀπλῶς τροποποιεῖται ἢ χρῆσις αὐτῆς χάριν τοῦ γενικοῦ συμφέροντος

Τοιαύτη διαγράφεται, βάσει τῶν ρηθέντων μεταλλευτικῶν νόμων, ἡ ἐπέμβασις καὶ ἡ ἐν γένει δραστηριότης τοῦ Κράτους ἐν τῇ ἀσκήσει τῆς μεταλλείας.

9. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι τόσον παρ' ἡμῖν ὅσον, ὡς ἐρρήθη, καὶ ἀλλαχοῦ, εἰθίσται ἐκ παραδόσεως τὰ μεταλλεῖα νὰ χαρακτηρίζωνται εἰσέτι ὡς δημόσια νομήματα καὶ ὑπὸ τὸ κράτος τῶν νεωτέρων μεταλλευτικῶν νόμων. Οὕτω παρ' ἡμῖν τὰ μεταλλεῖα χαρακτηρίζονται ὡς δημόσια νομήματα ἐν τῇ εἰσηγητικῇ ἐκθέσει τῆς περὶ μεταλλείων διατάξεως τοῦ Συντάγματος (βρα παρ. 5), πλὴν ὁ τοιοῦτος χαρακτηρισμὸς τῶν μεταλλείων ὡς δημοσίων νομημάτων ἔχει ἀναιφισθητήτως οὐχὶ τὴν ἀρχικὴν ἔννοιαν τοῦ μεταλλευτικοῦ νομήματος, ὅτι τοῦτέστι τὸ Κράτος κέκτηται δικαίωμα κυριότητος ἢ ἄλλα δικαίωματα ἰδιωτικοῦ δικαίου ἐπὶ τῶν μεταλλείων, ἀλλὰ τὴν ἐκλεπτυσμένην καὶ ὡς ἐξησηθημένην ἔννοιαν τοῦ μεταλλευτικοῦ νομήματος, οἷα αὕτη ἐξελίχθη ὑπὸ τὴν ἐπίδρα-

σιν τῶν φιλελευθέρων οικονομικῶν καὶ πολιτικῶν ἀρχῶν, ὅφ' ὧν διαπνέονται οἱ ρηθέντες μεταλλευτικοὶ νόμοι, ἤτοι ἔχει τὴν ἔννοιαν τοῦ μείζονος νομήματος (*regale majus*), τῆς κυριαρχικῆς τούτέστιν ἐξουσίας τοῦ Κράτους ὅπως ρυθμίξῃ τὴν διάθεσιν τῶν μεταλλείων συμφώνως πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ γενικοῦ συμφέροντος τῆς χώρας, περιορίζον πρὸς τοῦτο τὴν ιδιοκτησίαν τοῦ περιέχοντος τὰ μεταλλεῖα ἐδάφους.

Ὁ Οἰκονομίδης (Ἐμπράγματα Δίκαια, παρ. 119 σημ. 2) ἐξετάζων τὴν νομικὴν κατάστασιν, εἰς ἣν εὐρίσκονται τὰ μεταλλευτικὰ ὄρυκτὰ πρὸ τῆς ὑπὸ τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας ρυθμίσεως τῆς διαθέσεως αὐτῶν, ἂν τούτέστι πρὸ ταύτης τὰ μεταλλευτικὰ ὄρυκτὰ εἶναι ιδιοκτησία τοῦ Δημοσίου ἢ τοῦ κυρίου τοῦ ἐδάφους, ὑποστηρίζει ὅτι αἱ μὴ προκατελημμένα ὑπὸ μεσαιωνικῶν ἰδεῶν νομοθεσίαι προτιμῶσι τὴν φυσικωτέραν καὶ εὐλογωτέραν τοῦ πράγματος ἔποψιν θεωροῦσαι τὰ μεταλλ. ὄρυκτὰ ὡς μέρος τοῦ ἐδάφους (*pars fundi*) καὶ ἀνήκοντα τῷ ἰδιοκτήτῃ αὐτοῦ, ἡ δὲ νομοθεσία διὰ λόγους κοινωνικῆς οἰκονομίας παρεμβαίνει ἀπλῶς πρὸς διαρρύθμισιν συμπεριωτέρας ἐκμεταλλεύσεως τοῦ ὑποχθονίου τούτου πλούτου, δικαίωμα ἐπιτηρήσεως μόνον ἀναγνωρίσασα εἰς τὴν Κυβέρνησιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΕΩΣ ΜΕΤΑΛΛΕΙΩΝ

§ 8. Χαρακτήρ τῶν ρυθμιζουσῶν τὴν διαδικασίαν παραχωρήσεως μεταλλείων διατάξεων.

1. Ὁ Μ. Κ., ὡς νῦν ἰσχύει, καθιεροῖ ἐν ἄρθρῳ 2 (§ 1), ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ ἄρθρον 4 (§ 1) αὐτοῦ, τὴν ἀρχήν, ὅτι εἰς οὐδένα ἐπιτρέπεται, εἴτε ἐν ἰδίῳ εἴτε ἐν ἀλλοτρίῳ ἐδάφει, ἡ ἀναζήτησις καὶ ἐκμετάλλευσις μεταλλευτικῶν ὀρυκτῶν, ἂν μὴ παραχωρηθῇ πρὸς τοῦτο δικαίωμα παρὰ τοῦ Κράτους, κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν ἄρθρων 3 καὶ ἐπομένων μέχρι καὶ τοῦ ἄρθρου 21 τοῦ ἰδίου Κώδικος διαγραφομένην διαδικασίαν.

Κατὰ τὰς διατάξεις ταύτας ἡ διαδικασία διαιρεῖται εἰς δύο στάδια. Τὸ πρῶτον (στάδιον μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν) ἀρχεται ἀπὸ τῆς εἰς τὸν ἀρμόδιον Νομάρχην ἐπιδόσεως διὰ δικαστικοῦ κλητήρος αἰτήσεως ἀδείας μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν καὶ λήγει διὰ τῆς εἰς τὸν ἀρμόδιον Νομάρχην ὑποβολῆς αἰτήσεως ὀριστικῆς παραχωρήσεως. Τὸ δεύτερον (στάδιον ὀριστικῆς παραχωρήσεως) ἀρχεται ἀπὸ τῆς ὑποβολῆς τῆς αἰτήσεως ταύτης καὶ λήγει διὰ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παραχωρητηρίου διατάγματος ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως, δι' οὗ συνιστᾶται ὑπὲρ τοῦ παραχωρησιούχου τὸ δικαίωμα μεταλλειοκτησίας.

2. Αἱ ρηθεῖσαι διατάξεις διαγράφουσιν ἀφ' ἐνὸς μὲν τὰς ἐνεργείας καὶ διατυπώσεις, εἰς ἃς δέον νὰ προβαίνωσιν οἱ ἐνδιαφερόμενοι αἰτηταί, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὰς διοικητικὰς πράξεις καὶ ἐνεργείας, εἰς ἃς δέον νὰ προβαίνωσιν αἱ ἀρμόδιαι ἀρχαί, καθορίζουσι τὰς προθεσμίας ἐκτελέσεως αὐτῶν, καὶ, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ὀρίζουσι τὰς, ἐν περιπτώσει παραλείψεως αὐτῶν, ἐπερχομένας ἀκυρότητας καὶ νομικὰς ἐν γένει συνεπείας. Ἐπίσης ὑπὸ τῶν ἰδίων διατάξεων, ὡς συνεπληρώθησαν ὑπὸ τῆς παραγράφου 3 τοῦ ἄρθρου 29 τοῦ Ἀν. Νόμου τῆς 17-10-1935, ρυθμίζεται καὶ ἡ ἐπίλυσις τῶν κατὰ τὴν διαδικασίαν προκυπτουσῶν διοικητικῶν διαφορῶν ὑπὸ ἐιδικοῦ διοικητικοῦ δικαστηρίου, «τοῦ Διοικητικοῦ Δικαστηρίου τῶν Μεταλλείων», οὗτος αἱ ἀποφάσεις ὑπόκεινται εἰς ἀναίρεσιν ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας, δυνάμει τῆς παραγράφου 7 τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ Νόμου, 4210 τοῦ 1929, ὡς αὕτη ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ Νόμου 4986 τοῦ 1931.

3. Αἱ διατάξεις αὗται ἐμφοροῦνται ὑπὸ τοῦ πνεύματος τῆς ταχείας καὶ εὐχεροῦς διεκπεραιώσεως τῆς διαδικασίας, διὰ τὴν ὅσον ἐνεσσι ταχυτέραν ἐκδοσιν τῶν παραχωρητηρίων τίτλων, χάριν τοῦ γενικωτέρου συμφέροντος τῆς ἀναπτύξεως τῆς μεταλλείας. Δι' ὅ καὶ ἀφ' ἐνὸς τάσσουσι βραχείας προθεσμίας πρὸς ἐκτέ-

λεσιν ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων ἰδιωτῶν καὶ ὑπὸ τῶν ἄρμοδιῶν διοικητικῶν ἀρχῶν τῶν ἐπιβαλλομένων εἰς τούτους ἐνεργειῶν καὶ διατυπώσεων καὶ ἀφ' ἑτέρου περιορίζουσι ταύτας εἰς τὰς ἀπαραιτήτως ἀναγκαίας. Ἐπι πλέον δὲ ἐπιβάλλουσιν αὐστηρὰς κυρώσεις, συνισταμένας κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν ἀπόλειαν τῶν δικαιωμάτων τῶν ἐνδιαφερομένων ἰδιωτῶν. ἐν περιπτώσει μὴ ἐκπληρώσεως τῶν βαρυνουσῶν τούτους ὑποχρεώσεων¹.

4. Ὡς πρὸς τὴν τῆς ὑπολογισμοῦ τῶν προθεσμιῶν, ἰσχύει ἤδη τὸ δέκατον ἕκτον ἔθρονον (παρ. 2) τοῦ Νομοθ. Διατάγματος 2627 τοῦ 1953, δυνάμει τοῦ ὁποῦ, ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦτου ἔχει ἀπὸ 9 Νοεμβρίου 1953, αἱ ὑπὸ τῶν ἐπιβαλλομένων νόμων προβλεπόμεναι προθεσμίαι ἄρχονται καὶ λήγουσι, κατὰ τὰ ὀριζόμενα, ὑπὸ τῶν οἰκείων ἐπιβαλλομένων ἐν ἀνάγκῃ καὶ λήξεως τῶν προθεσμιῶν, διατάξεων τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος. Ἡ μὴ τήρησις ἐκ μέρους τῶν ἄρμοδιῶν ἀρχῶν τῶν εἰς ταύτας ἀφορωσῶν προθεσμιῶν δὲν συνεπάγεται ἀκυρότητα ἐν τῇ διαδικασίᾳ, καὶ δὴ εἰς βῆμα τῶν ἐνδιαφερομένων ἰδιωτῶν, ἀλλὰ δημιουργεῖ μόνον εὐθύνας κατὰ τῶν ὑπαίτιων τῆς παραβάσεως ταύτης.

§ 9. Ἡ προτεραιότης τῆς αἰτήσεως ὡς σύστημα παραχωρήσεως τῶν μεταλλείων. Νόμιμοι προϋποθέσεις τοῦ κύρους αἰτήσεως ἀδείας μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν.

1. Ὁ καθορισμὸς τοῦ προσώπου (φυσικοῦ ἢ νομικοῦ), εἰς ὃ δέον νὰ παρα-

1. Δυστυχῶς ἡ ὑπὸ τοῦ βασικοῦ νόμου ΓΦΚΔ' ἀρχικῶς καθιερωθεῖσα ἀρχὴ τῆς ἀπλότητος καὶ ταχύτητος ἐν τῇ διαδικασίᾳ παραχωρήσεως διεσπάσθη ὑπὸ μεταγενεστέρων μεταλλευτικῶν διατάξεων, ἐξ αἰτίας τῶν ὁποίων ἐπέχεται ἡδη σημαντικὴ καθυστέρησις εἰς τὴν πρόθεσιν τῆς διαδικασίας, ἐπὶ προφανεῖ ζημίᾳ τῆς μεταλλευτικῆς δραστηριότητος. Τοιαῦτα λ.χ. διατάξεις εἶναι : α) ἡ τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ Νομ. Διατάγματος 897 τοῦ 1941, δι' ἧς ὠρίσθη ὅπως πολυτελῶς, ὅτι, περὶ τῆς ὑπάρξεως ἢ μὴ λόγων δημοσίου συμφέροντος ἀντικειμένων εἰς τὴν ἐκδοσὶν ἀδείων μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν, ἀποφάνεται τὸ Συμβούλιον Μεταλλείων, ἀντὶ τῶν ἄρμοδιῶν, ὡς ἰσχυρὸν πρότερον, Νομαρχῶν. Δι' ὃ ἐπιβάλλεται ὅπως τὸ ταχύτερον καταργηθῇ ἡ διάταξις αὕτη, ἐπανερχομένης εἰς ἰσχὴν τῆς πρότερον ἰσχυούσης διατάξεως τῆς παρ. 4 τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ Μ.Κ.

β) Αἱ διατάξεις αἱ ρυθμίζουσαι τὴν διαδικασίαν ἐκδικάσεως ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Δικαστηρίου τῶν Μεταλλείων τῶν εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τούτου ὑπαγομένων διοικητικῶν διαφορῶν, ὡς καὶ ἄλλαι διαδικαστικαὶ διατάξεις. Τῶν διατάξεων τούτων ἐπιβάλλεται ἡ τροποποίησις, ἐπὶ τῇ τέλει τῆς ἀπολυτελείας καὶ ἐπισπεύσεως τῆς διαδικασίας. Ἐιδικώτερον διὰ τὴν ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου τῶν Μεταλλείων διαδικασίαν σκόπιμος θὰ ἦτο ἡ γενικὴ ἐπέκτασις, ἐπὶ πάσης ὑπὸ τούτου ἐκδικαζομένης διαφορᾶς, τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 2514 τοῦ 1940, καθ' ἣν αὐτὸ Δ. Δικαστήριον ἐκδίδει τὴν ἀπόφασίν του ἐντὸς τριμήνου. Ἐν τῇ ὑποβολῇ τῆς προσφυγῆς, ὁ Πρόεδρος τοῦ Δικαστηρίου ὀρίζει δικασίον καὶ ἐισηγητὴν, ὅστις, πρὸ πάσης συζητήσεως, συγκεντρώνει ἅπαν τὰ ἀποδεικτικὰ ὕλη, καλῶν πρὸς τοῦτο, ἐν κρινῆ ἀναγκαῖον, τὰ διὰ τὴν ἀπόφασιν καὶ προσφεύγοντα, οὕτως ὥστε τὸ Δικαστήριον νὰ δύναται, εὐθὺς μετὰ τὴν συζήτησιν νὰ ἀποφασίσῃ ὀριστικῶς. Ἡ τόσον σκόπιμος διάταξις αὕτη ἰσχύει νῦν, μόνον ἐπὶ τῆς ἐκδικάσεως τῶν προσφυγῶν τῶν ἀποκρινόμενων ὑπὸ τῶν ἐκπτώτων μεταλλοκτητῶν κατὰ τῶν ἐκπτώσεως ὑπουργικῶν ἀποφάσεων.

χωρήται τὸ δικαίωμα ἀναζητήσεως καὶ ἐκμεταλλεύσεως τῶν μεταλλευτικῶν ὄρυκτῶν ὡς καὶ τῶν ἔρων, ὑφ' οὓς δέον νὰ παραχωρῆται τοῦτο, διὰ τὴν ἐπιφελεστέραν εἰς τὸ κοινωνικὸν σύνολον ἀξιοποίησιν τοῦ μεταλλευτικοῦ πλούτου, εἶναι θέμα ἀναγόμενον εἰς τὴν σφαιρὰν τῆς μεταλλευτικῆς πολιτικῆς. Δι' ὃ καὶ πραγματουόμεθα περὶ αὐτοῦ εἰς τὸ βιβλίον ἡμῶν «Μεταλλευτικὴ Οἰκονομία καὶ Πολιτικὴ».

Ἐνταῦθα παρατηροῦμεν γενικώτερον, ὅτι ἐν τῷ θεματι τούτῳ, δύο εἶναι αἱ θεμελιώδεις καὶ βασικαὶ ἀρχαί, μεταξύ τῶν ὑποίων ἔχει νὰ ἐκλέξῃ τὸ Κράτος:

Α') Ἡ ἀρχὴ τῆς ἐθνικοποιήσεως τῶν μεταλλείων.

Β') Ἡ ἀρχὴ τῆς μεταλλευτικῆς ἐλευθερίας, δυνάμει τῆς ὑποίας ἡ ἔρευνα καὶ ἐκμετάλλευσις τῶν μεταλλείων παραχωρεῖται εἰς τὴν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν, τῆς κρατικῆς δραστηριότητος περιοριζομένης εἰς τὴν προστασίαν τῶν ἐν τῇ ἀσκήσει τῆς μεταλλείας ἀνακυπτῶν δημοσίων συμφερόντων.

Ἐκατέρω τῶν ἀρχῶν τούτων ἐφαρμόζεται ὑπὸ διάφορα συστήματα :

Οὕτω λ.χ. ἡ ἀρχὴ τῆς ἐθνικοποιήσεως ἐφαρμόζεται, εἴτε ὑπὸ τὸ σύστημα τῆς δι' αὐτεπιστασίας ὑπὸ τοῦ Κράτους, ὡς μεταλλειοκτῆτου, ἐκμεταλλεύσεως, εἴτε ὑπὸ τὸ σύστημα τῆς συμβατικῆς ἐπ' ἀνταλλάγματι παραχωρήσεως τοῦ μεταλλείου ἐκ μέρους τοῦ Κράτους εἰς τὴν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν, εἴτε ὑπὸ τὸ συνδικαλιστικὸν σύστημα τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ μεταλλείου ὑπὸ τῶν ἐργατῶν ὀργανουμένων εἰς συνεταιρισμοὺς ἢ συνδικάτα, κλπ.

Ἐπίσης ἡ ἀρχὴ τῆς μεταλλευτικῆς ἐλευθερίας ἐφαρμόζεται, εἴτε ὑπὸ τὸ σύστημα τῆς ὑπὸ τῆς Διοικήσεως ἐκλογῆς τοῦ δικαιοῦχου τῆς ἐκμεταλλεύσεως προσώπου, εἴτε ὑπὸ τὸ σύστημα τῆς ὑποχρεωτικῆς παραχωρήσεως τῆς ἐκμεταλλεύσεως εἰς τὸν εὐρέτην ἢ εἰς τὸν πρῶτον αἰτητὴν τοῦ μεταλλείου, εἴτε ὑπὸ τὸ σύστημα τῆς δημοπρασίας, κλπ.

Υποθετομένης ὑπὸ τοῦ Κράτους μιᾶς τῶν ἀνωτέρω ἀρχῶν, ὡς βάσεως διὰ τὴν ἀποκλίψιν καὶ ἀξιοποίησιν τοῦ μεταλλευτικοῦ πλούτου, δὲν ἀποκλείονται βεβαίως μεμονωμένα παρεκκλίσεις ὑπὲρ τῆς ἐτέρας ἀρχῆς.

2. Ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Μ. Κ. ἀκολουθεῖται ἡ ἀρχὴ τῆς μεταλλευτικῆς ἐλευθερίας ἐφαρμοζομένης ὑπὸ τὸ σύστημα τῆς παραχωρήσεως τοῦ μεταλλείου εἰς τὸν πρῶτον αἰτητὴν. Ἐκ τῆς παραχωρήσεως ἐξαιροῦνται τινὰ τῶν μεταλλευτικῶν ὄρυκτῶν. ἐφ' ὧν δικαίωμα ἀναζητήσεως καὶ ἐκμεταλλεύσεως κέκτηται ἀποκλειστικῶς τὸ Δημόσιον (ἴρα § 4 ἐδ. 3).

Κατὰ τὸ σύστημα τοῦτο, τὸ μεταλλεῖον παραχωρεῖται ὑποχρεωτικῶς εἰς τὸν πρῶτον χρονικῶς μεταξύ πλειόνων αἰτητῶν τοῦ αὐτοῦ χώρου, χωρὶς νὰ ἐρευνᾶται ἂν ὁ αἰτητὴς εἶναι εὐρέτης ἢ μὴ τοῦ μεταλλείου, ἢ ἂν ἔχῃ ἢ μὴ τὰ τεχνικὰ καὶ οἰκονομικὰ μέσα πρὸς ἔρευναν καὶ ἐκμετάλλευσιν αὐτοῦ, κλπ.

Εἰδικώτερον, κατὰ τὸν Ἑλληνικὸν Μ. Κ., ὁ πρῶτος αἰτητὴς, ἀποκτᾷ, ἐφ' ὅσον ἡ αἰτησίς του πληρᾷ τὰς νομίμους προϋποθέσεις, ἀποκλειστικὸν δικαίωμα: α) ἐκτελέσεως μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν, καὶ β) κτήσεως τῆς μεταλλειοκτησίας, ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς ἐκ μέρους αὐτοῦ ἀποδείξεως τῆς ὑπάρξεως μεταλλ-

λεύματος, κατὰ τὴν περὶ τούτου ἡτιολογημένην ἔκθεσιν τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Μεταλλείων.

Ἡ ἔννοια τῆς προτεραιότητος γεννᾶται ἐπὶ πλειόνων αἰτήσεων συμπιπτουσῶν κατὰ χώρον (μερικῶς ἢ ὀλικῶς) καὶ διαφερουσῶν κατὰ χρόνον.

Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὡς πρῶτος αἰτητῆς θεωρεῖται, κατὰ νόμιμον ἀμάχητον τεκμήριον, ὁ εἰς τὸν ἀρμόδιον Νομάρχην (τούτέστι τῆς περιφέρειας ἐν ἣ κείται ὁ πρὸς μεταλλευτικὰς ἐρευνας ζητούμενος χώρος) ἐπιδούς διὰ δικαστικοῦ κλητῆρος, πρότερον τῶν ἄλλων αἰτητῶν, αἴτησιν ἀδείας μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν.

Μεταξὺ πλειόνων τοῦ αὐτοῦ χώρου αἰτητῶν, τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐπιδόντων αἰτήσεις, εἶναι ἐπικρατέστερος καὶ προτιμᾶται εἰς τὴν λήψιν ἀδείας μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν, ὁ καθ' ὄραν πρότερον ἐπιδούς, σύμφωνας πρὸς τὴν ἀρχὴν «prior tempore, potior jure»=ὁ προηγούμενος χρονικῶς, ἐπικρατέστερος νομικῶς).

Ἄλλ' εἴτε περὶ μεμονωμένης αἰτήσεως πρόκειται, εἴτε περὶ τῆς χρονικῶς μεταξὺ πλειόνων προηγούμενης, ἵνα δι' αὐτῆς δημιουργηθῇ νομικὴ ὑποχρέωσις τῆς Διοικήσεως πρὸς χορήγησιν ἀδείας μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν εἰς τὸν αἰτητῆν, πρέπει ἢ αἴτησις, εἰς ἑκατέραν τῶν ρηθεισῶν περιπτώσεων, νὰ πληροῖ τὰς νομίμους προϋποθέσεις.

Αἱ προϋποθέσεις αὗται εἶναι ἀφ' ἑνὸς τυπικαὶ καὶ ἀφ' ἑτέρου οὐσιαστικά.

Καὶ τυπικαὶ μὲν εἶναι αἱ ἑξῆς :

Α') Ἡ αἴτησις ἀδείας μεταλλ. ἐρευνῶν πρέπει νὰ εἶναι ἔγγραφος καὶ, α) νὰ περιέχῃ τὸ ὄνομα (κύριον καὶ ἐπώνυμον) καὶ τὴν κατοικίαν τοῦ αἰτητοῦ, β) νὰ περιέχῃ σαφῆ καὶ ἀκριβῆ περιγραφὴν τῶν ὀρίων τοῦ ζητουμένου πρὸς μεταλλ. ἐρευνας χώρου, ὅστις δέον νὰ περιλαμβάνηται ἐντὸς μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς περιμέτρου καὶ νὰ μὴ ἔχῃ ἔκτασιν μείζονα τῶν δέκα χιλιάδων στρεμμάτων, γ) νὰ συνοδεύηται ὑπὸ γραμματίου δημοσίου ταμείου εἰσπράξεως ὀκτακοσίων χιλιάδων δραχμῶν, λόγῳ δικαιώματος τοῦ Δημοσίου, πρὸς κάλυψιν τῶν σχετικῶν δαπανῶν τῆς Διοικήσεως, δ) νὰ συνοδεύηται ὑπὸ γραμματίου τοῦ Ταμείου Παρακαταθηκῶν καὶ Δανείων ἐκ τριάκοντα χιλιάδων δραχμῶν, λόγῳ παραβόλου διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου Μεταλλείων συζήτησιν τῆς αἰτήσεως.

Β') Ἡ αἴτησις νὰ ἐπιδοθῇ διὰ δικαστικοῦ κλητῆρος εἰς τὸν ἀρμόδιον Νομάρχην.

Γ') Μετὰ τῆς αἰτήσεως, ἡ ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς κατὰ τ' ἀνωτέρω ἐπίδοσεως αὐτῆς, νὰ ὑποβληθῇ σχεδιάγραμμα τοῦ αἰτηθέντος χώρου ὑπὸ κλίμακα 1 : 10.000¹.

1. Τὸ κατὰ τὸ πρῶτον στάδιον τῆς διαδικασίας ὑποβαλλόμενον σχεδιάγραμμα (ἔδχφ. 2 § 1 ἄρθρου 4 Μ.Κ.) δὲν ἀπαιτεῖται νὰ εἶναι τριγωνομετρικόν, ὡς ἀπαιτεῖται τὸ ἄρθρον 15 τοῦ Μ.Κ., κατὰ τὸ δευτέρον στάδιον τῆς διαδικασίας, πάντως δέον καὶ τὸ κατὰ τὸ πρῶτον στάδιον ὑποβαλλόμενον νὰ εἶναι ἀκριβές.

Ἐπιπλέον ἀνακρίβεια τούτου δὲν ἐπιφέρει ἀκυρότητα τῆς αἰτήσεως, ἐκτὸς ἐὰν ἡ ἀνακρι-

Ἐπίσης ἀπαιτοῦνται καὶ τὰ κάτωθι ἔγγραφα, ἅτινα δύνανται νὰ ὑποβληθῶσι καὶ μεταγενέστερον :

α) Πιστοποιητικὸν ἔγγραφῆς τοῦ αἰτοῦντος ἐν μητρώῳ Δήμου ἢ Κοινότητος, καὶ

β) Ἐγγραφοῦ τοῦ αἰτοῦντος δῆλωσις, ὅτι δὲν ἔχει τὴν ιδιότητα τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου.

Ἐκ τῶν δύο τελευταίων τούτων στοιχείων, τὸ μὲν πρῶτον ἀπαιτεῖται πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς ἰθαγενείας τοῦ αἰτοῦντος, διότι διὰ τὴν ὑπὸ ἀλλοδαπῶν ἀπόκτησιν μεταλλευτικῶν δικαιωμάτων πάσης φύσεως ἰσχύουσιν εἰδικαὶ διατάξεις (ἄρθρον 21 τοῦ Α.Ν. 2514 τοῦ 1940), τὸ δὲ δεύτερον, διότι ἀπαγορεύεται ἡ ἀπόκτησις μεταλλευτικῶν δικαιωμάτων ὑπὸ δημοσίων ὑπαλλήλων (Μ. Κ. ἄρθρον 1 παραγρ. 7 ἐδάφ. 3 καὶ Α.Ν. 2514/1940 ἄρθρον 28).

Οὐσιαστικαὶ δὲ προϋποθέσεις εἶναι : α) ἡ κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐπιδόσεως τῆς αἰτήσεως εἰς τὸν ἀρμόδιον Νομάρχην μεταλλευτικὴ ἐλευθερία τοῦ ζητουμένου πρὸς μεταλλευτικὰς ἐρεῦνας χώρου, ἤτοι ἡ μὴ σύμπτωσης τούτου πρὸς γῶρον ὀριστικῆς παραχωρήσεως ἢ πρὸς γῶρον προγενεστέρας αἰτήσεως ἀδείας μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν, καὶ β) ἡ ἀνυπαρξία τινὸς τῶν περιπτώσεων τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ Μ.Κ., καθ' ἃς ἀπαγορεύεται ἡ ἐκτέλεσις μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν (ἄρα § 20).

Ἡ αἴτησις εἶναι αὐτοδικαίως ἄκυρος εἰς τὰς περιπτώσεις : α) τῆς μὴ ἐπιδόσεώς της διὰ δικαστικοῦ κλητῆρος, β) τῆς μὴ ἐπιδόσεώς της εἰς τὸν ἀρμόδιον Νομάρχην, γ) τῆς μὴ συνυποβολῆς μετὰ τῆς αἰτήσεως τοῦ ἐξ ὀκτακοσίων χιλιάδων δραχμῶν γραμματίου, διὰ δικαίωμα τοῦ Δημοσίου, δ) τῆς μὴ συνυποβολῆς τοῦ ἐκ τριάκοντα χιλιάδων δραχμῶν γραμματίου τοῦ Ταμείου Παρακαταθηκῶν καὶ Δανείων ὡς παραβόλου, καὶ ε) τῆς μὴ ἐμπροθέσμου ὑποβολῆς τοῦ σχεδιογράμματος τοῦ χώρου.

Ἐπίσης ἡ αἴτησις εἶναι ἄκυρος : α) ἐὰν συμπίπτῃ ὀλιγῶς κατὰ γῶρον μετὰ ὀριστικῆς παραχωρήσεως ἢ ἐτέρας προγενεστέρας αἰτήσεως μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν, (ἐὰν συμπίπτῃ μερικῶς, ἡ αἴτησις ἀκυροῦται κατὰ τὸ συμπίπτον τμήμα), β) ἐὰν ὁ ἐν τῇ αἰτήσει περιγραφόμενος γῶρος δὲν περιλαμβάνηται

βεβαίωσιν μέχρι βαθμοῦ καθιστῶντος ἀδύνατον τὸν ἐλεγχον πρὸς προσδιορισμὸν τοῦ ζητουμένου πρὸς μεταλλευτικὰς ἐρεῦνας χώρου.

Ἀκρίβεια τοπογραφικοῦ σχεδιογράμματος, ὡς ἐν προκειμένῳ, νοεῖται μόνον ἐν συγκρίσει τούτου πρὸς τὸ ὑπ' αὐτοῦ εἰκονιζόμενον γραφικῶς τμήμα ἐδάφους.

Τὰ τοπογραφικὰ σχεδιογράμματα τῶν ζητουμένων πρὸς μεταλλευτικὰς ἐρεῦνας χώρων ἐμφαίνουσι συνήθως μόνον τὴν περιμετρον τῶν χώρων τούτων, ὑπὸ μορφήν πολυγώνων, περατουμένων δι' εὐθειῶν γραμμῶν συνδεουσῶν ὀρισμένα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους σημεῖα (ἅτινα πρέπει νὰ εἶναι σταθερά).

Ἀκριβὲς δὲ εἶναι τὸ τοπογραφικὸν σχεδιογράμμα, ἐὰν πᾶσαι αἱ ἀπ' ἀλλήλων ἀποστάσεις τῶν εἰκονιζόμενων σημείων τοῦ ἐδάφους εἶναι αἱ αὐταὶ ὑπὸ κλίμακα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ ἐπὶ τοῦ σχεδιογράμματος. Ἐλεγχος συνεπῶς ἀκριβείας τοπογραφικοῦ σχεδιογράμματος σημαίνει παραβολὴν τῶν διαστάσεων αὐτοῦ πρὸς τὰς διαστάσεις τοῦ εἰκονιζομένου τμήματος τοῦ ἐδάφους.

ἐντὸς μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς περιμέτρου, γ) ἐὰν ὁ ἐν τῇ αἰτήσει περιγραφόμενος χώρος υπερβαίῃ εἰς ἑκτασιν τὰς εἴκοσι χιλιάδας στρεμμάτων, καὶ δ) ἐὰν ὁ χώρος ὁ ἐν τῇ αἰτήσει περιγραφόμενος μηδὲν αὐτίζηται πρὸς τὸν χώρον τὸν ὑπὸ τοῦ σχεδιογράμματος ἀπεικονιζόμενον, κατὰ τὰ κατωτέρω εἰδικώτερον ἐκτιθέμενα.

Εἰς τὰς τέσσαρας τελευταίας περιπτώσεις, ἡ ἀκυρότης δὲν χωρεῖ αὐτοδικαίως¹, ἀλλὰ ἀπαγγέλλεται δι' ἀποφάσεως τοῦ Νομάρχου, βάσει ἐκθέσεως τοῦ ἐνεργήσαντος τὸν ἔλεγχον τῶν ὁρίων τοῦ ζητουμένου χώρου Ἐπιθεωρητοῦ Μεταλλείων, διαπιστοῦσης τὰ πραγματικὰ περιστατικά, συνεπεῖα τῶν ὁποίων ἐπέρχεται, κατὰ νόμον, ἡ ἀκυρότης τῆς αἰτήσεως.

Μόνον δι' αἰτήσεως πληροῦσης τὰς ἀνωτέρω νομίμους προϋποθέσεις, ἀποκτᾷ ὁ αἰτητὴς ἀξίωσιν δημοσίου δικαίου ἐναντι τῆς Διοικήσεως, ὅπως αὐτῇ ἐκδῶσιν ὑπὲρ ἐκείνου ἀδειαν μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν ἐν τῷ ζητηθέντι χώρῳ. Τὴν πραγματοποίησιν τῆς ἀξιώσεως ταύτης ὁ αἰτητὴς δύναται νὰ ἐπιδιώξῃ διὰ τῆς ὁδοῦ τῆς διοικητικῆς δικαιοσύνης.

Ἡ τὰς νομίμους προϋποθέσεις πληροῦσα αἴτησις, ἐκτὸς τῆς νομικῆς ὑποχρέωσις, ἦν δημιουργεῖ διὰ τὴν Διοίκησιν, πρὸς ἐκδοσὴν ἀδείας μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν ὑπὲρ τοῦ αἰτητοῦ, ἐπεφέρει καὶ ἑτέραν νομικὴν συνέπειαν, ἥτοι καθίστησιν ἄκυρον πᾶσαν μετ' αὐτῆς συμπίπτουσαν κατὰ τὸν χρόνον τῆς εἰς τὸν Νομάρχην ἐπιδόσεώς της μεταγενεστέραν αἴτησιν (ἄρθρον 4, παραγρ. 8, ἔδαφ. 1 Μ.Κ.).

§ 10. Πρῶτον στάδιον διαδικασίας παραχωρήσεως.

1. Ἡ διαδικασία τοῦ σταδίου τούτου ἔχει ὡς ἀκολούθως :

Ἡ αἴτησις ἀδείας μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν, μετὰ τὴν χωρὰ τ' ἀνωτέρω εἰς τὸν ἀρμόδιον Νομάρχην ἐπίδοσίν της, καταχωρίζεται ἀμέσως εἰς εἰδικὸν ἐν ἑκάστη Νομαρχίᾳ τηρούμενον βιβλίον. ὑπ' αὐξήντα ἀριθμὸν, ὅστις σημειοῦται ὀλογράφως καὶ ἰδιοχείρως ὑπὸ τοῦ Νομάρχου ἐν τῷ ἀποδεικτικῷ τῆς ἐπίδοσεως (ἐπιδυτηρίῳ).

Ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς ὑποβολῆς τοῦ σχεδιογράμματος (δυναμένου νὰ υποβληθῇ ἢ μετὰ τῆς αἰτήσεως ἢ ἐντὸς τριμήνου ἀπὸ τῆς ἐπίδοσεώς ταύτης), ὁ Νομάρχης διαβιβάζει τὸν φάκελλον τῆς αἰτήσεως εἰς τὸν ἀρμόδιον Ἐπιθεωρητὴν Μεταλλείων, πρὸς ἔλεγχον τῶν ὁρίων τοῦ ζητουμένου χώρου καὶ ἐξακριβῶσιν, ἂν οὗτος εἶναι ἐλεύθερος ἐπικρατεστέρου μεταλλευτικοῦ τίτλου (ὀριστικῆς παραχωρήσεως ἢ προγενεστέρως αἰτήσεως ἀδείας μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν, ἄρθρον 5, § 1 Μ.Κ.).

1. Κατὰ τὴν διάταξιν τῆς παραγράφου 1 τοῦ ἄρθρου 29 τοῦ Α.Ν. τῆς 17-10-1935, εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν αὐτοδικαίως, δυνάμει τοῦ Μ.Κ., ὡς οὗτος ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ ρηθέντος νόμου, ἐπερχομένων ἀκυροτήτων ἢ ἐκπτώσεων, δὲν ἀπαιτεῖται ἡ ἐκδοσις διοικητικῶν ἀποφάσεων, πρὸς ἀπαγγελίαν τῶν ἀκυροτήτων ἢ τῶν ἐκπτώσεων.

‘Ο Έπιθεωρητής Μεταλλείων, εὐθὺς ὡς διαβιβασθῆ αὐτῷ ὁ φάκελλος τῆς αἰτήσεως, υποβάλλει τοῦτον εἰς τὸ Συμβούλιον Μεταλλείων, ἵνα τοῦτο ἀποφανθῆ περὶ τῆς ὑπάρξεως ἢ μὴ λόγων δημοσίου συμφέροντος ἀντικειμένων εἰς τὴν ἐκδοσιν τῆς αἰτηθείσης ἀδείας.

Τὸ Συμβούλιον Μεταλλείων, ἐὰν ἀποφανθῆ ὑπὲρ τῆς ἀπορρίψεως τῆς αἰτήσεως διὰ λόγους δημοσίου συμφέροντος, ἐκδίδει περὶ τούτου ἀποχρόντως ἠτιωλογημένην ἀπόφασιν (ἄρθρον 3 Ν.Δ. 897/1941 κυρωθὲν ἐξ ὑπαρχῆς δυνάμει α) ὑπὸ ἀρ. 302 τῆς 30-5-1946 πράξεως Ὑπουργικῆς Συμβουλίου καὶ β) νόμου 2744 τοῦ 1954). Εἰς περίπτωσιν, καθ’ ἣν τὸ Συμβούλιον Μεταλλείων ἀποφανθῆ ὑπὲρ τῆς χορηγήσεως τῆς ἀδείας, ἐπιστρέφει τὸν φάκελλον εἰς τὸν Ἐπιθεωρητὴν Μεταλλείων, ἵνα οὗτος προβῆ εἰς τὸν ἐλεγχον τῶν ὑρίων τοῦ ζητουμένου πρὸς ἐρεύνας χώρου.

Ἄν ὁ ἐλεγχος τυγχάνῃ ἐφικτός ἐκ τῶν ἐν τῷ γραφεῖῳ τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ στοιχείων, τότε οὗτος ἀπευθύνει τὴν πρὸς χορηγήσιν ἢ μὴ τῆς ἀδείας ἐκθεσίν του πρὸς τὸν Νομάρχην ὁ φείλοντα ἐντὸς μηνὸς νὰ χορηγήσῃ τὴν ἀδειαν ἐὰν ἐκρίθῃ ὑπὸ τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ μεταλλευτικῶς ἐλεύθερος ὁ χώρος καὶ δὲν ὑπάρχῃ τις τῶν περιπτώσεων τῶν ἀνωτέρω (ἐν § 9) μνημονευθέντος ἄρθρου 7 τοῦ Μ.Κ. Ἐὰν ἤθελε κρίνει ἀπαραίτητον τὸν ἐπιτόπιον ἐλεγχον, προβαίνει εἰς τοῦτον.

Τὸ δικαίωμα τοῦ Δημοσίου διὰ τὴν δαπάνην τοῦ ἐπιτοπίου τούτου ἐλέγχου (κατ’ ἄρθρον 5 τοῦ Μ.Κ.) ἀξήθην, δυνάμει τῆς ὑπ’ ἀριθ. 105947/1941 κοινῆς ἀποφάσεως τῶν Ὑπουργῶν Οἰκονομικῶν καὶ Ἐθνικῆς Οἰκονομίας, εἰς δραχμὰς ἑκατὸν χιλιάδας, ἠξήθη ἐκ νέου εἰς 500 χιλιάδας δραχ., δυνάμει τοῦ ἄρθρου 1 ἑδαφ. δ’ τοῦ Α.Ν. 2851, κυρωθέντος ὑπὸ τοῦ Ν.Δ. 2627/1953 (ἄρα § 47).

Ὁ Μ.Κ. ἐν τῇ παραγράφῳ 2α τοῦ ἄρθρου 5 αὐτοῦ, προστεθείσης εἰς τοῦτο, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ ἀπὸ 16-10-1935 Α.Ν., ἀναγράφει λεπτομερῶς τὰ πορίσματα, ἅτινα δύνανται νὰ προκύψωσιν ἐκ τοῦ ὑπὸ τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Μεταλλείων ἐνεργουμένου ἐλέγχου καὶ καθορίζει τὰς νομικὰς συνεπείας, αἵτινες ἀναλόγως ἐκάστου πορίσματος, ἐπέρχονται.

Ἐκ τῶν διατάξεων τῆς παραγράφου ταύτης (2α τοῦ ἄρθρου 5) συνέπνυται τὰ ἑξῆς :

Α) Ὁ νόμος, προκειμένου περὶ τῆς περιγραφῆς τοῦ χώρου ἐν τῇ αἰτήσει, ἀνέχεται, ὡς πρὸς τὴν ἐπιφανειακὴν ἔκτασιν τούτου, σφάλμα μέχρι δέκα χιλιάδων στρεμμάτων, πέραν τοῦ ἀνωτάτου νομίμου ὕριου τῶν δέκα χιλιάδων στρεμμάτων, διότι ρητῶς ἀπαγγέλλει ἀκυρότητα ἐξ ὑπαρχῆς τῆς αἰτήσεως, εἰς περίπτωσιν καθ’ ἣν ἤθελε προκύψῃ ἐκ τοῦ ἐλέγχου, ὅτι ἡ περιγραφή τοῦ χώρου ἐν τῇ αἰτήσει ὑπερβαίνει, εἰς ἐπιφανειακὴν ἔκτασιν, τὰς εἴκοσι χιλιάδας στρεμμάτων.

Β) Εἰς περίπτωσιν, καθ’ ἣν ἐκ τοῦ ἐλέγχου ἤθελε προκύψῃ, ὅτι ὁ ἐν τῇ αἰτήσει περιγραφόμενος χώρος δὲν ὑπερβαίνει, εἰς ἐπιφανειακὴν ἔκτασιν, τὰς εἴκοσι χιλιάδας στρεμμάτων, ὁ νόμος χαράσσει γενικὴν γραμμὴν, καθ’ ἣν ἡ

Άδεια έρευνών, περικοπτομένου υπό του Έπιθεωρητοῦ τοῦ τυχόν ὑπερβαίνοντος τὰς δέκα χιλιάδας στρεμμάτων τμήματος, πρέπει νά χορηγῆται ἐπὶ τοῦ ὑπολοίπου χώρου, ἐφόσον οὗτος α) ἀπεικονίζεται ἐν τῷ σχεδιογράμματι καὶ β) εἶναι ἐλεύθερος ἐπικρατεστέρου μεταλλευτικοῦ τίτλου.

Καίτοι οὐδὲν ὑρίζει ὁ νόμος, οὐχ ἦττον δέον νά ἐρωτᾶται ὁ αἰτητῆς περὶ τοῦ τμήματος, ὑπερ περικόπτει ὁ Έπιθεωρητής, διότι τοῦτο α) συμφωνεῖ πρὸς τὴν ἀρχὴν τῆς προτεραιότητος τῆς αἰτήσεως, ἢ ἀκολουθεῖ τῶν ἰσχύουσα ἑλληνικῆ μεταλλευτικῆ νομοθεσία καὶ β) συνάδει πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς χρηστῆς διοικήσεως.

Γ') Πρὸς καθορισμὸν τῆς ἐλευθερίας ἢ μὴ τοῦ χώρου τῆς αἰτήσεως ἀπὸ ἐπικρατεστέρου μεταλλευτικοῦ τίτλου λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν πάντοτε ἡ ἡμέρα τῆς εἰς τὸν ἀρμόδιον Νομάρχην ἐπίδοσεως τῆς αἰτήσεως.

Δ') Ἐὰν ὁ χώρος, ὡς ἐν τῇ αἰτήσει περιγράφεται, μηδὲν ταυτίζεται πρὸς τὸν χώρον, τὸν ὑπὸ τοῦ σχεδιογράμματος ἀπεικονιζόμενον ἢ αἰτήσεις εἶνε ἐξ ὑπαρχῆς ἄκυρος, δεδομένου ὄντος, ὅτι, ὡς ἀνωτέρω ἐρρήθη, τὸ σχεδιογράμμα τοῦ αἰτηθέντος χώρου ἀποτελεῖ ἀπαραίτητον (sine qua non) στοιχεῖον τοῦ λόγου τῆς αἰτήσεως.

Ἐπὶ πασῶν τῶν ἄνω περιπτώσεων, αἰτινες δύνανται νά προκύπτωσιν ἐκ τοῦ ἐλέγχου τοῦ Έπιθεωρητοῦ, ἐκδίδεται, βάσει ἐκθέσεως τούτου, ἠτιολογημένη ἀπόφασις τοῦ Νομάρχου παρέχουσα ἢ ἀρνούμενη τὴν ἄδειαν ἐρεύνης, τηρουμένων καὶ τῶν διατάξεων τοῦ ἀρθροῦ 7 τοῦ Μ.Κ.

2. Πᾶσα ἀπόφασις τοῦ Νομάρχου ἀφορῶσα εἰς παροχὴν ἢ ἀρνήσιν ἀδείας μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν δημοσιεύεται ἐν τῇ Έφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς ἐκδόσεώς της, ἐν δὲ τῷ ἐγγράφῳ τῆς χορηγουμένης ἀδείας ὑρίζεται ἐγγύησις ἢ ὁ ἀδειούχος ὀφείλει νά καταθέσῃ πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἀποζημιώσεως τῶν ἰδιοκτητῶν τοῦ ἐδάφους διὰ πᾶσαν ἐκ τῶν ἐρευνῶν γενησομένην ζημίαν (ἄρθρον 5 § 4 Μ.Κ.). Ἡ ἐγγύησις αὕτη ὑρίζεται ὑπὸ τοῦ Νομάρχου λαμβάνοντος ὑπ' ὄψιν τὴν ἑκτασιν καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ πρὸς ἐρευναν χώρου.

Τὸ ποσὸν τῆς ἐγγυήσεως ταύτης, δυνάμει τῆς ἄνω ρηθείσης ὑπ' ἀριθ. 105947/1946 κοινῆς ἀποφάσεως τῶν Ὑπουργῶν Οἰκονομικῶν καὶ Έθν. Οἰκονομίας ὠρίσθη κατ' ἀνώτατον ὄριον εἰς 500 χιλιάδας δραχμῶν, μὴ αὐξηθὲν ἑκτοτε.

3. Ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς ἐν τῇ Έφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως δημοσιεύσεως τῆς νομαρχιακῆς κατὰ τὰ ἄνω ἀποφάσεως ἐπιτρέπεται κατ' αὐτῆς ἐφεις ἐνώπιον τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Βιομηχανίας εἰς τὸν ὑποβαλόντα τὴν, ἐφ' ἧς ἐξεδόθη ἡ νομαρχιακῆ ἀπόφασις αἰτήσιν, ἐνστάσις δὲ εἰς πάντα ἄλλον ἔχοντα ἔνομον συμφέρον. Τιοῦτος δύνανται νά εἶναι ἢ ἕτερος προγενέστερος αἰτητῆς ἢ ὀριστικὸς παραχωρησιοῦχος. Ἐπίσης ἔνομον συμφέρον πρὸς ἀσκῆσιν ἐνστάσεως δύνανται νά ἔχῃ καὶ ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἐδάφους, ἐφ' οὗ ἐχορηγήθη ἡ ἄδεια ἐρευνῶν ἢ καὶ μεταγενέστερος αἰτητῆς ἰσχυριζόμενος ἀνυπαρξίαν συμπτώσεως τοῦ χώρου τῆς αἰτήσεώς του πρὸς τὸν χώρον τοῦ ἀδειούχου ἐρευνῶν ὡς προγενεστέρου αἰτητοῦ.

Και ἂν μὲν πρόκειται περὶ ἀποφάσεως μὴ στηριζομένης ἐπὶ προηγουμένου ἐπιτοπίου ἐλέγχου, ὁ Ὑπουργὸς Βιομηχανίας διατάσσει τὴν ἐνέργειαν ἐλέγχου, ἐφόσον πρόκειται περὶ ζητημάτων τεχνικῆς φύσεως ἀπαιτούντων ἐπιτόπιον ἔλεγχον.

Ἐὼν ἡ ἔφεσις ἢ ἡ ἐνστάσις στρέφονται κατὰ προηγουμένου ἐπιτοπίου ἐλέγχου ἐνεργηθέντος, εἴτε πρωτοβουλία τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ, εἴτε κατόπιον ἐφέσεως ἢ ἐνστάσεως ἢ ἐὰν ἡ ἔφεσις ἢ ἡ ἐνστάσις ἀφορῶσιν εἰς μὴ καθαρῶς τεχνικὸν ζήτημα, ἡ ὑπόθεσις εἰσάγεται ἐνώπιον τοῦ Δ. Δικαστηρίου τῶν Μεταλλείων, ὑπερ ἐπιλύει ὀριστικῶς τὰς σχετικὰς διαφορὰς, κλητευομένων, τῶν ἐνδιαφερομένων 15 ἡμέρας πρὸ τῆς δικασίμου.

Τὸ Δικαστήριον δικαιούται, πρὸ τῆς ὀριστικῆς ἀποφάσεώς του, νὰ διατάξῃ πραγματογνωμοσύνην, μαρτυρικὰς ἀποδείξεις καὶ αὐτοψίαν διενεργουμένην δι' ἐνὸς ἢ πλείονων τῶν μελῶν του.

Πᾶσα ἔφεσις ἢ ἐνστάσις δέον νὰ συνοδεύηται, ἐπὶ ποινῇ ἀπαράδεκτου, ὑπὸ γραμματίου παρακαταθήκης ἑκατὸν χιλιάδων δραχμῶν ὡς παραβόλου, ὡς τοῦτο ὀρίσθη διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 105947/1946 κοινῆς ἀποφάσεως Ὑπουργῶν Οἰκονομικῶν καὶ Ἐθνικῆς Οἰκονομίας.

Εἶναι αὐτονόητον, ὅτι, προκειμένου περὶ ὀρίων ὀριστικῶν παραχωρήσεων ἢ περὶ τούτων ἀπόφασις τοῦ Δ. Δικαστηρίου τῶν Μεταλλείων δὲν προδικάζει τὰ νομιμῶς κεκτημένα δικαιώματα τῶν, ὑπερ ὧν αἱ παραχωρήσεις αὐταί, μεταλλειοκτητῶν, ἐπιφυλλαττομένης εἰς τούτους τῆς προσφυγῆς εἰς τὰ τακτικά δικαστήρια, ἅτινα, κατὰ τὸ Σύνταγμα καὶ τὴν Πολιτικὴν Δικονομίαν εἶναι ἀρμόδια ὅπως λύσωσιν ὀριστικῶς καὶ τελεσιδικῶς τὰς περὶ ὀρίων τῶν κεκτημένων δικαιωμάτων μεταλλειοκτησίας ἀμφισβητήσεις ὡς συνιστώσας ἰδιωτικὰς διαφορὰς.

Ἡ Διοίκησις οὐχ ἤττον, προκειμένου νὰ ἀποφαινηται ἐκάστοτε κατ' ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τῆς μεταλλευτικῆς νομοθεσίας, περὶ τῆς μεταλλευτικῆς ἐλευθερίας τῶν ζητουμένων πρὸς μεταλλευτικὰς ἐρεῦνας χώρων συμπιπτόντων καθ' ὅρια πρὸς ὑφισταμένας ἤδη, κατὰ τὸν ἔλεγχον τῶν ὀρίων, ὀριστικὰς παραχωρήσεις, δὲν δύναται εἰμὴ νὰ ἐπιλαμβάνηται καὶ τῆς ἐξετάσεως τῶν ὀρίων τούτων καὶ νὰ ἀποφαινηται περὶ αὐτῶν, ἔστω καὶ ἐρηνηνευτικῶς, τῆς ὁδοῦ τῶν τακτικῶν δικαστηρίων οὕσης πάντοτε ἀνοικτῆς εἰς τοὺς ὀριστικοὺς παραχωρησιούχους ὡς μεταλλειοκτητὰς διὰ τὴν ὀριστικὴν καὶ τελεσιδικίαν ἐπίλυσιν τῶν, ἐν προκειμένῳ, ἀμφισβητήσεων αὐτῶν.

4. Κατὰ τὸ ἄρθρον 11 τοῦ Μ.Κ., ὡς τοῦτο ἰσχύει νῦν, ὁ λαβὼν τὴν ἄδειαν μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν, ὀφείλει, ἐντὸς τριμήνου προθεσμίας ἀπὸ τῆς ἐν τῇ Ἐφημερίδι Κυβερνήσεως δημοσιεύσεως τῆς περὶ ἀδείας νομαρχιακῆς ἀποφάσεως, α) νὰ καταθέσῃ εἰς τι δημόσιον ταμεῖον τὸ ὑπερ τοῦ Δημοσίου προβλεπόμενον ὑπὸ τῆς διατάξεως ταύτης δικαίωμα ἀποδοχῆς τῆς ἀδείας ἐρευνῶν, β) ἂν δὲν εἶναι ἰδιοκτῆτης τοῦ χώρου, ἐφ' οὗ ἐξεδόθη ἡ ἄδεια ἐρευνῶν, νὰ καταθέσῃ παρὰ δημοσίῳ ταμείῳ τὴν ὑπὸ τοῦ Νομάρχου ὀρισθεῖσαν ἐν τῷ ἐγγράφῳ τῆς ἀδείας χρηματικὴν ὑπερ τοῦ ἰδιοκτῆτου τοῦ ἐδάφους ἐγγύησιν καὶ

γ) να γνωστοποιήση επισήμως τὰς ἄνω καταθέσεις εἰς τὸν ἐκδόντα τὴν ἄδειαν Νομάρχην.

Καὶ τὸ μὲν ποσὸν τῆς ἐγγυήσεως, ὡς ἀνωτέρω ἐρρήθη, ὀρίζεται ὑπὸ τοῦ Νομάρχου μὴ δυναμένου νὰ ὑπερβῇ τὰς 500 χιλιάδας δραχμῶν (ὑπ' ἀριθ. 105947 τοῦ 1946 κοινὴ ἀπόφασις Ὑπουργῶν Οἰκονομικῶν καὶ Ἐθν. Οἰκονομίας) τὸ δὲ ποσὸν τοῦ ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου δικαιώματος ἠδξήθη ἐσχάτως, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 1 ἔδαφ. β' τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1851/1951 Α.Ν. κυρωθέντος ὑπὸ τοῦ Ν.Δ. 2627 τοῦ 1953 εἰς 500.000 δραχμῶν (ἄρα § 47). Ἄν ὁ ἀδειοῦχος παραλείψῃ τὴν ἐμπρόθεσμον κατάθεσιν τῆς ἐγγυήσεως ἢ τοῦ δικαιώματος τοῦ Δημοσίου ἢ τὴν ἐμπρόθεσμον γνωστοποίησιν εἰς τὸν Νομάρχην ἢ τῆς μιᾶς ἢ τῆς ἐτέρας τῶν δύο καταθέσεων τούτων, ἡ ἄφεια μ. ἐρευνῶν ἀκυροῦται αὐτοδικαίως.

5. Ἡ διάρκεια τῆς ἰσχύος τῆς ἀδείας μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν ὀρίζεται διετῆς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς της. Ἐάν, ἐντὸς τῆς διετίας τῆς ἰσχύος της, ὑποβληθῇ αἴτησις παρατάσεως, δύναται νὰ παραταθῇ ἡ ἰσχύς ταύτης τὸ πολὺ ἐπὶ ἓν ἔτος, ἐφόσον ὁ Νομάρχης, μετὰ σύμφωνον γνώμην τοῦ ἀρμοδίου Ἐπιθεωρητοῦ Μεταλλείων, πείθεται ὅτι ἡ παράτασις δὲν ζητεῖται ἀσκοπῶς ἢ πρὸς περιγραφὴν τοῦ νόμου.

Κατὰ τῆς ἀρνητικῆς ἀποφάσεως τοῦ Νομάρχου καὶ τῆς γνωμοδοτήσεως τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Μεταλλείων ἐπὶ τῆς αἰτήσεως παρατάσεως τῆς ἰσχύος τῆς ἀδείας, ἐπιτρέπεται ἔφεσις ἐντὸς δέκα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐν τῇ Ἐφημερίδι Κυβερνήσεως δημοσιεύσεως τῆς ἀποφάσεως ταύτης.

Ἡ αἴτησις παρατάσεως ἀδείας μεταλ. ἐρευνῶν δεόν νὰ συνοδεύηται, ἐπὶ ποινῇ ἀπαράδεκτου, ὑπὸ γραμματίου δημοσίου ταμείου εἰσπράξεως 500 χιλιάδων δραχμῶν (ἄρθρον 8 § 3 Μ. Κ. καὶ ἄρθρον 1 ἔδαφ. γ' Α.Ν. 1851/1951 κυρωθέντος ὑπὸ Ν.Δ. 2627 τοῦ 1953 ἄρα § 47).

Διαρκούσης τῆς ἰσχύος τῆς ἀδείας μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν ὁ ἀδειοῦχος δικαιούται νὰ ὑποβάλλῃ εἰς τὸν οἰκεῖον Νομάρχην αἴτησιν ὀριστικῆς παραχωρήσεως. Ἄν ὅμως παρέλθῃ ἡ προθεσμία τῆς ἰσχύος τῆς ἀδείας, χωρὶς ὁ ἀδειοῦχος νὰ ὑποβάλλῃ αἴτησιν ὀριστικῆς παραχωρήσεως, ἀπόλλυσιν οὗτος αὐτοδικαίως πᾶν δικαίωμα. ἄνευ οὐδεμιᾶς κατὰ τοῦ Δημοσίου ἀπαιτήσεως, ὁ δὲ χώρος, ἐφ' οὗ ὑφίστατο ἡ ἀκυρωθεῖσα ἄφεια, ἐλευθεροῦται μεταλλευτικῶς καὶ ὑπόκειται εἰς νέαν ἄδειαν ἐρευνῶν.

§ 11. Δεύτερον στάδιον διαδικασίας παραχωρήσεως.

1. Ἡ διαδικασία τοῦ δευτέρου σταδίου ἄρχεται ἀπὸ τῆς ὑπὸ τοῦ ἀδειοῦχου μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν ἐμπροθέσμου (ἐντὸς τῆς διετοῦς προθεσμίας ἰσχύος τῆς ἀδείας ἐρευνῶν ἢ ἐντὸς τῆς προθεσμίας τῆς δουλείας τυχόν παρατάσεως τῆς ἰσχύος ταύτης) ὑποβολῆς εἰς τὸν οἰκεῖον Νομάρχην αἰτήσεως ὀριστικῆς παραχωρήσεως τοῦ χώρου, ἐφ' οὗ ὁ ἀδειοῦχος ἰσχυρίζεται, ὅτι διὰ τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐκτελεσθεῖσάν ἐρευνῶν ἀπέδειξε τὴν ὑπαρξίν μεταλλεύματος.

Ἡ αἴτησις αὕτη, δεόν ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, νὰ διαλαμβάνη:

α) Τὸ ἴνομα (κύριον καὶ ἐπώνυμον), τὴν κατοικίαν καὶ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ αἰτητοῦ.

β) Τὸ ὄρυκτὸν ἢ τὰ ὄρυκτὰ ἄτινα εὑρέθησαν κατὰ τὰς ἐρεῦνας καὶ

γ) τὴν ἀκριβῆ περιγραφὴν τοῦ χώρου, ἐφ' οὗ ζητεῖται ἡ ὀριστικὴ παραχώρησις καὶ οὐτινος ἢ ἔκτασις δὲν δύναται νὰ ὑπερβαίῃ τὰς 10.000 στρεμμάτων.

Τὴν αἴτησιν ταύτην δέον νὰ συνοδεύωσιν : 1) Τετραπλοῦν διάγραμμα τριγωνομετρικὸν συντεταγμένον ἐπὶ διαφανοῦς ἐθόνης ὑπὸ κλίμακα 1 : 10.000, ἔτι δὲ καὶ διάγραμμα λεπτομερὲς τῶν ἐργασιῶν ὑπὸ κλίμακα 1 : 200, ἐνδεικνύον καὶ τὰς ἰδιοκτησίας, ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ ἐρευναί. 2) Ἐπιστημονικὴ Ἐκθεσις περὶ τῶν ἐκτελεσθεισῶν δοκιμαστικῶν ἐργασιῶν καὶ τῆς συστάσεως τῶν εὑρεθέντων μεταλλευμάτων, 3) Χημικὴ ἀνάλυσις τῶν μεταλλευμάτων.

Τὸ τριγωνομετρικὸν διάγραμμα, ἡ ἐπιστημονικὴ ἔκθεσις καὶ ἡ χημικὴ ἀνάλυσις δέον νὰ εἶναι ὑπογεγραμμένα ὑπὸ διπλωματούχων εἰδικῶν ἐπιστημόνων.

2. Ἡ αἴτησις καταχωρίζεται ἀδημερὸν εἰς εἰδικὸν βιβλίον τῆς Νομαρχίας, ἐντὸς δὲ τριῶν ἡμερῶν διαβιβάζεται ὑπὸ τοῦ Νομάρχου εἰς τὸν ἀρμόδιον Ἐπιθεωρητὴν Μεταλλείων, μεθ' ἀπάντων τῶν σχετικῶν. Ὁ Ἐπιθεωρητὴς, ἐντὸς 20 ἡμερῶν, μεταβαίνει ἐπὶ τόπου, προκαταβάλλοντος τοῦ ἐνδιαφερομένου εἰς τι δημόσιον ταμεῖον τὴν κατὰ νόμον δαπάνην εἰς ὁδοιορικὰ καὶ ἀποζημίωσιν. Τὸ ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου τέλος ἢ δικαίωμα διὰ δαπάνας ἐπιτοπίου ἐλέγχου ἠϋξήθη εἰς πεντακοσίας χιλιάδας δραχμῶν (ἄρθρον 1 ἔδαφ. δ' Α.Ν. 1851/1151 κυρωθέντος ὑπὸ τοῦ Ν.Δ. 2627 τοῦ 1953, βρα § 47).

Μετὰ ἐπισταμένην δὲ ἐξέτασιν τῶν ἐρευνῶν καὶ ἐλέγχου τῶν διαγράμματων ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐν τῇ αἰτήσει ἀναφερομένων ὀρίων, ὁ Ἐπιθεωρητὴς ὑποβάλλει πρὸς τὸν Νομάρχην τὴν ἐπὶ τῆς αἰτήσεως ἔκθεσίν του, ἐντὸς 20 ἡμερῶν, ἀπὸ τῆς ἐπιτοπίου μεταβάσεώς του, τὴν ἔκθεσιν δὲ συνοδεύει καὶ διὰ τῶν σχεδιογραμμάτων, βεβαιῶν ἐπὶ τούτων τὸ ἀκριβὲς αὐτῶν ἢ διορθῶν πᾶσαν τυχὸν ἀνακρίβειαν τούτων.

3. Ἄν ὁ Ἐπιθεωρητὴς ἀποφαίνεται ὑπὲρ τῆς παραδοχῆς τῆς αἰτήσεως ὁ Νομάρχης ἐκδίδει προκήρυξιν, ἐν ἣ ἑπαναλαμβάνεται ὁλόκληρος ἡ αἴτησις καὶ καλοῦνται δι' αὐτῆς οἱ ἐνδιαφερόμενοι νὰ ὑποβάλωσιν ἐνστάσεις ἐντὸς μηνός (ἄρθρον 17 § 1) Ἡ προκήρυξις δημοσιεύεται, δι' ἐξόδων τοῦ ἐνδιαφερομένου αἰτητοῦ μετὰ τῆς ἐκθέσεως τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ ἐν τινὶ ἡμερησίᾳ ἐφημερίδι τῆς πρωτευούσης τοῦ Κράτους καὶ ἐν ἑτέρᾳ τοῦ Νομοῦ, ἐὰν ἐκδίδηται ἐπιτοπίως τοιαύτη, κατ' ἐκλογὴν τοῦ αἰτητοῦ καὶ τῇ ἐγκρίσει τοῦ Νομάρχου. Ἀντίτυπα τῆς ἐφημερίδος τοιχοκολλῶνται καὶ μένουσι τοιχοκολλημένα ἐπὶ δέκα ἡμέρας ἐν τῷ δημαρχεῖῳ τοῦ Δήμου ἢ τῶν Δήμων, ἐν οἷς κεῖται τὸ μεταλλεῖον. Ἡ τοιχοκόλλησις γίνεται ἐντὸς τοῦ πρώτου μηνός ἀπὸ τῆς κατὰ τ' ἀνωτέρω δημοσιεύσεως, πιστοποιεῖται δὲ ὑπὸ τῆς οἰκείας Δημοτικῆς Ἀρχῆς¹.

1. ΓΦΚΔ' νόμος μὴδεῖ μόνον περὶ δήμων καὶ δημοτικῶν ἀρχῶν, οὕτω ὁ «περὶ Δήμων καὶ Κοινοτήτων» Νόμος ΔΝΖ' εἶναι μεταγενέστερος τούτου. Συνεπῶς αἱ ἄνω τοιχοκολλήσεις θὰ γίνωνται ἀναλογικῶς εἰς τὰ Κοινοτικά καταστήματα τῶν οἰκείων Κοινοτήτων καὶ ἡ τοιχοκόλλησις θὰ πιστοποιεῖται ὑπὸ τῆς οἰκείας Κοινοτικῆς Ἀρχῆς.

Αί ως ἄνω δημοσιεύσεις καὶ τοιχοκολλήσεις καὶ ὑποβολή τῶν ἀποδεικτικῶν δέον, ἐπὶ ποινῇ ἐκπτώσεως, νὰ λάβωσι χώραν ἐντὸς τεσσάρων μηνῶν ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς προκηρύξεως τοῦ Νομάρχου πρὸς τοὺς αἰτοῦντας τὴν παραχώρησιν. Εἰς τὰς ἐφημερίδας δημοσιεύεται περιληψίς τῆς προκηρύξεως καθορίζουσα τὰ ὄρια καὶ τὴν τοποθεσίαν, ἐντὸς τῶν ὁποίων κεῖται τὸ μεταλλεῖον, τὸ ὄνοματεπώνυμον καὶ τὴν κατοικίαν τοῦ αἰτοῦντος τὴν ὀριστικὴν παραχώρησιν, τὴν χρονολογίαν τῆς ἀρχικῆς αἰτήσεως, τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν χρονολογίαν τῆς ἀδείας ἐρευνῶν καὶ τὰ μεταλλεύματα, ὧν ἡ ὑπαρξίς διεπιστώθη ὑπὸ τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ.

4. Ἄν ὁ Ἐπιθεωρητὴς ἀποφαίνεται κατὰ τῆς παραδοχῆς τῆς αἰτήσεως, ὀφείλει ὡς δικαιολογίαν τῆς ἀποφάσεώς του νὰ ἔχῃ τὴν ἀνυπαρξίαν μεταλλεύματος. Ἡ τοιαύτη ἀπόφασις δύναται νὰ ἀναθεωρηθῇ ἐντὸς ἑξ μηνῶν ἀπὸ τῆς χρονολογίας τῆς. Κατὰ τὸν χρόνον δὲ τοῦτον ἐξακολουθεῖ ὁ ἀδειούχος τὰς ἐρεῦνας του, αὐτοδικαίως παρατεινομένης τῆς ἀδείας του.

Ἐὰν ἐντὸς ἑξ μηνῶν δὲν ἀναθεωρηθῇ, ἐπιτρέπεται ἔφεσις ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς λήξεως τοῦ ἑξαμήνου, εἰς τὸ Ἵπουργεῖον Βιομηχανίας, ὅπερ διαβιβάζει ταύτην πρὸς ἐκδίκασιν εἰς τὸ Δ. Δικαστήριον τῶν Μεταλλείων.

Ταῦτο ἀποφαίνεται ὀριστικῶς, δημοσιευομένης τῆς ἀποφάσεώς του ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀπαγορεύεται νὰ παραχωρηθῇ εἰς ἄλλον, πλὴν τοῦ πρώτου αἰτήσαντος, ἢ ὑπὸ τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ χαρακτηρισθεῖσα ὡς μὴ παραχωρητέα ἐπὶ ἀνυπαρξίᾳ μεταλλεύματος, ἔκτασις.

5. Μετὰ τὴν κατὰ τ' ἀνωτέρω δημοσίευσιν τῆς προκηρύξεως τοῦ Νομάρχου περὶ ὀριστικῆς παραχώρησεως, δικαιούται πᾶς τις ἔχων ἔννομον συμφέρον νὰ ὑποβάλλῃ ἐνστάσεις κατὰ τῆς προκηρύξεως ταύτης καὶ τῆς σχετικῆς ἐκθέσεως τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ τὸ βραδύτερον μέχρι τῆς δημοσιεύσεως τοῦ διατάγματος τῆς παραχώρησεως. Ἐὰν ὅμως τὸ διάταγμα τῆς παραχώρησεως δὲν δημοσιευθῇ, συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 20 τοῦ Μ.Κ., ἐντὸς τριμήνου ἀπὸ τῆς εἰς τὸ Ἵπουργεῖον Βιομηχανίας πρωτοκαλλήσεως τῆς κατὰ τὸ ἄρθρον 18 Μ.Κ. ὑποβαλλομένης ἐκθέσεως τοῦ Νομάρχου μετὰ τῶν λοιπῶν δικαιολογητικῶν ἐγγράφων, ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἢ προθεσμίᾳ πρὸς ὑποβολὴν ἐνστάσεων κατὰ τῆς προκηρύξεως τοῦ Νομάρχου καὶ τῆς ἐκθέσεως τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὸ τρίμηνον τοῦτο.

Ἐντὸς τῆς αὐτῆς προθεσμίας δικαιούται καὶ ὁ αἰτῶν τὴν παραχώρησιν τὰ ὑποβάλλῃ ἔφεσιν κατὰ τῆς προκηρύξεως τοῦ Νομάρχου καὶ τῆς ἐκθέσεως τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ (ἄρθρον 18, § 1 Μ.Κ.).

Κατόπιν τῆς διατάξεως ταύτης τῆς § 1 τοῦ ἄρθρου 18 τοῦ Μ.Κ., δι' ἧς ἐπιτρέπεται ἡ ὑποβολὴ ἐνστάσεων καὶ ἐφέσεως κατὰ τῆς προκηρύξεως τοῦ Νομάρχου μέχρι τῆς δημοσιεύσεως τοῦ Διατάγματος τῆς παραχώρησεως, ἢ ἀνωτέρω μνημονευθεῖσα (ἐν ἐδαφίῳ 3 τῆς παρούσης παραγράφου) προθεσμίᾳ ἐνὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς προκηρύξεως τοῦ Νομάρχου πρὸς ὑποβολὴν ἐνστάσεων κατὰ ταύτης, ἢ καθοριζομένη ὑπὸ τῆς § 1 τοῦ ἄρθρου 17, ἀποβαίνει καθαρῶς ἐνδεικτικὴ.

Ἡ ἐφεσις καὶ αἱ ἐνοστάσεις αὐται, ὡς καὶ πᾶσαι αἱ ὑπὸ τοῦ Μ. Κ. προβλεπόμεναι ἐνοστάσεις καὶ ἐφέσεις κατὰ τὸ πρῶτον καὶ δευτέρον στάδιον τῆς διαδικασίας παραχωρήσεως μεταλλείων, ὑποβαλλόμεναι εἰς τὸ Ἑπουργεῖον Βιομηχανίας διαβιβάζονται εἰς τὸ Διοικητικὸν Δικαστήριον τῶν Μεταλλείων καὶ ἐκδικάζονται ὑπὸ τούτου καταστάντος ἀρμοδίου πρὸς ἐκδίκασιν αὐτῶν, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 29 τοῦ Α.Ν. τῆς 17-10-1935, πλὴν τῆς περιπτώσεως τοῦ ἐδαφίου 2 τῆς § 6 τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ Μ.Κ.

Ἐφέσεις ἢ ἐνοστάσεις ἀναφερόμεναι εἰς ζητήματα λυθέντα ὑπὸ τοῦ Διοικ. Δικαστηρίου, κατὰ τὸ πρῶτον στάδιον τῆς διαδικασίας, εἶναι ἀπαράδεκτοι κατὰ τὸ δευτέρον στάδιον ταύτης (ἄρθρον 18 § 2 Μ.Κ. καὶ ἄρθρον 5, § 8 Μ.Κ.).

Αἱ δαπάναι τῆς τυχόν ἀπαιτηθησομένης αὐτοφίας ἢ πραγματογνωμοσύνης διὰ τὴν ἐκδίκασιν τῶν ὑποβληθεισῶν ἐνοστάσεων ἢ ἐφέσεων καταβάλλονται ὑπὸ τοῦ ἐνισταμένου ἢ τοῦ ἐκκαλοῦντος, ἐπιστρέφονται ὁμῶς, προκειμένου περὶ ἐνοστάσεως εἰς τὸν ἐνιστάμενον, ὑπὸ τοῦ αἰτούντος τὴν παραχώρησιν, ἐὰν ἡ ἐνοστάσις ἀποδειχθῇ ἀληθής. Τοῦτο ἰσχύει καὶ ἐπὶ αὐτοφίας ἢ πραγματογνωμοσύνης ἐνεργουμένων κατὰ τὴν διαδικασίαν τοῦ πρώτου σταδίου.

6. Μετὰ παρέλευσιν τεσσαράκοντα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς αἰτήσεως, ὁ Νομάρχης διευθύνει πρὸς τὸ Ἑπουργεῖον Βιομηχανίας τὴν αἴτησιν μεθ' ὄλων τῶν πιστοποιητικῶν τοιχοκολλήσεως, ὡς καὶ τῶν τυχόν γενομένων ἐνοστάσεων ἢ ἐφέσεων, συνοδεύων ταῦτα δι' ἰδίας ἐκθέσεως.

Μεθ' ὃ ὁ Ἑπουργὸς τῆς Βιομηχανίας, ἀφ' οὗ ζητήσῃ τὴν συμπλήρωσιν πάσης τυχόν ἑλλείψεως, ὀφείλει, ἐντὸς τριμήνου, ἀπὸ τῆς λήψεως τῶν ἐγγράφων, νὰ προκαλέσῃ Βασιλικὸν Διάταγμα περὶ παραχωρήσεως τοῦ μεταλλείου.

Τὸ Διάταγμα τοῦτο δὲν δύναται νὰ προσβληθῇ, ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας, εἰμὴ δι' ἑλλείψεις ἐν αὐτῷ ἐγκριμένας καὶ οὐχὶ διὰ σφάλματα τῶν προπαρασκευαστικῶν αὐτοῦ πράξεων. Τὰ τυχόν ὑπάρχοντα ταῦτα σφάλματα καλύπτονται ὑπὸ τοῦ Διατάγματος τῆς παραχωρήσεως.

Ὁ παραχωρησιοῦχος ὀφείλει, ἐπὶ ἀκυρότητι τοῦ Διατάγματος τῆς παραχωρήσεως, νὰ καταβάλῃ ἐντὸς τριμήνου ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τούτου τὸ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 11 τοῦ Μ.Κ. προβλεπόμενον δικαίωμα τοῦ Δημοσίου, ὑπερ ἤδη ἠυξήθη εἰς τὸ ποσὸν τῶν 500 χιλιάδων δραχμῶν (ὄρα § 47).

7. Ὡς πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς παραγράφου 4 τοῦ ἄρθρου 17 τοῦ Μ.Κ. καθ' ἣν αἶν ὁ Ἐπιθεωρητὴς ἀποφαίνεται κατὰ τῆς παραδοχῆς τῆς αἰτήσεως, ὀφείλει ὡς δικαιολογίαν τῆς ἀποφάσεώς του, νὰ ἔχη τὴν ἀνυπαρξίαν μεταλλεύματος» δέον νὰ παρατηρηθῶσι τὰ ἐξῆς :

Ἡ διάταξις αὕτη δέον νὰ ἐφαρμόζηται, οὐχὶ αὐτοτελῶς, ὡς ἐν τῇ πράξει εἴθισται ὑπὸ τῶν Ἐπιθεωρητῶν Μεταλλείων, ἀλλ' ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν βασικὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ Μ.Κ., καθ' ἣν ὁ θέλων νὰ ἀποκτήσῃ δικαίωμα ἐκμεταλλεύσεως μεταλλείου, δέον προηγουμένως νὰ ἐκτελέσῃ ἐρεύνας, πρὸς ἀπόδειξιν τῆς υπάρξεως μεταλλεύματος», τῆς ὁποίας βασικῆς διατάξεως ἀναγκαῖα ἀκολουθία καὶ συνέπεια εἶναι ἡ διάταξις τῆς παραγράφου 4 τοῦ ἄρθρου 17 τοῦ Μ.Κ. Διότι, κατὰ τὴν ρηθείσαν βασικὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου

3 του Μ.Κ., ή εκ μέρους του αίτητου απόδειξις τής υπάρξεως μεταλλεύματος αποτελεί όρον, εκ των ών ούκ άνευ, (sine qua non), διά την ύπ' αυτού απόκτησιν τής μεταλλειοκτησίας. Είηαι άλλως τε τούτο τó μόνον ούσιαστικόν άντάλλαγμα, τó όποιον ó μεταλλευτικός νόμος άπαιτεί από τόν αίτητήν και δικαιολογεί την εις αυτόν παραχώρησιν και δὴ δωρεάν εκ μέρους του Κράτους του δικαιώματος τής μεταλλειοκτησίας.

Ός εκ του συνδυασμού των δύο άνωτέρω διατάξεων προκύπτει, ó μὲν αίτητής, διά νά επιτύχη την απόκτησιν του δικαιώματος τής μεταλλειοκτησίας, υποχρεούται εκ του νόμου νά αποδείξη την ύπαρξιν μεταλλεύματος, ó δέ Έπιθεωρητής επιφορτίζεται εκ του νόμου νά ελέγξη και νά άποφανθῆ άν ó αίτητής έξεπλήρωσε την ύποχρέωσίν του ταύτην και απέδειξε πράγματι την ύπαρξιν μεταλλεύματος, είτε τυχαίως υπό τούτου εύρεθέντος, είτε συνεπεία των μεταλλευτικών έρευνών άποκαλυφθέντος.

Συνεπώς, έφ' όσον ó αίτητής δέν άποδεικνύει την ύπαρξιν μεταλλεύματος, έξ ἧς άποδείξεως έξαρτάται ή περαιτέρω συνέχισις τής διαδικασίας διά την όριστικήν παραχώρησιν του μεταλλείου, ή τούλάχιστον έφόσον, βάσει των συντρεχουσών εν τῷ συγκεκριμένῳ χώρῳ γεωλογικῶν και κοιτασμολογικῶν συνθηκῶν ή όπωσδήποτε άλλως, δέν είναι άποδεδειγμένη ή ύπαρξις τούτου, ó Έπιθεωρητής δέον νά δεχθῆ άνυπαρξίαν μεταλλεύματος και νά άποφανθῆ κατά τής παραδοχῆς τής αίτήσεως όριστικής παραχωρήσεως, διότι, άλλως πράττων, συνεργεί εις την παραχώρησιν του δικαιώματος τής μεταλλειοκτησίας, παρά τόν νόμον, όστις διά την παραχώρησιν του δικαιώματος τούτου, άπαιτεί ως άπαραίτητον προϋπόθεσιν την υπό του αίτητου άπόδειξιν τής υπάρξεως μεταλλεύματος.

Έξ άλλου, έφόσον ó νόμος άπαιτεί όπως ó αίτητής άποδείξη την ύπαρξιν μεταλλεύματος, έπεται ότι, εις τās περιπτώσεις καθ' ός δέν άποδεικνύεται άλλ' άπλῶς πιθανολογείται ή ύπαρξις μεταλλεύματος, ó Έπιθεωρητής πρέπει ν' άποφαινεται επίσης κατά τής παραδοχῆς τής αίτήσεως, δεδομένου μάλιστα όντος, ότι, κατά την ίδίαν παράγραφον 4 του άρθρου 17 του Μ.Κ., ή άδεια μεταλλευτικῶν έρευνῶν παρατείνεται αυτοδικαίως επί εξάμηνον από τής εκδόσεως τής άπορριπτικῆς αποφάσεως του Έπιθεωρητου μεταλλείου και συνεπώς δύναται ó αίτητής συμπληρῶν τās έρέυνας του κατά τó διάστημα τούτο ν' άποδείξη την ύπαρξιν μεταλλεύματος, πρὸς δέ κέκτηται ούτος και δικαίωμα έφέσεως. Ητοι, συμφώνως πρὸς τās διατάξεις ταύτας, δέον νά τεθῆ ως βásiς, ότι ή μη εκ μέρους του αίτητου άπόδειξις τής υπάρξεως μεταλλεύματος σημαίνει κατά νόμον άνυπαρξίαν μεταλλεύματος συνεπαγομένην ύποχρέωσιν του Έπιθεωρητου νά άποφανθῆ κατά τής παραδοχῆς τής αίτήσεως.

Ός ύπαρξις δέ μεταλλεύματος, διά την εφαρμογήν των ως εἴρηται, διατάξεων, νοιείται ούχι ή άπλή εμφάνισις και δὴ εις άσήμαντον ποσότητα μεταλλευτικού τινος όρυκτου, άλλ' ή ύπαρξις μεταλλευτικού όρυκτου εις τοιαύτην ποσότητα και ποιότητα., ώστε, βάσει των δεδομένων τής μεταλλευτικῆς τεχνικῆς και μεταλλευτικῆς πείρας, νά φαίνεται δυνατή μία οικονομικῶς έπωφελῆς

(ἐπικερδῆς) ἐκμετάλλευσίς τούτου. Νὰ ὑπάρχη τούτέστι μετᾶλλευμα-
 συμφώνως πρὸς τὰ ἐν § 4 ἔδαφ. 4 τοῦ παρόντος περὶ τῆς ἐννοίας τοῦ μεταλ-
 λεύματος ἐκτιθέμενα.

Ὑπὸ τοιαύτην, πραγματικῶς μεταλλευτικὴν, ἐννοίαν, δεόν νὰ ἐρμηνεύονται
 καὶ νὰ ἐφαρμόζονται αἱ ἐν λόγῳ διατάξεις συνδυαζόμεναι πρὸς ἀλλήλας, διότι,
 ἄλλως, ἐκτὸς τῆς παρανομίας, ἥτις ἐν προκειμένῳ διαπράττεται, θέλει συνε-
 χισθῆ τὸ ἤδη ὑφιστάμενον ἄτοπον τῆς δημιουργίας παραχωρητηρίων τίτλων,
 ἄνευ ὑπάρξεως μεταλλευμάτων, τοῦθ' ὅπερ καὶ γενικώτερον οὐδὲν ὀδῶς συμβιβά-
 ζεται πρὸς τὸ πνεῦμα καὶ τὸν σκοπὸν τῆς μεταλλευτικῆς νομοθεσίας.

Χαρακτηριστικὸν τῆς ἤδη ὑφισταμένης καταστάσεως εἶναι, ὅτι, μέχρι
 τοῦδε, οὐδεμίᾳ αἰτήσις ὀριστικῆς παραχωρήσεως μεταλλείου ἀπερρίφθη δι'
 ἀνυπαρξίαν μεταλλεύματος.

Ἐν ἀνάγκῃ, δεόν διὰ νέας εἰδικῆς διατάξεως νὰ ἀπαγορευθῆ ρητῶς ἡ ἐκδο-
 σίς παραχωρητηρίου διατάγματος, ἄνευ πραγματικῆς ὑπάρξεως μεταλλεύματος.

Ἐκ τῆς ἄνω ἀφορμῆς, δεόν νὰ παρατηρηθῆ γενικώτερον, ὅτι αἱ διατάξεις
 τοῦ Μ.Κ. πρέπει νὰ ἐρμηνεύονται καὶ ἐφαρμόζονται, οὐχὶ συμπτωματικῶς
 καὶ αὐτοτελῶς, ἀλλ' ἐν συνδυασμῷ καὶ ἁρμονίᾳ πρὸς τὰς βασικὰς ἀρχὰς τού-
 του, ὡς αἰεὶ μάλιστα πρόκειται περὶ περιπτώσεων οὐσιώδους σημασίας, ὡς ἡ
 ἀνωτέρω, ἥτις ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐκδοσὶν τίτλου παραχωρήσεως μεταλλείου, ἄνευ
 ἀποδείξεως ὑπάρξεως μεταλλεύματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΝΟΜΙΚΗ ΦΥΣΙΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑΛΛΕΙΩΝ

§ 12. Έννοια τῆς περὶ μεταλλείων διατάξεως τοῦ ἐδαφίου β' τοῦ ἄρθρου 17 τοῦ Συντάγματος.

1. Ἡ βασικωτέρα μεταλλευτικὴ διάταξις εἶναι τὸ ἐδάφιον β' τοῦ ἄρθρου 17 τοῦ Συντάγματος, καθ' ὃ, οἰδικοί νόμοι κανονίζουσι τὰ τῆς ιδιοκτησίας καὶ διαθέσεως τῶν μεταλλείων κλπ.

Ἐν τῇ ἐρευνῇ τῆς ἐννοίας τῆς διατάξεως ταύτης εἴμεθα ἠναγκασμένοι νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψει ἀφ' ἑνός, τὴν εἰσηγητικὴν ἐκθεσιν αὐτῆς, ἥτις, ὡς ἐπανειλημμένως ἐν τοῖς πρόσθεν ἐρρήθη, καθιεροῦ ἤδη τὸν χαρακτηρισμὸν τῶν μεταλλείων ὡς δημοσίων νομημάτων καὶ ἀφ' ἑτέρου τὴν ὑπ' ἀριθ. 730/1931 ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας, ἥτις ἐν τῇ ὀγδόῃ σκέψει αὐτῆς, ἐρμηνεύουσα τὴν ἐν λόγῳ διάταξιν, δέχεται ὅτι δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀντισυνταγματικὸς νόμος προσβάλλων τὰ ἐπὶ μεταλλείων δικαιώματα (ἐν οἷς καὶ ἡ μεταλλειοκτησία), ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι τὸ ἄρθρ. 17 τοῦ Συντάγματος ρητῶς ἐξαιρεῖ τὰ μεταλλεῖα ἐκ τῆς ὑπὸ τούτου παρεχομένης εἰς τὴν ιδιοκτησίαν προστασίας.

Δέον νὰ παρατηρηθῇ ὅτι ἡ ἐρμηνεῖα αὕτη ἀληθεύουσα θὰ συνεπήγето λίαν δυσμενεῖς εἰς βάρος τῆς μεταλλείας συνεπεῖας, ὡς κλονίζουσα ἐκ βάθρων τὸν θεσμὸν τῆς μεταλλειοκτησίας, δι' οὗ αἱ μεταλλευτικαὶ νομοθεσίαι προάγουσι καὶ κατοχυροῦσι τὸν δι' αὐτῶν ἐπιδιωκόμενον σκοπὸν τῆς ἀναπτύξεως τῆς μεταλλείας, διὰ τῆς διαπλάσεως τούτεστι τῆς μεταλλειοκτησίας εἰς ἴδιον, αὐθῦπαρκτον καὶ ἀνεξάρτητον τῆς ἐδαφικῆς ιδιοκτησίας ἐμπράγματον δικαίωμα, ἀπολαῦον τῆς εἰς τὰ ἐμπράγματα δικαιώματα τοῦ ἀστικού δικαίου παρεχομένης προστασίας.

Καὶ περὶ μὲν τῆς ἐννοίας τοῦ ὅρου «δημόσια νομήματα», ὑφ' ἣν χρησιμοποιεῖται οὗτος ἐν τῇ ρηθείσῃ εἰσηγητικῇ ἐκθέσει, πραγματευόμεθα κατωτέρω παραπέμποντες καὶ εἰς τὰ ἐν παραγράφῳ 7 τοῦ παρόντος λεπτομερῶς ἐκτιθέμενα περὶ τοῦ νομικοῦ χαρακτῆρος τοῦ μεταλλευτικοῦ νομήματος καὶ τῆς ἱστορικῆς ἐξελλίξεως τούτου.

Περὶ δὲ τῆς δοθείσης ὑπὸ τῆς ὑπ' ἀριθ. 730/1931 ἀποφάσεως τοῦ Σ.Ε. ἐρμηνείας, τῆς, περὶ ἧς πρόκειται, συνταγματικῆς διατάξεως, παρατηροῦμεν ὅτι ἡ ἐρμηνεῖα αὕτη δὲν ἐκπροσωπεῖ τὴν ἀληθῆ ἐννοίαν τῆς διατάξεως. Διότι

ἡ ὑπὸ τοῦ ἐδαφίου β' τοῦ ἄρθρου 17 τοῦ Συντάγματος καθιερωμένη ἐξαιρέσις ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ ἐδαφίου α' τοῦ ἰδίου ἄρθρου παρεχουμένης προστασίας δὲν ἀφορᾷ εἰς τὰ ἐπὶ μεταλλείων δικαιώματα, ἅτινα δημιουργοῦνται, κατόπιν καὶ δυνάμει τῆς δι' εἰδικῶν νόμων πραγματοποιηθείσης διαθέσεως τῶν μεταλλείων καὶ περὶ ὧν δικαιωμάτων ὁμιλεῖ ἡ ἄνω ἀπόφασις Σ.Ε. Ἀντιθέτως ἡ διάταξις τοῦ ρηθέντος ἐδαφίου β' ἀναφέρεται εἰς τὴν νομικὴν κατάστασιν, ἐν ἣ τελούσι τὰ μεταλλεῖα, πρὸς τῆς δι' εἰδικῶν νόμων ρυθμίσεως τῆς ιδιοκτησίας καὶ διαθέσεως αὐτῶν. Ἀφορᾷ τοῦτέστιν εἰς τὴν νομικὴν κατάστασιν τῶν μεταλλείων ὡς συστατικῶν τοῦ ἐδάφους, ὡς χαρακτηρίζονται τὰ μεταλλεῖα ὑπὸ τοῦ κοινοῦ δικαίου. Καὶ συνεπῶς ἡ διάταξις αὕτη ἐξαιρεῖ ἐκ τῆς συνταγματικῆς προστασίας τὸν ιδιοκτήτην τοῦ ἐδάφους, ἀναφορικῶς πρὸς τὰ ἐν ιδιοκτητῶ ἐδάφει κείμενα μεταλλεῖα, ὧν τὴν διάθεσιν δύνανται νὰ κανονίζωσιν εἰδικαὶ νόμοι, ἄνευ συνταγματικοῦ τινος κωλύματος, ἐναντι τοῦ ιδιοκτήτου τοῦ περιέχοντος ταῦτα ἐδάφους.

Αὕτη καθ' ἡμᾶς εἶναι ἡ ἀληθὴς ἐννοια τοῦ ἐδαφίου β' τοῦ ἄρθρου 17 τοῦ Συντάγματος.

2. Ἡ γνώμη ἡμῶν αὕτη στηρίζεται ἐπὶ τῶν κάτωθι :

Ὅπως ἀνεύρωμεν τὴν ἀληθῆ ἐννοια τῆς διατάξεως ταύτης, πρέπει κυρίως νὰ ἐξετάσωμεν τὴν ἀφορικὴν καὶ τὸν σκοπὸν αὐτῆς. Αὕτη μὴ ὑπάρχουσα εἰς τὰ παλαιότερα Συντάγματα τοῦ 1844 καὶ 1864, προσετέθη τὸ πρῶτον εἰς τὸ περὶ ιδιοκτησίας ἄρθρον τοῦ Συντάγματος τοῦ 1864; κατὰ τὴν ἐν ἔτει 1911 γενομένην ἀναθεώρησιν αὐτοῦ καὶ διετηρήθη ἔκτοτε στερεοτύπως εἰς τὰ ἐπακολουθήσαντα Συντάγματα, ἐν οἷς καὶ τὸ ἐν ἰσχύϊ νῦν Σύνταγμα τοῦ 1952.

Ὡς ἐπανειλημμένως ἐν τοῖς πρόσθεν ἐρρήθη, κατὰ τὴν σχετικὴν εἰσηγητικὴν ἐκθεσιν, ἡ εἰς τὸ ἄρθρ. 17 τοῦ Συντάγματος τοῦ 1864 προσθήκη τῆς περὶ μεταλλείων κλπ. διατάξεως ἐκρίθη ἀναγκαία, τὸ μὲν λόγῳ τῆς σπουδαιότητος καὶ τῆς οικονομικῆς ἀξίας τῶν δημοσίων τούτων νομημάτων, τὸ δὲ, ὅπως ἐκλήθη πᾶσα τοῦ τοιοῦτου χαρακτήρος αὐτῶν ἄμφισβήτησις.

Κατὰ δὲ τὴν ἐκθεσιν τῆς ἐπὶ τῆς ἀναθεώρησεως τοῦ Συντάγματος Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ περὶ μεταλλείων κλπ. προσθήκη αὕτη ἐκρίθη ἀπαλειπτέα, ὡς οὐ μόνον περιττή, διότι τὰ τῶν μεταλλείων ἀνάγονται εἰς τὸ ἀστικὸν δίκαιον, τὸ ρυθμίζον τὸ δικαίωμα τῆς κυριότητος κατὰ τὴν ἔκτασιν καὶ τὰ λοιπὰ συνιστῶντα αὐτὸ στοιχεῖα, οὐδέποτε δὲ ἐθεωρήθησαν ἀντιβαίνοντες εἰς τὴν συνταγματικὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 17 οἱ γενικοὶ νόμοι περιορισμοὶ τῆς κυριότητος, ἀλλὰ καὶ διότι ἡ ἐκ τῶν ὑστέρων ὑπὸ τοῦ συντάγματος κύρωσις προϋπαρχόντων ἤδη νόμων περὶ μεταλλείων ἠδύνατο νὰ δώσῃ λαβὴν εἰς τὴν σκέψιν ὅτι ἀντισυνταγματικῶς μέχρι τῆς κυρώσεως αὐτῶν ὑφίσταντο. Ὡς ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν δύο τούτων ἐπιθέσεων σαφῶς προκύπτει, σκοπὸς τῆς εἰς τὸ περὶ ιδιοκτησίας ἄρθρον 17 τοῦ Συντάγματος τοῦ 1864 γενομένης, κατὰ τὴν ἐν ἔτει 1911 ἀναθεώρησιν αὐτοῦ, προσθήκης περὶ μεταλλείων ὑπῆρξε κυρίως ἡ ἐπίσημος καθιέρωσις τοῦ νομικοῦ χαρακτήρος τῶν μεταλλείων ὡς

δημοσίων νομημάτων και ὁ τερματισμὸς τῶν, περὶ τοῦ τοιοῦτου χαρακτηῆρος τῶν μεταλλείων, ὑφισταμένων κατὰ τὸ παρελθὸν ἀμφισβητήσεων¹.

¹ Ἀφορμὴν δὲ εἰς τήν, ὡς εἴρηται, προσθήκην περὶ μεταλλείων ἔδωσαν κυρίως αἱ ἀμφισβητήσεις αὗται, αἵτινες ἀνεφέροντο εἰς τὴν νομικὴν κατάστασιν τῶν μεταλλείων, πρὸ τῆς δι' εἰδικῶν νόμων ρυθμίσεως τῆς ἰδιοκτησίας καὶ διαθέσεως αὐτῶν, καὶ αἱ ὁποῖαι μάλιστα ἐφθασαν μέχρι τῆς δημιουργίας ζητήματος ἀντισυνταγματικότητος τῶν μεταλλευτικῶν νόμων, ὡς ἀφαιρούντων τὰ μεταλλεῖα ἀπὸ τῆς ἐδαφικῆς ἰδιοκτησίας, ἄνευ τηρήσεως ὑπὲρ τοῦ ἰδιοκτῆτου τοῦ ἐδάφους τῶν περὶ ἰδιοκτησίας συνταγματικῶν ἐγγυήσεων (ὅρα πρὸς τοῖς ἄλλοις, καὶ προμνημονευθεῖσαν ἐν παρ. 7 ἔδαφ. 6 γνωμοδότησιν τοῦ Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου Κωνσταντινουπόλεως, Ψαρᾶ καὶ Δημαρᾶ, περὶ ἰδιοκτησίας «ἐθνικοῦ λιγνιτωρυχείου Κόμης»).

Ὁ συνταγματικὸς, τούτέστι, νομοθέτης διὰ τῆς περὶ μεταλλείων προσθήκης εἰς τὸ Σύνταγμα κατὰ τὸ 1911, προέθετο νὰ προσδιορίσῃ καὶ ὄντως προσδιώρισεν τὴν νομικὴν θέσιν τῶν μεταλλείων, ἔναντι τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ περιέχοντος ταῦτα ἐδάφους, θεσπίσας ὅτι εἰδικοί νόμοι κανονίζουσι τὰ τῆς ἰδιοκτησίας καὶ διαθέσεως τῶν μεταλλείων, ἄνευ τηρήσεως ὑπὲρ τοῦ ἰδιοκτῆτου τοῦ ἐδάφους τῶν περὶ ἰδιοκτησίας ἐγγυήσεων, τῶν καθιερωμένων ὑπὸ τοῦ ἔδαφ. α' τοῦ ἄρθρ. 17 τοῦ Συντάγματος, διότι τὰ μεταλλεῖα εἶναι δημόσια νομήματα, συμφώνως πρὸς τὴν εἰσηγητικὴν ἐκθεσὶν τῆς προσθήκης ταύτης, ἥτις, παρὰ τὰς ἀντιρρήσεις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς περὶ πλήρους ἀπαλειψῆώς της ὡς αὐτονοήτου καὶ συνεπῶς περιττῆς, ἐγένετο δεκτὴ ὑπὸ τῆς κατὰ τὸ 1911 Διπλῆς Βουλῆς καὶ ἀπέτελεσε τὸ ἔδαφ. β' τοῦ ἄρθρ. 17 τοῦ Συντάγματος.

Κατὰ ταῦτα, τὸ διὰ τῆς διατάξεως ταύτης, ρυθμισθὲν ζήτημα ἦτο ἡ νομικὴ θέσις τῶν μεταλλείων, ἔναντι τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ περιέχοντος ταῦτα ἐδάφους, ἦτο τούτέστι ἡ νομικὴ κατάστασις, ἐν ἣ τελουσι τὰ μεταλλεῖα, πρὸ τῆς δι' εἰδικῶν νόμων ρυθμίσεως τῆς ἰδιοκτησίας καὶ διαθέσεως αὐτῶν. Περὶ τούτου πείθουσι ἀπολύτως αἱ, ὡς εἴρηται, ἐκθέσεις, ἐν αἷς γίνεται λόγος περὶ χαρακτηῆρος τῶν μεταλλείων ὡς δημοσίων νομημάτων, περὶ τερματισμοῦ τῶν περὶ τοῦ νομικοῦ χαρακτηῆρος τῶν μεταλλείων ἀμφισβητήσεων, αἵτινες, κατὰ τ' ἀνωτέρω ἐκτιθέμενα, ἀφεώρων εἰς τὴν νομικὴν θέσιν τῶν μεταλλείων ἔναντι τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ περιέχοντος ταῦτα ἐδάφους, περὶ συνταγματικῆς ἐκ τῶν ὑστέρων κυρώσεως τῶν προϋπαρχόντων τῆς κατὰ τὸ 1911 ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος μεταλλευτικῶν νόμων, περὶ γενικῶν νομίμων περιορισμῶν τῆς κυριότητος.

Ποίας ἄλλης ἢ τῆς κυριότητος τοῦ ἐδάφους, ἔναντι τῆς ὁποίας καὶ μόνης

1. Περὶ τῶν ἀμφισβητήσεων τούτων ὅρα, Οἰκονομίδου Ἐμπράγματα Δίκαια, παρ. 119, σημ. 2 καὶ πλεονα εἰς εἰδικὰς διατριβὰς περὶ Λασιωτικῶν ἐκβολᾶδων ἐν ταῖς ἐφημερίαις «Αἰῶν» καὶ «Ἐφημερίαις Συζητήσεων» ἐτῶν 1871 καὶ 1872, εἰς ἀφορμῆς τοῦ τότε προκύψαντος ζητήματος περὶ τῆς ἰδιοκτησίας τῶν ἐκβολᾶδων τούτων.

εμφανίζονται ως νόμιμοι περιορισμοί οί μεταλλευτικοί νόμοι, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς ἀπὸ τοῦ περιεχομένου ταύτης ἐξαίρεσεως τῶν μεταλλείων ;

Ἐξ ἄλλου, ἀναμφισβητήτως ἡ χρησιμοποίησις τοῦ ὄρου «δημόσια νομήματα», κατὰ τὴν ἐν ἔτει 1911 ἀναθεώρησιν τοῦ Συντάγματος, ἐγένετο ὑπὸ τὴν ἐκλελεπτυσμένην καὶ ἐξησθημένην ἔννοιαν τοῦ μεταλλευτικοῦ νομήματος, οἷα αὕτη ἐξειλίχθη ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν φιλελευθέρων πολιτικῶν καὶ οἰκονομικῶν ἀρχῶν, κατὰ τὰ ἐν παραγράφῳ 7 εἰδικώτερον ἐκτιθέμενα. Ἡτοι ἐγένετο χρῆσις τοῦ ὄρου «δημόσια νομήματα» ὡς παραστατικοῦ τῆς κυριαρχικῆς ἐξουσίας τοῦ Κράτους, ὅπως διαθέτῃ τὰ μεταλλεῖα τῆς χώρας πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ γενικωτέρου κοινωνικοῦ συμφέροντος, περιορίζον, χάριν τούτου, τὴν ἔδαφικὴν ἰδιοκτησίαν διὰ νεωτέρου προσδιορισμοῦ τοῦ περιεχομένου καὶ τῶν ὁρίων ταύτης καί, ἐν προκειμένῳ, διὰ τῆς ἀφαιρέσεως ἐκ τοῦ περιεχομένου τῆς ἔδαφικῆς ἰδιοκτησίας, τῶν μεταλλείων καὶ διαθέσεως αὐτῶν, συμφώνως πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ γενικωτέρου κοινωνικοῦ συμφέροντος (ὄρα ἔδαφ. 8 καὶ 9 παραγρ. 7 παρόντος). Ἀκριβῶς δὲ τῆς τοιαύτης κυριαρχικῆς ἐξουσίας τοῦ Κράτους ποιεῖται ρητὴν ἐπιφύλαξιν ὁ συνταγματικὸς νομοθέτης διὰ τῆς προστεθείσης εἰς τὸ Σύνταγμα διατάξεως περὶ μεταλλείων. Δι' ὅ καὶ ἡ ἐπιφύλαξις αὕτη, ὡς αὐτονόητος, ἐκρίθη περιττὴ ὑπὸ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, δεδομένου ὄντος, ὅτι οὐδέποτε ἐθεωρήθησαν ἀντιβαίνοντες εἰς τὸ Σύνταγμα, οἱ, χάριν τοῦ γενικωτέρου κοινωνικοῦ συμφέροντος, νόμιμοι περιορισμοί τῆς ἰδιοκτησίας, ὥστε νὰ παρίσταται ἀνάγκη εἰδικῆς διὰ τοῦ Συντάγματος ἐπιφυλάξεως τοῦ κυριαρχικοῦ τούτου δικαιώματος τῆς Πολιτείας.

3. Ἐκ πάντων τῶν ἀνωτέρω ἐκτιθεμένων προκύπτει, ὅτι ἡ περὶ μεταλλείων διάταξις τοῦ Συντάγματος ἀναφέρεται εἰς τὰ μεταλλεῖα, ὅφ' ἦν νομικὴν κατάστασιν τελοῦσι, πρὸ τῆς ὑπὸ εἰδικῶν νόμων ρυθμίσεως τῆς ἰδιοκτησίας καὶ διαθέσεως αὐτῶν, καὶ ἐξαιρεῖ ἐκ τῆς συνταγματικῆς προστασίας, οὐχὶ τὰ ἐπὶ μεταλλείων δικαιώματα, ὡς ἐσφαλμένως ἐδέξατο, ἡ ὕπ' ἀριθ. 730/1931 ἀπόφασις τοῦ Σ. Ἐπικρατείας, ἀλλ' ἐξαιρεῖ ἐκ τῆς συνταγματικῆς προστασίας τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ ἐδάφους, ἀναφορικῶς πρὸς τὰ ἐν αὐτῷ κείμενα μεταλλεῖα.

Οὐδὲν ὅμως δὲ ἡ διάταξις αὕτη θίγει τὰ ἐπὶ μεταλλείων δικαιώματα, ἅτινα δημιουργοῦνται κατόπιν καὶ δυνάμει τῆς δι' εἰδικῶν νόμων πραγματοποιηθείσης διαθέσεως τῶν μεταλλείων. Καὶ συνεπῶς, προκειμένου εἰδικώτερον περὶ τῆς μεταλλειοκτησίας, τὸ δικαίωμα τούτου, ἐφόσον ὑπὸ τοῦ Μ.Κ. (ἄρθρον 24 παρ. 1) καθιεροῦται αὐτοτελὲς ἐμπράγματον δικαίωμα, ὅπως διακεκριμένον ἀπὸ τῆς ἔδαφικῆς ἰδιοκτησίας, τίθεται αὐτομάτως ἅμα τῇ συστάσει του, ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ ἐδάφους α' τοῦ ἀρθρου 17 τοῦ Συντάγματος καὶ προστατεύεται κατὰ πάσης ἀκουσίας ἀφαιρέσεώς του, ἀπὸ τοῦ προσώπου, μεθ' οὗ, διὰ τῆς ἐκ μέρους τῆς Πολιτείας παραχωρήσεώς του, συνεδέθη.

§ 13. Ὁρισμὸς καὶ ἔννοια τοῦ μεταλλείου.

1. Ἡ ἔννοια τοῦ ὄρου «μεταλλεῖον», περὶ τοῦ ὁποῖου ὡς Κέντρου κύκλου στρέφεται τὸ μεταλλευτικὸν δίκαιον, ποικίλλει ἀναλόγως τῆς ἀπόψεως, ἀφ' ἧς ἐξετάζεται.

Οὕτω λ.χ. ἀπὸ γεωλογικῆς ἀπόψεως (ἐφηρμοσμένης ἢ οἰκονομικῆς γεωλογίας), ὡς μεταλλεῖα νοοῦνται τὰ μεταλλευτικὰ ὄρυκτά, ὡς εὐρίσκονται ἐν ταῖς φυσικαῖς κοίταις αὐτῶν, ἐνθα ἐναπετέθησαν ὑπὸ φαινομένων καθαρῶς φυσικῶν, εἴτε ὑπὸ μορφῆν φλεβῶν, εἴτε ὑπὸ μορφῆν στρωμάτων, εἴτε ὑπὸ μορφῆν ὕγκων ἢ σωρῶν ἢ ὅπωςδῆποτε ἄλλως (δρα παρ. 4 ἐδάφ. 4).

Ἦτοι γεωλογικῶς, τὰ μεταλλεῖα εἶναι φυσικαὶ συσσωρεύσεις μεταλλευτικῶν ὄρυκτῶν, αἵτινες εἰδικώτερον καλοῦνται «μεταλλευτικὰ κοιτάσματα».

Ἀπὸ τεχνικῆς ἀπόψεως, ὡς μεταλλεῖον νοεῖται κυρίως τὸ σύνολον τῶν τεχνικῶν ἔργων καὶ ἐγκαταστάσεων, δι' ὧν ἐξυπηρετεῖται ἡ ἐκμετάλλευσις μεταλλευτικῶν κοιτασμάτων.

Ἐν-αὐθα περιοριζόμεθα εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς νομικῆς ἐννοίας τοῦ μεταλλείου.

2. Ὁ Ἑλληνικὸς Μ. Κ. ποιεῖται χρῆσιν τοῦ ὄρου «μεταλλεῖον» ὑπὸ δι-
τῆν ἔννοιαν, τὴν τοῦ πράγματος καὶ τὴν τοῦ δικαίωματος.

Α') Μεταλλεῖον - πρᾶγμα :

Ὁ καταργηθεὶς Νόμος, Χ4' τοῦ 1861 ὠρίζεν ὡς μεταλλεῖον τὸν χῶρον, τὸν ἔχοντα εἰς φλέβας, στρώματα ἢ σωρούς τὰ ἐν ἄρθρῳ 2 αὐτοῦ ἀναγραφόμενα ὄρυκτά.

Ὁ ἐν ἰσχύϊ Μ.Κ. δὲν δίδει εἰδικῶς τὸν ὅρισμόν τοῦ μεταλλείου, οὐχ ἦττον, δεδομένου ὄντος, ὅτι οὗτος ὑποβάλλει εἰς τὰς διατάξεις του τὰ ἐν παραγράφῳ 2 τοῦ ἄρθρου 1 αὐτοῦ ὡς μεταλλευτικὰ χαρακτηριζόμενα ὄρυκτά, ἐφόσον α) εὐρίσκονται ἐν ταῖς φυσικαῖς κοίταις αὐτῶν καὶ 2) δύναται νὰ ἐξαχθῶσιν ἐκ τούτων ἐπικερδῶς, ἦτοι, ἐφόσον εἶναι μεταλλεύματα (δρα παραγρ. 4 ἐδ. 4), ἔπεται ὅτι κατὰ τὸν ἐν ἰσχύϊ Μ.Κ. ὡς μεταλλεῖον (ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τοῦ πράγματος) δύναται νὰ ὀρισθῇ πᾶν μεταλλευτικὸν κοιτάσμα, ἦτοι πᾶσα φυσικὴ συσσωρεύσις ὄρυκτῶν ὑλῶν, ἀνεξαρτήτως τοῦ γεωλογικοῦ χαρακτηριζομένου αὐτοῦ, ἐξ ἧς δύναται νὰ ἐξαχθῇ ἐπικερδῶς μεταλλευτικὸν ὄρυκτόν.

Τοιαύτη ἡ ἔννοια τοῦ μεταλλείου ἢ ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ Μ.Κ., περὶ διακρίσεως τῶν ὄρυκτῶν ὑλῶν ἀπὸ νομικῆς ἀπόψεως, προκύπτουσα (ἄρθρον 1 Μ.Κ. παράγραφοι 1 καὶ 2).

Ἡ νομικὴ ὁμῶς ἔννοια τοῦ μεταλλείου ὀλοκληροῦται διὰ τῆς παραχωρήσεως, δι' ἧς τὸ μεταλλεῖον συνδέεται μεθ' ὀρισμένου προσώπου (φυσικοῦ ἢ νομικοῦ) διὰ τοῦ δεσμοῦ τῆς μεταλλειοκτησίας καὶ προσλαμβάνει ὀρισμένα ἔδαφικὰ ὄρια, ἐντὸς τῶν ὁποίων δύναται νὰ ἀσκήσῃ τὸ δικαίωμα τῆς μεταλλειοκτησίας. Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ταύτην λ.χ. ὁ Μ.Κ. χρησιμοποιεῖ τὸν ὄρον «με-

ταλλεία» ἐν ἄρθρῳ 23, καθ' ὃ «τὰ μεταλλεία καὶ τὰ παρακολουθήματα αὐτῶν... εἶναι ἀκίνητα».

Ἐπίσης ὡς μεταλλεῖον ὑπὸ νομικὴν ἔννοιαν νοεῖται εὐρύτερον τὸ παρακεχωρημένον μεταλλεῖον ὁμοῦ μετὰ τῶν κατὰ τὸ ρηθὲν ἄρθρον παρακολουθημάτων αὐτοῦ, ἦτοι, συστατικῶν καὶ παραρτημάτων κατὰ τὸν ἰσχύοντα Ἀστικὸν Κώδικα.

Β') Μεταλλεῖον - δικαίωμα:

Ὡς τοιοῦτον νοεῖται αὐτὸ τοῦτο τὸ δικαίωμα τῆς μεταλλειοκτησίας, ἥτοι τὸ σύνολον τῶν ἐξυπηρετουσῶν τὴν μεταλλευτικὴν παραγωγὴν ἐξουσιῶν, τὸ ἀπὸ τῆς παραχωρήσεως καὶ διὰ τῆς παραχωρήσεως συνιστώμενον (ἄρα § 21).

Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τοῦ δικαιώματος λ.χ. ὁ Μ.Κ. χρησιμοποιεῖ τὸν ὄρον «μεταλλεῖον» ἐν τῇ φράσει «ἐκπτώσεως ἀπὸ τοῦ μεταλλείου» τοῦ ἄρθρου 28 (ἀρχικὴ διατύπωσις Μ.Κ., ἦτοι ἄρθρον 28 ΓΦΚΔ' νόμου), ὡς ἐπίσης ἐν τῇ φράσει «παραίτησεως ἀπὸ τοῦ μεταλλείου» τοῦ ἄρθρου 39.

Εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας ὁ Μ.Κ. ταυτίζει τὸ δικαίωμα πρὸς τὸ πρᾶγμα, ἐφ' οὗ τὸ δικαίωμα καὶ χρησιμοποιεῖ τὰς ὡς ἄνω φράσεις, ἀντί, κατὰ νομικὴν ἀκρίβειαν, τῶν φράσεων «ἐκπτώσεως ἀπὸ τοῦ δικαιώματος ἐπὶ τοῦ μεταλλείου» καὶ «παραίτησεως ἀπὸ τοῦ δικαιώματος ἐπὶ τοῦ μεταλλείου».

Ὡς συμπέρασμα τῶν ἀνωτέρω προκύπτει, ὅτι τὸ μεταλλεῖον, κατὰ πλήρη νομικὴν ἔννοιαν εἶναι τὸ μόνον παρακεχωρημένον ἢ συνεστηκὸς μεταλλεῖον (mine concedée, Verlienes Bergwerk). Ὡς τοιοῦτον δὲ νοεῖται, ἀφ' ἐνὸς μὲν σύνολον πραγμάτων, ὧν τὸ κύριον εἶναι τὰ ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς παραχωρήσεως, ἢ ἀκριβέστερον, ἐντὸς τοῦ ἐδαφικοῦ χώρου τοῦ μεταλλείου, (ἄρα § 18) ὑπάρχοντα μεταλλευτικὰ κοιτάσματα, παρεπόμενα δὲ πᾶσαι αἱ ἐγκαταστάσεις καὶ πάντα ἐν γένει τὰ ἔργα καὶ ἀντικείμενα ἐκμεταλλεύσεως αὐτῶν, ἀφ' ἑτέρου δέ, σύνολον δικαιωμάτων, ὧν τὸ προέχον καὶ μᾶλλον χαρακτηριστικὸν εἶναι τὸ ἀποκλειστικὸν δικαίωμα ἀναζητήσεως καὶ ἐκμεταλλεύσεως τῶν ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς παραχωρήσεως ὑπαρχόντων μεταλλευτικῶν κοιτασμάτων, τὰ δὲ λοιπὰ εἶναι ἐξυπηρετικά τοῦ βασικοῦ τούτου δικαιώματος (ἄρα § 21).

§ 14. Τὸ μεταλλεῖον εἶναι πρᾶγμα κατὰ νομικὴν ἔννοιαν;

Ἡ καταφατικὴ εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο ἀπάντησις προσκομῆται ἐκ πρώτης ὕψεως εἰς τὴν μὴ φυσικὴν αὐτοτέλειαν τῶν μεταλλευτικῶν ὀρυκτῶν. Κατὰ τὸ ἀστικὸν δίκαιον, πράγματα εἶναι μόνον ἐνώματα, αὐθύπαρκα καὶ δεκτικὰ τῆς ἀνθρώπου ἐξουσίας ἀντικείμενα. Τὰ μεταλλευτικὰ ὅμως ὀρυκτά, πρὶ τῆς ἐξορύξεώς των, ἐφόσον εὐρίσκονται ἐν ταῖς φυσικαῖς κοίταις αὐτῶν, στεροῦνται αὐθυπαρξίας, ὄντα, φύσει, συστατικὰ τοῦ περιέχοντα ταῦτα ἐδάφους. Δι' ὃ καὶ κατὰ τὸ κοινὸν δίκαιον ὑπάγονται εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ ἐδάφους, ἥτις ἐκτείνεται εἰς τὸν ὑπὲρ καὶ ὑπὸ τὸ ἔδαφος χώρον (Ρωμαϊκὸν ἀστικὸν δίκαιον,

Ἀστικὸς Κώδιξ ἄρθρον 1001). πλὴν τὸ μεταλλευτικὸν δίκαιον (ΓΦΚΔ' νόμος ἄρθρον 1, Μ.Κ. ἄρθρον 1 § 5) ἐξαιροῦν ἐκ τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ ἐδάφους τὰ μεταλλευτικὰ ὄρυκτά, προσδίδει αὐτοῖς νομικὴν αὐθυπαρξίαν καὶ οὕτω καθιστᾷ ταῦτα πράγματα ὑπὸ νομικὴν ἔννοιαν, δεδομένου ἐξ ἄλλου ὄντος, ὅτι καὶ ἐνσώματα καὶ δεκτικὰ τῆς ἀνθρώπου ἐξουσίας ἀντικείμενα εἶναι.

Βεβαίως ἡ τοιαύτη αὐθυπαρξία τῶν μεταλλευτικῶν ὄρυκτῶν εἶναι πλασματική, («κατασκευέωσμα τῆς νομοθεσίας», κατὰ Οἰκονομίδην, Ἐμπράγματα Δίκαια § 119 σημ. 2), πλὴν ἀρκεῖ ὅπως προσδώσῃ αὐτοῖς τὴν νομικὴν ἔννοιαν τοῦ πράγματος.

Τοῦτο ἄλλως τε, δὲν ἀποτελεῖ νομοθετικὴν πρωτοτυπίαν. Τοιαύτη πλασματικὴ εἶναι ἡ αὐθυπαρξία τῶν γηπέδων.

Τὰ γηπέδα, ὡς συνεχόμενα τμήματα τῆς γῆινης ἐπιφανείας, στεροῦνται φυσικῆς αὐθυπαρξίας, καθίστανται ὅμως αὐθύπαρκτα ἐν τῇ νομικῇ ἐννοίᾳ, ἐκ τοῦ ὅτι τὸ δίκαιον ἀναγνωρίζει τὸν ἔναντι ἀλλήλων νομικὸν ἀποχωρισμὸν, διὰ τῶν ὁρίων τῆς ἐπιφανείας.

Ὡστε τὰ μεταλλεῖα, ἄτινα, ὡς ἀνωτέρω (§ 4 ἐδ. 4) ἐρρήθη, εἶναι αὐτὰ ταῦτα τὰ μεταλλευτικὰ ὄρυκτά ἐν ταῖς φυσικαῖς αὐτῶν κοίταις, καὶ ὡς τοιαῦτα χωρίζονται νομικῶς ἐπὶ τῆς ἐδαφικῆς ἰδιοκτησίας, καθίστανται πράγματα ὑπὸ νομικὴν ἔννοιαν, δυνάμει τῆς νομικῆς αὐτοτελείας, ἣν ἐκ τοῦ μεταλλευτικοῦ νόμου κτῶνται.

§ 15. Τὰ μεταλλεῖα ἐξομοιοῦνται πρὸς ἀκίνητα.

1. Ὁ Μ.Κ. ἐν ἄρθρῳ 23 θεωρεῖ τὰ μεταλλεῖα ἀκίνητα. Ὡς ἀκίνητα ἐπίσης θεωρεῖ καὶ τὰ κατὰ τὸ ἀστικὸν δίκαιον παρακολουθήματα αὐτῶν (ἦτοι τὰ, κατὰ τὸν νῦν ἰσχύοντα Ἀστικὸν Κώδικα, συστασιακά καὶ παραρτήματα τούτων). Ἐξ ἄλλου ὁ Μ.Κ. ἐν ἄρθρῳ 24 (παρ. 1, ὡς αὕτη διεμορφώθη ὑπὸ τοῦ Α.Ν. τῆς 17-10-1935) ὀρίζει ὅτι ἐπὶ τῆς μεταλλειοκτησίας ἰσχύουσιν αἱ εἰς τὰ ἀκίνητα ἀφορῶσαι διατάξεις τοῦ ἀστικοῦ δικαίου, ἐφόσον δὲν ὀρίζεται ἄλλως ἐν τῷ Μ. Κώδικι.

Ἡ πρώτη διάταξις τοῦ ἄρθρου 23 τοῦ Μ. Κ. ἐλήφθη ἐκ τοῦ Χγ' νόμου 1861 (ἄρθρον 1) παραλαβόντος ταύτην ἐκ τοῦ γαλλικοῦ μεταλλευτικοῦ νόμου τῆς 21 Ἀπριλίου 1810 (ἄρθρ. 8), ἡ δευτέρα, ἡ τοῦ ἄρθρου 24 τοῦ Μ.Κ. ἐλήφθη ἐκ τοῦ πρωσικοῦ μεταλλευτικοῦ νόμου (παραγρ. 50 ἐδαφ. β').

Εἶναι προφανὴς ἡ ἀνομοιογένεια τῶν διατάξεων τούτων οὐ μόνον ὡς πρὸς τὴν προέλευσιν, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενον. Ἡ μὲν πρώτη χαρακτηρίζει ἀκίνητα τὰ μεταλλεῖα ὡς πράγματα, ἦτοι ὡς ἐνσώματα, ἡ δὲ δευτέρα χαρακτηρίζει ἀκίνητον αὐτὸ τοῦτο τὸ δικαίωμα τῆς μεταλλειοκτησίας ἦτοι τὸ ἀσώματον.

Ἀπὸ πρακτικῆς ὅμως ἀπόψεως, ἡ διαφορὰ αὕτη στερεῖται σημασίας, διότι αἱ περὶ ἀκινήτων διατάξεις τοῦ κοινῆς δικαίου ἐφαρμόζονται ἐπὶ τῶν μεταλλείων ἐξίσου εὐχερῶς, εἴτε ὡς ἐνσώματα, εἴτε ὡς ἀσώματα θεωρηθῶσι ταῦτα.

Δυσχέρεϊαν διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τούτων παρουσιάζει μό-

νον ή περίπτωσις τῶν παρακολουθημάτων τοῦ μεταλλείου, ἐάν ὡς μεταλλεῖον θεωρηθῆ τὸ δικαίωμα τῆς μεταλλειοκτησίας, δεδομένου ὄντος ὅτι τὸ δικαίωμα, ὡς ἀσώματον, δὲν δύναται νὰ ἔχη παρακολουθήματα (τούτέστι συστατικά ἢ παραρτήματα). Ἡ δυσχέρεια αὕτη αἰρεται, ἐάν δεχθῶμεν, ὅτι, εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν παρακολουθημάτων, ὁ Μ.Κ., ταυτίζει τὸ δικαίωμα τῆς μεταλλειοκτησίας πρὸς αὐτὸ τοῦτο τὸ μεταλλεῖον (πρᾶγμα).

Παρακολουθήματα τοῦ μεταλλείου εἶναι πᾶσαι αἱ ἐγκαταστάσεις καὶ πάντα ἐν γένει τὰ ἔργα καὶ ἀντικείμενα τὰ εἰς διαρκῆ ἐξυπηρέτησιν αὐτοῦ προωρισμένα, εἴτε ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας, εἴτε ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐδάφους, εἴτε ἐντός, εἴτε ἐκτός τῶν ὀρίων τῆς παραχωρήσεως ὀφίστανται, εἴτε ὡς συστατικά εἴτε ὡς παραρτήματα εἰδικώτερον χαρακτηρίζονται. Τοιαῦτα λ.χ. εἶναι στοαί, φρέατα, πλατεῖαι ἐναποθέσεως μεταλλευμάτων ἢ περιτωμάτων, μηχανοστάσια, ἐργοστάσια διαλογῆς, ἐμπλουτισμοῦ καὶ ἐν γένει διακαθάρσεως μεταλλευμάτων, ἀποθῆκαι πάσης φύσεως ὑλικῶν ἐκμεταλλεύσεως, οἰκήματα ἐργατῶν μεταλλείων, ὕδοι, ἀποβάθραι, σιδηρόδρομοι, δι' ὧν φορτῶνονται ἢ μεταφέρονται μεταλλεύματα κλπ.

2. Ὅθεν τῶν μεταλλείων θεωρουμένων ὡς ἀκινήτων, πιστεῖται ὅτι αἱ συμβάσεις μεταβιβάσεως τούτων ἢ συστάσεως ἐπ' αὐτῶν ἐμπραγμάτων δικαιωμάτων δέον, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, νὰ γίνωνται ἐνώπιον συμβολαιογράφου (ἄρθρον 1033 Ἀστ. Κώδικος).

Κατὰ τὸν Α.Ν. 2514 τοῦ 1940 (ἄρθρον 18) δέον καὶ αἱ συμβάσεις μισθώσεως μεταλλείων νὰ γίνωνται ἐνώπιον συμβολαιογράφου, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος. Ἐπὶ πλέον αἱ συμβάσεις μεταβιβάσεως καὶ ἐκμισθώσεως μεταλλείων δὲν ἀναγνωρίζονται διοικητικῶς ἢ δικαστικῶς ἀπέναντι τρίτων ἢ τῆς Διοικήσεως, ἀν μὴ ἐγκριθῶσι δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Βιομηχανίας (ἄρθρον 25 Μ.Κ.).

Ἐπίσης αἱ συμβάσεις μεταβιβάσεως μεταλλείων δέον νὰ μεταγράφονται κατὰ τὰς περὶ μεταγραφῆς διατάξεις, μὴ μεταβιβαζομένης ἄλλως τῆς μεταλλειοκτησίας.

Ἡ μεταγραφὴ τῆς παραχωρητηρίου πράξεως δὲν ἀποτελεῖ συστατικὸν τύπον τῆς κτήσεως μεταλλειοκτησίας, κατόπιν τῆς ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 17 τοῦ Α.Ν. τῆς 17-10-1935 ἐπελθούσης διαμορφώσεως τῆς παραγράφου 1 τοῦ ἄρθρου 24 Μ.Κ.

Ὡσαύτως ἐπὶ τῶν μεταλλείων ὡς ἀκινήτων ἐφαρμόζονται αἱ περὶ ὑποθηκῶν διατάξεις, μὴ ἰσχυοῦσης παρ' ἡμῶν εἰδικῆς μεταλλευτικῆς ὑποθήκης.

Σχετικῶς πρὸς τὴν ἐμπράγματον ἀσφάλειαν μεταλλείων, εἰδικαί μεταλλευτικαὶ διατάξεις εἶναι αἱ ἑξῆς :

α) Ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 26 τοῦ Μ.Κ., καθ' ἣν δικαίωμα πρὸς ἐγγραφὴν ὑποθήκης ἐπὶ μεταλλεῖου, ἔχουσι, πλὴν τῶν ἐν ἄρθρῳ 11 τοῦ Νόμου περὶ ὑποθηκῶν τῆς 11 Αὐγούστου 1835, (νῦν ἄρθρῳ 1262 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος), καὶ οἱ διὰ δημοσίου ἐγγράφου ἀποδεικνύοντες, ὅτι ἐχορήγησαν χρήματα πρὸς

εύρεσιν τοῦ μεταλλείου, ἢ πρὸς ἐνέργειαν μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν ἢ ἐν γένει πρὸς καλλιέργειαν μεταλλείου.

β) Ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1118 τῆς 10-8-1949 Νομ. Διατάγματος «περὶ κυρώσεως τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1038/1949 Ν. Διατάγματος «περὶ κυρώσεως συμβάσεων ἀφορωσῶν εἰς γεωργικὰ καὶ βιομηχανικὰ δάνεια Ἀμερικανικῆς βοήθειας», καθ' ἣν ἐπιτρέπεται ἡ σύστασις ἐνεχύρου ἐπὶ μηχανημάτων, ἐργαλείων, αὐτοκινήτων, σιδηροτροχιῶν, βαγονίων, καλωδίων καὶ ἐν γένει παντὸς κινητοῦ πράγματος χρησιμοποιοῦμένου διὰ τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν μεταλλείων, ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ ἐξορυσσομένου μεταλλεύματος.

Ἐπίσης ἐφαρμόζονται ἐπὶ τῶν μεταλλείων αἱ περὶ κατασχέσεως καὶ πλειστηριασμοῦ ἀκινήτων διατάξεις τῆς πολιτικῆς δικονομίας. Προκειμένου ὁμοίως περὶ ἀναγκαστικῆς ἢ συντηρητικῆς κατασχέσεως μεταλλείου, οὐτινος ἢ ἐκμετάλλευσις ἐνεργεῖται ὑπὸ τοῦ μεταλλειοκτῆτου ἢ διὰ λογαριασμὸν τούτου, ἐφαρμόζεται τὸ εἰδικῶς περὶ αὐτῆς προβλεπόμενον ἄρθρον 19 τοῦ Α.Ν. 2514 τοῦ 1940 (ἄρα § 29).

Καὶ ἐν γένει πᾶσαι αἱ περὶ ἀκινήτων διατάξεις τοῦ κοινοῦ δικαίου ἐφαρμόζονται ἐπὶ τῶν μεταλλείων, ἐφόσον τοῦτο δὲν ἀντίκειται εἰς τὰς διατάξεις τοῦ Μ.Κ. ἢ εἰς τὴν φύσιν τῶν μεταλλείων. Οὕτω λ.χ. δὲν ἐφαρμόζονται ἐπὶ τῶν μεταλλείων αἱ περὶ τοῦ περιεχομένου τῆς ἰδιοκτησίας καὶ ἀπωλείας ταύτης διατάξεις τοῦ ἀστικοῦ δικαίου ὡς ἀντικείμενα εἰς τὰ ἄρθρα 25, 28, 29, 30, 39 τοῦ Μ.Κ.

Ὁ Μ.Κ., ἐν ἄρθρῳ 23 ἐδαφ. β' χαρακτηρίζει ὡς κινητὰ τὰς μεταλλευθεῖσας ὕλας, ἦτοι τὰ μεταλλευτικὰ ὑρυκτά, μετὰ τὴν ἐκ τοῦ μεταλλείου ἐξόρυξίν των. Ἐπὶ τούτων ὁ μεταλλειοκτήτης κτᾶται δικαίωμα ἰδιοκτησίας ἅμα τῇ ἐξορύξει (ἄρα § 21).

§ 16. Παραχώρησις μεταλλείου. Ἔννοια καὶ νομικὸς χαρακτήρ ταύτης.

1. Διὰ τοῦ ὅρου «παραχώρησις μεταλλείου» νοεῖται ἡ πράξις τῆς Διοικήσεως (παρ' ἡμῶν Βασιλικὸν Διάταγμα), δι' ἧς συνιστᾶται τὸ δικαίωμα τῆς μεταλλειοκτησίας. Κατὰ συνεκδοχὴν ὁμοίως, διὰ τοῦ ἰδίου ὅρου, δηλοῦται καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ δικαίωμα τῆς μεταλλειοκτησίας, ὅπερ ἀποτελεῖ τὸ ἀντικείμενον τῆς ρηθείσεως πράξεως.

Παρομοίαν ἔννοιαν κέκτηται ἐν Γαλλίᾳ καὶ Βελγίᾳ ὁ ἀντίστοιχος ὅρος (Concession de mines). Κατὰ κρατήσασαν μάλιστα ἐν τῷ γαλλικῷ μεταλλευτικῷ δικαίῳ εὐρύτεραν ἔννοιαν τοῦ ὅρου τούτου, δηλοῦται δι' αὐτοῦ πᾶν νομίμως κτηθὲν δικαίωμα ἐκμεταλλεύσεως μεταλλείου, ἀδιακρίτως τῆς νομίμου πηγῆς του. Εἴτε τοῦτέστι τοῦτο ἐκτήθη διὰ παραχώρητηρίου ἐκ μέρους τῆς Πολιτείας πράξεως, εἴτε ἐκτήθη διὰ συμβάσεως συναφθείσης μετὰ τοῦ ἰδιοκτήτου τοῦ ἐδάφους δικαιοῦμένου ὡς τοιοῦτου καὶ εἰς ἐκμετάλλευσιν τοῦ ἐν ἰδιοκτήτῳ ἐδάφει κειμένου μεταλλείου, εἴτε ἐκτήθη διὰ παραγραφῆς (ὡς ἐπετρέ-

πετο άλλοτε ἐκ ταῖς κατακτηθείσαις ὑπὸ τῆς Γαλλίας βελγικαῖς ἐπαρχίαις Λιέγης καὶ ἄλλαις).

Ἰπὸ τὴν εὐρείαν ταύτην ἔννοιαν χρησιμοποιοῦσι τοὺς ὄρους «concessions» καὶ «concessionnaires» ὁ νόμος τῆς 28 Ἰουλίου 1791 (ἐν ἀρθρῷ 4) καὶ ὁ νόμος τῆς 21 Ἀπριλίου 1820 (ἐν ἀρθροῖς 51 καὶ 52).

Οἱ νόμοι οὗτοι διατηρήσαντες ἐν ἰσχύϊ τὰς πρὸ αὐτῶν νομίμως ὑφισταμένας ἐν Γαλλίᾳ καὶ ὑπὸ ταύτης κατακτηθείσαις χώραις, ἐκμεταλλεύσεις μεταλλείων χρησιμοποιοῦσι πρὸς ὀνομασίαν αὐτῶν συλλήβδην τὸν ὄρον «concessions» ἀδιακρίτως τῆς νομίμου πηγῆς των, ἀδιακρίτως τοῦ τίτλου αὐτῶν.

Παρ' ἡμῖν ἡ ὑπ' ἀριθ. 33/1926 ἀπόφασις τοῦ Διοικητικοῦ Δικαστηρίου τῶν Μεταλλείων ἐδέξατο, ὅτι ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ ὄρου «παραχώρησις μεταλλείου» περιλαμβάνονται καὶ πᾶσαι αἱ κατὰ τὴν ἐναρξίν τῆς ἰσχύος τοῦ πρώτου ἐν Ἑλλάδι μεταλλευτικοῦ νόμου Χ4' τοῦ 1861 ἐν λειτουργίᾳ οὔσαι ἐκμεταλλεύσεις μεταλλείων, αἱ συσταθεῖσαι ὑπὸ τῶν ἰδιοκτητῶν τοῦ περιέχοντος τὰ μεταλλεῖα ἐδάφους, δυνάμει τοῦ μέχρι τοῦ νόμου τούτου ἰσχύοντος ἐπὶ μεταλλείων ἐν Ἑλλάδι δικαίου (ὄρα ἀπόφασιν ταύτην ἐν νομικῷ περιοδικῷ «Δικαιοσύνη», τεῦχος 5ον τῆς 15 Μαρτίου 1927).

2. Ἡ παραχώρησις μεταλλείου κατὰ τὸν ἡμέτερον Μ.Κ. (ὡς κατὰ τὸν γαλλικὸν μεταλλευτικὸν νόμον τῆς 21 Ἀπριλίου 1810 καὶ τοὺς μεταλλευτικούς νόμους τῶν κατ' ἰδίαν γερμανικῶν κρατῶν), δὲν εἶναι δικαιοπραξία ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ ἀστικοῦ δικαίου, δι' ἧς τοῦτέστι τὸ Δημόσιον συμβάλλεται μετὰ τοῦ παραχωρησιούχου πρὸς μεταβίβασιν εἰς τοῦτον δικαίωματος μεταλλειοκτησίας κεκτημένου ὑπὸ τοῦ νομικοῦ προσώπου τοῦ Δημοσίου, ἀλλ' εἶναι πράξις δημοσίου δικαίου, δι' ἧς τὸ Κράτος δημιουργεῖ τὸ δικαίωμα μεταλλειοκτησίας ὑπὲρ τοῦ παραχωρησιούχου κτωμένου τοῦτο κατὰ πρωτότυπον τρόπον.

Τὰ μεταλλευτικὰ ὄρυκτά εἰς οὐδενὸς τὴν ἰδιοκτησίαν ἀνήκουσιν.

Ὁ Μ.Κ. ἐξαιρεῖ τὰ μεταλλευτικὰ ὄρυκτά ἀπὸ τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ ἐδάφους, ἀλλὰ δὲν ὑποβάλλει ταῦτα εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ Δημοσίου, εἰς ὃ χορηγεῖ δικαίωμα ἀναζητήσεως καὶ ἐκμεταλλεύσεως μόνον δι' ὀρισμένα μεταλλευτικὰ ὄρυκτά ρητῶς ἐν αὐτῷ κατονομαζόμενα. Τὸ πρῶτον ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς μεταλλειοκτησίας συντελουμένης διὰ τῆς παραχώρησεως, ὁ μεταλλειοκτήτης κτᾶται ἀποκλειστικὸν δικαίωμα καταλήψεως τῶν ὡς εἰρηται ἀδεσπύτων μεταλλευτικῶν ὄρυκτῶν πρὸς ἰδιοποίησιν αὐτῶν (ὄρα § 21).

Ὅθεν, κατὰ ταῦτα, ἡ ἀκριβής, ἐν προκειμένῳ, νομικὴ κατασκευὴ εἶναι ἡ ἀκόλουθος :

Τὰ μεταλλευτικὰ ὄρυκτά, δυνάμει τοῦ Μ.Κ. χωριζόμενα νομικῶς ἀπὸ τῆς ἐδαφικῆς ἰδιοκτησίας καὶ καθιστάμενα πράγματα κατὰ νομικὴν ἔννοιαν καθίστανται συγχρόνως ἀδέσποτα¹, τὸ δὲ Κράτος παραχωροῦν τὰ μεταλλεῖα δὲν προβαίνει εἰς

1. Αὕτη εἶναι καὶ ἡ κρατοῦσα νῦν ἐν Γερμανίᾳ γνώμη, βάσει τῶν μεταλλευτικῶν νόμων τῶν κατ' ἰδίαν γερμανικῶν Κρατῶν. (Ὁρα Müller—Erzbach, das Bergrecht Preus-

συμβατικὴν πρᾶξιν ἀστικοῦ δικαίου, δι' ἧς μεταβιβάζει ἰδιοκτησίαν ἐπὶ τῶν μεταλλευτικῶν ὄρυκτῶν, ἤν, κατὰ τὰ ρηθέντα, δὲν ἔχει, ἀλλὰ διὰ πράξεως δημοσίου δικαίου δημιουργεῖ τὸ πρῶτον τὸ δικαίωμα τῆς μεταλλειοκτησίας, δυνάμει τοῦ ὁποίου ὁ μεταλλειοκτήτης κτᾶται ἀποκλειστικὸν ἢ προνομιακὸν δικαίωμα καταλήψεως (*privilegium occupandi*) τῶν ἀδεσπότην τούτων πραγμάτων, πρὸς ἰδιοποίησιν ἢ κτῆσιν τῆς κατὰ τὸ ἀστικὸν δίκαιον ἰδιοκτησίας αὐτῶν, συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 31 τοῦ Μ.Κ. (ὄρα § 21).

Ὁ τοιοῦτος νομικὸς χαρακτήρ τῆς παραχωρήσεως μεταλλείου διαστῆλ-
λει σαφῶς ταύτην καὶ ἀπὸ τῆς παραχωρήσεως δημοσίων ἔργων (*concession de travaux publics*), ἣτις ἔχει συμβατικὸν χαρακτήρα.

Ἡ παραχώρησις δημοσίων ἔργων εἶναι ἀληθὴς σύμβασις, δι' ἧς ἡ Διοίκησις συμβάλλεται μετὰ ἰδιωτῶν πρὸς ἐκτέλεσιν ὑπὸ τούτων δημοσίων ἔργων.

sens und des weiteren Deutschlands, σελ. 120 καὶ 125]. Ἐν Πρωσσίᾳ ὑπεστηρίχθη καὶ ἡ γνώμη ὅτι τὰ μὴπω παρακεχωρημένα μεταλλευτικὰ ὄρυκτὰ ἀνήκουσιν ἐπὶ τὸν ἰδιοκτήτην τοῦ περιέχοντος ταῦτα ἐδάφους. Ἡ γνώμη αὕτη στηρίζεται εἰς τὴν διατύπωσιν τοῦ πρῶτου μεταλλευτικοῦ νόμου, καθ' ἣν τὰ μετ. ὄρυκτὰ ἐξαίρουνται οὐχὶ ἐκ τοῦ δικαίωματος τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ ἐδάφους, ὡς συμβαίνει ἐν τῷ ἑλληνικῷ μεταλ. νόμῳ, ἐν τῷ βαναρικῷ, σαξωνικῷ καὶ ἄλλοις, ἀλλ' ἐκ τοῦ δικαίωματος διαθέσεως τοῦ ἐδαφοῦ ἰδιοκτήτου (*Von Verfügungsrechte des Grundeigentümers*), ὁτῶ *Stündeck, de jure metallorum, quod vocant Bergwerkseigentum*, Berlin, σελ. 20 ἐπ. 32 ἐπ. *Achenbanch, Deutsches Bergrecht* σελ. 94 ἐπ. 100 ἐπ., *Stobbe*, *Handbuch des deutschen Privatrechts*, ἐν πρώτῃ καὶ δευτέρᾳ ἐκδόσει. Ὁ *Stobbe* ἐν τῇ τρίτῃ ἐκδόσει ἐγκαταλείπει τὴν γνώμην ταύτην καὶ συντάσσεται πρὸς τὴν θεωρίαν τοῦ ἀδεσπότην τῶν μεταλλευτικῶν ὄρυκτῶν, ὄρα τρίτην ἐκδοσὶν ρηθέντος ἔργου, 1896, δεύτερος τόμος σελ. 548 ἐπομ.

Ἐν Γερμανίᾳ ἡ γνώμη, καθ' ἣν τὰ μὴπω παρακεχωρημένα μεταλλευτικὰ ὄρυκτὰ ἀνήκουσιν εἰς τὸ Δημόσιον, ὑποστηρίζεται μόνον ὑπὸ τοῦ *A. Arndt* (ὄρα *Arndt, Geschichte—und Theorie des Bergregals und der Bergbaufreiheit*, ἐκδοσις δευτέρα 1916, σελ. 280, ἐπ. Τῆς γνώμης ταύτης τοῦ *Arndt* ἀποδεικνύει ἀβάσιμον κυρίως ὁ *Sehling* (*Die Rechtsverhältnisse an den der Verfügung des Grundeigentümers nicht entzogenen Mineralien* σελ. 41 ἐπ.). Ἐν Γαλλίᾳ ἐκράτει εἰς τὸ παρελθὸν ἡ γνώμη ὅτι τὰ μὴ παρακεχωρημένα μεταλλεῖα ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ ἐδάφους συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 552 τοῦ *Ναπολεοντείου κώδικος* «*La propriété du sol emporte la propriété du dessus et du dessous*», ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰ ἄρθρα 7 καὶ 19 τοῦ γαλλικοῦ μεταλλευτικοῦ νόμου τῆς 21 Ἀπριλίου 1810, καθ' ὃ τὰ μεταλλεῖα χωρίζονται ἀπὸ τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ ἐδάφους τὸ πρῶτον διὰ τῆς παραχωρήσεως. Εἰς τοῦτο σύμφωνος καὶ ἡ νομολογία τοῦ Ἀκυρωτικοῦ τῆς Γαλλίας. Ἀντιθέτως τὸ Γαλλικὸν Συμβούλιον Ἐπικρατείας, βάσει τοῦ ἄρθρου 46 τοῦ γαλλικοῦ μεταλλευτικοῦ νόμου τῆς 21 Ἀπριλίου 1810 ἐκρίνει ὅτι ἀνήκει εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ κινονίῃ τὰ δικαιώματα τῶν ἰδιοκτητῶν τῆς ἐπιφανείας ἐπὶ τῶν προϊόντων ἐκμεταλλεύσεως μεταλλείων καὶ ὅταν ἀκόμη ταῦτα προέρχωνται ἐξ ἐρειψῶν προηγουμένων τῆς παραχωρήσεως (ὄρα *Peuret Lallier, Traité sur la législation des mines*, σελ. 31 ἐπομ. 561 ἐπομ.) Ὑπὸ τοῦ νεωτέρου ἡμῶς γαλλικοῦ νόμου τῆς 9 Σεπτεμβρίου 1919 τροποποιήσαντος τὸν νόμον τῆς 21 Ἀπριλίου 1810 καθιερώθη τὸ σύστημα τῆς *domanialité*, ἣτοι τὸ σύστημα τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ κράτους ἐπὶ τῶν μεταλλείων χαρακτηρισθέντων ὡς *domain privé de l'État*.

Ἡ παραχώρησις δημοσίων ἔργων περιλαμβάνει συγγραφὴν ὑποχρεώσεων (cahier des charges), ἐν ἣ ἡ Διοίκησις ἐκ συμφώνου μετὰ τῶν, μεθ' ὧν συμβάλλεται, δύναται νὰ καταχωρίζη ἐλευθέρως πᾶσαν ρήτηραν καὶ πάντα ὄρον, ὃν ἤθελε κρίνει σκόπιμον, εἴτε ἐπ' ὠφελείᾳ τοῦ Κράτους, εἴτε ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν ἐργατῶν, εἴτε ἐπ' ὠφελείᾳ τοῦ Κοινοῦ.

Ἀντιθέτως, ἐν τῇ παραχωρήσει μεταλλείων, τὰ δικαιώματα καὶ αἱ ὑποχρεώσεις τοῦ παραχωρησιοῦχου διαγράφονται ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Νόμου, ἡ δὲ Διοίκησις, οὐδένα ὄρον, πέραν τῶν νομίμων τοιούτων, δύναται νὰ ἐπιβάλλῃ συμβατικῶς εἰς τὸν παραχωρησιοῦχον.

Ὁ γάλλος καθηγητὴς H. Berthélemy (Droit administratif, ἔκδοσις 1916 σελ. 728) λίαν χαρακτηριστικῶς γράφει «il est fâcheux que le même mot designe deux actes si différents», ἀναφερόμενος εἰς τὴν λέξιν «παραχώρησις» ἣς γίνεται χρῆσις πρὸς καθορισμὸν πράξεων ἐντελῶς διαφόρου ἐννοίας, οἷαι ἐναντι ἀλλήλων εἶναι ἡ πράξις παραχωρήσεως μεταλλείου καὶ ἡ πράξις παραχωρήσεως δημοσίου ἔργου.

Ἐξαιρέσειν τῶν ἀνωτέρω ἐκτιθεμένων ἀποτελοῦσιν αἱ νεώτεραι μεταλλευτικαὶ διατάξεις περὶ κτήσεως μεταλλευτικῶν δικαιωμάτων ὑπὸ ἀλλοδαπῶν ἢ περὶ κτήσεως τοιούτων ἐν παραμεθορίοις καὶ ἄλλαις πρὸς ταύτας ἐξομοιουμέναις περιοχαῖς (ὄρα § § 33 καὶ 34).

Κατὰ ταῦτα, οὐχὶ ὀρθῶς, ὑπὸ τῆς ὑπ' ἀριθ. 95/1935 ἀποφάσεως τοῦ Ἀρείου Πάγου (Τμῆμα Β'), ἡ ἄδεια μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν ἐκλαμβάνεται, ὡς σχέσις τοῦ Δημοσίου πρὸς τὸν ἀδειοῦχον, καὶ χαρακτηρίζεται αὕτη ὡς ἀνώμαλος μίσθωσις, καθ' ἣν ἐκμισθωτὴς εἶναι τὸ Δημόσιον ὡς διατηροῦν τὴν κυριότητα τοῦ μεταλλείου καὶ μισθωτὴς ὁ ἀδειοῦχος. Διότι, συμφώνως πρὸς τὰ ἀνωτέρω ἐκτιθέμενα, τὸ Κράτος ἐν τῇ παραχωρήσει τῶν μεταλλείων, ἐνεργεῖ οὐχὶ ὡς Δημόσιον «Fiscus» διαχειριζόμενον ἰδίαν περιουσίαν (τὰ μεταλλεῖα, ὡς ἐρρήθη, δυνάμει τοῦ μεταλλευτικοῦ νόμου, καθίσταται ἀδέσποτα), ἀλλ' ἐνεργεῖ ὡς Διοίκησις ἀσκοῦσα κυριαρχικὴν ἐξουσίαν καὶ ὡς τοιαύτη ἐπιφορτισμένη τὴν προστασίαν τῶν δημοσίων συμφερόντων ἐν τῇ ἀσκήσει τῆς μεταλλείας. Ὑπὸ τὴν ἰδιότητα δὲ ταύτην ἡ Διοίκησις συνιστᾷ ἢ καταργεῖ τὰ δικαιώματα τῆς μεταλλειοκτησίας, συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ νόμου, καὶ ἐπιβλέπει διὰ κατὰ νόμον ἀσκήσιν αὐτῶν.

Δι' ὅ καὶ ἐπὶ τῶν παραχωρουμένων, βάσει τῆς διαδικασίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Μ.Κ., μεταλλείων, ὡς ἀδεσπύτων, κατὰ τὰ ἀνωτέρω, δὲν ἐφαρμόζεται ἡ § 8 τοῦ ἀρθρου 71 τοῦ ἐν ἰσχύϊ Συντάγματος, καθ' ἣν «οἱ βουλευταὶ δὲν δύναται
..... νὰ δέχονται παραχωρήσεις ἐπὶ δημοσίων κτημάτων».

§ 17. Τὸ μεταλλεῖον εἶναι ἀδιαίρετον. Προσαύξησις μερίδων συμμεταλλειοκτητῶν.

Ἡ ἰδιότης τοῦ ἀδιαίρετου τοῦ μεταλλείου προκύπτει ἐκ τοῦ ἀρθρου 38 (§ 1) τοῦ Μ.Κ. καθ' ὅ «πλείνες λαβόντες παραχώρησιν μεταλλείου εἰς ἴσας ἢ ἀνίσους μερίδας θεωροῦνται, κατὰ τὰς μερίδας ταύτας, ἐξ ἀδιαίρετου συγκύ-

ριοι. Ἐκλιπόντος δὲ ἐνὸς ἄνευ διαδόχου ἐν τῷ μεριδίῳ ἢ παραιτηθέντος ἐγκύρως, ἢ μερὶς αὐτοῦ προσαυξάνει τοῖς λοιποῖς, μεθ' ὧν τῶν δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεων, οὐδέποτε ὁμοῦς ἐνέχονται, πέραν τῆς ἀξίας τῆς προσαυξηθείσης μερίδος».

Ὁρθῶς ὁ νόμος καθιεροῦ τὸ ἀδιαίρετον τοῦ μεταλλείου, διότι διὰ τοῦ σωματικοῦ μερισμοῦ τοῦ μεταλλείου (τοῦ σωματικοῦ, τοῦτέστι, μερισμοῦ τοῦ ἐδαφικοῦ χώρου αὐτοῦ) καθίσταται κατὰ τὸ πλεῖστον δυσχερὴς τεχνικῶς καὶ ἀσύμφορος οἰκονομικῶς ἢ ἐκμετάλλευσις αὐτοῦ, ἐνδέχεται δὲ νὰ δημιουργῶνται καὶ κίνδυνοι διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν ἐγκαταστάσεων τοῦ μεταλλείου καὶ τῶν ἐργατῶν αὐτοῦ. Ὡς γνωστὸν (ὄρα § 2, ἐδάφ. 1), εἰς ἐκ τῶν λόγων, οἱ ὁποῖοι ἤγαγον εἰς τὴν εἰδικὴν νομικὴν ρύθμισιν τῆς μεταλλείας, διὰ τοῦ νομικοῦ χωρισμοῦ ταύτης ἀπὸ τῆς ἐδαφικῆς ἰδιοκτησίας, εἶναι ἡ πρόληψις τοῦ σωματικοῦ τεμαχισμοῦ τοῦ μεταλλείου, ἣτις θὰ ἐλάμβανε χώραν ὑπὸ κράτος τοῦ κοινῆς δικαίου, καθ' ὃ ἡ μεταλλεία, ὡς παρακολούθημα τῆς ἐδαφικῆς ἰδιοκτησίας, θὰ ἠκολούθει, τοὺς ἐκάστοτε ἐκ διαφόρων λόγων, καὶ ἰδίᾳ συνεπιεὶα καθολικῆς διαδοχῆς, ἐπερχομένους εἰς τὴν ἐδαφικὴν ἐπιφάνειαν τεμαχισμούς. Ἡ κατάστασις αὕτη θὰ ἀπέβαινεν ἐτι μᾶλλον δυσμενῆς ἐν Ἑλλάδι λόγῳ τῆς ὑφισταμένης ἐν αὐτῇ μικρᾶς ἐδαφικῆς ἰδιοκτησίας,

Αἱ δὲ μεταλλευτικαὶ νομοθεσίαι (λ.χ. πρῶσικῆ, γαλλικῆ), αἵτινες ἐπιτρέπουσι τὴν σωματικὴν διαίρεσιν τοῦ ἐδαφικοῦ χώρου τοῦ μεταλλείου, ἐπιτρέπουσι ταύτην, κατόπιν ἀδείας τῆς Διοικήσεως, παρεχομένης βάσει εἰδικῆς διαδικασίας, ὥστε νὰ διασφαλίζωνται αἱ ἀπόψεις τοῦ δημοσίου συμφέροντος.

Ἡ ἐν περιπτώσει θανάτου ἄνευ διαδόχου ἢ παραιτήσεώς τινος τῶν μεταλλειοκτητῶν ἐπερχομένη, συμφώνως πρὸς τὸ ἄνω ἄρθρον 38 (§ 1) τοῦ Μ.Κ., προσαυξήσις τῆς μερίδος τούτου εἰς τὰς μερίδας τῶν λοιπῶν συμμεταλλειοκτητῶν εἶναι συνέπεια τοῦ ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἄρθρου καθιερουμένου ἀδιαίρετου τοῦ μεταλλείου.

Δι' ὃ καὶ ἡ προσαυξήσις ἐπέρχεται ἐπίσης καὶ εἰς περίπτωσιν ἐκπτώσεώς τινος τῶν συμμεταλλειοκτητῶν, λόγῳ μὴ ἐμπροθέσμου γνωστοποιήσεως εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Βιομηχανίας τῆς ἐπελθούσης εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ συμμεταλλειοκτητῆτος μεταβολῆς, κατὰ τὸ ἄρθρον 24, § 3 τοῦ Μ.Κ., (Τοιαύτη ὁμοῦς ἐκπτώσις οὐδεμίᾳ μέχρι τοῦδε ἔλαβε χώραν).

Ἡ προσαυξήσις εἰς τοὺς ἀπομένοντας συμμεταλλειοκτήτας λαμβάνει χώραν οὐχὶ κατ' ἴσα μέρη, ἀλλὰ κατ' ἀναλογίαν τῆς μερίδος ἐκάστου τούτων.

Ἡ προσαυξήσις χωρεῖ ἐπίσης μεθ' ὧν τῶν δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεων τοῦ ἐκλιπόντος ἄνευ διαδόχου ἢ παραιτηθέντος συμμεταλλειοκτητῆτος, χωρὶς ὁμοῦς ἕκαστος τῶν, ὑπὲρ ὧν ἐγένετο ἡ προσαυξήσις, συμμεταλλειοκτητῶν νὰ ἐνέχηται, πέραν τῆς ἀξίας τῆς γενομένης εἰς τὴν μερίδα αὐτοῦ προσαυξήσεως ἐκ τῆς μερίδος τοῦ ἄνευ διαδόχου ἐκλιπόντος ἢ παραιτηθέντος.

§ 18. Ἐδαφικὸς χώρος τοῦ μεταλλείου. Ὁροθέτησις ἐπιφανείας τούτου.

Τὸ δικαίωμα τῆς μεταλλειοκτησίας παραχωρεῖται πάντοτε μετ' ὀρισμένου ἐδαφικοῦ χώρου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου δύναται νὰ ἀσκήσῃται τοῦτο. Ὁ ἐδαφικὸς οὗτος χώρος ἄλλοτε προσδιορίζεται ἀμέσως ἐκ τοῦ νόμου, ἄλλοτε ἀφίεται εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῆς μεταλλευτικῆς ἀρχῆς ὁ προσδιορισμὸς αὐτοῦ, ὡς συμβαίνει κατὰ τὴν γαλλικὴν μεταλλευτικὴν νομοθεσίαν. Δύναται ἐπίσης νὰ προσδιορίζηται ὑπὸ τοῦ αἰτούντος τὸν παραχώρησιν τοῦ μεταλλείου, ὡς συμβαίνει κατὰ τὸν πρωσσοικὸν μεταλλευτικὸν νόμον.

Ὁ ἐδαφικὸς χώρος, δι' ὃν παραχωρεῖται τὸ δικαίωμα τῆς μεταλλειοκτησίας, προσδιορίζεται συνήθως, ἐπὶ μὲν τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, δι' εὐθειῶν γραμμῶν συνδεουσῶν σταθερὰ σημεῖα, ἐν δὲ τῷ ἐσωτερικῷ τῆς γῆς, διὰ κατακορύφων ἐπιπέδων ἀγομένων ἀπὸ τῶν εὐθειῶν τούτων εἰς ἀπεριόριστον βάθος. (ἄρθρον 29 γαλλικοῦ μεταλλευτικοῦ νόμου 21 Ἀπριλίου 1821, παράγραφος 26 πρωσσοικοῦ μεταλλευτικοῦ νόμου 24 Ἰουνίου 1865).

Ὁ Ἑλληνικὸς Μ.Κ. δὲν προσδιορίζει πλήρως τὸν ἐδαφικὸν χώρον τοῦ μεταλλείου, ἀλλ' ἐν ἄρθρῳ 4 (§ 1 ἐδάφ. 2) ὀρίζει μερὶ τῆς ἐπιφανείας μόνον τοῦ ζητουμένου πρὸς μεταλλευτικὰς ἐρεῦνας χώρου, ὅτι δέον νὰ περιλαμβάνηται ἐντὸς μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς περιμέτρου καὶ νὰ μὴ ἔχη ἕκτασιν ἀνωτέραν τῶν δέκα χιλιάδων στρεμμάτων. Οὐχ ἦττον ἐκ τῆς φύσεως τοῦ πράγματος καὶ ἐκ τῆς συμπαραβολῆς τῶν διατάξεων τοῦ Μ.Κ. πρὸς τὰς διατάξεις τῶν ξένων μεταλλευτικῶν νομοθεσιῶν καὶ ἰδίᾳ τοῦ πρωσσοικοῦ, ἐξ οὗ ἐλήφθη καὶ ὁ ἡμέτερος, δέον νὰ δεχθῶμεν, ὅτι καὶ παρ' ἡμῖν ὁ ἐδαφικὸς χώρος τοῦ μεταλλείου ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς γῆς, προσδιορίζεται κατὰ τὸν ἴδιον ὡς ἄνω τρόπον.

Ὁ χώρος οὗτος δέον νὰ ὀροθετῆται ἐπιφανειακῶς διὰ τῆς τοποθετήσεως τεχνητῶν ὀροσῆμων ὑπὸ τοῦ μεταλλειοκτήτου, εὐθὺς ἀπὸ τῆς παραχώρησεως τοῦ μεταλλείου. Αὐτονόητον εἶναι ὅτι ἡ τοποθέτησις τεχνητῶν ὀροσῆμων εἶναι περιττὴ, καθ' ἃ σημεῖα ἢ ἐπιφάνεια τοῦ χώρου προσδιορίζεται ἀπὸ ποταμοῦ ἢ θαλάσσης ἢ ὑπὸ ἄλλου φυσικοῦ σταθεροῦ ὀρίου.

Παρὰ τὴν σημασίαν, ἣν ἔχει ἡ ὀροθέτησις τοῦ μεταλλείου, ἰδίᾳ διὰ τὴν πρόληψιν ἐρίδων γειτονικῶν μεταλλείων, ἐν τούτοις σπανίως ἐκπληροῦται ἡ ὑποχρέωσις αὕτη ἐκ μέρους τῶν μεταλλειοκτητῶν, ἐξ ἐλλείψεως κυρωτικῆς διατάξεως ἐν περιπτώσει παραλείψεως.

Ὡς ἐν τοῖς προηγούμενοις (§ 10 ἐδ. 3) ἐρρήθη, αἱ περὶ ὀρίων ὀριστικῶς παρακεχωρημένων μεταλλείων (μεταλλειοκτησιῶν ἢ μεταλλευτικῶν ἰδιοκτησιῶν) ἀμφισβητήσεις συνιστῶσιν ἰδιωτικὰς διαφοράς, ὧν ἡ ἐκδίκασις ὑπάγεται εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν τακτικῶν δικαστηρίων, ἢ μόνῃ ἀνάμειξις τῆς Διοικήσεως κατὰ τὴν ὀροθέτησιν ὀριστικῶς παρακεχωρημένων μεταλλείων, ἐφ' ὧν (ὡς § 15 ἐρρήθη) ἰσχύουσιν αἱ περὶ ἀκινήτων διατάξεις τοῦ ἀστικοῦ δικαίου, εἶναι ἡ προβλεπομένη ἢ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 19 τοῦ Α.Ν. τῆς 17-10-1935, καθ' ἃ ἡ ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τοῦ ἀρμοδίου Ἐπιθεωρητοῦ Μεταλλείων, τῇ αἰτήσει τοῦ μεταλλειοκτήτου, γενομένη ὀροθέτησις τοῦ μεταλλείου τοῦ δημιουργ-

γεί ὑπὲρ αὐτῆς τεκμήριον ἀκριβείας, καθ' οὗ ἐπιτρέπεται ἀνταπόδειξις ὑπὸ παντὸς ἔχοντος ἔνομον συμφέρον.

Ἡ διάταξις αὕτη τοῦ ἄρθρου 19 τοῦ Α.Ν. τῆς 17-10-1935 ἔχει ὡς ἐξῆς:

«Εἰς τὸ τέλος τοῦ ἄρθρου 28 τοῦ Μ.Κ. προστίθεται παράγραφος 4 ἔχουσα ὡς ἀκολούθως :

«Ὁ μεταλλιοκτῆτης δικαιούται νὰ ζητήσῃ ὅπως ἡ ὑπὸ τῆς πρώτης παραγράφου τοῦ ἄρθρου τούτου (28 Μ.Κ.) προβλεπομένη ὁροθέτησις γίνῃ ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τοῦ ἀρμοδίου Ἐπιθεωρητοῦ Μεταλλείων. Πρὸς τοῦτο δέον ὅπως ὑποβάλλῃ σχετικὴν αἴτησιν εἰς τὸν ἀρμόδιον Ἐπιθεωρητὴν Μεταλλείων συνοδευομένην, ἐπὶ ποινῇ ἀπαράδεκτου, ὑπὸ γραμματίου δημοσίου ταμείου εἰσπράξεως τεσσάρων χιλιάδων δραχμῶν. Κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὁροθετήσεως καλοῦνται ὑπὸ τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Μεταλλείων καὶ ἀκούονται πάντες οἱ ἰδιοκτῆται τῶν μεταλλείων τῶν συνορευόντων πρὸς τὸ ὁροθετούμενον. Ἡ τοιαύτη ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ γενομένη ὁροθέτησις δημιουργεῖ τεκμήριον ἀκριβείας ὑπὲρ αὐτῆς, καθ' οὗ ἐπιτρέπεται ἀνταπόδειξις, τῆς σχετικῆς περὶ ὁρίων παρακεχωρημένων μεταλλείων διαφορᾶς ὑπαγομένης εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν τακτικῶν δικαστηρίων».

Ἡ διάταξις αὕτη, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 19 τοῦ Α.Ν. τῆς 17-10-1935 προσετέθη ὡς τελευταία παράγραφος (4) εἰς τὸ ἄρθρον 28 τοῦ Μ.Κ., ὅπερ μεταγενεστέρως ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ Α.Ν. 715 τοῦ 1937.

Εἶτα ἐπηκολούθησε τὸ ἄρθρον 1 τοῦ Α.Ν. 2514 τοῦ 1940, ὅπερ ἀντικατέστησε τὸ ἄρθρον 28 τοῦ Μ.Κ. ὡς τοῦτο ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ Α.Ν. 715 τοῦ 1937. Οὐδόλως δὲ τὸ ἄρθρον 1 τοῦ Α.Ν. 2514 τοῦ 1940 διέλαβέ τι περὶ τῆς προσθήκης τῆς § 4 τοῦ ἄρθρου 28 τοῦ Μ.Κ., τῆς γενομένης ὑπὸ ἄρθρου 19 τοῦ Α.Ν. τῆς 17-10-1935, ἥτις συνεπῶς προσθήκη παρέμεινεν ἐν ἰσχύϊ καὶ μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ Α.Ν. 2514/1940 ἐπελθούσας ἀντικατάστασιν τοῦ ἄρθρου 28 τοῦ Μ.Κ.

Ὅχι ἦττον, ἐπειδὴ προέκυψαν ἀμφιβολίαι περὶ τῆς ἰσχύος τῆς παραγράφου 4 τοῦ ἀρχικοῦ ἄρθρου 28 τοῦ Μ.Κ., κατόπιν τῆς ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ Α.Ν. 2514/1940 ἐπελθούσης ἀντικαταστάσεως τούτου, ἐδόθη ἐσχάτως ἐπίσημος ἐρμηνεῖα ὑπὸ τῆς παραγράφου 2 τοῦ ἄρθρου δεκάτου πέμπτου τοῦ Ν. Διατάγματος 2627/1953, ἔχουσα, ὡς ἀκολούθως : «Ἡ ἀληθὴς ἔννοια τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ Α.Ν. 2514/1940 εἶναι ὅτι διὰ τῆς ὑπὸ τούτου γενομένης ἀντικαταστάσεως τοῦ ἄρθρου 28 τοῦ Μ.Κ., δὲν ἐθίγη ἡ διὰ τοῦ ἄρθρου 19 τοῦ ἀπὸ 17-10-1935 Α.Ν. /1935 προστεθεῖσα τετάρτη παράγραφος, ἥτις καὶ μετὰ τὴν ὡς ἄνω ἀντικατάστασιν, ἐξακολουθεῖ ἰσχύουσα».

§ 19. Ἐκδοσις ἀδείας μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν. Περιεχόμενον καὶ νομικὸς χαρακτήρ τοῦ ἐκ ταύτης δικαιώματος.

1. Ἡ ἀδεια μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν ἐκδίδεται δι' ἀποφάσεως τοῦ οἰκείου Νομάρχου δημοσιευομένης ἐν τῇ ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως ταύτης ἐπέρχονται αἱ νόμιμοι συνέπειαι τῆς ἀδείας.

Ὁὐχ ἤττον ὁ ἀδειοῦχος, πρὸς κατοχύρωσιν τοῦ δικαιώματός του, ὀφείλει, ὡς καὶ ἐν § 8 (ἐδάφ. 4) ἐρρήθη, ὅπως καταβάλλῃ ἐπὶ ποινῇ ἐκπτώσεως: α) τὸ ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου 500χιλιόδραχμον δικαίωμα, β) τὴν ὑπὸ τοῦ Νομάρχου ὀρισθεῖσαν ὑπὲρ τοῦ ἰδιοκτητοῦ τοῦ ἐδάφους ἐγγύησιν καὶ ὅπως γνωστοποίησιν περὶ τῆς καταβολῆς ἀμφοτέρων τούτων εἰς τὸν ἐκδόντα τὴν ἀδειαν Νομάρχην, ἐντὸς τριμήνου ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως ταύτης.

2. Τὸ περιεχόμενον τοῦ ἐκ τῆς ἀδείας μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν, δυνάμει τοῦ Μ.Κ., τιχομένου δικαιώματος συνίσταται εἰς τὴν ἀποκλειστικὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀδειοῦχου πρὸς ἐκτέλεσιν ἐρευνῶν, εἴτε ἐν ἰδίῳ¹, εἴτε ἐν ἄλλοτρίῳ ἐδάφει, ἀποσκοποῦσάν εἰς τὴν ἀπόδειξιν ὑπάρξεως μεταλλευτικῶν ὀρυκτῶν ἐν ταῖς φυσικαῖς κοίταις αὐτῶν, ἐπὶ τῷ τελικῷ σκοπῷ κτήσεως τῆς μεταλλειοκτησίας (ἄρθρα 2, 3, 15 καὶ ἐπομ. Μ.Κ.).

Αἱ μεταλλευτικαὶ ἐρευναι δύνανται νὰ ἐκτελῶνται κατὰ διαφόρους τρόπους, εἴτε δι' ἐξορύξεως φρεάτων, εἴτε διὰ κατασκευῆς στοῶν, εἴτε διὰ γεωτρήσεων, εἴτε διὰ χρησιμοποίησεως γεωφυσικῶν μέσων καὶ μεθόδων, εἴτε ὕποσδῆποτε ἄλλως. Ἡ ἐξωτερικὴ μορφή αὐτῶν οὐδεμίαν νομικὴν σημασίαν κέκτηται. Πάντως αὐταὶ δεόν νὰ ἀποβλέπωσιν εἰς τὴν κτῆσιν τοῦ δικαιώματος μεταλλειοκτησίας.

Ἐὸ συλλέκτης λ.χ. μεταλλευτικῶν ὀρυκτῶν δὲν ἐκτελεῖ ἐρεύνας κατὰ τὴν ἔνομιαν τοῦ Μ.Κ., διότι δὲν ἀποβλέπει εἰς κτῆσιν μεταλλειοκτησίας.

Τὸ δικαίωμα τοῦ ἀδειοῦχου μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν εἶναι, ὡς ἐρρήθη, ἀποκλειστικὸν ἢ ἀπόλυτον. Τὴν ἀσκησιν τούτου ὁ Μ.Κ. (ἄρθρον 13) προστατεύει διὰ τῶν προστατευτικῶν τῆς νομῆς παραγγεμάτων καθ' οἰοῦδῆποτε, μηδ' αὐτοῦ τοῦ ἰδιοκτητοῦ τοῦ ἐδάφους ἐξαιρουμένου, ὥστε νὰ καθίσταται δυνατὴ ἡ πραγματοποίησις τοῦ διὰ τῶν ἐρευνῶν ἐπιδιωχομένου σκοποῦ.

Συνεπῶς τὸ δικαίωμα τοῦτο, ἐφόσον παραχωρεῖται ὑπὸ τῆς Διοικήσεως ἐν ἄλλοτρίῳ πρὸς τὸν αἰτητὴν ἐδάφει, ὡς τοῦτο κατὰ τὸ πλεῖστον συμβαίνει, χαρακτηρίζεται ὡς ἰδιόρρυθμον «*suvi generis*» ἐμπράγματον δικαίωμα χρήσεως ἄλλοτρίου ἐδάφους, πρὸς αὐστηρῶς μεταλλευτικὸν σκοπὸν, ἦτοι ἀποκλειστικῶς διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἐρευνῶν, πρὸς ἀπόδειξιν ὑπάρξεως μεταλλεύματος ἐν φυσικῇ καταστάσει, ἐπὶ τῷ τελικῷ σκοπῷ κτήσεως μεταλλειοκτησίας.

Δεδομένου ὄντος, ὅτι ἡ διάρκεια τοῦ δικαιώματος μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν καθιεροῦται ὑπὸ τοῦ νόμου περιορισμένη, διेतῆς ἢ τὸ πολὺ τριετῆς (δρα § 10 ἐδ. 5), δύνανται νὰ λεχθῆ, ὅτι τὸ δικαίωμα τοῦτο, ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῆς χρήσεως ἄλλοτρίου ἐδάφους πρὸς ἀναζήτησιν μεταλλευτικῶν ὀρυκτῶν, προσομοιάζει πρὸς τὰς ὑπὸ τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος (ἄρθρα 1188 καὶ ἐπόμενα) καθιερουμένας περιορισμένας προσωπικὰς δουλείας, μετὰ τὴν διαφορὰν, ὅτι, ἐν ἀντιθέσει πρὸς ταύτας, εἶναι κληρονομητὸν καὶ μεταβιβαστὸν.

1. Ἡ ἀναζήτησις μεταλλευτικῶν ὀρυκτῶν (τοῦτέστιν ἡ μεταλλευτικὴ ἐρευνα) εἶναι ἐξηρημένη τῆς ἐδαφικῆς ἰδιοκτησίας, δυνάμει τοῦ Μ.Κ. (ἄρθρον 1 παρ. 5), ὥστε καὶ διὰ τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ἐδάφει ἀναζήτησιν τούτων, ἀπαιτεῖται ἀδεία μεταλ. ἐρευνῶν.

3. Τούτων ούτως ἐχόντων, ἔπεται, ὅτι ὁ ἀδειούχος μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν δὲν δύναται νὰ προωθήσῃ τὴν ἀσκησιν τοῦ δικαιώματος αὐτοῦ, τούτέστι τὴν ἐκτέλεσιν μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν, πέραν τοῦ διὰ τούτων ἐπιδιωκόμενου σκοποῦ, ἤτοι πέραν τῆς διαπιστώσεως τῆς ὑπάρξεως μεταλλεύματος. Ἐὰν ὁ ἀδειούχος ὑπερβῇ τὸ σημεῖον τοῦτα, καὶ ἰδίᾳ πρὸς συγκάλυψιν πραγματικῆς ἐκμεταλλεύσεως ὑπὸ τὸ πρόσχημα μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν, καθίσταται παραβάτης τῶν περὶ μεταλλ. ἐρευνῶν διατάξεων τοῦ μεταλλευτικοῦ νόμου καὶ ὑπόκειται εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 41 τοῦ Μ.Κ. προβλεπομένας ποινικὰς κυρώσεις καὶ εἰς τὰς ἀναλόγους ἀστικὰς συνεπείας.

Ἐπίσης ὁ ἀδειούχος, ὡς τοιοῦτος, δὲν θὰ ἐδικαιούτο νὰ ἀποκομίσῃ καὶ νὰ διαθέσῃ καὶ τὰ μέχρι τῆς διαπιστώσεως ὑπάρξεως μεταλλεύματος ἐξαχθέντα δι' ἐκτελέσεως ἐρευνῶν μεταλλεύματα, ὡς τοῦτο συνέβαιναν ὑπὸ τὸ κράτος τῆς πρὸ τοῦ ΓΦΚΔ' Νόμου τοῦ 1910 ἰσχυρᾶς μεταλλευτικῆς νομοθεσίας, ἐὰν ὁ ΓΦΚΔ' νόμος δὲν περιελάμβανεν ἐν ἄρθρῳ 14 αὐτοῦ (νῦν ἄρθρῳ 14 τοῦ Μ.Κ.) τὴν διάταξιν, καθ' ἣν «τὰ κατὰ τὴν ἐνέργειαν μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν ἐξαχθέντα μεταλλεύματα δικαιούται ὁ ἐρευνητὴς νὰ ἀποκομίσῃ ἐκεῖθεν ἐλευθέρως».

Ἡ διάταξις ὅμως αὕτη, ὡς ἐντελῶς ἐξαιρετικῆ, (διότι μόνον ὁ μεταλλειοκτῆτης δικαιούται εἰς ἐκμετάλλευσιν τοῦ μεταλλείου καὶ εἰς ἀπεριόριστον ἐξόρυξιν μεταλλεύματος), δέον νὰ ἐφαρμόζηται αὐστηρῶς, περιοριζομένης τῆς ἐφαρμογῆς τῆς μόνον εἰς τὸ ποσὸν τοῦ μεταλλεύματος, ὅπερ ἐξήχθη κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἐρευνητικῶν ἐργασιῶν, αἰτινες ὑπῆρξαν ἀπαραίτητοι διὰ τὴν ἀπόδειξιν ὑπάρξεως μεταλλεύματος.

3. Παρὰ ταῦτα ὅμως, ἐν τῇ πραγματικότητι, δὲν τηρεῖται ἡ σπουδαία αὕτη, διὰ τὴν ὀρθολογικὴν ἀσκησιν τῆς μεταλλείας, διάταξις, τῆς κρατικῆς ὑπηρεσίας μεταλλείων, ἀνεχομένης πλήρη ἐκμετάλλευσιν κατὰ τὸ διάστημα τῶν μεταλλ. ἐρευνῶν.

Τὸ ἄτοπον τοῦτο ὀφείλει τὴν ὑπαρξίν του κυρίως εἰς ἀνεπάρκειαν τῆς κρατικῆς ὑπηρεσίας μεταλλείων πρὸς ἐμπρόθεσμον ἐκδοσιν τῶν παραχωρητηρίων τίτλων, συνεπεία τοῦ ὁποίου οἱ ἀδειούχοι ἐρευνῶν, δεδικαιολογημένως ὑπὸ τινὰ ἔποψιν, προβαίνουν εἰς πλήρη ἐκμετάλλευσιν ἐν τῷ χώρῳ τῶν μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν.

§ 20. Περιορισμοὶ μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν.

1. Ὁ Ἑλληνικὸς Μ.Κ. ἐν ἄρθρῳ 7 θεσπίζει ὠρισμένους περιορισμοὺς εἰς τὴν ὑπὸ τούτου καθιερωμένην γενικὴν ἐλευθερίαν ἐκτελέσεως μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν. Οἱ περιορισμοὶ οὗτοι συνίστανται εἰς τὴν ἀπαγόρευσιν ἐκτελέσεως μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν ἐν ὠρισμένοις τόποις, οἷτινες διακρίνονται εἰς τρεῖς κατηγορίας :

α) Δημόσια ἢ δημοτικὰ πλατεῖα καὶ ὁδοί, ἐκτάσεις κατεχόμεναι ὑπὸ σιδηροδρόμων, νεκραφεῖα καὶ ἄλλοι τόποι δημοσίας χρήσεως.

β) Τόποι, ἐν οἷς ἡ ἐκτέλεσις μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν ἀντίκειται, κατὰ τὴν

κρίσιν τῆς ἀρμοδίας διὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς ἀδείας ἀρχῆς, εἰς λόγους ἀρχαιολογικοῦς ἢ ἄλλους δημοσίου συμφέροντος (εἰς λόγους προστασίας λαματικών πηγῶν, σοβαρῶν βιομηχανικῶν ἐγκαταστάσεων, κλπ.) προϋπάρχοντας τῆς δημοσιεύσεως ἀδείας ἐρευνῶν ἢ ἐπιγενομένους, ὅποτε ἀνακαλεῖται ἡ δοθεῖσα ἀδεια, ἄνευ ὑποχρεώσεώς τινος τοῦ Δημοσίου πρὸς ἀποζημίωσιν τοῦ ἀδειούχου.

γ) Τόποι, ἐφ' ὧν ἢ πλησίον τῶν ὑποίων ὑφίστανται οἰκοδομήματα καταικίσημα.

Εἰς τὰς δύο πρώτας περιπτώσεις ἡ ἀπαγόρευσις εἶναι ἀπόλυτος, εἰς τὴν τρίτην ἢ ἀπαγόρευσις ἰσχύει ἐὰν ὁ ἰδιοκτήτης τῶν τόπων δὲν συγκατατίθεται εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἐρευνῶν καὶ ὑπὸ τὸν ὕρον ὅτι τὰ οἰκοδομήματα προὔπληρον τῆς ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως δημοσιεύσεως τῆς ἀδείας μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν. Ὑπὸ τὰς προϋποθέσεις ταύτας ἡ μεταλλευτικὴ ἔρευνα ἀπαγορεύεται μέχρις ἀποστάσεως ἐξήκοντα μέτρων ἀπὸ τῶν τοιούτων οἰκοδομημάτων ὡς καὶ ἐν συνεχόμενοις μετὰ τῶν οἰκοδομημάτων αὐλαῖς ἢ κήποις.

Ἄν ὅμως τὰ οἰκοδομήματα ταῦτα ἤρχισαν κατασκευαζόμενα μετὰ τὴν κατὰ τὰ ἀνωτέρω δημοσιεύσιν τῆς ἀδείας ἐρευνῶν, ἡ μεταλλευτικὴ ἔρευνα δὲν παρακωλύεται ἀλλ' ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ οἰκοδομήματος ἔχει πᾶν πρὸς ἀποζημίωσιν δικαίωμα κατὰ τὸ κοινὸν δίκαιον, ἐκτὸς ἂν ὑφίσταται ἡ περιπτώσις, περὶ ἧς προβλέπει ἡ παράγραφος β' τοῦ ἀρθροῦ 33 τοῦ Μ.Κ., ὅτε οὐδεμία εἰς τοῦτον ὑφείλεται ἀποζημίωσις.

Περὶ τούτου καὶ περὶ τῶν ἐν γένει σχέσεων τοῦ ἀδειούχου μεταλλ. ἐρευνῶν πρὸς τὸν ἰδιοκτήτην τοῦ ἐδάφους πραγματευόμεθα ἐκτενέστερον ἐν τῷ ἔκτω κεφαλαίῳ περὶ τῶν σχέσεων τῆς μεταλλείας πρὸς τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ ἐδάφους.

2. Ἐν περιπτώσει ἀνήσεως τῆς ἀρμοδίας ἀρχῆς πρὸς ἔκδοσιν τῆς ἀδείας μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν διὰ λόγους δημοσίου συμφέροντος, πρέπει νὰ ἐκδοθῇ ἀποχρώντως δεδικαιολογημένη ἀπόφασις, ἥτις νὰ κοινοποιηθῇ εἰς τὸν ὑποβαλόντα τὴν αἴτησιν. Κατὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης ἐπιτρέπεται ἔφεσις ἐνώπιον τοῦ Ὑπουργοῦ Βιομηχανίας, ἥτις διαβιβάζεται καὶ ἐκδικάζεται ὑπὸ τοῦ Δικαστηρίου τῶν Μεταλλείων (ἄρθρον 29 § 3 τοῦ Α.Ν. 17-10-1953).

Ἐὰν ὅμως ὁ ἀντικείμενος εἰς τὴν ἔκδοσιν τῆς ἀδείας λόγος δημοσίου συμφέροντος ἐκλίπη βραδύτερον, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ δοθῇ εἰς ἕτερον ἀδεια ἐρεύνης ἐπὶ τοῦ αἰτηθέντος χώρου, πρὶν ἢ ὁ ἀρχικὸς αἰτητῆς, προσκληθεὶς δηλώσῃ ἐντὸς διμήνου προθεσμίας, ὅτι δὲν ἐμμένει εἰς τὴν ἀρχικὴν του αἴτησιν ἢ ὅλων σιωπήσῃ.

§ 21. Σύστασις μεταλλειοκτησίας. Περιεχόμενον καὶ νομικὸς χαρακτήρ ταύτης.

Ὡς καὶ ἐν τοῖς πρόσθεν ἐρρήθη, ἅμα τῇ δημοσιεύσει ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Βασιλικοῦ Διατάγματος τῆς παραχωρήσεως μεταλλείου, συνιστᾶται ὑπὲρ τοῦ παραχωρησιούχου τὸ δικαίωμα τῆς μεταλλειοκτησίας. Ὁ Μ.Κ., τὸ δικαίωμα τῆς μεταλλειοκτησίας ἢ μεταλλευτικῆς ἰδιοκτησίας,

καθορίζει ἐν ἄρθρῳ 24, § 1, ὡς αὐτοτελὲς ἐμπράγματον δικαίωμα, ὅπως διακεκριμένον ἀπὸ τῆς ιδιοκτησίας τοῦ ἐδάφους.

Ἡ παραχώρησις μεταλλείου ἀποτελεῖ πρῶτότυπον τρόπον κτήσεως μεταλλειοκτησίας, καθὼς διὰ τῆς παραχώρησεως ὡς μονομεροῦς πράξεως δημοσίας ἐξουσίας, ἀποκτᾶται ὑπὸ τοῦ παραχωρησιούχου δικαίωμα μὴ ὑτάρχον, ἀλλὰ τὸ πρῶτον διὰ ταύτης δημιουργούμενον.

Ἡ παράγωγος ἢ μεταφορική κτῆσις συνεστημένης μεταλλειοκτησίας λαμβάνει χώραν, καθ' οἷονδὴποτε τῶν ὑπὸ τοῦ ἀστικῷ δικαίου καθιερουμένων τρόπων μεταφορικῆς κτήσεως ιδιοκτησίας ἀκινήτων, πρὸς ἃ ἐξομοιοῦται καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ιδιοκτησίας, τηρουμένων καὶ τῶν περιορισμῶν τοῦ ἄρθρου 25 τοῦ Μ.Κ.

Ὁ παραχωρησιούχος ὑποχρεοῦται, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 11 τοῦ Μ.Κ. ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ ἄρθρον 1 ἐδάφ. β' τοῦ Α.Ν. 1851/1951, κυρωθέντος ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀρ. 2627 τοῦ 1953 Ν. Διατάγματος, ὅπως ἐντὸς τριμήνου ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παραχωρητηρίου Διατάγματος καταβάλλῃ εἰς τι δημόσιον ταμεῖον, ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου δικαίωμα πεντακοσίων χιλιάδων δραχμῶν καὶ γνωστοποίησιν τὴν καταβολὴν ταύτην εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Βιομηχανίας ἐντὸς τῆς αὐτῆς τριμήνου προθεσμίας. Ἐὰν ὁ παραχωρησιούχος παραλείψῃ τὴν ἐμπρόθεσμον καταβολὴν τοῦ δικαίωματος τούτου ἢ τὴν ἐμπρόθεσμον γνωστοποίησιν ταύτης εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Βιομηχανίας, ἢ παραχώρησις ἀκυροῦται αὐτοδικαίως.

Κατόπιν τῆς ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 17 τοῦ Α.Ν. τῆς 17-10-1935 ἀντικαταστάσεως τῆς ἀρχικῆς παραγράφου 1 τοῦ ἄρθρου 24 τοῦ Μ.Κ. ἤτις ἀπῆτει τὴν μεταγραφὴν τοῦ παραχωρητηρίου διατάγματος ἐντὸς τριμήνου ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς του, ἐπὶ ποινῇ ἐκπτώσεως τοῦ παραχωρησιούχου, οὗτος δὲν ὑποχρεοῦται νῦν εἰς μεταγραφὴν τοῦ Διατάγματος, πλὴν σκόπιμος εἶναι ἢ μεταγραφή αὐτοῦ, ἐφόσον ἢ μεταλλειοκτησία ἐξομοιοῦται πρὸς ἀκίνητον.

2. Τὸ περιεχόμενον τοῦ δικαίωματος τούτου καθορίζει τὸ ἄρθρον 31, (ἐδάφ. α') τοῦ Μ.Κ. ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ ἄρθρον 32 τούτου. Κατὰ τὰ ἄρθρα ταῦτα ὁ μεταλλειοκτήτης ἔχει τὸ ἀποκλειστικὸν δικαίωμα νὰ ἀναζητῇ, ἐξορύσῃ καὶ ἐκμεταλλεῖται ἐν γένει πάντα τὰ ἐντὸς τοῦ ἐδαφικοῦ χώρου τοῦ παραχωρηθέντος αὐτῷ μεταλλείου φυσικῶς ὑπάρχοντα μεταλλευτικὰ ὄρυκτα (πλὴν τῶν ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου ἐξηρημένων) καὶ νὰ προβαίῃ εἰς πάσας τὰς πρὸς τοῦτο ἀπαιτούμενας ἐργασίας καὶ ἐγκαταστάσεις ὑπαιθρίως τε καὶ ὑπογείως, πρὸς δὲ καὶ εἰς ἀναγκαστικὴν ἀπαλλοτριώσιν ξένης ἐδαφικῆς ἐπιφανείας ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς περιμέτρου τοῦ μεταλλείου.

Κατὰ ταῦτα ἡ μεταλλειοκτησία εἶναι σύνολον διαφόρων ἐξουσιῶν σκοπὸν ἔχουσῶν τὴν ἐξυπηρέτησιν τῆς μεταλλείας. Τὸν πυρῆνα ὅμως τῶν ἐξουσιῶν τούτων ἀποτελεῖ ἡ ἀποκλειστικὴ ἐξουσία τοῦ μεταλλειοκτήτου πρὸς ἀναζήτησιν καὶ ἐκμετάλλευσιν μεταλλ. ὄρυκτῶν, χάριν τῆς ὁποίας δίδονται αὐτῷ καὶ αἱ λοιπαὶ ἄλλαι. Τὸ οὐσιῶδες τούτέστι περιεχόμενον τῆς μεταλλειοκτησίας, τὸ κατ' ἐξοχὴν χυατακτηρίζον ταύτην εἶναι ἡ ἀποκλειστικὴ ἐξου-

σία αναζητήσεως και εκμεταλλεύσεως μεταλλευτικών ορυκτών, πᾶσαι δὲ αἱ ἄλλαι ἐξουσίαι, ἅς ἐγκλείει ἡ μεταλλειοκτησία. εἶναι ἐξυπηρετικά τοῦ οὐσιώδους τούτου περιεχομένου.

Διὰ τῆς συστάσεως τῆς μεταλλειοκτησίας τελουμένης παρ' ἡμῖν διὰ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παραχωρητηρίου τοῦ μεταλλείου πράξεως, ὁ μεταλλειοκτήτης δὲν καθίσταται συγχρόνως καὶ ἰδιοκτήτης (κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἀστικού δικαίου) τῶν ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ μεταλλείου κειμένων μεταλλευτικῶν ορυκτῶν. Τούτων τὴν ἰδιοκτησίαν ὡς ἀδεσπότην κτᾶται ὁ μεταλλειοκτήτης τὸ πρῶτον διὰ τῆς ἐξορύξεως αὐτῶν καὶ τῆς καταλήψεώς των. Κατὰ κανόνα ὁ μεταλλειοκτήτης κτᾶται τὴν ἰδιοκτησίαν τῶν μεταλλευτικῶν ορυκτῶν διὰ τῆς καταλήψεως αὐτῶν ἐκ μέρους τῶν ἐργατῶν, οἵτινες ἐργάζονται διὰ λογαριασμόν των.

Δι' ὅ καὶ ἡ ὑπὸ τινος αὐτογνώμων καὶ ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ μεταλλειοκτήτου ἀφαίρεσις ορυκτῶν δι' ἐξορύξεως ἐκ τοῦ μεταλλείου αὐτοῦ δὲν ἀποτελεῖ κλοπὴν ἢ ὑπεξαίρεσιν, ἀλλ' ἰδιώνυμον ἀδίκημα τιμωρούμενον ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 41 τοῦ μεταλλευτικοῦ κώδικος. Ἀπὸ ἀπόψεως δὲ ἀστικῶν σχέσεων δὲν δικαιούται ὁ μεταλλειοκτήτης νὰ διεκδικήσῃ τὰ παρανόμως ἐκ τοῦ μεταλλείου τοῦ ἐξορυχθέντα ὑπὸ τρίτου μεταλλευτικὰ ορυκτά, ἀλλὰ κέκτηται μόνον ἐνοχικὴν ἀπαίτησιν κατὰ τοὺς κανόνας τοῦ διαφέροντος ἢ τοῦ ἀδικαιολογήτου πλουτισμοῦ, ἀναλόγως τῆς συγκεκριμένης περιπτώσεως (ἄρθρα 914 ἢ 904 τοῦ Ἀστικού Κώδικος).

Ὅθεν κατὰ τὰ ἀνωτέρω, ἡ μεταλλειοκτησία εἶναι κατὰ βᾶσιν, ἀποκλειστικὸν ἢ προνομιακὸν δικαίωμα καταλήψεως (κυριεύσεως, κατὰ Οἰκονομίδην, Ἐμπράγματα δίκαια, § 26) μεταλλευτικῶν ορυκτῶν, πρὸς ἀπόκτησιν τῆς κατὰ τὸ ἀστικὸν δίκαιον ἰδιοκτησίας αὐτῶν, ἕπερ βασικὸν δικαίωμα, ἔλκει μεθ' ἑαυτοῦ ἕτερα τὸν σκοπὸν τοῦτον ὑπηρετοῦντα δικαιώματα.

Τὸ βασικὸν τοῦτο δικαίωμα τοῦ μεταλλειοκτήτου ἐπεκτείνεται καὶ ἐπὶ τῶν ἐντὸς τοῦ ἐδαφικοῦ χώρου ~~ὑπαρχουσῶν~~ τυχόν ἐκβολάδων καὶ σκωριῶν (ὄρα καὶ παράγραφον 4 ἐδάφ. 4).

Ἐπίσης ὁ μεταλλειοκτήτης δικαιούται ὅπως διαθέτῃ, ἄνευ ἀποζημιώσεως τοῦ ἰδιοκτήτου τοῦ ἐδάφους: α) τὰς διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς λειτουργίας τοῦ μεταλλείου (λ.χ. πρὸς λιθογόμεωσιν τῶν ἐκ τῆς ἐξορύξεως δημιουργουμένων ὑπογείων κενῶν, πρὸς ἀνέγερσιν οἰκημάτων ἐργατῶν, μεταλλουργίαν κλπ.), ἀπαιτούμενα λατομικὰ ορυκτά ἐκ τῶν κατὰ τὴν ἄσκησιν τῆς μεταλλείας ἐξορυσσομένων καὶ β) τὰς συμμίκτους μετὰ τῶν μεταλλευτικῶν ορυκτῶν λατομικὰς ὕλας καὶ τὰς ἐκ τῆς μηχανικῆς ἢ χημικῆς ἐπεξεργασίας τῶν μεταλλευτικῶν ορυκτῶν προκυπτούσας τοιαύτας, ὡς καὶ τὰς σκωρίας τὰς προκυπτούσας ἐκ τῆς καμινείας τῶν μεταλλευτικῶν ορυκτῶν.

Κατὰ τὸ ἀρθρον 42, § 1 τοῦ Μ.Κ. ἐπιτρέπεται ἡ ἐκ χώρων ἀνηκόντων εἰς τὸ Δημόσιον ἐξόρυξις λατομικῶν ορυκτῶν ἀπαραιτήτων διὰ τὴν ἐκμετάλλευσιν παρακειμένων μεταλλείων.

Τέλος ὁ μεταλλειοκτήτης δικαιούται, ὅπως προβαίῃ εἰς τὰς ἀναγκαίας ἐργασίας καὶ ἐγκαταστάσεις ἐπιφανειακῶς καὶ ὑπογείως τοῦ χώρου τοῦ με-

ταλλείου, οὐ μόνον διὰ τὴν ἰδιοποίησιν τῶν μεταλλευτικῶν ὄρυκτων, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν πρὸς διακάλυψιν καὶ ἐμπορίαν αὐτῶν ἀναγκαίαν ἐπεξεργασίαν (ἄρθρον 31 Μ.Κ. ἐν συνδυασμῷ πρὸς 25 τοῦ Α.Ν. 2514/1940 καὶ ὄρα § 2 ἐδάφ. 3 καὶ αὐτόθι ὑποσημείωσιν). Διὰ τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῶν ἐγκαταστάσεων τούτων (λ.χ. ἐξορύξεως, μεταφορᾶς, ἀποθηκείσεως, φορτώσεως, ἐπεξεργασίας κλπ.) ὁ μεταλλειοκτήτης κέκτηται δικαιώματα ἀπαλλοτριώσεως τοῦ πρὸς τοῦτο ἀναγκαιοῦντος τμήματος τῆς ἐδαφικῆς ἐπιφανείας τοῦ μεταλλείου (ὄρα § 37). Τὸ αὐτὸ δὲ δικαίωμα ἀπαλλοτριώσεως διὰ τὸν ἴδιον σκόπον ἔχει ὁ μεταλλειοκτήτης καὶ ἐπὶ τῶν ἐκτὸς τῆς περιμέτρου τοῦ μεταλλείου ἐδαφῶν ἐφύσιν δὲν παραβιάζεται ἢ παρακωλύεται ἡ λειτουργία ἐτέρου μεταλλείου (ὄρα §§ 37 καὶ 41).

Ὁ ἔλεγχος τῆς κατασκευῆς καὶ λειτουργίας ἐγκαταστάσεων πάσης φύσεως, ἐξυπηρετουσῶν τὰ μεταλλεῖα (π.χ. οἰκημάτων, μηχανῶν, σιδηροδρομικῶν γραμμῶν κλπ.) ἐνεργεῖται ὑπὸ τῆς Ὑπηρεσίας Μεταλλείων τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Οἰκονομίας (νῦν Βιομηχανίας), ἧτις χορηγεῖ καὶ τὰς πρὸς ἐγκαθίδρυσιν αὐτῶν ἀπαιτουμένας ἀδείας (ἄρθρ. 42 Μ.Κ. § 3).

Τὸ περιεχόμενον καὶ ὁ νομικὸς χαρακτήρ τῆς μεταλλειοκτησίας ποικίλουσιν ἀπὸ νομοθεσίας εἰς νομοθεσίαν. Οὕτω λ.χ., κατὰ τὸν μεταλλευτικὸν νόμον τῆς 21 Ἀπριλίου 1810 καὶ τὸν καταργηθέντα ἑλληνικὸν μεταλλευτικὸν νόμον Χ4' τοῦ 1861, ἡ μεταλλειοκτησία εἶναι καθαρὰ ἰδιοκτησία τοῦ ἀστικοῦ δικαίου, νοουμένη ὡς ἄμεσος, καθολικὴ, ἔννομος ἐπὶ τοῦ πράγματος ἐξουσία, ἔχουσα ἐν προκειμένῳ ὡς ἀντικείμενον τὰ ἐν τῷ ἐδαφικῷ χώρῳ τοῦ μεταλλείου φυσικῶς ὑπάρχοντα μεταλλευτικὰ κοιτάσματα (ἦτοι τὰ μεταλλευτικὰ ὄρυκτὰ ἐν ταῖς φυσικαῖς αὐτῶν κοίταις).

Τοιαῦται καὶ αἱ γνώμαι τῶν Οἰκονομίδου (Ἐμπράγματα Δίκαια παραγγρ. 119 σημ. 3 ἐδάφ. β' ἐν συνδυασμῷ πρὸς § 118 σημ. 1), καὶ Κρασσᾶ (Ἐμπράγματον Δίκαιον παρ. 41 ἐδάφ. ε'), ὁρθῶς ἐξενεχθεῖσαι, ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ Χ4' νόμου τοῦ 1861.

Ὁ ἐμπράγματος χαρακτήρ μεταλλειοκτησίας ἐν Γαλλίᾳ διετηρήθη καὶ ὑπὸ τοῦ νέου νόμου τῆς 9ης Σεπτεμβρίου 1919, τοῦ τροποποιήσαντος τὸν νόμον τῆς 21 Ἀπριλίου 1810, ἀναφορικῶς πρὸς τὴν διάρκειαν τῆς παραχωρήσεως καὶ τὴν συμμετοχὴν τοῦ Κράτους εἰς τὰ κέρδη τῆς ἐκμεταλλεύσεως, πέραν ὀρισμένου ποσοῦ. Ὑπὸ τοῦ νόμου ὁμως τούτου τοῦ ἔτους 1919, καίτοι δι' αὐτοῦ περιωρίσθησαν χρονικῶς αἱ παραχωρήσεις μεταλλείων καὶ εἰσῆχθη τὸ σύστημα τῆς *domanialité*, ἡ τὸ σύστημα τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ Κράτους ἐπὶ τῶν μεταλλείων, χαρακτηρισθέντων ὡς *domain privé de l'État*, διετηρήθη οὐχ ἦττον ὁ ἐμπράγματος χαρακτήρ τοῦ διὰ τῆς παραχωρήσεως ἀποκτωμένου δικαιώματος. Ἦτοι, ἡ μεταλλειοκτησία, κατὰ τὸν νόμον τοῦτον, εἶναι ἐν Γαλλίᾳ δικαίωμα ἐπὶ ἀλλοτρίου πράγματος (ἐπὶ τοῦ εἰς τὸ Κράτος ἀνήκοντος μεταλλείου), δεκτικὸν ὑπόθεξης.

Κατὰ τὸν πρωσικὸν γενικὸν μεταλλευτικὸν νόμον τῆς 24 Ἰουνίου 1865 ἡ μεταλλειοκτησία εἶναι, ὡς καὶ κατὰ τὸν Ἑλληνικὸν Μ.Κ., ἀποκλειστικὸν δι-

καίωμα καταλήψεως μεταλλευτικῶν ὄρυκτῶν πρὸς κτῆσιν τῆς ἰδιοκτησίας αὐτῶν.

Κατὰ τὸν Γενικὸν μεταλλευτικὸν νόμον τῆς Ἑνώσεως Σοσιαλιστικῶν Σοβιετικῶν Δημοκρατιῶν τῆς Ρωσίας, ὅστις ἰσχύει ἀπὸ 1 Ἰουλίου 1928, τὰ μεταλλευτικὰ κοιτάσματα, καθ' ἅπασαν τὴν ρωσικὴν ἐπικράτειαν, διαίρουσιν εἰς δύο κατηγορίας, εἰς γνωστὰ καὶ ἄγνωστα. Ἐπὶ τῶν ἀγνώστων ὁ ρηθεὶς νόμος ἐπιτρέπει τὴν ἀπόκτησιν τοῦ δικαίωματος ἐκμεταλλεύσεως μόνον εἰς τὸν εὐρέτην αὐτῶν, καὶ καθιεροῖ τὸ δικαίωμα τοῦτο, ὡς ἴδιον καὶ ἐντελῶς ἀνεξάρτητον ἀπὸ τῆς ἐδαφικῆς ἐκμεταλλεύσεως δικαίωμα.

Ὁ ἐκ τῶν συντακτῶν τοῦ σχεδίου τοῦ νόμου τούτου καὶ ἐρμηνευτῶν αὐτοῦ Νακούμωφ χαρακτηρίζει τὸ δικαίωμα τοῦ εὐρέτου ἀγνώστου μεταλλευτικοῦ κοιτάσματος ὡς ἐμπράγματον δικαίωμα, ἀνάλογον πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 71 τοῦ Σοβιετικοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος καθιερούμενον μοναδικὸν ἐμπράγματον δικαίωμα ἐπὶ ἄλλοτρίου πράγματος.

Πάντως οἱ μεταλλευτικοὶ σκοποὶ, χάριν τῶν ὁποίων ἐθεσπίσθη ὑπὸ τῶν μεταλ. νόμων τῶν διαφόρων κρατῶν τὸ δικαίωμα τῆς μεταλλειοκτησίας, ἀπαιτοῦσιν ὅπως τοῦτο φέρῃ ὀρισμένης ἰδιότητος καὶ χαρακτηριστικὰ τῶν ἐμπραγμάτων δικαιωμάτων τοῦ ἀστικοῦ δικαίου καὶ ἴδια τῆς κυριότητος, πρὸς πλῆρυστέραν ἐξυπηρέτησιν τῶν σκοπῶν τούτων.

Οὕτω λ.χ. τὸ δικαίωμα τῆς μεταλλειοκτησίας πρέπει νὰ εἶναι διηνεχές, ἦτοι νὰ διαρκῆ μέχρις ἐξαντλήσεως τοῦ μεταλλείου. Ἐπίσης πρέπει νὰ εἶναι δεκτικὸν ὑποθήκης, δεδομένου ὄντος ὅτι ἡ ἀσκησις τῆς μεταλλείας ἀπαιτεῖ μεγάλα κεφάλαια, ἢ προσέκλισις τῶν ὁποίων ἐπιτυγχάνεται εὐχερέστερον δι' ἐμπραγμάτου ἀσφαλείας.

Δι' ὃ καὶ πᾶσαι αἱ μεταλλευτικαὶ νομοθεσίαι ἐπιτρέπουσιν τὴν ὑποθήκυσιν τοῦ δικαίωματος τῆς μεταλλειοκτησίας. Ἄξιον ἰδιαίτερας μνείας εἶναι τὸ ἀρθρον 70 τοῦ ρηθέντος μεταλλευτικοῦ Νόμου τῆς Ἑνώσεως Σ.Σ.Δ. ὃπερ ὀρίζει ὅτι τὸ ὑπὸ τοῦ εὐρέτου τοῦ κοιτάσματος ἀποκτώμενον δικαίωμα ἐκμεταλλεύσεως δύναται νὰ ὑποθηκεύηται, μετ' ἔγκρισιν τῆς παραχωρησάσης τὸ δικαίωμα τοῦτο ἀρχῆς.

4. Ὡς πρὸς τὸν νομικὸν χαρακτηρισμὸν τῆς μεταλλειοκτησίας, δεόν πρὸς τοὺς ἄνω, νὰ παρατηρηθῆ ὅτι τὸ δικαίωμα τοῦτο, ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῶν ἐξουσιῶν, ἄς διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ μεταλλείου, κέκτηται ὁ μεταλλευοκτήτης ἐπὶ ἄλλοτρίου ἐδάφους (λ.χ. ἐξουσιῶν ἐρεύνης, διατρέψεως, ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως ἄλλοτρίου ἐδάφους κλπ), εἶναι πράγματι δικαίωμα ἐπὶ ἄλλοτρίου πράγματος.

Πλὴν εὐνόητον τυγχάνει ὅτι ὁ χαρακτηρισμὸς οὗτος δὲν ἀναφέρεται εἰς τὸν πυρῆνα τῆς μεταλλειοκτησίας, δὲν ἀφορᾷ εἰς τὸ οὐσιώδες περιεχόμενον αὐτῆς συνιστάμενον, ὡς ἐρρήθη εἰς τὴν ἀποκλειστικὴν ἐξουσίαν καταλήψεως τῶν μεταλλευτικῶν ὄρυκτων, πρὸς ἰδιοποίησιν αὐτῶν, ἀλλ' ἀφορᾷ εἰς δευτερευούσας ἐξουσίας τοῦ μεταλλειοκτήτου, ἀπλῶς ἐξυπηρετικὰς τοῦ οὐσιώδους περιεχομένου ταύτης. Ἡ ἐξουσία τοῦ μεταλλειοκτήτου πρὸς χρησιμοποίησιν

έν γένει άλλοτρίου εδάφους αποτελεί ούχι τόν σκοπόν, έν επιδιώκει ή μεταλλειοκτησία, αλλά τὰ μέσα δι' ών επιτυγχάνεται ούτος.

Ἐξ άλλου ή τόν πυρῆνα τῆς μεταλλειοκτησίας ἀποτελοῦσα ἀποκλειστική ἐξουσία κατάλήψεως τῶν μεταλλευτικῶν ὀρυκτῶν πρὸς ἰδιοποίησιν αὐτῶν οὐδαμῶς δύναται νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς δικαίωμα ἐπὶ άλλοτρίου πράγματος (ἐπὶ τοῦ έν ᾧ εὑρῆνται τὰ μεταλλευτικά ὀρυκτά, άλλοτρίου εδάφους) διὰ περιορισμοῦ τῆς ἐπ' αὐτοῦ ἐξουσίας τοῦ ἰδιοκτῆτου. Διότι τὰ μεταλλευτικά ὀρυκτά δέν ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ εδάφους, ἀλλ' ὡς έν τοῖς πρόσθεν ἐρρήθη, δύναμει τοῦ ὑπὸ τοῦ μεταλλευτικοῦ νόμου ἐπελθόντος νομικοῦ χωρισμοῦ τούτων ἀπὸ τῆς εδαφικῆς ἰδιοκτησίας, κατέστησαν ἀδέσποτα. Ἐφόσον δὲ ή ἐξουσία τῆς διαθέσεως τῶν μεταλλευτικῶν ὀρυκτῶν δέν περιλαμβάνεται έν τῇ ἰδιοκτησίᾳ τοῦ εδάφους, δέν δύναται, ὡς εἰκόσ, ή ἐξουσία αὕτη νὰ συσταθῆ καὶ ὡς δικαίωμα ἐπὶ άλλοτρίου πράγματος. Ὡς γνωστόν, τὰ ἐπὶ τοῦ άλλοτρίου πράγματος δικαιώματα ἔχουσιν ὡς περιεχόμενον κλάσμα τι τοῦ καθολικοῦ περιεχομένου τῆς ἰδιοκτησίας, ὑπερ κλάσμα ἀποσπᾶται ἀπὸ τῆς ἰδιοκτησίας καὶ γίνεται κτῆμα άλλου προσώπου, ἀποτελοῦν ἴδιον ἐμπράγματον δικαίωμα, δι' οὗ, κατ' ἀνάγκην, κολοβοῦται οὕτως εἰπεῖν ή ἰδιοκτησία καὶ γίνεται ἀνάπηρος (Οἰκονομίδου, Ἐμπράγματον Δίκαιον παραγρ. 138).

Ἡ διάταξις τοῦ Μ.Κ. (ἄρθρον 1 παρ. 5 ἐδαφ. 1), δύναμει τῆς ὁποίας, τὸ δικαίωμα τῆς εδαφικῆς ἰδιοκτησίας δέν ἐπεκτείνεται ἐπὶ τῶν μεταλλευτικῶν ὀρυκτῶν, ή ή διάταξις τοῦ εδαφίου α' τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ ΓΦΚΔ' νόμου, δύναμει τῆς ὁποίας τὰ μεταλλευτικά ὀρυκτά ἐξαιροῦνται ἐκ τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ εδάφους, δέν ἀποτελοῦσι περιορισμὸν συγκεκριμένης ἰδιοκτησίας, ἀλλ' εἶναι διατάξεις νόμου προσδιορίζουσαι γενικῶς τὴν ἔκτασιν καὶ τὸ περιεχόμενον τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ εδάφους, ἀπαραλλάκτως, ὡς ἐάν διάταξις τις ὄριζεν ὅτι ή ἰδιοκτησία τοῦ εδάφους ἐκτείνεται δέκα ή δέκα πέντε μόνον μέτρα ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν.

Τούτων οὕτως ἐχόντων τὸ ἀποκλειστικὸν δικαίωμα τοῦ μεταλλειοκτῆτου πρὸς κατάληψιν τῶν μεταλλευτικῶν ὀρυκτῶν, ὡς κείμενον ἔξω τοῦ περιεχομένου καὶ τῶν ὀρίων τῆς εδαφικῆς ἰδιοκτησίας, οὐδαμῶς δύναται νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς δικαίωμα ἐπὶ άλλοτρίου πράγματος, ἐπὶ άλλοτρίου τούτέστιν εδάφους δι' ὃ καὶ οὐδεμία σύγχυσις (confusio) ἐπέρχεται διὰ τῆς περιελεύσεως εἰς τὸ αὐτὸ πρόσωπον τῶν κατὰ γῶρον συμπιπτουσῶν εδαφικῆς ἰδιοκτησίας καὶ μεταλλειοκτησίας (ὡς θὰ συνέβαινεν ἐάν ή μεταλλειοκτησία ἦτο δικαίωμα ἐπὶ άλλοτρίου εδάφους), ἀλλὰ μένουσι καὶ μετ' αὐτὴν δύο χωρισταὶ ἰδιοκτησίαι εδαφική καὶ μεταλλευτική ἰδιοκτησία ή γαιοκτησία καὶ μεταλλειοκτησία κατὰ Οἰκονομίδην, Ἐμπράγματα δίκαια, παραγρ. 119 σημ. 3 έν τέλει καὶ σημ. 4).

5. Ὡστε, βάσει τῆς διεπούσης καὶ τὸν ἡμέτερον Μ.Κ. γενικῆς ἀρχῆς τῆς μεταλλευτικῆς ἐλευθερίας καὶ δύναμει ρητῶν διατάξεων τούτου, ὁ ἀκριβῆς νομικὸς χαρακτήρ τοῦ δικαιώματος τῆς μεταλλειοκτησίας εἶναι ὁ τοῦ ἀποκλειστικοῦ ή προνομιακοῦ δικαιώματος κατάλήψεως τῶν

ἐν τῷ ἐδαφικῷ χώρῳ τοῦ μεταλλείου μεταλλευτικῶν ὀρυκτῶν πρὸς κτῆσιν τῆς ἰδιοκτησίας αὐτῶν.

Πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ κυρίου τούτου δικαιώματος καὶ ἐπίτευξιν τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ἐπιδιωκόμενου σκοποῦ παρέχονται εἰς τὸν μεταλλειοκτῆτην πάντα τὰ λοιπὰ δικαιώματα, ἅτινα μετὰ τοῦ ὡς εἴρηται, βασικοῦ τοιοῦτου, ἀποτελοῦσι τὸ συνολικὸν περιεχόμενον τῆς μεταλλειοκτησίας.

Μόνον ὁ νομικὸς οὗτος χαρακτήρ τῆς μεταλλειοκτησίας συμφωνεῖ ἐξ ἄλλου πρὸς τὴν ἀπότοκον τῆς μεταλλευτικῆς ἐλευθερίας νομικὴν κατασκευὴν τοῦ ἀδεσπότητος τῶν μεταλλείων, δεδομένου ὄντος ὅτι ἡ κτῆσις τῆς ἰδιοκτησίας τῶν ἀδεσπότητων λαμβάνει χώραν διὰ καταλήψεως, ἣν καὶ ὁ Μ.Κ. καθιερῶ ἐν προκειμένῳ ἐπιτρέπων ταύτην ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν κατὰ τὴν διαδικασίαν αὐτοῦ καθιστάμενον μεταλλειοκτῆτην πρῶτον αἰτητήν, ὡς κατὰ τεκμήριον εὐρέτην τοῦ μεταλλείου.

Συμπληρωματικῶς περὶ τῶν δικαιωμάτων τοῦ μεταλλειοκτῆτου ἐπὶ τοῦ ἀλλοτρίου ἐδάφους πραγματευόμεθα ἐν τῷ Κεφαλαίῳ πέμπτῳ περὶ τῶν σχέσεων τῆς μεταλλείας πρὸς τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ ἐδάφους.

§ 22. Δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις μεταλλειοκτῆτου.

Ὡς ἐν τῇ προηγουμένη παραγράφῳ 21 ἐρρήθη, τὸ περιεχόμενον τοῦ δικαιώματος τῆς μεταλλειοκτησίας ἀποτελεῖ σύνολον διαφόρων ἐξουσιῶν, αἰτινες ὡς σκοπὸν ἔχουσι τὴν ὑπὲρ τοῦ μεταλλειοκτῆτου κτῆσιν τῆς ἰδιοκτησίας τῶν ἐν τῷ ἐδαφικῷ χώρῳ τοῦ μεταλλείου φυσικῶς κειμένων μεταλλευτικῶν ὀρυκτῶν, πλὴν τῶν ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου ἐξηρημένων, καὶ περαιτέρω τὴν ὑπὸ τοῦ μεταλλειοκτῆτου ἀναγκαίαν πρὸς ἐμπορίαν αὐτῶν ἐπεξεργασίαν.

Εἰδικώτερον περὶ τῶν δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεων τοῦ μεταλλειοκτῆτου τῶν ἀναφερομένων εἰς τὰς σχέσεις τούτου πρὸς τὴν ἐδαφικὴν ἰδιοκτησίαν πραγματευόμεθα ἐν τῷ Κεφαλαίῳ ἕκτῳ τοῦ παρόντος.

Ἐνταῦθα πραγματευόμεθα περὶ τῶν λοιπῶν ὑποχρεώσεων τοῦ μεταλλειοκτῆτου, αἷτινες εἶναι αἱ ἀκόλουθοι :

1) Πρώτη ὑποχρέωσις τοῦ μεταλλειοκτῆτου ἀρχομένη εὐθὺς ἀπὸ τῆς παραχωρήσεως τοῦ μεταλλείου εἶναι ἡ διὰ τεχνητῶν ὁροσῆμων ὁροθέτησις τῆς ἐπιφανειακῆς ἐκτάσεως τοῦ ἐδαφικοῦ χώρου τούτου, (ἄρ. 28 Μ.Κ.).

2) Ἡ ἐντὸς διετίας τὸ πολὺ ἀπὸ τῆς παραχωρήσεως ἐκτέλεσις τῶν ἀναγκαίων διὰ τὴν λειτουργίαν τοῦ μεταλλείου προπαρασκευῶν καὶ συγχρόνως ἐναρξίς ταύτης, συμφώνως πρὸς τοὺς κανόνας τῆς τέχνης, εἰς τρόπον ὥστε καὶ ἡ ἐκμετάλλεσις τοῦ μεταλλείου νὰ ἐκτελεθῆται ὁμαλῶς καὶ μεθοδικῶς καὶ ἡ ὑγεία καὶ ἡ ζωὴ τῶν ἐργαζομένων ἐν τῷ μεταλλείῳ νὰ ἐξασφαλίζονται.

Ὡς λειτουργία δὲ κατὰ τὸν Μ.Κ. νοεῖται ἡ ὑπὸ τοῦ μεταλλειοκτῆτου ἐκτέλεσις ἐργασιῶν συνιστωσῶν σοβαρὰν ἔρευναν ἢ ἐκμετάλλευσιν τοῦ μεταλλείου κατὰ τὴν περὶ τούτου, κατόπιν γνωμοδοτήσεως τοῦ Συμβουλίου Μεταλλείων, κρίσιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Βιομηχανίας (ἄρθρον 28 Μ.Κ.).

Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ εἰδικωτέρα ὑποχρέωσις τοῦ μεταλλειοκτῆτου ὅπως ἐν τῇ λειτουργίᾳ τοῦ μεταλλείου τηρῆ τὰς διατάξεις τοῦ Κανονισμοῦ τῶν μεταλλευτικῶν ἐργασιῶν, καὶ τῶν ἐργατικῶν νόμων, ἐφόσον οὗτοι ἀφορῶσιν εἰς τοὺς ἐργάτας μεταλλείων ὡς καὶ τὰς ὑπὸ τῶν Ἐπιθεωρητῶν Μεταλλείων ὡς ἀσκούτων τὴν ἀστυνομίαν τῆς μεταλλείας ἐκδιδομένης διαταγᾶς.

Προκειμένου δὲ περὶ ἐκμεταλλεύσεως μεταλλείου ἀπασχολούσης ἡμερησίως πλείονα τῶν πενήντα ἐργατῶν, ὀφείλει ὁ μεταλλειοκτήτης νὰ ἀναθέσῃ, τὴν διεύθυνσιν τῶν ἐργασιῶν τῆς λειτουργίας εἰς διπλωματοῦχον μηχανικὸν ἀνεγνωρισμένης σχολῆς. Τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην ἔχει ὁ μεταλλειοκτήτης καὶ ἰδιοκτήτης τῆς μεταλλευτικῆς ἐπιχειρήσεως καὶ ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ Νόμου Γ' 314 (περὶ ὑγιεινῆς καὶ ἀσφαλείας τῶν ἐργατῶν κλπ.), ὡς οὕτως ἰσχύει νῦν.

Ἡ ἀδικαιολόγητος πέραν τῆς διετίας ἀπὸ τῆς παραχώρησεως ἀργία τοῦ μεταλλείου ἢ ἡ ἀδικαιολόγητος πέραν τοῦ ἔτους διακοπὴ τῆς λειτουργίας τούτου συνεπάγονται τὴν ἐφαρμογὴν τῆς διαδικασίας ἐκπτώσεως τοῦ μεταλλειοκτῆτου κατὰ τὰ ἐν § 31 τοῦ παρόντος ἐκτιθέμενα.

Ἡ, παρὰ τὰς διατάξεις τοῦ Μ.Κ. καὶ παρὰ τὰς ὑπὸ τῶν Ἐπιθεωρητῶν Μεταλλείων ἐκδιδομένης ἐν τῇ ἀσκήσει τῆς ἀστυνομικῆς αὐτῶν δικαιοδοσίας διαταγᾶς, ἐκμετάλλευσις τοῦ μεταλλείου συνεπάγεται τὰς ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 41 §§ 1 καὶ 2, προβλεπομένης ποινικᾶς κυρώσεως.

Προκειμένου περὶ παραβάσεων ἐργατικῶν διατάξεων ἰσχυουσῶν καὶ ἐπὶ τῶν ἐργατῶν μεταλλείων, ἐφαρμόζονται αἱ ὑπὸ τῶν διατάξεων τούτων προβλεπόμεναι κυρώσεις.

3) Ἡ παρὰ τῶν κτωμένων δικαίωμα μεταλλειοκτησίας συνεπείᾳ καθολικῆς διαδοχῆς, κληροδοσίας ἢ δωρεᾶς αἰτία θανάτου γνωστοποιήσις τούτου εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Βιομηχανίας διὰ δηλώσεως τοῦ κτωμένου τὸ δικαίωμα ἢ τοῦ νομίμου ἀντιπροσώπου αὐτοῦ ὑποβαλλομένης τὸ βραδύτερον διὰ μὲν τοὺς κατοικοῦντας ἐν τῷ Κράτει ἐντὸς ἑξαμήνου, διὰ δὲ τοὺς κατοικοῦντας ἔξω τοῦ Κράτους ἐντὸς ἔτους, ἀφ' ἧς ἔλαβε χώραν ἡ κτήσις αὐτῆ.

Τὴν αὐτὴν ὑποχρέωσιν ὑπέχουσι καὶ οἱ δυνάμει ὀριστικῆς καὶ τελεσιδικίου δικαστικῆς ἀποφάσεως ἀναγνωριζόμενοι τὸ πρῶτον ἤδη δικαιοῦχοι παρακεχωρημένων μεταλλείων.

Οἱ κτῶμενοι δικαίωμα μεταλλειοκτησίας συνεπείᾳ μεταβιβαστικῶν πράξεων ἐν ζωῇ, πρὸς ἀναγνώρισιν τῶν ὁποίων ἀπαιτεῖται διοικητικὴ ἐγκρισίς κατὰ τὸ ἄρθρον 25 τοῦ Μ.Κ., ὑποχρεοῦνται, ὅπως ἐντὸς τριμήνου ἀπὸ τῆς συντάξεως τοῦ σχετικοῦ συμβολαίου κοινοποιήσωσι τοῦτο εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Βιομηχανίας.

Ἐν περιπτώσει παραβάσεως τῶν διατάξεων τούτων, ὁ Ὑπουργὸς Βιομηχανίας δικαιούται ν' ἀπαγγείλῃ τὴν ἐκπτώσιν τῶν δικαιούχων, ἀπὸ τοῦ δικαίωματος τῆς μεταλλειοκτησίας, ἀνευ ἄλλης διατυπώσεως εἰ μὴ, δι' ἀποφάσεώς του δημοσιευομένης ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως, μεθ' ἧν ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις 29 καὶ 30 τοῦ Μ.Κ., κατὰ τὰ εἰδικώτερον ἐν § 31 ἐκτιθέμενα.

Ὅσακις ἡ παραχώρησις μεταλλείου ἀνήκει εἰς πλείονα τοῦ ἐνὸς πρόσωπα, ὀφείλουσι ταῦτα, ὅπως, διὰ δηλώσεώς των συντασσομένης ἐνώπιον συμβολαιογράφου καὶ γνωστοποιουμένης εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Βιομηχανίας, διορίσασιν κοινὸν ἀντιπρόσωπον πρὸς ἐκπροσώπησιν αὐτῶν ἐνώπιον τῆς Διοικήσεως. Ἐν παραλείψει διορισμοῦ τοιοῦτου ἀντιπροσώπου, λογίζεται νόμιμος πᾶσα πρὸς οἰονδήποτε ἐκ τῶν συμμεταλλειοκτητῶν ἐνέργεια τῆς Διοικήσεως (ἄρθρον 24 Μ.Κ. § 3).

4. Ἡ πληρωμὴ τῶν ἐπιβεβλημένων ἐπὶ τῶν μεταλλείων φόρων, ὅς καὶ τῶν ἐπὶ τῶν μεταλλευτικῶν ἐπιχειρήσεων τοιοῦτων, ἐφόσον, ὡς πρὸς τοὺς τελευταίους, τὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ μεταλλείου ἐνεργεῖ ὁ ἴδιος ὁ μεταλλειοκτήτης.

Ἡ ἐπὶ τριετιᾷ καθυστέρησις τῆς πληρωμῆς τοῦ στρεμματικοῦ φόρου συνεπάγεται τὴν ἔκπτωσιν τοῦ μεταλλειοκτήτου ἀπαγγελλομένην ὑποχρεωτικῶς δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Βιομηχανίας, μετὰ τὴν δημοσίευσιν τῆς ὑποίας ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 29 καὶ 30 τοῦ Μ.Κ. (ἄρθρον 38, § 2).

5. Ἡ ὑποβολὴ κατ' ἔτος εἰς τὸν ἀρμόδιον Ἐπιθεωρητὴν Μεταλλείων τῶν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 40 τοῦ Μ.Κ. (ὡς τοῦτο ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ Α.Ν. 2514/1940) προβλεπομένων στατιστικῶν στοιχείων καὶ σχεδιογραμμάτων, ἐντὸς τῶν ὑπὸ τούτου τασσομένων προθεσμιῶν.

Ἡ ὑποχρέωσις αὕτη βαρύνει πάντας τοὺς ὑπ' οἰονδήποτε τίτλον ἐκμεταλλευομένους μεταλλεῖον.

Οἱ παραλείποντες τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην τιμωροῦνται διοικητικῶς διὰ χρηματικῶν ποινῶν ἐπιβαλλομένων ὑπὸ τῶν Ἐπιθεωρητῶν μεταλλείων καὶ ποικιλοῦσῶν ἀπὸ 500 χιλιάδων μέχρι πέντε ἑκατομμυρίων δραχμῶν, δυνάμει τοῦ ἄρθρου ἐνάτου τοῦ Ν.Δ. 2627/1953.

Αὗται γενικώτερον αἱ ὑποχρέωσις τοῦ μεταλλειοκτήτου ὡς καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ. Ἐν ταῖς κατ' ἰδίαν οἰκείαις παραγράφου γίνεται πληρεστέρα ἐκθεσις καὶ λεπτομερεστέρα ἀνάπτυξις αὐτῶν.

§ 23. Μίσθωσις καὶ πώλησις μεταλλείου. Ὅρισμός καὶ ἔννοια τούτων.

Ὑπὸ τῆς παραγράφου 6 (ἐδαφ. α') τοῦ ἄρθρου 25 Μ.Κ., ὡς ἰσχύει νῦν (κατόπιν τῆς ὑπὸ τοῦ Α.Ν. τῆς 17-10-1935 τροποποιήσεώς του), ὀρίζεται ὅτι μίσθωσις μεταλλείου εἶναι σύμβασις, δι' ἧς ὁ μεταλλειοκτήτης ἐχωρεῖ τὸ δικαίωμα τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ μεταλλείου εἰς ἕτερον ἐπὶ τινα χρόνον, ἀντὶ χρηματικοῦ ἢ εἰς εἶδος ποσοῦ, καταβλητέου καθ' ὄρισμένα χρονικὰ διαστήματα ἢ κατ' ἐξορυσσόμενον ποσὸν μεταλλεύματος.

Ἐὰν δὲ ἡ ἐκχώρησις τοῦ δικαιώματος τῆς ἐκμεταλλεύσεως συμφωνῆται εἰς τὸ διηκεές, ἦτοι μέχρις ἐξαντλήσεως τοῦ μεταλλείου, ἔναντι ἐφάπαξ διδομένου χρηματικοῦ ἀνταλλάγματος, ἡ σύμβασις τότε θεωρεῖται πώλησις τοῦ μεταλλείου καὶ ὁ ἐκδοχὴς τοῦ δικαιώματος τῆς διηκεοῦς ἐκμεταλλεύσεως θεωρεῖται μεταλλειοκτήτης.

Δυνάμει δὲ τοῦ ἔδαφιου β' τῆς αὐτῆς, ὡς ἐρρήθη, διατάξεως, ὡς πώλησις μεταλλείου ὀρίζεται ἢ σύμβασις, δι' ἧς ὁ μεταλλιοκτήτης μεταβιβάζει εἰς ἕτερον, ἀντὶ χρήματος, τὸ δικαίωμα τῆς μεταλλιοκτησίας.

Δεδομένου ὄντος ὅτι, ὡς ἐν τῇ παραγράφῳ 21 ἐρρήθη, ἐν τῇ ἐκμεταλλεύσει τοῦ μεταλλείου ἐξαντλεῖται ἅπαν τὸ περιεχόμενον τοῦ δικαίωματος τῆς μεταλλιοκτησίας, ἔπεται ὅτι, κατὰ τὸν Μ.Κ., ἐκμισθωσις μεταλλείου εἶναι ἢ ἐπὶ τινὰ χρόνον, ἔναντι χρηματικῆ ἢ εἰς εἶδος ἀνταλλάγματος, μεταβίβασις τῆς ἀσκήσεως τοῦ δικαίωματος τῆς μεταλλιοκτησίας. Δι' ὃ καί, ὅταν ἡ μεταβίβασις αὕτη συμφωνῆται μέχρις ἐξαντλήσεως τοῦ μεταλλείου, θεωρεῖται ὡς μεταβίβασις αὐτοῦ τούτου τοῦ δικαίωματος τῆς μεταλλιοκτησίας, ἤτοι ὡς πώλησις μεταλλείου.

Ὁ Μ.Κ., διὰ τῶν, ὡς ἄνω, δεδομένων ὀρισμῶν, διαστέλλει σαφῶς τὴν ἔννοιαν τῆς μισθώσεως μεταλλείου ἀπὸ τὴν τῆς πωλήσεως μεταλλείου, ἧτις διαστολή δὲν ὑφίστατο σαφῆς ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ προϊσχύσαντος ρωμαϊκοῦ δικαίου, ἀλλ' αἱ ἔννοιαι πωλήσεως καὶ μισθώσεως ἐνηλλάσσοντο ἐν ταῖς περὶ ἐκμεταλλεύσεως μεταλλείων συμβάσεσιν.

Κατὰ τὸ ρωμαϊκὸν δίκαιον (ὅρα Πανδέκτας, L. 2 pr. locati (19,2), ἡ μίσθωσις εἶναι ἐγγυτάτῃ τῇ πράσει, εἰς τοὺς αὐτοὺς ὑπαγομένη κανόνας, διότι καταρτίζεται, ἅμα ὑπάρξη συμφωνία περὶ τοῦ μισθώματος, ὅπως καὶ ἡ ἀγοραπωλησία, ἅμα ὑπάρξη συμφωνία περὶ τοῦ τιμήματος. Ἡ ἐγγυτής ὅμως αὕτη εἶναι ἔτι μεῖζων, προκειμένου περὶ συμβάσεων ἐκμεταλλεύσεως μεταλλείων, λόγῳ τῆς φύσεως τῶν μεταλλείων ὡς ἐξαντλητῶν (μὴ ἀναπαυομένων).

Κατὰ τὴν αὐστηρὰν ἔννοιαν τῆς μισθώσεως πράγματος, δέον, διαρκούσης τῆς μισθώσεως, νὰ διατηρῆται ἀμείωτος καὶ ἀναλλοίωτος ἡ οὐσία τοῦ μισθίου καὶ κατὰ τὴν λήξιν τῆς μισθώσεως νὰ ἀποδίδηται τοῦτο ὑπὸ τοῦ μισθωτοῦ, εἰς οἷαν κατάστασιν παρέλαβεν αὐτό, ἐν ᾧ, ἐπὶ μισθώσεως μεταλλείου, διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ μισθωτοῦ ἐνεργουμένης ἐκμεταλλεύσεως, μειοῦται ἡ οὐσία τοῦ μεταλλείου καί, κατὰ τὴν λήξιν τῆς μισθώσεως, τὸ μεταλλεῖον ἀποδίδεται εἰς τὸν ἐκμισθωτὴν μειωμένον, κατὰ τὰ ὑπὸ τοῦ μισθωτοῦ ἐξορυχθέντα ὄρυκτά, ἅτινα ἐξ ἄλλου ἀποτελοῦσι φυσικῶς αὐτὴν ταύτην τὴν οὐσίαν τοῦ μεταλλείου. Ὡστε, ἀπὸ ἀπόψεως Ρωμαϊκοῦ δικαίου, προκειμένου περὶ συμβάσεως, δι' ἧς παραχωρεῖται ἐπὶ τινὰ χρόνον ἡ ἐκμετάλλευσις τοῦ μεταλλείου, ἔναντι ἀνταλλάγματος χρηματικῆ, καταβλητέου καθ' ὀρισμένα χρονικὰ διαστήματα ἢ κατ' ἐξορυσσόμενον ποσὸν μεταλλεύματος, προσήκει εἰς ταύτην μᾶλλον ὁ χαρακτηρισμὸς τῆς ἀγοραπωλησίας (ἀγορᾶς ἐλπίδος ἢ ἐλπίζομένου πράγματος, ἀναλόγως τῆς συγκεκριμένης περιπτώσεως) καὶ οὐχὶ τῆς μισθώσεως.

Δι' ὃ καὶ παρέστη ἀνάγκη θεσπίσεως τῶν, ὡς ἄνω, εἰδικῶν διατάξεων μισθώσεως καὶ πωλήσεως μεταλλείου.

Νῦν, ὅμως, ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος, ἡ κατὰ τὰνωτέρω ὑπὸ τοῦ Μ.Κ., ὡς μίσθωσις μεταλλείου, ὀριζομένη σύμβασις, δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς μίσθωσις προσοδοφόρου ἀντικειμένου, δυνάμει τῶν ἀρ-

θρων 961 και 638 του Α. Κ., διότι, δυνάμει μὲν τοῦ ἄρθρου 961 «καρποὶ πράγματος εἶναι τὰ προϊόντα αὐτοῦ, ὡς και πᾶν ὅ,τι ἐκ τοῦ πράγματος, συμφώνως πρὸς τὸν προορισμὸν τούτου, πορίζεται τις ἐξ αὐτοῦ. Καρποὶ δὲ δικαιοῦματος εἶναι αἱ πρόσοδοι, ἄς, κατὰ τὸν προορισμὸν του παρέχει τὸ δικαίωμα», δυνάμει δὲ τοῦ ἄρθρου 638 «αἱ περὶ μισθώσεως ἀγροτικοῦ κτήματος διατάξεις. . . . ἐφαρμόζονται ἀναλόγως και ἐπὶ μισθώσεων, ἐν αἷς, ἐναντι μισθώματος, παραχωρεῖται ἡ χρῆσις ἄλλου πράγματος ἢ δικαιοῦματος και ἡ κατὰ τοὺς κανόνας τακτικῆς ἐκμεταλλεύσεως κάρπωσις αὐτοῦ».

Ὅθεν, δυνάμει τῶν διατάξεων τούτων τοῦ Α. Κ., ἀφ' ἐνὸς τὸ μετάλλευμα εἶναι καρπός, διότι ἀποτελεῖ πρόσοδον, ἦν, συμφώνως πρὸς τὸν προορισμὸν του, παρέχει τὸ μεταλλεῖον, εἴτε ὡς πρᾶγμα, εἴτε ὡς δικαίωμα χαρακτηρισθῆ τοῦτο (ὄρα και § 13 ἔδαφ. 2), ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ ἐκ τοῦ μεταλλεῖου ἐξόρυξις και ἀποκομιδὴ μεταλλεύματος ἀποτελεῖ τὴν κατὰ τοὺς τακτικούς κανόνας ἐκμεταλλεύσεως τοῦ μεταλλεῖου κάρπωσιν αὐτοῦ.

Ὅστε ἡ μίσθωσις μεταλλεῖου κατὰ τὸν Μ. Κ. ταυτίσεται πρὸς τὴν μισθωσιν προσοδοφόρου ἀντικειμένου τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος.

Ἀσυμβίβαστος πρὸς τὸν κοινωνικὸν και οἰκονομικὸν προορισμὸν τοῦ μεταλλεῖου συνιστάμενον εἰς τὴν, ὅσον ἐνεστιν, ἐπωφελεστέραν εἰς τὸ Κοινωνικὸν Σύνολον ἀξιοποίησιν αὐτοῦ, εἶναι ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 610 τοῦ Ἀστ. Κώδικος, καθ' ἣν, ἐπὶ μισθώσεως συνολογηθείσης διὰ χρόνον μακρότερον τῆς τριακονταετίας, ἐπιτρέπεται νὰ χωρήσῃ λύσις αὐτῆς μετὰ παρέλθουσιν τῆς τριακονταετίας, διὰ καταγγελίας τοῦ μισθωτοῦ ἢ τοῦ ἐκμισθωτοῦ.

Αἱ περιορισμένης διαρκείας μισθώσεις μεταλλεῖων ἀπεδείχθησαν ἄστοχοι, διότι, αἱ δυσχέρεται, ἄς κατὰ κανόνα συναντᾷ ἡ προπαρασιεὴ τῆς ἐκμεταλλώσεως τοῦ μεταλλεῖου, ἀπαιτοῦσι τὴν πάροδον πολλοῦ χρόνου, πρὸς ἄρσιν αὐτῶν και ἐπίτευξιν τῆς ἀξιοποιήσεως τοῦ μεταλλεῖου. Ἐξ ἄλλου ὁ χρονικὸς περιορισμὸς τῶν μισθώσεων μεταλλεῖων δὲν ἐπιτρέπει τὴν ἐκτέλεσιν μεγάλων ἔργων και ἐγκαταστάσεων διὰ τὴν ἐλάττωσιν τῆς δαπάνης παραγωγῆς και ὀρθολογικὴν ἐν γένει ὀργάνωσιν τῆς ἐκμεταλλεύσεως, ἐξ ἑλλείψεως ἐπαρκοῦς χρόνου πρὸς ἀπόσβεσιν τῆς δαπάνης κατασκευῆς τῶν ἔργων τούτων. Δὲν πρέπει νὰ λησμονῆται ὅτι ἡ ἐκμετάλλευσις τοῦ μεταλλεῖου ἀπαιτεῖ συνεχῆ και ἀδιάλειπτον ἐπέκτασιν και ἀνανέωσιν τῶν ἐγκαταστάσεων και ἔργων ἐκμεταλλεύσεως¹.

Μοιραῖως δὲ ὁ χρονικὸς περιορισμὸς τῶν μισθώσεων μεταλλεῖων ἄγει εἰς ἀρπακτικὴν ἐξόρυξιν και διασπᾶθισιν τοῦ μεταλλευτικοῦ πλοῦτου ἐπὶ ζημίᾳ τοῦ Κοινωνικοῦ Συνόλου. Ἐφαρμοζομένων περαιτέρω δυνάμει τοῦ ἑδαφίου

1. Μὲν προφανῶς ἡ ἐκμετάλλευσις μεταλλεῖου χαρακτηρίζεται ὡς μὴ συνεχῆς ἀπὸ τὴν ἐναντικὴν τῆς λειτουργίας του («*continuel recommencement*»), ὄρα Louis Aquillon, *Legislation des mines en France*, 1903, Βισαγωγῆ, σελ. 4), ἀπαιτοῦσα ἐξ ἄλλου εἰδικῆν ἀπόσβεσιν και ἰδιαιτέραν χρηματικὴν δόξιν ἐν ὅψει τῶν δυσχερειῶν και κινδύνων, τοὺς ὁποίους ἐμφανίζει ἡ ἀνάγκη τῆς ἀντικαταστάσεως ἢ τῆς ἀντικαταστάσεως τοῦ μεταλλεῖου ἐξ ἀντλομένου διὰ τῆς ἐκμεταλλεύσεως.

δ' τῆς παραγράφου 6 τοῦ ἄρθρου 25 τοῦ Μ.Κ., τῶν ὡς ἄνω μεταξὺ πωλήσεως καὶ μισθώσεως μεταλλείων καθιερουμένων διακρίσεων, καὶ ἐπὶ τῶν μεταβιβάσεων δικαιωμάτων ἐξ ἀδειῶν μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν, ἐπεται, ὅτι ἐκμισθώσεις δικαιώματος μεταλλ. ἐρευνῶν εἶναι ἢ, ἐναντι χρηματικοῦ ἢ εἰς εἶδος ἀντάλλαγματος, καταβλητέου καθ' ὄρισμένα χρονικὰ διαστήματα, μεταβίβασις τῆς ἀσκήσεως τούτου. "Ὅθεν, ἐφόσον διὰ τῆς ἐκμισθώσεως μεταβιβάζεται ἡ ἀσκῆσις τοῦ δικαιώματος μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν, ἢ μεταβίβασις αὕτη, ἄνευ ἄλλης εἰδικῆς ἐκχωρήσεως, παρέχει εἰς τὸν μισθωτὴν καὶ τὴν συμπαρομαρτούσαν τῷ δικαιώματι τούτῳ προστασίαν τοῦ ἄρθρου 13 τοῦ Μ.Κ., ἄνευ τῆς ὁποίας ἄλλως τε θὰ ἐματαιοῦτο πᾶσα ἐνέργεια τοῦ μισθωτοῦ πρὸς ἐκτέλεσιν μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν καὶ τὸ δικαίωμα τούτου θὰ καθίστατο σκιῶδες καὶ κενὸν ἐννοίας, δεδομένου ὅτις ὅτι ἡ ἐκτέλεσις μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν ἐν ἀλλοτρίῳ ἐδάφει συναντᾷ κατὰ κανόνα τὴν ἐναντίωσιν τοῦ ἰδιοκτῆτου τοῦ ἐδάφους ἢ ἐτέρου κεκτημένου ἐμπράγματος ἐπὶ τοῦ ἐδάφους δικαίωμα, καθ' οὗ ὁ μισθωτῆς τοῦ ἐξ ἀδειας ἐρευνῶν δικαιώματος δύναται νὰ ἀντεπεξέλθῃ μόνον διὰ τῆς ἀσκήσεως τῶν προσθετικῶν τῆς νομῆς μέσων τῶν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 13 τοῦ Μ.Κ. εἰς τὸν ἀδειοῦχον μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν παρεχομένων.

§ 24. Διοικητικὴ ἔγκρισις μεταβιβάσεως καὶ μισθώσεως μεταλλείου.

Δυνάμει τῆς § 1 τοῦ ἄρθρου 25 τοῦ ἐν ἰσχύϊ Μ.Κ. πᾶσα μεταβίβασις τοῦ δικαιώματος τῆς μεταλλειοκτησίας διὰ πράξεως ἐν ζωῇ ὡς καὶ πᾶσα ἐκμισθώσις τούτου δὲν ἀναγνωρίζεται διοικητικῶς ἢ δικαστικῶς ἀπέναντι τῶν τρίτων, ἂν μὴ ἐγκριθῇ δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθν. Οἰκονομίας (νῦν Βιομηχανίας), ἐκδιδομένης ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς ὑποβολῆς τῆς πρὸς τοῦτο αἰτήσεως.

Εἰς τοιαύτην ἔγκρισιν καὶ ὑπὸ τὰς ἀνωτέρω μεταξὺ ἐκμισθώσεως καὶ πωλήσεως διακρίσεως ὑπόκεινται, δυνάμει τοῦ ἐδαφίου δ' τῆς § 6 τοῦ ἄρθρου 25 τοῦ Μ.Κ., καὶ αἱ μεταβιβάσεις δικαιωμάτων ἐξ ἀδειῶν μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν, διὰ τὴν διοικητικὴν ἢ δικαστικὴν ἀναγνώρισιν αὐτῶν ἀπέναντι τῶν τρίτων.

Ἡ κατὰ τὰ ἀνωτέρω μεταβίβασις ἐν ζωῇ ἢ ἐκμισθώσις μεταλλείου εἶναι ἰσχυρὰ μεταξὺ τῶν συμβληθέντων καὶ ἄνευ τῆς ὡς ἄνω ἐγκρίσεώς των, ἥτις ἀπαιτεῖται μόνον διὰ τὴν ἀπέναντι τῶν τρίτων ἀναγνώρισίν των.

Ἡ ἔγκρισις ἐν προκειμένῳ εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὴν Διοίκησιν, ἐκτὸς ἂν τὸ περιεχόμενον τῶν ὑποβαλλομένων πρὸς ἔγκρισιν συμβάσεων ἀντίκειται εἰς τοὺς νόμους τοῦ Κράτους¹ ἢ εἰς τὰ χρηστὰ ἤθη, ὅποτε ἡ Διοίκησις δικαιούται καὶ ὑποχρεοῦται νὰ ἀρνηθῇ τὴν ἔγκρισιν. Ἐξαιρέσει τῆς περιπτώσεως ταύτης, ἢ Διοίκησις ὑποχρεοῦται νὰ παράσχῃ τὴν ἔγκρισιν. διότι, ἄλλως, ἡ ἔρ-

1. Δ.χ., ὅταν τὸ μισθωμὴ ἢ τὸ ἀντάλλαγμα τῆς μεταβιβάσεως συμφωνῆται ὑπὸ τῶν συμβαλλομένων, κατὰ παράβασιν τῶν περὶ προστασίας τοῦ ἔθνικοῦ νομίσματος διατάξεων.

νησις τῆς ἐγκρίσεως θὰ ἦτο ἀντίθετος πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ Μ.Κ. καθιερουμένην βασικὴν ἀρχὴν τῆς προτεραιότητος, καθ' ἣν τὸ μεταλλεῖον παραχωρεῖται ὑποχρεωτικῶς εἰς τὸν πληροῦντα τοὺς ὅρους τοῦ νόμου πρῶτον αἰτητὴν, ἄνευ ἄλλης ἐρεύνης περὶ τῆς ἱκανότητος ἢ μὴ αὐτοῦ πρὸς ἐκμετάλλευσιν τοῦ μεταλλείου.

Ὅθεν, ἐφ' ὅσον κατὰ τὴν ἀρχικὴν παραχώρησιν τοῦ μεταλλείου παρὰ τῆς Διοικήσεως, ὀφείλει αὕτη νὰ παραχωρήσῃ τοῦτο εἰς τὸν ὑποβαλόντα αἰτήσιν πληροῦσαν τὰς νομίμους προϋποθέσεις πρῶτον αἰτητὴν ἄνευ ἐρεύνης τινὸς περὶ τῶν οὐσιαστικῶν προσόντων αὐτοῦ πρὸς ἐκμετάλλευσιν τοῦ μεταλλείου, οὕτω καὶ κατὰ τὴν παρὰ τοῦ ἀρχικοῦ παραχωρησιούχου πρὸς ἕτερον μεταβίβασιν ἐν ζωῇ ἢ ἐκμισθῶσιν τοῦ μεταλλείου ὑποχρεοῦται ἡ Διοίκησις ὅπως ἀναγνωρίσῃ τὰς σχετικὰς πράξεις, ἐφόσον νομοτύπως κατηρτίσθησαν (λ.χ. διὰ συμβολαιογραφικοῦ ἐγγράφου κ.λ.π.), ἄνευ ἐρεύνης τινὸς περὶ τῶν οὐσιαστικῶν προσόντων τοῦ μισθωτοῦ ἢ τοῦ, πρὸς ὃν, ἡ μεταβίβασις.

Δι' ὅ καὶ ἡ περὶ ἐγκρίσεως μεταβιβάσεως ἐν ζωῇ ἢ ἐκμισθώσεως μεταλλείου διάταξις τοῦ ἀρθροῦ 25 τοῦ Μ.Κ. δέον νὰ καταργηθῇ, ὡς μὴ συνάδουσα πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ Μ.Κ. καθιερουμένην βασικὴν ἀρχὴν τῆς προτεραιότητος.

Ἡ ἀνάγκη τῆς γνωστοποιήσεως εἰς τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον Βιομηχανίας τῶν πράξεων μεταβιβάσεως ἐν ζωῇ ἢ ἐκμισθώσεως μεταλλείου, διὰ τὸν ἐκ μέρους τῆς Διοικήσεως ἔλεγχον τῶν ἐκάστοτε δικαιούχων προσώπων, ἀναφορικῶς πρὸς τὰς ἔναντι τοῦ Κράτους ὑποχρεώσεις των, ἐξυπηρετεῖται ἤδη, δυνάμει τῶν διατάξεων τῆς παραγράφου 3 τοῦ ἀρθροῦ 24 τοῦ Μ.Κ., καθ' ἃς οἱ κτώμενοι δικαίωμα μεταλλειοκτησίας συνεπεῖς καθολικῆς διαδοχῆς, κληροδοσίας, δωρεῆς αἰτίᾳ θανάτου, μεταβιβαστικῶν ἐν ζωῇ πράξεων, δυνάμει ὀριστικῆς καὶ τελεσιδικίου ἀποφάσεως κ.λ.π. ὀφείλουσιν, ἐντὸς ὀρισμένων προθεσμιῶν καὶ ἐπὶ ἀπειλῇ ἐκπτώσεως δυναμένης νὰ ἀπαγγελθῇ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Βιομηχανίας, ὅπως γνωστοποιῶσι τὰς κατὰ τὰς ἄνω περιπτώσεις, ἐπερχομένας εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ μεταλλειοκτῆτου μεταβολάς.

Μόνον θὰ ἔπρεπεν ὅπως εἰς τὴν κατὰ τὰ ἄνω ὑποχρέωσιν τῆς γνωστοποιήσεως εἰς τὸ Ὑπουργεῖον περιληφθῶσι καὶ οἱ ἀποκτῶντες μισθωτικὰ δικαιώματα μεταλλείων καὶ ἐν γένει πᾶν δικαίωμα μεταλλευτικοῦ περιχομένου.

§ 25. Ἔτεροι περὶ μισθώσεως μεταλλείου διατάξεις τοῦ Μεταλλευτικοῦ Κώδικος.

Τοιαῦται εἶναι :

1. Ἡ διάταξις τοῦ ἀρθροῦ 1 τοῦ Α.Ν. 715 τοῦ 1937 «περὶ συμπληρώσεως καὶ τροποποιήσεως τῶν περὶ μεταλλείων διατάξεων», ὡς αὕτη ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 17 τοῦ Α.Ν. 2514 τοῦ 1940, καθ' ἣν: «Ἐὰν ἐπὶ μισθώσεως μεταλλείου ἀποδεικνυομένης δι' ἐγγράφου βεβαίας χρονολογίας καὶ ἐγκριμένης κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 25 τοῦ Μεταλ. Κώδικος, ὡς τοῦτο ἐτρο-

ποποιήθη υπό του άρθρου 18 του Α.Ν. τῆς 17 Ὀκτωβρίου 1935, ὁ ἐκμισθωτῆς μετά τὴν ὡς εἶρηται ἐγκρισιν τῆς μισθώσεως, ἀδιακρίτως ἐὰν παρεχωρήθη ἢ μὴ ἢ χρῆσις τοῦ μισθίου, μεταβιβάσῃ τὴν κυριότητα τοῦ μισθίου εἰς τρίτον ἢ παραχωρήσῃ ἐμπράγματον δικαίωμα ἀποκλείον τὴν ὑπὸ τοῦ μισθωτοῦ ἐκμετάλλευσιν, ὁ νέος κτήτωρ ὑπείσπρχεται εἰς τὰ δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις τῆς συμβάσεως τῆς μισθώσεως, ἐκτὸς ἐὰν ἐν τῷ μισθωτηρίῳ ἐγγράφῳ ρητῶς συμφωνήθη ὅτι ἡ μίσθωσις θὰ λύηται εἰς οἰανδήποτε τῶν ἄνω περιπτώσεων. Τοῦτ' αὐτὸ ἰσχύει καὶ εἰς περίπτωσιν ἀναγκαστικῆς ἐκποιήσεως τοῦ μισθίου μεταλλείου συνεπεῖα ἐκτελέσεως».

Διὰ τοῦ άρθρου 1 τοῦ Α.Ν. 715/1937 προστατεύεται ὁ μισθωτῆς τοῦ μεταλλείου εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ἐκποιήσεως τοῦ μισθίου ὑπὸ τοῦ ἐκμισθωτοῦ, τοῦ νέου κτήτορος ὑπείσπρχομένου δυνάμει τῆς διατάξεως ταύτης εἰς τὰ δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις τῆς μισθωτικῆς συμβάσεως, ἥτις προστασία δὲν ὀφίστατο ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ προὔσχουστος, τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος, Ρωμαϊκοῦ Δικαίου.

Ἡ προστασία αὕτη, ἥτις ἄλλως τε καθιεροῦται νῦν γενικώτερον, δυνάμει τοῦ ἰσχύοντος Ἀστικοῦ Κώδικος (ἄρθρον 614), ἐπιβάλλεται κατὰ μείζονα λόγον, προκειμένου περὶ τοῦ μισθωτοῦ μεταλλείου, ὅστις εἶναι καὶ ὁ πραγματικὸς συντελεστῆς τῆς μεταλλευτικῆς παραγωγῆς. Δι' ὃ καὶ ἡ μεταλλευτικὴ νομοθεσία προηγήθη τοῦ Α.Κ. εἰς τὴν ἐν λόγῳ προστασίαν.

2. Ἡ διάταξις τοῦ άρθρου 20 τοῦ Α.Ν. 2514 τοῦ 1940, καθ' ἣν: α1. Ἐπὶ μισθώσεως μεταλλείων, ἐὰν ὁ μισθωτῆς ἢ ὁ εἰδικὸς αὐτοῦ διάδοχος ἐντὸς ἔτους ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς μισθώσεως ἀδικαιολογητῶς μὴ ἀρξῆται τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ μεταλλείου ἢ μὴ προβῇ τοῦλάχιστον εἰς τὰς ἀναγκαίας πρὸς τοῦτο παρασκευάς, ὁ ἐκμισθωτῆς δικαιούται νὰ λύῃ μονομερῶς τὴν μίσθωσιν διὰ κοινοποιήσεως μονομεροῦς περὶ τούτου δηλώσεως του πρὸς τὸν μισθωτὴν, συνοδευομένης ὑπὸ κεχυρωμένου ἀντιγράφου ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Οἰκονομίας, βεβαιούσης τὸ ἀδικαιολόγητον τῆς ἄνω παραλείψεως τοῦ μισθωτοῦ καὶ ἐκδιδομένης κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον:

» 2. Ὁ ἐκμισθωτῆς ὑποβάλλει αἰτησιν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐθνικῆς Οἰκονομίας, συνοδευομένην, ἐπὶ ποινῇ ἀπαραδέκτου, ὑπὸ γραμματίου δημοσίου Ταμείου εἰσπράξεως τεσσάρων χιλιάδων δραχμῶν, δι' ἧς αἰτεῖται ὅπως τὸ Ὑπουργεῖον ἀποφανθῇ περὶ τοῦ ἀδικαιολογήτου τῆς κατὰ τ' ἄνωτέρω παραλείψεως τοῦ μισθωτοῦ πρὸς ἐναρξιν τῆς ἐκμεταλλεύσεως ἢ ἐκτέλεσιν τῶν ἀναγκαίων πρὸς τοῦτο παρασκευῶν ἐντὸς ἔτους ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς μισθώσεως. Τὸ Ὑπουργεῖον Ἐθν. Οἰκονομίας, κατόπιν ἐρεύνης γενομένης ἐπὶ τῆς ἄνωτέρω αἰτήσεως διὰ τοῦ ἀρμοδίου Ἐπιθεωρητοῦ Μεταλλείων καὶ μετὰ σύμφωνον γνώμην τοῦ Συμβουλίου Μεταλλείων, ἀποφαίνεται περὶ τοῦ ἀδικαιολογήτου ἢ μὴ τῆς κατὰ τ' ἄνωτέρω παραλείψεως τοῦ μισθωτοῦ καὶ ἀνακοινῶ τὴν σχετικὴν ἀπόφασιν του εἰς τὸν ὑποβαλόντα τὴν αἴτησιν ἐκμισθωτῆν.

» 3. Ἡ ἀπόφασις αὕτη τοῦ Ὑπουργείου Ἐθν. Οἰκονομίας, ὡς πρὸς τὰ ὑπὸ ταύτης κρινόμενα ζητήματα οἰκονομικῆς καὶ τεχνικῆς φύσεως ἐξομοιοῦται

πρὸς ἔκθεσιν πραγματογνωμόνων ἐπὶ ζητημάτων ἀπαιτούντων, πρὸς λύσιν των, ἰδιάζουσαν ἐμπειρίαν ἢ γνῶσιν ἰδιαιτέρας τέχνης ἢ ἐπιστήμης κατὰ τὸ ἄρθρον 298 τῆς Πολιτικῆς Διοικουσίας καὶ ἀποτελεῖ πλήρη καὶ ὑποχρεωτικὴν ἀπόδειξιν διὰ τὰς δικαστικὰς ἀρχὰς καὶ τὰ δικαστήρια. Ἄρνούμενου τοῦ μισθωτοῦ νὰ ἐκκενώσῃ τὸ μισθιον μεταλλεῖον, διατάσσεται ἡ ἔξωσις αὐτοῦ κατὰ τὴν διαδικασίαν τοῦ νόμου περὶ ἐξώσεως δυστροπούντων μισθωτῶν δι' ἀποφάσεως τοῦ Προέδρου Πρωτοδικῶν τῆς περιφέρειας, ἐν ἣ κεῖται τὸ μεταλλεῖον.

» 4. Αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου τούτου ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ τῶν κατὰ τὴν ἰσχὺν τοῦ παρόντος Ἄν. Νόμου ὑφισταμένων μισθώσεων μεταλλείων».

Ἄντὶ τοῦ ἐν τῇ ἀνωτέρω διατάξει ἀναγραφομένου Ὑπουργείου Ἐθνικοὺν Οἰκονομίας ἀρμόδιον εἶναι νῦν τὸ Ὑπουργεῖον Βιομηχανίας.

Τὸ ποσὸν τῶν 4 χιλιάδων δραχμῶν τοῦ ἀνωτέρω γραμματίου ἠῤῥήθη εἰς 300.000 δρχ. δυνάμει τῆς 105947/1946 κοινῆς ἀποφάσεως τῶν Ὑπουργῶν Οἰκονομικῶν καὶ Ἐθν. Οἰκονομίας.

Ἡ διάταξις αὕτη, δι' ἧς προστατεύεται ὁ μεταλλειοκτήτης κατὰ τοῦ μισθωτοῦ, εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ἐξ ὑπαιτιότητος τούτου ἀργίας τοῦ μεταλλεῖου, ἀποτελεῖ ἀναγκαῖον συμπλήρωμα ἀφ' ἐνὸς τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 28 τοῦ Μ.Κ., καθ' ἣν τὰς συνεπειὰς τῆς ἀδυνατολογίτου ἀργίας τοῦ μεταλλεῖου φέρει ὁ μεταλλειοκτήτης καὶ ὅταν ἀκόμη αὕτη ὀφείλεται εἰς ὑπαιτιότητα τοῦ μισθωτοῦ καὶ ἀφ' ἐτέρου τῆς προηγουμένης διατάξεως τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ Α.Ν. 715 τοῦ 1937, δυνάμει τῆς ὁποίας ὁ μισθωτὴς τοῦ μεταλλεῖου προστατεύεται, εἰς περίπτωσιν ἐκποιήσεως τοῦ μισθίου παρὰ τοῦ μεταλλειοκτητοῦ ἐκμισθωτοῦ. Συνάδει δὲ ἐξ ἄλλου πρὸς τὴν διάταξιν ταύτην τοῦ ἄρθρου 20 τοῦ 2514/1940 Α.Ν. καὶ τὸ δημόσιον συμφέρον, ὅπερ ἀπαιτεῖ τὴν λειτουργίαν τοῦ μεταλλεῖου.

Παρεμφερὴς πρὸς τὸ ἄρθρον 20 τοῦ Α.Ν. 2514/1940 εἶναι ἡ διάταξις 594 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος, ἣτις προβλέπει περὶ κακῆς χρήσεως τοῦ μισθίου (οἷα εἶναι καὶ ἡ ἀδικαιολόγητος ἀργία τοῦ μεταλλεῖου) καὶ μονομεροῦς λύσεως τῆς μισθωτικῆς συμβάσεως.

§ 26. Ἀνώτατον ὄριον θεμιτοῦ μισθώματος μεταλλείων.

Ἰδιαιτέρας σημασίας εἶναι ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου ἐκτου τοῦ Ν. Διατάγματος 2627 τοῦ 1953 ἀπερὶ κυρώσεως κ.λ.π. τοῦ Α.Ν. 1851/1951», δι' ἧς καθορίζεται, ἐπὶ ἐκμισθώσεως δικαιωμάτων μεταλλειοκτησίας καὶ παντὸς ἐν γένει μεταλλευτικοῦ δικαιώματος, ἀνώτατον ὄριον θεμιτοῦ μισθώματος, οὐσης ἀπολύτως ἀκύρου πάσης συμφωνίας διὰ τὸ καθ' ὑπέρβασιν τοῦ ὀρίου τούτου συμφωνούμενον μισθώμα.

Ἡ διάταξις αὕτη ἔχει ὡς ἀκολουθῶς :

α1. Ἐπὶ ἐκμισθώσεως δικαιωμάτων μεταλλειοκτησίας ὡς καὶ παντὸς ἐν γένει μεταλλευτικοῦ δικαιώματος ὀρίζεται ὡς ἀνώτατον ὄριον θεμιτοῦ μισθώματος ἐπὶ τῆς τιμῆς πωλήσεως τοῦ μεταλλεύματος, ἐὰν μὲν αὕτη συμφωνῆ-

ται ἐπὶ τοῦ δαπέδου τοῦ μεταλλείου εἰς 6% ἐπὶ τῆς τιμῆς ταύτης, ἐὰν δὲ συμφωνῆται ἐπὶ τοῦ πλοίου εἰς 4% ἐπὶ ταύτης. Τὰ ὄρια ταῦτα νοοῦνται ἐπὶ τιμῆς ἐμπορευσίμου μεταλλεύματος, ὑπολογίζονται δὲ διὰ τὸ καταβλητέον μίσθωμα εἴτε εἰς εἶδος εἴτε εἰς χρῆμα κατ' ἐκλογὴν τοῦ ἐκμισθωτοῦ.

Πᾶσα συμφωνία, δι' ἧς συμφωνεῖται μίσθωμα ἀνώτερον τῶν ὀρίων τούτων, εἶναι ἀπολύτως ἄκυρος, καθ' ὃ μέρος τὸ συμφωνηθὲν μίσθωμα ὑπερβαίνει τὰ καθορισθέντα ὡς ἄνω ἀνώτατα ὄρια τοῦ μισθώματος.

»2. Ἡ διάταξις αὕτη ἐφαρμόζεται καὶ ἐπὶ τῶν ἐν ἰσχύϊ ἤδη συμβάσεων ἐκμισθώσεως τῶν ὡς ἄνω δικαιωμάτων διὰ τὸν ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος μέχρι τῆς λήξεως τῶν συμβάσεων τούτων χρόνον, τοῦ μισθωτοῦ ἀπαλλασσομένου τῆς ὑποχρέωσεως καταβολῆς τοῦ ἐπὶ πλεόν τῶν ἀνωτέρω ὀρίων τυχόν συμπεφωνημένου μισθώματος. Πᾶσαι δὲ αἱ διενέξεις μεταξὺ ἐκμισθωτοῦ καὶ μισθωτοῦ ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ὡς ἄνω διατάξεως ὡς πρὸς τὰ ἑκατέρωθεν δικαιώματα καὶ ὑποχρέωσεις ὑπάγονται εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ Προέδρου Πρωτοδικῶν. Ἀρμόδιος Πρόεδρος εἶναι ὁ τῆς περιφερείας ὅπου τὸ μεταλλεῖον, διαδικασία δὲ τηρεῖται ἢ τοῦ Νόμου ΒΧΗ' τοῦ 1889, ὡς οὗτος τροποποιηθεὶς καὶ συμπληρωθεὶς ἰσχύει νῦν.

»3. Ἡ ἰσχύς τοῦ παρόντος λήγει τὴν 31 Δεκεμβρίου 1956.

»4. Αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος δὲν ἐφαρμόζονται ἐπὶ τῶν δημοσίων μεταλλείων»¹.

Ὁ καθορισμὸς ἀνωτάτου ὀρίου θεμιτοῦ μισθώματος καθιερώθη τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 7 τοῦ Α.Ν. 1851 τοῦ 1951, ὅστις, διὰ τοῦ μέτρου τούτου, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰς δι' ἄλλων διατάξεων αὐτοῦ ἐπιβεβαιώσας φορολογικὰς διαρρυθμίσεις, ἀπέβλεψεν εἰς τὸν περιορισμὸν τοῦ κόστους τῆς μεταλλευτικῆς παραγωγῆς, εἰς τρόπον ὥστε τὰ προϊόντα τῶν ἑλληνικῶν μεταλλείων, ἅτινα κατὰ τὸ πλεῖστον ἐξάγονται εἰς τὸ Ἐξωτερικόν, νὰ καταστῶσιν ἱκανὰ πρὸς συναγωνισμὸν τῶν ξένων ὁμοειδῶν τοιούτων.

Κατὰ τὴν κύρωσιν τοῦ Α.Ν. 1851/1951 ὑπὸ τοῦ Ν. Διατάγματος 2627 τοῦ 1953, τὸ ἀρθρον 7 τοῦ 1851 κατηργήθη ἀντικατασταθὲν ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ ἑκτου τοῦ Ν. Διατάγματος 2627 τοῦ 1953, ὑπερ ἀποβλέπει ἐπίσης εἰς τὸν ἴδιον σκοπὸν τοῦ περιορισμοῦ τοῦ κόστους τῆς μεταλλευτικῆς παραγωγῆς.

Συνεπῶς πρόκειται περὶ διατάξεως κατ' ἐξοχὴν δημοσίου συμφέροντος.

Λόγῳ τῆς φύσεως καὶ τοῦ σκοποῦ τῆς διατάξεως ταύτης, τὸ μίσθωμα, ἐν προκειμένῳ, νοεῖται ὑπὸ εὐρυτάτην ἔννοιαν, ἥτοι ὑπὸ τὴν ἔννοιαν παντὸς ἀνταλλάγματος διδομένου εἰς τὸν ἐκμισθωτὴν ἐξ αἰτίας τῆς ὑπὸ τούτου παραχωρήσεως εἰς τὸν μισθωτὴν τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ μεταλλείου.

Συνεπῶς περιλαμβάνει πᾶν εἶδος καὶ πᾶσαν μορφήν μισθώματος, εἴτε ἀναλογικοῦ, εἴτε παγίου, εἴτε κυρίου ἢ βασικοῦ, εἴτε προσθέτου ἢ συμπληρωματικοῦ, οἷον καλεῖται ἐν τῇ πράξει τὸ συνομολογούμενον ἐλάχιστον ὄριον

1. Ἡ § 4 τῆς διατάξεως ταύτης ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 2 τοῦ Ν. 2744/1954 (ὄρα παρούσαν παράγραφον 26, ἐν τέλει).

μισθώματος καταβλητέου ἐν περιπτώσει οὐδεμιᾶς ἐξορύξεως ἢ κατωτέρας τῆς εἰς τὸ ὄριον τοῦτο ἀντιστοιχοῦσης.

Ἄντιθετος ἐκδοχὴ θὰ ἔδιδε λαβὴν εἰς καταστρατήγησιν τῆς ἀπαγορευτικῆς ταύτης διατάξεως τοῦ ἄρθρου ἐκτου τοῦ Ν. Διατάγματος τς 2627 τοῦ 1953 καὶ θὰ ὠδήγει εἰς ματαίωσιν τοῦ δι' αὐτῆς ἐπιδιωκομένου σκοποῦ δημοσίου συμφέροντος, οἷος εἶναι ἡ μείωσις τοῦ κόστους τῆς μεταλλευτικῆς παραγωγῆς.

Θὰ ἠδύνατο ἴσως νὰ ἰσχυρισθῆ τις, ὅτι, κατόπιν τοῦ ἰσχύοντος νῦν ἄρθρου ἐκτου τοῦ Ν.Δ. 2627/1953, ὅπερ κηρύττει ἀπολύτως ἄκυρον πᾶσαν συμφωνίαν πληρωμῆς μισθώματος, ὡς πρὸς τὸ ποσόν, ὅπερ ὑπερβαίνει τὸ ὑπὸ τῆς διατάξεως ταύτης τιθέμενον ἀνώτατον ὄριον, ἢ συμφωνία περὶ ἐνὸς ἐλαχίστου ὀρίου μισθώματος πληρωτέου ἐν περιπτώσει οὐδεμιᾶς ἢ κατωτέρας τοῦ ὀρίου τούτου ἐξορύξεως καὶ πωλήσεως μεταλλεύματος εἶναι ἀπολύτως ἄκυρος ἐξ ὀλοκλήρου, ὡς ὑπερβαίνουσα αὐτοδῆλως εἰς ποσὸν τὸ ὑπὸ τοῦ νόμου τιθέμενον ἀνώτατον ὄριον.

Πλὴν ὁ ἰσχυρισμὸς οὗτος, εὐλογος ἐκ πρώτης ὄψεως, δὲν εὐσταθεῖ ἀπολύτως, διότι ἡ ρήτρα τῆς πληρωμῆς ἐνὸς τοιούτου ἐλαχίστου ὀρίου μισθώματος, ἣτις κατὰ κανόνα συνομολογεῖται ἐν ταῖς συμβάσεσιν ἐκμισθώσεως μεταλλείων καὶ δέον, λόγῳ τῆς φύσεως τούτων, νὰ συνομολογῆται πάντοτε, δύναται νὰ ἐπέχη θέσιν ποινικῆς ρήτρας ἢ συμπεφωνημένης ποινῆς (proena conventionalis), ἣτις σκοπὸν ἔχει ὅπως ἐξασφαλίσῃ τὴν ἐκπλήρωσιν βασικῆς καὶ σημαντικῆς ὑποχρεώσεως τοῦ μισθωτοῦ ἐναντι τοῦ ἐκμισθωτοῦ, συνισταμένης εἰς τὴν συνεχῆ καὶ ἄσκνον ἐκμετάλλευσιν τοῦ μεταλλείου, ἐκ τῆς ἐκπληρώσεως τῆς ὁποίας ἐξ ἄλλου προσδιορίζεται, κατὰ τὸ πλεῖστον, καὶ τὸ ποσὸν τοῦ μισθώματος (ὅταν λ.χ. τὸ μίσθωμα συμφωνῆται εἰς ποσοστὸν % ἐπὶ τοῦ ἐκάστοτε ἐξορυσσομένου ἢ παλουμένου ποσοῦ μεταλλεύματος) καὶ πρὸς τὴν ὁποίαν συμπίπτει καὶ τὸ δημόσιον συμφέρον μὴ ἀνεχόμενον ἀργίαν τοῦ μεταλλείου καὶ δὴ ἀδικαιολόγητον, ὀφειλομένην εἰς ἀμέλειαν τοῦ μισθωτοῦ ἢ βαρυτέραν τούτου ὑπαιτιότητα.

Ὅθεν, ἐφόσον ἐκ τῆς ἐρμηγείας τῆς θελήσεως τῶν συμβαλλομένων καὶ ἐκ τῶν περιστάσεων συνάγεται, ὅτι ἡ ὑπόσχεσις τῆς πληρωμῆς ἐλαχίστου ὀρίου μισθώματος, καταβλητέου ἐν περιπτώσει οὐδεμιᾶς ἢ κατωτέρας τῆς εἰς τὸ ὄριον τοῦτο ἀντιστοιχοῦσης ἐξορύξεως, γίνεται πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς βασικῆς ταύτης ὑποχρεώσεως τοῦ μισθωτοῦ διὰ τὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ μεταλλείου, δὲν δύναται νὰ λεχθῆ ὅτι μία τοιαύτη συμφωνία-σκοποῦσα νὰ προστατεύσῃ θεμιτὸν ἰδιωτικὸν συμφέρον ἐκμισθωτοῦ, μεθ' οὗ, ὡς ἐρρήθη, συμπίπτει πλήρως τὸ δημόσιον συμφέρον¹, ἀντίκειται εἰς τὴν ἔννοιαν τῆς ἀπαγορευτικῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου ἐκτου τοῦ Ν.Δ. 2627/1953.

1. Ἡ κατὰ τὸ ἄρθρον 28 τοῦ Μ.Κ. προστασία τοῦ δημοσίου συμφέροντος κατὰ τῆς ἀδικαιολογήτου ἀργίας τοῦ μεταλλείου δὲν εἶναι ἀκπολειστικῆ, ἀποκλείουσα τήνκατ' ἄλλον τρόπον προστασίαν τούτου. Ἐξ ἄλλου τὸ ἄρθρον 28 τοῦ Μ.Κ. προστατεύει τὸδημόσιον

Ἐν πάσῃ περιπτώσει μία, ὡς ἀνωτέρω, συμφωνία, καὶ ἂν ἀκόμη δὲν φέρῃ πλήρη τὰ στοιχεῖα τῆς ποινικῆς ρήτηρας, καὶ ἀνεξαρτήτως τοῦ νομικοῦ χαρακτῆρος ταύτης, εἶναι ἔγκυρος, διότι δὲν ἀντίκειται εἰς τὴν ἀπαγορευτικὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου ἐκτοῦ τοῦ Ν.Δ. 2627/1953, ἣτις σκοπεῖ νὰ προστατεύσῃ κατὰ τοῦ ὑπερβολικοῦ κόστους τῆς παραγωγῆς τὸν ἐπιμελῆ μισθωτὴν, τὸν πραγματικὸν ἐκμεταλλευτὴν τοῦ μεταλλείου καὶ συντελεστὴν τῆς μεταλλευτικῆς παραγωγῆς καὶ οὐχὶ τὸν ἀμελῆ τοιοῦτον, τὸν ἐξ ἰδίας ὑπαυτιότητος μὴ ἐργαζόμενον¹ καὶ τούτου ἕνεκα μηδεμίαν δυνάμενον νὰ ἐμφανίσῃ δαπάνην παραγωγῆς, διὰ νὰ τύχῃ τῆς ὑπὸ τοῦ νόμου, χάριν τοῦ δημοσίου συμφέροντος, προβλεπομένης μειώσεως ταύτης.

Ἐξ ἄλλου ὅμως καὶ ἡ συμφωνία αὕτη οὔσα, διὰ τοὺς ἐκτεθέντας λόγους, κατὰ βάσιν ἔγκυρος, ὑπάγεται ὡς πρὸς τὸ ποσόν, εἰς τὸν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου ἐκτοῦ τοῦ Ν.Δ. 2627/1953 τιθέμενον περιορισμὸν τοῦ ἀνωτάτου ὄριου θεμιτοῦ μισθώματος καὶ καθίσταται ἀπολύτως ἄκυρος μόνον κατὰ τὸ τυχὸν ὑπερβαῖνον τὸ ὄριον τοῦτο ποσόν (*utile per inutile non vitiatur*).

Διότι, κατόπιν τῆς ἰσχύος τῆς διατάξεως ταύτης, ἡ συμφωνία παροχῆς, ἐξ αἰτίας τῆς ἐκμισθώσεως μεταλλείου, ἀνταλλάγματος εἰς τὸν ἐκμισθωτὴν ὑφ' οἰονδήποτε τύπον καὶ μορφήν, εἶναι ἀπολύτως ἄκυρος κατὰ τὸ ποσὸν τὸ ὑπερβαῖνον τὸ ἀνώτατον ὄριον μισθώματος, ὅπερ ἡ διάταξις αὕτη καθορίζει, χάριν τοῦ ἐπιτακτικοῦ δημοσίου συμφέροντος τῆς μειώσεως τοῦ κόστους τῆς μεταλλευτικῆς παραγωγῆς. Ἐξ ἄλλου τὸ δημόσιον τοῦτο συμφέρον εἶναι ἐπικρατέστερον καὶ συνεπῶς προτιμητέον τοῦ δημοσίου συμφέροντος τῆς συνεχοῦς λειτουργίας τοῦ μεταλλείου, διότι εἶναι ἀντιοικονομικὴ ἡ λειτουργία τοῦ μεταλλείου πρὸς παραγωγήν μεταλλεύματος μὴ δυναμένου νὰ διατεθῇ εἰς τὴν κατανάλωσιν, λόγῳ τοῦ ὑψηλοῦ κόστους παραγωγῆς.

Διὰ τὴν ἰδίαν αἰτίαν, τὸ λόγῳ ποινικῆς ρήτηρας συνομολογούμενον ἐλάχιστον ὄριον μισθώματος δέον νὰ περιορίζηται αὐστηρῶς εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ἀδικαιολογήτου ἀργίας τοῦ μεταλλείου τῆς ὀφειλομένης εἰς ὑπαυτιότητα τοῦ μισθωτοῦ καὶ νὰ μὴ ἐπεκτείνηται πέραν ταύτης, ὡς παρατηρεῖται ἐν ταῖς συμβάσεσιν ἐκμισθώσεως μεταλλείων, ἐν αἷς συνήθως συνομολογεῖται, ὅπως τὸ ἐλάχιστον ὄριον μισθώματος καταβάλληται καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ἐξ ἀνωτέρας βίας ἀργίας τοῦ μεταλλείου.

Μία τοιαύτη ποινικὴ ρήτηρα ἀποτελοῦσα ὑπέρμετρον καὶ ἀδικαιολόγητον προστασίαν τοῦ ἰδιωτικοῦ συμφέροντος τοῦ ἐκμισθωτοῦ εἰς βᾶρος ἐπιτακτικοῦ δημοσίου συμφέροντος ἀντίκειται ἐν τῷ συνόλῳ τῆς εἰς τὴν ἀπαγορευτικὴν

συμφέρον κατὰ τῆς ἐξ ὑπικιότητος τοῦ μεταλλειοκτῆτου ἀργίας τοῦ μεταλλείου καὶ οὐχὶ τοῦ μισθωτοῦ, ὡς ἐν προκειμένῳ. Ἐπίσης τὸ ἄρθρον 20 τοῦ Α.Ν. 2514 τοῦ 1940 δὲν ἐμποδίζει τὴν συμφωνίαν ποινικῆς ρήτηρας πρὸς μείζονα ἐν προκειμένῳ προστασίαν τοῦ ἐκμισθωτοῦ.

1. Δὲν ἀποκλείονται περιπτώσεις, καὶ ὅς ὁ μισθωτῆς ἔχει συμφέρον νὰ μὴ ἐργάζεται ἐν τῷ μισθῷ, πρὸς ἀποφυγὴν συναγωνισμοῦ τῶν προϊόντων τούτου πρὸς προϊόντα ἰδιοκτητοῦ μεταλλείου τοῦ μισθωτοῦ ἢ ἑτέρου ὑπὸ τούτου μεμισθωμένου μεταλλείου.

διάταξιν τοῦ ἄρθρου ἐκτου τοῦ Ν.Δ. 2627/1953 καὶ ὡς τοιαύτη εἶναι ἀπολύτως ἄκυρος ἐξ ὀλοκλήρου.

Ἡ διάταξις αὕτη ἰσχύει μέχρι τῆς 31 Δ/βρίου 1956 (ἐδάφιον 3 ἄρθρου ἐκτου Ν.Δ. 2627/1953). Δὲν ἐφαρμόζεται δὲ ἐπὶ μισθώσεων δημοσίων μεταλλείων, ἐφόσον αὗται ἀφορῶσιν εἰς μεταλλευτικά ὄρυκτά ἐξηρημένα τῆς παραχωρήσεως, ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου (ἄρθρ. 2 Νόμου 2744 τοῦ 1954).

§ 27. Συμμεταλλειοκτησία. Ἐννοια ταύτης. Διοικήσεις κοινοῦ μεταλλείου.

Ὡς συμμεταλλειοκτησία νοεῖται ἡ κατ' ἰδανικὰ μέρη, ἴσα ἢ ἄνισα, συμμετοχὴ πλειόνων, τοῦ ἐνός, προσώπων ἐν τῇ ιδιοκτησίᾳ τοῦ αὐτοῦ μεταλλείου (ἐν τῇ μεταλλειοκτησίᾳ).

Ὡσαύτως τοῦτέστι τὸ δικαίωμα τῆς μεταλλειοκτησίας ἐπὶ μεταλλείου τινός ἀνήκει εἰς πλείονα, τοῦ ἐνός, πρόσωπα, λέγομεν, ὅτι πρόκειται περὶ συμμεταλλειοκτησίας.

Ὅπως ἐπὶ συνιδιοκτησίας παντὸς πράγματος, τὸ δικαίωμα ἐκάστου συνιδιοκτῆτου ἐκτείνεται ἐπὶ τοῦ ὅλου κοινοῦ πράγματος, ἀλλὰ μόνον κατὰ τὴν ἀνήκουσαν εἰς τοῦτον ἰδανικὴν (νοητὴν) μερίδα, οὕτω καὶ ἐπὶ συμμεταλλειοκτησίας, τὸ μεταλλεῖον ἀνήκει ἀπὸ κοινοῦ εἰς πάντας τοὺς συμμεταλλειοκτῆτας, ὡς σύνολον σωματικῶς ἀδιαίρετον. Οὐδεὶς τῶν συμμεταλλειοκτῆτῶν εἶναι ιδιοκτῆτης διακεκριμένου σωματικοῦ μέρους τοῦ κοινοῦ μεταλλείου, ἀλλ' ἕκαστος εἶναι ιδιοκτῆτης τοῦ σωματικοῦ συνόλου τοῦ μεταλλείου κατὰ νοητὸν μέρος, ἦτοι, κατὰ τὴν ἀνήκουσαν εἰς τοῦτον ἰδανικὴν μερίδα.

Τὸ φαινόμενον τῆς συνιδιοκτησίας παρατηρεῖται συνηθέστερον ἐπὶ τῶν μεταλλείων ἢ ἐπὶ ἄλλων πραγμάτων. Καὶ τοῦτο, διότι :

α) Αὐτὸς οὗτος ὁ Μ.Κ. καθιεροῖ τὴν ἀρχὴν τῆς συμμεταλλειοκτησίας καὶ τοῦ ἀδιαίρετου τοῦ μεταλλείου, εὐθύς ἀπὸ τῆς παραχωρήσεως αὐτοῦ. Οὕτως ὁ Μ.Κ. ἐν § 1 τοῦ ἄρθρου 38 ὀρίζει «πλείονες, λαβόντες παραχώρησιν μεταλλείου εἰς ἴσας ἢ ἀνίσους μερίδας, θεωροῦνται κατὰ τὰς μερίδας ταύτας ἐξ ἀδιαίρετου συγκύριοι. Ἐκλιπόντος δὲ ἐνός ἀνευ διαδόχου ἐν τῷ μερίδιῳ ἢ παραιτηθέντος ἐγκύριως, ἡ μερίς αὐτοῦ προσαυξάνει τοῖς λοιποῖς μεθ' ὅλων τῶν δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεων, οὐδέποτε ὅμως ἐνέχονται πέραν τῆς ἀξίας τῆς προσαυξηθείσης μερίδος».

β) Ἡ μεταλλειοκτησία τοῦ μεταλλείου, κατόπιν τῶν ἀλλεπαλλήλων διαδοχικῶν μεταβολῶν, αἰτνες ἐπέρχονται, μετὰ τὴν παραχώρησιν, εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ μεταλλειοκτῆτου, ὄχι μόνον, συνεπεῖα μεταβιβαστικῶν ἐν ζωῇ πράξεων, ἀλλὰ, κυρίως, συνεπεῖα καθολικῆς διαδοχῆς, περιέρχεται εἰς μέγαν ἀριθμὸν συμμεταλλειοκτῆτῶν, ὅτινες, οὐχὶ σπανίως ἀγνοοῦσιν ἀλλήλους, ὡς καὶ τὴν ιδιότητα αὐτῶν ὡς μεταλλειοκτῆτῶν (ὅρα καὶ § 31 ἐδ. 5).

Διὰ τὸν λόγον τοῦτον, ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ, πρότερον διέποντος τὰς μεταξὺ τῶν συμμεταλλειοκτῆτῶν σχέσεις, ρωμαϊκοῦ δικαίου, καθίστατο προβληματική, ἂν μὴ ἀδύνατος, ἡ μεταξὺ τῶν συμμεταλλειοκτῆτῶν συνεννόησις πρὸς ἐκ-

μετάλλειον του μεταλλείου, δι' ὁμοφώνου ἀποφάσεως τούτων, οἷα ἀπρῆτετο, συμφώνως πρὸς τὸ τραχὺ καὶ ἀκαμπτον δόγμα τοῦ ρωμαϊκοῦ δικαίου, «ἐν ἴσῃ αἰτία, κρείστων ἐστὶν ὁ κωλύων». Κατὰ τὴν ἀρχὴν ταύτην, ἐφόσον δὲν ἐπιτυγχάνεται ὁμοφωνία μεταξύ τῶν συμμεταλλειοκτητῶν πρὸς λήψιν ἀποφάσεως διοικήσεως τοῦ κοινοῦ μεταλλείου, ἡ διοίκησις τούτου ματαιοῦται ἔστω καὶ μὲ τὴν ἐναντίωσιν τοῦ ἔχοντος τὴν μικροτέραν ἰδανικὴν μερίδα συμμεταλλειοκτήτου.

Τὸ σοβαρὸν τοῦτο κενόν, τὸ ὁποῖον ἐνεφάνιζεν ἡ ἑλληνικὴ μεταλλευτικὴ νομοθεσία ἀπὸ τῆς πρώτης περιόδου τῆς ἐφαρμογῆς της, ἐπληρώθη μάλιστα κατὰ τὸ ἔτος 1929 διὰ τοῦ Νόμου 4346 τῆς 16-8-1929 ἀπερὶ ρυθμίσεως σχέσεων μεταξύ συνιδιοκτητῶν μεταλλείων».

Αἱ διατάξεις τοῦ νόμου τούτου ἀπέτελεσαν τὰ ἄρθρα 46, 46 β 46, γ καὶ 46 δ τοῦ Μ.Κ. ὑπὸ Κεφάλαιον Ζ' ἀπερὶ ρυθμίσεως σχέσεων μεταξύ συνιδιοκτητῶν μεταλλείων».

Ἡ ὑπὸ τοῦ νόμου τούτου καθιερούμενη ρύθμισις τῶν μεταξύ τῶν συμμεταλλειοκτητῶν σχέσεων ἀποβλέπει κυρίως εἰς τὴν εὐχερῆ καὶ ταχεῖαν λήψιν ἀποφάσεως πρὸς διάθεσιν τοῦ ἐπικοινωνοῦ μεταλλείου, παρεχομένων ἐξ ἄλλου ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν ἀπαραιτήτων ἐγγυήσεων προστασίας τῶν ἀτομικῶν συμφερόντων ἑνὸς ἐκάστου τῶν συμμεταλλειοκτητῶν, διὰ τῆς συμμετοχῆς του εἰς τὰς συνελεύσεις, καθ' ἃς λαμβάνεται ἡ περὶ διαθέσεως ἀπόφασις καὶ διὰ τῆς προσφυγῆς του εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια (ἄρθρον 46 β Μ.Κ.), πρὸς ἀκύρωσιν τῆς περὶ διαθέσεως τοῦ κοινοῦ μεταλλείου ἀποφάσεως.

Καὶ ὁ μὲν ἀρχικὸς νόμος 4396/1929 ὥριζεν, ὅτι ἡ καθ' οἰονδήποτε τρόπον διάθεσις τοῦ ἐπικοινωνοῦ μεταλλείου κανονίζεται ὑπὸ τῆς πλειοψηφίας τῶν συμμεταλλειοκτητῶν, ἐφόσον αὕτη ἐκπροσωπεῖ τὰ 60% τοῦλάχιστον τοῦ συνόλου τῶν μερίδων.

Ἡ πλειοψηφία λαμβάνεται κατὰ μερίδας καὶ οὐχὶ κατὰ κεφαλὰς.

Ὡς προκύπτει ἐκ τῆς διατυπώσεως τοῦ νόμου, ἡ ἔννοια τῆς διαθέσεως, ἐν προκειμένῳ εἶναι εὐρεῖα περιλαμβάνουσα τὴν ἀπαλλοτριώσιν, τὴν ἐπιβάρυνσιν δι' ἐμπραγμάτων βαρῶν, τὴν ἀπ' εὐθείας ἐκμετάλλεισιν ὑπὸ τῶν συμμεταλλειοκτητῶν διὰ καταβολῆς χρηματικῶν εἰσφορῶν, τὴν ἐκμίσθωσιν τοῦ ἐπικοινωνοῦ μεταλλείου καὶ ἐν γένει πάντα τρόπον διοικήσεως αὐτοῦ.

Διὰ τῆς ἐπελθούσης ὁμοῦ κατὰ τὸ 1940 τροποποιήσεως τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ Νόμου 4396/1940 (ἄρθρου 46 τοῦ Μ.Κ.) ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 12 τοῦ Α.Ν. 2514 τοῦ 1940 ὠρίσθη ὅτι διὰ τὴν διάθεσιν τοῦ ἐπικοινωνοῦ μεταλλείου ἀρκεῖ ἀπλῆ πλειοψηφία τοῦ συνόλου τῶν μερίδων.

Ἐπίσης ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 12 (§ 2) τοῦ Α.Ν. 2514/1940 ἐτροποποιήθη καὶ τὸ προτελευταῖον ἐδάφιον τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Νόμου 4396 (ἄρθρ. 46 β Μ.Κ.). Συμφώνως δὲ πρὸς τὴν τροποποίησιν ταύτην, ἡ ἔγερσις προσφυγῆς, ἐνώπιον τοῦ ἄρμοδιου Πρωτοδικείου ἐκ μέρους συμμεταλλειοκτήτου πρὸς ἀκύρωσιν ληφθεῖσης ἀποφάσεως περὶ διαθέσεως ἐπικοινωνοῦ μεταλλείου, δὲν ἀναστέλλει τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως ταύτης, ἐνῶ συμφώνως πρὸς τὴν ἀρχικὴν διά-

ταξιν τοῦ ρηθέντος ἐδαφίου τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Νόμου 4396, ἡ προσφυγὴ ἐγειρομένη ὑπὸ τῶν ἐκπροσωποῦντων πλέον τῶν 30% τῶν μερίδων ἐπέφερον ἀναστολήν τῆς ληφθείσης ἀποφάσεως.

Διὰ δὲ τῆς ἐσχάτως ἐπενεχθείσης τροποποιήσεως τῶν παραγράφων 1 καὶ 2 τοῦ ἄρθρου 46 τοῦ Μ.Κ. ὑπὸ τοῦ ἄρθρου δεκάτου ὀγδῶδου τοῦ Ν.Δ. 2627/1953, ἡ μὲν πρόσκλησις τῶν συμμεταλλειοκτητῶν εἰς συνέλευσιν, πρὸς λήψιν ἀποφάσεως διαθέσεως τοῦ ἐπικοίνου μεταλλείου, δύναται νὰ γίνηται καὶ ὑπὸ τῶν ἐκπροσωποῦντων μόνον τὸ $1/10$ τοῦ συνόλου τῶν μερίδων συμμεταλλειοκτητῶν, ἡ δὲ συνέλευσις λογίζεται ἐν ἄπαρτία, παρόντων τῶν συμμεταλλειοκτητῶν τῶν ἐκπροσωποῦντων τοῦλάχιστον τὸ $1/3$ τοῦ συνόλου τῶν μερίδων, καὶ ἡ ἀπόφασις περὶ διαθέσεως λαμβάνεται ὑπὸ τῆς πλειοψηφίας τῶν παρισταμένων, ἐφόσον αὕτη δὲν εἶναι κατωτέρα τοῦ $1/3$ τοῦ συνόλου τῶν μερίδων. Ἦτοι καὶ οἱ ἐκπροσωποῦντες μόνον τὸ $1/3$ τοῦ συνόλου τῶν μερίδων συμμεταλλειοκτητῶν δύνανται νὰ ἀποφασίζωσι περὶ τῆς διαθέσεως τοῦ κοινῶν μεταλλείου, ἐφόσον οἱ ἄλλοι συμμεταλλειοκτῆται, νομίμως προσκληθέντες, δὲν προσῆλθον εἰς τὴν συνέλευσιν.

Ἐκ τούτων συνάγεται, ὅτι τὸ ἀπὸ τοῦ ἀρχικοῦ Νόμου 4396 τοῦ 1929 καὶ μετέπειτα κρατῆσαν νομοθετικὸν πνεῦμα, ἐν τῷ θέματι τῆς ρυθμίσεως τῶν μεταξὺ τῶν συμμεταλλειοκτητῶν σχέσεων, ἐστράφη ἔτι μᾶλλον πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς ταχείας καὶ εὐχεροῦς λήψεως ἀποφάσεως διαθέσεως τοῦ ἐπικοίνου μεταλλείου, καὶ ἐξυπηρέτησιν τοῦ δημοσίου συμφέροντος, ὅπερ πλήττεται σοβαρῶς ἐκ τῆς ἀργίας τοῦ μεταλλείου ὀφειλομένης εἰς τὴν ἔλλειψιν συνεννόησεως μεταξὺ τῶν συμμεταλλειοκτητῶν.

Ἡ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου δεκάτου ὀγδῶδου τοῦ Ν.Δ. 2627/1953 εἰσαγομένη καινοτομία, καθ' ἣν ἡ περὶ διαθέσεως τοῦ κοινῶν μεταλλείου ἀπόφασις δύναται νὰ ληφθῆ καὶ ὑπὸ τῶν ἐκπροσωποῦντων τὸ $1/3$ τοῦ συνόλου τῶν μερίδων συμμεταλλειοκτητῶν, δικαιολογεῖται πλήρως ἐκ τῆς ἀνάγκης τῆς ταχείας λειτουργίας τοῦ ἐπικοίνου μεταλλείου. Ἐξ ἄλλου ὁ κανὼν αὐτοῖς ἀγρυπνοῦσι τὰ δίκαια = *vigilantibus jura*» ἔχει ἀπόλυτον ἐφαρμογὴν ἐν τῇ προκειμένη περιπτώσει, καθ' ἣν ἡ προσέλευσις τῶν συμμεταλλειοκτητῶν εἰς τὴν συνέλευσιν, πρὸς λήψιν ἀποφάσεως διαθέσεως τοῦ κοινῶν μεταλλείου, δὲν ἀποτελεῖ μόνον ἄσκησιν δικαιώματος ἀλλὰ κυρίως ἐκπλήρωσιν καθήκοντος τοῦ συμμεταλλειοκτῆτου, ἐναντι τοῦ Κοινωνικοῦ Συνόλου, πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ ὁποῖου παραχωροῦνται τὰ μεταλλεῖα δωρεὰν εἰς τοὺς ιδιώτας.

§ 28. Αἱ περὶ ρυθμίσεως σχέσεων μεταξὺ συμμεταλλειοκτητῶν διατάξεις τοῦ Μ.Κ., ὡς αὗται ἰσχύουσι σήμερον.

Αὗται ἔχουσιν ὡς ἀκολουθῶς :

α' Ἄρθρον 46 (ὡς τοῦτο διεμορφώθη, κατόπιν τῶν τροποποιήσεων τῶν ἐπενεχθεισῶν ὑπὸ τῆς § 1 τοῦ ἄρθρου 12 τοῦ Α.Ν. 2514/1940 καὶ τοῦ ἄρθρου δεκάτου ὀγδῶδου τοῦ Ν.Δ. 2627/1953).

§ 1. Τὰ τῆς διαθέσεως καθ' οἰονδήποτε τρόπον (π.χ. ἀπαλλοτριώσεως, ἐκμεταλλεύσεως, ἐπιβαρύνσεως δι' ἐμπραγμάτων βαρῶν, ἀπ' εὐθείας ἐκμεταλλεύσεως ὑπὸ τῶν συνιδιοκτητῶν διὰ καταβολῆς χρηματικῶν εἰσφορῶν κλπ.) μεταλλεῖον ἀνήκοντος εἰς πλείονα πρόσωπα, κανονίζονται ἐνώπιον συμβολαιογράφου ἐν συνελεύσει τῶν μεριδούχων τοῦ μεταλλεῖου.

§ 2. Ἡ συνέλευσις συγκαλεῖται, κατόπιν προσκλήσεως ἀπὸ μέρους τοῦ 1/10 τοῦλάχιστον τῶν μεριδούχων καὶ κατάθεσιν παρὰ τῶ αὐτῶ συμβολαιογράφῳ τῶν ὄρων τῆς προτεινομένης διαθέσεως τοῦ μεταλλεῖου ἕνα τοῦλάχιστον μῆνα πρὸ τῆς ὀρισθείσης ἡμέρας συνελεύσεως.

Ἡ συνέλευσις λογίζεται ἐν ἀπαρτία, παρόντος τοῦλάχιστον τοῦ 1/3 τοῦ συνόλου τῶν μεριδούχων, ἀποφασίζει δὲ διὰ πλειοψηφίας τῶν παρισταμένων, ἤτις, ἐν πάσῃ περιπτώσει, δὲν δύναται νὰ εἶναι κατωτέρα τοῦ 1/3 τῶν μεριδούχων.

Ὁ τρόπος τῆς προσκλήσεως καὶ ἐκπροσωπήσεως τῶν συνιδιοκτητῶν καὶ οἱ λοιποὶ ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος τηρητέοι ὅροι, διὰ τὴν λήψιν ἀποφάσεων περὶ διαθέσεως τοῦ μεταλλεῖου, κανονισθῆσονται διὰ Διατάγματος.

§ 3. Αἱ διατάξεις τῶν προηγουμένων παραγράφων δὲν ἐφαρμόζονται εἰς τὰς περιπτώσεις τῆς ὀλικῆς παραιτήσεως ἀπὸ τοῦ μεταλλεῖου ἢ τῆς δωρεᾶς τοῦ ὅλου μεταλλεῖου.

§ 4. Εἰς τὴν περίπτωσιν ἀποφάσεως περὶ ἐκμεταλλεύσεως τοῦ μεταλλεῖου διὰ χρηματικῆς συνεισφορᾶς τῶν συνιδιοκτητῶν, ἐάν τις τούτων δὲν καταβάλῃ τὴν εἰς τὴν μερίδα του ἀναλογοῦσαν εἰσφοράν, ἢ μερὶς αὕτη χρεοῦται κατ' ἀναλογίαν τῶν δαπανηθέντων, χωρὶς οὗτος νὰ εὐθύνεται πέραν τῆς ἀξίας τῆς μερίδος του. Ὁ ἐν λόγῳ συνιδιοκτήτης μετέχει τῶν τυχόν ἐκ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ μεταλλεῖου προκυπτόντων καθαρῶν κερδῶν. Τὸ ἀναλογοῦν ὅμως εἰς αὐτὸν καθαρὸν κέρδος διατίθεται ἐν ἀρχῇ ἐξ ὀλοκλήρου πρὸς τοκοχρεωλυτικὴν ἀπόσβεσιν τοῦ βαρύνοντος τὴν μερίδα του ποσοῦ μέχρις ἐξοφλήσεως αὐτοῦ. Ὁ σχετικὸς τόκος ὑπολογίζεται ἐπὶ ἐπιτοκίῳ ἴσῳ πρὸς τὸ ἐκάστοτε ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος κανονιζόμενον ἐπὶ προεξοφλήσεων ἐπιτόκιον ἠδὲ μόνον κατὰ 4 μονάδας.

Ἄρθρον 46 β (ὡς ἀντικατεστάθη τὸ προτελευταῖον ἐδάφ. αὐτοῦ ὑπὸ τῆς § 2 τοῦ ἄρθρ. 12 τοῦ 2514/1940 Α.Ν.) (ἄρθρ. 2 ν. 4396). Ἐτὸς ἀνατρεπτικῆς προθεσμίας δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς ὡς ἄνω λήψεως τῆς ἀποφάσεως περὶ διαθέσεως τοῦ μεταλλεῖου, ἐπιτρέπεται προσφυγὴ πρὸς ἀκύρωσιν αὐτῆς, ἐκ μέρους παντὸς συνιδιοκτήτου, ἐνώπιον τοῦ Πρωτοδικείου, εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποίου κεῖται τὸ μεταλλεῖον.

Ἡ προσφυγὴ ἐπιτρέπεται διὰ παράβασιν οὐσιώδους διατάξεως περὶ τὴν λήψιν τῆς ἀποφάσεως ἢ διὰ τὸ ἀσύμφορον ταύτης ὡς πρὸς τὸ σύνολον τῶν συνιδιοκτητῶν, ἢ δι' ὑπέρογκον βλάβην τοῦ προσφεύγοντος. Εἰς τὰς δύο τελευταίας περιπτώσεις ἡ προσφυγὴ εἶναι ἀπαράδεκτος ἐφ' ὅσον δὲν προτείνεται συγχρόνως μᾶλλον συμφέρουσα λύσις καὶ δὲν παρέχονται μέσα ἐξασφαλίσεως αὐτῆς.

Ἡ ἔγερσις προσφυγῆς δὲν ἀναστέλλει τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ληφθείσης ἀποφάσεως.

Ἐὰν ἡ ἀπόφασις τῆς πλειοψηφίας ἀκυρωθῆ, ἀπόλλυσι τὴν νόμιμον αὐτῆς ἰσχὺν ἀφ' ἧς ἰσχύση ἡ δικαστικὴ ἀπόφασις.

Ἄρθρον 46 γ (ἄρθρον 3, Ν. 4396). Ἐκαστος συνιδιοκτῆτης δικαιοῦται νὰ διαθέτῃ καθ' οἰονδήποτε τρόπον τὴν μερίδα του. Ἀπὸ τῆς προσκλήσεώς του ὁμοῦ πρὸς λῆψιν ἀποφάσεως διὰ τὴν διάθεσιν τοῦ ὅλου μεταλλείου πᾶσα μερικὴ διάθεσις εἶναι ἀνίσχυρος ἐναντι τῆς ἀποφάσεως τῆς πλειοψηφίας ἐφ' ὅσον αὕτη ἤθελε καταστῆ ὀριστικὴ. Δὲν ἀποκλείεται ὁμοῦς ἡ μεταβίβασις τῆς μερίδος μετὰ τῶν ἐκ τῆς προσκλήσεως ἀπορροέντων δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεων.

Ἄρθρον 46 δ (ἄρθρον 4 ν. 4396). Αἱ διατάξεις τῶν προηγουμένων ἄρθρων δὲν ἔχουσι ἐφαρμογὴν, ἐφόσον αἱ μετὰ τῶν συνιδιοκτητῶν ἢ πρὸς τρίτους ἔνομοι σχέσεις ἐπὶ τοῦ μεταλλείου ρυθμίζονται ἄλλως διὰ συμβάσεως ἢ ἄλλου εἴδους δηλώσεως βουλήσεως περιβεβλημένης τὸν τύπον συμβολαιογραφικοῦ ἢ δικαστικοῦ ἐγγράφου.

Δέον νὰ παρατηρηθῆ, ὅτι Διάταγμα κανόνιζον τὸν τρόπον τῆς προσκλήσεως καὶ ἐκπροσωπήσεως τῶν συνιδιοκτητῶν καὶ τῶν λοιπῶν, ἐπὶ ποιῆν ἀκυρότητος, τηρητέων ὄρων διὰ τὴν λῆψιν ἀποφάσεων διαθέσεως τοῦ κοινού μεταλλείου, περὶ οὗ προβλέπει ἡ § 2 τοῦ ἄρθρου 46 τοῦ Μ.Κ., δὲν ἐξεδόθη εἰσέτι, μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου δεκάτου ὀγδόου τοῦ Ν.Δ. 2627/1953 ἐπελθοῦσαν ἀντικατάστασιν τῆς διατάξεως ταύτης.

Τὸ παλαιὸν ἀπὸ 9 Αὐγούστου 1933 διάταγμα, ἐκδοθὲν εἰς ἐκτέλεσιν τῆς ἀρχικῆς διατάξεως τῆς § 2 τοῦ ἄρθρου 46 τοῦ Μ.Κ., δὲν δύναται νὰ ἰσχύῃ νῦν, κατόπιν τῆς ἐπελθοῦσης καταργήσεως τῆς διατάξεως ταύτης διὰ τῆς πλήρους ἀντικαταστάσεώς της ὑπὸ τοῦ ἄρθρου δεκάτου ὀγδόου τοῦ Ν.Δ. 2627/1953, λαμβανομένης μάλιστα ὑπ' ὄψει καὶ τῆς οὐσιαστικῆς διαφορᾶς, ἧτις ὑφίσταται μετὰ τῶν δύο τούτων διατάξεων. Ἡ ἀρχικὴ διάταξις τῆς § 2 τοῦ ἄρθρου 46 τοῦ Μ.Κ. ὥριζεν, ὅτι ἡ ἀπόφασις περὶ διαθέσεως τοῦ κοινού μεταλλείου λαμβάνεται ὑπὸ πλειοψηφίας ἐκπροσωπούσης τὰ 60 % τοῦλάχιστον τοῦ συνόλου τῶν μερίδων, ἐν ᾧ ἡ νέα διάταξις τῆς § 2 τοῦ ἄρθρου 46, ὡς δεμορφώθη αὕτη ὑπὸ τοῦ ἄρθρου δεκάτου ὀγδόου τοῦ Ν.Δ. 2627/1953, ὀρίζει ὅτι, ἡ ἀπόφασις περὶ διαθέσεως δύναται νὰ ληθῆ καὶ ὑπὸ τῶν ἐκπροσωπούμενων τὸ 1/3 τοῦ συνόλου τῶν μερίδων.

Ἡ παρὰ τῆ ἀρμοδίᾳ κρατικῆ ὑπηρεσίᾳ κρατοῦσα γνώμη, ὅτι ἰσχύει εἰσέτι τὸ Διάταγμα τῆς 9-8-1933 «περὶ τῶν τηρητέων ὑπὸ τῶν συνιδιοκτητῶν τῶν μεταλλείων ὄρων πρὸς λῆψιν ἀποφάσεως διαθέσεως αὐτοῦ» (ὄρα Γ. Καρβαδά, Ἑλληνικὴ Μεταλλευτικὴ Νομοθεσία, 1954 σελ. 90 ὑποσ. 1), φρονοῦμεν ὅτι δὲν εὐσταθεῖ.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, σκόπιμον θὰ ἦτο, ὅπως ἐκδοθῆ ἐν προκειμένῳ νέον Διάταγμα, εἰς ἐκτέλεσιν τῆς νέας διατάξεως τῆς § 2 τοῦ ἄρθρου 46 τοῦ Μ.Κ., πρὸς ἐξασφάλισιν τοῦ κύρους τῶν λαμβανομένων ἀποφάσεων διαθέσεως ἐπικοινων μεταλλείων.

§ 29. Ἐκμετάλλευσις μεταλλείου, ἐν περιπτώσει ἀναγκαστικῆς ἢ συντηρητικῆς κατασχέσεώς του.

Πρὸς ἀποσόβησιν τῶν οἰκονομικῶν κινδύνων, οὓς ἐμφανίζει διὰ τὸν πιστωτὴν, τὸν ὀφειλέτην καὶ γενικώτερον διὰ τὴν ἐθνικὴν οἰκονομίαν (λόγω καταστροφῆς ἐγκαταστάσεων μεταλλείου, ἐλαττώσεως μεταλλευτικῆς παραγωγῆς, ἀνεργίας ἐργατῶν) ἡ ἐφαρμογὴ τῶν διατάξεων τῆς κοινῆς πολιτικῆς δικονομίας, ἐπὶ κατασχέσεως μεταλλείων, ὁ Α.Ν. 2514/1940 ἐν ἀρθρῷ 19 αὐτοῦ, ρυθμίζει εἰδικῶς τὰ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ μεταλλείου, ἐν περιπτώσει ἀναγκαστικῆς ἢ συντηρητικῆς κατασχέσεώς του.

Τὸ ἀρθρον 19 τοῦ νόμου τούτου, ὅπερ προβλέπει περὶ ἀναγκαστικῆς ἢ συντηρητικῆς κατασχέσεως μεταλλείου, οὗτινος ἡ ἐκμετάλλευσις ἐνεργεῖται ὑπὸ τοῦ μεταλλειοκτῆτου ἢ διὰ λογαριασμὸν τούτου, ἔχει ὡς ἀκολουθῶς :

Ἄρθρον 19.—1. Ἐπὶ ἀναγκαστικῆς ἢ συντηρητικῆς κατασχέσεως μεταλλείου, οὗτινος ἡ ἐκμετάλλευσις ἐνεργεῖται ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτῆτου αὐτοῦ ἢ διὰ λογαριασμὸν τούτου, μεσεγγυῶχος καθίσταται ὁ ὀφειλέτης. Κατ' αἰτήσιν τινος τῶν ἐχόντων ἔνομον συμφέρον δύναται νὰ διορισθῇ δι' ἀποφάσεως τοῦ ἀρμαθίου Προέδρου Πρωτοδικῶν ἕτερος μεσεγγυῶχος μεταξὺ τῶν πιστωτῶν, μὴ ὑπάρχοντος δὲ καταλλήλου τοιοῦτου, μεσεγγυῶχος διορίζεται καὶ μὴ πιστωτής.

2. Ὁ μεσεγγυῶχος ἐνεργεῖ πᾶσαν πρᾶξιν ἀφορῶσαν εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ μεταλλείου καὶ εἰς τὴν διαχείρισιν καὶ διάθεσιν τῶν ἐξ αὐτοῦ ἐξορυσσομένων μεταλλευμάτων εὐθυσόμενος κατὰ τὰς περὶ δικαστικῶν μεσεγγυῶχων διατάξεις τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας.

Ὁ μεσεγγυῶχος, ἐὰν οὗτος δὲν εἶναι ὀφειλέτης, δικαιούται ἀντιμισθίας ὀριζομένης, κατόπιν αἰτήσεώς του, δι' ἀποφάσεως τοῦ Προέδρου Πρωτοδικῶν.

3. Εἰς τὸ τέλος ἐκάστης τριμηνίας, ὁ μεσεγγυῶχος συντάσσει καὶ ὑπαβάλλει εἰς τὸν Πρόεδρον τῶν Πρωτοδικῶν κατάστασιν, ἐν ἣ ἀναγράφει λεπτομερῶς τὰ προκύψαντα ἔσοδα καὶ τὰς γενομένας δαπάνας διὰ τὴν κατὰ τὴν λήξασαν τριμηνίαν ἐκμετάλλευσιν τοῦ μεταλλείου. Εἰς τὰς δαπάνας ταύτας περιλαμβάνεται καὶ ἡ ἀντιμισθία τοῦ μεσεγγυῶχου. Ἡ ἐκμετάλλευσις τοῦ μεταλλείου νοεῖται περιλαμβάνουσα πάσας τὰς σχετικὰς ἐργασίας προσπελάσεως τοῦ κοιτάσματος, διαρρυθμίσεως, ἐξορύξεως τῶν μεταλλευμάτων, ἐπεξεργασίας καὶ μεταφορᾶς αὐτῶν μέχρι τοῦ τόπου τῆς πωλήσεώς των, συντηρήσεως τοῦ μεταλλείου κλπ., τῶν ἐργασιῶν τούτων διεξαγομένων συμφώνως πρὸς τοὺς κανόνας τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τέχνης. Ὁ Πρόεδρος Πρωτοδικῶν δι' ἀποφάσεώς του ἐκδιδόμενην, κατόπιν ἀκροάσεως τοῦ κατασχόντος πιστωτοῦ καὶ τοῦ ὀφειλέτου, ἐπικυροῖ ἢ τροποποιεῖ τὴν κατὰ τὰ ἀνωτέρω ὑποβαλλομένην κατάστασιν, μειώνων ἢ αὐξάνων τὰ κονδύλια. Τὸ διὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης τοῦ Προέδρου Πρωτοδικῶν καθοριζόμενον πιστωτικὸν ὑπόλοιπον ὑποχρεοῦται ὁ μεσεγγυῶχος ὅπως ἐντὸς πέντε ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς ἀποφάσεως τοῦ Προέδρου καταθέτη εἰς τὸ Ταμεῖον Παρακαταθη-

κῶν καὶ Δανείων. Τὸ διὰ τῶν καταθέσεων τούτων συγκεντρούμενον ποσὸν προστίθεται εἰς τὸ ἐκπλειστηρίασμα καὶ διανέμεται μετ' αὐτοῦ κατὰ τὰς διατάξεις τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας, ἐφ' ὅσον ἡ διάθεσίς του δὲν κανονισθῇ συμβατικῶς ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων.

Ὁ αὐτὸς Πρόεδρος ἐπιτρέπει ὅπως τὸ οὕτως εἰς τὸ Ταμεῖον Παρακαταθηκῶν καὶ Δανείων παρακατατεθὲν ποσὸν διατεθῇ πρὸς μερικὴν ἢ ὀλικὴν, ἐφ' ὅσον ἐπαρκεῖ, ἐκπλήρωσιν τῶν ὑποχρεώσεων τοῦ ὀφειλέτου, τῶν καθορισθεισῶν ὑπὸ τοῦ ἀπὸ 13 Σεπτεμβρίου 1935 Π. Δ/τος «περὶ παρατάσεως τοῦ δικαιοστασίου».

4. Ὁ μεσεγγυοῦχος ὁ παραλείπων νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὰ ἄνω ἐν ἐδαφίοις 2 καὶ 3 ὀριζόμενα, ἀντικαθίσταται ὑποχρεωτικῶς δι' ἑτέρου μεσεγγυοῦχου δι' ἀποφάσεως τοῦ Προέδρου τῶν Πρωτοδικῶν κατὰ τὸν ἐν τῷ ἐδαφίῳ 1 τοῦ παρόντος ὀριζόμενον τρόπον, κατόπιν αἰτήσεώς τινος ἐκ τῶν ἐχόντων ἔννομον συμφέρον.

5. Ἐν περιπτώσει τελεσιδικίου ἀκυρώσεως τῆς συντηρητικῆς κατασχέσεως τὰ κατὰ τ' ἀνωτέρω κατατεθέντα ὑπόλοιπα ἀποδίδονται ὑπὸ τοῦ Ταμεῖου Παρακαταθηκῶν καὶ Δανείων εἰς τὸν, καθ' οὗ ἐγένετο ἡ ἀκυρωθεῖσα συντηρητικὴ κατάσχεσις, ὀφειλέτην, ἀσχέτως πρὸς τὴν εὐθύνην τοῦ κατασχόντος διὰ πᾶσαν ἄλλην ἐκ τῆς κατασχέσεως ζημίαν τοῦ καθ' οὗ αὕτη.

6. Ἀρμόδιος εἰς πάσας τὰς ἀνωτέρω περιπτώσεις Πρόεδρος Πρωτοδικῶν εἶναι ὁ τῆς τοποθεσίας τοῦ μεταλλείου, πᾶσαι δὲ αἱ κατὰ τὰ ἄνω ἀποφάσεις αὐτοῦ ἐκδίδονται ἐντὸς πέντε ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ὑποβολῆς τῆς σχετικῆς αἰτήσεως, μὴ ἐπιτρεπομένης παραπομπῆς λόγῳ διαταγμοῦ.

7. Αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ τῶν τελούντων ἤδη ὑπὸ συντηρητικὴν ἢ ἀναγκαστικὴν κατάσχεσιν καὶ μεσεγγύησιν μεταλλείων.

8. Καταργεῖται τὸ ἄρθρον 1 τοῦ ἀπὸ 30 Νοεμβρίου 1935 Ἀναγκαστικῆς Νόμου «περὶ συμπληρώσεως τῶν περὶ μεταλλείων διατάξεων», ὡς καὶ πᾶσα διάταξις ἀντίθετος πρὸς τὸν παρόντα νόμον.

§ 30. Κατάργησις τῆς μεταλλειοκτησίας.

Κατόπιν τοῦ ἄρθρ. 4 τοῦ Α.Ν. 2514/1940 (τὸ ἄρθρ. 4 τοῦ Α.Ν. 2514/1940 ἀντικατέστησε τὸ ἄρθρ. 30 τοῦ Μ.Κ.) δυνάμει τοῦ ὁποίου, ἐπὶ ἐκπτώσεως ἢ παραιτήσεως τοῦ μεταλλειοκτῆτου, τὸ μεταλλεῖον εὐθύς, μετὰ τὴν ὀριστικοποίησιν τῆς ἐκπτώσεως ἢ τὴν ἀποδοχὴν τῆς παραιτήσεως, περιέρχεται εἰς τὴν κυριότητα τοῦ Δημοσίου, ἐπαύσατο ὀφιστάμενος ὁ θεσμὸς τῆς καταργήσεως τῆς μεταλλειοκτησίας, ὅστις ἀποτελεῖ λογικὴν ἀκολουθίαν καὶ συνέπειαν τῆς ἀρχῆς τῆς μεταλλευτικῆς ἐλευθερίας, καθ' ἣν τὰ μεταλλευτικὰ ὄρυκτά, κατόπιν τοῦ νομικοῦ ἀπὸ τῆς ἐδαφικῆς ἰδιοκτησίας χωρισμοῦ των, δὲν καθίστανται κτήματα τοῦ Δημοσίου (Fiscus) ἀλλ' ἀδέσποτα, ἐφ' ὧν δικαίωμα καταλήψεως, πρὸς κτήσιν τῆς ἰδιοκτησίας αὐτῶν, ἔχει ἀποκλειστικῶς ὁ μεταλλειοκτῆτης, ὡς ὀρίζει τὸ ἄρθρ. 31 τοῦ Μ.Κ.

Ἵπεστηρίχθη βεβαίως παρ' ἡμῖν ἡ γνώμη, καθ' ἣν τὰ μήπω παρακεχωρημένα μεταλλεῖα ἀνήκουσιν εἰς τὸ Δημόσιον, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι τὸ Δημόσιον καθίσταται ἰδιοκτῆτης τῶν μεταλλείων τούτων ὡς ἀκινήτων ἀδεσπότην, δυνάμει τοῦ ἀρθρ. 16 τοῦ προϊσχύσαντος νόμου περὶ διακρίσεως κτημάτων τοῦ 1837.

Καὶ ἴσως καὶ νῦν δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ ἡ ἰδία γνώμη ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ νέου Ἀστικοῦ Κώδικος, δυνάμει τοῦ ὁποῦ (ἀρθρ. 972), τὰ ἀδεσπότη ἀκίνητα ἀνήκουσιν εἰς τὸ Δημόσιον. Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ γνώμη αὕτη οὐδόλως εὐσταθεῖ, διότι ὁ Μ.Κ., ὅστις ἀφ' ἐνὸς ἦτο ἐπικρατέστερος τοῦ νόμου περὶ διακρίσεως κτημάτων, ὡς εἰδικὸς καὶ νεώτερος τούτου, ἀφ' ἐτέρου δὲ οὐδόλως νῦν ἐπηρεάζεται ἐκ τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος, ὡς διατηρηθεὶς ἐν ἰσχύϊ, δυνάμει τοῦ ἀρθρ. 56 τοῦ εἰσαγωγικοῦ νόμου τούτου, τροποποιεῖ, προκειμένου περὶ μεταλλείων, τὰς, περὶ κτήσεως ἰδιοκτησίας ἀδεσπότην (εἴτε κινήτων, εἴτε ἀκινήτων) διατάξεις τοῦ κοινοῦ δικαίου, διότι, οὔτε εἰς τὸν πρῶτον καταλαμβάνοντα (συμφώνως πρὸς τὴν ἀρχὴν τοῦ ρωμαϊκοῦ δικαίου «res nullius cedit occupandi»), οὔτε εἰς τὸ Δημόσιον (συμφώνως πρὸς τοὺς νεωτέρους ἀστικούς κώδικας) ἐπιτρέπει τὴν κατάληψιν τῶν μεταλλευτικῶν ὄρυκτων, ὡς ἀδεσπότην, ἀλλ' ἐπιφυλάσσει ταύτην ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν μεταλλειοκτῆτην καθιστάμενον τοιοῦτον, συμφώνως πρὸς τὴν διαδικασίαν τοῦ μεταλλευτικοῦ νόμου. Θὰ ἀπέβαιεν ἐξ ἄλλου ἄπορον, διότι ὁ Μ.Κ., ἐφ' ὅσον ἤθελε νὰ καταστήσῃ κτῆμα τοῦ Δημοσίου, τὰ μὴ παρακεχωρημένα μεταλλευτικὰ ὄρυκτα, νὰ μὴ ὀρίσῃ τοῦτο εὐθέως, ἀλλὰ νὰ καταφύγῃ εἰς τὸν ἐλιγμὸν τοῦ χαρακτηρισμοῦ τούτων ὡς ἀδεσπότην, ὥστε νὰ δύναται τελικῶς νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐπ' αὐτῶν τὸ ἀρθρ. 16 τοῦ νόμου περὶ διακρίσεως κτημάτων ἢ τὸ ἀρθρ. 972 τοῦ νῦν ἰσχύοντος Ἀστικοῦ Κώδικος; Ἀλλὰ καὶ ἄλλη ἀπορία θὰ ἐγενῆτο, διατί, ἐφόσον τὸ Δημόσιον θὰ καθίστατο, κατ' ἐφαρμογὴν τοῦ ἀρθρ. 16 τοῦ προϊσχύσαντος νόμου, περὶ διακρίσεως κτημάτων ἰδιοκτῆτης τῶν μήπω παρακεχωρημένων μεταλλευτικῶν ὄρυκτων, νὰ μὴ ἀποκτᾷ ὁ μεταλλειοκτῆτης, ἅμα τῇ παραχωρήσει, τὴν ἰδιοκτησίαν τούτων κατὰ μεταβίβασιν παρὰ τοῦ Δημοσίου, ἀλλὰ ν' ἀποκτᾷ μόνον ἀποκλειστικὸν ἢ προνομιακὸν δικαίωμα καταλήψεως, πρὸς ἰδιοποίησιν αὐτῶν, ὡς ὀρίζει τὸ ἀρθρ. 31 τοῦ Μ.Κ.;

Ἀνεξαρτήτως ὁμως πάντων τῶν ἀνωτέρω, ἡ ὑπὸ τοῦ ἀρθρ. 2 (§ 8 ἀρθρ. 1 Μ.Κ.) τοῦ Α.Ν. τῆς 17-10-1935 γενομένη προσθήκη, καθ' ἣν τὰ παρανόμως ἐξορυσσόμενα, πρὸ τῆς παραχωρήσεώς των, μεταλλευτικὰ ὄρυκτα ἀνήκουσιν εἰς τὸ Δημόσιον, οὐδεμίαν καταλείπει ἀμφιβολίαν περὶ τοῦ ἀυστάτου τῆς ἀνωτέρω γνώμης. Τοῦτο μαρτυρεῖ ἀσφαλῶς, ὅτι τὸ Δημόσιον δὲν εἶναι ἰδιοκτῆτης τῶν μήπω παρακεχωρημένων μεταλλευτικῶν ὄρυκτων, διότι, ἂν ἦτο τοιοῦτος, θὰ ἤδύνατο νὰ διαθέσῃ ταῦτα, χωρὶς νὰ παραστῇ ἀνάγκη ἐδικτῆς διατάξεως, ὡς ἡ ρηθεῖσα, πρὸς χορήγησιν εἰς τὸ Δημόσιον τοῦ δικαίωματος τῆς διαθέσεως.

Κατὰ ταῦτα, ἐφόσον, συμφώνως πρὸς τὴν διέπουσαν τὸν ἡμέτερον Μ.Κ.

ἀρχὴν τῆς μεταλλευτικῆς ἐλευθερίας, τὰ μεταλλεῖα εἶνε ἀδέσποτα, ἐφ' ὧν τὸ πρῶτον διὰ τῆς συστάσεως τῆς μεταλλειοκτησίας, κτᾶται ἀποκλειστικὸν δικαίωμα πρὸς ἰδιοποίησιν ἢ μεταλλειοκτήτης, θὰ πρέπει μετὰ τὴν ἐκπτώσιν ἢ παραίτησιν τοῦ μεταλλειοκτήτου καὶ ἐκκαθάρισιν τῶν ἀπαιτήσεων τῶν τυχόν κεκτημένων δικαίωμα ὑποθήκης ἐπὶ τοῦ μεταλλείου ἢ ἕτερον ἐμπράγματον δικαίωμα, ὃ χωρὸς τούτου νὰ ἀποδίδηται εἰς τὴν μεταλλευτικὴν ἐλευθερίαν, διὰ τῆς πλήρους καταργήσεως τῆς ἐν αὐτῷ μεταλλειοκτησίας καὶ νὰ ὑπόκειται οὗτος εἰς νέαν παραχώρησιν, συμφώνως πρὸς τὴν διαδικασίαν τοῦ μεταλλευτικοῦ νόμου.

Ἡ νομικὴ κατασκευὴ τοῦ ἀδεσπότου τῶν μεταλλευτικῶν ὀρυκτῶν εἶναι ἀπότοκος τῆς βασικῆς ἀρχῆς τῆς μεταλλευτικῆς ἐλευθερίας καὶ ἐναρμονίζεται πλήρως πρὸς τὰς μεταλλευτικὰς νομοθεσίας ἐκεῖνας, αἵτινες ἀκολουθοῦσι τὸ σύστημα τῆς παραχώρησεως τῶν μεταλλείων εἰς τὸν εὐρέτην ἢ τὸν πρῶτον αἰτητὴν τούτου, ὡς ἡ ἡμετέρα τοιαύτη.

Ἐκτὸς ὅμως τῆς νομικῆς ταύτης ἀνακολουθίας, ἦν, ἐναντι τῆς βασικῆς ἀρχῆς τῆς μεταλλευτικῆς ἐλευθερίας, ἐμφανίζει ὁ Α.Ν. 2514/1940, ἐν ἀρθρῷ 4 αὐτοῦ, ὑπέπεσεν οὗτος καὶ εἰς ἕτερον σφάλμα διότι, ἐν τῇ σπουδῇ αὐτοῦ ὅπως καταστήσῃ τὸ ταχύτερον κτήματα τοῦ Δημοσίου τὰ μεταλλεῖα, ἐφ' ὧν λαμβάνει χώραν ἐκπτώσις ἢ παραίτησις τοῦ μεταλλειοκτήτου, καὶ ἐπιτύχῃ οὕτω τὴν προσδοκωμένην ἀξιοποίησιν αὐτῶν μέσῳ τοῦ Δημοσίου, ἐπέλεθετο τῆς κρατοῦσης ἀρχῆς, καθ' ἣν δὲν χωρεῖ ἀναγκαστικὴ ἐκτέλεσις ἐναντίον τοῦ Δημοσίου, πρὸς ἱκανοποίησιν ὑφειλῶν τούτου πρὸς ἄλλους, καὶ ὥρισεν ὅτι τὰ ὡς εἴρηται μεταλλεῖα, εὐθὺς μετὰ τὴν ὀριστικοποίησιν τῆς ἐκπτώσεως ἢ τὴν ἀποδοχὴν τῆς παραίτησεως, περιέρχονται εἰς τὴν κυριότητα τοῦ Δημοσίου μετὰ τῶν τυχόν βαρυνουσῶν ταῦτα ὑποθηκῶν. Καὶ οὕτως, ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει, καθίσταται ἀτελεσφόρητος ὁ θεσμὸς τῆς ὑποθήκης, μὴ οὖσης δυνατῆς τῆς ἀναγκαστικῆς ἐκτέλεσεως ἐναντίον τοῦ Δημοσίου, πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ἀπαιτήσεων τῶν ἐνυποθηκῶν δανειστῶν.

Ἐν ᾧ θὰ ἔπρεπε, πρὸ τῆς περιελεύσεως τῶν μεταλλείων τούτων εἰς τὸ Δημόσιον, νὰ λαμβάνῃ χώραν, ἐντὸς ὀρισμένης προθεσμίας, ἀναγκαστικὸς πλειστηριασμὸς αὐτῶν, πρὸς ἱκανοποίησιν κατὰ τὸ δυνατόν τῶν ἀπαιτήσεων τῶν ἐνυποθηκῶν δανειστῶν καὶ μόνον ὅταν ὁ πλειστηριασμὸς ἀποβῇ ἄγονος ἢ ἂν παρέλθῃ ἀπρακτος ἢ πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτοῦ προθεσμία, τότε νὰ περιέρχονται ταῦτα εἰς τὸ Δημόσιον. Ἐξ ἄλλου ὁ ἀναγκαστικὸς πλειστηριασμὸς τῶν μεταλλείων, ἐν περιπτώσει ἐκπτώσεως τοῦ μεταλλειοκτήτου, συνάδει περισσότερον πρὸς τὴν φύσιν τῆς μεταλλειοκτησίας, ὡς ἐμπράγματον δικαίωματος, διότι ὁ ἐκπτώτος στερεῖται μὲν τῆς μεταλλειοκτησίας ἀλλ' εἰσπράττων τὸ ἐκπλειστηρίασμα λαμβάνει τὴν εἰς χρῆμα ἀξίαν τοῦ μεταλλείου. Ὡστε ἡ ἐκπτώσις ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ λαμβάνει τὴν μορφήν ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως διὰ λόγους κοινῆς ὠφελείας ἢ δημοσίου συμφέροντος, δι' οὗς ἐπιτρέπεται ἡ ἀφαίρεσις τοῦ ἐμπράγματου δικαίωματος, ἐπὶ ἀποζημιώσει.

Ἄνεξαρτήτως ὅμως τῶν ἀνωτέρω νομικῶν ἀπόψεων, ἡ διάταξις τοῦ ἀρθρ.

4 τοῦ Α.Ν. 2514/1940 εἶναι ἄστοχος καὶ ἀπὸ οὐσιαστικῆς ἀπόψεως, διότι ἡ ἀξιοποίησις τῶν μικρᾶς καὶ ἀδήλου ἀξίας μεταλλείων, οἷα κατὰ τὸ πλεῖστον, εἶναι τὰ μεταλλεῖα, ἐφ' ὧν λαμβάνει χώραν ἔκπτωσις ἢ παραίτησις τοῦ μεταλλειοκτήτου, εἶναι περισσότερον δυσχερῆς εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Δημοσίου ἢ εἰς χεῖρας τῶν ιδιωτῶν. Ἀπόδειξις τούτου εἶναι καὶ τὸ ὅτι οὐδὲν ἐκ τῶν μεταλλείων τῆς ἄνω κατηγορίας, ἄτινα περιῆλθον εἰς τὸ Δημόσιον, ἠξιοποιήθη μέχρι τοῦδε, ἐν ᾧ θὰ ἠδύνατο ἴσως τινὰ ἐκ τούτων νὰ ἀξιοποιηθῶσιν, ἐὰν, καταργουμένης τῆς μεταλλειοκτησίας, παρεχωροῦντο ἐκ νέου εἰς τὴν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν.

Διὰ τοὺς ἀνωτέρω λόγους ἐπιβάλλεται ἡ, ὅσον ἔνεστι, ταχύτερα κατάργησις τοῦ ἀρθρ. 4 τοῦ Α.Ν. 2514 καὶ ἡ εἰς ἰσχὺν ἐπαναφορὰ τοῦ θεσμοῦ τῆς καταργήσεως τῆς μεταλλειοκτησίας ἐπὶ τῶν μεταλλείων, ἐφ' ὧν λαμβάνει χώραν ἔκπτωσις ἢ παραίτησις, καὶ συγκεκριμένως ἡ ἐπαναφορὰ εἰς ἰσχὺν τοῦ ἀρχικοῦ ἀρθροῦ 30 τοῦ Μ.Κ. ὡς τοῦτο εἶχε τροποποιηθῆ ὑπὸ τοῦ ἀρθρ. 21 τοῦ Α.Ν. τῆς 17-10-35.

Τὸ φαινόμενον τῆς ἀργίας πολλῶν μεταλλείων ἐν Ἑλλάδι ὀφείλεται εἰς τὴν μὴ ἐφαρμογὴν τῶν νομίμων κυρώσεων κατὰ τῶν μεταλλειοκτητῶν τῶν ἀδικαιολογῆτως ἀργούντων μεταλλείων.

Αἱ μέχρι τοῦδε λαβοῦσαι χώραν ἐκπτώσεις μεταλλειοκτητῶν ὀφείλονται εἰς τὴν πέραν τῆς τριετίας καθυστέρησιν τῆς πληρωμῆς τῶν στρεμματικῶν φόρων, συνεπαγομένην αὐτοδικαίως τὴν ἔκπτωσιν τοῦ μεταλλειοκτήτου, οὐδεμία δὲ ἔκπτωσις ἔλαβε χώραν συνεπείᾳ ἀδικαιολογήτου ἀργίας τοῦ μεταλλεῖου. Κυρίως ὁμως ἡ ἀργία τῶν μεταλλείων ὀφείλεται εἰς τὸ ἄστοπον τῆς ἐκδόσεως παραχωρητηρίων τίτλων μεταλλείων, ἄνευ πραγματικῆς ὑπάρξεως μεταλλεύματος (βρα παρ. 11 ἐδ. 7).

Διότι οὕτω δημιουργοῦνται νομικῶς μεταλλεῖα χωρὶς πράγματι νὰ ὑπάρχωσι τοιαῦτα.

Ἐξ οὗ, κατὰ τὸ πλεῖστον, καὶ ἡ παρατηρουμένη ἀργία τούτων.

§ 31. Ἐκπτώσις τοῦ μεταλλειοκτήτου ἀπὸ τοῦ δικαιώματος τῆς μεταλλειοκτησίας.

1. Ἡ παραχώρησις καὶ δὴ δωρεάν, τῶν μεταλλείων εἰς τὴν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν καὶ ἡ ἐν γένει κρατικὴ προστασία ταύτης ἐν τῇ ἀσκήσει τῆς μεταλλείας δικαιολογεῖται ἐκ λόγων δημοσίου συμφέροντος, διότι ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία, κατὰ τὸ καὶ ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Μ.Κ. ἀξιολογουμένου σύστημα, θεωρεῖται καταλληλοτέρα τῆς κρατικῆς δραστηριότητος, διὰ τὴν ἐπωφελεστέραν εἰς τὸ Κοινωνικὸν Σύνολον ἀξιοποίησιν τοῦ μεταλλευτικοῦ πλοῦτου.

Ὅθεν αὐτόνοητον τυγχάνει, ὅτι ἡ τοιαύτη προστασία τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας δικαιολογουμένη καὶ ἐπιβαλλομένη ἐκ λόγων δημοσίου συμφέροντος, πρέπει νὰ παρέχεται, ἐφόσον ἐξυπηρετεῖται τὸ δημόσιον συμφέρον καὶ νὰ αἴρηται, εὐθὺς ὡς τοῦτο ἔλθῃ εἰς ἀντίθεσιν ἢ σύγκρουσιν πρὸς ἐκεῖνην.

Τὸ δημόσιον συμφέρον ἢ ἡ κοινὴ ὠφέλεια καθορίζει τὸ μέτρον τῆς προστασίας τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας ἐν τῇ ἀσκήσει τῆς μεταλλείας, ἐν τῇ τοιαύτῃ δὲ ἑναρμονίσει τοῦ ἰδιωτικοῦ πρὸς τὸ δημόσιον συμφέρον ἐγκρατεῖται ἡ ἐπιτυχία τῆς εἰδικῆς νομικῆς ρυθμίσεως τῆς μεταλλείας.

Ἀναγκαία συνέπεια τούτου εἶναι, ὅτι μετὰ τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας ἐν τῇ ἀσκήσει τῆς μεταλλείας, δεόν νὰ συμβαδίζῃ ἄμεσος, ἔντονος καὶ ἐνδελεχῆς ἐποπτεία καὶ ἐπέμβασις τοῦ Κράτους, ὅχι μόνον πρὸς καθοδήγησιν καὶ ἐνίσχυσιν τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας, καθ' ὅλα τὰ στάδια τῆς ἀξιοποιήσεως τοῦ μεταλλευτικοῦ πλοῦτου, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἐπιβολὴν κυρώσεων κατὰ τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας, ὡς αὕτη ἤθελεν ἀμελῶς ἢ ἀνεπαρκῶς ἢ ἐπιβλαβῶς διὰ τὸ δημόσιον συμφέρον διεξάγει τὴν ὑπὸ τοῦ νόμου ἀνατιθεμένην αὐτῇ σπουδαίαν κοινωνικὴν λειτουργίαν τῆς ἀξιοποιήσεως τοῦ μεταλλευτικοῦ πλοῦτου ἐπ' ὠφελείᾳ τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου.

2. Μεταξὺ τῶν κυρώσεων τούτων, ἐκτὸς τῶν ἀστυνομικῆς καὶ ποινικῆς φύσεως τοιούτων, εἶναι καὶ ἡ ἐκπτώσις τοῦ μεταλλειοκτητοῦ ἀπὸ τοῦ δικαίωματος τῆς μεταλλειοκτησίας εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεπομένας περιπτώσεις.

Εἰς τρεῖς περιπτώσεις ὁ Μ.Κ. ἐπιβάλλει τὴν ἐκπτώσιν τοῦ μεταλλειοκτητοῦ ἀπὸ τοῦ δικαίωματος τῆς μεταλλειοκτησίας.

Πρώτη εἶναι ἡ ἀδικαιολόγητος, πέραν τῆς διαιτίας ἀπὸ τῆς παραχωρήσεως, ἀργία τοῦ μεταλλείου ἢ ἡ ἀνεπαρκὴς λειτουργία τούτου ἢ ἡ ἀδικαιολόγητος, πέραν τοῦ ἔτους, διακοπὴ τῆς λειτουργίας αὐτοῦ (ἄρθρον 28 Μ.Κ.).

Δευτέρα περίπτωσις εἶναι ἡ ἐπὶ τριετίαν καθυστέρησις τῆς πληρωμῆς τοῦ στρεμματικοῦ φόρου (ἄρθρον 38 § 2 Μ.Κ.), καὶ

Τρίτη περίπτωσις εἶναι ἡ μὴ ἐμπρόθεσμος ὑπὸ τῶν κτωμένων δικαίωμα μεταλλειοκτησίας, συνεπεῖα καθολικῆς διαδοχῆς ἢ συνεπεῖα μεταβιβαστικῶν ἐν ζωῇ πράξεων ἢ ὑπὸ τῶν δικαστικῶς ἀναγνωριζομένων μεταλλειοκτητῶν γνωστοποιήσεως τῶν μεταβολῶν τούτων εἰς τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον (νῦν Βιομηχανίας) (ἄρθρον 24 § 3 Μ.Κ.).

3. Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν ἡ ἐκπτώσις ἐπέρχεται, κατόπιν εἰδικῆς διαδικασίας, ἣν διαγράφει ὁ Μ.Κ., ἐν ἄρθρῳ 28, ὡς τοῦτο ἀντικατεστάθη ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ Α.Ν. 2514/1940 καὶ ἀπαγγέλλεται δι' ἀπόφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Βιομηχανίας δημοσιευομένης ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως.

Ἡ λεπτομερὴς καὶ διεξοδικὴ διαδικασία, ἣν διαγράφει, ἐν προκειμένῳ, ὁ νόμος καὶ εἰς ἣν μετέχουσι διαδοχικῶς διάφορα ὄργανα τῆς Διοικήσεως, καὶ ἐπὶ πλεόν τὸ δικαίωμα προσφυγῆς εἰς τὸ Διοικητικὸν Δικαστήριον τῶν Μεταλλείων, ὅπερ παρέχεται ὑπὸ τοῦ νόμου εἰς τὸν ἐκπτώτον, ἐγγυῶνται τὴν πρόληψιν πάσης διοικητικῆς ἐναντίον τούτου αὐθαυρασίας.

4. Εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν, ἡ ἐκπτώσις ἐπέρχεται, ἅμα τῇ συμπληρώσει τριετίας ἐν τῇ καθυστέρησει πληρωμῆς τοῦ στρεμματικοῦ φόρου, ἢ δὲ ἀπαγγέλλουσα ταύτην ἀπόφασίς τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Βιομηχανίας εἶναι ἀπλῶς βεβαιωτικὴ τῆς ἐκπτώσεως ἐπερχομένης αὐτοδικαίως ἅμα τῇ συμπληρώσει

τῆς ὡς εἶρηται τριετίας. Δὲν δύναται δὲ νὰ ματαιώσῃ τὴν ἔκπτωσιν ἢ, μετὰ τὴν πάροδον τῆς τριετίας γυγνομένη τυχὸν καταβολὴ τοῦ ὀφειλομένου στρεμματικοῦ φόρου (ἄρθρον 38 § 1 Μ.Κ.).

Διὰ τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Α.Ν. 715/1937 ἐδόθη ἡ ἐρμηνεία, ὅτι ὡς τριετῆς καθυστέρησις τοῦ στρεμματικοῦ φόρου, ἐν προκειμένῳ, νοεῖται ἡ καθυστέρησις τοῦ φόρου τούτου τοῦ ἀναλογοῦντος εἰς τρία ἔτη, ἀδιακρίτως ἂν τὰ ἔτη ταῦτα εἶναι συνεχῆ ἢ μὴ.

Ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει ἡ ἔκπτωσις δικαιολογεῖται ἐκ τῆς, συνεπεία τῆς τριετοῦς καθυστέρησεως πληρωμῆς τοῦ στρεμματικοῦ φόρου, τεκμαιρομένης οικονομικῆς ἀνεπαρκείας ἢ ἀδιαφορίας τοῦ μεταλλειοκτῆτου πρὸς ἐκπλήρωσιν στοιχειώδους μεταλλευτικῆς ὑποχρεώσεώς του.

5. Εἰς τὴν τρίτην περίπτωσιν, ἡ ἔκπτωσις ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς διακριτικῆς ἐξουσίας τοῦ Ὑπουργοῦ Βιομηχανίας δικαιουμένου νὰ ἀπαγγεῖλῃ τὴν ἔκπτωσιν δι' ἀποφάσεώς του δημοσιευομένης ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ Ὑπουργὸς ἐκτιμῶν, ἐν ἐκάστη συγκεκριμένη περιπτώσει, τοὺς λόγους εἰς οὓς ὀφείλεται ἢ μὴ ἐμπρόθεσμος εἰς τὸ Ὑπουργεῖον γνωστοποιήσῃς τῆς ἐπελθούσης εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ μεταλλειοκτῆτου μεταβολῆς, θέλει ἀποφασίσει περὶ τῆς ἐκπτώσεως ἢ μὴ τοῦ εἰς τὴν γνωστοποίησιν ὑποχρέου μεταλλειοκτῆτου.

Ἀπαγορεύεται βεβαίως ἡ κατάχρησις τῆς εἰς τὸν Ὑπουργὸν παρεχομένης ἐν προκειμένῳ, ἐξουσίας, καθ' ἧς, ἄλλως τε, ὁ μεταλλειοκτῆτης προστατεύεται διὰ προσφυγῆς εἰς τὸ Δ. Δίκαστήριον τῶν Μεταλλείων, ὡς κατωτέρω, καὶ δι' αἰτήσεως ἀναίρεσεως κατὰ τῆς ἀποφάσεως τούτου ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας.

Ἡ ἐκ μέρους τῶν μεταλλειοκτητῶν παράλειψις γνωστοποιήσεως εἰς τὴν ἀρμοδίαν ὑπηρεσίαν τῶν ἐπερχομένων ἐκάστοτε ἐξ οἰασδήποτε αἰτίας εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ μεταλλειοκτῆτου μεταβολῶν συνιστᾷ παράβασιν πρωταρχικῆς καὶ στοιχειώδους, ἔναντι τῆς Διοικήσεως, ὑποχρεώσεως αὐτῶν μὲ λίαν δυσμενεῖς, εἰς βάρος τοῦ δημοσίου συμφέροντος, συνεπείας.

Εἶναι δὲ λίαν συνήθεις αἱ μεταβολαί, αἱ ἐπερχόμεναι εἰς τὰ πρόσωπα τῶν μεταλλειοκτητῶν καὶ ἰδίαι εἰς τὰς περιπτώσεις τῆς καθολικῆς διαδοχῆς, ὥστε, οὐχὶ σπανίως, οἱ ἐκάστοτε νέοι μεταλλειοκτῆται νὰ ἀγνωῶσι τὴν ἰδιότητά των ὡς μεταλλειοκτητῶν, ὡς καὶ τὰ πρόσωπα τῶν συμμεταλλειοκτητῶν αὐτῶν.

Ὑπὸ τοιούτους ὄρους, ὡς εἰκός, εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐπέλθῃ συνεννόησις τῶν συμμεταλλειοκτητῶν διὰ τὴν καλὴν καὶ ἐξυπηρετικὴν τοῦ γενικοῦ συμφέροντος ἐκμετάλλευσιν τοῦ ἐπικοίνου μεταλλείου, καὶ παρὰ τὴν ἐσχάτως δημοσιευθεῖσαν διάταξιν τοῦ ἄρθρου δεκάτου ὀγδόου τοῦ Ν.Δ. 2627/1953, ἥτις διευκολύνει μεγάλως τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν ἐπικοίνων μεταλλείων.

Δι' ὃ οὐδ' ἐπρεπεν, ὅπως ἡ ἔκπτωσις τῶν μεταλλειοκτητῶν, διὰ τὴν μὴ ἐγκαιρον γνωστοποίησιν τῶν ἐκάστοτε μεταβολῶν εἰς τὰ πρόσωπα τῶν μεταλλειοκτητῶν, ἐπέρχεται αὐτοδικαίως, ἀμα τῇ παρόδῳ ἀπράκτου τῆς προθεσμίας γνωστοποιήσεως καὶ νὰ ἐπεκταθῇ αὕτη καὶ εἰς τὰς μεταβολὰς τὰς ἐπερ-

χομένας ἐπὶ τῶν μισθωτικῶν δικαιωμάτων καὶ ἐν γένει ἐπὶ παντὸς δικαιομάτος μεταλλευτικοῦ περιεχομένου.

Οὕτω δὲ θὰ ἐξέλειπε συγχρόνως καὶ πᾶσα βάσις αἰτιάσεως κατὰ τῆς Διοικήσεως, ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ἀσκησιν τῆς παρεχομένης αὐτῇ διακριτικῆς ἐξουσίας πρὸς ἔκπτωσιν τῶν μὴ ἐκπληρούντων τὴν ὑποχρέωσιν τῆς γνωστοποιήσεως μεταλλειοκτητῶν.

6. Μετὰ τὴν δημοσίευσιν τῆς περὶ ἐκπτώσεως ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Βιομηχανίας εἰς πάσας τὰς ἄνω τρεῖς περιπτώσεις, ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 29 καὶ 30 τοῦ Μ.Κ..

Κατὰ τὰς διατάξεις ταύτας, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς ἀποφάσεως ταύτης, ὁ ἐκπτώτος δικαιούται διὰ προσφυγῆς ἐνώπιον τοῦ Διοικητικοῦ Δικαστηρίου τῶν Μεταλλείων νὰ ζητήσῃ τὴν ἀνάκλησιν τῆς ἀποφάσεως. Ἄν οὗτος δὲν ἀσκήσῃ προσφυγὴν ἢ αὐτὴ ἀπορριφθῇ ὑπὸ τοῦ Δικαστηρίου δικάζοντος ἀνεκκλήτως διὰ τε τὴν Διοίκησιν καὶ τὸν προσφεύγοντα, ἡ ἔκπτωσις καθίσταται ὀριστική. Ἄν τοῦναντίον τὸ Δικαστήριον ἀποφανθῇ ὑπὲρ τοῦ προσφεύγοντος, ἐκδίδεται νέα ὑπουργικὴ ἀπόφασις ἀνακαλοῦσα τὴν ἀπαγγέλαισα τὴν ἔκπτωσιν, ἣτις θεωρεῖται ὡς οὐδέποτε γενομένη.

Τὸ Δ. Δικαστήριον τῶν Μεταλλείων ἐκδίδει τὴν ἐν προκειμένῳ ἀπόφασιν του ἐντὸς τριῶν μηνῶν.

Ἄμα τῇ ὑποβολῇ τῆς προσφυγῆς, ὁ Πρόεδρος τοῦ Δικαστηρίου ὀρίζει δικάσιμον καὶ εἰσηγητὴν, ὅστις πρὸ πάσης συζητήσεως συγκεντρώνει ἅπαν τὸ ἀποδεικτικὸν ὕλικόν καλῶν πρὸς τοῦτο, ἐὰν κρίνῃ ἀναγκαῖον, τὰ διάδικα μέρη (Διοίκησιν καὶ προσφεύγοντα), οὕτως ὥστε τὸ Δικαστήριον νὰ δύναται εὐθὺς μετὰ τὴν συζήτησιν νὰ ἀποφασίσῃ ὀριστικῶς (ἄρθρον 29 Μ.Κ., ὡς ἀντικατεστάθῃ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 3 Α.Ν. 2514/1940).

Εὐθὺς ὡς ἡ ἔκπτωσις καταστῇ ὀριστική, τὸ μεταλλεῖον περιέρχεται εἰς τὴν κυριότητα τοῦ Δημοσίου μεθ' ὅλων τῶν ἐγκαταστάσεών του τῶν τε ὑπογείων καὶ ἐπιφανειακῶν ὡς καὶ μετὰ τῶν τυχόν βαρυνουσῶν τοῦτο ὑποθηκῶν ἢ ἄλλων ἐμπραγματῶν βαρῶν ἄνευ οὐδεμιᾶς ὑποχρέωσεως τοῦ Δημοσίου πρὸς ἀποζημίωσιν τοῦ ἐκπτώτου διὰ τε τὸ μεταλλεῖον καὶ τὰς ἐγκαταστάσεις αὐτοῦ.

Ὁ τέως μεταλλειοκτήτης δικαιούται οὐχ ἤττον νὰ ἀφαιρέσῃ ἐκ τῶν ἐγκαταστάσεων ὅσας δύνανται νὰ ἀφαιρεθῶσιν ἄνευ βλάβης τοῦ μεταλλεῖου, κατὰ τὴν περὶ τούτου κρίσιν τοῦ οἰκείου Ἐπιθεωρητοῦ τῶν μεταλλείων.

Εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν τό, ἐφ' οὗ ἡ ἔκπτωσις, μεταλλεῖον τελεῖ ὑπὸ μίσθωσιν συσταθεῖσαν διὰ συμβολαιογραφικοῦ ἐγγράφου καὶ ἐγκριθεῖσαν κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 25 τοῦ Μεταλλευτικοῦ Κώδικος, τὸ Δημόσιον ὑπεισέρχεται ὡς ἐμισθωτῆς εἰς τὰ δικαιώματα καὶ ὑποχρέωσεις τῆς μισθωτηρίου συμβάσεως κατὰ τὸ ἄρθρον 1 τοῦ Α.Ν. 715/1937, δικαιούται ὁμοῦς ἐξ ἄλλου τὸ Δημόσιον ὅπως λύῃ μονομερῶς τὴν μίσθωσιν, συμφῶνως πρὸς τὰς περὶ ἀργούντων μεμισθωμένων μεταλλείων διατάξεις.

Ἐπίσης, ὑπὸ τοὺς ἰδίους ὡς ἄνω ὄρους, τὸ μεταλλεῖον περιέρχεται εἰς τὴν

κυριότητα τοῦ Δημοσίου, ἐν περιπτώσει παραιτήσεως τοῦ μεταλλειοκτήτου (ἄρθρον 30 Μ.Κ., ὡς τοῦτο ἀντικατεστάθη ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 4 Α.Ν. 2514/1940).

Περὶ τῶν ἀτόπων, τὰ ὅποια συνεπάγεται τὸ ἄρθρον 4 τοῦ Α.Ν. 2514/1940 ὑπερ ἀντικατέστησε τὸ ἄρθρον 30 τοῦ Μ.Κ., παραπέμπομεν εἰς τὴν προηγούμενην § 30.

Κατόπιν τῆς ἰσχύος τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ Α.Ν. 2514/1940, ἀτονοῦσιν αἱ περὶ ὑποθήκης διατάξεις, προκειμένου περὶ τῶν εἰς τὴν κυριότητα τοῦ Δημοσίου περιερχομένων, μετὰ τὴν ἐκπτώσιν ἢ παραίτησιν τοῦ μεταλλειοκτήτου, ἐνυποθήκων μεταλλείων, μὴ ἐπιτρεπομένης κατὰ τοῦ Δημοσίου ἀναγκαστικῆς ἐκτελέσεως πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ἀπαιτήσεων τῶν ἐνυποθήκων πιστωτῶν.

Ἐξ ἄλλου δὲ καθίσταται ἔτι μᾶλλον δυσχερὴς εἰς χεῖρας τοῦ Δημοσίου ἡ ἀξιοποίησις τῶν μεταλλείων τούτων.

Δι' ὃ καὶ ὑφίσταται ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη ἀμέσου καταργήσεως τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ Α.Ν. 2514/1940 καὶ ἐπαναφορᾶς εἰς ἰσχὺν τῶν ὑπὸ τούτου καταργηθειῶν διατάξεων, καθιερουμένου συγχρόνως καὶ τοῦ θεσμοῦ τῆς μεταλλευτικῆς ὑποθήκης, ὥστε νὰ ἐξασφαλίζωνται προνομιακῶς αἱ ἀπαιτήσεις ἐκ δανείων καὶ πιστώσεων χορηγουμένων πρὸς ἐκτέλεσιν μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν, συντηρήσεως, λειτουργίας μεταλλείων καὶ ἐν γένει ἀσκήσεως τῆς μεταλλείας.

Ἐπίσης δέον νὰ ληφθῇ νομοθετικὴ πρόνοια, ὅπως, ὁ κατόπιν τοῦ διεξαγομένου, μετὰ τὴν ἐκπτώσιν, πλειστηριασμοῦ ἀναδεικνυόμενος νέος μεταλλειοκτήτης ὑποχρεοῦται νὰ προβαίη εἰς ἐναρξιν ἢ ἐπανάληψιν τῆς λειτουργίας τοῦ μεταλλείου ἐντὸς προθεσμιῶν βραχυτέρων τῶν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 28 τοῦ Μ.Κ. ὀριζομένων.

Αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 28 τοῦ Μ.Κ. (ὡς ἀντικατεστάθη ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ Α.Ν. 2514/1940), αἱ ρυθμίζουσαι τὴν διαδικασίαν τῆς ἐκπτώσεως ἀπὸ τοῦ δικαιώματος τῆς μεταλλειοκτησίας, ἔχουσιν ὡς ἀκολούθως :

«1. Ὁ ἰδιοκτήτης μεταλλείου (μεταλλειοκτήτης) ὑποχρεοῦται ἀπὸ τῆς παραχωρήσεως τοῦ μεταλλείου, ὅπως ὁροθετήσῃ τὴν ἔκτασιν αὐτοῦ διὰ τεχνητῶν ὁροσῆμων καὶ ὅπως προβαίη εἰς τὰς ἀναγκαίους διὰ τὴν λειτουργίαν τοῦ μεταλλείου προπαρασκευάς, ἀρξῆται δὲ ταύτης ὅσον οἷόν τε τάχιον καὶ διεξάγῃ αὐτὴν, συμφώνως πρὸς τοὺς κανόνας τῆς τέχνης, εἰς τρόπον ὥστε καὶ ἡ ἐκμετάλλευσις τοῦ μεταλλείου νὰ ἐκτελῆται ὁμαλῶς καὶ μεθοδικῶς καὶ ἡ ὑγεία καὶ ἡ ζωὴ τῶν ἐργαζομένων ἐν τῷ μεταλλεῖῳ ἐργατῶν νὰ ἐξασφαλίζωνται. Τὰς ἐργασίας τῆς λειτουργίας, ἐφόσον ἡμερησίως ἐργάζονται πλείονες τῶν πενήτηκοντα ἐργατῶν, δέον νὰ διευθύνῃ διπλωματοῦχος μηχανικὸς ἀνεγνωρισμένης σχολῆς.

Ὡς λειτουργία μεταλλείου νοεῖται πᾶσα ἐργασία συνιστώσα σοβαρὰν ἐρευναν ἢ ἐκμετάλλευσιν τοῦ μεταλλείου, κατὰ τὴν περὶ τούτου, κατόπιν γνωμοδοτήσεως τοῦ Συμβουλίου Μεταλλείων, κρίσιν τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας.

2. Ἐὰν ὁ ἰδιοκτήτης μεταλλείου ἀπρακτῆσῃ ἐπὶ διετίαν ἀπὸ τῆς παραχω-

ρήσεως ἢ ἐργάζεται ἀνεπαρκῶς κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ οὐκείου Ἐπιθεωρητοῦ Μεταλλείων ἢ διακόψῃ τὴν λειτουργίαν ἐπὶ ἓν ἔτος, ὁ Ἐπιθεωρητὴς Μεταλλείων προσκαλεῖ αὐτόν, ὅπως δι' ἀναφορᾶς τοῦ ὑποβάλλῃ ἐντὸς προθεσμίας ἑνὸς μηνὸς τοῦ λόγου τῆς ἀπραξίας ἢ τῆς διακοπῆς τῆς λειτουργίας ἢ τῆς ἀνεπαρκοῦς ἐργασίας.

Ἐὰν τὸ δικαίωμα τῆς ἐρεύνης καὶ ἐκμεταλλεύσεως τοῦ μεταλλείου ἐξεχωρήθῃ διὰ συμβάσεως ὑπὸ τοῦ μεταλλιοκτῆτου εἰς ἕτερον πρόσωπον ὑπὸ τύπον μισθώσεως ἢ ὑπὸ ἕτερον νομικὸν τύπον, ὁ μεταλλιοκτῆτης ὑποχρεοῦται ὅπως μετὰ τῆς ὡς εἴρηται ἀναφορᾶς ὑποβάλλῃ καὶ κεκυρωμένον ἀντίγραφον τοῦ ἐγγράφου, δι' οὗ συνήφθη ἡ σχετικὴ σύμβασις, ὡς καὶ πᾶν ἄλλο στοιχεῖον ἀποδεικνύον τὴν σύναψιν ταύτης.

3. Μετὰ τὴν ὑποβολὴν τῶν ἀνωτέρω ὁ Ἐπιθεωρητὴς προβαίνει εἰς ἔλεγχον τῆς ἀληθείας καὶ ἐπαρκείας τῶν ὑπὸ τοῦ μεταλλιοκτῆτου ἐπικαλουμένων λόγων καὶ συντάσσει ἐπ' αὐτῶν ἔκθεσιν, ἣν μετὰ τῆς ἀναφορᾶς τοῦ μεταλλιοκτῆτου καὶ πάντων τῶν σχετικῶν στοιχείων ὑποβάλλει εἰς τὴν Διεύθυνσιν Μεταλλείων ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς ὑποβολῆς τῆς ἀναφορᾶς τοῦ μεταλλιοκτῆτου.

Ἡ Διεύθυνσις Μεταλλείων διαβιβάζει εἰτα τὸν οὕτω καταρτισθέντα φάκελλον μετὰ τῶν τυχόν παρατηρήσεών της εἰς τὸ Συμβούλιον τῶν Μεταλλείων, ὅπερ, μετ' ἀκρόασιν τοῦ μεταλλιοκτῆτου ἢ καὶ ἄνευ ταύτης, γνωμοδοτεῖ ὑπὲρ τῆς ἐκπτώσεως αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ δικαιώματος τῆς μεταλλιοκτησίας, ἐφόσον ἤθελε κρίνει ἀναληθεῖς ἢ μὴ ἀποχρῶντας τοὺς ὑπὸ τοῦ μεταλλιοκτῆτου ἐπικαλουμένους λόγους ἀργίας ἢ ἀνεπαρκοῦς ἐργασίας ἢ διακοπῆς τῆς λειτουργίας.

Τὸ Συμβούλιον δύναται πρὸ τῆς περὶ ἐκπτώσεως γνωμοδοτήσεώς του νὰ τάξῃ εἰς τὸν μεταλλιοκτῆτην προθεσμίαν τὸ πολὺ μέχρις ἑξ μηνῶν πρὸς ἑναρξιν ἢ ἐπανάληψιν ἢ ἔντασιν τῆς λειτουργίας τοῦ μεταλλείου, ἥς προθεσμίας παρερχομένης ἀπράκτου τὸ Συμβούλιον ἐκδίδει τὴν περὶ ἐκπτώσεως γνωμάτευσίν του.

Ἡ Διεύθυνσις Μεταλλείων καὶ τὸ Συμβούλιον Μεταλλείων προβαίνουν εἰς τὰς ὡς ἄνω ἀνατιθεμένας εἰς ἑκάτερον τῶν ὀργάνων τούτων ἐνεργείας ἐντὸς δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς εἰς ἑκάτερον τούτων περιελεύσεως τοῦ σχετικοῦ φακέλλου.

Ὁ Ὑπουργὸς τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας ἐντὸς δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς εἰς αὐτὸν ἀνακοινώσεως τῆς περὶ ἐκπτώσεως γνωμοδοτήσεως τοῦ Συμβουλίου ἀποφαίνεται ὑπὲρ τῆς ἐκπτώσεως δι' ἀποφάσεώς του κηρυττούσης τὴν ἐκπτώσιν τοῦ μεταλλιοκτῆτου καὶ δημοσιευομένης ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως.

4. Μεταλλεῖα, δι' ἃ ἐπὶ πενταετίαν ἀπὸ τῆς παραχωρήσεώς των δὲν ἤθελον ὑποβληθῆ τά, κατὰ τὸ ἄρθρον 40 τοῦ Μεταλλευτικοῦ Κώδικος ὡς τοῦτο ἀντικαθίσταται ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 6 Α.Ν. 2514, στοιχεῖα, θεωροῦνται ὡς ἀδικαιολογητῶς ἀργοῦντα. Τὸ ὑπουργεῖον Ἐθνικῆς Οἰκονομίας, εὐθὺς ὡς βεβαιωθῇ ὑπὸ τοῦ οὐκείου Ἐπιθεωρητοῦ Μεταλλείων ἢ μὴ ὑποβολὴ τῶν ἄνω

στοιχείων διὰ τὸ ρηθὲν χρονικὸν διάστημα, δύναται νὰ κηρύξῃ ἐκπτώτους τοὺς ἰδιοκτητὰς τῶν ἄνευ μεταλλείων ἄνευ ἄλλης ἐρεύνης.

5. Προκειμένου περὶ πλειόνων τοῦ ἐνὸς μεταλλείων ἀνηκόντων εἰς τὸν αὐτὸν μεταλλειοκτήτην, ἐξ ὧν τινὰ μόνον λειτουργοῦσι, τὰ δὲ λοιπὰ ἀργοῦσι, τὰ δευτέρα δύναται νὰ θεωρῶνται ὡς δεδικοιολογημένως ἀργοῦντα, ἐὰν συνδέωνται οἰκονομικῶς μετὰ τῶν λειτουργούντων, ἀποτελοῦντα μετ' αὐτῶν ἀντικείμενον ἐνιαίας οἰκονομικῆς ἐπιχειρήσεως καὶ ἐὰν δὲν ὑφίστανται ἀντίθετοι λόγοι δημοσίου συμφέροντος ἐπιβάλλοντες τὴν λειτουργίαν καὶ τῶν ἀργούντων, κατὰ τὴν περὶ πάντων τούτων, κατόπιν γνωμοδοτήσεως τοῦ Συμβουλίου τῶν Μεταλλείων, κρίσιν τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας.

6. Οἱ μὴ συμμορφούμενοι πρὸς τὴν κατὰ τὸ ἐδάφιον 2 τῆς παρούσης παραγράφου πρόσκλησιν τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ μεταλλειοκτῆται θεωροῦνται ὡς ἀδικαιολογήτως ἀπρακτοῦντες. Ἄμα τῇ παρελεύσει ἀπράκτου τῆς μηνιαίας προθεσμίας πρόσκλησεως, ὁ Ἐπιθεωρητὴς ἀναφέρει περὶ αὐτῶν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐθνικῆς Οἰκονομίας (Διεύθυνσις Μεταλλείων, ὅπου δύναται νὰ κηρύξῃ τούτους ἐκπτώτους, ἄνευ ἄλλης διατυπώσεως ἢ ἐρεύνης τινός).

§ 32. Παραίτησις τοῦ μεταλλειοκτῆτου ἀπὸ τοῦ δικαιώματος τῆς μεταλλειοκτησίας.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 39 (§ 1) τοῦ Μ.Κ., πᾶς ὀλικῶς ἢ μερικῶς ἰδιοκτήτης μεταλλείου δικαιούται, ἄνευ βλάβης τῶν πρὸς τὸ Δημόσιον ἢ τρίτους ὑποχρεώσεων αὐτοῦ, νὰ ὑποβάλῃ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας (νῦν Βιομηχανίας), αἴτησιν παραίτησεως ἀπὸ τοῦ μεταλλείου, εἴτε ὅλου, εἴτε μέρους αὐτοῦ ὠρισμένου. Ἡ αἴτησις αὕτη γίνεται ὑποχρεωτικῶς δεκτὴ ἐντὸς δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς ὑποβολῆς δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Βιομηχανίας.

Κατὰ τὸν Ἀστικὸν Κώδικα (ἄρθρα 1134, 1169, 1319), προκειμένου περὶ παραίτησεως ἀπὸ ἐμπραγμάτων δικαιωμάτων ἐπὶ ἀκινήτων, ἀπαιτεῖται μονομερῆς περὶ τούτου δήλωσις τοῦ δικαιούχου διὰ συμβολαιογραφικοῦ ἐγγράφου καὶ μεταγραφή ταύτης, ὡς δικαιοπραξίας συνιστώσης κατάργησιν ἐμπραγμάτου δικαίωματος ἐπὶ ἀκινήτου (ἄρθρον 1192 Ἀστικοῦ Κώδικος). Ὅθεν ἐντελῶς διάφορος εἶναι ὁ τρόπος τῆς παραίτησεως ἀπὸ τοῦ δικαιώματος τῆς μεταλλειοκτησίας πρὸς τὸν τρόπον τῆς παραίτησεως ἀπὸ δικαιώματος τῆς ἰδιοκτησίας ἐπὶ ἀκινήτου.

Κατὰ τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον 39 Μ.Κ., διὰ τὴν ἀπὸ τῆς μεταλλειοκτησίας παραίτησιν εἶτε ἐφ' ὀλοκλήρου τοῦ μεταλλείου, εἶτε ἐπὶ ὠρισμένου μέρους αὐτοῦ, ἀπαιτοῦνται αἱ ἐξῆς προϋποθέσεις: α) Ἐγγραφος αἴτησις τοῦ μεταλλειοκτῆτου περὶ παραίτησεως ὑποβαλλομένη εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Βιομηχανίας, β) ἀποδοχὴ τῆς αἰτήσεως ταύτης δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Βιομηχανίας.

Πλὴν τῶν δύο τούτων τυπικῶν προϋποθέσεων ἀπαιτεῖται ὡς τρίτη οὐσιαστικὴ προϋπόθεσις, ὅτι διὰ τῆς ἀποδοχῆς τῆς παραίτησεως δὲν ἐπέρχεται βλάβη

εις τὸ συμφέρον τοῦ Δημοσίου ἢ τρίτων διὰ τῆς ἀποσβέσεως τῶν ἀπέναντι τούτων, ὑποχρεώσεων τοῦ παραιτουμένου. Ὑπὸ τὴν τελευταίαν ταύτην προϋπόθεσιν εἶναι ὑποχρεωτικὴ ἡ ἀποδοχὴ τῆς παραιτήσεως αἰτήσεως.

Εἶναι δυνατὸν τὸ Δημοσίον νὰ εἶναι πιστωτῆς τοῦ μεταλλειοκτῆτου ἐξ ἀπαιτήσεως φόρων. Δυνατὸν νὰ ὑφίστανται ἐνυπόθηχοι δανεισταὶ ἢ ἔχοντες ἕτερον ἐμπράγματον δικαίωμα ἐπὶ τοῦ μεταλλείου.

Εἰς πάσας τὰς περιπτώσεις ταύτας, ἡ Διοίκησις ὀφείλει νὰ ἀρνηθῇ τὴν ἀποδοχὴν τῆς παραιτήσεως, ἐὰν δι' αὐτῆς ἐπέρχωνται βλάβαι τῶν πρὸς τὸ Δημοσίον καὶ τρίτους ὑποχρεώσεων τοῦ ὑποβάλλοντος τὴν παραίτησιν μεταλλειοκτῆτου.

Κατὰ τὴν πρωσσικὸν μεταλλευτικὸν νόμον, ἐφόσον ὑφίστανται ὑποθήκαι ἢ ἕτερα ἐμπράγματα δικαίωματα ἐπὶ τοῦ μεταλλείου, ἀφ' οὗ ζητεῖται ἡ παραίτησις, λαμβάνει χώραν ἡ ἰσχύουσα ἐπὶ ἐκπτώσεως τοῦ μεταλλειοκτῆτου διαδικασία, πρὸς διασφάλισιν τῶν συμφερόντων τῶν ἐνυποθήκων πιστωτῶν ἢ τῶν ἐχόντων ἕτερον ἐμπράγματον δικαίωμα ἐπὶ τοῦ μεταλλείου.

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ὑπῆρξε πληρέστερος ὁ καταργηθεὶς ΒΤΟ' τοῦ 1896, ὅστις προέβλεπε περὶ τῆς διαδικασίας ταύτης, ἐν περιπτώσει παραιτήσεως τοῦ μεταλλειοκτῆτου.

Κατὰ τὸ ρηθὲν ἄρθρον 39 (§ 1) τοῦ Μ.Κ., δύναται νὰ λάβῃ χώραν παραίτησις, ὄχι μόνον ἀπὸ τοῦ ὅλου μεταλλείου, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ὀρισμένου μέρους αὐτοῦ.

Διὰ τῆς ἀποδοχῆς ὁμῶς τῆς τοιαύτης παραιτήσεως ἀφ' ὀρισμένου μέρους τοῦ μεταλλείου, ἐπέρχεται σωματικὴ μεταβολὴ εἰς τὸ μεταλλεῖον, ἥτοι, εἰς τὸν ἐδαφικὸν χώρον αὐτοῦ, τοῦθ' ὅπερ δὲν εὐρίσκεται ἐν ἀρμονίᾳ πρὸς τὴν ἐννοίαν τοῦ ἀδικαιρέτου τοῦ μεταλλείου, ὡς προκύπτει αὐτῇ ἐκ τοῦ ἀμέσως προηγουμένου ἄρθρου 38 (§ 1) τοῦ Μ.Κ. (ὄρα καὶ § 17).

Ἄλλὰ καὶ ἀπὸ οὐσιαστικῆς ἀπόψεως, ἡ τοιαύτη, διὰ τῆς ἀποδοχῆς τῆς μερικῆς παραιτήσεως, ἐπερχομένη μείωσις τοῦ ἐδαφικοῦ χώρου τοῦ μεταλλείου ἐνδέχεται νὰ ἀντίκειται εἰς τὸ δημόσιον συμφέρον. Ἐνδέχεται νὰ ἀντίκεινται εἰς ταύτην λόγοι ἀστυνομικῆς φύσεως. Ἐὰν λ.χ. διὰ τοῦ, κατόπιν τῆς παραιτήσεως, ἐπερχομένου περιορισμοῦ τοῦ ἐδαφικοῦ χώρου τοῦ μεταλλείου, δημιουργῶνται ἐν αὐτῷ κίνδυνοι διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν ἔργων καὶ τῶν ἐργατῶν.

Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην, δέον, κατὰ μείζονα λόγον, ἡ Διοίκησις νὰ ἀρνήται τὴν ἀποδοχὴν τῆς παραιτήσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

1. ΚΤΗΣΙΣ ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΥΠΟ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ

2. ΚΤΗΣΙΣ ΤΟΙΟΥΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΕΝ ΠΑΡΑ- ΜΕΘΟΡΙΟΙΣ ΚΑΙ ΑΛΛΑΙΣ ΕΞΟΜΟΙΟΥΜΕΝΑΙΣ ΠΡΟΣ ΤΑΥΤΑΙΣ ΠΕΡΙΟΧΑΙΣ

§ 33. Διατάξεις ρυθμίζουσαι τὸ ἀντικείμενον τοῦτο.

1. Λόγοι ὑγιоῦς μεταλλευτικῆς-πολιτικῆς, ἐν συνδυασμῶ πρὸς λόγους ἐθνικῆς ἀσφαλείας, ἤγαγον εἰς τὴν ἔκδοσιν εἰδικωτέρων διατάξεων ρυθμίζουσῶν τὸν τρόπον κτήσεως μεταλλευτικῶν δικαιωμάτων ἀφ' ἐνδὸς τῶ ἀλλοδαπῶν καὶ ἀφ' ἐτέρου ἐν παραμεθορίοις καὶ ἄλλαις ἐξομοιούμεναις πρὸς ταύτας περιοχαῖς, κατὰ τρόπον, ὥστε, ἐξασφαλιζομένης τῆς ἐθνικῆς ἀσφαλείας, νὰ μὴ στερηθῆ ἡ ἑλληνικὴ μεταλλεία τῶν ξένων κεφαλαίων καὶ τῆς τεχνικῆς ἐκ τῆς Ἀλλοδαπῆς ἀρωγῆς, ἅτινα ἀποτελοῦσι πολύτιμα ἐφόδια διὰ τὴν ἀσκήσιν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς ἐγχωρίου μεταλλείας.

Αἱ διατάξεις αὗται ταυτίζονται εἰς τὰς δύο, ὡς ἄνω, περιπτώσεις, διότι ἐν ἀμφοτέραις ὑφίσταται ταυτότης νομικοῦ λόγου (ratio juris). Ἐφαρμόζονται τοῦτέστιν αἱ ἴδιαι διατάξεις, εἴτε πρόκειται περὶ κτήσεως μεταλλευτικοῦ δικαιώματος ὑπὸ ἀλλοδαποῦ, ἀδιακρίτως τῆς περιοχῆς, δι' ἣν ζητεῖται αὕτη, εἴτε πρόκειται περὶ κτήσεως μεταλλευτικοῦ δικαιώματος ἐν παραμεθορίοις ἢ ἐξομοιούμεναις πρὸς ταύτας, ἀπὸ ἀπόψεως ἐθνικῆς ἀσφαλείας, περιοχαῖς, ἀδιακρίτως τῆς ἰθαγενείας τοῦ ζητοῦντος ταύτην προσώπου (ἀλλοδαποῦ ἢ ἡμεδαποῦ).

Αἱ ἐν λόγῳ διατάξεις εἶναι αἱ ἀκόλουθοι :

Πρώτη σχετικὴ διάταξις ὑπῆρξεν ἡ τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ 3763 Νόμου τοῦ 1927, ὅπερ ὥρισεν ὅτι διὰ πᾶσαν ὑπὸ ἀλλοδαπῶν φυσικῶν ἢ νομικῶν προσώπων ἀποκτησιν οἰουδήποτε δικαιώματος ἐκμεταλλεύσεως μεταλλείου κειμένου εἰς εἰς τὰς παραμεθορίους ἐπαρχίας ἀπαιτεῖται, πρὸς ταῖς ἄλλαις διατυπώσεις τῶν περὶ μεταλλείων νόμων, καὶ ἡ σύμφωνος γνώμη τοῦ Γνωμοδοτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ὑπηρεσίας Μεταλλείων.

Ἡ διάταξις αὕτη ἰσχύσασα ἀρχικῶς διὰ τὰς παραμεθορίους ἐπαρχίας ἐπεξετάθη βραδύτερον δι' ἅπασαν τὴν χώραν, δυνάμει τοῦ ἐδαφίου 2 τῆς παραγράφου 7 τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ Μ.Κ., ὡς τοῦτο διεμορφώθη δυνάμει τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ

ἀπὸ 17-10-1935 Ἐν. Νόμου «περὶ αὐθεντικῆς ἐρμηνείας κλπ. τῶν διατάξεων τοῦ Νόμου ΓΦΚΔ' κλπ.».

Μεθ' ἧς ἡ διάταξις αὕτη τοῦ Μ.Κ. συνεπληρώθη ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ Α.Ν. 715 τοῦ 1937 καὶ τέλος ὁ Α.Ν. 2514 τοῦ 1940 τὰς περὶ κτήσεως μεταλλευτικῶν δικαιωμάτων ὑπὸ ἀλλοδαπῶν διατάξεις συνεπλήρωσε καὶ ἠνοποίησε διὰ τοῦ ἄρθρου 21 τούτου, ὡς ἀκολούθως :

«Ἄρθρον 21 Α.Ν. 2514/1940.

§ 1.

1. Διὰ τὴν ὑπὸ ἀλλοδαπῶν φυσικῶν ἢ νομικῶν προσώπων ἀπόκτησιν μεταλλειοκτησίας (ιδιοκτησίας μεταλλείου) καθ' οἷονδῆποτε τρόπον, εἴτε πρωτοτύπως διὰ παραχωρήσεως παρὰ τοῦ Κράτους, εἴτε παραγωγῶς διὰ μεταβιβάσεως αὐτοῖς παρὰ τοῦ δικαιούχου συνεστημένης ἤδη μεταλλειοκτησίας, ὡς καὶ διὰ τὴν ὑπ' αὐτῶν ἀπόκτησιν οἰουδήποτε ἄλλου δικαιώματος ἐπὶ μεταλλεῖου, ἀπαιτεῖται, πρὸς τοῖς ἄλλοις ὑπὸ τοῦ μεταλλευτικοῦ Κώδικος καθοριζομένοις ὅροις καὶ διατυπώσεις, καὶ ἡ σύμφωνος γνωμοδότησις τοῦ Συμβουλίου τῶν Μεταλλείων.

2. Τὸ Συμβούλιον τῶν Μεταλλείων γνωμοδοτοῦν ἐν προκειμένῳ δύναται νὰ καθορίσῃ προσθέτους ὄρους, ὑφ' οὓς ἐπιτρέπεται ἢ ὑπὸ τοῦ ἀλλοδαποῦ ἀπόκτησις δικαιώματος ἐπὶ μεταλλεῖου κατὰ τ' ἀνωτέρω, ὡς καὶ κυρώσεις ἐν περιπτώσει παραβάσεως τῶν ὄρων. Δύναται δὲ μεταξὺ τῶν ἐπιβλητέων κυρώσεων νὰ περιλαμβάνῃ καὶ ἔκπτωσιν τοῦ ἀλλοδαποῦ ἀπὸ τοῦ ἀποκτιωμένου ὑπ' αὐτοῦ δικαιώματος καὶ τὴν περιέλευσιν τούτου εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον.

§ 2.

1. Διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τῆς προηγουμένης παραγράφου τοῦ παρόντος ἄρθρου ἢ ἐθνικότητος ἐταιρειῶν κεκτημένων ἰδίαν νομικὴν προσωπικότητα κρίνεται ἐκ τῆς ἐθνικότητος τῶν κεφαλαίων τῆς ἐταιρείας καὶ ἄλλων οὐσιαστικωτέρων στοιχείων κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Συμβουλίου τῶν Μεταλλείων.

2. Ἄλλοδαποὶ (φυσικὰ ἢ νομικὰ πρόσωπα) κοιμιστὰι μετοχῶν ἀνωνύμων ἐταιρειῶν κεκτημένων δικαιώματα ἐπὶ μεταλλείων δὲν δύναται κατὰ τὴν διάλυσιν τῆς ἐταιρείας καὶ διανομὴν τῆς ἐταιρικῆς περιουσίας νὰ ἀποκτήσωσι δικαιώματα ἐπὶ τῶν μεταλλείων τῆς διαλυομένης ἀνωνύμου ἐταιρείας.

Ἐκ παραλλήλου πρὸς τὰς ἄνω διατάξεις, ὁ Α.Ν. 1366/1938 «περὶ ἀπαγορεύσεως δικαιοπραξιῶν εἰς παραμεθορίους, παρακτίους περιοχὰς κλπ.» ὥρισεν ἐν ἔδαφιῳ 1 τοῦ ἄρθρου 5 αὐτοῦ, ὅτι αἱ περὶ ἀποκτήσεως μεταλλευτικῶν δικαιωμάτων ὑπὸ ἀλλοδαπῶν διατάξεις ἰσχύουσι καὶ διὰ τὴν ἀπόκτησιν μεταλλευτικῶν δικαιωμάτων ὑφ' οἰουδήποτε προσώπου, ἀδιακρίτως τῆς ἰθαγενείας αὐτοῦ, ἐν παραμεθορίαις περιοχαῖς, νήσοις, παρακτίοις καὶ ἄλλαις ἀπὸ ἀπῆψεως ἐθνικῆς ἀσφαλείας, ἐνδιαφερούσαις περιοχαῖς, ὡς αὐταὶ καθορίζονται.

ἐκάστοτε διὰ Β. Διαταγμάτων ἐκδιδόμενων, προτάσει τῶν Ὑπουργῶν Γεωργίας καὶ Ἐθνικῆς Ἀμύνης, συμφώνως πρὸς τὰ ἄρθρα 1 καὶ 4 τοῦ ἰδίου Α.Ν. 1366/1939¹.

Κατὰ τὰς συνδυασμένας, ὡς ἄνω, διατάξεις, πρὸς κτῆσιν οἰουδήποτε μεταλλευτικοῦ δικαιώματος: α) ὑπὸ ἀλλοδαπῶν, ἀδιακρίτως περιοχῆς, δι' ἣν ζητεῖται ἢ κτῆσις ἢ β) ἐν παραμεθορίαις ἢ ἄλλαις ἐνδιαφερούσαις, ἀπὸ ἀπόψεως ἔθνικῆς ἀσφαλείας, περιοχαῖς καθοριζόμεναις κατὰ τὰ ἄρθρα 1 καὶ 4 τοῦ Α.Ν. 1336/1938, ἀδιακρίτως ἰθαγενείας τοῦ ζητούντος τὴν κτῆσιν προσώπου, ἀπαιτεῖται, ἐκτὸς τῶν ἄλλων ὑπὸ τοῦ Μ.Κ. καθοριζομένων ὄρων καὶ διατυπώσεων, καὶ ἡ σύμφωνος γνώμη τοῦ Συμβουλίου Μεταλλείων, ὅπερ, α) δύναται νὰ θέτῃ προσθέτους (πέραν τῶν νομίμων) ὄρους καὶ κυρώσεις, ὑφ' οὓς ἐπιτρέπεται, ἐν προκειμένῳ ἢ ἀπόκτησις μεταλλευτικοῦ δικαιώματος, καὶ β) τὸ Συμβούλιον Μεταλλείων, προκειμένου νὰ ἐκτιμήσῃ τὴν ἐθνικότητα τῆς ζητούσης τὴν κτῆσιν τοῦ μεταλλευτικοῦ δικαιώματος ἑταιρείας κεκτημένης ἰδίαν νομικὴν προσωπικότητα, δὲν δεσμεύεται ἐκ τοῦ καθιερωμένου τυπικοῦ κριτηρίου τῆς ἐθνικότητος τῆς ἑταιρείας, βάσει τῆς ἐδρας ταύτης, ἀλλὰ κρίνει περὶ τούτου ἐκ τῆς ἐθνικότητος τῶν κεφαλαίων τῆς ἑταιρείας καὶ ἄλλων οὐσιαστικῶν στοιχείων.

Δέον ἐν τέλει νὰ σημειωθῇ ὅτι, πρὸς μείζονα κατοχύρωσιν τῶν ἀπόψεων τῆς ἔθνικῆς ἀσφαλείας, αἵτινες συντρέχουσιν ἐν τῇ κτῆσει μεταλλευτικῶν δικαιομάτων κατὰ τὰς ἄνω περιπτώσεις, ὁ Α.Ν. 715/1937, ἐν ἄρθρῳ 5 αὐτοῦ, ὥρισε καὶ ἀντιπρόσωπον τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου Στρατοῦ, ὡς μέλος τοῦ Συμβουλίου Μεταλλείων, ὅπερ, ὡς ἐρρήθη, γνωμοδοτεῖ διὰ τὴν κτῆσιν μεταλλευτικῶν δικαιομάτων κατὰ τὰς περιπτώσεις ταύτας.

Ὡς ἐκ τοῦ σκοποῦ τῶν ἄνω διατάξεων, προσκύπτει ὡς δικαιώματα ἐπὶ μεταλλείων νοοῦνται ἐνταῦθα πάντα τὰ μεταλλευτικοῦ περιεχομένου δικαιώματα, ἀνεξαρτήτως τοῦ χαρακτῆρος αὐτῶν ὡς ἐμπραγμάτων ἢ ἐνοχικῶν.

1. Ὡς τοιαῦται παραμεθόριοι περιοχαὶ καθωρίσθησαν αἱ ἐξῆς: 1) Διὰ τοῦ ἀπὸ 21-10-1938 Β.Δ. (Φ.Ε.Κ. 400 τοῦ 1938) οἱ Νομοὶ Φλωρίνης, Κιλίκης, Δράμας, Ροδόπης καὶ Ἐβρου, πλὴν ἑπαρχίας Σαμοθράκης καὶ αἱ Ἐπαρχίαι Θυάμιδος ἢ Φιλιατῶν, Πρωγονίου καὶ Κονίστης ἐκ τοῦ Νομοῦ Ἰωαννίνων, Ἀλμωπίας καὶ Ἐδέσσης ἐκ τοῦ Νομοῦ Πέλλης, Σιντικής καὶ Σερρῶν ἐκ τοῦ Νομοῦ Σερρῶν, 2) διὰ τοῦ ἀπὸ 3-11-1939 Β.Δ. (Φ.Ε.Κ. 13 τοῦ 1940) ὁ Νομὸς Θεσσαρωτίας, 3) διὰ τοῦ ἀπὸ 14-7-1939 (Φ.Ε.Κ. 292 τοῦ 1939) ὁλόκληρος ὁ Νομὸς Ἰωαννίνων, Θεσσαρωτίας, Πέλλης, Θεσσαλονίκης, Χαλκιδικῆς, Σερρῶν, Καβάλας καὶ ὁλόκληροι αἱ νῆσοι Κρήτη, Λέσβος, Ἀἴμος, Σάμος, Χίος καὶ Κέρκυρα, 4) διὰ τοῦ ἀπὸ 26-9-1939 Β.Δ. (Φ.Ε.Κ. 431 τοῦ 1939) ὁλόκληρος ὁ Νομὸς Κοζάνης.

Δυνάμει τῶν Διαταγμάτων τούτων ὡς παραμεθόριοι περιοχαὶ δέον νὰ θεωρῶνται οἱ κατὰ τὴν τελευταίαν διοικητικὴν διαίρεσιν τοῦ Κράτους σχηματισθέντες νέοι νομοί: 1) Καστορίας ἐκ διαχωρισμοῦ τοῦ Νομοῦ Φλωρίνης, 2) Ζάνθης ἐκ διαχωρισμοῦ τοῦ Νομοῦ Ροδόπης, καὶ 3) Ἠμαθίας, Πιερίας ἐκ διαχωρισμοῦ τοῦ Νομοῦ Θεσσαλονίκης.

§ 34. Νομικός χαρακτήρ παραχωρήσεων μεταλλείων εις άλλοδαπούς ἢ ἐν παραμεθορίοις καὶ ταύταις ἔξομοιουμέναις περιοχαῖς.

Αἱ παραχωρήσεις αὗται εἶναι, ὡς καὶ αἱ λοιπαὶ παραχωρήσεις μεταλλείων, μονομερεῖς πράξεις Διοικήσεως, δι' ὧν συνιστῶνται δικαιώματα περιεχομένου ἰδιωτικοῦ δικαίου.

Οὐχ ἤττον διαφέρουσιν αἱ πρῶται τῶν δευτέρων εἰς τὰ ἐξῆς σημεῖα : 1) Διὰ τὴν ἔκδοσιν τῶν πρῶτων ἀπαιτεῖται, ἐκτὸς τῶν ἄλλων ὑπὸ τοῦ Μ.Κ. καθοριζομένων ὄρων καὶ διατυπώσεων καὶ ἡ σύμφωνος γνώμη τοῦ Συμβουλίου Μεταλλείων.

2) Ἐν ταῖς δευτέραις παραχωρήσεσιν, οἱ ὅροι τούτων καθορίζονται ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ ἡ Διοικήσις, οὐδένα, πέραν τοῦ νομίμων ὄρων, δικαιούται νὰ ἐπιβάλλῃ, ὁ δὲ τυχὸν ἐπιβαλλόμενος τοιοῦτος εἶναι ἄκυρος καὶ οὐδεμίαν διὰ τὸν παραχωρησιοῦχον δημιουργεῖ ὑποχρέωσιν.

2) Ἐν ταῖς δευτέραις, τὸ Συμβούλιον Μεταλλείων δύναται νὰ θέτῃ, ἐκτὸς τῶν νομίμων ὄρων, καὶ προσθέτους τοιούτους, πρὸς δὲ καὶ νὰ ἐπιβάλλῃ κυρώσεις, ἐν περιπτώσει παραβάσεως τῶν ὄρων, ἐξικνουμένας μέχρις ἐκπτώσεως τοῦ παραχωρησιούχου καὶ περιελεύσεως τοῦ ὑπὸ τούτου ἀποκτωμένου δικαίωματος εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον.

Διὰ τῆς, δυνάμει τοῦ εἰκοστοῦ δευτέρου ἄρθρου τοῦ Ν. Διατάγματος 2627 τοῦ 1953, γενομένης αὐθεντικῆς ἐρμηνείας τῶν, ὡς ἀνωτέρω, περὶ κτήσεως μεταλλευτικῶν δικαιωμάτων ὑπὸ άλλοδαπῶν διατάξεων, ἀποσαφηνίζεται, ὅτι τὸ Συμβούλιον Μεταλλείων, ὑπερ ἐν τῇ κρίσει καὶ γνωμοδοτήσει αὐτοῦ περὶ ἀποκτήσεως μεταλλευτικῶν δικαιωμάτων ὑπὸ άλλοδαπῶν ἢ ἐν παραμεθορίοις καὶ ἄλλαις ἔξομοιουμέναις πρὸς ταύτας περιοχαῖς, ὁδηγὸν καὶ σύμβουλον ἔχει τὸ δημόσιον συμφέρον (τόσον ἀπὸ ἀπόψεως ἐθνικῆς ἀσφαλείας, ὅσον καὶ ἀπὸ μεταλλευτικῆς ἀπόψεως), εἶναι ἀρμόδιον ὄχι μόνον νὰ καθορίζῃ τὰς προσθέτους (πέραν τῶν νομίμων) ὄρους, ὑφ' οἷς ἐπιτρέπεται, ἐν προκειμένῳ, ἡ ἀπόκτησις μεταλλευτικῶν δικαιωμάτων ἀλλὰ νὰ ἐρμηνεύῃ καὶ τὴν ἔννοιαν τῶν ὑπ' αὐτοῦ καθοριζομένων ἐκάστοτε κυρώσεων, ἐν περιπτώσει παραβάσεως τῶν προσθέτων ὄρων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ

ΝΟΜΙΚΑΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΛΛΕΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΔΑΦΙΚΗΝ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΝ

§ 35. Γενικαὶ ἀρχαὶ διέπουσαι τὰς σχέσεις ταύτας.

1. Ἡ ἀνάγκη τῆς νομικῆς ρυθμίσεως τῶν μεταξὺ μεταλλείας καὶ ἐδαφικῆς ιδιοκτησίας σχέσεων πηγάζει ἐκ τῆς φυσικῆς ἐξαρτήσεως τῆς μεταλλείας ἐκ τοῦ ἐδάφους.

Ὡς ἐπανειλημμένως ἐν τοῖς πρόσθεν ἐρρήθη, τὰ μεταλλευτικὰ κοιτάσματα συναντῶνται ἐν τῇ Φύσει, οὐχὶ αὐτοτελῶς, ἀλλ' ἠνωμένα μετὰ τῶν λοιπῶν ἐν τῷ αὐτῷ χώρῳ συμπαρακειμένων γηίνων οὐσιῶν, μεθ' ὧν ἀποτελοῦσιν ἐνιαῖον φυσικὸν σύνολον, τὸ ἔδαφος.

Συνεπεία τούτου, διὰ τῆς ἐκ μέρους τῆς Πολιτείας παραχωρήσεως τοῦ δικαιώματος τῆς ἀσκήσεως τῆς μεταλλείας ἐν τινὶ ἐδαφικῷ χώρῳ, ἐφ' οὗ προϋφίσταται δικαίωμα ἐδαφικῆς ιδιοκτησίας, προκύπτει ἡ συνυπαρξίς, ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ ἐδαφικῷ χώρῳ, δύο διαφόρων διακεκριμένων καὶ ἀνεξαρτήτων ἀπ' ἀλλήλων ἐμπραγμάτων δικαιωμάτων, εἰς τρόπον ὥστε ἡ ἀσκήσις τοῦ πρώτου νὰ προσκρούη, κατὰ τὸ πλεῖστον, εἰς τὴν ἀσκήσιν τοῦ δευτέρου, λόγῳ τῆς ταυτότητος τοῦ ἐδαφικοῦ χώρου, ἐν ᾧ ὑφίστανται καὶ ἀσκοῦνται τὰ δικαιώματα ταῦτα.

Δι' ὅ, καὶ πρὸς ἄρσιν τῆς συγκρούσεως ταύτης, ἀνακύπτει ἡ ἀνάγκη τῆς νομικῆς ρυθμίσεως τῶν πρὸς ἄλληλα σχέσεων τῶν, ὡς εἴρηται, δικαιωμάτων.

Περὶ τοῦ θέματος τούτου ὁ Μ.Κ. δὲν ἀσχολεῖται, εἰμὴ δι' ὀλίγων, καὶ τούτων ἑλλειπῶν, διατάξεων κατεσπαρμένων ἐν τοῖς ἄρθροις 7, 12, 31, 32, 33 καὶ 35 αὐτοῦ, ὥστε, ὑφίσταται ἀνάγκη νομοθετικῆς συμπληρώσεως καὶ διορθώσεως τῶν κειμένων διατάξεων, πρὸς πληρεστέραν καὶ ἀρτιωτέραν ρύθμισιν τοῦ σπουδαίου τούτου θέματος τοῦ μεταλλευτικοῦ δικαίου.

Ἐκ τῶν κειμένων ἤδη περὶ τούτου διατάξεων, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰς περὶ μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν καὶ μεταλλειοκτησίας τοιαύτας, συνάγονται γενικώτερον τὰ ἐξῆς :

2. Τὸ δικαίωμα τῆς μεταλλειοκτησίας, ἐξεταζόμενον ἀπὸ ἀπόψεως σκοποῦ, δι' ὃν προορίζεται, εἶναι, ὡς ἐν παραγράφῳ 21 εἶδομεν, ἀποκλειστικὸν δικαίωμα καταλήψεως τῶν, ἐν τῷ ἐδαφικῷ χώρῳ τοῦ μεταλλείου φυσικῶς (ἐν ταῖς φυσικαῖς αὐτῶν κοιταῖς) κειμένων μεταλλευτικῶν ὀρυκτῶν, πρὸς ἰδιοποίησιν ἢ κτήσιν ὑπὸ τοῦ μεταλλειοκτήτου τῆς, κατὰ τὸ ἀστικὸν δίκαιον, ιδιοκτη-

σίαν τούτων. Τὸ δικαίωμα τῆς μεταλλιοκτησίας, ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης, περιλαμβάνει καὶ τὴν ἀναγκαίαν, πρὸς ἐμπορίαν τῶν ἐξορυσσομένων μεταλλευτικῶν ὑλῶν, ἐπεξεργασίαν, ἀδιακρίτως μέσων καὶ μεθόδων συντελουμένην (ὄρα καὶ § § 1 ἔδαφ. 2 καὶ 2 ἔδαφ. 3).

Τὸ ἴδιον δικαίωμα, ἐξεταζόμενον ἀπὸ ἀπόψεως μέσων, δι' ὧν ἐπιτυγχάνεται ὁ σκοπὸς οὗτος, εἶναι, ἐφόσον ἀσχεῖται ἐν ἄλλοτρίῳ ἐδάφει, ἐμπράγματον ἐπὶ τούτου δικαίωμα εὐρέος περιεχομένου, περιλαμβάνοντος πᾶσων χρησιμοποιοῦσιν τοῦ ἄλλοτρίου ἐδάφους, πρὸς δὲ καὶ ἀναγκαστικὴν ἀπαλλοτρίωσιν αὐτοῦ, ἀναγκαίως οὐσας πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ρηθέντος σκοποῦ.

Τὸ ~~μεταλλευτικὸν~~ φυσικὸν ὄριον τοῦ ἐπὶ τοῦ ἄλλοτρίου ἐδάφους δικαιώματος τοῦ μεταλλιοκτήτου εἶναι ὁ μεταλλευτικὸς σκοπός.

Ὁ μεταλλιοκτήτης τούτέστι δικαιούται νὰ χρησιμοποῖ τὸ ἄλλοτριον ἔδαφος μόνον διὰ καθαρῶς μεταλλευτικούς σκοπούς. Οὕτως, ἐπὶ παραδείγματι ὁ μεταλλιοκτήτης δὲν δικαιούται, ἀνευρεθὲν ὑπ' αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν μεταλλευτικῶν ἐργασιῶν ἐν τῷ ὑπεδάφει σπήλαιον σταλακτιτῶν (Tropfsteinhöhle) νὰ χρησιμοποῖ καὶ νὰ ἐκμεταλλεῖται ὡς δημόσιον θέαμα, δι' εἰσπράξεως χρημάτων παρὰ τῶν ἐπισκεπτομένων τοῦτο θεατῶν. (Ἐν ἀναφεύσει ἐν Γερμανίᾳ σχετικῇ διαφορᾷ, ἥτις κατέληξεν εἰς τὴν ἀπὸ 27 Ὀκτωβρίου 1891 ἀπόφασιν τοῦ Reichsgerichts, τοῦτο ἀπεφάνθη, ὅτι ἡ τοιαύτη ἐκμετάλλευσις τοῦ ἀνευρεθέντος σπηλαίου σταλακτιτῶν, ὡς μὴ ἐξυπηρετοῦσα μεταλλευτικὸν σκοπὸν, ἀνήκει εἰς τὸν ἰδιοκτήτην τοῦ ἐδάφους, Ἐπίσης, ἐν περιπτώσει εὐρέσεως θησαυροῦ ἐν ταῖς κοίταις τῶν μεταλλευτικῶν ὄρυκτῶν, τὴν κατὰ τὸ ἡμισυ κυριότητα αὐτοῦ (κατὰ τὸ περί θησαυροῦ ἰσχύον ἄρθρον 1093 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος) ἀποκτᾷ οὐχὶ ὁ μεταλλιοκτήτης, ἀλλ' ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἐδάφους, τοῦ ἐτέρου ἡμίσεος ἀνήκοντος εἰς τὸν εὐρέτην τοῦ θησαυροῦ.

Ὡστε ὁ μεταλλευτικὸς σκοπὸς ἀποτελεῖ τὸ φυσικὸν ὄριον τοῦ δικαιώματος τοῦ μεταλλιοκτήτου, διὰ τὴν ἐν γένει χρησιμοποίησιν τοῦ ἄλλοτρίου ἐδάφους. Δι' ὃ καί, εὐθύς ὡς ἐκλείψῃ ὁ σκοπὸς οὗτος, εὐθύς ὡς λήξῃ ἡ ἐκμετάλλευσις τῶν μεταλλευτικῶν ὄρυκτῶν, ἦτοι ἐξαντληθῇ τὸ μεταλλεῖον, ἀποσβέννυται καὶ τὸ δικαίωμα τῆς μεταλλιοκτησίας.

Τὰ ἀνωτέρω περὶ μεταλλιοκτησίας ρηθέντα, ἰσχύουσιν ἀναλογικῶς καὶ ἐπὶ ἀδείας μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν, τοῦ ἀδειούχου δικαιουμένου νὰ χρησιμοποῖ τὸ ἄλλοτριον ἔδαφος, ἀλλ' ἀποκλειστικῶς πρὸς ἀναζήτησιν μεταλλευτικῶν ὄρυκτῶν. Πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον δύναται, καί, παρὰ τὸ βραχυπρόθεσμον τοῦ δικαιώματος τοῦ ἀδειούχου, νὰ ἐπιτραπῇ ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ ἀπαλλοτρίωσις ἀκόμη ξένης ἐδαφικῆς ἰδιοκτησίας, ὑπὸ τὰς προϋποθέσεις τοῦ ἄρθρ. 10 τοῦ Νομοθ. Διατάγματος 1520/1942,

2. Ἡ κατὰ τὰ ἀνωτέρω πλεονεκτικὴ θέσις, ἣν, κατὰ κανόνα, ὁ νόμος παρέχει εἰς τὴν μεταλλείαν, ἐναντι τῆς ἐδαφικῆς ἰδιοκτησίας, δικαιολογεῖται, ἀφ' ἑνός, διότι ἡ ἄσκησις τῆς μεταλλείας ἐξαρτᾶται φυσικῶς ἐκ τῆς ἐδαφικῆς περιοχῆς, ἐν ἣ εὐρηται τὸ μεταλλευτικὸν ἀπόθεμα, καὶ ἀπαιτεῖ πρὸ διεξαγωγῆς

ταύτης, ώρισμένην έπιφανειακήν έκτασιν, πολὺ μικράν, έν σχέσει πρὸς τήν χρησιμοποιουμένην διά τήν γεωργικήν, δασικήν, κτηνοτροφικήν ἢ ἄλλην έκμετάλλευσιν τῆς έδαφικῆς έπιφανείας, ἀφ' έτέρου, δέ, διότι ἡ οικονομική καί κοινωνική σημασία τῆς πρώτης είναι, κατά κανόνα, ἀνωτέρα τῆς τῆς δευτέρας καί διότι, ἄλλως, ἡ ἄσκησις τῆς μεταλλείας, ὡς προσκρούουσα, κατά τὸ πλεῖστον, εἰς τήν φυσικήν ἀντίθεσιν τοῦ ιδιοκτήτου τοῦ εδάφους, θά ἦτο ἀδύνατος.

Τοῦ κανόνος τούτου ἀποτελεῖ ἐξαίρεσιν τὸ ἄρθρ. 35 τοῦ Μ.Κ., καθ' ὃ τὸ δικαίωμα τῆς μεταλλειοκτησίας ὑποχωρεῖ ἔναντι τῆς ἐκτελέσεως ἔργων δημοσίας ἀνάγκης καί χρησιμότητος, μὴ δυναμένου τοῦ μεταλλειοκτήτου νὰ παρακωλύσῃ τήν κατασκευὴν τοιούτων ἔργων, ἔχοντος δὲ μόνον δικαίωμα ἀποζημιώσεως κατά τὸ κοινὸν δίκαιον.

Ἐπίσης, ἐξαίρεσιν τοῦ ὡς εἴρηται κανόνος ἀποτελοῦσιν αἱ ἀπαγορευτικαὶ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ Μ.Κ. ἰσχύουσαι τόσον διά τὸν ἀδειοῦχον ἔρευνῶν ὅσον καί διά τὸν μεταλλειοκτήτην; μετὰ τινων διαφορῶν.

3. Ἐναντι τῶν ἀνωτέρω δικαιωμάτων, ἅτινα οἱ ἀσχοῦντες τήν μεταλλείαν (ἀδειοῦχος ἔρευνῶν ἢ μεταλλειοκτήτης) κέκτηνται ἐπὶ ἄλλοτρίου εδάφους, χάριν τῶν ἀναγκῶν τῆς ἀσκήσεως τῆς μεταλλείας, ὑποχρεοῦνται οὗτοι εἰς ἐπανάρθωσιν πάσης ἐκ τῆς αἰτίας ταύτης ἐπερχομένης εἰς τήν έδαφικήν ιδιοκτησίαν ζημίας, ἀδιακρίτως ἂν ἡ ζημία ὀφείλεται εἰς ὑπαιτιότητα ἢ μὴ αὐτῶν. Πρόκειται τοῦτέστιν ἐνταῦθα περὶ ὑποχρέωσος πηγαζούσης ἐκ τοῦ νόμου (ex lege) (ἄρθρα 12, 32, 33 Μ.Κ.) καί οὐχὶ ἐξ ἀδικήματος (ex delicto).

Ἡ τιαύτη ἐπηυξημένη (πέραν τοῦτέστι τῶν ὀρίων τοῦ κοινοῦ δικαίου) εὐθύνη τῶν ἀσχοῦντων τήν μεταλλείαν, ἀποτελεῖ οἰονεὶ ἀντάλλαγμα τῶν μεγάλων περιορισμῶν, εἰς οὓς ὑποβάλλεται ἡ έδαφική ιδιοκτησία, χάριν τῶν ἀναγκῶν τῆς ἀσκήσεως τῆς μεταλλείας ¹.

Ἀντιθέτως, ὁσάκις, ἐξ ἐνεργείας ιδιοκτήτου τοῦ εδάφους διαταράσσεται ἢ βλάπτεται ἡ λειτουργία τοῦ μεταλλείου, οὗτος εὐθύνεται, κατά τὸ κοινὸν δίκαιον, εἰς ἀποζημιώσιν ἔναντι τοῦ μεταλλειοκτήτου, ἦτοι μόνον ὅταν ἡ ἐπιβλαβὴς ἐνέργεια τοῦ ιδιοκτήτου τοῦ εδάφους ἀποτελῇ παράνομον καί ὑπαίτιον προσβολήν τοῦ δικαιώματος ἢ τοῦ συμφέροντος τοῦ μεταλλειοκτήτου (ἄρθρον 914 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος, καθ' ὃ παρὰ τὸν νόμον ζημιώσας ἄλλον ὑπαίτιως ὑποχρεοῦται εἰς ἀποζημιώσιν).

Ἐξαίρεσιν, ἀναφορικῶς πρὸς τήν ὡς ἄνω εὐθύνην τῶν ἀσχοῦντων τήν μεταλλείαν, ἀποτελεῖ ἡ παράγραφος 3 τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ Μ.Κ., καθ' ἣν ὁ ιδιοκτήτης οἰκοδομημάτων, κατασκευασθέντων μετὰ τήν δημοσίευσιν τῆς ἀδείας μεταλλευτικῶν ἐνευνῶν, κέκτηται δικαίωμα καί ἀντιστοίχως ὁ ἀδειοῦχος ἔχει

1. Κατὰ τὸν καταργηθέντα ἑλληνικὸν μεταλλευτικὸν νόμον Χ΄ τοῦ 1861 (ἄρθρον 33) καί τὸν γαλλικὸν μεταλλευτικὸν νόμον τῆς 21 Ἀπριλίου 1810 (ἄρθρον 44) ἡ ἀποζημιώσος τοῦ ιδιοκτήτου τοῦ εδάφους, λόγῳ τῶν ἐκ τῆς ἀσκήσεως τῆς μεταλλείας βλαβῶν συνίσταται εἰς τὸ διπλάσιον τῆς ἀξίας, ἣν εἶχον αἱ βλαβεῖσαι ιδιοκτησίαι, πρὸ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ μεταλλείου.

ὕποχρέωσιν ἀποζημιώσεως κατὰ τὸ κοινὸν δίκαιον (δηλαδή, μόνον εἰς περιπτώσιν ὑπαιτιότητος τοῦ ἀδειούχου), ἐὰν ἐκ τῆς ἐκτελέσεως ἐρευνῶν ἐπέλθῃ ζημία εἰς τὰ οἰκοδομήματα ταῦτα.

Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ εἰς περιπτώσιν ζημίας τῶν οἰκοδομημάτων τούτων προξενουμένης ἐκ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ μεταλλείου (ἄρθρα 7, 32 καὶ 33 συνδασμένα),

Ἡ μείωσις αὕτη τῆς ἀστικῆς εὐθύνης τῶν ἀσκούντων τὴν μεταλλείαν, ἔναντι τοῦ ἰδιοκτῆτου τοῦ ἐδάφους, ἐξικνεῖται καὶ μέχρι πλήρους ἀπαλλαγῆς τῶν πρώτων ἀπὸ πάσης ἀστικῆς εὐθύνης εἰς τὴν περιπτώσιν τῆς παραγράφου 2 τοῦ ἄρθρου 33 τοῦ Μ.Κ. (ὄρα § 38 ἐδ. 2).

§ 36. Ὑποχρέωσις τοῦ ἰδιοκτῆτου τοῦ ἐδάφους πρὸς παραχώρησιν τῆς ἀναγκαιούσης διὰ τὴν ἀσκησιν τῆς μεταλλείας ἐδαφικῆς ἐκτάσεως.

1. Ἐνταῦθα πρέπει νὰ διαστείλωμεν τὴν ἐδαφικὴν ἐπιφάνειαν ἀπὸ τοῦ ὑπεδάφους, ἢ μᾶλλον τῆς ἐπιφάνειαν τοῦ ἐδαφικοῦ χώρου τοῦ μεταλλείου ἀπὸ τοῦ ἐσωτερικοῦ τούτου¹.

Τὰ μεταλλευτικὰ ὄρυκτά, ὡς εὕρηται ἐν τῇ Φύσει, ἦτοι τὰ μεταλλευτικὰ κοιτάσματα, ἄτινα δύνανται νὰ συναντῶνται καὶ εἰς πολὺ μικρὸν βάθος ἀπὸ τῆς ἐδαφικῆς ἐπιφανείας καὶ νὰ φθάνωσιν ἐνίοτε μέχρι ταύτης, εἶναι, ὡς ἐν τοῖς πρόσθεν ἐρρήθῃ, δυνάμει τοῦ Μ.Κ. (ἄρθρον 1 § 5 ἐδαφ. 1), νομικῶς κεχωρισμένα ἀπὸ τῆς ἐδαφικῆς ἰδιοκτησίας καὶ οὐδὲν ἐπὶ τούτων δικαίωμα ἔχει ὁ ἰδιοκτῆτης τοῦ ἐδάφους, ὡς τοιοῦτος.

Ἀντιθέτως, ἐπὶ τούτων ὁ Μ.Κ. (ἄρθρον 31 ἐδαφ. α') παρέχει ἀποκλειστικὸν δικαίωμα ἀναζητήσεως, ἐξορύξεως, καὶ ἐν γένει ἐκμεταλλεύσεως εἰς τὸν μεταλλειοκτῆτην, χάριν τῆς ἀναπτύξεως τῆς μεταλλείας, ἣν, ἐπὶ πλέον, ὁ Μ.Κ. χαρακτηρίζει ὡς οἰκονομικὴν δραστηριότητα δημοσίας ὠφελείας (ἢ δημοσίου συμφέροντος) καὶ παρέχει εἰς ταύτην πλεονεκτικὴν, ὡς ἐρρήθῃ, θέσιν, εἰς περιπτώσιν συγκρούσεώς της πρὸς τὴν ἐδαφικὴν ἰδιοκτησίαν.

Ἐξ ἄλλου ὁ Ἀστικὸς Κώδιξ, ἐν ἄρθρῳ 1001 (ἐδαφ. α') ὀρίζει ὅτι ἡ κυριότης (ἢ ἰδιοκτησία) ἐπὶ ἀκινήτου ἐκτείνεται εἰς τὸν ὑπὲρ καὶ ὑπὸ τὸ ἔδαφος χώρον, ἐφόσον ὁ νόμος δὲν ὀρίζει ἄλλως², ὡς ἐν προκειμένῳ ὁ Μ.Κ. ὀρίζει περὶ τῶν μεταλλευτικῶν ὄρυκτῶν, διατηρηθεὶς ἐν ἰσχύϊ καὶ μετὰ τὴν ἰσχὺν τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 56 τοῦ εἰσαγωγικοῦ τούτου νόμου. Ἐπίσης τὸ ἄρθρον 1001 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος, ἐν ἐδαφίῳ β' αὐτοῦ, ὀρίζει ὅτι ὁ ἰδιοκτῆτης τοῦ ἀκινήτου δὲν δύναται νὰ ἀπαγορεύσῃ ἐνεργεῖαν ἐπιχειρουμένην εἰς τοιοῦτο βάθος, ὥστε ἐκ τῆς ἀπαγορεύσεως μὴ δὲν νὰ ἐξαρτᾶ συμφέρον.

1. Περὶ τοῦ ἐδαφικοῦ χώρου τοῦ μεταλλείου, ὄρα § 18.

2. Ὁ Μ.Κ. ἐν ἄρθρῳ 1 (§ 5 ἐδ. 1) ὀρίζει ἀτὸ δικαίωμα τῆς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἰδιοκτησίας δὲν ἐπεκτείνεται ἐπὶ τῶν μεταλλευτικῶν ὄρυκτῶν».

Ὡς ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν ἀνω διατάξεων προκύπτει, ὁ μεταλλειοκτῆτης, ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τοῦ ἐδαφικοῦ χώρου τοῦ μεταλλείου του, δικαιούται νὰ κινήται ἐλευθέρως πρὸς ἐκμετάλλευσιν αὐτοῦ προβαίνων ἀκωλύτως εἰς πάσας τὰς ἀναγκαίας πρὸς τοῦτο ἐργασίας καὶ ἐγκαταστάσεις (λ.χ. εἰς κατασκευὴν ὑπογείων ὁδῶν, στοῶν, σιδηροδρομικῶν γραμμῶν κλπ.) καὶ ἀδιακρίτως, ἂν ἐκ τούτων ἐπέρχωνται ζημίαι ἢ μὴ εἰς τὴν ἐδαφικὴν ἐπιφάνειαν (λ.χ. καθιζησις τῆς ἐπιφανείας, δημιουργία ρηγμάτων ἐν αὐτῇ, κατακλισμὸς ταύτης ὑπὸ ὑδάτων κλπ.), ἐκτὸς ἂν αἱ ζημίαι αὗται ἀφορῶσιν εἰς τὸ δημόσιον συμφέρον (λ.χ. ἂν βλάπτωνται ἐγκαταστάσεις συγκοινωνίας ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας), ὅποτε ὑποχωρεῖ τὸ δικαίωμα τῆς μεταλλειοκτησίας (ἄρθρον 7 παράγραφος 1 καὶ 4 καὶ ἄρθρον 35 Μ.Κ.)³.

Ἐὰν ὅμως ἢ ἐκ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ὑπογείων μεταλλευτικῶν ἐργασιῶν καὶ ἐγκαταστάσεων βλάβη τῆς ἐδαφικῆς ἐπιφανείας περιορίζεται μόνον εἰς τὸ ἰδιωτικὸν συμφέρον τοῦ ἰδιοκτῆτου ταύτης, ὁ μεταλλειοκτῆτης δὲν κωλύεται νὰ προβαίῃ εἰς ἐκτέλεσιν αὐτῶν ὑποχρεούμενος μόνον εἰς τὴν ἐπανάρθωσιν τῶν ἐκ τῆς αἰτίας ταύτης ἐπερχομένων εἰς τὴν ἐδαφικὴν ἐπιφάνειαν ζημιῶν.

Δὲν συμβαίνει ὅμως τὸ ἴδιον, προκειμένου περὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδαφικοῦ χώρου τοῦ μεταλλείου, ἢ ἐκμετάλλευσις τῆς ὁποίας ἀποτελεῖ τὸ κύριον καὶ οὐσιῶδες περιεχόμενον τοῦ δικαιώματος τῆς ἐδαφικῆς ἰδιοκτησίας. Δὲν δικαιούται ὁ μεταλλειοκτῆτης νὰ χρησιμοποίῃ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐδαφικοῦ χώρου τοῦ μεταλλείου ἐλευθέρως καὶ ἀμέσως, ὅπως τὸ ἐσωτερικὸν αὐτοῦ, ἀφ' ἑνὸς μὲν, διότι, ἄλλως, θὰ ἀνηρεῖτο πλήρως ἡ ἔννοια τῆς ἐδαφικῆς ἰδιοκτησίας, ἀφ' ἑτέρου δέ, διότι αὕτη προστατεύεται συνταγματικῶς (ἄρθρον 17 ἐδαφ. α' τοῦ Συντάγματος) κατὰ πάσης, ἀκουσίως τοῦ ἰδιοκτῆτου, ἀφαιρέσεώς της, εἴτε μερικῆς, εἴτε ὀλικῆς.

Ὅθεν, ἐφ' ὅσον ὁ μεταλλειοκτῆτης, διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ μεταλλείου του, ἐπιθυμεῖ νὰ κάμῃ χρῆσιν τῆς ἐδαφικῆς ἐπιφανείας, ὀφείλει νὰ συνεννοηθῇ πρὸς τοῦτο μετὰ τοῦ ἰδιοκτῆτου ταύτης, καὶ ἐν περιπτώσει μὴ ἐπιτευξέως φιλικῆς συμφωνίας μετὰ τούτου, δικαιούται, ἐμμέσως, ἦτοι ὡς ἀσκῶν λειτουργίαν κοινῆς ὠφελείας, καὶ μόνον ὑπὸ τὴν ἰδιότητα ταύτην, ὅπως ἀπαιτήσῃ τὴν ἀναγκαστικὴν παραχώρησιν προσωρινὴν ἢ ὀριστικὴν τοῦ διὰ τὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ μεταλλείου του ἀναγκαίου τμήματος τῆς ἐδαφικῆς ἐπιφανείας.

2. Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ταύτην δέον νὰ ἐφαρμόζεται τὸ ἄρθρον 32 τοῦ Μ.Κ., ὅπερ ὀρίζει, ὅτι, ὅταν, πρὸς ἐκμετάλλευσιν τοῦ μεταλλείου εἶναι ἀναγκαία ἢ

3. Ἡ παράγραφος 2 τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ Μ.Κ. δὲν ἰσχύει, προκειμένου περὶ ὑπογείων μεταλλευτικῶν ἐργασιῶν ἐπιχειρουμένων ὑπὸ τοῦ μεταλλειοκτῆτου, δι' ἃς ἰσχύει τὸ εἰδικῶς περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου προβλεπόμενον ἄρθρον 33 τοῦ Μ.Κ., εἰς ὃ παραπέμπει καὶ ἡ παρ. 3 τοῦ ἄρθρου 7 Μ.Κ. διὰ τὴν ὑπὸ ταύτης προβλεπομένην περίπτωσιν. Πλείονα ὄρα ἐν ἐδαφίῳ 3 παρούσης παραγράφου.

χρησιμοποίησις ξένης εδαφικῆς ιδιοκτησίας, ὑποχρεοῦνται ὁ ἰδιοκτῆτης αὐτῆς νὰ παραχωρήσῃ ταύτην εἰς τὸν μεταλλειοκτῆτην.

Περὶ τῶν ἔργων, δι' ἃ εἶναι ὑποχρεωτικὴ ἡ παραχώρησις, τὸ ἴδιον 32 τοῦ Μ.Κ. ὀρίζει ἐνδεικτικῶς τὰ ἑξῆς :

«Στοαί, φρέατα, πλατεῖαι πρὸς ἐναπόθεσιν μεταλλευμάτων ἢ περιττωμάτων, οἰκοδομαὶ πρὸς ἐγκατάστασιν μηχανῶν, ἐργοστάσια διαλογῆς καὶ ἐμπλουτισμοῦ, γραφεῖα, ἀποθήκαι, κατοικίαι ὑπαλλήλων καὶ ἐργατῶν καὶ ἄλλων ἀπαραίτητων καταστημάτων, πρὸς συντήρησιν τοῦ προσωπικοῦ, ὁδοί, σιδηρόδρομοι, προκυμαῖαι, ὑδραγωγεία, ἐργοστάσια πρὸς ἐπεξεργασίαν μεταλλευμάτων κλπ.»

Ἐκτὸς ὅμως τῶν ἔργων τούτων τῶν ὀνομαστῶν ἀναφερομένων, ἡ παραχώρησις τῆς εδαφικῆς ιδιοκτησίας εἶναι ὑποχρεωτικὴ καὶ διὰ πᾶν ἄλλο ἔργον, ὑπερ εἶναι ἀναγκαῖον διὰ τὴν ὀρθολογικὴν, συμφώνως, τούτέστι, πρὸς τοὺς κανόνας τῆς μεταλλευτικῆς τεχνικῆς καὶ οἰκονομίας, ἐκμετάλλευσιν τοῦ μεταλλείου, κατὰ τὴν περὶ τούτου θεόντως, ἡτιολογημένην κρίσιν τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Μεταλλείων.

Οὗτος ἀποφαίνεται ἐν προκειμένῳ, καὶ λόγῳ τῆς γενικῆς ἀρμοδιότητος, ἢ ἐκ τῶν περὶ κρατικῆς ὑπηρεσίας μεταλλείων ὀργανικῶν διατάξεων καὶ ἐκ τῶν τῶν διατάξεων τοῦ Μ.Κ. κέκτηται, διὰ τὴν ἐπίβλεψιν καὶ τὸν ἔλεγχον τῆς τεχνικῆς καὶ ὁμαλῆς ἐν γένει λειτουργίας τῶν μεταλλείων, ἀλλὰ καὶ εἰδικώτερον, δυνάμει τῆς διατάξεως τοῦ ἐδάφου α' τοῦ ἄρθρου 12 τοῦ ΓΦΚΔ' νόμου (περὶ ἧς ἀμέσως κατωτέρω πραγματεύμεθα).

Ἐπίσης, ὑπὸ τὴν ἴδιαν ὡς ἄνω ἔννοιαν τοῦ ἄρθρου 32 τοῦ Μ.Κ., ὁ ἰδιοκτῆτης τοῦ εδαφικοῦ χώρου, ἐν ᾧ ἐχορηγήθη ἄδεια μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν, ὑποχρεοῦται, ὅπως ἀνεχθῆ ἢ ἐν αὐτῷ τὴν ὑπὸ τοῦ ἀδειούχου ἐκτέλεσιν τούτων.

Ἀπαραίτητος ὅμως προϋπόθεσις διὰ τὴν ὑπὸ τῶν ἀσκούων τὴν μεταλλείαν (ἀδειούχου ἐρευνῶν ἢ μεταλλειοκτῆτου) κατάληψιν τοῦ διὰ τὴν ἀσκήσιν ταύτης ἀναγκαίου τμήματος τῆς εδαφικῆς ἐπιφανείας εἶναι ἡ ὑπὸ τούτων προκαταβολῆ τῆς κατὰ τὰ κατωτέρω προσδιοριζομένης ἀποζημιώσεως τοῦ ἰδιοκτῆτου τοῦ ἐδάφους διὰ τὴν προσωρινὴν στέρησιν τοῦ καταληφθησομένου χώρου ἐπὶ δύο ἢ τρία ἔτη.

Ὁ Μ.Κ. ὀρίζει, περὶ διεταῦς ἢ τριετοῦς καταλήψεως τοῦ εδαφικοῦ χώρου, ἔχων ὑπ' ὄψει τὴν διετὴ διάρκειαν τῆς ἰσχύος μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν, δυναμένη νὰ παρατεθῆ ἐπὶ τριετίαν.

Ἡ ἀποζημιώσις διὰ τὴν προσωρινὴν στέρησιν τοῦ εἰσοδήματος δέον, κατὰ τὸ Σύνταγμα, νὰ εἶναι πλήρης.

Ὡς πρὸς τὴν ἐκτίμησιν τοῦ εἰσοδήματος τοῦ καταληφθησομένου χώρου διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ἀσκήσεως τῆς μεταλλείας, ὁ ΓΦΚΔ' νόμος (ἐδάφιον α' ἄρθρου 12) παραπέμπει κατ' ἀρχὴν εἰς τὴν φιλικὴν συμφωνίαν τῶν ἐνδιαφερομένων μερῶν, ἢ τοῦ ἰδιοκτῆτου τοῦ ἐδάφους ἀφ' ἐνός καὶ τοῦ ἀσκούοντος τὴν μεταλλείαν (ἀδειούχου ἐρευνῶν ἢ μεταλλειοκτῆτου) ἀφ' ἑτέρου.

Ἐν περιπτώσει μὴ ἐπιτεύξεως φιλικῆς συμφωνίας, τὸν μὲν καταληφθησό-

μενον χώρον όρίζει ό 'Επιθεωρητής Μεταλλείων ειδοποιούμενος πρός τούτο υπό τών ενδιαφερομένων, τήν δέ πληρωτέαν αποζημίωσιν όρίζει προσωρινώς ό άρμόδιος Πρόεδρος Πρωτοδικών (τής περιφέρειας, έν η κείται ό καταληφθησόμενος χώρος).

'Η άρχική διάταξις του έδαφίου α' του άρθρου 12 του ΓΦΚΔ' νόμου, καθ' ην «ένάν η έκτίμησις του εισοδήματος δέν επιτευχθή διά φιλικής συμφωνίας τών μερών, ειδοποιείται ό 'Επιθεωρητής μεταλλείων, όστις όρίζει τόν καταληφθησόμενον χώρον και τήν πληρωτέαν αποζημίωσιν», εφαρμόζεται μόνον ως πρός τόν καθορισμόν υπό του 'Επιθεωρητού του καταληφθησομένου χώρου, διότι, ως πρός τόν καθορισμόν τής πληρωτέας αποζημίωσης, η διάταξις αυτή είναι προφανώς άντισυνταγματική, ως άντικειμένη εις τό έδάφιον α' του άρθρου 17 του Συντάγματος.

Δι' ό και κατά τήν γενομένην έν έτει 1929, υπό του Διατάγματος τής 28-10-1929 κωδικοποίησιν τών κειμένων τότε μεταλλευτικών διατάξεων, άπηλείφθη πλήρως έκ του κειμένου τής ρηθείσης διατάξεως του έδαφίου α' του άρθρου 12 του ΓΦΚΔ' νόμου ή φράσις «και τήν πληρωτέαν αποζημίωσιν» και προσηρμόσθη ή διατύπωσις τής διατάξεως πρός τό έδάφιον α' του άρθρου 17 του Συντάγματος, καθ' ό τήν πληρωτέαν αποζημίωσιν όρίζει προσωρινώς ό Πρόεδρος τών Πρωτοδικών και πρδ τής καταβολής ταύτης δέν επιτρέπεται ή κατάληψις του χώρου.

Εύθύς, ως ή υπό του Προέδρου Πρωτοδικών όρισθείσα προσωρινώς αποζημίωσις καταβληθή εις τόν ιδιοκτήτην του έδάφους η κατατεθή συμβολαιογραφικώς, ό άδειούχος η μεταλλειοκτήτης δικαιούνται νά καταλάβωσι τό μέρος του χώρου, δι' ό κατεβλήθη ή αποζημίωσις. 'Ο ιδιοκτήτης όμως του έδάφους, χωρίς νά δικαιούται νά έμποδίση τās έρεύνας, δύναται νά διεκδικήση δικαστικώς (διά τών τακτικών δικαστηρίων) τās αξιώσεις του, ως πρός τό ποσόν τής αποζημίωσης, άν τυχόν δέν άρκηται εις τό παρά του Προέδρου τών Πρωτοδικών καθορισθέν και υπό του άδειούχου κατατεθέν ποσόν.

Τό αυτό δικαίωμα δικαστικής επιδιώξεως τής αξιώσεώς του έχει και ό άδειούχος έρευνών. ένάν, άφου καταθέση τό υπό του Προέδρου προσωρινώς όρισθέν ποσόν, θεωρη η τούτο ύπερβολικόν.

Ειδικώτερον, διά τās ανάγκας τής εκμεταλλεύσεως του μεταλλείου. τό έδάφιον δ' του άρθρου 32 του Μ.Κ. όρίζει τās περιπτώσεις και τās προϋποθέσεις, ύφ' ός αί προσωρινώς καταλαμβάνόμεναι υπό του μεταλλειοκτήτου γαίαι άπαλλοτριούνται πλήρως και όριστικώς διά τόν σκοπόν τούτον.

"Όθεν, κατά τās άνωτέρω διατάξεις, προκειμένου περι έδαφικής έπιφανείας, ό μεταλλειοκτήτης δέν δικαιούται, άκοντος του ιδιοκτήτου αυτής, νά χρησιμοποιήση ταύτην έλευθέρως και άμέσως διά τās ανάγκας εκμεταλλεύσεως του μεταλλείου, ως συμβαίνει, προκειμένου περι του έσωτερικού του έδαφικού χώρου του μεταλλείου, αλλά δύναται νά επιτύχη τήν διά τήν εκμετάλλευσιν του μεταλλείου χρησιμοποίησιν τής αναγκαίουσης έδαφικής έπιφανείας μόνον έμμέσως, ήται διά τής όδοϋ τής αναγκαστικής άπαλλοτριώσεως ταύτης,

εἴτε προσωρινῆς, εἴτε ὀριστικῆς, εἴτε μερικῆς (λ.χ. δι' ἀπαλλοτριώσεως τῆς χρήσεως), εἴτε ὀλικῆς (δι' ἀπαλλοτριώσεως τῆς ἰδιοκτησίας).

3. Τοιαύτη ἡ ἔννοια τῆς ὑποχωρήσεως τῆς ἐδαφικῆς ἰδιοκτησίας, ἐναντι τῆς μεταλλείας, ἥτις, ὡς γενικὴ ἀρχή, διέπει τὰς μεταξύ τούτων σχέσεις.

Ἐξαίρειν τῆς γενικῆς ταύτης ἀρχῆς ἀποτελοῦσι τὰ ἄρθρα 35 καὶ 7 τοῦ Μεταλλευτικοῦ Κώδικος, ὡς καὶ ἐν τῇ ἀμέσως προηγουμένη παραγράφῳ ἐρρήθη.

Κυρίως εἰπεῖν, εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ ἁρθρου 35 καὶ τῶν παραγράφων 1 καὶ 4 τοῦ ἁρθρου 7 τοῦ Μ.Κ. δὲν πρόκειται περὶ ὑποχωρήσεως τῆς μεταλλείας ἐναντι τῆς ἐδαφικῆς ἰδιοκτησίας, ἀλλὰ περὶ συγκρούσεως πλειόνων δημοσίων συμφερόντων πρὸς ἄλληλα, καθ' ἣν προτιμᾶται τὸ μᾶλλον προέχον καὶ ἐπιτακτικόν.

Εἰς τὰς περιπτώσεις τῆς παραγράφου 1 τοῦ ἁρθρου 7 τοῦ Μ.Κ., ἡ ἀπαγό-
τῆς ἀσκήσεως τῆς μεταλλείας ἐν τοῖς ὑπὸ τῆς παραγράφου ταύτης προβλεπο-
μένοις χώροις δημοσίων πλατειῶν, ὁδῶν, σιδηροδρόμων κλπ, εἶναι ἀπόλυτος,
λόγω τῆς προεχούσης δημοσίας σημασίας τῶν χώρων τούτων.

Διὰ τὰς περιπτώσεις τῆς παραγράφου 4 τοῦ ἁρθρου 7 τοῦ Μ.Κ. δέον νὰ παρατηρηθῶσι τὰ ἑξῆς :

Ἡ μεταλλεία, ἀναγνωριζομένη ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς οἰκονομικὴ δραστηριότης κοινῆς ὠφελείας ἢ δημοσίου συμφέροντος, ἀπολαύει τῆς, κατὰ τ' ἀνωτέρω παρεχομένης αὐτῇ, ἐναντι τῆς ἐδαφικῆς ἰδιοκτησίας, προτιμῆσεως. Οὐχ ἤττον, καθ' ἃς περιπτώσεις ὁ ζητούμενος πρὸς ἀσκήσιν τῆς μεταλλείας (εἴτε πρὸς ἐκτέλεσιν μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν, εἴτε πρὸς ἐκμετάλλευσιν τοῦ μεταλλείου) ἐδαφικὸς χῶρος ἐξυπηρετεῖ καὶ ἄλλας ἀπόψεις ἢ σκοποὺς δημοσίου συμφέροντος (γεωργικούς, βιομηχανικούς, δασικούς, ἀρχαιολογικούς, τουριστικούς ἢ ἄλλους) ἀνωτέρου καὶ μᾶλλον ἐπιτακτικοῦ τοῦ τῆς ἀσκήσεως τῆς μεταλλείας, κατὰ τὴν ἐκάστοτε περὶ τούτου, κατόπιν ἠτιολογημένης ἀξιολογήσεως τῶν συγκρουομένων πρὸς ἄλληλα δημοσίων συμφερόντων, κρίσιν τῆς ἀρμοδίας διοικητικῆς ἀρχῆς, εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας δέον νὰ ὑποχωρῇ ἡ ἀσκήσις τῆς μεταλλείας καὶ ὁ ρηθεις ἐδαφικὸς χῶρος νὰ ἐξαίρηται ἐκ τῆς ἀδείας μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν ἢ ἐκ τῆς ἀναγκαστικῆς πρὸς ἐκμετάλλευσιν τοῦ μεταλλείου ἀπαλλοτριώσεως.

*Ακριβῶς περὶ τῶν περιπτώσεών τούτων προβλέπει ἡ παράγραφος 4 τοῦ ἁρθρου 7 τοῦ Μ.Κ.

Ἡ ἐξαίρεσις αὕτη δέον νὰ λαμβάνῃ χώραν, ἔστω καὶ ἂν ζητήται ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτῆτου τοῦ, ὡς εἴρηται, ἐδαφικοῦ χώρου, πρὸς προστασίαν τοῦ ἰδιωτικοῦ αὐτοῦ συμφέροντος συμπύπτοντος, ἐν προκειμένῳ, μετὰ τοῦ δημοσίου τοιοῦτου, διότι προέχει πάντοτε τὸ δημόσιον συμφέρον, τὴν ὑπαρξίν τοῦ ὁποίου ὀφείλει αὐτεπαγγέλτως νὰ ἐξετάζῃ ἡ ἀρμοδία διοικητικὴ ἀρχή, τύσον κατὰ τὴν ἐκδοσιν τῶν ἀδειῶν μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν, ὅσον κατὰ τὴν ἐκδοσιν τῶν παραχωρητηρίων τῶν μεταλλείων τίτλων καὶ τῶν διοικητικῶν πράξεων ἀναγκαστικῆς ὑπὲρ τῶν μεταλλείων ἀπαλλοτριώσεως.

Ὁ ὅρος «δημόσιον συμφέρον» ἢ «κοινὴ ὠφελεία» νοεῖται ἐνταῦθα ὑπὸ εὐ-

ρειαν έννοιαν περιλαμβάνουσαν τήν έξυπηρέτησιν παντός σκοπού εκ τών υπό τής Πολιτείας επιδιωκομένων εν τή έπιτελέσει του εύρυτέρου προορισμού τούτης.

Έργον τής άρμοδίας ένταύθα διοικητικής άρχής είναι, όπως σταθμίζουσα καταλλήλως τó εις τήν άσκησιν τής μεταλλείας άντικείμενον δημόσιον συμφέρον κρίνη ποίον εκ τούτων είναι τó μάλλον έπιτακτικόν και έπομένως τó προτιμητέον.

Έκτός τών έξαιρέσεων, περι ών προβλέπουσι τά άρθρα 7 και 35 του Μ.Κ., εις πάσας τás άλλας περιπτώσεις ó μεταλλειοκτήτης δικαιούται να άπαιτήσῃ τήν αναγκαστικήν άπαλλοτριώσιν του τμήματος τής έδαφικής έπιφανείας του άναγκαιούντος εις τήν εκμετάλλευσιν του μεταλλείου αυτού.

Αι άνωτέρω έξαιρέσεις τών άρθρων 7 και 35 του Μ.Κ. ισχύουσιν, ού μόνον δια τás έπιφανειακώς εκτελουμένας έρεύνας και μεταλλευτικάς εν γενεί έργασίας, αλλά και δια τás ύπογειώς εκτλουμένας τοιαύτας. "Ητοι, έφόσον έξ αίτίας τών ύπογειών μεταλλευτικών έργασιών βλάπτονται χώροι, περι ών προβλέπουσιν αι § § 1 και 4 του άρθρου 7 του Μ.Κ. ή παρακωλύεται ή εκτέλεσις έργων, περι ών προβλέπει τó άρθρον 35 του Μ.Κ., άπαγορεύεται ή εκτέλεσις τών έργασιών τούτων. (περι τών §§ 2 και 3 του άρθρου 7 του Μ.Κ. όρα κατωτέρω).

Η διαφορά μεταξύ τής έπιφανείας του έδαφικού χώρου του μεταλλείου και του έσωτερικού τούτου, άναφορικώς προς τήν χρησιμοποίησιν αυτών δια τás ανάγκας τής εκμεταλλεύσεως του μεταλλείου, είναι, ως και άνωτέρω έρρήθη, ότι εν μὲν τῷ έσωτερικῷ του χώρου του μεταλλείου, ó μεταλλειοκτήτης δικαιούται να ένεργῇ τήν εκμετάλλευσιν αυτού έλευθέρως και άμέσως, άνευ άπαλλοτριώσεώς τινος ή άλλου περιορισμού έναντι του ίδιοκτήτου του έδάφους, ει μη μόνον τής ύποχρεώσεως προς επανόρθωσιν τών εις τήν έδαφικην έπιφανείαν έπερχομένων έξ αίτίας τής εκμεταλλεύσεως ζημιών, επί δὲ τής έπιφανείας του χώρου του μεταλλείου, ó μεταλλειοκτήτης δὲν δικαιούται να κάμη χρῆσιν αυτης δια τás ανάγκας τής εκμεταλλεύσεως του μεταλλείου του, ειμη μόνον έμμέσως, ήτοι δια τής αναγκαστικῆς άπαλλοτριώσεως τών άναγκαιούντων προς τοῦτο τμημάτων τής έπιφανείας και μόνον τούτων.

Έτέρα διαφορά είναι ότι, προκειμένου περι του έσωτερικού του έδαφικού χώρου του μεταλλείου, ó μεταλλειοκτήτης δὲν δικαιούται να επεκτείνῃ έξω τούτου τήν μεταλλευτικήν αυτού δραστηριότητα, εν ώ, προκειμένου περι τής έδαφικῆς έπιφανείας, ó μεταλλειοκτήτης δικαιούται να ζητήσῃ τήν αναγκαστικήν άπαλλοτριώσιν και τών έξω τής περιμέτρου του μεταλλείου άναγκαιοουσών εις τήν εκμετάλλευσιν τούτου έδαφικών εκτάσεων (λ.χ. δια τήν κατασκευήν έγκαταστάσεων μεταφορᾶς και φορτώσεως τών μεταλλευμάτων κλπ.).

Τῆς έξουσίας ταύτης δύναται να κάμη χρῆσιν ó μεταλλειοκτήτης, έφόσον δὲν παραβλάπτεται ή δὲν παρακωλύεται ή λειτουργία έτέρου μεταλλείου, (όρα § 41).

Προκειμένου περί κατοικησίμων οικοδομημάτων, ἡ § 2 τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ Μ.Κ. ἀπαγορεύει τὴν ἐκτέλεσιν μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν μέχρις ἀποστάσεως ἐξήκοντα μέτρων ἀπὸ τῶν οικοδομημάτων τούτων ὡς καὶ ἐν συνεχομένοις μετ' αὐτῶν αὐλαῖς ἢ κήποις. Δυνάμει δὲ τοῦ ἐδαφίου β' τοῦ 32 τοῦ Μ.Κ. ἡ ἀπαγόρευσις αὕτη ἰσχύει καὶ ἐπὶ τῶν ὑπὸ τοῦ μεταλλειοκτῆτου ἐκτελουμένων μεταλλευτικῶν ἐργασιῶν. Ἄλλ' ἡ ἀπαγόρευσις αὕτη, τὸσον τῶν μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν, ὅσον καὶ πασῶν τῶν ἄλλων μεταλλευτικῶν ἐργασιῶν, δὲν εἶναι ἀπόλυτος, ὡς εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ ἄρθρου 35, τοῦ Μ.Κ. καὶ τῶν παραγράφων 1 καὶ 4 τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ Μ.Κ., ἐν αἷς πρόκειται περὶ δημοσίου συμφέροντος, ἀλλ' εἶναι σχετικὴ, ἰσχύουσα, ἐφόσον οἱ ἰδιοκτῆται τῶν οικοδομημάτων δὲν συγκατατίθενται εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν μεταλλευτικῶν ἐργασιῶν καὶ ἐφόσον τὰ οικοδομήματα ταῦτα προϋπῆρχον τῆς ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως δημοσιεύσεως τῆς ἀδείας ἐρευνῶν.

Ἐπιπροσῆ δὲ ἐξ ἄλλου ἡ ἀπαγόρευσις αὕτη εἰς τὴν ἐκτέλεσιν μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν καὶ ἐργασιῶν ἐπὶ τῆς ἐδαφικῆς ἐπιφανείας καὶ οὐχὶ μεταλλευτικῶν ἐργασιῶν ἐπιχειρουμένων ὑπὸ τοῦ μεταλλειοκτῆτου ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τοῦ μεταλλείου, δι' ἧς ἰσχύει τὸ ἄρθρον 33 τοῦ Μ.Κ.

4. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ὅριον τοῦ δικαιώματος τοῦ μεταλλειοκτῆτου, διὰ τὴν χρησιμοποίησιν τοῦ ἄλλοτρίου ἐδάφους, εἶναι ὁ μεταλλευτικὸς σκοπός, πέραν τοῦ ὁποίου παύεται πᾶσα ἐξουσία τοῦ μεταλλειοκτῆτου.

Δι' ὃ καὶ, ὅταν ὁ μεταλλειοκτῆτης ἐπιχειρῇ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τοῦ ἐδαφικοῦ χώρου τοῦ μεταλλείου ἐνέργειαν προσβάλλουσαν τὸ συμφέρον τοῦ ἰδιοκτῆτου τοῦ ἐδάφους, χωρὶς νὰ εἶναι ἀναγκαῖα διὰ τὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ μεταλλείου (ἐξω τουτέστι μεταλλευτικοῦ σκοποῦ), δικαιούται ὁ ἰδιοκτῆτης τοῦ ἐδάφους νὰ ἀπαγορεύσῃ ταύτην, ἐπικαλούμενος τὸ ἄρθρον 1001 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος, Ἄ.χ., εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ὁ μεταλλειοκτῆτης ἐξορύσσει ὑπογείως λατομικὰ ὄρυκτὰ καὶ δὲν διαθέτει ταῦτα διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς λειτουργίας τοῦ μεταλλείου, καθ' ὃ ἐκ τοῦ ἄρθρου 31 (ἐδάφιον β') τοῦ Μ.Κ. δικαίωμα κηρύσσεται (ἄ.χ. πρὸς λιθογόμεσιν τῶν ἐκ τῆς ἐξορύξεως δημιουργουμένων ὑπογείων κενῶν), ἀλλ' ἐκμεταλλεύεται ταῦτα αὐτοτελῶς πρὸς ἴδιον ὄφελος. Ἐπίσης τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ εἰς τὰς ἐν τῇ προηγουμένη παραγράφῳ μνημονευθείσας περιπτώσεις σπηλαίου σταλακτιτῶν καὶ θησαυροῦ.

Ἐπιπροσῆ δὲ πρὸς τὸν ὑπερκειμένον τῆς ἐδαφικῆς ἐπιφανείας τοῦ μεταλλείου ἐναερίον χώρον, παρατηροῦμεν, ὅτι, προκειμένου περὶ ἐγκαταστάσεως ἐναερίου σιδηροδρόμου ὑπὲρ τὴν ἐδαφικὴν ἐπιφάνειαν τοῦ μεταλλείου ἢ καὶ ἐξω ταύτης, πρὸς μεταφορὰν τῶν ἐκ τοῦ μεταλλείου ἐξορυσσομένων μεταλλευτικῶν ὄρυκτῶν, ἐπειδὴ, λόγῳ τοῦ μικροῦ ὕψους τῆς γραμμῆς τοῦ ἐναερίου, παρενοχλεῖται ὁ ἰδιοκτῆτης τοῦ ἐδάφους ἐν τῇ ἀπολαύσει τοῦ κτήματος αὐτοῦ, δέον, ἐφόσον οὗτος δὲν συγκατατίθεται εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς ἐγκαταστάσεως ταύτης, νὰ ζητηθῇ ὑπὸ τοῦ μεταλλειοκτῆτου ἡ ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτρίωσις ἄχι μόνον τῶν τμημάτων τῆς ἐδαφικῆς ἐπιφανείας, ἐφ' ὧν θὰ στηριχθῶσιν οἱ

βαστάζοντες τὸ συρματόσχοινον τοῦ ἑναερίου στῦλοι, ἀλλὰ καὶ ἡ μεταξὺ τούτων ἑδαφικὴ λωρίς ἢ ἀκολουθοῦσα τὴν ἑναέριον πορείαν τοῦ συρματοσχοίνου.

Εὐνόητον τυγχάνει, ὅτι ἡ γενικὴ διάταξις τοῦ ἄρθρου 281 τοῦ Ἐπιτοκίου Κώδικος «περὶ καταχρήσεως δικαιοῦματος» ἰσχύει καὶ ἐπὶ τῶν σχέσεων μεταξὺ μεταλλειοκτησίας καὶ ἑδαφικῆς ἰδιοκτησίας, ἐν αἷς αἱ περιπτώσεις ἐφαρμογῆς τοῦ ἄρθρου τούτου δύνανται νὰ εἶναι συνηθέστεραι, λόγῳ τῆς στενότητος τῶν σχέσεων αὐτῶν καὶ τῆς φυσικῆς ἀντιθέσεως τῶν ἐκατέρωθεν συμφερόντων.

Τέλος, ἐν τῇ παραγράφῳ ταύτῃ, δέον νὰ γίνῃ μεία καὶ τῆς περιπτώσεως τοῦ ἄρθρου 48 τοῦ Μ.Κ., καθ' ἣν ὁ Ἐπιθεωρητὴς Μεταλλείων, ὡς ἀσκῶν τὴν μεταλλευτικὴν ἀστυνομίαν, δύναται νὰ διατάξῃ τὴν προσωρινὴν παῦσιν τῶν μεταλλευτικῶν ἐργασιῶν, ὁ δὲ Ὑπουργὸς τῆς Βιομηχανίας νὰ διατάξῃ καὶ τὴν ὀριστικὴν διακοπὴν τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ μεταλλείου, διὰ τὴν προστασίαν τῆς ἑδαφικῆς ἐπιφανείας πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου τούτου προβλεπομένων σκοπῶν δημοσίου συμφέροντος.

§ 37. Ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτριώσις ἑδαφικῆς ἰδιοκτησίας ὑπὲρ τῶν ἀναγκῶν ἐκμεταλλεύσεως τοῦ μεταλλείου.

1. Ἡ ὑποχρέωσις τοῦ ἰδιοκτῆτου τοῦ ἐδάφους, πρὸς παραχώρησιν τῆς ἀναγκαιούσης διὰ τὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ μεταλλείου ἑδαφικῆς ἐκτάσεως, ἀναφέρεται κατὰ πρῶτον λόγον, οὐχὶ εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν, ἀλλὰ εἰς τὴν χρῆσιν αὐτῆς.

Τὴν ἰδιοκτησίαν ταύτης ὁ μεταλλειοκτῆτης δικαιούται νὰ ἀπαιτήσῃ δι' ἀναγκαστικῆς, λόγῳ, δημοσίας ὠφελείας, ἀπαλλοτριώσεως, μόνον εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἡ κατάληψις τῶν εἰς αὐτὸν παραχωρηθειῶν γαιῶν διαρκέσῃ πέραν τῶν δύο ἐτῶν. (Ἄρθρον 32 Μ.Κ. ἐδαφ. δ').

Δικαιούται ἐπίσης καὶ ὁ ἰδιοκτῆτης τοῦ ἐδάφους ν' ἀπαιτήσῃ, ὅπως ὁ μεταλλειοκτῆτης ἀποκτήσῃ δι' ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως τὴν ἰδιοκτησίαν τῶν καταληφθειῶν ὑπὸ τούτου γαιῶν, εἰς τὰς ἐξῆς δύο περιπτώσεις (ἐδαφίον δ' ἄρθρου 32 Μ.Κ.):

Α') Ἐὰν αἱ γαῖαι βλέπτωνται ὑπὸ τῶν μεταλλευτικῶν ἐργασιῶν εἰς τοσοῦτον βαθμὸν, ὥστε δὲν δύνανται νὰ χρησιμεύσωσι πρὸς καλλιέργειαν καὶ

Β') Ἐὰν αἱ γαῖαι καταλαμβάνονται ὑπὲρ τὸ ἔτος.

Ἡ ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτριώσις δὲν εἶναι, ὡς ὑπὸ τινῶν χαρακτηρίζεται ἀναγκαστικὴ πώλησις, ἐν ἣ ἡ συναίνεσις τοῦ πωλητοῦ ἀναπληροῦται ὑπὸ τοῦ νόμου, ἀλλ' ἀποτελεῖ μονομερῆ πρᾶξιν Διοικήσεως, δι' ἧς ὁ, ὑπὲρ οὗ ἡ ἀπαλλοτριώσις, ἀποκτᾷ τὸ δικαίωμα τῆς ἰδιοκτησίας ἐπὶ τοῦ ἀπαλλοτριουμένου ἀκινήτου, καὶ ἂν ἀκόμη ὁ, καθ' οὗ αὕτη, δὲν ἦτο ἰδιοκτῆτης τούτου.

Ἡ ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτριώσις εἶναι πρᾶξις δημοσίου δικαίου, δι' ἧς ἀποκτᾷται δικαίωμα ἰδιωτικοῦ δικαίου.

Ἐπὶ πωλήσεως ὁ πωλητὴς εὐθύνεται ἕνεκα νομικῶν ἢ πραγματικῶν ἐλαττωμάτων τοῦ πράγματος, ἐν ᾧ, ἐπὶ ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως, οὐδεμίαν, ἕνεκα τούτου, εὐθύνῃ ὑφίσταται.

Ὁ χαρακτήρ τῆς ἀσκήσεως τῆς μεταλλείας ὡς λειτουργίας δημοσίου συμφέροντος ἢ δημοσίας ὠφελείας, πηγάζει ἀπ' εὐθείας ἐκ τοῦ νόμου, ὅστις, τούτου ἕνεκα, καὶ ἐπιβάλλει τὴν ἀναγκαστικὴν ἀπαλλοτριώσιν ξένης ἐδαφικῆς ἰδιοκτησίας ὑπὲρ τῶν ἀναγκῶν τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ μεταλλείου (ἄρθρον 32 Μ.Κ.). Ἡ δὲ δραστηριότης τῶν ἀρμοδίων διὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς ἀπαλλοτριώσεως ταύτης δημοσίων ἀρχῶν ἀφορᾷ, οὐχὶ εἰς τὴν διαπίστῳσιν τῆς ὑπάρξεως δημοσίου συμφέροντος ἐκ τῆς ἀσκήσεως τῆς μεταλλείας ἐν ἐκάστη συγκριμένῃ περιπτώσει, καθ' ἣν ζητεῖται ἡ ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτριώσις, ἀλλ' εἰς τὸν ἔλεγχον καὶ τὴν ἐξακριβώσιν τοῦ εἶδους καὶ τοῦ μεγέθους τῶν ἀναγκῶν τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ μεταλλείου καὶ τῆς ἀπαιτουμένης πρὸς ἐξυπηρέτησιν αὐτῶν ἐδαφικῆς ἐκτάσεως.

Ἀναφορικῶς πρὸς τὴν τηρητέαν, διὰ τὴν ἀναγκαστικὴν ἀπαλλοτριώσιν, διαδικασίαν, ἰσχύει νῦν ἡ ὑπὸ τοῦ Νομοθ. Διατάγματος 1520/1942 εἰδικῶς περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου προβλέποντος, διαγραφομένη διαδικασία.

Συνεπῶς δὲν ἔχουσιν, ἐν προκειμένῳ, ἐφαρμογὴν αἱ διατάξεις τοῦ γενικῶς περὶ τῶν ἀναγκαστικῶν ἀπαλλοτριώσεων προβλέποντος Α.Ν. 1731/1938, ἐκτὸς τῶν διατάξεων τῶν ἀρθρῶν 28 ἕως 39 τούτου (ὡς αὐταὶ ἐτροποποιήθησαν ὑπὸ τοῦ Α.Ν. 2003/1939), εἰς ἅς ρητῶς παραπέμπει τὸ ἄρθρον 12 τοῦ Ν.Δ. 1520/1942.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 7 τοῦ ρηθέντος Ν.Δ. 1520/1942 ἡ πράξις τῆς ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως σημειοῦται εἰς τὰ βιβλία τῶν Μεταγραφῶν.

Διὰ τοῦ Ν.Δ. 1520/1942 ἐπετεύχθη ἡ ἀπλούστευσις καὶ ἡ ἐπίσπευσις τῶν ὑπὲρ τῶν ἀναγκῶν τῆς ἀσκήσεως τῆς μεταλλείας ἀναγκαστικῶν ἀπαλλοτριώσεων καὶ εἰσῆχθησαν καὶ ἐξῆς καινοτομίαι:

1) Ἐν ᾧ πρότερον ἡ ἀπαλλοτριώσις διεξήγγετο, βάσει ἐκθέσεως τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Μεταλλείων περὶ τῶν ἐκτελεστέων διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ἐκμεταλλεύσεως ἐγκαταστάσεων καὶ ἔργων καὶ περὶ τῆς ἀναγκαιούσης διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τούτων ἐδαφικῆς ἐκτάσεως, ἤδη ἀπαιτεῖται καὶ ἀπόφασις τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Βιομηχανίας, κατὰ τὰ ἐν ἄρθρῳ 3 τοῦ Ν.Δ. 1520/1942 ὀριζόμενα.

2) Τὴν ὑπὲρ ἐκτελέσεως μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν ἀπαλλοτριώσιν ἐδαφικῆς ἰδιοκτησίας τὸ Ν.Δ. 1520/1942 ἐπιτρέπει μόνον ὑπὸ τὰς ἐν ἄρθρῳ 10 αὐτοῦ προϋποθέσεις. Ἐν ᾧ κατὰ τὸ πρότερον ἰσχύον δίκαιον οὐδεμία διάκρισις ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ ὑφίστατο, τῆς ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως τῆς ἐδαφικῆς ἰδιοκτησίας ἐπιτρεπομένης γενικῶς ὑπὲρ τῶν ἀναγκῶν τῆς ἀσκήσεως τῆς μεταλλείας (εἴτε πρὸς ἐκτέλεσιν μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν, εἴτε πρὸς ἀσκήσιν τοῦ δικαιώματος τῆς μεταλλειοκτησίας, πρὸς ἐκμετάλλευσιν τούτεστι τοῦ μεταλλείου).

3) Κατὰ τὸ ἄρθρον 11 τοῦ Ν.Δ. 1520/1942 ὁ Ὑπουργὸς τῆς Βιομηχανίας δύναται νὰ ἐπιβάλλῃ, εἰς τὸν ὑπὲρ οὗ ἡ ἀπαλλοτριώσις, ἐγγρήσιν, ὅτι θὰ ἐκτελέσῃ τὰ ἔργα, χάριν τῶν ὁποίων ἡ ἀπαλλοτριώσις ἐνεργεῖται, ἢ ὅτι θὰ καταβάλλῃ τὴν ὀρισθησομένην ἀποζημίωσιν ἢ καὶ ἀμφοτέρω, ὀρίζον ἄμα προθεσίαν καταθέσεως ταύτης.

Τὸ κείμενον τοῦ Ν. Διατάγματος 1520/1942 ἔχει ὡς ἀκολούθως :

« Ἄρθρον 1. Ἡ ὑπὸ τῶν μεταλλευτικῶν νόμων ἐπιτρεπομένη ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτριώσις ξένης ἀκινήτου ἰδιοκτησίας ὑπὲρ τῶν ἀναγκῶν ἐκμεταλλεύσεως τῶν μεταλλείων, ὡς πράξεως δημοσίας ὠφελείας, ἐνεργεῖται κατὰ τὰ κατωτέρω εἰδικῶς ὀριζόμενα.

« Ἄρθρον 2. Διὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως ὁ εἰς ὃν παρεχωρήθη ὀριστικῶς μεταλλεῖον καὶ πᾶς εἰδικὸς ἢ καθολικὸς αὐτῶν διάδοχος ἢ ὁ ἐκ τούτων ἑλκων δικαίωμα ἐκμεταλλεύσεως μεταλλεῖου ὑποβάλλουσιν εἰς τὸν ἀρμόδιον Ἐπιθεωρητὴν Μεταλλείων αἴτησιν ἐν ἧ ἐκτίθενται ἐν ἀκριβείᾳ τὰ ἔργα ἅτινα πρόκειται νὰ ἐκτελεσθῶσι μετὰ σαφοῦς αἰτιολογίας περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως.

Ἡ αἴτησις αὕτη δεόν νὰ συνοδεύηται : α) Ὑπὸ τριγωνομετρικοῦ σχεδιαγράμματος συντεταγμένου ὑπὸ διπλωματούχου μηχανικοῦ μετὰ ἐπαρκῶν τοπογραφικῶν στοιχείων εἰς τετραπλοῦν εἰς κλίμακα 1 : 5.000 ἐν ᾧ θὰ καθορίζηται ἡ πρὸς ἀπαλλοτριώσιν ἑκτασις μετὰ πάσης κατὰ τὸ δυνατόν ἀκριβείας καὶ θὰ σημειῶνται ἅμα ἐπ' αὐτοῦ τὰ ὄρια καὶ ἐμβαδὰ μιᾶς ἐκάστης ἰδιοκτησίας, κειμένης ἐντὸς τῆς πρὸς ἀπαλλοτριώσιν ἐκτάσεως, καθὼς καὶ τὰ ὀνόματα τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων ἐντὸς τῶν ὁποίων κεῖται ἡ πρὸς ἀπαλλοτριώσιν ἑκτασις. β) Ὑπὸ ἐκθέσεως περιεχούσης περιγραφὴν τῶν ἐν τῇ ἀπαλλοτριουμένῃ ἐκτάσει ἰδιοκτησιῶν, τῶν ἐν ἐκάστη ἰδιοκτησίᾳ καλλιεργουμένων ἢ μὴ ἐδαφῶν, τῶν κτισμάτων καὶ πασῶν τῶν ἐπὶ τῆς ἐκτάσεως ταύτης κατασκευῶν. γ) Ὑπὸ καταλόγου περιέχοντος τὰ ὀνόματα, ἐπαγγέλματα καὶ κατοικίας τῶν κυρίων καὶ κατόχων τῶν ἰδιοκτησιῶν τῶν κειμένων ἐντὸς τῆς ὑπὸ ἀπαλλοτριώσιν ἐκτάσεως καθὼς καὶ τοὺς ἐνυποθήκους δανειστὰς καὶ πάντα ἄλλον ἔχοντα ἐμπράγματα δικαίωμα ἐπὶ τῶν πρὸς ἀπαλλοτριώσιν ἀκινήτων. δ) Ὑπὸ μελέτης ἐκτελέσεως τῶν ἔργων μετὰ προϋπολογισμοῦ καὶ σχεδιογραμμάτων τῶν ἐκτελεσθησομένων πάσης φύσεως τεχνικῶν ἔργων καὶ ἐκθέσεως περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ἐκτελέσεως αὐτῶν συντεταγμένων ὑπὸ διπλωματούχου μηχανικοῦ.

« Ἄρθρον 3. Ὁ Ἐπιθεωρητὴς Μεταλλείων εὐθὺς ἅμα τῇ ὑποβολῇ πρὸς αὐτὸν τῆς αἰτήσεως ταύτης διαβιβάζει ἀντίγραφα τῶν ἀνωτέρω ὑπὸ στοιχεῖα α, β καὶ γ ἐγγράφων πρὸς τοὺς Δήμους ἢ Κοινότητας ἐντὸς τῆς περιφέρειας τῶν ὁποίων κεῖνται τὰ πρὸς ἀπαλλοτριώσιν ἀκίνητα, αἰτούμενος ὅπως ἀναφερθῇ πρὸς αὐτὸν πᾶσα σχετικὴ παρατήρησις ὅσον ἀφορᾷ τὰ ὀνόματα τῶν ἰδιοκτητιῶν, τὴν τοποθεσίαν, τὸ εἶδος, τὴν ἑκτασιν καὶ τὴν ἀξίαν τῆς πρὸς ἀπαλλοτριώσιν μιᾶς ἐκάστης ἰδιοκτησίας.

Οἱ Δήμοι καὶ Κοινότητες ὀφείλου ν' ἀπαντήσου εἰς τὴν αἴτησιν τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ τὸ βραδύτερον ἐντὸς προθεσμίας 20 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς λήψεως τοῦ ἐγγράφου τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ.

Βάσει τῶν ἀνωτέρω ὁ Ἐπιθεωρητὴς κατόπιν ἐλέγχου ἐνεργουμένου, εἴτε ἐπιτοπίως, εἴτε καὶ ἐκ τοῦ γραφείου αὐτοῦ, ἐπιφέρει ἐπὶ τῶν ὑποβληθέντων αὐτῷ στοιχείων τὰς δεούσας διορθώσεις καὶ ὑποβάλλει ἐντὸς προ-

θεσμίας δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς πρὸς αὐτὸν ὑποβολῆς τῆς αἰτήσεως πρὸς ἀπαλλοτριώσιν, ἐκθεσιν πρὸς τὸν Ὑπουργὸν Ἐθνικῆς Οἰκονομίας εἰσηγούμενος τὴν διενέργειαν τῆς ἀπαλλοτριώσεως ἢ τὴν ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει ἀπορρίψιν αὐτῆς.

Ὁ Ὑπουργὸς ἐντὸς δέκα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ὑποβολῆς τῆς ἐκθέσεως ἐκδίδει ἀπόφασιν δημοσιευομένην εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως δι' ἧς διατάσσεται ἡ ἀπαλλοτρίωσις ἢ ἀπορρίπτεται ἢ σχετικῆ αἴτησις.

Ἡ ὑπουργικὴ αὕτη ἀπόφασις ἀποτελεῖ καὶ τὴν ἐγκρισιν τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἔργων δι' ἃ ἡ ἀπαλλοτρίωσις, μὴ ἀπαιτουμένης ἄλλης ἀδείας παρ' ἑτέρας Διοικητικῆς Ἀρχῆς.

Ἄρθρον 4. Ἐντὸς προθεσμίας τριάκοντα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως δημοσιεύσεως τῆς ἀνωτέρω ὑπουργικῆς ἀποφάσεως, ὁ αἰτησάμενος τὴν ἀπαλλοτρίωσιν ὑποχρεοῦται νὰ ὑποβάλῃ πρὸς τὸν Πρόεδρον τοῦ Πρωτοδικείου ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποίου κεῖται ἢ πρὸς ἀπαλλοτριώσιν ἔκτασις, αἴτησιν περὶ προσωρινοῦ προσδιορισμοῦ τῆς ἀποζημιώσεως τῶν δικαιούχων. Μετὰ τῆς αἰτήσεως κατατίθενται ἀντίγραφα πάντων τῶν πρὸς τὸν Ἐπιθεωρητὴν ὑποβληθέντων ὡς ἀνωτέρω στοιχείων μετὰ τῶν ἐπ' αὐτῶν διορθώσεων τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ, ἀντίγραφον τῆς ἐκθέσεως τούτου πρὸς τὸν Ὑπουργὸν καὶ φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως περιέχον τὴν ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργοῦ.

Ἄρθρον 5. Ὁ Πρόεδρος τῶν Πρωτοδικῶν προελέγχων τὴν αἴτησιν καὶ τὰ συνυποβαλλόμενα σχετικὰ στοιχεῖα καὶ κρίνων ταῦτα τυπικῶς πλήρη, διαπέμπει ἀντίγραφα αὐτῶν πρὸς τὸν νομομηχανικόν, τὸν ἔφορον καὶ τὸν νομογεωπόνον τῆς περιφερείας ὅπου κεῖνται αἱ πρὸς ἀπαλλοτρίωσιν ἰδιοκτητησίαι, αἰτούμενος ὅπως ἕκαστος τούτων κατ' ἰδίαν παράσχωσιν αὐτῷ ἐγγράφως καὶ ἐντὸς προθεσμίας εἴκοσιν ἡμερῶν πληροφορίας περὶ τῆς κατὰ μονάδα ἀξίας τῶν ὑπὸ ἀπαλλοτρίωσιν ἰδιοκτησιῶν. Ταῦτοχρόνως ὀρίζει ἡμέραν καὶ ὥραν συζητήσεως εἴτε ἐπιτοπίως εἴτε ἐν τῇ ἔδρᾳ τοῦ Δικαστηρίου διὰ πράξεως αὐτοῦ γραφομένης παρὰ πόδας τῆς αἰτήσεως καὶ ἐντέλλεται τὴν κοινοποίησιν αὐτῆς μετὰ κλήσεως πρὸς συζήτησιν πρὸς τοὺς δικαιούχους, τὸν ἀρμόδιον ὑποθηκοφύλακα καὶ τὸν οικονομικὸν ἔφορον τῆς περιφερείας.

Ἡ κλήσις πρὸς ἐμφάνισιν τῶν δικαιούχων κατὰ τὴν ἐνώπιον τοῦ Προέδρου συζήτησιν, ἐνεργεῖται, διὰ τῆς δημοσιεύσεως ὀλοκλήρου τῆς αἰτήσεως μετὰ τῆς παρὰ πόδας πράξεως τοῦ Προέδρου, ἐν μιᾷ ἐφημερίδι τῆς πρωτεΐουσης καὶ ἐν ἑτέρᾳ τοῦ Νομοῦ εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποίου κεῖται ἢ πρὸς ἀπαλλοτριώσιν ἔκτασις καὶ διὰ τοιχοκολλήσεως ἀντιτύπου τῶν ἐφημερίδων εἰς τὰ καταστήματα τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων, εἰς ὧν τὰς περιφερείας κεῖνται αἱ πρὸς ἀπαλλοτριώσιν ἰδιοκτησίαι.

Ἡ τοιχοκόλλησις αὕτη δεόν νὰ παραμείνῃ ἐπὶ δύο συνεχεῖς ἡμέρας, τῶν ὁποίων ἡ τελευταία ν' ἀπέχη δέκα πέντε πλήρεις ἡμέρας ἀπὸ τῆς δικασίμου. Ἡ προθεσμία αὕτη δὲν παρεκτείνεται λόγῳ ἀποστάσεως κατοικίας τῶν δικαιούχων.

Τὴν τοιχοκόλλησιν βεβαιοῦσιν οἱ Δήμοι καὶ αἱ κοινότητες.

Ἄρθρον 6. Ὁ Πρόεδρος κρίνων κατὰ τὴν διαδικασίαν τοῦ ἄρθρου 634 καὶ ἐπόμ. Π. Δικ. ἄνευ δικαιώματος παραπομπῆς εἰς τὸ Δικαστήριον, προσδιορίζει δι' ἀποφάσεώς του, τὴν προσωρινῶς καταβλητέαν ἀποζημίωσιν, δικαιούμενος πρὸς μὲν ὀφθαλμοὺς πεποιθήσεως νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τοῦ οἰονδήποτε στοιχείου, εἴτε προσαχθὲν εἰς ἀπόδειξιν παρὰ τῶν ἐνδιαφερομένων, εἴτε ὅπωςδήποτε περιελθὼν εἰς γνῶσιν του. Πρὸς τοῦτο δύναται νὰ ζητήσῃ ἐγγράφως πληροφωρίαν παρ' οἰασδήποτε ἀρχῆς ἣθελε κρίνει σκόπιμον.

Ἡ ἀπόφασις τοῦ Προέδρου περιέχει ἀπλῶς προσδιορισμὸν προσωρινῶν τῆς τιμῆς μονάδος ἄνευ ἀναγνωρίσεως δικαιούχου. Κατὰ τὴν ἐνώπιον τοῦ Προέδρου συζήτησιν ἐπιτρέπεται παρέμβασις οἰουδήποτε ἄνευ ἀνάγκης διαδικασίας τινός.

Ἄρθρον 7. Ἐντὸς προθεσμίας ἐνὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς προεδρικῆς ἀποφάσεως, ὁ αἰτησάμενος τὸν προσδιορισμὸν ὀφείλει νὰ παρακαταθέσῃ εἰς τὸ Ταμεῖον Παρακαταθηκῶν καὶ Δανειῶν, τῆς περιφέρειας τοῦ Πρωτοδικείου, τὴν ὀρισθεῖσαν παρὰ τοῦ Προέδρου ἀποζημίωσιν καταθέτων τὸ σχετικὸν γραμμάτιον παρὰ τῷ Γραμματεῖ τοῦ Δικαστηρίου ὅστις συντάσσει σχετικὴν ἔκθεσιν. Ἀντίγραφον τῆς ἐκθέσεως ταύτης μετὰ ἀντιτύπου τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως περιέχοντος τὴν περὶ ἀπαλλοτριώσεως Ὑπουργικὴν ἀπόφασιν, ἀντίγραφον τῆς Προεδρικῆς ἀποφάσεως καὶ τῶν σχεδιογραμμάτων τῶν περιλαμβανόντων τὴν ἀπαλλοτριωτέαν ἔκτασιν μετὰ τοῦ καταλόγου τῶν δικαιούχων διαβιβάζονται ἄνευ ἀναβολῆς, ἐπιμελεῖα τοῦ Γραμματέως τοῦ Πρωτοδικείου ἢ παντὸς ἐνδιαφερομένου, πρὸς τὸν οἰκεῖον Ὑποθηκοφύλακα, ἵνα ἐπιφέρῃ ἀμέσως τὴν δέουσαν σημείωσιν εἰς τὰ βιβλία τῶν μεταγραφῶν.

Ἀντίγραφον τῆς κατὰ τ' ἀνωτέρω ἄρθρον ἐκθέσεως τοῦ Γραμματέως μετὰ κλήσεως πρὸς τοὺς δικαιούχους ὅπως ἀναλάβωσι τὴν ἀποζημίωσιν, δημοσιεύεται ἐπιμελεῖα τοῦ ἐπισπεύδοντος τὴν ἀπολλοτριώσιν, εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, ἔκτοτε δὲ ἐπιτρέπεται ἡ κατάληψις τοῦ ἀπαλλοτριωθέντος ἀκινήτου. Ἀπὸ τῆς καταθέσεως ταύτης πᾶν ἐμπράγματον δικαίωμα ἐπὶ τοῦ ἀπαλλοτριωθέντος ἀκινήτου οἰουδήποτε τρίτου, προσκληθέντος ἢ μὴ κατὰ τὴν ἄνω διαδικασίαν τρέπεται ἐφεξῆς εἰς προσωπικὴν ἀπαίτησιν ἐπὶ τοῦ καταθέματος ἢ κατὰ τοῦ ὅπωςδήποτε εἰσπράξαντος τὴν ἀπαίτησιν ἢ τοῦ ὑπὲρ οὗ ἐξεδόθη τὸ γραμμάτιον παρακαταθήκης.

Ἄρθρον 8. Κατὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Προέδρου ἐπιτρέπεται εἰς πάντα ἐνδιαφερόμενον προσφυγὴ ἐνώπιον τοῦ Πρωτοδικείου, ἐντὸς προθεσμίας ἐνὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς πρὸς αὐτὸν κοινοποιήσεως ταύτης, ἐν ἣ δέον νὰ γίνηται ἀπαραιτήτως μνεία τῆς ἐν τῷ ἀνωτέρω ἄρθρῳ ἐκθέσεως τοῦ Γραμματέως τῶν Πρωτοδικῶν, περὶ τῆς παρ' αὐτῷ καταθέσεως τοῦ γραμματίου παρακαταθήκης.

Ἰδιοκτήτης ἢ πᾶς ἔχων ἐμπράγματον δικαίωμα ἐπὶ τῆς ἀπαλλοτριωθείσης ἐκτάσεως, μὴ παρῆστας κατὰ τὴν ἐνώπιον τοῦ Προέδρου συζήτησιν ἐξ οἰουδήποτε λόγου, δικαιούται νὰ προσφύγῃ κατὰ τῆς Προεδρικῆς ἀποφά-

σεως ἐντὸς δύο ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἀνωτέρω ἐκθέσεως τοῦ Γραμματέως τῶν Πρωτοδικῶν.

Ἄρθρον 9. Ὁ ὑπὲρ οὗ ἡ ἀπαλλοτριώσεις, παραλείπων οἰανδήποτε τῶν ἀνωτέρω προθεσμιῶν, καθίσταται αὐτοδικαίως ἐκπτώτος τοῦ δικαιώματος τῆς ἀπαλλοτριώσεως. Αἰτήσῃ τοῦ οὕτω καταστάτος ἐκπτώτου, ὑποβαλλομένη ἐντὸς διμήνου ἀπὸ τῆς ἐκπτώσεως, ἐπιτρέπεται εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας νὰ χορηγήσῃ ἅπαξ νέαν προθεσίαν ἀρχομένην ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως τῆς σχετικῆς ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ. Ἐν περιπτώσει τοιαύτης ἐκπτώσεως δὲν ἐπιτρέπεται νέα αἰτήσεις τοῦ αὐτοῦ προσώπου περὶ ἀπαλλοτριώσεως τῆς αὐτῆς ἐκτάσεως πρὸ τῆς παρελεύσεως δύο ἐτῶν ἀπὸ τῆς πρώτης.

Ἄρθρον 10. Ὁ Ὑπουργὸς τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας δι' ἀποφάσεως αὐτοῦ δημοσιευομένης ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἰσχυοῦσης ἐπὶ ἓν ἔτος ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως, δύναται ἐκάστοτε νὰ ὀρίξῃ ὅτι ἐπιτρέπεται ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτριώσεις καὶ ὑπὲρ τοῦ ἔχοντος ἄδειαν μεταλλευτικῶν ἔρευνῶν (πρὸ τῆς ἐκδόσεως ὀριστικῆς παραχωρήσεως) ὁσάκις αἱ ἐνεργοῦμεναι σχετικαὶ ἐργασίαι εἶναι ἀξιόλογοι, τὰ δὲ συναντώμενα μεταλλεύματα εἶναι ἐξ ἐκεῖνων, ἅτινα θὰ ὀρίζονται ἐν τῇ ὑπουργικῇ ἀποφάσει καὶ περὶ τῶν ὁποίων θὰ ὑφίσταται ἐκάστοτε ἐν τῇ Ἐθνικῇ Οἰκονομίᾳ ἢ ἐν τῇ Ἐθνικῇ Ἀμύνη ἰδιάζουσα ἀνάγκη ἢ ὠφέλεια.

Ἄρθρον 11. Κατὰ πᾶσαν ἀναγκαστικὴν ἀπαλλοτριώσιν διενεργουμένην δυνάμει τοῦ παρόντος νόμου, δύναται ὁ Ὑπουργὸς τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας, νὰ ἐπιβάλῃ εἰς τὸν ὑπὲρ οὗ ἡ ἀπαλλοτριώσεις ἐγγύησιν, ὅτι θὰ ἐκτελέσῃ τὰ ἔργα χάριν τῶν ὁποίων ἡ ἀπαλλοτριώσεις αὕτη, ἢ ὅτι θὰ καταβάλῃ τὴν ὀρισθησομένην ἀποζημίωσιν ἢ καὶ ἀμφοτέρω ὀρίζων ἅμα προθεσίαν καταθέσεως ταύτης.

Ἡ ἐγγύησις δυνατὸν νὰ δοθῇ καὶ διὰ τραπεζιτικῆς ἐπιστολῆς, ἀποδίδεται δὲ δι' ἀποφάσεως τοῦ αὐτοῦ Ὑπουργοῦ μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων καὶ τὴν κατάθεσιν τῆς προσωρινῆς ἀποζημιώσεως. Ἐπιτρέπεται ὁμοίως εἰς τὸν Ὑπουργὸν ν' ἀπαλλάξῃ καὶ ἀποδώσῃ τὴν ἐγγύησιν, ἐὰν ἐξ ἄλλων λόγων πεισθῇ ὅτι ἐξέλιπεν ὁ λόγος ὑπάρξεως αὐτῆς.

Ἄρθρον 12. Κατὰ τὰς δυνάμει τοῦ παρόντος ἐνεργοῦμενας ἀναγκαστικὰς ἀπαλλοτριώσεις ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 39 τοῦ Α.Ν. 1731/1939, ὡς αὐταὶ ἐτροποποιήθησαν ὑπὸ τοῦ Α.Ν. 2003/1939 ὡς καὶ ἡ διάταξις τοῦ ἀρθροῦ 1 παρ. 1—3 τοῦ Ν.Δ. 80 τῆς 23/24 Μαΐου 1941.

Ἄρθρον 13. Ἡ ἰσχύς τοῦ παρόντος ἀρχεῖται ἀπὸ τῆς ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως δημοσιεύσεώς του.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 19 Νοεμβρίου 1941».

§ 38. Αἱ ἐκ τῆς ἀσκήσεως τῆς μεταλλείας ζημίαι τοῦ ἐδάφους.

1. Πολλοὶ καὶ ποικίλοι αἱ ζημίαι αὗται. Αἱ μᾶλλον χαρακτηριστικαὶ εἶναι, μεταθέσεις καὶ καταπτώσεις ἐδαφῶν προκαλούμεναι ἐκ τῶν ὑπογείως, συνεπιεία τῆς ἐξορύξεως, δημιουργουμένων κενῶν. Ἐπίσης κατακλισημὸς ἐδαφικῆς ἐπιφανείας ὑπὸ ὑδάτων ἢ στερεοῦσις πηγῶν ὕδατος, καταστροφή δασῶν κλπ.

Ἡ πρὸς ἀποζημίωσιν ὑποχρέωσις, δυνάμει τοῦ Μ.Κ. ἀφορᾷ εἰς πᾶσαν ζημίαν ἐπερχομένην ἐκ τῆς ἀσκήσεως τῆς μεταλλείας εἰς τὸ ἔδαφος τὰ συστατικὰ καὶ τὰ παραρτήματά τούτου, εἴτε ἄμεσον, εἴτε ἔμμεσον, πρὸς δὲ καὶ εἰς τὸ διαφυγὸν κέρδος. Ἡ ἀπὸ διαθέσεως ἀξία (pretium affectionis) δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν.

Πάντως δέον νὰ ὑφίσταται αἰτιώδης συνάφεια (σχέσις αἰτίου καὶ ἀποτελέσματος) μεταξύ τῆς λειτουργίας τοῦ μεταλλείου καὶ τῆς ἐκ ταύτης ἐπελθούσης εἰς τὸ ἔδαφος ζημίας. Ἐὰν δὲν ὑπάρχη τιαυτή συνάφεια, ὡς λ.χ. προκειμένου περὶ φυσικῆς κατολισθήσεως τοῦ ἐδάφους, ἐκ φυσικῶν τούτέστι δυνάμεων ἐπερχομένης, δὲν ὑφίσταται ὑποχρέωσις πρὸς ἀποζημίωσιν.

Ἡ ἐκτίμησις τῶν περιστατικῶν τούτων εἶναι ζήτημα πραγματικόν. Τὸ βᾶρος τῆς ἀποδείξεως τῆς ὡς εἰρηται αἰτιώδους συναφείας φέρει ὁ αἰτούμενος τὴν ἐπανάρθωσιν τῆς ζημίας ἰδιοκτῆτης τοῦ ἐδάφους.

Δικαιούχος πρὸς ἀποζημίωσιν εἶναι ὁ ἰδιοκτῆτης τοῦ ὑποστάντος τὴν ζημίαν ἐδάφους ἢ ὁ ἔχων ἕτερον ἐπ' αὐτοῦ ἐμπράγματον δικαίωμα.

Ἡ πρὸς ἐπανάρθωσιν τῆς ζημίας ἀξιώσις εἶναι καθαρῶς προσωπικῆ. Δι' ὃ καὶ προϋπὸθεσις τῆς ἀξιώσεως εἶναι ὅτι ἡ ζημία ἐπῆλθε καθ' ὄν χρόνον ὁ ἀξιών τὴν ἐπανάρθωσιν ἤτο ἰδιοκτῆτης τοῦ ὑποστάντος τὴν ζημίαν ἐδάφους ἢ ἐκέκτητο ἕτερον ἐπ' αὐτοῦ ἐμπράγματον δικαίωμα.

Ἐπίσης, ἐν περιπτώσει πωλήσεως τοῦ ὑποστάντος τὴν ζημίαν ἐδάφους, ἢ πρὸς ἀποζημίωσιν ἀξιώσις δὲν μεταβιβάζεται εἰς τὸν νέον κτήτορα, ἀνευ εἰδικῆς ἐκχωρήσεως ταύτης.

Παραίτησις δὲ τοῦ ἰδιοκτῆτου τοῦ ἐδάφους, ἐναντι τοῦ μεταλλειοκτῆτου ἀπὸ τῆς ἀξιώσεως τοῦ πρώτου δι' ἐπανάρθωσιν μελλουσῶν ἐκ τῆς ἀσκήσεως τῆς μεταλλείας ζημιῶν δὲν ὑποχρεοῖ τὸν διάδοχον τοῦ ἰδιοκτῆτου τοῦ ἐδάφους.

Ἀντιστοίχως ὑπόχρεως πρὸς ἀποζημίωσιν εἶναι ὁ μεταλλειοκτῆτης, καθ' ὄν χρόνον ἐπῆλθεν εἰς τὸ ἔδαφος ἡ ζημία. Ἐφόσον, συνεπιεία ταύτης (τῆς ζημίας) κατέστη ὑπεύθυνος, δὲν ἀπαλλάσσεται τῆς εὐθύνης, ἐὰν βραδύτερον παραιτηθῇ¹.

1. Ἐὰν ἡ ἐκμετάλλεσις τοῦ μεταλλείου, ἐκ τῆς λειτουργίας τοῦ ὁποίου ἐπῆλθεν εἰς τὸ ἔδαφος ἡ ζημία, ἐνεργεῖται οὐχὶ ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τοῦ μεταλλειοκτῆτου ἀλλ' ἑτέρου ἑκόντος ἐκ τοῦ μεταλλειοκτῆτου τὸ δικαίωμα λ.χ. τοῦ μισθωτοῦ τοῦ μεταλλείου, ἐρωτᾶται ποῖος ὁ ὑπόχρεως, ὁ μεταλλειοκτῆτης ἢ ὁ μισθωτής;

Ἐφ' ὅσον ὁ Μ.Κ., ἐν τοῖς σχετικῶς ἀρθροῖς 32 καὶ 33 ὁμιλεῖ περὶ μεταλλειοκτῆτου, χρησιμοποιοῖ ἐπανεληλυμένους τὰς φράσεις «ἰδιοκτῆτης μεταλλείου», δέον νὰ δεχθῶμεν ὅτι καὶ εἰς τὴν ἄνω περίπτωσιν ὑπεύθυνος εἶναι ὁ μεταλλειοκτῆτης.

Ἡ ἐκδίκασις τῶν, ἐξ αἰτίας τῶν ἄνω ζημιῶν, προκυπτουσῶν διαφορῶν ἀνήκει εἰς τὰ τακτικά δικαστήρια, διότι πρόκειται περὶ καθαρῶς ἰδιωτικῶν διαφορῶν.

Ἀρμόδιον δικαστήριον εἶναι, κατὰ τὴν Πολιτικὴν Δικονομίαν, τὸ δικαστήριον τῆς περιφέρειας, ἐν ἣ κεῖται τὸ ὑποστάν τὴν ζημίαν ἀκίνητον.

2. Εἰδικὴν πρόνοιαν λαμβάνει ὁ Μ.Κ. ἐν ἄρθρῳ 33 (§ 1), προκειμένου περὶ μεταλλευτικῶν ἐργασιῶν ἐπιχειρουμένων ὑπὸ τοῦ μεταλλειοκτῆτου, εἴτε ὑπὸ κατακημένα κτίρια ἢ ὑπὸ χώρους, ἐν οἷς ἐκτελοῦνται ἄλλα γεωργικά ἢ βιομηχανικά ἔργα, εἴτε ἐν τῇ ἀμέσῳ γειτονίᾳ τῶν κτιρίων ἢ τῶν χώρων τούτων, ἢ καὶ ἐτέρων μεταλλείων. Εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας, ὀφείλει ὁ μεταλλειοκτῆτης νὰ παράσχη ἐγγύησιν ἐξασφαλίζουσαν τὴν ἐπανόρθωσιν τῆς τυχόν προκυψούσης ἐκ τῶν μεταλλευτικῶν ἐργασιῶν ζημίας εἰς τοὺς ἰδιοκτῆτας τῶν ἄνω κτιρίων, χώρων, ἔργων ἢ ἐτέρων μεταλλείων.

Ἡ ἐγγύησις ὀρίζεται ὑπὸ δύο μηχανικῶν διοριζομένων ὑφ' ἑκατέρου τῶν ἐνδιαφερομένων μερῶν. Ἐν διαφωνίᾳ, ἀποφαίνεται, ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἐφετείου, κατατίθεται δὲ αὐτὴ εἰς τὸ Ταμεῖον Παρακαταθηκῶν ἢ εἰς μίαν τῶν ἀνεγυρισμένων Τραπεζῶν.

Κατὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Προέδρου ἐπιτρέπεται ἀνακοπὴ ἐνώπιον τοῦ Ἐφετείου ἐντὸς 27 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως. Ἡ ἀνακοπὴ δὲν ἀναστέλλει τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως.

Δικαιοῦται ὁ ζημιωθεὶς νὰ προτιμήσῃ τὴν διαδικασίαν τῶν τακτικῶν δικαστηρίων. Ἡ διάταξις αὕτη τῆς § 1 τοῦ ἄρθρου 33 τοῦ Μ.Κ. ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν μεταλλευτικῶν ἐργασιῶν ὑπὸ ἢ ἐν τοῖς ἄνω τόποις ὑπὸ τοῦ μεταλλειοκτῆτου καὶ οὐχὶ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν ὑπὸ τοῦ ἀδειούχου.

Προκειμένου περὶ ἐκτελέσεως μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν πλησίον κατοικησίμων οἰκοδομημάτων, ἰσχύουσιν αἱ §§ 2 καὶ 3 τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ Μ.Κ., καθ' ἃς, ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ ἰδιοκτῆτου αὐτῶν, ἀπαγορεύεται ἡ ἐκτέλεσις μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν εἰς ἀπόστασιν μικροτέραν τῶν 60 μέτρων ἀπὸ τῶν οἰκοδομημάτων τούτων καὶ ἐν συνεχόμενοις μετ' αὐτῶν αὐλαῖς ἢ κήποις, ἐφ' ὅσον τὰ οἰκοδομήματα ταῦτα προϋπήρχον τῆς ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως δημοσιεύσεως τῆς ἀδείας ἐρευνῶν.

Ἄν ὅμως τὰ οἰκοδομήματα ταῦτα ἤρχισαν κατασκευαζόμενα, μετὰ τὴν δημοσίευσιν τῆς ἀδείας ἐρευνῶν, αἱ μεταλλευτικαὶ ἐρευναι δὲν παρακωλύονται, ἀλλ' ὁ ἰδιοκτῆτης τῶν οἰκοδομημάτων ἔχει τὸ δικαίωμα ἀποζημιώσεως κατὰ τὸ κοινὸν δίκαιον, ἐὰν ἐκ τῆς ἐκτελέσεως ἐρευνῶν ἐπέβη ζημία εἰς τὰ οἰκοδομήματα ταῦτα.

Οὐδεμία ὅμως ὀφείλεται ἀποζημίωσις, τόσον εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς § 2 τοῦ ἄρθρου 7, ὅσον καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς § 1 τοῦ ἄρθρου 33, ἐὰν ὁ ἰδιοκτῆτης τοῦ χώρου ἢ τοῦ ἐτέρου μεταλλείου, κατὰ τὸν χρόνον τῆς κατασκευῆς τῶν ὑπὸ τῶν διατάξεων τούτων προβλεπομένων οἰκοδομημάτων ἢ ἄλλων ἔργων, ἠδύνατο, διὰ καταβολῆς τῆς κοινῆς προσοχῆς, νὰ προῖδῃ τὴν εἰς ταῦτα

ἐπελευσομένην ἐκ τῶν ἐρευνῶν ἢ ἐκ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ μεταλλείου ζημίαν, ἐάν, λ.χ. πρὸ τῆς κατασκευῆς τῶν οἰκοδομημάτων ἢ τῶν ἔργων τούτων, εἶχον σημειωθῆ ρήγματα ἐν τῇ γειτονικῇ πρὸς τὸν χώρον τοῦτον ἐδαφικῇ ἐπιφανείᾳ, ἢ, ἐάν, πρὸ τῆς κατασκευῆς τούτων, εἶχον παρατηρηθῆ ζημίαι εἰς γειτονικά οἰκοδομήματα, ἢ, ἐάν ὁ μεταλλειοκτῆτης εἶχεν εἰδοποιήσῃ πρὸ τῆς κατασκευῆς τούτων, τὸν ἰδιοκτήτην τοῦ χώρου περὶ τοῦ ἐπιχειμένου κινδύνου, κλπ. (§ 2 ἄρθρου 33 καὶ § 3 ἄρθρου 7 Μ.Κ.).

Εἰς τὰς τελευταίας ταύτας περιπτώσεις, ἢ μὴ πρόβλεψις τοῦ ἰδιοκτήτου τοῦ ἐδάφους, κατὰ τὸν χρόνον τῆς κατασκευῆς τῶν, ὡς εἴρηται, οἰκοδομῶν καὶ ἔργων, περὶ τῶν ἐπελευσομένων εἰς ταῦτα ἐκ τῆς ἀσκήσεως τῆς μεταλλείας ζημιῶν, ἀποτελεῖ βαρεῖαν ἀμέλειαν τούτου, δικαιολογοῦσαν τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν ἀσκούντων τὴν μεταλλεῖαν ἀπὸ πάσης ἔναντι αὐτοῦ, ἀστικῆς εὐθύνης ἐκ τῆς αἰτίας ταύτης. Ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἐδάφους, ἐν προκειμένῳ, θεωρεῖται ζημιούμενος ἐξ οἰκείου πταίσματος καὶ ὡς τοιούτος δὲν δικαιούται ἀποζημιώσεως.

Μεταξὺ τῆς § 2 τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ Μ.Κ. καὶ τῆς § 1 τοῦ ἄρθρου 33 τούτου ὑφίσταται ἡ διαφορὰ, ὅτι ἡ πρώτη διάταξις ἀφορᾷ εἰς μεταλλευτικὰς ἐρεῦνας καὶ ἐν γένει εἰς μεταλλευτικὰς ἐργασίας ἐκτελουμένας ἐν τῇ ἐδαφικῇ ἐπιφανείᾳ εἴτε ὑπὸ τοῦ ἀδειούχου ἐρευνῶν εἴτε ὑπὸ τοῦ μεταλλειοκτῆτου (αἱ ἀπαγορευτικαὶ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 7 διὰ τὸν ἀδειοῦχον ἐρευνῶν ἰσχύουσι καὶ διὰ τὸν παραχωρησιοῦχον, ἄρθρον 32, ἐδαφ. α'), ἐν ᾧ ἡ δευτέρα διάταξις ἀφορᾷ εἰς μεταλλευτικὰς ἐργασίας ἐκτελουμένας μόνον ὑπὸ τοῦ μεταλλειοκτῆτου, εἴτε ὑπὸ κατωκημένα κτίρια καὶ ὑπὸ τούς, ὡς εἴρηται, χώρους, εἴτε ἐν τῇ ἀμέσῳ γειτονίᾳ τούτων ἢ καὶ ἐτέρων μεταλλείων.

3. Προκειμένου περὶ ἐγγυήσεων παρεχομένων πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν ἐκ τῆς ἀσκήσεως τῆς μεταλλείας ἀπαιτήσεων ἀποζημιώσεως τῶν ἰδιοκτητῶν τοῦ ἐδάφους, προβλέπουσιν, ἐκτὸς τοῦ ρηθέντος ἄρθρου 33 (§ 1), τὸ ἄρθρον 32 (τελευταῖον ἐδάφιον) παραπέμπον εἰς τὸ ἄρθρον 33 καὶ τὰ ἄρθρα 5 καὶ 11 τοῦ Μ.Κ. (δρα § 10 ἐδάφιον 2).

Σχετικῶς πρὸς τὴν ὑπὸ τῶν ἄρθρων 5 καὶ 11 τοῦ Μ.Κ. προβλεπομένην ἐγγύησιν πρὸς ἐξασφάλισιν τοῦ ἰδιοκτήτου τοῦ ἐδάφους, ἔναντι τῶν ἐκ τῶν μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν ζημιῶν, αἱ παράγραφοι 4 καὶ 5 τοῦ ἄρθρου 12 τοῦ Μ.Κ. ὀρίζουσι τὰ ἑξῆς :

Μετὰ τὴν λήξιν τῆς ἰσχύος τῆς ἀδείας ἐρευνῶν, ἂν ἐπῆλθε ζημία εἰς τὸ ἐδαφος, αὕτη πληρώνεται ὑπὸ τοῦ ἐκτελέσαντος τὰς ἐρεῦνας, ἢ δὲ ρηθεῖσα ἐγγύησις ἐπιστρέφεται, τῇ ἀδείᾳ τοῦ Νομάρχου, ὅταν ὁ καταθέσας ταύτας ἀδειούχος ἀποδείξῃ προσηκόντως ὅτι ἐξεπλήρωσε τὰς ὑποχρεώσεις του ἀπέναντι τοῦ ἰδιοκτήτου τοῦ ἐδάφους κατὰ τρόπον αἴροντα ἀπὸ τούτου πᾶσαν νόμιμον ἀντίρρησην, ἢ, ἐάν ἐντὸς δύο μηνῶν, μετὰ τὴν λήξιν τῆς ἀδείας, οὐδέμία ἐγένετο κατάσχεσις ἐπὶ τῆς ἐγγυήσεως ὑπὸ τινος τῶν ἐνδιαφερομένων ἰδιοκτητῶν, ὧν τὰ κτήματα ἐπαθον ζημίας ἐκ τῶν ἐρευνῶν (§ 4 ἄρθρου 12 Μ.Κ.).

Ἐπὶ τῆς ἐγγυήσεως ταύτης πᾶσα κατάσχεσις δι' ἕτερον λόγον ἢ τὸν τῆς ἐξασφαλίσεως τοῦ ἰδιοκτητοῦ τοῦ ἐδάφους διὰ τὰς ἐκ τῶν ἐρευνῶν ζημίας τούτου εἶναι αὐτοδικαίως ἄκυρος καὶ δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψει ὑπὸ τοῦ Νομάρχου ἢ τοῦ Ταμίου (§ 5 ἄρθρου 12 Μ.Κ.).

Γενικώτερον ἐπὶ τῶν ἄνω ἐγγυήσεων, δεόν νὰ παρατηρηθῶσι τὰ ἐξῆς :

α) Τῆ ποσὸν τῆς ἐγγυήσεως τῶν ἄρθρων 5 καὶ 11 τοῦ Μ.Κ., ὀρισθὲν ἀρχικῶς ἀπὸ 100 μέχρι 1000 δραχμῶν ὑπὸ τοῦ ΓΦΚΔ' νόμου (ἄρθρον 5) καὶ αὐξηθὲν μεταπολεμικῶς εἰς δραχμὰς 500.000, κατ' ἀνώτατον ὄριον, δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθ. 105947/1946 κοινῆς ἀποφάσεως Ὑπουργῶν Οἰκονομικῶν καὶ Ἐθνικῆς Οἰκονομίας, εἶναι ἐντελῶς ἀνεπαρκὲς διὰ τὸν σκοπὸν, δι' ὃν προορίζεται. Δι' οὗτο δέον νὰ τύχη τῆς δεούσης αὐξήσεως.

β) Τὸ ἄρθρον 33, εἰς ὃ παραπέμπει καὶ τὸ ἄρθρον 32 (τελευταῖον ἐδάφριον) τοῦ Μ.Κ., δὲν ὀρίζει περὶ τοῦ ἀκατασχετοῦ τῆς ὑπ' αὐτοῦ προβλεπομένης ἐγγυήσεως δι' ἕτερον, ἢ, δι' ὃν προορίζεται σκοπὸν, ὡς ὀρίζει ἡ παράγραφος 5 τοῦ ἄρθρου 12 τοῦ Μ.Κ., προκειμένου περὶ τῆς ὑπὸ τῶν ἄρθρων 5 καὶ 11 τοῦτου προβλεπομένης ἐγγυήσεως. Λόγω ὁμοῦ τῆς ταυτότητος τοῦ νομικοῦ λόγου εἰς πᾶσας τὰς ἄνω περιπτώσεις, δεόν νὰ δεχθῶμεν ὅτι τὸ, ὡς εἰρηται ἀκατάσχετον ἰσχύει καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν ἐγγυήσεων τῶν προβλεπομένων ὑπὸ τῶν ἄρθρων 32 καὶ 33 τοῦ Μ.Κ.

§ 39. Διετῆς παραγραφή ἀπαιτήσεων ἀποζημιώσεως διὰ ζημίας ἐξ ἐκμεταλεύσεως.

Ἡ αἰτία καὶ ἡ ἔκτασις τῶν ἐκ τῆς ἐκμεταλεύσεως τῶν μεταλλείων ἐπερχομένων εἰς τὸ ἔδαφος ζημιῶν εἶναι δυσχερὲς νὰ ἐξακριβωθῶσι μετὰ παρέλευσιν μακροῦ χρόνου ἀπὸ τῆς πραγματοποιήσεως αὐτῶν. Δι' οὗτο καὶ ὁ Μ.Κ. ἐν ἄρθρῳ 34 ὀρίζει, ὅτι αἱ ἀπαιτήσεις αὗται δεόν, ἐπὶ ποινῇ παραγραφῆς, νὰ ἐνασκῶνται δικαστικῶς ἐντὸς δύο ἐτῶν, ἀφ' ἧς ὁ παθὼν ἐπληροφορήθη περὶ αὐτῶν καὶ περὶ τοῦ δράστου αὐτῶν.

Τὸ βᾶρος τῆς ἀποδείξεως, περὶ τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ὁ ὑποστὰς τὰς ζημίας ἰδιοκτήτης τοῦ ἐδάφους ἐπληροφορήθη περὶ τούτων ὡς περὶ τοῦ δράστου αὐτῶν, φέρει, ἐν προκειμένῳ ὁ ἐναγόμενος πρὸς ἐπανάρθωσιν αὐτῶν μεταλλειοκτήτης ὁ ἴποιος καὶ θὰ προβάλλῃ τὴν ἐνστασιν τῆς διετοῦς παραγραφῆς.

Τὸ ἄρθρον 34 τοῦ Μ.Κ. ἐλήφθη ἐκ τῆς παραγράφου 151 τοῦ πρωσσοικοῦ μεταλλευτικοῦ νόμου τοῦ 1865, ἧς ἀποτελεῖ ἀντιγραφὴν μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι ἡ παράγραφος 151 τοῦ πρωσσοικοῦ νόμου καθιεροῖ τριετῆ παραγραφὴν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ

ΝΟΜΙΚΑΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕΤΑΛΛΕΙΟΚΤΗΣΙΩΝ ΠΡΟΣ ΑΛΛΗΛΑΣ

§ 40. Νομικαὶ σχέσεις μεταξύ μεταλλειοκτησιῶν ἐν τῷ αὐτῷ ἔδαφικῷ χώρῳ ὑφισταμένων.

Μεταλλειοκτησίαι πλείονες τῆς μιᾶς ἐν τῷ αὐτῷ ἔδαφικῷ χώρῳ ἐπαύσαντο συνιστῶμεναι ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ Νόμου ΓΦΚΔ' τοῦ 1901, ὅστις, ἐν ἄρθρῳ 31 αὐτοῦ ὀρίζει, ὅτι ὁ μεταλλειοκτήτης ἔχει ἀποκλειστικὸν δικαίωμα ἐκμεταλλεύσεως, ὄχι μόνον τοῦ μεταλ. ὄρυκτοῦ ἢ ὄρυκτῶν, τῶν ὀνομαστικῶν ἐν τῷ Διατάγματι τῆς παραχωρήσεως ἀναγραφομένων, ἀλλὰ καὶ πάντων ἐν γένει τῶν παραχωρησίμων (πλὴν, τούτέστι, τῶν ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου ἐξηρημαμένων) μεταλλευτικῶν ὄρυκτῶν, τῶν συναντωμένων ἐν τῷ ἔδαφικῷ χώρῳ τοῦ παραχωρηθέντος μεταλλείου.

Συνεπῶς, ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ ΓΦΚΔ' νόμου καὶ μετέπειτα, μεταλλειοκτησίαι, πλείονες τῆς μιᾶς, ἐν τῷ αὐτῷ ἔδαφικῷ χώρῳ δύνανται νὰ ὑπάρξωσιν, ὡς ἄρα ἐν τῷ ἔδαφικῷ χώρῳ παραχωρηθέντος, ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ ΓΦΚΔ' νόμου, μεταλλείου συναντῶνται καὶ μεταλλευτικὰ ὄρυκτὰ ἐξηρημαμένα ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου (λ.χ. σμύρις, ἄσφαλτος κλπ.) ἢ, ὡς ἄρα πρόκειται περὶ παραχωρήσεων γενομένων πρὸ τῆς ἰσχύος τοῦ ΓΦΚΔ' νόμου καὶ διατηρουμένων ἐν ἰσχύϊ ἢ ἀπὸ Τουρκοκρατίας ὑφισταμένων τοιούτων, ἐν τῷ ἔδαφικῷ χώρῳ τῶν ὁποίων δύνανται νὰ ὑπάρχωσι πλείονες τῆς μιᾶς μεταλλειοκτησίαι, ἐκάστη δι' ἴδιον μεταλ. ὄρυκτόν.

Περὶ τῶν τοιούτων (ἐν τῷ αὐτῷ, τούτέστιν, ἔδαφικῷ χώρῳ ὑφισταμένων) μεταλλειοκτησιῶν, ὁ Μ.Κ., ἐν ἄρθρῳ 31, ἐδάφ. γ', ὀρίζει, ὅτι, ἂν, ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ μεταλλειοκτήτου ἐξορυσσομένων μεταλλευτικῶν ὄρυκτῶν τι, εἶναι παραχωρημένον εἰς ἕτερον μεταλλειοκτήτην, ὀφείλει ὁ ἐξορύσσων νὰ ἀποχωρήσῃ τοῦτο καὶ νὰ θέσῃ εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἔχοντος τὴν παραχώρησιν αὐτοῦ, μετὰ τὴν ἀπόληψιν τῶν δαπανῶν ἐξορύξεως καὶ ἀποχωρισμοῦ.

§ 41. Νομικαὶ σχέσεις μεταξύ συνορευουσῶν ἢ γειτνιαζουσῶν μεταλλειοκτησιῶν.

Ἡ λειτουργία ἐνὸς μεταλλείου δύνανται νὰ ἔχῃ ἐπιζημίους συνεπείας ἐπὶ ἐτέρου συνορευόντος ἢ γειτνιαζόντος μεταλλείου. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ὁ προξενῶν τὴν ζημίαν μεταλλειοκτήτης εὐθύνεται εἰς ἀποζημίωσιν, ἔναντι τοῦ ἐτέρου μεταλλειοκτήτου τοῦ ὑφισταμένου ταύτην. Δὲν δικαιούται ὁμοίως ὁ δεύτερος (ὁ ὑφιστάμενος τὴν ζημίαν) νὰ ἀπαιτήσῃ δικαστικῶς τὴν παῦσιν τῶν προξενουσῶν τὴν ζημίαν μεταλλευτικῶν ἐργασιῶν τοῦ ἐτέρου μεταλλειοκτήτου, ἐκτὸς ἂν ὑφίσταται περίπτωσις καταχρήσεως δικαιώματος ἐκ μέρους

τοῦ πρώτου μεταλλειοκτῆτου ἐν τῇ διεξαγωγῇ τῶν ἐπιζημιῶν εἰς τὸν δεύτερον μεταλλευτικῶν ἐργασιῶν.

Δύναται ὅμως νὰ διαταχθῇ ἡ παῦσις τῶν, ὡς εἴρηται, ἐπιζημιῶν μεταλλευτικῶν ἐργασιῶν διὰ τῆς ἀστυνομικῆς ὁδοῦ, ἐφόσον συντρέχουσι περιπτώσεις ἀστυνομικῆς ἐπεμβάσεως, κατὰ τὸ ἄρθρον 48 τοῦ Μ.Κ., ἐὰν λ.χ. ἐκ τῶν, ὡς εἴρηται, ἐπιζημιῶν εἰς τὸ συνοροεῦον μεταλλεῖον ἐργασιῶν, τίθηται ἐν κινδύνῳ ἡ ἀσφάλεια τοῦτου ἢ τῶν ἐγκαταστάσεών του, ἢ ἡ ἀσφάλεια τῆς ζωῆς καὶ τῆς υἱείας τῶν ἐργατῶν τοῦτου.

Εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας δεόν νὰ ἐπεμβαίη ἡ ἀσκοῦσα τὴν μεταλλευτικὴν ἀστυνομίαν ἀρχὴ καὶ νὰ λαμβάνη τὰ ἐνδεικνυόμενα ἀστυνομικὰ, μέτρα πρὸς ἀποσόβησιν τῶν ἀπειλουμένων κινδύνων, διατάσσουσα ἐν ἐπείγουσῃ ἀνάγκῃ τὴν παῦσιν τῶν ἐργασιῶν ἢ τὴν ἐπανόρθωσιν τῶν ἐπισηφῶν ἔργων.

Ὁ Μ.Κ. δὲν ρυθμίζει ἐπαρκῶς καὶ ἐν συνοχῇ τὸ θέμα τῶν πρὸς ἀλλήλας σχέσεων τῶν μεταλλειοκτησιῶν.

Τάνωτέρω γραφέντα συνάγονται ἐκ τῶν γενικῶν ἀρχῶν τοῦ μεταλλευτικοῦ δικαίου.

Ὅπως συμπωματικῶς ὁ Μ.Κ. περιέλαβε δύο μόνον διατάξεις σχετικὰς πρὸς τὸ θέμα τοῦτου.

Αἱ διατάξεις αὗται εἶναι : α) ἡ διάταξις τοῦ ἐδαφίου γ' τοῦ ἄρθρου 31 τοῦ Μ.Κ. τοῦ ρυθμιζοντος τὸ περιεχόμενον τοῦ δικαιώματος τῆς μεταλλειοκτησίας, περὶ τῆς ἀναφέρομεν ἐν τῇ ἀμέσως προηγουμένῃ παραγράφῳ καὶ β) ἡ διάταξις τοῦ τελευταίου ἐδαφίου τοῦ ἄρθρου 32 τοῦ Μ.Κ., τοῦ πραγματευομένου περὶ τῆς ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως ξένης ἀκινήτου ἰδιοκτησίας διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ μεταλλεῖου.

Κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτην διάταξιν ὁ μεταλλειοκτῆτης κέκτηται δικαίωμα ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως διὰ τὰς ἀνάγκας ἐκμεταλλεύσεως τοῦ μεταλλεῖου του οὐ μόνον ἐπὶ τῶν ἐντὸς τῆς περιμέτρου τοῦτου ἀγρῶν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἐκτὸς τῆς περιμέτρου τοῦ μεταλλεῖου του ἀγρῶν, ἐφόσον δὲν παραβλάπτεται ἢ δὲν παρακαλύπτεται ἡ λειτουργία ἐτέρου μεταλλεῖου. Ἄρνούμενου δὲ τοῦ κατόχου τοῦ δευτέρου τοῦτου μεταλλεῖου νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν κατασκευὴν τῶν ἀναγκασιούτων εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ πρώτου μεταλλεῖου ἔργων, καλεῖται ὁ Ἐπιθεωρητῆς, ὅστις ἀποφαίνεται περὶ τῆς κατασκευῆς ἢ μὴ τῶν ἔργων. Κατὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ ἐπιτρέπεται ἔφεσις ἐντὸς 20 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως, ἐνώπιον τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Οἰκονομίας (ἤδη ἐνώπιον τοῦ Διοικητικοῦ Δικαστηρίου τῶν Μεταλλείων, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 29 § 3 τοῦ Α.Ν. τῆς 17-10-1935), ὅστις ἀποφαίνεται τελεσιδίκως.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ὁ μεταλλειοκτῆτης τοῦ δευτέρου μεταλλεῖου δικαιούται νὰ ζητήσῃ κατάθεσιν ἐγγυήσεως διὰ τὴν ζημίαν, ἣτις ἐνδέχεται νὰ προκύψῃ εἰς τὸ μεταλλεῖόν του ἐκ τῆς ἐκτελέσεως τῶν, ὡς ἀνωτέρω, ἔργων ὑπὲρ τῶν ἀναγκῶν ἐκμεταλλεύσεως τοῦ πρώτου μεταλλεῖου. Διὰ τὸν καθορισμὸν δὲ τῆς ἐγγυήσεως ταύτης, ἢ ἐν λόγῳ, διάταξις τοῦ τελευταίου ἐδαφίου τοῦ ἄρθρου 32 τοῦ Μ.Κ. παραπέμπει εἰς τὸ ἄρθρον 33, περὶ οὗ πραγματευόμεθα ἐν παραγράφῳ 38 (ἐδ. 2 καὶ 3), εἰς ἃ καὶ παραπέμπομεν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ

ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ

§ 42. Έννοια και έκτασις ταύτης.

Μία τῶν μορφῶν τῆς ἐποπτείας καὶ τοῦ ἐλέγχου τοῦ Κράτους ἐπὶ τῆς λειτουργίας τῶν μεταλλείων, εἶναι καὶ ἡ ἐκ μέρους τῆς Διοικήσεως ἀσκήσις εἰδικῆς ἐπὶ ταύτης ἀστυνομίας, τῆς μεταλλευτικῆς ἀστυνομίας.

Οἱ τεράστιοι κίνδυνοι, οἵτινες προκαλοῦνται ἐκ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν μεταλλείων, τόσο διὰ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐδάφους, ὅσον καὶ διὰ τὰς ἐγκαταστάσεις τῶν μεταλλείων καὶ δι' αὐτὴν ταύτην τὴν ἐκμετάλλευσιν τούτων, διὰ τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων κλπ. ἐπέβαλον τὴν καθιέρωσιν εἰδικῆς ἀστυνομίας ἐπὶ τῆς λειτουργίας τῶν μεταλλείων.

Ἡ ἀστυνομικὴ ἐπέμβασις τοῦ Κράτους ἐν τῇ λειτουργίᾳ τῶν μεταλλείων, ὡς καὶ γενικώτερον ἅπανα ἢ ἐν τῇ ἀσκήσει τῆς μεταλλείας ἐπέμβασις τούτου, συμφώνως πρὸς τὰ ἐν τοῖς πρόσθεν καὶ ἰδίᾳ ἐν § 7 ἐκτιθέμενα περιορίζεται νῦν ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν προστασίαν τῶν δημοσίων συμφερόντων.

Ἡ μεταλλευτικὴ ἀστυνομία ἐν Ἑλλάδι ἀσκεῖται ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ καὶ τῶν Ἐπιθεωρητῶν Μεταλλείων, δυνάμει τῶν ὀργανικῶν περὶ κρατικῆς ὑπηρεσίας μεταλλείων διατάξεων καὶ τοῦ ἀρθροῦ 48 τοῦ Μ. Κ., τὰ δὲ θέματα, ἅτινα ἀποτελοῦσι τὸ ἀντικείμενον ταύτης, εἶναι, συμφώνως πρὸς τὸ ἀρθρον 48 τοῦ Μ.Κ., τὰ ἑξῆς :

Ἡ ἐπίβλεψις καὶ ἔλεγχος: 1) τοῦ τρόπου τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν μεταλλείων καὶ μεταλλουργείων, 2) τῆς ἀσφαλείας τῆς ζωῆς καὶ τῆς υγείας τῶν ἐργατῶν, 3) τῆς ἀσφαλείας τῶν μεταλλευτικῶν ἐργασιῶν, τῶν ἐγκαταστάσεων πάσης φύσεως καὶ τῆς ἐν γένει λειτουργίας τῆς μεταλλείας, 4) τῆς ὀρθοθεσίας τῶν μεταλλείων, 5) τῆς προστασίας τῆς ἐπιφανείας, πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν προσώπων, οἰκοδομῶν, ὁδῶν, σιδηροδρομικῶν γραμμῶν καὶ ἄλλων ἐγκαταστάσεων συγκοινωνίας.

Ἐκ τούτου συνέπεται, ὅτι ἡ μεταλλευτικὴ ἀστυνομία παρ' ἡμῖν εἶναι αὐστηρῶς ἀσφαλιστικὴ ἀστυνομία, ὡς συμβαίνει καὶ κατὰ τὸ νῦν ἰσχύον γαλλικὸν καὶ πρωσσικὸν μεταλλευτικὸν δίκαιον, ἐν ᾧ, πρότερον, ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ μεταλλευτικοῦ νομήματος, ἡ μεταλλευτικὴ ἀστυνομία ἐπεξετείνετο καὶ εἰς τὸν οικονομικὸν τομέα τῆς ἐκμεταλλεύσεως καὶ εἶχεν ὡς ἀντικείμενον, ἐκτὸς τῶν ἀσφαλιστικῶν σκοπῶν, καὶ τὸν ἔλεγχον καὶ μέριμναν τῆς οικονομικῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν μεταλλευτικῶν κοιτασμάτων καὶ ἰδίᾳ ἐν Πρωσ-

σία, ἔνθα ἅπανα ἡ οἰκονομικὴ διεύθυνσις τῆς λειτουργίας τῶν μεταλλείων εἶχε περιέλθει εἰς τὰς χεῖράς τῶν μεταλλευτικῶν ἀρχῶν (Direktions prinzip, ὅρα § 7 ἔδαφ. 2).

Κατὰ τὸ νῦν ἐν ἰσχυρῇ γαλλικῶν καὶ πρῶσσικῶν μεταλλευτικῶν δίκαιον, τὰ ἀντικείμενα, ἅτινα ἀποτελοῦσι τὸ περιεχόμενον τῆς μεταλλευτικῆς ἀστυνομίας συνοψίζονται κυρίως εἰς τὰ ἑξῆς τρία :

- 1) Ἀσφάλεια τῆς λειτουργίας τῶν μεταλλείων.
- 2) Ἀσφάλεια ζωῆς καὶ ὑγείας ἐργατῶν, καὶ
- 3) Προστασία τῆς ἐπιφανείας εἰς περιπτώσεις δημοσίου συμφέροντος.

Ἐν Πρωσσίᾳ ἡ μεταλλευτικὴ ἀστυνομία περιλαμβάνει καὶ τὴν προστασίαν κατὰ γενικωτέρων ἐκ τῆς ἀσκήσεως τῆς μεταλλείας δυσμενῶν ἐπιδράσεων. (Ἄρθρον 50 γαλλικοῦ μεταλλευτικοῦ νόμου 21 Ἀπριλίου 1810, ὡς ἐτροποποιήθη ἐν ἔτει 1880, καὶ παράγραφος 196 ἔδαφ. 2 τοῦ πρῶσσικοῦ μεταλλευτικοῦ νόμου τῆς 24 Ἰουνίου 1865).

Ἐν Πρωσσίᾳ, δυνάμει νεωτέρου νόμου ἐκδοθέντος κατὰ τὸ 1892, προστέθη εἰς τὰ ἀντικείμενα τῆς μεταλλευτικῆς ἀστυνομίας καὶ ἡ προστασία τῶν χρηστῶν ἡθῶν καὶ τῆς ἠθικῆς ἐν γένει τάξεως παρὰ τοῖς ἐργάταις τῶν μεταλλείων.

Παρ' ἡμῖν τὸ ἄρθρον 48 τοῦ Μ.Κ., καθορίζον τὸ περιεχόμενον τῆς μεταλλευτικῆς ἀστυνομίας, περιλαμβάνει, ὡς ἀνωτέρω ἐρρήθη, μεταξὺ τῶν ἀντικειμένων ταύτης καὶ τὴν ἐπίβλεψιν καὶ ἔλεγχον τοῦ τρόπου τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν μεταλλείων καὶ μεταλλουργείων, ἀλλ' ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς ἀσφαλείας κατὰ τῶν προκυπτόντων ἐκ τῆς λειτουργίας τῆς μεταλλείας κινδύνων. Ἡ ἐπίβλεψις καὶ ὁ ἔλεγχος τοῦ τρόπου τῆς ἐκμεταλλεύσεως, ἐν προκειμένῳ, ἀφορῶσιν εἰς τὴν διεξαγωγὴν ταύτης κατὰ τρόπον τεχνικὸν προληπτικὸν τῶν, ὡς εἴρηται, συμφυῶν τῇ μεταλλείᾳ κινδύνων, ὡς τοῦτο συνάγεται ἐπὶ πλέον καὶ ἐκ τῆς ἀντιπαραβολῆς τοῦ ἄρθρου 48 τοῦ Μ.Κ. πρὸς τὸ ἄρθρον 28, § 1 τοῦ Κεφαλαίου Ε' τοῦ Μ.Κ., τοῦ πραγματευομένου περὶ τῶν ὑποχρεώσεων καὶ δικαιωμάτων τῶν μεταλλειοκτητῶν. Κατὰ τὴν παράγραφον 1 τοῦ ἄρθρου 28 τοῦ Μ.Κ., ὁ μεταλλειοκτήτης ὑποχρεοῦται, ὅπως διεξάγῃ τὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ μεταλλείου συμφώνως πρὸς τοὺς κανόνας τῆς τέχνης, εἰς τρόπον ὥστε αὐτὴ νὰ ἐκτελεῖται ὁμαλῶς καὶ μεθοδικῶς καὶ ἡ ὑγεία καὶ ἡ ζωὴ τῶν ἐργαζομένων ἐν τῷ μεταλλείῳ ἐργατῶν νὰ ἐξασφαλίζονται.

Ἐκ τούτων προκύπτει ὅτι ὁ ἔλεγχος τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν μεταλλείων ἐν τῇ ἀσκήσει τῆς μεταλλευτικῆς ἀστυνομίας περιορίζεται εἰς τὸν τεχνικὸν καὶ κοινωνικὸν τομέα τῆς ἐκμεταλλεύσεως καὶ δὲν ἐπεκτείνεται εἰς τὸν οικονομικὸν τοιοῦτον (λ.χ. ἀστυνομικὴ ἐπέμβασις, πρὸς παρεμπόδισιν ἀντιοικονομικῆς ἐκμεταλλεύσεως).

Ἡ τοιαύτη ἐπέκτασις θὰ ἀντέκειτο ἐξ ἄλλου καὶ εἰς τὴν διέπουσαν τὸν Μ.Κ. βασικὴν ἀρχὴν τῆς μεταλλευτικῆς ἐλευθερίας, δυνάμει τῆς ὁποίας ἡ ἀσκήσις τῆς μεταλλείας ἀπεδεδεσμέθη τῆς πρῶνι κρατικῆς οἰκονομικῆς κηδεμονίας.

Ὁδηγία βεβαίως δύνανται καὶ πρέπει νὰ παρέχωνται ὑπὸ τῶν Ἐπιθεωρητῶν Μεταλλείων εἰς τοὺς ἐκμεταλλευτάς, διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἢ ὀρθολογικὴν ἀσκησιν τῆς μεταλλείας, ἀπαιτοῦσαν τὴν κατὰ τὸ δυνατόν ἦττον δαπανηρὰν καὶ πληρεστέραν ἐκμετάλλευσιν τῶν ὑπαρχόντων κοιτασμάτων, ἅτε τῆς ἀναπαραγωγῆς τούτων οὔσης φυσικῶς ἀδυνάτου.

Ἄλλὰ τὸ θέμα τοῦτο δὲν δύναται νὰ ἀποτελέσῃ νομίμως ἀντικείμενον ἀστυνομικῆς ἐπεμβάσεως τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Μεταλλείων, ἐκτὸς ἐὰν ἡ ἀντιοικονομικὴ ἐκμετάλλευσις διεξάγεται παρὰ τοὺς κανόνας τῆς τέχνης καὶ δημιουργῆς κινδύνους ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεπομένων, πρὸς ἀποσύβησιν τῶν ὁποίων δέον νὰ ἐπεμβαίη ἡ μεταλλευτικὴ ἀστυνομία, ὅποτε διὰ τῆς ἐπεμβάσεως αὐτῆς παρεμποδίζεται ἐμμέσως καὶ ἡ ἀντιοικονομικὴ ἐκμετάλλευσις.

Σημειωτέον ὅτι ἡ ἀντιοικονομικὴ ἐκμετάλλευσις καὶ ἰδίᾳ ἡ ἀρπακτικὴ τοιαύτη, καθ' ἣν προτιμᾶται ἡ ἐκμετάλλευσις τῶν πλουσιωτέρων καὶ εὐχερέστερον ἐκμεταλλευσίμων μερῶν τοῦ κοιτάσματος εἰς βῆρος τῆς εἰς τὸ μέλλον ὀμαλῆς καὶ οἰκονομικῆς συμφόρου λειτουργίας τοῦ μεταλλείου, ἀποτελεῖ, καθ' ὃν τρόπον συνήθως διεξάγεται, παράβασιν τῶν κανόνων τῆς τέχνης καὶ δημιουργεῖ κινδύνους εἰς τὴν ἀσφάλειαν τῶν μεταλλευτικῶν ἐργασίῶν καὶ τῆς ζωῆς καὶ ὑγείας τῶν ἐργατῶν, ὅποτε ἡ εἰς τὰς τελευταίας ταύτας περιπτώσεις νομίμως χωροῦσα ἀστυνομικὴ ἐπέμβασις παρεμποδίζει ἐμμέσως καὶ τὴν ἀρπακτικὴν ἐκμετάλλευσιν.

Ὡς μεταλλουργεῖα, ὑπαγόμενα εἰς τὸν ἔλεγχον τῆς μεταλλευτικῆς ἀστυνομίας, κατὰ τὸ ἄρθρον 48 τοῦ Μ.Κ., νοοῦνται, οὐχὶ τὰ ἀνήκοντα εἰς αὐτοτελεῆ μεταλλουργικὴν βιομηχανίαν, ἀλλὰ τ' ἀποτελοῦντα παρακολούθημα ἐκμεταλλεύσεως μεταλλείων, διὰ τὴν ἐμπορίαν, διακάθαρσιν καὶ ἐν γένει ἐπεξεργασίαν τῶν ἐξορυσσομένων μεταλλ. ὀρυκτῶν.

Ἄλλὰ καὶ γενικώτερον ὑπάγονται εἰς τὴν μεταλλευτικὴν ἀστυνομίαν αἱ πάσης φύσεως ἐγκαταστάσεις αἱ ἐξυπηρετοῦσαι τὴν λειτουργίαν αὐτῆς, νοουμένης, ὑπὸ τὴν ἐν § 2 ἐδ. 3 νομικὴν ἔννοιαν αὐτῆς.

Ὡς ἀνωτέρω ἐρρήθη, ἡ μεταλλευτικὴ ἀστυνομία ἀσκεῖται μόνον ἐπὶ τῆς λειτουργίας τῆς μεταλλείας καὶ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο περιορίζεται ἡ μεταλλευτικὴ ἀστυνομικὴ δραστηριότης, τόσον ἀπὸ ἀπόψεως προσώπων, πρὸς ἃ ἀπευθύνεται, ὅσον καὶ ἀπόψεως ἐνεργειῶν, εἰς ἃς προβαίνει. Οὕτω λ.χ. ὁ κύκλος τῶν προσώπων, εἰς ἃ ἀφορῶσιν αἱ μεταλλευτικαὶ ἀστυνομικαὶ διατάξεις περιορίζονται κυρίως εἰς τοὺς ἐκμεταλλευτάς τῶν μεταλλείων, τοὺς ὑπαλλήλους λειτουργίας τούτων καὶ τοὺς ἐργάτας μεταλλείων. Ἐπίσης, ἀπὸ ἀπόψεως ἀστυνομικῶν ἐνεργειῶν, πρόκειμένου λ.χ. περὶ τοῦ θέματος τῆς προστασίας τῆς ζωῆς καὶ τῆς ὑγείας τῶν ἐργατῶν μεταλλείων, ἡ δραστηριότης τῆς μεταλλευτικῆς ἀστυνομίας περιορίζεται εἰς τὴν προστασίαν τούτων μόνον κατὰ τὴν λειτουργίαν τῶν μεταλλείων καὶ δὲν ἐπεκτείνεται ἐπὶ τῶν, ἔξω ταύτης, γενικῶν συνθηκῶν τῆς ζωῆς καὶ ὑγιεινῆς τῶν ἐργατῶν μεταλλείων.

Τέλος, εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῆς μεταλλευτικῆς ἀστυνομίας ἀνήκει καὶ ἡ μέριμνα διὰ τὴν πρόληψιν ἐκτελέσεως ποινικῶς κολασίμων καὶ ἐν γένει πα-

ρανόμων ἐκμεταλλεύσεων μεταλλείων ἢ διὰ τὴν καταστολὴν ἐκτελουμένων τοιούτων καὶ καταγγελίαν καὶ δίωξιν τῶν ὑπαίτιων.

§ 43. Μεταλλευτικαὶ ἀστυνομικαὶ διατάξεις καὶ διαταγαί.

Ἡ ἀστυνομικὴ δικαιοδοσία τῶν ἀρμοδίων μεταλλευτικῶν ἀρχῶν, ἦτοι τοῦ Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ καὶ τῶν Ἐπιθεωρητῶν Μεταλλείων, ἐκδηλοῦται κυρίως διὰ τῆς ἐκδόσεως ἀστυνομικῶν διατάξεων καὶ διαταγῶν ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῶν Θεμάτων, ἅτινα ἀποτελοῦσι τὸ περιεχόμενον τῆς μεταλλευτικῆς ἀστυνομίας.

Ἡ τοιαύτη δικαιοδοσία τῶν μεταλλευτικῶν ἀρχῶν καὶ ἐκ τῶν γενικῶν ἀρχῶν τοῦ ἀστυνομικοῦ δικαίου συνάγεται, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐδικῶν διατάξεων τῆς μεταλλευτικῆς νομοθεσίας πηγάζει, ἦτοι: α) τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 6 Ν. Δ./1935, καθ' ἣν εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῆς Γενικῆς Ἐπιθεωρήσεως ὑπάγεται ἡ ἀστυνομία τῆς μεταλλείας, ἢ ἐκδοσις διατάξεων κανονιζουσῶν τὸν τρόπον τῆς μεταλλείας, καὶ β) ἐκ τοῦ ἄρθρου 48 τοῦ Μ.Κ., ἐδάφ. α', καθ' ὃ ὁ Ἐπιθεωρητὴς Μεταλλείων ἐκδίδει ἀπ' εὐθείας πρὸς τοὺς μεταλλευτάς, τὰς πρὸς ἀσκήσιν τῆς μεταλλευτικῆς ἀστυνομίας ἀναγκαίας διαταγὰς.

Αἱ μεταλλευτικαὶ ἀστυνομικαὶ διατάξεις εἶναι οὐσιαστικοὶ νόμοι, ἦτοι διατάξεις περιέχουσαι κανόνας δικαίου (νομοθετικοῦ περιεχομένου), ἐκδιδόμεναι δυνάμει νομοθετικῆς ἐξουσιοδοτήσεως παρεχομένης ὑπὸ τῶν ρηθειῶν διατάξεων ἐπὶ Θεμάτων ἀποτελούντων τὸ περιεχόμενον τῆς μεταλλευτικῆς ἀστυνομίας.

Αἱ μεταλλευτικαὶ ἀστυνομικαὶ διατάξεις, εἴτε ὑπὸ τύπον ἐντολῶν, εἴτε ὑπὸ τύπον ἀπαγορεύσεων, ἐκδίδονται αὐταὶ, εἶναι γενικοῦ περιεχομένου, ρυθμίζουσαι οὐχὶ συγκεκριμένην περίπτωσιν, ἀλλὰ πάσας τὰς ὁμοίας φύσεως περιπτώσεις ἐπὶ Θεμάτων ἀποτελούντων ἀντικείμενον τῆς μεταλλευτικῆς ἀστυνομίας. Τοιαῦται λ.χ. εἶναι αἱ ἐκδιδόμεναι ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Μεταλλείων γενικαὶ διατάξεις, αἱ ρυθμίζουσαι τὰ τοῦ ἀερισμοῦ τῶν ὑπογείων στοῶν τῶν μεταλλείων, τὰ τῆς ἐγκαταστάσεως ἐναερίων σιδηροδρόμων ἢ ἄλλων μεταφορικῶν μέσων, ἐν τοῖς μεταλλείοις, τὰ τῆς τοποθετήσεως καὶ χρησιμοποιοῦσεως ἐκρηκτικῶν ὑλῶν κλπ. (ὅρα καὶ ἀπὸ 25 Ἰανουαρίου 1911 Κανονισμὸν μεταλλευτικῶν ἐργασιῶν, Ἀριθ. φύλλου Ἐφ. Κυβερν. 38, τεύχος Α' τοῦ 1911). Αἱ διατάξεις αὐταὶ ἰσχύουσι γενικῶς δι' ἅπαντα τὰ μεταλλεῖα τῆς χώρας ἢ δι' ὠρισμένην κατηγορίαν αὐτῶν (λ.χ. δι' ἅπαντα τὰ λιγνιτωρυχεῖα τῆς χώρας, ὅταν ἐκδίδωνται ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Μεταλλείων, ἢ ὅταν ἐκδίδωνται ὑπὸ τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ, ἰσχύουσι μόνον δι' ἅπαντα τὰ μεταλλεῖα τῆς περιφέρειας αὐτοῦ, ἢ δι' ὠρισμένην κατηγορίαν τούτων.

Αἱ μεταλλευτικαὶ ἀστυνομικαὶ διαταγαὶ εἶναι εἰδικαὶ ἐντολαὶ ἢ ἀπαγορεύσεις ἀφορῶσαι καὶ ἰσχύουσαι εἰς τὴν συγκεκριμένην μόνον περίπτωσιν, ἐξ

ἀφορμῆς τῆς ὁποίας ἐκδίδονται. Ἡ ἐκδοσις μεταλλευτικῆς ἀστυνομικῆς διαταγῆς ἔχει ὡς προϋπόθεσιν τὴν ἐν τινι μεταλλείῳ ἐμφάνισιν κινδύνου ἀπειλοῦντος ἐν τῇ λειτουργίᾳ αὐτοῦ δημόσιον συμφέρον ἐκ τῶν ὑπὸ τῆς μεταλλευτικῆς ἀστυνομίας προστατευομένων.

Τόσον ἡ μεταλλευτικὴ ἀστυνομικὴ διάταξις ὅσον, καὶ ἡ μεταλλευτικὴ ἀστυνομικὴ διαταγὴ, διὰ νὰ εἶναι ἐγκυροί, πρέπει νὰ πληρῶσιν ὀρισμέναι προϋποθέσεις. Ἦτοι δέον νὰ μὴ ἀντιβαίνωσιν εἰς τοὺς κειμένους νόμους, νὰ περιορίζωνται αὐστηρῶς εἰς τὴν ρύθμισιν τῶν θεμάτων, δι' ἣν παρέχεται νομοθετικὴ ἐξουσιοδότησις, νὰ ἐκδίδωνται ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ἀρχῶν, καὶ ἡ μὲν ἀστυνομικὴ διάταξις νὰ τυγχάνῃ δημοσιότητος, εἴτε διὰ δημοσιεύσεώς της ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως, εἴτε διὰ τοιχοκολλήσεώς της, εἴτε ἄλλως, ἡ δὲ ἀστυνομικὴ διαταγὴ νὰ κοινοποιῆται πρὸς τὸν εἰς ὃν ἀφορᾷ αὐτή.

Ὑπόκεινται δὲ ἀμφότεραι εἰς διοικητικὸν καὶ δικαστικὸν ἔλεγχον.

Ὁ δικαστικὸς ἔλεγχος περιορίζεται εἰς τὴν νομιμότητα καὶ συνταγματικότητα. Ὁ δὲ διοικητικὸς ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τὴν σκοπιμότητα αὐτοῦ.

Ἡ παράβασις τῶν μεταλλευτικῶν ἀστυνομικῶν διατάξεων καὶ διαταγῶν προβλέπεται καὶ τιμωρεῖται ποινικῶς ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 41 (§ 2) τοῦ Μ.Κ., ἐπιφυλασσομένων τῶν ἀστικῶν συνεπειῶν κατὰ τοῦ παραβάτου καὶ ἄλλων βαρύτερων ποινικῶν συνεπειῶν, ἐφόσον συντρέχουσι περιπτώσεις αὐτῶν.

§ 44. Ἐξαναγκαστικὰ μέσα τῆς μεταλλευτικῆς ἀστυνομίας.

Ὁ Μ.Κ. δὲν ἐπιτρέπει ἄμεσον διοικητικὸν ἐξαναγκασμὸν πρὸς ἐφαρμοτῶν μεταλλευτικῶν ἀστυνομικῶν διατάξεων καὶ διαταγῶν. Μόνον ἐμμέσως, διὰ τῆς ἀπειλῆς δικαστικῶν ποινῶν κατὰ τῶν παραβατῶν τούτων, ὁ Μ.Κ. ἐν ἄρθρῳ 41 § 2 περιφρουρεῖ τὴν τήρησιν αὐτῶν.

Ἐν περιπτώσει παραβάσεων μεταλλευτικῶν ἀστυνομικῶν διατάξεων καὶ διαταγῶν, ἡ τιμωρία αὐτῶν ἀνήκει εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν τακτικῶν δικαστηρίων, ἡ δὲ δραστηριότης τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Μεταλλείων, ὡς ἀσκοῦντος τὴν μεταλλευτικὴν ἀστυνομίαν, περιορίζεται μόνον εἰς τὴν καταγγελίαν τῶν παραβάσεων εἰς τὸν Εἰσαγγελέα καὶ μάλιστα, μετὰ προηγουμένην συγκατάθεσιν τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας (νῦν τῆς Βιομηχανίας), ἔστω καὶ διὰ τὰς μᾶλλον ἀσημάντους ἐξ αὐτῶν.

Καὶ γενικώτερον παρ' ἡμῶν δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἄσκησις τῆς μεταλλευτικῆς ἀστυνομίας δι' ἀμέσου διοικητικῆς ἐπιβολῆς ἐξαναγκαστικῶν μέσων. Ἐξαιρέσειν τῆς ἀρχῆς ταύτης ἀποτελεῖ ἡ περίπτωσις τῆς ἐπείγουσας ἀνάγκης, καθ' ἣν ὁ Ἐπιθεωρητὴς Μεταλλείων δύναται νὰ διατάσῃ τὴν προσωρινὴν παῦσιν τῶν μεταλλευτικῶν ἐργασιῶν ἢ τὴν ἐπανάρθωσιν τῶν ἐπισφαλῶν ἐργων, τῇ ἐπιβλέψει αὐτοῦ ἢ τοῦ ἀναπληρωτοῦ καὶ δαπάνῃ τοῦ ἐκμεταλλευτοῦ, μέχρις οὗ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Βιομηχανίας ἀμέσως καλούμενον διατάξῃ περὶ ἐξακολουθήσεως ἢ ὀριστικῆς διακοπῆς τῆς ἐκμεταλλεύσεως (ἔδαφ. α' ἄρθρ. 48 Μ.Κ. ἐν τέλει).

Ὡς καὶ ἐν ἄλλοις ἐκ τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν σφαῖραν τοῦ μεταλλευτικοῦ δικαίου θεμάτων, οὕτω καὶ ἐν τῷ θέματι τῆς μεταλλευτικῆς ἀστυνομίας, παρατηρεῖται ὅτι αἱ ρυθμίζουσαι ταῦτα διατάξεις εἶναι ἀνεπαρκεῖς καὶ ἐλαττωματικά (1). Δι' ὃ καὶ ἐπιβάλλεται ἢ διὰ τῆς νομοθετικῆς ὁδοῦ πληρεστέρα καὶ μεθοδικωτέρα ρύθμισις τοῦ θέματος τῆς μεταλλευτικῆς ἀστυνομίας, ἐνέχοντος ἰδιαιτέραν σημασίαν διὰ τὴν ἀσκησιν τῆς μεταλλείας, ἀφ' ἑνὸς μὲν, λόγῳ τῶν μεγάλων καὶ πολλαπλῶν κινδύνων, οὓς ἐγγλείει ἡ λειτουργία τῶν μεταλλείων, ἀφ' ἑτέρου δέ, λόγῳ τῶν μεγάλων διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν αὐτῶν δαπανῶν, αἵτινες, οὐχὶ σπανίως, καθιστῶσιν προβληματικὴν τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν μεταλλείων.

1. Ἡ ἀνεπάρκεια τῶν διατάξεων τούτων κατεδείχθη λίαν αἰσθητῶς εἰς προκύψαντα ἐσχάτως ζητήματα προστασίας τῆς ἔδαφικῆς ἐπιφανείας πρὸς ἐξυπηρέτησιν σκοπῶν δημοσίου συμφέροντος ἐν τῇ λειτουργίᾳ τῶν λιγνιτωρυχείων Καλογρέζης καὶ Ἡρακλείου Ἀττικῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΑΤΟΝ

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΜΕΤΑΛΛΕΙΑΣ

§ 45. Ειδικοί μεταλλευτικοί φόροι.

Τοὺς ἐν Ἑλλάδι βαρύνοντας τὴν μεταλλείαν ἐν γένει φόρους δυνάμεθα χάριν τῆς συστηματικῆς κατατάξεως καὶ ἐξετάσεως τούτων, νὰ διαιρέσωμεν εἰς τὰς ἐξῆς κατηγορίας :

Α') Εἰς εἰδικούς ἐπὶ τῶν μεταλλείων φόρους ὑπὲρ τοῦ Κράτους.

Β') Εἰς γενικούς ἐπὶ τῶν μεταλλείων φόρους ὑπὲρ τοῦ Κράτους.

Γ') Εἰς γενικούς ἐπὶ τῶν μεταλλευτικῶν ἐπιχειρήσεων φόρους ὑπὲρ τοῦ Κράτους.

Δ') Εἰς φορολογίαν τῆς μεταλλείας ὑπὲρ Δήμων, Κοινοτήτων, Λιμενικῶν ταμείων καὶ ὑπὲρ ἄλλων τοπικῆς φύσεως σκοπῶν.

Ε') Εἰς φορολογίαν τῆς μεταλλείας ὑπὲρ κοινωνικῶν σκοπῶν (κοινωνικά βάρη).

ΣΤ') Εἰς ἰδιαιτέραν κατηγορίαν δέον νὰ καταταχθῶσι τὰ τέλη, δικαιώματα, ἀποζημιώσεις, παράβολα κλπ., ἅτινα εἰσπράττει τὸ Κράτος, ἐξ αἰτίας τῆς μεταλλείας.

Πρὸ τῆς ἰσχύος τοῦ Νόμου 2366/1953 «περὶ καταργήσεως φορολογικῶν ἀπαλλαγῶν καὶ ἐξαίρέσεων», δι' οὗ ἐπηνέχθησαν μεταβολαὶ καὶ εἰς τὴν φορολογίαν τῆς μεταλλείας, οἱ εἰδικοί μεταλλευτικοί φόροι ἦσαν οἱ ἐξῆς τρεῖς:

1) Ὁ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 36 τοῦ Μ.Κ. προβλεπόμενος στρεμματικός φόρος τῶν μεταλλείων.

2) Τὸ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 25 τοῦ Μ.Κ. προβλεπόμενον τέλος¹ μεταβιβάσεως μεταλλείων, καὶ

3) Τὸ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 25 τοῦ Μ.Κ. προβλεπόμενον τέλος² ἐκμισθώσεως μεταλλείων.

Ἡδὴ, καταργηθέντων δυνάμει τοῦ, ὡς εἴρηται, Νόμου 2366/1953, τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 25 τοῦ Μ.Κ. τελῶν μεταβιβάσεως καὶ ἐκμισθώσεως καὶ ὑπαρχεισῶν τούτων εἰς τὴν γενικὴν, κατὰ τὰ κατωτέρα, φορολογίαν, παραμένει ὡς εἰδικὸς μεταλλευτικὸς φόρος, μόνον ὁ στρεμματικός φόρος τῶν μεταλλείων. Οὗτος συνίσταται εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ μεταλλειοκτῆτου κατ' ἔτος ὑπὲρ τοῦ Κράτους πληρωμὴν ὀρισμένου χρηματικοῦ ποσοῦ, βάσει τῆς ἐπιφανειακῆς ἐκτάσεως

1.—2. Ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 25 τοῦ Μ.Κ. ὀνομάζονται τέλη μεταβιβάσεως καὶ ἐκμισθώσεως μεταλλείων, ἐν ᾧ, ἐν τῇ πραγματικότητι, πρόκειται περὶ φόρων εἰς ἀμοτέρας τὰς περιπτώσεις.

τοῦ ἔδαφικοῦ χώρου τοῦ μεταλλείου, ἀνεξαρτήτως τῆς παραγωγικότητος ἢ τῆς ἀξίας αὐτοῦ.

Εἰς τὴν φορολογίαν ταύτην ὑποβάλλονται μόνον τὰ ὀριστικῶς παρακεχωρημένα μεταλλεῖα, ἀπὸ τοῦ ἐπομένου ἔτους τῆς παραχωρήσεως αὐτῶν.

Διὰ τὴν πληρωμὴν τοῦ στρεμματικοῦ φόρου, δέον δι' ἕκαστον μεταλλεῖον νὰ προσάγῃται, ἐπὶ ἀποδείξει, εἰς τὴν ἀρμοδίαν ὑπηρεσίαν Μεταλλείων τοῦ Ὑπουργείου Βιομηχανίας μέχρι τῆς 31 Δ/βρίου ἐκάστου ἔτους, γραμμάτιον δημοσίου ταμείου διὰ τὸ εἰς τὸν φόρον ἀντιστοιχοῦν ποσόν, ἄνευ ἰδιαίτερας πρὸς τοῦτο προσκλήσεως.

Τὸ ποσόν τοῦ στρεμματικοῦ φόρου, δυνάμει τοῦ ἄρθρου τρίτου τοῦ Νομ. Διατάγματος 2627/1953 ἠϋξήθη ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1953 εἰς δραχμὰς 150 χιλιάδας κατὰ χιλιάδα στρεμμάτων ἐπιφανειακῆς ἐκτάσεως τοῦ μεταλλείου ἢ κλάσμα τῆς χιλιάδος.

Τὸ ἴδιον ἄρθρον τρίτον τοῦ Ν.Δ. 2627/1953 ὀρίζει ἐν § 2 τὰ ἑξῆς: «Προκειμένου περὶ δημοσίων μεταλλείων ὁ στρεμματικὸς φόρος ὀρίζεται εἰς 30 χιλιάδων δραχμῶν κατὰ χιλιάδα στρεμμάτων ἢ κλάσμα ταύτης. Ἡ διάταξις αὕτη ἰσχύει καὶ διὰ τὰς ἐν ἐνεργείᾳ συμβάσεις ἐκμισθώσεως δημοσίων μεταλλείων»³.

Ἐὖν ὑπάρχωσι πλείονες συµμεταλλιοκτῆται τοῦ μεταλλείου, ὑποχρεοῦνται ἀλληλεγγύως εἰς μίαν καταβολὴν τοῦ στρεμματικοῦ φόρου, δικαιούμενοι εἰς ἀγωγὴν κατὰ τῶν συνυποχρέων διὰ τὴν ἀναλογοῦσαν εἰς ἕκαστον τοῦτον μερίδα.

Ἡ τριετὴς καθυστέρησις τῆς πληρωμῆς τοῦ στρεμματικοῦ φόρου συνεπάγεται εἰς ἔκπτωσιν τοῦ μεταλλιοκτῆτου ἀπὸ τοῦ δικαιώματος τῆς μεταλλιοκτησίας (ὄρα § 32).

3. Ἀναφορικῶς πρὸς τὴν διάταξιν τῆς § 2 τοῦ ἄρθρου τρίτου τοῦ Ν.Δ. 2627/1953, παρατηροῦμεν τὰ ἑξῆς: Δεδομένου ὅτι, α) ὅτι ὁ στρεμματικὸς φόρος, συμφώνως πρὸς τὸ περὶ τούτου προβλεπόμενον ἄρθρον 36 τοῦ Μ.Κ., βαρύνει τὸν μεταλλιοκτῆτην, ὅστις, προκειμένου περὶ δημοσίων μεταλλείων, εἶναι αὐτὸ τοῦτο τὸ Δημόσιον, καὶ β) ὅτι δὲν δύναται νὰ νοηθῇ ἐπιβολὴ φόρου ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου καὶ εἰς βάρος τοῦ Δημοσίου, ἔπεται ὅτι ἡ ἔννοια τῆς διατάξεως ταύτης δὲν δύναται νὰ εἶναι ἄλλη, εἰμὴ, ὅτι δι' αὐτῆς ἐπιβάλλεται αὐξήσις τοῦ μισθώματος τῶν μισθωθησομένων ἢ μεμισθωμένων πρὸ ταύτης δημοσίων μεταλλείων κατὰ 30 χιλιάδας ἑτησίως κατὰ στρέμμα. Καὶ μάλιστα, προκειμένου περὶ τῶν πρὸ τῆς διατάξεως ταύτης μεμισθωμένων μεταλλείων ἢ αὐξήσις ἐπιβάλλεται, ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ ἑτέρου τῶν συμβαλλομένων, τοῦ μισθωτοῦ.

Συνεπῶς ἡ αὐξήσις αὕτη δέον νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν κατὰ τὸν ὑπολογισμὸν τοῦ ἀνωτάτου ὄριου θεμιτοῦ μισθώματος τοῦ καθοριζομένου ὑπὸ τοῦ ἄρθρου ἑκτοῦ τοῦ ἴδιου Ν. Διατάγματος 2627/1953, ἐφόσον δὲν πρόκειται περὶ δημοσίων μεταλλείων περιεχόντων μεταλλευτικὰ ὄρυκτα, ἐξηρημένα ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου, λόγῳ τοῦ εἴδους αὐτῶν (λ.χ. χρυσός, πετρέλαια). Διότι ἐπὶ τῶν μισθώσεων τοιούτων δημοσίων μεταλλείων δὲν ἐφαρμόζονται, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ νόμου 2744/19534, αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου ἑκτοῦ τοῦ Ν.Δ. 2672/1953 καὶ συνεπῶς ἐπὶ τῶν μισθώσεων τούτων οὐδεὶς περιορισμὸς μισθώματος ὑφίσταται. Ἐνῶ, ἐπὶ τῶν μισθώσεων τῶν λοιπῶν δημοσίων μεταλλείων, δέον νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν ἡ αὐξήσις αὕτη πρὸς ὑπολογισμὸν τοῦ ἀνωτάτου ὄριου θεμιτοῦ μισθώματος.

§. 46 Λοιποί βαρύνοντες την μεταλλείαν φόροι.

1. Γενικοί ἐπὶ τῶν μεταλλείων φόροι ὑπὲρ τοῦ Κράτους. Μετὰ τήν, κατὰ τ' ἀνωτέρω, κατάργησιν τῶν εἰδικῶν τελῶν ἐπὶ τῆς μεταβίβασις καὶ ἐκμισθώσεως μεταλλείων, αὗται ὑπὴχθησαν εἰς τὴν γενικὴν ὑπὲρ τοῦ Κράτους φορολογίαν, δυνάμει τοῦ, ὡς εἴρηται, νόμου 2366/1953. Ἦτοι ἡ μὲν μεταβίβασις μεταλλείων ἐξ ἐπαχθοῦς αἰτίας ὑπὴχθη ἀπὸ 1ης Ἰουλίου 1953 καὶ ἐφεξῆς εἰς τὸν κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου 1587/1950 προβλεπόμενον γενικὸν φόρον μεταβίβασις ἀκινήτων, κατὰ τὴν ὑπὸ τούτου διαγραφομένην διαδικασίαν, ἡ δὲ ἐκμισθωσις μεταλλείων, διὰ τὰ ἀπὸ 1 Ἰουλίου 1953 καὶ ἐφεξῆς ἀποκτώμενα ἐκ ταύτης εἰσοδήματα, ὑπὴχθη εἰς τὸν γενικὸν φόρον Β' Κατηγορίας τοῦ Κώδικος Φορολογίας Καθαρῶν Προσόδων.

2. Γενικὸς ἐπὶ τῶν μεταλλευτικῶν ἐπιχειρήσεων φόρος ὑπὲρ τοῦ Κράτους. Αἱ μεταλλευτικαὶ ἐπιχειρήσεις ὑπάγονται εἰς τὸν φόρον Δ' Κατηγορίας τοῦ Κώδικος Φορολογίας Καθαρῶν Προσόδων.

Ὡς μεταλλευτικαὶ ἐπιχειρήσεις νοοῦνται αἱ ἔχουσαι ὡς ἀντικείμενον τὴν ἄσκησιν τῆς μεταλλείας ὑπὸ τὴν ἐν ἐδαφίῳ 3 τῆς § 2 ἐκτιθεμένην ἔννοιαν ταύτης.

3. Φορολογία τῆς μεταλλείας ὑπὲρ Δήμων, Κοινοτήτων κλπ.). Ὡς πρὸς τοὺς φόρους τούτους, παρατηροῦμεν, ὅτι, κατόπιν τῆς καταργήσεως τῶν λεγομένων διαφυλίων τελῶν, ἡ μεταλλεία ἀπηλλάγη πλήρως αὐτῶν.

Προκειμένου περὶ ἐπιβολῆς τοιούτων φόρων, ἰσχύει ἡ διάταξις τῆς παραγράφου 4 τοῦ ἄρθρου 36 τοῦ Μ.Κ., καθ' ἣν «Δασμοὶ δημοτικοί, κοινοτικοί, λιμενικοὶ ἢ ἄλλης οἰασθήποτε φύσεως δὲν ἐπιβάλλονται ἐπὶ τῶν μεταλλείων καὶ τῶν προϊόντων αὐτῶν, ἄνευ εἰδικοῦ νόμου».

Ὁ νομοθέτης ἀπήτησε τὴν ἐκδοσιν εἰδικοῦ νόμου, ἵνα καταβάλληται, ἐν προκειμένῳ μεγαλυτέρα προσοχὴ διὰ τὴν, κατὰ τὸ δυνατόν, ἀποφυγὴν ὑπερμέτρων τοπικῶν φόρων, οἷοι, κατὰ τὸ παρελθόν, παρετηρήθησαν. Τοιοῦτοι δὲ κυρίως εἶναι οἱ ἐπιβαλλόμενοι ἐπὶ τῆς ἀκαθαρίστου προσόδου τῶν μεταλλείων ἢ τῶν προϊόντων αὐτῶν (λ.χ. οἱ ἐπιβαλλόμενοι κατὰ μονάδα βάρους ἢ κατὰ ποσοστὸν ἐπὶ τῆς τιμῆς πωλήσεως τῶν μεταλλευμάτων), δεδομένου ὅτι, ὅτι τὰ μεταλλεύματα ἀντιπροσωπεύουσι, κατὰ κανόνα, μικρὰν ἀξίαν ἐν σχέσει πρὸς τὸ βῆρος αὐτῶν.

4) Κοινωνικὰ βάρη τῆς μεταλλείας. Τὰ βαρύνοντα τὴν ἄσκησιν τῆς μεταλλείας κοινωνικὰ βάρη εἶναι εἰσφορὰ τῶν ἠσφαλισμένων καὶ ἐργοδοτῶν, ἀφ' ἑνὸς εἰς τὸ Ταμεῖον Μεταλλευτῶν, καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰς τὸ Ἰδρυμα Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων. (Εἰς τὸ Ι.Κ.Α. ἀσφαλίζονται μόνον οἱ κίνδυνοι ἀνεργίας καὶ ἀσθενείας, ἐκτὸς τῆς ἐπαγγελματικῆς τοιαύτης, ἧς ἡ ἀσφάλισις ὑπάγεται εἰς τὸ Ταμεῖον Μεταλλευτῶν).

Ἀπὸ 1ης Μαρτίου 1939 ἡ εἰς τὸ Ταμεῖον Μεταλλευτῶν εἰσφορὰ τῶν ἐργατῶν καὶ ὑπαλλήλων τῶν μεταλλείων ὄρισθη εἰς 2% ἐπὶ τῶν εἰς τούτους καταβαλλομένων τακτικῶν ἀποδοχῶν, ἡ δὲ εἰσφορὰ τῶν κυρίων τῶν μεταλλευ-

τικῶν ἐπιχειρήσεων εἰς 5% ἐπὶ τῶν πάσης φύσεως ἀποδοχῶν τῶν ἐν αὐταῖς ἀπασχολουμένων ὑπαλλήλων καὶ ἐργατῶν.

Ἐπίσης καὶ οἱ ἀνάδοχοι ἐκμεταλλεύσεως δημοσίων μεταλλείων καταβάλλουσιν εἰς τὸ Ταμεῖον Μεταλλευτῶν τὴν ἐκάστοτε ὑπὸ τοῦ νόμου καθοριζομένην εἰσφορὰν τῶν ὑποχρέων πρὸς τοῦτο ἐργοδοτῶν, ἀπαλλαγέντες, ἀπὸ 31-10-1935, πάσης ἄλλης τυχόν συμπεφωνημένης διὰ τῶν οικείων συμβάσεων προσθέτου εἰσφορᾶς (ἄρθρον 24 Α.Ν. 17-10-1935). Ὡς εἶναι αὐτονόητον, ἡ ἀπαλλαγή αὕτη ἔχει ἀξίαν μόνον διὰ τὰς ἐν ἰσχύϊ εἰσέτι συμβάσεις ἐκμεταλλεύσεως δημοσίων μεταλλείων, ὧν ὁ χρόνος τῆς συνάψεως ἀνάγεται εἰς τὴν πρὸ τῆς χρονολογίας ταύτης (31-10-1935) περίοδον ἔ.

§ 47. Δικαιώματα, ἀποζημιώσεις, τέλη, παράβολα κλπ. ὑπὲρ τοῦ Κράτους ἐκ τῆς μεταλλείας.

Ταῦτα, ὡς ἔχουσι σήμερον, κατόπιν τῆς ἐπελεύσεως αὐξήσεως αὐτῶν: α) δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθ. 105947/1946 κοινῆς ἀποφάσεως Ὑπουργῶν Οἰκονομικῶν καὶ Ἐθνικῆς Οἰκονομίας, ἐκδοθείσης βάσει τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 19/1944 Νόμου, καὶ β) δυνάμει τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ Α.Ν. 1851/1951 κυρωθέντος ὑπὸ τοῦ Ν.Δ. 2627/1953, εἶναι τὰ ἐξῆς:

1) Τέλος ἢ δικαίωμα, δι' ὑποβολὴν αἰτήσεως περὶ χορηγήσεως ἀδείας μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν (ἄρθρον 4 Μ.Κ.), δραχμαὶ 800.000.

2) Τέλος ἢ δικαίωμα ἀποδοχῆς ἀδείας μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν ἢ διατάγματος ὀριστικῆς παραχωρήσεως (ἄρθρον 11 Μ.Κ.) δραχμαὶ 500.000.

3) Τέλος ἢ δικαίωμα δι' ὑποβολὴν αἰτήσεως περὶ παρατάσεως ἰσχύος ἀδείας μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν (ἄρθρον 8 Μ.Κ.) δρ. 500.000.

4) Τέλος ἢ δικαίωμα διὰ δαπάνας ἐπιτοπίου ἐλέγχου ὀρίων μεταλλείων (ἄρθρ. 5 καὶ 16 Μ.Κ.), δραχμαὶ 500.000.

5) Τέλος ἢ δικαίωμα διὰ δαπάνας ἐπιτοπίου ἐλέγχου κατ' ἄρθρα 12, 18, 32, Μ.Κ. δραχμαὶ 100.000 ἐφόσον ὁ ἔλεγχος ἐνεργεῖται ὑφ' ἐνὸς μόνου ὑπαλλήλου, ἢ τριπλάσιον τοῦτου ποσόν (300.000) ἐφόσον ὁ ἔλεγχος ἐνεργεῖται ὑπὸ πλειόνων τοῦ ἐνός.

4. Οἱ πόροι τοῦ Ταμεῖου Μεταλλευτῶν, ὡς ἔχουσι σήμερον, εἶναι ἀνεπαρκεῖς διὰ τὴν παροχὴν εἰς τοὺς ἐργάτας μεταλλείων ἰκανῆς ἀσφαλίσεως, ἀναλόγου πρὸς τὴν κατ' ἐξοχὴν ἐπίμοχθον καὶ ἐπικίνδυνον φύσιν τῶν μεταλλευτικῶν ἐπιχειρήσεων. Δι' ὅ θὰ ἔπρεπε νὰ αὐξηθῶσιν οἱ πόροι οὗτοι καὶ γενικώτερον νὰ αὐξηθῇ καὶ νὰ εὐρυνθῇ ἡ ὑπὲρ τῶν ἐργατῶν μεταλλείων κρατικὴ μέριμνα, ὀλοκληρουμένη διὰ τῆς συμμετοχῆς τῶν ἐργατῶν μεταλλείων εἰς τὰ κέρδη τῶν μεταλλευτικῶν ἐπιχειρήσεων. Ἐὰν σήμερον ἔχη ἀναγνωρισθῇ γενικώτερον ἢ ἀνάγκη τῆς συμμετοχῆς τῶν ἐργατῶν βιομηχανίας εἰς τὰ κέρδη τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ συζητῆται τὸ σύστημα τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἀρχῆς ταύτης, ὡς ἐπιβαλλομένης οὐ μόνον διὰ λόγους κοινωνικῆς δικαιοσύνης, ἀλλὰ καὶ οἰκονομικῆς σκοπιμότητος, κατὰ μείζονα λόγον ἐνδείκνυται ἡ ἐφαρμογὴ αὐτῆς διὰ τοὺς ἐργάτας μεταλλείων, οἵτινες, πρὸ παντὸς ἄλλου, συμβάλλουσιν εἰς τὴν δημιουργίαν τῶν κερδῶν τῶν μεταλλευτικῶν ἐπιχειρήσεων, ἐκθέτοντες, πρὸς τοῦτο εἰς τοὺς τρομερωτέρους τῶν κινδύνων τὴν ὑγίαν καὶ τὴν ζωὴν αὐτῶν.

6) Τέλος ἡ δικαίωμα ὑποβολῆς αἰτήσεως περὶ ὁροθετήσεως μεταλλείου, κατ' ἄρθρον 19 Α.Ν. τῆς 17-10-1935, δραχμαὶ 300.000.

7) Τέλος ἡ δικαίωμα αἰτήσεως ἐκμισθωτοῦ μεταλλείου, πρὸς διαπίστωση ἀδικαιολογήτου ἀργίας τοῦ μισθίου, κατ' ἄρθρον 20 τοῦ Α.Ν. 2514/1940, δραχμαὶ 300.000.

8) Τὸ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 2 § 3 τοῦ ἀπὸ 18 Ἰανουαρίου 1954 (Φ.Ε.Κ. 19 Α' τοῦ 1954) Β. Διατάγματος, ἐκδοθέντος δυνάμει τοῦ Α.Ν. 1671/1951, προβλεπόμενον ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου παράβολον ἐπὶ πάσης αἰτήσεως ἢ προσφυγῆς πρὸς τὸ Συμβούλιον Μεταλλείων, δραχμαὶ 30.000.

9) Τὸ ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου παράβολον, διὰ τὴν συζήτησιν ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Δικαστηρίου Μεταλλείων τῶν εἰς τοῦτο ὑποβαλλομένων πρὸς ἐκδίκασιν, κατὰ τὰς περὶ μεταλλείων διατάξεις, ἐνστάσεων καὶ ἐφέσεων, δραχμ. 100.000.

§ 48. Φορολογικαὶ εὐνοιαὶ καὶ φορολογικαὶ ἀπαλλαγαὶ μεταλλευτικῶν ἐπιχειρήσεων.

Κατόπιν τῆς ἰσχύος τοῦ Νόμου 2366/1953 «περὶ καταργήσεως φορολογικῶν ἀπαλλαγῶν καὶ ἐξαιρέσεων», αἱ ἐν ἰσχύϊ σήμερον ὑπὲρ τῶν μεταλλευτικῶν ἐπιχειρήσεων φορολογικαὶ εὐνοιαὶ καὶ ἀπαλλαγαὶ συνίστανται εἰς τὰς ἑξῆς :

Α') Αἱ μεταλλευτικαὶ ἐπιχειρήσεις, προκειμένου περὶ εἰσαγωγῆς ἐκ τοῦ Ἐξωτερικοῦ μηχανημάτων, ἀνταλλακτικῶν, ἐξαρτημάτων αὐτῶν καὶ ἐν γένει πάντων τῶν χρησιμοποιουμένων ἐν τοῖς μεταλλείοις μηχανικῶν μέσων, πλὴν αὐτοκινήτων, προοριζομένων δι' ἐγκαταστάσεις ἐρεῦνης καὶ ἐν γένει ἐκμεταλεύσεως τῶν μεταλλείων τῶν, ὑποχρεοῦνται εἰς τὴν καταβολὴν μόνον τοῦ ἡμίσεος τῶν ἰσχυόντων δασμῶν καὶ πάσης φύσεως φόρων ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου ἢ τρίτων.

Ἡ κατὰ τὸ ἡμισυ ἀπαλλαγὴ αὕτη ἀπὸ τῶν ἰσχυόντων δασμῶν κ.λ.π. χορηγεῖται δι' ἀποφάσεως τοῦ Ἵπουργοῦ Βιομηχανίας, μετὰ γνωμοδότησιν τῆς Γενικῆς Ἐπιθεωρήσεως Μεταλλείων καὶ κατόπιν ἐγκριτικῆς διαταγῆς τοῦ Ἵπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν πρὸς τὰς ἀρμοδίας ἀρχὰς τοῦ Ἵπουργείου Οἰκονομικῶν.

Πᾶσα διάθεσις τῶν οὕτως, ἀτελῶς κατὰ τὸ ἡμισυ τοῦ δασμοῦ, εἰσαγομένων εἰδῶν, δι' ἑτέρου, ἢ δι' ὄν προορίζονται, σκοπόν, ἀπαγορεύεται, ἂν μὴ καταβληθῇ προηγουμένως ἢ διαφορὰ τῶν δασμῶν καὶ λοιπῶν φόρων τῶν ἰσχυόντων κατὰ τὸν χρόνον τῆς εἰσαγωγῆς. Ἡ παράβασις τῆς ἀπαγορεύσεως ταύτης συνεπάγεται καὶ τὰς ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ Α.Ν. 896/1937 «περὶ καταργήσεως δασμολογικῶν ἀπαλλαγῶν» προβλεπομένας κυρώσεις.

Κατ' ἐξαιρέσιν ἐπιτρέπεται ἡ διάθεσις τῶν εἰδῶν τούτων, ἄνευ τῆς καταβολῆς τῆς διαφορᾶς τῶν δασμῶν, εἰς ἑτέραν μεταλλευτικὴν ἐπιχείρησιν

διὰ τὸν αὐτόν, ὡς ἄνω, σκοπὸν, κατόπιν ἀδείας τοῦ Ὑπουργοῦ Βιομηχανίας, ἐκδομένης μετὰ γνώμην τοῦ Συμβουλίου Μεταλλείων.

Ἡ κατὰ τὰ ἀνωτέρω φορολογικὴ εὐνοια τῶν μεταλλευτικῶν ἐπιχειρήσεων ἰσχύει δυνάμει τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ Α.Ν. 1851/1951, ὡς τοῦτο ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ ἄρθρου τετάρτου τοῦ κυρώσαντος τὸν νόμον τοῦτον Νομοθετικοῦ Διατάγματος 2627/1953.

Β') Αἱ ὑπὸ τοῦ Διατάγματος τῆς 18 Φεβρουαρίου 1931 «περὶ ἀπαλλαγῆς τῶν λιγνιτικῶν ἐπιχειρήσεων ἀπὸ διαφόρων φόρων καὶ τελῶν» ἐκδοθέντος, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ Α.Ν. 4834/1930 «περὶ προστασίας τοῦ λιγνίτου» προβλεπόμεναι φορολογικαὶ ἀπαλλαγαὶ τῶν λιγνιτικῶν ἐπιχειρήσεων κατηργήθησαν σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου, δυνάμει τοῦ ρηθέντος νόμου 2366/1953.

Ἡ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Α.Ν. 4834/1930 προβλεπομένη δεκαετὴς ἀπαλλαγὴ τῶν λιγνιτῶν καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν προϊόντων ἀπὸ παντὸς δημοτικοῦ, κοινοτικοῦ, ἢ οἰουδήποτε ἄλλου εἰδικοῦ ἢ τοπικοῦ φόρου, δασμοῦ, τέλους ἢ δικαιοῦματος κατὰ τὴν μεταφορὰν ἢ διαμετακόμισιν ἀπὸ τόπου εἰς τόπον κλπ., παραταθεῖσα ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς πρώτης δεκαετίας εἰς μίαν εἰσέτι δεκαετίαν, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ Α.Ν. 2514/1940, παρετάθη ἐπίσης ἐπὶ μίαν δεκαετίαν ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς δευτέρας δεκαετίας, ἤτοι ἀπὸ 9 Αὐγούστου 1950, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ Α.Ν. 1851/1951, κυρωθέντος ὑπὸ τοῦ Ν.Δ. 2627/1953.

Ἡ ἀπαλλαγὴ αὕτη ἐξ ἄλλου ὑφίσταται καὶ δυνάμει τῆς γενικῆς καταργήσεως τῶν διαφυλίων τελῶν.

§ 49. Ἀλληλεγγύη τῶν συμμεταλλειοκτητῶν διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν ἐπὶ μεταλλείων φόρων.

1. Κατὰ τὴν § 1 τοῦ ἄρθρου 37 τοῦ Μ.Κ. (ἄρθρον 4 § 1 νόμου ΓΦΙΗ'/1909 καὶ ἄρθρ. 1 ν. 2173), ὡς αὕτη ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ νόμου 1911 τοῦ 1944, πλείονες λαβόντες παραχώρησιν μεταλλείου εὐθύνονται ἀλληλεγγύως διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν ἐπὶ μεταλλείων φόρων καὶ τελῶν (λ.χ. στρεμματικῶν φόρων, φόρων μεταβιβάσεως, φόρων ἐκμισθώσεως μεταλλείων), δικαιούμενοι εἰς ἀναγωγὴν κατὰ τῶν συνυποχρέων, ὡς πρὸς τὴν βαρύνουσαν ἕκαστον τούτων ἀναλογίαν.

Ἡ παράγραφος 1 τοῦ ἄρθρου 37 τοῦ Μ.Κ., ὡς ἀρχικῶς εἶχεν αὕτη, ἐξήρει, συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 4 τοῦ ΓΦΙΗ' νόμου τοῦ 1909, τῆς ἀνωτέρας ἀλληλεγγύης, διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν ἐπὶ μεταλλείων φόρων, τὰς πρὸ τῆς ἰσχύος τοῦ νόμου τούτου (ἤτοι πρὸ τῆς 9 Ἰανουαρίου 1910) ἐκδοθείσας παραχωρήσεις.

Περὶ τούτων ὁ νόμος 2149 τοῦ 1920 (ἄρθρον 10 παρ. 2, ἤτοι ἄρθρον 38 § 2 ἐδαφ. β' Μ.Κ.) εἶχεν ὀρίσει εἰδικώτερον ὅτι, εἰς περίπτωσιν πλείονων συμμεταλλειοκτητῶν μεταλλείου παρακεχωρημένου πρὸ τῆς ἰσχύος τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ νόμου ΓΦΙΗ'/1909 (ἤτοι πρὸ τῆς 9 Ἰανουαρίου 1910), ἡ μὴ καταβολὴ

τοῦ στρεμματικοῦ φόρου ἐπὶ μίαν τριετίαν συνεπάγεται τὴν ἐκπτώσιν τοῦ ἐπὶ τριετίαν καθυστερήσαντος τῆν πληρωμὴν συμμεταλλειοκτητῆτος καὶ τὴν προσ-
αύξησιν τῆς μερίδος αὐτοῦ εἰς τοὺς λοιπούς, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου
38 τοῦ Μ.Κ.

Καταργηθείσης ὁμως, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ νόμου 1911/1944 τῆς
κατὰ τ' ἀνωτέρω ἐξαιρέσεως τῶν πρὸ τοῦ νόμου ΓΦΙΗ' ἐκδοθεισῶν παραχω-
ρήσεων, ὑφίσταται ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ νόμου 1911/1944, ἤτοι ἀπὸ 3 Ὀκτω-
βρίου 1944 ἀλληλέγγυος εὐθύνη τῶν συμμεταλλειοκτητῶν πρὸς πληρωμὴν
τῶν ἐπὶ μεταλλείων φόρων, διὰ πάσας ἀνεξαιρέτως τὰς παραχωρήσεις μεταλλείων,
εἴτε αὐταὶ ἐξεδόθησαν πρὸ τῆς ἰσχύος τοῦ ΓΦΙΗ' νόμου, εἴτε μετὰ
ταύτην.

2. Κατὰ τὴν § 2 τοῦ ἰδίου ἄρθρου 37 τοῦ Μ.Κ., ἤτοι κατὰ τὸ ἄρθρον 2
ἔδαφ. 4 τοῦ Ν.Δ. τῆς 30 Ἀπριλίου 1923, ἐάν τις τῶν συμμεταλλειοκτητῶν,
καταβαλὼν φόρον τινὰ ἐκ τῶν ἀλληλεγγύως ὑπὸ τούτων ὀφειλομένων, ἐγείρη,
καθ' ὃ δικαίωμα ἔχει ἐκ τῆς § 1 τοῦ ἄρθρου 37 τοῦ Μ.Κ., ἀγωγὴν ἐναντίον
ἐτέρου συμμεταλλειοκτητῆτος, πρὸς εἰσπραξίν τῆς βαρυνούσης τὸν ἐναγόμενον
ἀναλογίας ἐκ τοῦ καταβληθέντος φόρου, ὃ δὲ ἐναγόμενος δὲν ἤθελε προκατα-
βάλλει εἰς τὸ Ταμεῖον Παρακαταθηκῶν καὶ Δανείων, ὑπὲρ τοῦ ἐνάγοντος καὶ
καταβαλόντος τὸν φόρον συμμεταλλειοκτητῆτος, μέχρι τῆς συζητήσεως τῆς ἀ-
γωγῆς, τὸ διπλάσιον τῆς βαρυνούσης τὸν ἐναγόμενον ἀναλογίας τοῦ φόρου
καὶ τὰ δικαστικὰ δαπανήματα, ὃ ἐναγόμενος κηρύσσεται ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου
Πρωτοδικείου ἐκπτώτος ἀπὸ τῆς ἀνηκούσης εἰς αὐτὸν μερίδος τοῦ μεταλλείου,
ἣτις προσαυξάνει εἰς τὰς μερίδας τοῦ καταβαλόντος ἢ καταβαλόντων συμμεταλλειοκτητῶν ἢ τῶν διαδόχων αὐτῶν.

Ἡ διάταξις αὕτη τῆς § 2 τοῦ ἄρθρου 37 τοῦ Μ.Κ. ἰσχύει, ὄχι μόνον διὰ
τὰς ἐκ φόρων ὑποχρεώσεις τῶν συμμεταλλειοκτητῶν πρὸς τὸ Δημόσιον, ἀλλὰ
καὶ διὰ τὰς ἐξ εἰσφορῶν ὑποχρεώσεις αὐτῶν πρὸς τὰ Ταμεῖα Μεταλλευτῶν
καὶ Ἀλληλοβοηθείας, δι' ἀποζημιώσεις καταβληθείσας διὰ βλάβας προξενη-
θείσας συνεπείᾳ ἀσκήσεως τῆς μεταλλείας κατὰ τὰ ἄρθρα 12 καὶ 33 τοῦ Μ.Κ.
καὶ τοὺς νόμους ΒΩΜΑ' καὶ 2114.

Ἐπίσης ἡ ἴδια διάταξις ἰσχύει καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν ἀλληλεγγύως
ὑποχρέων συναιτητῶν διὰ τὴν καταβολὴν δικαιωμάτων ἢ ἄλλων ὑπὲρ τοῦ Δη-
μοσίου τελῶν καὶ δαπανῶν ἐπιβαλλομένων ἐκ τοῦ νόμου διὰ τὴν ἐκδίκασιν
αἰτήσεων καὶ ἐκδοσιν παραχωρητηρίων διαταγμάτων μεταλλείων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ

ΔΗΜΟΣΙΑ ἢ ΚΡΑΤΙΚΑ ΜΕΤΑΛΛΕΙΑ

§ 50. Ποῖα τὰ δημόσια μεταλλεῖα.

Τοιαῦτα καλοῦνται τὰ μεταλλεῖα, ὧν μεταλλειοκτήτης εἶναι τὸ Δημόσιον (Fiscus) καὶ ἅτινα ἀποτελοῦσι τμῆμα τῆς ἰδιαίτερας αὐτοῦ περιουσίας¹.

Τὰ δημόσια μεταλλεῖα, ἀναλόγως τῆς προελεύσεως αὐτῶν, δύνανται νὰ διαιρεθῶσιν εἰς τέσσαρας κατηγορίας :

Α') Μεταλλεῖα, περιέχοντα μεταλλευτικὰ ὄρυκτά, ὧν ἡ ἀναζήτησις καὶ ἐκμετάλλευσις, ἀπανταχοῦ τῆς Χώρας ἢ ἐν τισι περιοχαῖς ταύτης, λόγῳ τοῦ εἴδους τῶν ὄρυκτῶν καὶ τῆς ἐκ τούτου ἰδιαίτερας οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς σημασίας αὐτῶν, ἀνήκει ἀποκλειστικῶς εἰς τὸ Δημόσιον, ἐξαιρεθεῖσα τῆς γενικῆς ἀρχῆς τῆς παραχωρήσεως τῶν μεταλλείων εἰς τὴν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν καὶ δραστηριότητα.

Β') Μεταλλεῖα, ἅτινα, ἀσχέτως τοῦ εἴδους τῶν ἐν αὐτοῖς ὄρυκτῶν, ὑπήχθησαν, δυνάμει ἐιδικῶν νόμων, εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ Δημοσίου, λόγῳ τῆς μείζονος κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον οἰκονομικῆς σημασίας, ἧτις ἀπεδόθη εἰς ταῦτα.

Γ') Μεταλλεῖα, ὧν μεταλλειοκτήτης κατέστη τὸ Δημόσιον, συνεπεία διαδοχῆς ἐκ τοῦ Τουρκικοῦ Δημοσίου ἢ συνεπεία τῶν περὶ ἐχθρικῶν περιουσιῶν νόμων.

Δ') Μεταλλεῖα, ὧν μεταλλειοκτήτης κατέστη τὸ Δημόσιον, συνεπεία ἐκπτώσεως ἢ παραιτήσεως μεταλλειοκτητῶν.

Δημόσια Μεταλλεῖα Α' Κατηγορίας

Μεταλλευτικὰ ὄρυκτά, ὧν ἡ ἀναζήτησις καὶ ἐκμετάλλευσις, ἀπανταχοῦ τῆς Χώρας ἢ ἐν τισι περιοχαῖς ταύτης, ἀνήκει εἰς τὸ Δημόσιον, εἶναι τὰ ἑξῆς :

1) Ὁ ἐν Μακεδονίᾳ αὐτοφυῆς ἢ εἰς μεταλλικὴν κατάστασιν χρυσοῦς καὶ λευκόχρυσος, 2) οἱ ὑδρογονάνθρακες παντὸς εἴδους, ἐν στερεῶ, ὑγρῶ καὶ ἀερίῳ καταστάσει μετὰ τῶν προϊόντων ἀλλοιώσεως αὐτῶν (οἶον ὄζοκρηίτου

1. Ὁ ὑπὸ τινων χρησιμοποιοῦμενος ὅρος «ἐθνικὰ μεταλλεῖα», πρὸς ὀνομασίαν τῶν εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ Δημοσίου ἀνηκόντων μεταλλείων (βρα καὶ ἐδάφιον ι' ἀρθροῦ 36 Μ. Κ.), δὲν φαίνεται ἡμῖν δόκιμος. Ὁ ὅρος «ἐθνικὰ μεταλλεῖα» ἀνταποκρίνεται οὐχὶ εἰς νομικὴν ἀλλ' εἰς οἰκονομικὴν ἔννοιαν περιστῶν γενικῶς τὸν εἰς μεταλλεῖα ἐθνικῶν πλοῦτον τῆς Χώρας, ἀδικριτικῶς τοῦ προσώπου τοῦ μεταλλειοκτήτου αὐτῶν, ἀδικριτικῶς, τούτεστιν, ἀν ὄτος εἶναι τὸ Δημόσιον ἢ ἰδιῶται.

ασφάλτου, πισσασφάλτου, πισσασφαλοφόρων άσβεστολίθων ή σχιστολίθων, πετρελαίων κλπ.), 3) ή σμύρις, 4) τὸ ὀρυκτὸν μαγειρικὸν ἄλας μετὰ τῶν παρακολουθούτων αὐτὸ ἁλάτων, 5) τὰ ἀργυρομεταλλεύματα (βαρυτίνη) τῶν νήσων Μήλου, Κιμῶλου καὶ Πολυαίγου καὶ τῶν παρὰ ταύτας ἢ μεταξὺ τούτων νησίδων, ὑφ' ἣν ἔννοιαν ἢ ἐκμετάλλευσιν τῶν μεταλλευμάτων τούτων ἐθεσπίσθη ὑπὸ τοῦ ΓΦΚΔ' νόμου, ἦτοι, πάντων τῶν ἀργυρούχων ὀρυκτῶν καὶ τῶν βαρυτικῶν κοιτασμάτων τῶν νήσων καὶ νησίδων τούτων, ἀνεξαρτήτως τῆς εἰς ἀργυρον περιεκτικότητός των, μετὰ τῶν συνοδευόντων ταῦτα μεταλλευτικῶν ὀρυκτῶν (παραγρ. 6 ἔδαφ. 1 τοῦ ἄρθρου 1 Μ.Κ.).

Ἐσχάτως δυνάμει τοῦ ἄρθρου δεκάτου ἐβδόμου (§ 1) τοῦ Ν. Δ. 2627 τοῦ 1953 ἐχορηγήθη εἰς τὸ Δημόσιον ἀποκλειστικὸν ἀναζητήσεως καὶ ἐκμεταλλεύσεως ὀρυκτῶν ὑλῶν περιεχουσῶν εἰς ἐκμεταλλευσίμους ποσότητας οὐράνιον, θόριον, ράδιον καὶ γενικῶς ραδιενεργὰ στοιχεῖα.

Δημόσια μεταλλεῖα τῆς κατηγορίας ταύτης, νῦν ἐν ἐκμεταλλεύσει, εἶναι τὰ ἑξῆς :

α') Τὰ ἐν Νάξῳ, σμυριδωρυχεῖα σμύριδος, ὧν ἡ ἐκμετάλλευσιν ἐνεργεῖται ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τοῦ Δημοσίου διὰ τῶν κατοίκων τῶν κοινοτήτων Ἀπειράνθου καὶ Κορωνίδος Νάξου κεκτημένων, δυνάμει μακροχρονίου ἐθίμου ἀποκλειστικὸν δικαίωμα ἐξορύξεως καὶ παραδόσεως τοῦ ὀρυκτοῦ εἰς τὴν ἐν τοῖς τόποις τῆς ἐκμεταλλεύσεως ὑπηρεσίαν τοῦ Δημοσίου¹.

β') Ὁ προσχωματικὸς χρυσὸς τῆς Μακεδονίας, οὐτινος ἐνεργεῖται ἐκμετάλλευσιν ἐν ταῖς κοίταις τοῦ Γαλλικοῦ ποταμοῦ (ἀρχ. Ἐχεδώρου) ὑπὸ τῆς μισθωτρίας ἀνωνύμου ἐταιρείας «Χρυσωρυχεῖα Βορείου Ἑλλάδος»².

γ') Τὰ ἀργυρομεταλλεύματα (βαρυτίνη) τῆς Μήλου, ἄτινα ἐκμεταλλεύεται ἡ μισθώτρια τούτων Ἀνώνυμος Ἐταιρεία Ἀργυρομεταλλευμάτων καὶ βαρυτίνης³.

δ') Ὡς πρὸς τὰ πετρέλαια καὶ γενικώτερον τοὺς ὑδρογονάνθρακας, ἄξια λόγου ἐκ τῶν νῦν ἐν ἰσχύϊ συμβάσεων ἀναζητήσεως καὶ ἐκμεταλλεύσεως τοιούτων εἶναι αἱ ἑξῆς :

α') ἡ μετὰ τοῦ Βασιλείου Χέλη καταρτισθεῖσα τὴν 19 Ν/βρίου 1938 σύμβασις τοῦ Δημοσίου, κυρωθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀναγκαστικοῦ Νόμου 1541 τοῦ 1938⁴,

1. Ἡ ἔτησις πώλησις τῆς ναξίας σμύριδος ἀναφέρεται ἐσχάτως εἰς τὸ ποσὸν 6 ἕως 7 χιλιάδων τόννων, ἐναντι διπλασίου ποσοῦ, εἰς 6 αὐτὴ ἀνήρχετο κατὰ τὸ παρελθόν.

2. Ἡ μηνιαία παραγωγή τοῦ προσχωματικοῦ χρυσοῦ ἀνέρχεται ἤδη εἰς 27 ἕως 28 κιλὰ μὲ βασίμους ἐλιπίδας αὐξήσεως.

3. Ἡ ἔτησίως πωλουμένη ἐκ τῶν μεταλλείων τούτων βαρυτίνη ἀνέρχεται εἰς 25 περίπου χιλιάδας τόννων. Ὑφίσταται δυνατότης ἐπωφελούς (μετὰ κέρδους) ἐξαγωγῆς καὶ ἀργύρου ἐκ τῶν μεταλλείων τούτων καὶ καταβάλλεται ἤδη σχετικὴ ποσάθθεια.

4. Ὁ ἀνάδοχος Β. Χέλης, συμφώνως πρὸς τὰς ἐκθέσεις τῆς ἀρμοδίας κρατικῆς ὑπηρεσίας Μεταλλείων καὶ ἄλλων εἰδικῶν, ἐν οἷς καὶ τοῦ Δος Ludwig von Loczy, πρῶην Διευθυντοῦ τῆς Γεωλογικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Οὐγγαρίας, ἐξετέλεσε κατὰ τὰ ἔτη 1939 καὶ 1940 ἐν τῇ περιοχῇ Ἡλείας, ἐν ἣ εἰργάσθη, ἀπὸ πάσης ἀπόψεως συγχρονισμένως γεωλογικὰς καὶ γεωφυσικὰς μελέτας καὶ ἐρεῦνας καὶ ἔντονον γεωτρητικὴν ἐργασίαν. Αἱ ἐργασίαι τούτου

β) ἡ μετὰ τῆς ἀνωνόμου ἐταιρείας «Ἡλιος» σύμβασις, καταρτισθεῖσα, κατόπιν δημοπρασίας, μετὰ τῶν δικαιωπαρόχων ταύτης ἐν ἔτει 1934 καὶ συμπληρωθεῖσα διὰ τῆς ἀπὸ 10 Μαρτίου 1953 συμβάσεως κυρωθείσης ὑπὸ τοῦ Ν. Διατάγματος 2691 τοῦ 1953,¹ καὶ

γ) ἡ μετὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καταρτισθεῖσα τὴν 24 Μαρτίου 1938 σύμβασις καὶ κυρωθεῖσα ὑπὸ τοῦ Α.Ν. 1184 τοῦ 1938.

Δημόσια Μεταλλεῖα Β' Κατηγορίας

Ἦτοι μεταλλεῖα, ἅτινα, καίτοι δὲν περιέχουσι μεταλλευτικὰ ὄρυκτὰ ἐξηρημένα τῆς εἰς τὴν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν παραχωρήσεως, οὐχ' ἦρτον ἢ ἐκμετάλλευσις αὐτῶν ὑπήχθη εἰς τὴν ἀποκλειστικὴν ἐξουσίαν τοῦ Δημοσίου, δυνάμει εἰδικῶν νόμων.

Τοιοῦτοι εἰδικοί νόμοι ἐξεδόθησαν :

1) Ὁ ΓΦΙΗ' νόμος τοῦ 1909, δυνάμει τοῦ ὁποίου ἐξηρέθη ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου τὸ ἐν τῇ θέσει «Χάλαρα» τῆς νήσου Σεριφου μεταλλεῖον σιδήρου, οὐτινος ἡ ἐκμετάλλευσις ἐπαύσατο προπολεμικῶς λόγῳ ἐξαντλήσεως τοῦ μεταλλεύματος.

2) Ὁ 530 τοῦ 1914 νόμος, δυνάμει τοῦ ὁποίου ἐξηρέθησαν τῆς παραχωρήσεως διὰ διαταγμάτων διάφοροι χώροι, ἵνα ἡ ἔρευνα καὶ ἐκμετάλλευσις τούτων γίνῃ ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου, δι' ἐργολαβίας, κατόπιν δημοπρασίας.

Ἐντὸς τῶν χώρων τούτων ἀπεκαλύφθησαν τὰ κάτωθι μεταλλεῖα.

α) Λιγνιτωρυχεῖον ἐν τῇ περιφερείᾳ Βεύης τοῦ Νομοῦ Φλωρίνης,

β) Λιγνιτωρυχεῖον ἐν τῇ περιφερείᾳ Ἀμυνταίου τοῦ Νομοῦ Φλωρίνης,

γ) Λιγνιτωρυχεῖον ἐν τῇ περιφερείᾳ Ἀχλάδας τοῦ Νομοῦ Φλωρίνης,

δ) Λιγνιτωρυχεῖον ἐν τῇ περιφερείᾳ Τσερέπλιανης—Κορμίστης τοῦ Νομοῦ Σερρών,

ε) Λιγνιτωρυχεῖον ἐν τῇ περιφερείᾳ Δρανίτισης—Κατερίνης τοῦ Νομοῦ Πιερίας,

στ) Μεταλλεῖον μαγγανίου ἐν τῇ περιφερείᾳ Πόπλιτις τοῦ Νομοῦ Δράμας,

ζ) Μεταλλεῖον λευκολίθου καὶ χρωμίτου ἐν τῇ περιφερείᾳ Βάβδου τῆς Χαλκιδικῆς, καὶ ἄλλα τινά.

Ἐπίσης εἰς ἐξαιρεθέντας, δυνάμει τοῦ ἰδίου νόμου 530 τοῦ 1914, ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου χώρους, ὑφίστανται ἐμφανίσεις χρωμίτου παρὰ τὰ χωρία Νεζεροῦ—Σκοτίνης—Πλαταμῶνος τοῦ Νομοῦ Θεσσαλονίκης καὶ ἐμφανίσεις χαλκοῦ παρὰ τὰ χωρία Περιβόλι—Ἀβδέλλα τοῦ Νομοῦ Κοζάνης, καὶ διεπιστώθη ἡ ὑπαρξίς ὄρυκτοῦ ἔλατος εἰς ἐξαιρεθέντας χώρους ἐν Ἡπείρῳ.

3) Ὁ νόμος 3712 τοῦ 1928 «περὶ κυρώσεως τοῦ Ν. Διατάγματος περὶ ἐπεκτάσεως τῆς μεταλλευτικῆς νομοθεσίας εἰς Θράκην, δυνάμει τοῦ ὁποίου κα-

διακοπεῖσαι κατὰ τὸν Ὀκτώβριον 1940, λόγῳ τῆς ἐμπλοκῆς τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν παγκόσμιον πόλεμον, ἐπανελήφθησαν ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ ἔτους 1953 διεξαγόμεναι διὰ συγχρόνων τεχνικῶν μέσων καὶ εἰδικῶν συνεργειῶν ἐπιστημονικοῦ καὶ τεχνικοῦ προσοπικοῦ.

5. Ἐπίσης ἐν Ταύρῃ τῆς Θράκης ἐξετελέσθησαν προπολεμικῶς ἀξιόλογοι γεωτρήσεις καὶ ἐπανελήφθησαν ἤδη ὑπὸ τῆς ἐταιρείας «Ἡλιος» σχετικαὶ μελέται καὶ ἔρευναί.

τέστη δημόσιον μεταλλεῖον τὸ ἐν τῇ περιφερείᾳ «Κίρκρα—Καρακαγιᾶ» τῆς Ἀλεξανδρουπόλεως μεταλλεῖον μολύβδου καὶ ψευδαργύρου, ὡς ἐπίσης τὸ ἐν τῇ περιφερείᾳ Ἀλεξανδρουπόλεως τοῦ Νομοῦ Ἐβρου λιγνιτωρυχεῖον.

4) Ὁ Α.Ν. 2091 τοῦ 1939, δυνάμει τοῦ ὁποίου κατέστη δημόσιον τὸ λιγνιτωρυχεῖον Πτολεμαΐδος, τὸ παραχωρηθὲν εἰτα συμβατικῶς πρὸς ἐκμετάλλευσιν εἰς τὴν Ἑλληνοαμερικανικὴν Ἑταιρείαν Γενικῶν Προϊόντων Λιγνίτου δυνάμει τοῦ Νόμου 1717 τοῦ 1951.

5) Ὁ Α. Νόμος 2514 τοῦ 1940, ὅστις διὰ τοῦ 11 ἄρθρου τούτου κατέστησε δημόσιον τὸ ἐν τῇ περιφερείᾳ Σουσακίου τῆς Κορινθίας μεταλλεῖον θείου.

Δημόσια Μεταλλεῖα Γ' Κατηγορίας

1) Περιελθόντα εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον ἐκ τοῦ Τουρκικοῦ Δημοσίου, συνεπεῖα διαδοχῆς ἐν τῇ ἰδιοκτησίᾳ τούτων.

Τοιαῦτα εἶναι τὰ ἐξῆς τρία :

α) Τὸ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Καρυστίας τοῦ Νομοῦ Εὐβοίας λιγνιτωρυχεῖον γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα «Ἐθνικὸν Λιγνιτωρυχεῖον Κύμης». Τοῦτο ἦτο ἐν ἐκμετάλλευσίᾳ καθ' ἣν ἐποχὴν ἡ Εὐβοία ἐξεχωρήθη εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἦτοι κατὰ τὸ ἔτος 1830. Ἐκτοτε τὸ λιγνιτωρυχεῖον τοῦτο περιῆλθεν εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου, ὅπερ ἐξηκολούθησεν ἐκμεταλλεῦμενον αὐτὸ ἀπ' εὐθείας διὰ Βαυαρῶν τεχνιτῶν μέχρι τοῦ ἔτους 1852. Μετὰ ταῦτα τὸ Δημόσιον ἐξεμίσθου τὸ λιγνιτωρυχεῖον εἰς διαφόρους μισθωτὰς καὶ τέλος κατὰ τὸ ἔτος 1932 παρεχώρησε τοῦτο συμβατικῶς εἰς τὴν Ἀνώνυμον Ἑταιρείαν Ἐπιχειρήσεων, δυνάμει τῆς ἀπὸ 27 Φεβρουαρίου 1932 συμβάσεως κυρωθείσης ὑπὸ τοῦ Νόμου 5470 τοῦ 1932.

β) Τὰ δυνάμει τῆς Συνθήκης τῶν Ἀθηνῶν περιελθόντα ἐκ τοῦ Τουρκικοῦ Δημοσίου εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον μεταλλεῖα ψευδαργύρου καὶ μολύβδου ἐν Θάσῳ.

Μετὰ τῆς ἰδιοκτησίας τῶν μεταλλείων τούτων περιῆλθον εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον καὶ τὰ μισθωτικὰ δικαιώματα τῶν μεταλλείων τούτων ἀνήκοντα εἰς τὸν γερμανὸν ὑπῆκοον Fr. Speidel, δυνάμει μισθώσεως καταρτισθείσης μεταξὺ τούτου καὶ Τουρκικοῦ Δημοσίου κατὰ τὰ ἔτη 1903 καὶ 1904. Τὰ μισθωτικὰ ταῦτα δικαιώματα περιῆλθον ἐπίσης εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον, εὐθὺς μετὰ τὸν πρῶτον παγκόσμιον πόλεμον, ὡς ἐχθρική περιουσία, λόγῳ τῆς ιδιότητος τοῦ Speidel ὡς γερμανοῦ ὑπηκόου.

γ) Τὸ δυνάμει τῆς Συνθήκης τῶν Ἀθηνῶν, περιελθὸν ἐπίσης εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου μεταλλεῖον «Ἀβρέτ-Χισσάρ» τοῦ Νομοῦ Κιλίκης.

2) Περιελθόντα εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον, δυνάμει τῶν περὶ ἐχθρικῶν περιουσιῶν νόμων, μετὰ τὸν δεύτερον παγκόσμιον πόλεμον. Δυνάμει τῶν νόμων τούτων περιῆλθον εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον ἐξ ἐχθρικῶν περιουσιῶν, ὄχι μόνον δικαιώματα μεταλλειοκτησίας, ἀλλὰ καὶ μισθωτικὰ δικαιώματα μεταλλείων καὶ δικαιώματα ἐξ αἰτήσεων προτεραιότητος καὶ μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν.

*Αναφέρονται ἐκ τούτων τὰ μᾶλλον ἄξια λόγου, ὅλα τὰ ἐν Φθιώτιδι μεταλλεῖα βωξίτου τῶν γερμανικῶν ἐταιρειῶν Οἰανί καὶ Hansa Leicht Metall, τὰ μεταλλεῖα νικελίου τῆς περιφερείας Λαρόμνης, τὰ μεταλλεῖα μολυβδαίνιου Κιλκίς, τὸ λιγνιτωρυχεῖον Περιστερίου Ἀθηνῶν καὶ ἄλλα.

*Ἐπίσης, κατόπιν τῆς ἐπεκτάσεως τῆς ἐλληνικῆς μεταλλευτικῆς νομοθεσίας εἰς τὴν Δωδεκάνησον, δυνάμει τοῦ ἀπὸ 28 Ν/βρίου 1949 Β. Διατάγματος, κατέστησαν κρατικαὶ μεταλλευτικαὶ περιοχαὶ αἱ ἐν τῇ ὑπ' ἀριθ. 178457 τοῦ 1950 ἀποφάσει τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθν. Οἰκονομίας ἀναφερόμεναι τοιαῦται (Φ.Ε.Κ. 210 Β' τοῦ 1950).

Δημόσια Μεταλλεῖα Δ' Κατηγορίας

Τὰ μεταλλεῖα τῆς κατηγορίας ταύτης, περιερχόμενα εἰς τὸ Δημόσιον, συνεπεῖα ἐκπτώσεως ἢ παραίτησεως τῶν μεταλλειοκτητῶν αὐτῶν οὐδεμίαν ἢ μικρὰν ἄξίαν κέκτηνται.

§ 51. Διατάξεις διέπουσαι τὴν διαχείρισιν καὶ διοίκησιν τῶν Δημοσίων μεταλλείων.

1. Περὶ τῆς διοικήσεως τῶν δημοσίων μεταλλείων προβλέπει τὸ ἐδάφιον 2 τῆς § 6 τοῦ ἀρθροῦ 1 τοῦ Μ.Κ., (ὡς τοῦτο ἰσχύει νῦν), συμφάνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ὁποίου τὸ δικαίωμα ἐρεύνης καὶ ἐκμεταλλεύσεως τῶν δημοσίων μεταλλείων ἀσκεῖται ὑπὸ τοῦ Δημοσίου εἴτε δι' αὐτεπιστασίας, εἴτε δι' ἐκχωρήσεως εἰς ἄλλους, κατόπιν δημοπρασίας προκηρυσσομένης ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας (νῦν Βιομηχανίας), εἴτε κατόπιν συμβάσεως κυρουμένης, δι' εἰδικοῦ νόμου.

Εἰς περίπτωσιν δημοπρασίας, ὁ συναγωνισμὸς μεταξὺ τῶν πλειοδοτῶν δύναται νὰ προκαλῆται, εἴτε ἐπὶ τοῦ καταβλητέου ὑπὸ τοῦ ἀναδόχου τῆς ἐκμεταλλεύσεως εἰς τὸ Δημόσιον ἀναλλάγματος εἰς χρῆμα, εἴτε ἐπὶ τῆς ἐκτελέσεως ἐρευνητικῶν ἔργων ἢ ἔργων ἐκμεταλλεύσεως, εἴτε ἐπὶ τῆς καταβλητέας ἐργησίσεως πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν ἐκ τῆς προκηρύξεως τῆς δημοπρασίας ὑποχρεώσεων τοῦ ἀναδόχου τῆς ἐκμεταλλεύσεως, εἴτε ἐπὶ ἄλλου σημείου. Ἐπίσης αἱ προσφοραὶ δύνανται νὰ ὀρίζονται ἐλεύθεραι, ὅποτε ἀποφαίνεται ἐπ' αὐτῶν τὸ Συμβούλιον Μεταλλείων.

Διὰ τοῦ ἀρθροῦ 7 τοῦ Α. Νόμου 715 τοῦ 1937 ἐδόθη ἡ ἐρμηνεῖα, ὅτι ὁ ὑπὸ τοῦ ἀνωτέρω ἐδαφίου 2 τῆς παρ. 6 τοῦ ἀρθροῦ 1 τοῦ Μ.Κ. ὡς τοῦτο διευορφώθη ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 2 τοῦ Α.Ν. τῆς 17-10-1935, καθοριζόμενος τρόπος ἀσκήσεως ὑπὸ τοῦ Δημοσίου τοῦ δικαιώματος ἐρεύνης καὶ ἐκμεταλλεύσεως τῶν εἰς τοῦτο ἀνηκόντων μεταλλείων, οὐδὲως θίγει τὴν ὑπὸ τοῦ νόμου ΑΚΑ', ὡς οὗτος διερρυθμίσθη ὑπὸ μεταγενεστέρων διατάξεων, καθιερουμένην ἀρμοδιότητα τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου πρὸς σύναψιν ἐξωδίκων συμβιβασμῶν ἐπὶ διαφορῶν τοῦ Δημοσίου.

2. Ἄλλαι σχετικαὶ πρὸς τὴν διάθεσιν τῶν δημοσίων μεταλλείων διατάξεις εἶναι :

α) Ἡ τοῦ ἀρθροῦ 5 τοῦ Α.Ν. 2514 τοῦ 1940, καθ' ἣν «Ἡ διάθεσις τῶν εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ Δημοσίου περιερχομένων μεταλλείων, συνεπεῖα ἐκπτώσεως ἢ παραιτήσεως τῶν μεταλλειοκτητῶν ἢ συνεπεῖα λήξεως τῶν ἀπὸ Τουρκοκρατίας παραχωρήσεων ἢ ἀδειῶν ἐκμεταλλεύσεως, γίνεται συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἐδαφίου 2 τῆς παραγράφου 6 τοῦ ἀρθροῦ 1 τοῦ Μ.Κ., ὡς τοῦτο διεμορφώθη, δυνάμει τοῦ ἀρθροῦ 2 τοῦ ἀπὸ 17-10-1935 Α.Ν. καὶ μετὰ σύμφωνον γνώμην τοῦ Συμβουλίου Μεταλλείων, ὡς πρὸς τὸν τρόπον καὶ λοιποὺς ὅρους τῆς διαθέσεως.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει καὶ ἰδίᾳ, προκειμένου περὶ μεταλλείων μικρᾶς ἢ μὴ ἐμφανοῦς ἐκ τῶν προτέρων ἀξίας, δέον ἐν τῇ διαθέσει αὐτῶν νὰ προτιμᾶται ἡ ἀποψις τῆς παραγωγῆς, ἀπὸ τὴν ταμειυτικὴν ἀποψιν τοῦ Δημοσίου.

β) Ἡ τοῦ ἀρθροῦ 8 τοῦ ἰδίου Α.Ν. 2514/1940, καθ' ἣν «πρὸς ταχυτέραν καὶ ἐπαρκεστέραν ἱκανοποιήσιν τῶν εἰς καύσιμα ὀρυκτὰ ἐγγωρίων ἀναγκῶν, τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Ἐθν. Οἰκονομίας (νῦν Βιομηχανίας) δύναται τὰ εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ Δημοσίου ἀνήκοντα ἤδη ἢ ὀπωσδήποτε περιελευσόμενα λιγνιτωρυχεῖα νὰ ἐκμισθοῖ δι' ἀπ' εὐθείας (ἀνευ δημοπρασίας) συμβάσεως καταρτιζομένης, κατόπιν συμφώνου γνώμης τοῦ Συμβουλίου τῶν Μεταλλείων καθορίζοντος καὶ τοὺς ὅρους τῆς τιαύτης συμβάσεως». Ἐπίσης σχετικὴ διάταξις ἀφορῶσα εἰς τὴν διαχείρισιν τῶν μέχρι τῆς ἰσχύος τοῦ Ν.Δ. 897 τοῦ 1941 (31-12-1941) Νομοθετ. Διατάγματος¹ «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως μεταλλευτικῶν τινῶν διατάξεων» τελούντων ὑπὸ μίσθωσιν κρατικῶν λιγνιτωρυχείων εἶναι καὶ ἡ τοῦ ἀρθροῦ 7 τοῦ Ν. Διατάγματος τούτου ἔχουσα ὡς ἐξῆς «Προκειμένου περὶ κρατικῶν λιγνιτωρυχείων τελούντων ἤδη ὑπὸ μίσθωσιν, τὸ Ὑπουργεῖον Ἐθνικῆς Οἰκονομίας (νῦν Βιομηχανίας) ἐκ συμφώνου πρὸς τὸν οἰκεῖον μισθωτὴν, καὶ ἐφόσον οὗτος ἠθελεν ἀναδεχθῆ πρὸς ἀξίωσιν καὶ βελτίωσιν τῆς λιγνιτοπαραγωγῆς, τὴν ἐκτέλεσιν ἔργων ἐρεῦνης καὶ ἐκμεταλλεύσεως ἀνωτέρων εἰς ἀξίαν, ἔκτασιν ἢ ὀπωσδήποτε ἄλλως τῶν συμπεφωνημένων, δύναται, κατόπιν συμφώνου γνώμης τοῦ Συμβουλίου Μεταλλείων νὰ παρατείνῃ τὸν χρόνον τῆς μισθώσεως, νὰ μετριάξῃ ἀντιστοίχως καὶ ἀναλόγως πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ μισθωτοῦ ἀναδεχομένην ἀξίωσιν τῆς ὑποχρεώσεώς του ταύτης, τὸ μίσθωμα ἢ ἄλλας ὑποχρεώσεις αὐτοῦ, πλὴν τοῦ ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου ὑφισταμένων ἐγγυοδοσιῶν, αἵτινες δὲν δύνανται νὰ μειωθῶσιν».

3. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω διατάξεων, ἡ τοῦ ἀρθροῦ 5 τοῦ Α.Ν. 2514/1940 ὀφείλει τὴν ὑπαρξίν της εἰς τὴν δυσχέρειαν τῆς διαθέσεως, τῶν συνεπεῖα ἐκπτώσεως ἢ παραιτήσεως τῶν μεταλλειοκτητῶν, περιερχομένων εἰς τὸν Δημοσίον μεταλλείων. Ἀνεξαρτήτως ὁμοῦ τοῦ εἰδικιοῦ τούτου λόγου, ἔργον ὕψους μεταλλευτικῆς πολιτικῆς εἶνε, ὅπως τὸν Δημοσίον, ἐν τῇ διαχείρισί τῶν μεταλλείων του, ἀποβλέπη κυρίως, οὐχὶ εἰς ταμειυτικούς σκοπούς, ἀλλ' εἰς τὴν εὐί-

1. Τὸ Ν.Δ. 897/1941, ὡς ἐκδοθὲν κατὰ τὴν περίοδον τῆς Κατοχῆς, ἐκυρώθη ὑπὸ τῆς ὁπ' ἀριθ. 302 τῆς 30-5-1946 πράξεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ ὑπὸ τοῦ Νόμου 2744 τοῦ 1954.

σχυσιν και αυξησιν τῆς μεταλλευτικῆς παραγωγῆς, ἥς ἐπιτυχανομένης, ἐξυπηρετεῖται ἱκανοποιητικώτερον καὶ ἡ ταμειυτικὴ ἀποψις. Ἡ συμμετοχὴ τοῦ Δημοσίου εἰς τὴν μεταλλευτικὴν παραγωγὴν δέον νὰ πραγματοποιηθῆται διὰ τῆς ὁδοῦ τῆς φορολογίας, καὶ εἰ δυνατόν, ἀποκλειστικῶς διὰ τῆς φορολογίας τῶν καθαρῶν ἐκ τῶν μεταλλευτικῶν ἐπιχειρήσεων προσόδων καὶ οὐχὶ διὰ τῆς εἰσπράξεως ὑψηλῶν μισθωμάτων, πληττόντων τὴν μεταλλευτικὴν παραγωγὴν (ὄρα καὶ διάταξιν τοῦ ἀρθροῦ 6 Ν.Δ. 2627/1953 περὶ καθορισμοῦ ἀνωτάτου ὄριου θεμιτοῦ μισθώματος). Τοῦτο ἀποτελεῖ τὴν ὀρθότεραν ἀπὸ τε τῆς οἰκονομικῆς καὶ τῆς δημοσιονομικῆς ἀπόψεως ἀντίληψιν.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς δύο ἄλλας, ὡς ἔνω, διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 8 τοῦ Α.Ν. 2514/1940 καὶ τοῦ ἀρθροῦ 7 τοῦ Ν.Δ. 897 τοῦ 1941, εἶναι προφανὲς ὅτι ταύτας ὑπηγόρευσε ἡ κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐκδόσεώς των (κατὰ τὴν πολεμικὴν περίοδον) ὑφισταμένη ἔλλειψις καυσίμων ὑλῶν. Οὐχ ἤττον εὐκτέα θὰ ἦτο ἡ μελλοντικὴ διατήρησις καὶ διεύρυνσις αὐτῶν, ἐπὶ τῷ τέλει τῆς αὐξήσεως τῆς λιγνιτικῆς παραγωγῆς, δεδομένου ὄντος, ὅτι ἡ ἀνάγκη τῆς προστασίας τῆς ἐγχωρίου λιγνιτοπαραγωγῆς ὑφίσταται παρ' ἡμῖν ἐπίσης ἐπιτακτικὴ ἐν καιρῷ εἰρήνης διὰ τὴν κατὰ τὸ δυνατόν μεγαλυτέραν ἱκανοποίησιν τῶν ἐγχωρίων ἀναγκῶν ἐκ τοῦ ἐγχωρίου λιγνίτου καὶ περιορισμὸν τοῦ διατιθεμένου ἤδη τεραστίου ποσοῦ συναλλάγματος πρὸς προμήθειαν ὀρυκτῶν καυσίμων ἐκ τοῦ Ἐξωτερικοῦ.

4. Τὸ ἐσχάτως δημοσιευθὲν Ν.Δ. 2627/1953 περιέλαβε διάταξιν (τὸ δέκατον τέταρτον ἀρθρον τοῦτου), ἀφορῶσαν εἰς τὴν διαχείρισιν τῶν ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου ἐξηρημένων τῆς παραχωρήσεως εἰς τὴν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν μεταλλευτικῶν ὀρυκτῶν, ἅτινα, ὡς ἐν τοῖς πρόσθεν ἐρρήθη, εἶναι τὰ ἐξῆς πέντε: 1) ἡ σμύρις, 2) οἱ παντὸς εἶδους ὑδρογονάνθρακες (ἐν οἷς τὰ πετρέλαια), 3) τὸ ὀρυκτὸν μαγειρικὸν ἄλας, 4) ὁ χρυσὸς τῆς Μακεδονίας καὶ 5) τὰ ἀργυρομεταλλεύματα (βαρυτίνη) Μήλου, Κιμῶλου, Πολυαίγου.

Κατὰ τὸν δέκατον τέταρτον ἀρθρον τοῦ, ὡς εἴρηται, Ν. Διατάγματος, ὁ Ὑπουργὸς τῆς Βιομηχανίας, ἐὰν ἤθελε κρίνει σκόπιμον, δύναται μετὰ γνώμην τοῦ Συμβουλίου Μεταλλείων, νὰ δίδῃ ἄδειαν μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν διαρκείας ἐνὸς ἔτους ἐν χώρῳ ἐκτάσεως οὐχὶ ἀνωτέρας τῶν δέκα χιλιάδων στρεμμάτων, εἰς πάντα ἰσχυρίζομενον (sic), ὅτι δύναται νὰ ἀποδείξῃ τὴν ὑπαρξίν ἀγνώστων κοιτασμάτων ἐκ τῶν ἐξηρημένων ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου μεταλλευτικῶν ὀρυκτῶν.

Ὁ ἀδειοῦχος οὗτος ἀποδείξας τὴν ὑπαρξίν τοιοῦτων κοιτασμάτων, κατὰ τὴν γνώμην Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς συνιστωμένης ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Βιομηχανίας δικαιούται: α) νὰ εἰσπράττῃ ἐπὶ εἰκοσιπενταετία 5% ἐκ τῶν καθαρῶν κερδῶν τοῦ Δημοσίου προκυπτόντων ἐκ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν ἀνευρεθέντων ὑπὸ τοῦ λαβόντος τὴν ἄδειαν κοιτασμάτων, καὶ β) νὰ ζητήσῃ, προτιμώμενος παντὸς ἄλλου εἰς τὸ αἴτημα τοῦτο, τὴν κατάρτισιν μετὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου μισθώσεως δι' ἀπ' εὐθείας συμβάσεως (ἄνευ τούτεστι δημοπρασίας ἢ κυρώσεως τῆς συμβάσεως διὰ νόμου), πρὸς ἐκμετάλλευσιν τοῦ ἀποκαλυφθέντος κοιτάσματος, ὑπὸ ὄρους καθοριζομένου ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου Μεταλλείων.

Ὡς αἰτιολογία τῆς διατάξεως ταύτης φέρονται ἐν τῇ σχετικῇ αἰτιολογικῇ ἐκθέσει τὰ ἑξῆς· «Διὰ τοῦ δεκάτου τετάρτου ἀρθροῦ κρίνεται σκόπιμον ὅπως παρασθεθῇ εἰς τοὺς ἰδιώτας ἢ δυνατότης ἐξερευνήσεως τοῦ ἑλληνικοῦ ὑπεδάφους, πρὸς ἐνεύρεσιν ἀγνώστων κοιτασμάτων μεταλλευμάτων ἢ ὄρυκτων ἐξήρημένων, κατὰ τὸν Μ.Κ., τῆς παραχωρήσεως πρὸς ἰδιώτας, ἢτοι ὕδρογονανθράκων παντός εἴδους (πετρελαίων κ.λ.π.), αὐτοφουῶς ἢ εἰς μεταλλικὴν κατάστασιν χρυσοῦ καὶ λευκοχρύσου ἐν Μακεδονίᾳ, ὄρυκτοῦ μαγειρικοῦ ἁλατος κ.λ.π.).

Καθ' ἡμᾶς ἡ διάταξις αὕτη εἶναι ἐντελῶς ἄστοχος, οὐ μόνον ἀπὸ ἀπόψεως διαχειρίσεως δημοσίων μεταλλείων, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ γενικωτέρας ἀπόψεως ἐθνικῆς οἰκονομίας, διὰ τοὺς κάτωθι λόγους :

1) Διότι ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία, τῆς ὁποίας καὶ ἡμεῖς ἄλλως τε εἴμεθα ἐνθερμοὶ θιασῶται, κατὰ τὴν διέπουσαν τὸν Μ.Κ. ἀρχὴν τῆς μεταλλευτικῆς ἐλευθερίας, κέκτηται εὐρύτατον ἔδαφος δράσεως πρὸς ἀναζήτησιν καὶ ἀξιοποίησιν τοῦ μεταλλευτικοῦ πλοῦτου, ὥστε ἡ ἐπέκτασις ταύτης ἐπὶ τῶν ὡς ἄνω, ἐξηρημένων τῆς παραχωρήσεως πέντε μεταλλευτικῶν ὄρυκτων, οὐδέν, κατ' οὐσίαν, ἔχει νὰ προσθήσῃ.

2) Διότι, εἰς τὴν τοιαύτην ἐπέκτασιν τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας, ἀντίκεινται λόγοι δημοσίου συμφέροντος πηγάζοντες ἐκ τῆς ἰδιαζούσης φύσεως τῶν ὄρυκτων τούτων καὶ τῆς ἐξαιρετικῆς κοινωνικῆς καὶ οἰκονομικῆς σημασίας αὐτῶν.

Ταῦτα ἀπαιτοῦσιν ἰδιαιτέρους ὅρους ἐν τῇ διαθέσει αὐτῶν, οἵτινες διασφαλίζονται, εἴτε, διὰ τῆς ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τοῦ Δημοσίου ἐκμεταλλεύσεως των, εἴτε, ὅπερ καὶ τὸ προτιμότερον, διὰ τῆς παραχωρήσεως τούτων εἰς ἰδιώτας, δυνάμει συμβάσεως, ἐξασφαλίζούσης, δι' εἰδικῶν συμφωνιῶν, ἐγγυήσεων καὶ κυρώσεων τούς, ὡς εἴρηται, χάριν τοῦ γενικωτέρου κοινωνικοῦ συμφέροντος, τηρητέους ὅρους, καὶ

3) Διότι ἐν τῇ πραγματικότητι, ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ἐν-λόγῳ διατάξεως περιορίζεται μόνον εἰς τὰ πετρέλαια ἐν ταῖς περὶ οὐραῖς ἐκείναις, δι' ἃς δὲν ὑφίσταται ἤδη συμβατικὴ παραχώρησις καὶ τοιαῦται εἶναι κυρίως αἱ παραμεθόριοι καὶ αἱ πρὸς ταύτας ἀπὸ ἀπόψεως ἐθνικῆς ἀσφαλείας ἐξομοιούμεναι περιοχαὶ (δρα § 33 ὑποσημ. 1).

Πράγματι, ἐκ τῶν ἐξηρημένων τῆς παραχωρήσεως ὄρυκτων, α) ὁ χρυσοῦ τῆς Μακεδονίας καὶ τὰ ἀργυρομεταλλεύματα (βαρυτίνη) τῶν νήσων Μήλου, Κιμῶλου, Πολυγύρου εἶναι ἤδη συμβατικῶς παρακεχωρημένα εἰς ἰδιωτικὰς ἐταιρείας, διὰ συμβάσεων μακρᾶς διαρκείας, β) τοῦ ὄρυκτοῦ ἁλατος δὲν δύναται νὰ γίνῃ ἐκμετάλλεσις, λόγῳ τῆς εὐθηνότερας παραγωγῆς τοῦ θαλασσίου ἁλατος καὶ γ) τῶν συμριδιωρυχείων Νάξου γίνονται ἤδη ἐκμετάλλεσις ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τοῦ Δημοσίου, τὰ δὲ μεταλλευτικὰ ἀποθέματα τούτων ἀνέρχονται εἰς τεράστια ποσά, ἐν σχέσει πρὸς τὴν πώλησιν τῆς σμύριδος μὴ ὑπερβαίνουσαν κατὰ μέσον ὄρον, τὰς δέκα χιλιάδας τόννων ἐτησίως.

Ἡ ἐκμετάλλεσις τῆς Ναξίας σμύριδος σήμερον ἔχει μόνον κοινωνικὸν χαρακτήρα, ἢ δὲ προαγωγὴ ταύτης ὡς οἰκονομικῆς ἐπιχειρήσεως ἐξαρτᾶται

οὐχὶ ἐκ τῆς αὐξήσεως τῆς παραγωγῆς καὶ πωλήσεως ταύτης ἀκατεργάστου ἀλλὰ ἐκ τῆς ἐπεξεργασίας ταύτης πρὸς αὐξησιν τῆς περιεκτικότητός της εἰς φυσικὸν κοροῦνδιον καὶ τῆς καταλλήλου ὀργανώσεως τῆς ἐμπορίας αὐτῆς.

Ἔστω δὲν ὑπολείπονται, διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς διατάξεως ταύτης, εἰμὴ μόνον τὰ πετρέλαια.

Ἄλλὰ ἡ εὐρεσις πετρελαίων, καὶ δὴ ἐν χώραις μὴ ἀποδεδειγμένως πετρελαιοφόροις, ὡς ἡ Ἑλλάς, δὲν εἶναι ἔργον «παντὸς ἰσχυριζομένου, ὅτι δύναται νὰ ἀποδείξῃ τὴν ὑπαρξίν ἀγνώστων κοιτασμάτων μεταλλευμάτων ἐκ τῶν ἐξηρημένων τῆς παραχωρήσεως εἰς ἰδιώτας», ὡς ὀρίζει ἡ § 1 τοῦ δεκάτου τετάρτου ἄρθρου τοῦ Ν.Δ. 2627/1953, ἀλλ' εἶναι ἀποτέλεσμα κατ' ἐξοχὴν ἐπιμόχθων καὶ οικονομικῶς παρακεκινδυνευμένων μελετῶν καὶ ἐρευνῶν συνδυαζουσῶν τὴν διάθεσιν ἀφθόνων οικονομικῶν καὶ τεχνικῶν μέσων μετ' ἐξαιρετικῶν ἐπιστημονικῶν γνώσεων καὶ εἰδικῶν ἱκανοτήτων, ἀπαιτοῦσι δέ, διὰ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῶν, λίαν ἐκτεταμένους περιοχὰς καὶ οὐχὶ μέχρι δέκα χιλιάδων στρεμμάτων!! τοιαύτας, ὡς προβλέπει τό, ὡς εἴρηται ἄρθρον.

Διατάξεις, ὡς ἡ τοῦ δεκάτου τετάρτου ἄρθρου τοῦ Ν.Δ. 2627/1953, προδίδουσιν ἀσύγνωστον ἄγνοϊαν τοῦ νομοθέτου περὶ τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ρυθμιζομένου ἀντικειμένου καὶ δυσχεραίνουσιν, ἐν προκειμένῳ, τὴν σοβαρὰν προσπάθειαν ἀναζητήσεως καὶ εὐρέσεως πετρελαίου, διὰ τῆς ἀπομακρύνσεως ἀπὸ ταύτης τῶν εἰδικῶν καὶ ἱκανῶν ἐπιχειρηματιῶν, δημιουργοῦσι δὲ ἐξ ἄλλου κινδύνους καταχρήσεων, ἐκ μέρους κερδοσκοπῶν, ἀδιαφόρων πρὸς τὰς ἠθικὰς ἀπόψεις ἐχόντων.

Τοιοῦτους κινδύνους ἐνέχει πρὸ παντὸς ἡ ὑπὸ τῆς παραγράφου 4 τοῦ, ἐν λόγῳ, ἄρθρου προβλεπομένη χορήγησις ὑπὸ τοῦ Ἑπιχειρηματικοῦ Βιομηχανίας εἰς ἰδιώτας πιστοποιητικῶν περὶ ἀποκαλύψεως ὑπ' αὐτῶν ἀγνώστων ἐκμεταλλευσίμων μεταλλευτικῶν κοιτασμάτων.

Διὰ πάντας τοὺς ἀνωτέρω λόγους ἐπιβάλλεται τὸ ταχύτερον ἢ ἐκ τῆς ἰσχύουσης μεταλλευτικῆς νομοθεσίας ἐξαφάνισις τοῦ δεκάτου τετάρτου ἄρθρου τοῦ Ν.Δ. 2627/1953).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΔΕΚΑΤΟΝ

ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΑΙ ΠΟΙΝΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

§ 52. Καθαρῶς ποινικαὶ διατάξεις.

Τοιαῦται εἶναι αἱ ἐξῆς :

1) Ἡ διάταξις τῆς § 1 τοῦ ἄρθρου 41 τοῦ Μ.Κ. (ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 26 τοῦ ἀπὸ 17-10-1935 Α. Νόμου), καθ' ἣν πᾶσα ἔρευνα μεταλλευτικὴ ἢ ἐκμετάλλευσις ἄνευ νομίμου ἀδείας ἢ παραχωρήσεως κολάζεται διὰ φυλακίσεως δύο ἕως δώδεκα μηνῶν καὶ διὰ χρηματικῆς ποινῆς δέκα ἕως διακοσίων χιλιάδων δραχμῶν, ἐπιφυλασσομένων καὶ τῶν λοιπῶν ἀστυνομικῶν συνεπειῶν.

2) Ἡ διάταξις τῆς § 2 τοῦ ἄρθρου 41 τοῦ Μ.Κ. (ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 26 τοῦ ἀπὸ 17-10-1935 Α. Νόμου), καθ' ἣν πᾶσα ἄλλη ἐκμετάλλευσις ἐναντίον τῶν διατάξεων τοῦ Μ.Κ. ἢ ἐναντίον τῶν ὑπὸ τῶν Ἐπιθεωρητῶν τῶν Μεταλλείων, ὡς ἀσκούντων τὴν ἀστυνομίαν τῆς μεταλλείας, ἐκδιδομένων διατάξεων καὶ διαταγῶν κολάζεται διὰ προστίμου χιλίων ἕως εἴκοσι πέντε χιλιάδων δραχμῶν καὶ ἐν ὑποτροπῇ διὰ διπλασίου προστίμου, ἐπιφυλασσομένων καὶ τῶν λοιπῶν ἀστικῶν συνεπειῶν καὶ

3) Ἡ διάταξις τοῦ ἔδαφιου ε' τῆς § 6 τοῦ ἄρθρου 25 τοῦ Μ.Κ., ἥτις ἀφορᾷ εἰς τοὺς ἀποκτῶντας δικαίωμα μεταλλειοκτησίας ἢ μισθώσεως μεταλλείου ἢ ἐτέρου μεταλλευτικοῦ περιεχομένου δικαίωμα διὰ μεταβιβαστικῆς πράξεως, ἐν ζωῇ, διὰ τὴν ἀναγνώρισιν τῆς ὑποίας ἀπαιτεῖται διοικητικὴ ἐγκρισίς κατ' ἄρθρον 25 τοῦ Μ.Κ.

Οὗτοι ἐκτελοῦντες μεταλλευτικὰς ἐργασίας, ἄνευ τῆς τοιαύτης διοικητικῆς ἐγκρίσεως, ὑπέκινται, δυνάμει τῆς διατάξεως ταύτης, εἰς χρηματικὴν ποινὴν χιλίων ἕως πέντε χιλιάδων δραχμῶν, ἐπιφυλασσομένων καὶ τῶν λοιπῶν νομίμων συνεπειῶν.

Εἶναι αὐτονόητον ὅτι αἱ ποινικαὶ αὗται διατάξεις δεόν νὰ καταστῶσιν αὐστηρότεραι, πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ σκοποῦ, ὃν ἐπιδιώκουσι, καὶ νὰ ἐπεκταθῶσι καὶ ἐπὶ ἄλλων παραβάσεων, ἐκτὸς τῶν ἤδη ὑπὸ τοῦ Μ.Κ. προβλεπομένων.

Παραθέτομεν ἐπίσης ἐνταῦθα τὴν περὶ μετακινήσεως ὁροσῆμων διατάξιν τοῦ κοινῆς ποινικοῦ δικαίου (ἄρθρον 223 ἐν ἰσχύϊ ποινικοῦ κώδικος) διότι τὰ μεταλλεῖα παρέχουσι συνήθως ἔδαφος τῆς ἐφαρμογῆς τῆς.

α) Άρθρον 23 Π.Κ. 1. "Όστις επί σκοπῷ βλάβης ἄλλου, ἀφαιρεῖ, καθιστᾷ ἀγνώριστα, μετατοπίζει ἢ ψευδῶς τοποθετεῖ ὄροσσημα ἢ ἕτερα σημεῖα χρησιμεύοντα εἰς τὸν καθορισμὸν ὀρίων ἢ τοῦ ὕψους καὶ τῆς διαιρέσεως τῶν ὑδάτων τιμωρεῖται διὰ φυλακίσεως μέχρι δύο ἐτῶν.

2. 'Εὰν ἡ πράξις ἐγένεν ἄνευ τοῦ εἰρημένου σκοποῦ, ἐκ προθέσεως ὄμως, ἐπιβάλλεται φυλάκισις μέχρι τριῶν μηνῶν ἢ χρηματικὴ ποινὴ».

§ 53. Χρηματικαὶ ποιναὶ ἐπιβαλλόμεναι διοικητικῶς ὑπὸ τῶν Ἐπιθεωρητῶν Μεταλλείων.

Τοιαῦτα εἶναι αἱ προβλεπόμεναι ὑπὸ τοῦ άρθρου 40 τοῦ Μ.Κ. (ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ άρθρου 6 τοῦ Α.Ν. 2514/1940).

Κατὰ τὸ ἄρθρον τοῦτο, πᾶς ὕφ' οἰονδήποτε τίτλον ἐκμεταλλεόμενος μεταλλεῖον, ὑποχρεοῦται νὰ ὑποβάλλῃ κατ' ἔτος εἰς τὸν ἀρμόδιον Ἐπιθεωρητὴν Μεταλλείων, συμφάνως πρὸς τὰς ὑποδείξεις τῆς Γενικῆς Ἐπιθεωρήσεως Μεταλλείων, α) δελτίον στατιστικῶν πληροφοριῶν εἰς διπλοῦν, ἐν ᾧ νὰ ἐμφαίνωνται τὸ ποσοδὸν καὶ τὸ εἶδος τῶν κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἐξορυχθέντων μεταλλευμάτων, τὰ ποσὰ τῶν ἐξ αὐτῶν πωληθέντων, ἢ τιμὴ πωλήσεως καὶ ὁ τόπος προορισμοῦ αὐτῶν, ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑπαλλήλων τῆς μεταλλευτικῆς ἐπιχειρήσεως, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἡμερομισθίων τῶν ἐν τοῖς μεταλλείοις ἐργασθέντων ἐργατῶν, τὰ ἐπισυμβάντα ἀτυχήματα καὶ ἐν γένει πᾶσα χρήσιμος στατιστικὴ πληροφορία, καὶ β) σχεδιογράμματα ἐμφαίνοντα τὰς κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος γενομένας μεταλλευτικὰς ἐργασίας.

Τὰ δελτία τῶν ἀνωτέρω στατιστικῶν πληροφοριῶν καὶ τὰ σχεδιογράμματα τῶν ἐργασιῶν δέον νὰ ὑποβάλλωνται τὸ βραδύτερον μέχρι 30 Ἀπριλίου τοῦ ἐπομένου ἔτους.

Οἱ καθυστεροῦντες τὴν ὑποβολὴν τῶν ὡς ἄνω στοιχείων, ἢ οἱ ὑποβάλλοντες ἔλλιπὴ ἢ ἀναληθῆ στοιχεῖα τιμωροῦνται διοικητικῶς διὰ χρηματικῆς ποινῆς ἀπὸ δύο ἕως δέκα χιλιάδων δραχμῶν.

Δυνάμει τοῦ άρθρου ἐνάτου τοῦ Ν.Δ. 2627/1953 αἱ ποιναὶ αὗται ἠυξήθησαν εἰς πεντακοσίας χιλιάδας ἕως πέντε ἑκατομμύρια δραχμῶν καὶ ἐπιβάλλονται κατόπιν γνώμης τοῦ Συμβουλίου τῶν Μεταλλείων.

Ἐν περιπτώσει δὲ καθυστερήσεως τῆς ὑποβολῆς τῶν ὡς εἴρηται στοιχείων πέραν τῆς 30 Ὀκτωβρίου τοῦ ἐπομένου ἔτους, αἱ ἐπιβληθεῖσαι χρηματικαὶ ποιναὶ διπλασιάζονται.

Αἱ χρηματικαὶ ποιναὶ ἐπιβάλλονται ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ἐπιθεωρητῶν Μεταλλείων δι' ἀποφάσεων προσηκόντως ἡτιολογημένων, καθ' ὧν ἐπιτρέπεται προσφυγὴ πρὸς ἀνάκλησιν ἢ μετριασμὸν τῶν ἐπιβληθεισῶν ποινῶν, ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου Μεταλλείων, ἐντὸς μηνιαίας ἀνατρεπτικῆς προθεσμίας, ἀρχομένης ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἐπιβαλλούσης τὴν ποινὴν ἀποφάσεως.

Ἡ τοιαύτη προσφυγὴ ἀναστέλλει τὴν εἰσπραξίν τῆς ἐπιβληθείσης ποινῆς, ἢ δὲ ἐπ' αὐτῆς ἀπόφασις τοῦ Συμβουλίου Μεταλλείων εἶναι ἀνέγκλητος.

Τὸ ἄρθρον ἑνατον τοῦ Ν.Δ. 2627/1953 ὥρισεν ὅτι αἱ ποιναὶ αὐταὶ ἐπιβάλλονται κατόπιν γνώμης τοῦ Συμβουλίου Μεταλλείων, χωρὶς νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψει τὴν ἀνωτέρω διάταξιν τοῦ ἄρθρου 40 τοῦ Μ.Κ. περὶ προσφυγῆς κατὰ τῶν ἐπιβαλλουσῶν ταύτας ἀποφάσεων τῶν Ἐπιθεωρητῶν Μεταλλείων, ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου Μεταλλείων.

Πάντως, ἐφόσον οὕτως ὥρισεν ὁ Νόμος, τὸ Συμβούλιον Μεταλλείων ἀφ' ἑνὸς θὰ γνωματεύῃ περὶ τῆς ἐπιβολῆς τῶν ποινῶν τούτων καὶ ἀφ' ἑτέρου θὰ ἀποφαίνεται ἐπὶ τῶν προσφυγῶν τῶν στρεφόμενων κατὰ τῶν, δι' ὧν ἐπιβάλλονται αἱ ποιναί, ἀποφάσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΩΔΕΚΑΤΟΝ
ΚΡΑΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΜΕΤΑΛΛΕΙΩΝ

Ἡ Κρατική Ὑπηρεσία Μεταλλείων διακρίνεται εἰς Κεντρικήν καὶ Περιφερειακὴν.

Ἡ Κεντρικὴ Ὑπηρεσία Μεταλλείων περιλαμβάνει:

1. Τὴν Γενικὴν Ἐπιθεώρησιν Μεταλλείων, ἣτις διαιρεῖται εἰς ἓν Τμήμα καὶ ἓν Γραφεῖον:

α) Τὸ Τμήμα Μεταλλευτικῶν Μελετῶν καὶ

β) Τὸ Γραφεῖον Μεταλλευτικῆς Κινήσεως.

2. Τὴν Διεύθυνσιν Δημοσίων Μεταλλείων, ἣτις διαιρεῖται εἰς ἓν Τμήμα, μίαν Ὑπηρεσίαν καὶ ἓν Γραφεῖον:

α) Τὸ Τμήμα Διοικήσεως Δημοσίων Μεταλλείων.

β) Τὴν Οἰκονομικὴν Ὑπηρεσίαν Δημοσίων Μεταλλείων καὶ

γ) Τὸ Γραφεῖον Σμύριδος.

3. Τὴν Διεύθυνσιν Ἰδιωτικῶν Μεταλλείων, ἣτις διαιρεῖται εἰς δύο Τμήματα:

α) Τὸ Τμήμα Ἰδιωτικῶν Ἐκμεταλλεύσεων καὶ

β) Τὸ Τμήμα Μεταλλευτικῆς Οἰκονομίας καὶ Κτηματολογίου Μεταλλείων.

4. Τὴν Διεύθυνσιν Γεωχημικῶν Ἐρευνῶν, ἣτις διαιρεῖται εἰς δύο Τμήματα:

α) Τὸ Τμήμα Χημικῶν Ἀναλύσεων καὶ

β) Τὸ Τμήμα Χημικῆς Τεχνολογίας.

Ἡ Περιφερειακὴ Ὑπηρεσία Μεταλλείων Περιλαμβάνει:

α) Τὴν Ἐπιθεώρησιν Μεταλλείων Α' Περιφερείας με ἔδραν τὰς Ἀθήνας, ὑπαγομένην εἰς τὴν Γενικὴν Ἐπιθεώρησιν Μεταλλείων:

β) Τὴν Ἐπιθεώρησιν Μεταλλείων Β' Περιφερείας με ἔδραν τὴν Θεσσαλονίκην, ὑπαγομένην εἰς τὴν Γενικὴν Ἐπιθεώρησιν Μεταλλείων.

γ) Τὴν Ὑπηρεσίαν Σμυριδωρυχείων Νάξου με ἔδραν τὴν Μουτσούναν Νάξου, ὑπαγομένην εἰς τὴν Διεύθυνσιν Δημοσίων Μεταλλείων.

Ἀρμοδιότης Κρατικῆς Ὑπηρεσίας Μεταλλείων.

Ἡ ἀρμοδιότης τῆς Ὑπηρεσίας Μεταλλείων ἀνάγεται εἰς τὰ σχετικὰ πρὸς τὰ Μεταλλεῖα ἀντικείμενα, ὡς ταῦτα εἰδικότερον καθορίζονται κατωτέρω κατὰ Διευθύνσεις καὶ λοιπὰς Ὑπηρεσίας αὐτῆς.

1. Γενικὴ Ἐπιθεώρησις Μεταλλείων.

Εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῆς Γενικῆς Ἐπιθεωρήσεως Μεταλλείων ἀνάγονται:

α) Τὰ τῆς ἀστυνομίας τῆς μεταλλείας, τὰ τῆς ἐκδόσεως διατάξεων κανονίζουσῶν τὸν τρόπον τῆς μεταλλείας, ὡς καὶ ἡ μελέτη καὶ ἡ λήψις τῶν ἐνδεδειγμένων μέτρων διὰ τὴν πρόληψιν ἀτυχημάτων καὶ ἐξασφάλισιν τῶν ἐν γένει ὑγιεινῶν συνθηκῶν ἐργασίας τῶν ἐργαζομένων εἰς τὰς μεταλλευτικὰς καὶ λατομικὰς ἐπιχειρήσεις.

β) Ὁ τεχνικὸς ἔλεγχος τῶν ἐκμεταλλεύσεων τῶν μεταλλείων καὶ λατομείων καὶ τῶν ἀπ' αὐτῶν ἐξαρτωμένων ἐγκαταστάσεων ἐμπλουτισμοῦ μεταλλευμάτων καὶ λατομικῶν προϊόντων, ὡς καὶ τῶν λοιπῶν συναφῶν ἐργασιῶν καὶ ἐν γένει τὰ τεχνικὰ ζητήματα τῆς Ὑπηρεσίας Μεταλλείων.

γ) Ἡ γνωμοδότησις διὰ τὴν ἔγκρισιν ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων Διευθύνσεων Δημοσίων καὶ Ἰδιωτικῶν Μεταλλείων τῆς κατασκευῆς μηχανικῶν ἐγκατα-

στάσεων εις τὰ μεταλλεία καὶ λατομεία καὶ ἡ ἔγκρισις καὶ περακολούθησις τῆς λειτουργίας τῶν ἐγκαταστάσεων τῶν μεταλλευτικῶν καὶ λατομικῶν ἐπιχειρήσεων. ὡς καὶ ἡ κατὰ νόμον γνωμοδότησις περὶ ἀπαλλοτριώσεων ἐκτάσεων πρὸς ἐξυπρέτησιν τῶν ἀναγκῶν τῶν ἐπιχειρήσεων τούτων.

δ) Ἡ γνωμοδότησις περὶ ἐπιβολῆς τῶν νομίμων κυρώσεων κατὰ ἀνικάνων ἐκμεταλλευτῶν καὶ μεταλλειοκτῆτων, ὡς καὶ αἱ κριωτέρω εἰδικώτερον καθοριζόμεναι ἀρμοδιότητες τοῦ Τμήματος Μεταλλευτικῶν μελετῶν καὶ τοῦ Γραφείου μεταλλευτικῆς κινήσεως.

Α' Τμήμα Μεταλλευτικῶν Μελετῶν.

Εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ Τμήματος τούτου ἀνάγεται:

Ἡ σύνταξις μελετῶν καὶ ἐκθέσεων ἀφορωσῶν εἰς τὴν καθ' ἑαυτοῦ κίνησιν τῶν μεταλλείων ἀπὸ τεχνικῆς καὶ οἰκονομικῆς ἀπόψεως, ὡς καὶ ἡ ἐκπόνησις μελετῶν καὶ σχεδίων ἐκμεταλλεύσεως τῶν μεταλλείων.

β) Ἡ κατάρτισις συσχετιστικῶν σχεδιαγραμμάτων καὶ κτηματογραφικῶν καὶ λοιπῶν χαρτῶν σχετικῶν μὲ τὰ ἀντικείμενα τῆς ἀρμοδιότητος τῆς Ὑπηρεσίας Μεταλλείων.

γ) Ἡ μελέτη καὶ ὑπόδειξις μέτρων διὰ τὴν ὀργάνωσιν καὶ ἐφαρμογὴν συστήματος ἐκπαίδευσσεως καὶ κατάρτισεως κριωτέρων στελεχῶν διὰ τὴν ὀρθολογικὴν ἀπὸ τεχνικῆς ἀπόψεως ἐκμετάλλευσιν τῶν μεταλλείων, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῆς Ὑπηρεσίας Ἐπαγγελματικῆς Ἐκπαίδευσσεως.

Β' Γραφεῖον Μεταλλευτικῆς Κινήσεως.

Εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ Γραφείου τούτου ἀνάγεται:

α) Ἡ συγκέντρωσις στατιστικῶν στοιχείων τῆς κινήσεως τῶν μεταλλείων καὶ λατομείων, ἧται τῆς παραγωγῆς καὶ ἐμπορίας ἐν γένει τῶν μεταλλευμάτων, λιγνιτῶν καὶ λοιπῶν ὀρυκτῶν τῆς Χώρας, ὡς καὶ ἡ ἐπιμέλεια ἐκδόσεως στατιστικῶν δελτίων Μεταλλείων καὶ Λατομείων.

β) Ἡ λογιστικὴ ὑπηρεσία τῆς Γενικῆς Ἐπιθεωρήσεως Μεταλλείων καὶ τῶν Ἐπιθεωρήσεων Μεταλλείων.

γ) Ἡ τήρησις τοῦ εἰδικοῦ πρωτοκόλλου καὶ ἀρχείου τῆς Γενικῆς Ἐπιθεωρήσεως Μεταλλείων.

2. Διευθύνσις Δημοσίων Μεταλλείων.

Ἡ ἀρμοδιότης τῆς Διευθύνσεως ταύτης ἀνάγεται εἰς τὰ κριωτέρω κατὰ Ὑπηρεσίας αὐτῆς καθοριζόμενα ἀντικείμενα.

Α' Τμήμα Διοικήσεως Δημοσίων Μεταλλείων.

Εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ Τμήματος τούτου ἀνάγεται:

α) Ἡ διὰ λογαριασμῶν τοῦ Κράτους δι' αὐτεπιστασίας ἢ δι' ἐκμισθώσεως ἐκμετάλλευσις τῶν εἰς τὸ Δημόσιον ἀνηκόντων μεταλλείων καὶ λατομείων, τῇ συνεργασίᾳ, ὡς πρὸς τὰ τεχνικὰ θέματα, τῆς Γενικῆς Ἐπιθεωρήσεως Μεταλλείων.

β) Ἡ παρακολούθησις τῆς τήρησεως τῶν ὄρων καὶ προθεσμιῶν τῶν συναπτομένων μετὰ τοῦ Δημοσίου συμβάσεων ἐκμισθώσεως δημοσίων μεταλλείων καὶ λατομείων, ὡς καὶ ἡ ἐπιβολὴ τῶν συμπεφωρημένων κυρώσεων κατὰ τῶν παραβαινόντων τὰς ὑποχρεώσεις αὐτῶν ἀναδόχων.

γ) Ἡ ἔγκρισις τῆς κατασκευῆς μηχανικῶν ἐγκαταστάσεων εἰς τὰ δημόσια μεταλλεία καὶ λατομεία, κατόπιν γνωμοδοτήσεως τῆς Γενικῆς Ἐπιθεωρήσεως Μεταλλείων.

δ) Ἡ τήρησις τοῦ εἰδικοῦ πρωτοκόλλου καὶ ἀρχείου τῆς Διευθύνσεως Δημοσίων μεταλλείων.

Β' Οἰκονομικὴ Ὑπηρεσία Δημοσίων Μεταλλείων.

Εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῆς Ὑπηρεσίας ταύτης ἀνάγεται:

α) Ὁ ἔλεγχος τῶν λογιστικῶν βιβλίων καὶ λοιπῶν στοιχείων τῶν μισθωτῶν δημοσίων μεταλλείων καὶ λατομείων ἐπὶ τῷ τέλει συγκεντρώσεως στοιχείων ἀπαραιτήτων διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν ἀναγκῶν τῆς Ὑπηρεσίας.

β) Ἡ βεβαίωσις τῶν ἐκ τῶν δημοσίων μεταλλείων καὶ λατομείων ἐσόδων ἐκ μισθωμάτων, στρεμματικῶν φόρων κλπ.

γ) Ἡ λογιστικὴ ὑπηρεσία τῆς Διευθύνσεως Δημοσίων Μεταλλείων.

Γ' Γραφεῖον Σμύριδος.

Εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ Γραφείου Σμύριδος ἀνάγεται:

α) Ἡ ὑπηρεσία ἢ σχετικὴ μὲ τὴν ἐκμετάλλευσιν καὶ ἐμπορίαν τῆς σμύριδος, ὡς καὶ ἡ ἐπίβλεψις καὶ παρακολούθησις τῆς κινήσεως τῶν ἀποθηκῶν σμύριδος τοῦ Δημοσίου.

β) Ἡ μέριμνα διὰ τὴν εὐρυθμίαν, κανονικὴν καὶ ἀποδοτικὴν λειτουργίαν τῆς Ὑπηρεσίας τῶν Σμυριδωρυχείων Νάξου.

3. Διευθύνσεις Ἰδιωτικῶν μεταλλείων.

Ἡ ἀρμοδιότης τῆς Διευθύνσεως ταύτης ἀνάγεται εἰς τὰ κατωτέρω, κατὰ Τμήματα αὐτῆς, ἀναφερόμενα ἀντικείμενα:

Α' Τμήμα Ἰδιωτικῶν Ἐκμεταλλεύσεων.

Εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ Τμήματος τούτου ἀνάγεται:

α) Ἡ παραχώρησις τῶν ἰδιωτικῶν μεταλλείων, ἡ παρακολούθησις τῶν εἰς τὰ πρόσωπα τῶν μεταλλειοκτητῶν ἐπερχομένων μεταβολῶν καὶ ὁ ἔλεγχος τῶν τίτλων ἰδιοκτησίας αὐτῶν, ὡς καὶ ἡ ἔγκρισις μεταβιβάσεως καὶ ἐκμισθώσεως δικαιωμάτων ἐπὶ μεταλλείων.

β) Ἡ ἐπιβολὴ τῶν νομίμων κυρώσεων κατὰ τῶν ἀμελῶν ἢ ἀνικάνων πρὸς ἐκμετάλλευσιν τῶν μεταλλείων μεταλλειοκτητῶν καὶ ἡ κήρυξις τῆς ἐκπτώσεως τῶν καθυστερούντων τὴν καταβολὴν τῶν στρεμματικῶν φόρων μεταλλειοκτητῶν, συμφώνως πρὸς τὰς κειμένας περὶ μεταλλείων διατάξεις.

γ) Ἡ ἔγκρισις τῆς κατασκευῆς μηχανικῶν ἐγκαταστάσεων εἰς μεταλλεῖα καὶ λατομεῖα, κατόπιν γνωμοδοτήσεως τῆς Γενικῆς Ἐπιθεωρήσεως Μεταλλείων, καὶ ἡ ἀπαλλοτριώσις ἐκτάσεων πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν μεταλλείων καὶ λατομείων τῶν μεταλλευτικῶν καὶ λατομικῶν ἐπιχειρήσεων συμφώνως πρὸς τὰς οἰκείας διατάξεις.

Β' Τμήμα Μεταλλευτικῆς Οἰκονομίας καὶ Κτηματολογίου Μεταλλείων.

Εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ Τμήματος τούτου ἀνάγονται:

α) Τὰ θέματα τὰ σχετικὰ πρὸς τὴν οἰκονομίαν τῶν μεταλλευτικῶν καὶ λατομικῶν ἐπιχειρήσεων, ὡς καὶ τὴν ὀργάνωσιν, ἀνάπτυξιν καὶ παρακολούθησιν τῆς μεταλλευτικῆς πίστεως διὰ τῆς καθιερώσεως τοῦ θεσμοῦ τῆς μεταλλευτικῆς ὑποθήκης.

β) Ὁ ἔλεγχος τῶν λογιστικῶν βιβλίων καὶ λοιπῶν στοιχείων τῶν μεταλλευτικῶν καὶ λατομικῶν ἐπιχειρήσεων ἐπὶ τῷ τέλει συγκεντρώσεως στοιχείων, ἀπαραιτήτων διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν ἀναγκῶν τῆς Ὑπηρεσίας.

γ) Ἡ κατὰ τὰς κειμένας διατάξεις βεβαίωσις τῶν στρεμματικῶν φόρων καὶ λοιπῶν ἐσόδων τοῦ Δημοσίου ἐξ ἰδιωτικῶν μεταλλείων καὶ λατομείων, πλὴν τῆς βεβαίωσεως τοῦ φόρου καθαρᾶς προσόδου μεταλλευτικῶν καὶ λατομικῶν ἐπιχειρήσεων, ὡς καὶ τῶν τελῶν ἐκμισθώσεως καὶ μεταβιβάσεως δικαιωμάτων ἐπὶ μεταλλείων, ὑπαγομένης εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν.

δ) Ἡ λογιστικὴ ὑπηρεσία τῆς Διευθύνσεως Ἰδιωτικῶν Μεταλλείων.

ε) Ἡ κατάρτισις καὶ τήρησις Κτηματολογίου Μεταλλείων.

στ) Ἡ ταξινόμησις, ἐνημέρωσις, συσχετίσις καὶ φύλαξις τῶν φακέλων λατομείων, ἰδίων μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν καὶ ὀριστικῶν παραχωρήσεων μεταλλείων, ἐπίσης δὲ ἡ φύλαξις συσχετιστικῶν σχεδικογραμμάτων καὶ κτη-

ματογραφικῶν καὶ λοιπῶν χρυτῶν σχετικῶν μὲ τὰ ἀντικείμενα τῆς ἀρμοδιότητος τῆς Διευθύνσεως Ἰδιωτικῶν Μεταλλείων.

ζ) Ἡ τήρησις τοῦ ειδικοῦ πρωτοκόλλου καὶ ἀρχείου τῆς Διευθύνσεως Ἰδιωτικῶν Μεταλλείων

4. Διεύθυνσις Γεωχημικῶν Ἐρευνῶν.

Ἡ ἀρμοδιότης τῆς Διευθύνσεως ταύτης ἀνάγεται εἰς τὰ κατωτέρω, κατὰ Τμήματα αὐτῆς, καθοριζόμενα ἀντικείμενα:

Α' Τμήμα Χημικῶν Ἀναλύσεων.

Εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ Τμήματος τούτου ἀνάγεται:

α) Ἡ ἔρευνα τῆς χημικῆς συστάσεως τῶν Ἑλληνικῶν μεταλλευμάτων, τῶν στερεῶν ἢ ὑγρῶν ὀρυκτῶν καυσίμων οὐσιῶν, τῶν ποσίμων καὶ λαματικῶν ὑδάτων, τῶν ἀλάτων, τῶν ἐμφιαλωμένων μεταλλικῶν ὑδάτων καὶ τῶν διὰ βιομηχανικοὺς ἢ βιοτεχνικοὺς σκοποὺς χρησίμων προϊόντων τῶν ὀρυχείων.

β) Ἡ ἐπὶ τῇ αἰτήσει ἰδιωτῶν ἐκτέλεσις χημικῶν ἀναλύσεων ὀρυκτῶν γενικῶς ὑλῶν ἢ τῶν ἐκ τούτων βιομηχανικῶν προϊόντων ἐπὶ καταβολῇ εἰς τὸ Δημόσιον Ταμεῖον ἀντιτίμου καθοριζομένου ἐκάστοτε δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Βιομηχανίας, κατὰ τὰ διὰ τὸ Γενικὸν Χημεῖον τοῦ Κράτους ἐκάστοτε καθοριζόμενα.

Β' Τμήμα Χημικῆς Τεχνολογίας.

Ἡ ἀρμοδιότης τοῦ Τμήματος τούτου ἀνάγεται εἰς τὴν χημικὴν τεχνολογικὴν ἔρευναν τῶν μεταλλευμάτων καὶ ὀρυκτῶν πρώτων ὑλῶν, ἐπὶ τῷ τέλει τῆς ἀξιοποιήσεως αὐτῶν.

Ἡ Ἐπιθεώρησις Μεταλλείων Α' Περιφερείας ἀσκεῖ τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῆς εἰς τὰς περιφερείας τῶν διαμερισμάτων 1) Ἡπείρου, 2) Θεσσαλίας, 3) Στερεᾶς Ἑλλάδος, 4) Πελοποννήσου, 5) Ἰονίων Νήσων, 6) Κυκλάδων Νήσων, 7) Νήσων Αἰγαίου, 8) Νήσου Κρήτης καὶ 9) Δωδεκανήσου.

Ἡ Ἐπιθεώρησις Μεταλλείων Β' Περιφερείας ἀσκεῖ τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῆς εἰς τὰς περιφερείας τῶν Διαμερισμάτων 1) Μκεδονίας καὶ 2) Θράκης καὶ

Ἡ Ὑπηρεσία Συμριδωρυχείων Νάξου ἀσκεῖ τὴν διαδικασίαν τῆς εἰς τὰς περιφερείας τῶν νήσων Νάξου καὶ Σύρου.

Σ η μ ε ἰ ο ι ς: Ἡ θέσις τῆς ἀμέσως κατωτέρω περιοριστῆς ἀνήκει εἰς τὸ τέλος τῆς παραγράφου 11 τοῦ Βιβλίου, ἐξ ἧς ἐκ παραδρομῆς παρελείφθη:

«Τῆς κατὰ τ' ἀνωτέρω διαδικασίας ἐξαιροῦνται τὰ γηγενῆ ἀέρια, ἅτινα παραχρῶνται διὰ Διατάγματος εἰς τὸν κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Συμβουλίου τῶν Μεταλλείων κατάλληλον ἐκμεταλλευτὴν (ἄρθρον 8 Α.Ν. 715/1937).

Ἐν ταῖς παραχωρήσεσι ταύταις καθορίζεται παρὰ τοῦ Συμβουλίου τῶν Μεταλλείων καὶ ὁ ἀπαιτούμενος διὰ τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν παρχωρουμένων ἀερίων χώρος. Ἐν τῷ χώρῳ τούτῳ ὁ παρχωρησιοῦχος τῶν ἀερίων κέκτηται ἀποκλειστικὸν δικαίωμα ἐκμεταλλεύσεως αὐτῶν ὡς καὶ τῶν χημικῶς συγγενῶν πρὸς ταῦτα στερεῶν μεταλλευτικῶν ὀρυκτῶν, ἀπαρχωρουμένης προσέτι ἐν τῷ χώρῳ τούτῳ ἄλλης μεταλλευτικῆς ἐρεῖνης ἢ ἐκμεταλλεύσεως ὑπὸ ἀδειούχου ἐρευνητοῦ ἢ μετλλειοκτῆτου, οἱ τίτλοι τῶν ὁποίων συμπίπτουσιν κατ' ἑκτασιν πρὸς τὸν ρηθέντα χώρον, ἐκτός, ἐν ὃ τίτλος τῆς μετλλειοκτῆσις εἶναι προγενέστερος τῆς παρχωρήσεως τῶν ἀερίων ὁπότε ἢ ρηθεῖσιν ἀπαχῶρευσις δὲν ἱσχύει, ὡς πρὸς τὸν μετλλειοκτῆτην τοῦτον».

α' Ἄρθρον 14 Α.Ν. 2514/1940».

ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟΝ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Α

- Ἄδεια μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν. Ὅρα «Ἐρευναι μεταλλευτικά».
- Ἄδιαίρετον μεταλλεῖου. Προσαύξεις μερίδων συμμεταλλειοκτητῶν σ. 68
- Αἰτήσεις ἀδείας μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν. Προτεραιότης αἰτήσεως. Νόμιμοι προϋποθέσεις κύρους ταύτης σ. 43. Ὅρα καὶ «Διαδικασία παραχώρησης μεταλλεῖων. Πρώτον Στάδιον».
- Αἰτήσεις ὀριστικῆς παραχώρησης μεταλλεῖου. Στοιχεῖα ταύτης σ. 51. Ὅρα καὶ «Διαδικασία παραχώρησης μεταλλεῖων. Δεύτερον Στάδιον».
- Ἀκίνητα. Ἐξομοίωσις μεταλλεῖων πρὸς ἀκίνητα, σ. 63.
- Ἀκυρότητες ἐπερχόμεναι αὐτοδικαίως α. 47, Ὑποσημείωσις 1.
- Ἄλλοδαποί. Κτῆσις ὑπὸ τούτων μεταλλευτικῶν δικαιωμάτων, σ. 109.
- Ἀπαιτήσεις ἀποζημιώσεως διὰ ζημίας ἐξ ἐκμεταλλεύσεως μεταλλεῖων. Παραγραφή, σ. 132.
- Ἀπκλωτρίωσις ἀναγκαστικῆ ἑδαφικῆς ἰδιοκτησίας ὑπὲρ ἀναγκῶν ἐκμεταλλεύσεως μεταλλεῖου, σ. 123. Εἰδικῶς ὑπὲρ μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν, σ.σ. 114, 124, 128.
- Ἀστυνομία μεταλλεῖων, ὅρα «Μεταλλευτικὴ Ἀστυνομία».

Β

Βλάβαι ἐδάφους ἐκ τῆς ἀσκήσεως τῆς μεταλλείας, ὅρα «Ζημίαι».

Γ

Γηγενῆ ἀέρια. Παραχώρησις τούτων, σ. 160.

Δ

- Δημόσια ἢ κρατικὰ μεταλλεῖα. Κατηγορίαι τούτων, σ. 148. Διατάξεις διέπουσαι διαχείρισιν καὶ διοικησιν αὐτῶν, σ. 152.
- Δημόσιον συμφέρον ἢ κοινὴ ὠφέλεια σ.σ. 120, 121.
- Διαδικασία παραχώρησης μεταλλεῖων. Χαρακτῆρ ρυθμιζουσῶν ταύτην διατάξεων 42. Πρώτον στάδιον διαδικασίας, σ. 47. Δεύτερον Στάδιον, σ. 51.

Ε

- Ἐγγύησις ἀδειούχου μεταλλ. ἐρευνῶν διὰ τὰς ἐκ τούτων ζημίας τοῦ ἐδάφους (ἄρθρα 5 καὶ 11 Μ.Κ.), σ.σ. 49, 50, 51, 131, 132.
- Ἐγγύησις εἰς περιπτώσεις ἐκτελέσεως μεταλλευτικῶν ἐργασιῶν ὑπὸ καταψημῆνα κτίρια κ.λ.π. (ἄρθρον 33 Μ.Κ.), σ.σ. 130, 131, 132.
- Ἐγγύησις, δι' ἀναγκαστικὴν ἀπαλωτρίωσιν ἑδαφικῆς ἰδιοκτησίας ὑπὲρ τῶν ἀναγκῶν ἐκμεταλλεύσεως μεταλλεῖου (ἄρθρον 11 Ν.Δ. 1520/1942), σ.σ. 124, 125
- Ἐδαφικὸς χῶρος μεταλλεῖου, σ. 70.
- Ἐκβολάδες σ.σ. 22, 23, 76.

- Ἐκπτώσεις ἀνόδικαίως ἐπερχόμεναι, σ. 47, ὑποσημείωσις 1.
- Ἐκπτώσις ἀδειοῦχος μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν λόγῳ μὴ ἐμπροθέσμου καταθέσεως ἐγγυήσεως ὑπὲρ τοῦ ἰδιοκτῆτου τοῦ ἐδάφους καὶ δικαιώματος τοῦ Δημοσίου κ.λ.π., σ.σ. 51, 72.
- Ἐκπτώσις μεταλλειοκτῆτου ἀπὸ τοῦ δικαιώματος τῆς μεταλλειοκτησίας, σ. 101 ἐπομ.
- Ἐκπτώσις παραχωρησιούχου, λόγῳ μὴ ἐμπροθέσμου καταθέσεως δικαιώματος ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου, σ.σ. 54, 75.
- Ἐνστάσεις καὶ ἔφεσις κατὰ τὸ πρῶτον στάδιον διαδικασίας παραχωρήσεως μεταλλείων, σ. 49.
- Ἐνστάσεις καὶ ἔφεσις κατὰ τὸ δεύτερον στάδιον διαδικασίας, σ. 53.
- Ἐξώσεις μισθωτοῦ μεταλλείου δι' ἀδικαιολόγητον ἀργίαν μεταλλείου, σ.σ. 87, 88.
- Ἐφεσις κατ' ἀποφάσεως Νομάρχου ἀπορριπτικῆς αἰτήσεως παρατάσεως ἰσχύος ἀδείας μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν, σ. 51.
- Ἐφεσις κατ' ἀποφάσεως Ἐπιθεωρητοῦ Μεταλλείων περὶ κατασκευῆς ἔργων ἐκμεταλλεύσεως μεταλλείου ἐπὶ ἀγρῶν ἐξω τῆς περιμέτρου τούτου, (κατ' ἄρθρον 32, τελευταῖον ἐδάριον Μ.Κ.), σ. 134.
- Ἐφεσις κατ' ἀποφάσεως Ἐπιθεωρητοῦ Μεταλλείων ἀπορριπτικῆς αἰτήσεως ὀριστικῆς παραχωρήσεως, ἐπὶ ἀνυπαρξίᾳ μεταλλεύματος, σ. 53.
- Ἐφεσις κατ' ἀποφάσεως ἀπορριπτικῆς αἰτήσεως ἀδείας μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν διὰ λόγους δημοσίου συμφέροντος, σ. 74.
- Ἐφεσις ἢ ἀνακοπὴ κατ' ἀποφάσεως Προέδρου Ἐφετῶν περὶ καθορισμοῦ ἐγγυήσεως, εἰς περιπτώσεις ἐκτελέσεως μεταλλ. ἐργασιῶν ὑπὸ κατοκνημένα κτίρια κ.λ.π. (κατ' ἄρθρον 33 § 1 Μ.Κ.), σ. 130.

Z

Ζημίαι ἐδάφους ἐκ τῆς ἀσκήσεως τῆς μεταλλείας, σ. 129 ἐπομ.

Θ

Θεμίτιν μίσθωμα μεταλλείου. Ἀνώτατον ὄριον τούτου, σ. 88.

I

Ἰδιοκτησία μεταλλευτικὴ, ὄρα «Μεταλλειοκτησία».

K

Κανονισμὸς Μεταλλευτικῶν Ἔργασιῶν, σ. 138.

Κατάργησις μεταλλειοκτησίας, σ. 98 ἐπόμ.

Κατάσχισις μεταλλείου. Ἐκμετάλλυσις μεταλλείου τελοῦντος ὑπὸ κατάσχεσιν, σ. 97.

Λ

Λατομία. Ὅρισμός ταύτης, σ. 14.

Λατομικὰ ὄρυκτά. ὄρα «ὄρυκτά».

M

Μεταβιβάσεως καὶ μισθώσεως μεταλλείων διοικητικῶν ἔγκρισις, σ. 85.

Μεταβολαὶ ἐν τῇ μεταλλειοκτησίᾳ, σ. 81.

Μεταγραφὴ μεταλλείου, σ.σ. 64, 75.

Μέταλλα, σ. 21 ὑποσημ. 4.

- Μεταλλεία. 'Ορισμός και Έννοια, σ. 11. 'Ανάγκη ειδικής νομικής ρυθμίσεως ταύτης, σ. 12.
- Μεταλλειοκτησία ή μεταλλευτική ιδιοκτησία. Σύστασις, περιεχόμενον και νομικός χαρακτήρ, σ. 74 έπομ. Μεταλλειοκτησίας κατάργησις, βρα «Κατάργησις μεταλλειοκτησίας».
- Μεταλλείον. 'Ορισμός και έννοια αυτού, σ. 61. Τά μεταλλεία ώς ακίνητα, σ. 63. Μεταλλείου παραχώρησις βρα απαρχώρησις μεταλλείου».
- Μετάλλευμα. Έννοια μεταλλεύματος, σ.σ. 23, 24.
- Μεταλλευτικά όρυκτά, βρα «όρυκτά».
- Μεταλλευτική άστυνομία. Έννοια και έκτασις ταύτης, σ. 135. Μεταλλευτικάί άστυνομικαί διατάξεις και διαταγαί, σ. 138. Έξαναγκαστικά μέσα μεταλλευτικής άστυνομίας, σ. 139.
- Μεταλλευτικόν δίκαιον. 'Ορισμός και έννοια τούτου, σ. 16. Μεταλλευτικού ελληνικού δικαίου ιστορική εξέλιξις σ. 29.
- Μεταλλευτική έλευθερία, σ. 25.
- Μεταλλευτικόν νόημα, σ. 25.
- Μεταλλευτικού νομήματος ειδικωτέρα έρευνα. Περιεχόμενον, νομικός χαρακτήρ και ιστορική εξέλιξις τούτου, σ. 32 έπομ.
- Μισθώσις μεταλλείου. 'Ορισμός και έννοια ταύτης, σ. 82. Έτεροι περί μισθώσεως μεταλλείου ειδικαί διατάξεις, σ. 86. Μισθώματος θεμιτού άνώτατον όριον, βρα «θεμιτόν μίσθωμα μεταλλείου».

N

- Νομής παραγέλυματa. Προστασία δια τούτων άδειούχου μεταλλευτικῶν έρευνῶν, σ. 72.

O

- 'Οροθέτησις έπιφανείας έδαφικῶ χῶρου μεταλλείου, σ. 70.
- 'Ορίων μεταλλείων άμφισβητήσεις, σ.σ. 50, 70.
- 'Ορυκτά. Δικηρίσεις τούτων άπό νομικής άπόψεως. Μεταλλευτικά και λατομικά σ. 14. Μεταλλευτικά όρυκτά. Τρόποι καθορισμού τούτων : λ.π., σ. 19 έπόμ.

Π

- Παράβολα, δικαιώματα, τέλη, άποζημιώσεις κ.λ.π. Δημοσίου, σ.σ. 144, 145.
- Παραίτησις μεταλλειοκτήτου άπό δικαιώματος μεταλλειοκτησίας, σ. 107.
- Παρακολουθήματα μεταλλείου, σ. 64.
- Παραμεθόριοι και ταύταις έξομοιούμεναι περιοχαί, σ.σ. 109, 111.
- Παραχώρησις υποχρεωτική έδαφικῆς ιδιοκτησίας υπέρ αναγκῶν άσκήσεως τῆς μεταλλείας σ. 116 έπόμ.
- Παραχώρησις μεταλλείου. 'Ορισμός, έννοια και νομικός χαρακτήρ ταύτης σ. 65 έπομ.
- Ποινικαί μεταλλευτικάί διατάξεις, σ.σ. 157, 158.
- Προθεσμιαί μεταλλευτικῶν νόμων, σ. 43.
- Προϊόντα μεταλλείων, σ. 15 και αυτόθι ύποσημείωσις 3.
- Προσφυγή κατ' άποφάσεως άπαγγελούσης τήν έκπτωσιν τῶ μεταλλειοκτήτου, σ.σ. 102, 104.
- Προτεραιότης αίτήσεως άδείας μεταλ. έρευνῶν, βρα «αίτησις άδείας μεταλλευτικῶν έρευνῶν».
- Πόλησις μεταλλείου. 'Ορισμός και έννοια ταύτης, σ. 82.

Σ

- Σκωρίκι, σ. 23.
- Στατιστικά πληροφορίκι, σ.σ. 82, 158.

- Στρεμματικός φόρος, βρα «Φορολογία μεταλλείας».
 Συμμεταλλειοκτησία. Έννοια ταύτης. Διοικήσεις κοινοῦ μεταλλείου, σ. 92.
 Διατάξεις ρυθμίζουσαι σχέσεις μεταξύ συμμεταλλειοκτητῶν, σ. 94.
 Σχεδιάγραμμα χώρου ζητουμένου πρὸς μεταλλευτικὰς ἐρεῦνας. Χρόνος ὑποβολῆς, σ. 45.
 Σχεδιάγραμμα τοπογραφικὸν αἰτήσεως ὀριστικῆς παραχωρήσεως, σ. 52. Σχεδιο-
 γράμματος ἀκρίβεια, σ. 45, ὑποσημείωσις 1.
 Συνταγματικὴ διάταξις περὶ μεταλλείων (ἐδάφ. β' ἄρθρον 17 τοῦ ἐν ἰσχύϊ Συντάγματος)
 σ. 57.
 Σχέσεις μεταλλείας πρὸς ἐδαφικὴν ἰδιοκτησίαν, σ. 113 ἐπὶ.
 Σχέσεις μεταλλειοκτησιῶν πρὸς ἀλλήλας, σ. 133 ἐπὶ.

Τ

Τέλη, δικαιώματα, παράβολα κ.λ.π. Δημοσίου, σ.σ. 144, 145.

Υ

- Υπάλληλοι δημοσίου. Περιορισμοὶ κτήσεως μεταλ. δικαιωμάτων ὑπὸ τούτων, σ. 46.
 Ὑποχρεώσεις καὶ δικαιώματα μεταλλειοκτητοῦ, σ. 80.

Φ

- Φορολογία μεταλλείας. Εἰδικοὶ μεταλλευτικοὶ φόροι, σ. 141. Λοιποὶ βαρύνοντες τὴν μεταλλείαν φόροι, σ. 143.
 Φορολογικαὶ ἔνομοι καὶ ἀπαλλαγαί, σ. 145. Ἀλληλέγγυος εὐθὴν συμμεταλλειοκτητῶν διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν ἐπὶ μεταλλείων φόρων, σ. 146.

